John Adams Library,



IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.



SHELF No

* * ADAMS

212.5

IUSTINUS

De HISTORIIS

PHILIPPICIS,

ET

TOTIUS MUNDI ORIGINIBUS,

Interpretatione & Notis illuſtravit

ETRUS JOSEPHUS CANTEL,

E SOCIETATE JESU:

JUSSU

Chriſtianiſſimi REGIS,

IN USUM

ERENISSIMI DELPHINI.

ITIO ALTERA, ab innumeris Erroribus Emendata.

Huic Editioni acceſsêre

ACOBI BONGARSII

EXCERPTIONES CHRONOLOGICÆ,

Ad *JUSTINI* Hiſtorias accommodatæ.

LONDINI:

Typis GUL. STRAHAN,

Impenſis GULIELMI INNYS.

MDCCXLII.

Adams 212.5

Other ed. 4945.26, etc.

ADAMS 212.5

SERENISSIMO GALLIARUM

DELPHINO.

SISTIT ſe tibi Juſtinus, SERENISSIME DELPHINE, *felix ſanè ſorte ſuâ; quòd, & juſſu Ludovici Magni prodit iterùm in lucem, & tibi, quantum conjicere nobis licet, nec inutilis, nec injucundus futurus eſt. Habet enim multa, quæ natum ad maxima quæque principem, & perpetuâ temporum rerúmque varietate in legendo delectare, & ancipiti ſummorum virorum fortunâ, varióque bellorum exitu erudire poſſint. Quod de Lucullo illo Mithridatis domitore prædicavit olim Italia, qui cùm eſſet Româ profectus, rei militaris rudis, totúmque iter in rebus geſtis legendis conſumpſiſſet, in Aſiam venerit jam factus Imperator; idem in te*, Sereniſſime Princeps, *intra paucos annos mirabitur Gallia, ſi hanc, quam tibi offero, Juſtini Epitomen, ſtudiosè legeris. Summos dabit, & in ſcientiâ militari duces, & in civili prudentiâ Imperatores; ex quibus artem, tum belli gerendi ſine ullo diſcrimine, tum regendi populos ſine ullo labore addiſcas: quódque mirum magis, ſunt hujuſmodi, ut tibi ſuis & virtutibus multùm prodeſſe, & vitiis nihil nocere poſſint; ſed exemplo ſuo admoneant, illas ut ſequaris, hæc ut fugias. Cyrus ille docebit, & diuturnâ felicitate, populos lenitate magìs quàm ſævitiâ in officio retinendos; & triſtiori exitu, ut imperiis, ſic gloriæ cupiditati modum quendam eſſe ponendum. Docebit Alexander ille Macedo, & victoriis, nullam eſſe tantam hoſtium multitudinem, quæ exiguo, ſed robuſto exercitu vinci non poſſit; &, vulneribus ſæpiùs acceptis, heroicæ fortitudini nihil eſſe temeritatis admiſcendum. Docebit etiam Pyrrhi tum in bellis ſuſcipiendis audacia, tum in iis quæ ſuſceperat, perficiendis inconſtantia, eum non eſſe perfecti Imperatoris laude dignum, qui, cum hoſtes fortiſſimos vicerit, partâ uti victoriâ neſciat. Habebis etiam in Romanis ducibus, Fabiis, Æmiliis, Scipionibus, qui te conſtantes illas & auſteras in*

rebus, tum ſecundis, tum adverſis, virtutes edoceant. Ubi verò dotes illas omnes variis in principibus hactenùs diſperſas in te uno collegeris, perfectum illum principem, cujus effigiem in Cyro adumbravit Xenophon, orbi univerſo exhibebis. Sed quid ego longinqua illa & externa exempla profero, cum præſentia & domeſtica ſuppetant? Habes parentem Ludovicum magnum; hunc unum intuere, hunc ſpecta, hunc ſequere; illius in te ſi expreſſeris virtutes, erit ſanè cur heroibus, quotquot ſuperioribus ſeculis extitêrunt, multum præſtitiſſe te meritò glorieris. Dum ille bella gerit, aterítque hoſtes Gallico nomini infenſiſſimos; tu interim pacificum, quod ſponte tibi deferunt eruditi omnes, literarum imperium accipe: tum duos ſimul ſine ullâ diſſenſione reges, parentem & filium, quod nunquam contigit, univerſa obſtupeſcet Gallia. Ille longè latéque leges & jura dabit populis; tu eruditis: ille præliis, captis urbibus, & victoriis; tu, ſingulari in literatos homines munificentiâ, patrem imitatus, Gallicum nomen commendabis: Regum ille, & apud ſuos, & apud exteros fortiſſimus audiet; tu eruditiſſimus. Glorioſum ſanè utriúſque munus; ſed erit ſors tua eò felicior, quòd illi nullâ, niſi hoſtium ſanguine cruentatâ; tibi viridi & innocuâ lauro cingere frontem liceat: ubi verò arma tractare per ætatem primùm fas erit, tum bellicas parentis laudes, ſcientiam rei militaris, in rebus ordinandis prudentiam, in perficiendis celeritatem & fortitudinem, cum eruditionis gloriâ ita jungere ſtudeas, ut non ſolùm litteratorum amor & decus, ſed Gallici etiam imperii præſidium, hoſtiúmque terror futurus ſis.

PRÆ-

PRÆFATIO.

CUM JUSTINI Epitome omnium teratur quotidie manibus, non eſt hîc operæ pretium, CANDIDE LECTOR, explicare multis, quorum ille Regum, quarúmve nationum res geſtas complexus fuerit. Quis enim, vel leviter eruditus, neſciat ſcriptam ab eo omnium ferè gentium hiſtoriam? ita tamen ut Macedonum præcipuè Græcorúmque imperium celebrandum ſibi propoſuerit; aliorum verò populorum ideò tantùm attigerit præclarè geſta, ne Macedonum hiſtoria, ad quam illa naturali quodam nexu pertinent, vel obſcura vel mutila videretur. An plus utilitatis quàm damni rei litterariæ hoc opere attulerit, incertum; cùm omnia fuerit à Trogo Pompeio mutuatus: ſi Trogum, ut placet nonnullis, in compendium redactum ab interitu vindicavit, illi ſanè, cùm Trogus ipſe, tum eruditi omnes debent plurimùm: ſi verò hac Epitome factum ſit, ſicut malunt alii, ut hiſtoriæ Trogi, ſive ob nimiam molem neglectæ, ſive Juſtini ipſius, quod vix putem, iniquitate ſuppreſſæ perierint; non dubium quin Juſtinus, vel in Trogum fuerit, à quo omnia ac-

ceperat, periniquus, vel ſaltem de cupidis hiſtori hominibus malè meritus ſit. Utut eſt, ex tc tantíſque Pompeii libris nihil nobis reliquum eſ præter hanc Epitomen, quam, juſſu REGI CHRISTIANISSIMI, in uſum SERENISSIMI DELPHINI, Notis illuſtrandum ſuſcep mus. Quò verò majorem ex labore noſtro fructu percipias, AMICE LECTOR, quæ ſit horum Com mentariorum ratio, paucis accipe.

Hoc in opere addidimus tria; Interpretationen Chronologiam, & Notas. Primùm, obſcuris locu tionibus clariores, tranſlatíſque proprias ſubſtituimu non ita tamen ut Interpretatio eſſet continua; ho enim & maximè operoſum & omninò inuti viſum eſt, cùm in Juſtino pleráque plana ſint, a paginarum oras adſcripſimus: ne verò multitudo memoriam obrueret potiùs quàm juvaret, quatu potiſſimùm ſelegimus Epochas, quæ & notæ plu bus, & omnium maximè ſunt neceſſariæ; ab or condito, ante Chriſtum natum, ab initio tu Olympiadum, tum Urbis. Numerus verò ad ma ginem aſcriptus, rebus geſtis, quas Juſtinus mem rat, ex æquo reſpondet: ſi tamen in eâ re alicu peccatum ſit, id vel titulorum, qui etiam o- poſiti ſunt, causâ, vel Typographi vitio factu eſt.

Addidimus & Notas, quarum aliæ ad Geogr- phiam, aliæ ad Hiſtoriam pertinent: vereor ut Ge- graphicæ placeant omnibus; ſunt enim, qui urbiu regionúmque ſitus varios, variáſque tum appellati- nes tum mutationes explicari velint, ita ut Lectoris animus nihil ultra requirat; nec deſunt, qui con:à vel nihil vel admodùm pauca opponi patiantur; quſi

d

id vel minus ſit utile, vel Lectori injucundum. Cùm verò mihi non doctis tantùm, ſed indoctis etiam ſerviendum ſit, mediam rationem ſecutus, nec plura nec pauciora oppoſui; ſed ea tantùm, quibus poſſit lector & indoctus erudiri, & eruditus ea meminiſſe quæ iiſdem de locis apud auctores pluribus explicata legerit.

In Notis verò, quæ ad Hiſtoriam ſpectant, errores Juſtini, quantum in nobis fuit, corrigere conati ſumus. Cùm enim in multis, tum in his duobus potiſſimùm peccavit, quod & ſecutus Hiſtoricos eorum temporum de quibus agit, non ſuppares, interdum aberraverit à vero, & ea quæ leviter attingenda erant, fuerit pluribus perſecutus; quæ verò dicenda multis, paucis perſtrinxerit. Multa enim ſunt hujuſmodi, ut ea ſi neſcias, diſcere nihil cures; ſi verò didiceris, oblivifci ea potiùs quàm memoriâ tenere malis: alia verò ſive quod per ſe magna ſint, ſive quod ad ſummorum virorum memoriam pertineant, nec ſæpiùs repeti poſſunt, nec commemorari pluribus. His duobus incommodis, ut quodammodo mederemur in notis, primùm auctores quam vetuſtiſſimos & illorum temporum æquales, hoc eſt, omnium maximè fide dignos, quoad licuit, adhibuimus. Deinde iis rebus, quæ nullius ferè ſunt momenti, vel nullas, vel breves; iis verò, quæ ſunt memoriâ dignæ, & plures & longiores notas ſubjunximus.

Perutilem illam auctores ſingulos interpretandi rationem invenit vir belli paciſque artibus Clariſſimus, CAROLUS SANCTA-MAURÆUS MONTAUSERII DUX, DELPHINI juventutis Moderator. Eandem curis ſuis promovêrunt Epiſcopus Condomenſis, DELPHINI ſtudiis præpoſi-

tus, Jacobus Benignus Bossuetius, divinarum humanarúmque litterarum ſcientiâ illuſtris; & Petrus Daniel Huetius, cui in regendis Delphini ſtudiis ſecundæ ſunt partes, omni Doctrinarum genere eruditus, editíſque in lucem monimentis notiſſimus; quibus ſi labor ille noſter probabitur, non ſtudioſæ tantùm juventuti, ſed ipſi etiam Delphino & gratum & utilem fore confidimus.

JACOBI BONGARSII
EXCERPTIONES
CHRONOLOGICÆ,
AD
JUSTINI Hiſtorias accommodatæ.

AD
JOANNEM NOELIUM.

QUOD oculus olim Polyphemo, id nobis in Hiſtoriarum lectione notatio temporum: quæ apud Juſtinum nulla eſt. Quid itaque aliud eſſe dicemus, quam

Monſtrum, horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum?

Trogum ipſum negligentiæ accuſandum nemo mihi perſuadeat: Juſtini abbreviatoris facinus eſt. Ergo, ne quid huic auctori à me deeſſet, ex Euſebii & Hieronymi chronico, ad optima & antiquiſſima exemplaria manuſcripta CL, V. *Claudii Puteani, & doctiſſimi mihíque amiciſſimi P. Danielis à me collato, excerpſi & exſcripſi, quæ lucis aliquid afferre Juſtino noſtro poterant: non quidem omnia, ſed ſumma faſtigia rerum. Nam illud injuriam eſſet facere amico noſtro Laur. Bochello, à quo*

veteres chronologos emendatiores & auctiores expectamus. Con
paravi autem cum Euſebio Georgium Monachum, cujus Græcu
codicem mecum vir eruditionis ſingularis Franciſcus Pithæus con
municavit; & è noſtris Berealdum, Funecium. Illi LXX *i*
terpretes, hi Hebræos ſequuntur codices: tantâ opinionum vari
tate, ut Euſebio Nini regis annus primus incurrat in annu
mundi III. CXLI. *Georgio in* CCLXXI. *Beroaldo in annu*
M.CCCCLXV. *Funecio in* M.CCCCVI. *Hujus varietat*
originem pluribus perſequerer, niſi laborem iſtum mihi amici illi
noſtri levaret labor. Interim lumen hoc tibi, cariſſime Noëli, a
cendi, ne fortè in hiſtoriæ hujus tenebris aberres: &, ut illius

Trunca manum pinus regit, & veſtigia firmat;

ita hæc velim amplectaris excerpta, quo tutiùs poſſis & firmi
ingredi: adferent tibi fortaſſe in hujus auctoris lectione non par
vum adjumentum. Ad hiſtoriarum ſtudium ut accedas, requir
ætas tua; requirunt hæc tempora, quibus maturè firmare an
mum expedit conſtantibus exemplis; ea unde petas, niſi in hiſt
riis? Hiſtoriarum autem cognitionem ſi inchoare à Salluſtii, L
vii, Taciti lectione volueris, neque rectè feceris, neque ordine
abrupta eſt, aut interrupta, in eorum libris, hiſtoriæ ſeries. A
hoc tibi auctore principium ſit hiſtorici ſtudii, Hic à Nino, qu
primus eſt τῶν εἰς ἱστορίαν καὶ μνήμην παραδεδομένων, *ad Auguſtum Cæſa*
rem, non ut Atticus apud M. Ciceronem ſeptingentorum, ſed u
Corn. Nepos omne ævum, id eſt, duum millium annorum me
moriam uno libro colligavit. Tu, Noëli dulciſſime, utere, fruere
hâc qualicúnque operâ meâ; quæ ſi promovendis ſtudiis tuis fue
rit, ſatis magnum laboris mei fructum tulero.

Vale

Excer-

EXCEPTIONES CHRONOLOGICÆ,

Ad JUSTINI Hiſtoriam accommodatæ.

EUSEBIUS.

Cùm Divinam Scripturam diligenter evolveris, à nativitate ABRAHAM uſque ad totius Orbis DILUVIUM, invenies retrorſum annos DCCCCXLII. Item à DILUVIO, uſque ad ADAM, ii. CCLII.

Anni mun.	REGNUM ASSYRIORUM.	
3141	*Primus omni Aſiâ, exceptis Indis, regnavit* NINUS *F. Beli, annis.* *de quo Juſtinus,* 1. 1. 7.	52
3193	ii. SEMIRAMIS, 1. 1. 10.	42
3235	iii. *Zameis, qui & Ninias, ibid.*	38
3273	iv. *Arius.*	30
3303	v. *Aralius.*	40
3343	vi. *Xerxes, qui & Balæus.*	30
3373	vii. *Armamitres.*	38
3411	viii. *Belochus.*	35
3446	ix. *Balæus.*	52
3498	x. *Altadas.*	32
3530	xi. *Mamitus.*	30
3560	xii. *Macchalæus.*	30
3590	xiii. *Sfærus.*	20
3610	xiv. *Mamilus.*	30
3640	xv. *Sparæthus.*	40
3680	xvi. *Aſcatades.*	40
	Diluvium ſub Deucalione, Euſebius retulit in annum 33 *Cecropis. Juſtinus ad tempora Amphictyonis refert,* 2. 6. 10.	
3720	xvii. *Amyntes.*	45
3765	xviii. *Belochus.*	25
3790	xix. *Bellepares.*	30
3820	xx. *Lamprides.*	32
3852	xxi. *Soſares.*	20
3872	xxii. *Lampares.*	30
3902	xxiii. *Pannias* *circa an. hujus* 16 *Tyrus condita. vide* 18. 3. 1.	45

Anni mun.	REGNUM HEBRÆORUM, & Athenienſium.	
3184	*Nini* xliii. *anno natus* ABRAHAM, *vixit annos.* *de eo Juſtinus,* 36. 2. 3. *Zoroaſtres clarus habetur,* 1. 1. 9.	175
3283	*Abraham, cum centenarius eſſet, genuit filium* ISAAC, *is vixit ann.*	180
3344	*Sexagenario Iſaac naſcitur* JACOB, *qui poſteà Iſrahel, à quo Iſrahelitæ, qui nunc Judæi, vixit ann.* *de eo* 36. 2. 3.	147
3435	*Joſeph natus: vixit ann.* *venditur à fratribus annum agens* xvii. 36. 2. 6.	110
3609	MOYSES *naſcitur : vixit ann.*	120
	REGNUM ATHENIENSIUM.	
3644	xxxv. *anno Moyſis Cecrops regnat in Atticâ,* 2. 6, 7.	50
3689	*Moyſes,* lxxx *annum agens, dux itineris ex Ægypto Hebræorum gentis efficitur,* 36. 2. 11.	
3694	*Athenienſ.* ii. *Cranaus,* 2. 6. 8.	9
3703	iii. *Amphictyon,* 2. 6. 16.	10
3713	iv. *Erichthonius.*	50
3763	v. *Pandion.*	40
3803	vi. *Erichtheus.* *Triptolemus frumenta diſtribuit,* 2. 6. 12.	50
3853	vii. *Cecrops ſecundus. Hujus ann.* 22. *Dionyſius, qui & Liber pater, adv. Indos dimicans, Niſam urbem juxta Indum flumen condidit,* 12. 7. 6.	40

3947

3947	xxiv. *Soſarmus.*	19
3966	xxv. *Mithræus. Vexoris rex Ægypti, ſecundum Oroſ. lib.* 1. *cap.* 4. *de quo* 2. 3. 8. *Is,* 1. 1. 6. *antiquior Nino dicitur.*	27
3993	xxvi. *Tautanes.*	32
	LATINIS, *qui poſteà Rom. nuncupati ſunt, poſt tertium annum captivitatis Trojæ, ſive, ut quidam volunt, poſt annum* viii *regnavit* ÆNEAS, *annos* 3. *Ante Æneam Janus, Saturnus, Picus, Faunus, Latinus, in Italiâ regnavêrunt, annis circiter CL.* 43. 1. 6. *Poſt Æneam Aſcanius, an.* 38. 43. 1. 13.	
4025	xxvii. *Teutæus.*	40
4065	xxviii. *Thineus*	30
4095	xxix. *Dercylus*	40
4135	xxx. *Eupales*	38
4173	xxxi. *Laoſthenes. Hujus anno* 14 *Carthago conditur à Didone, vide* 18. 5. 14	45
4218	xxxii. *Piritiades*	30
4248	xxxiii. *Ofratæus*	20
4268	xxxiv. *Ofratanes*	50
4318	xxxv. *Acrazapes*	42
4360	xxxvi. *Sardanapalus, qui vocatur Græcè Tonos Concoleros,* 1. 3. 1.	20
4380	*Regnum Aſſyriorum deſtructum.*	

3893	viii. *Pandion*	52
3918	ix. *Ægeus Pandionis F.* 2. 6. 14. *Sub quo Argonautarum navigatio,* 42. 2. 12. *Hercules conſummat certamina,* 2. 4. 18.	48
3966	x. *Theſeus,* 2. 6. 15. *Cocalus in Siciliâ,* 4. 2. 2.	30
	xi. *Mneſtheus Peteo, Amazones Priamo tulêre ſubſidium,* 2. 4. 31.	23
4019	TROJA CAPTA. *Colligitur omne tempus à* 43 *ann. regni Nini, ad captam Trojam, anni* DCCCXXXV. *à nativit. Moyſis, an.* CCCCX.	
	xii. *Demophoon Theſei F.* 2. 6. 15.	33
4019	*Pyrrhus Delphis in templo Apol. ab Oreſte occiditur, proditione ſacerdot. Machær.* 17. 3. 7.	
4042	xiii. *Oxinthes*	12
4054	xiv. *Aphidas*	1
4055	xv. *Thymœtes*	8
4063	xvi. *Melanthus*	37
4110	xvii. *Codrus Melanthi F.* 2. 6. 19.	21
4131	*Hoc interempto, regnum Erechthidarum deſtructum eſt, quod* CCCCLXXXVII. *annis perſeverabat. Poſt Codrum, principes quos mors finiebat, quorum primus Medon Codri F.*	

Omnes anni regni Aſſyriorum, à primo anno Nini ſupputantur M.CCXL. inquit Euſebius: ex ipsâ ratione uno anno minus prodit. Juſtinus habet M.CCC. Georgius Monachus, aliâ regum ſerie, M.CCCLX.

Anni mundi	REGNUM MEDORUM. *Medorum primus* ARSACES.		Anni mundi	Oly.	GRÆCORUM & LYDORUM.
4381	*annis* 1. 3. 6.	28	4400		*Lycurgi leges in Lacedæmone juxta Apollodori ſententiam, hâc ætate ſuſceptæ.* 2. 3. 7, *&c.*
4409	ii. *Soſarmus*	30			
			4425	1	OLYMPIAS PRIMA *à captivitate Trojæ, an.* CCCCV. *Hic initium habet vera hiſtoria, nam ſuperiora variis ſunt implicita fabulis. Varro apud Cenſor.*
4439	iii. *Medidus*	40			
	Circa Olymp. ix. *Lacedæmonii contra Meſſenios vicennale bellum habent,* 3, 4, *&c.*		4449	6	*Athenis principes, qui uſque ad*

4479	iv. *Barcyceas*	13			*mortem præerant, eſſe deſierunt. Et in* x *annos magiſtratuum conſuetudo verſa eſt: regnavitque primus Charops F. Æſchyli.*
			4480	14	*Bellum quod in Thyria inter Lacedæmonios & Argivos geſtum eſt, de quo Prolog.* III.
			4484	16	CANDAULES, iv. *rex Lydorum, regnavit annos* 17. I. 7. 14.
4492	v. *Dejoces*	54	4501		*Lyd.* v. *Gyges an.* 25.
4556	vi. *Phraortes*	24	4517	24	*Athenis annui principes conſtituti ſunt,* 2. 7. 2.
4570	vii. *Cyaxares*	32	4605	16	*Solon leges ſcripſit Athenienſium, ut Gell.* xxxiii. *Tarquinii,* 2. 7. 4.
4602	viii. *Aſtyages*	38			

Anni mundi.	MACEDONUM.		Anni mundi.	Anni ab urbe condita.	LATINORUM & ROMANORUM.	
4387	*Macedonum primus,* CARANUS, *annis* 7. I. 7.	28	4381		xiv. *Latinorum rex,* PROCAS *Silvius, ann.*	23
4415	ii. *Cœnus.*	12	4404		xv. *Amulius pulſo Numitore,* 43. 2. I.	44
4427	iii. *Tyrimmas*	38			*Hujus anno* xxiv *Remus & Romulus generantur Marte & Iliâ,* 43. 2. 3.	
	Theræi Cyrenem condidêrunt circa iv. *Olymp.* 13. 7.		4446		*Anno* III, *Olymp.* 6. *ut alii* 8. ROMA *Palilibus, qui nunc dies feſtus eſt, condita,* 43. 3. I.	
	Olymp. ix. MIDA *regnavit in Phrygia,* II. I. 7. 4.				*Primus rex Romanus* ROMULUS, *ut alii,* 37. *& interregnum uno anno.*	38
4465	iv. *Perdicca,* 7. 2. I.	51	4484	38	ii. *Numa Pompilius, ut alii,* 43.	41
4516	v. *Argæus,* 7. 2. 2.	38	4527	79	iii. *Tullus Hoſtilius*	32
			4557	III	iv. *Ancus Martius, ut alii,* 24.	23
4554	vi. *Philippus,* 7. 2. 5.	38	4580	134	v. *Tarquinius Priſcus, ut alii,* 38.	37
4392	vii. *Europus,* ibid.	62			*Maſſilia condita,* 43. 3. 4.	

Omnes anni regni Medorum, CCLIX, ſi Euſebii λογισμὸν ſequamur. Diodoro & Georgio in regum appellationibus & temporibus non convenit cum Euſebio, neque ipſi inter ſe conſentiunt.

Anni mundi.	REGNUM PERSARUM.		Anni mundi.	*Oly.*	LYDORUM & GRÆCORUM.
4640	CYRUS *regnavit Perſis, ſubverſo Aſtyage,* I. 6. 17.	30	4638	54	*Crœſus Lyd.* ix. *an.* 15. I. 7. 3.
				55	*Piſiſtratus Athenienſium tyrannus,* 2. 8. 6.
4670	ii. *Cambyſes,* I. 9. I.	8	4653	58	*Crœſus à Cyro captus eſt, & Lydorum regnum deſtructum, quod ſtetit an.* CCXXX.
4678	iii. *Fratres Magi, menſibus,* 7. I. 9. 9.				
4679	iv. *Darius,* I. 10. 9.	36	4709	72	*Darii an.* XXX. *Bellum quod in Marathone geſtum eſt,* 2. 9. 7. *circa an.* U.C. CCLX. *Gellius, cui cum noſtrâ ratione non convenit.*
4715	v. *Xerxes F. Darii,* 2. 10. 9.	20			
4735	vi. *Artabanus, de quo* 3. I. 2. *menſes* 7.		4721	75	*Xerxes an.* vi. *Bellum in Ther.*

4736

4736	vii. *Artaxerxes, qui Longimanus cognominabatur*, 3. 1. 3.	40			*mopylis, & apud Salaminam navale certamen*, 10. 10. 12. *&* 2. 12. 21. *an. ab U. C.* ccxxii, *ut Gellius, & inſequenti ann. in Plateis & in Mycale*, 2. 14. 7. *Pauſan. damnatu*, 2. 15. 16.
4776	viii. *Xerxes II. menſibus* 2.		4740	79	*Artax. ann.* iv. *Cimon juxta Eurymedontem Perſas navali pedeſtrique certamine ſuperat & Medicum bellum conquieſcit*, 2. 15. 18. *Diod. retulit in ann.* 111. *Ol.* lxxvii.
	ix. *Sogdianus, menſ.* 7.				
4777	x. *Darius cognomento Nothus.*	19	4769	87	*Ejus ann.* xxxiii, *initium belli Peloponneſiaci: quod Gellius refert in an. U. C.* ccxxix, *niſi legas* cccxix, 3. 6. 8.
4796	xi. *Artaxerxes, qui cognominatus eſt Mnemon, Darii & Pariſatidis F.* 5. 11. 2.	40	4782	90	*Darii ann.* v, *clades quæ Athenienſibus accidit in Siciliâ*, 4. 5.
	Cyri regis aſcenſus, de quo ſcribit Xenoph. 5. 11. 5.		4786	91	*Ejuſdem an.* ix, *Alcibiades profugus abit ad Tiſapher.* 5. 2. 5.
	Conon claſſi Perſicæ præficitur, 6. 1. 9.		4801	94	*Artax. an.* v, *Athen. ſuſtinent tyrannidem, ad an. ferè U. C.* cccxlvii. *ut Gell.* 5. 8. 2.
4836	xii. *Artaxerxes qui & Ochus*, 10. 3. 1.	26			*Alcibiadem Pharnabazus interficit*, 5. 8. 14.
			4805	95	*An.* 1. *qui fuit* 6. *Artax. Tyranni Athenis oppreſſi*, 5. 10. 9.
4862	xiii. *Arſes Ochi F.*	4			
4866	xiv. *Darius Arſami F.*	6		140	*Clearchus Heracleæ Tyrannus, an.* xii. *Diod.* 16. 4. 6.

Anni mundi.	MACEDONUM.		Anni mundi.	An. ab *U.C.*	ROMANORUM. & SICULORUM.
4618	vii *Alcetus.*	29	4617	171	vi. *Servius Tullius* 34
4647	ix. *Amyntas*, 7. 2. 13.	50	4651	205	vii. *Tarquinius Superbus* 35 *Pythagoras in Italiam venit, auctor Gellius. Laërtius Olym.* lx. *floruiſſe ſcribit, vide Sol. cap.* 21. *Plin. lib.* 2. *cap.* 8. *Juſt.* 20. 4. 2.
4697	x. *Alexander*, 7. 2. 1.	43	4686	240	*Pulſi urbe reges.* *Rom. reges imperavêrunt annis* ccxl. *ſive, ut quibuſdam placet*, ccxliii.
4740	xi. *Perdicca.*	28	4700	254	*Circa Olym.* 70, 71. *&c. Anaxilaus in Siciliâ regnat, & poſt eum Micythus, Olymp.* 76. *Diod.* 11. *Juſt.* 4. 2. 4. *Eodem ferè tempore Gelo obtinuit Syracuſas, à quo victi Carthaginienſes*, 23. 4. 4.
4768	xii. *Archelaus.*	24			
4792	xiii. *Oreſtes.*	3		*Oly.*	
4795	xiv. *Archelaus.*	4	4794	93	*Circa finem imperii Darii Nothi, Dionyſius in Siciliam tyrannidem exercet, ann.* 38. 20. 1, *&c. anno ab U. C.* 347 *Gellius.*
4799	xv. *Amyntas.*	1			
4800	xvi. *Pauſanias.*	1			
4801	xvii. *Amyntas*, 7. 4. 3.	6			

4807	xviii. *Argæus*	2	4811	97	*Ut Diodor. & Halic.* 98 *Galli Senones Romam invaſerunt.* 6. 6. 5. *U. C. anno* 365. *Livius.*
4809	*rurſum Amyntas*	18			
4827	xix. *Alexander*, 1. 7. 4. 5	1			
4828	xx. *Ptolemæus Alorites*	4			
4832	xxi. *Perdicca*, 7. 4. 5	6		103	*Ut Diodor.* 105. *Dionyſius rex Siciliæ anno* xxxviii *moritur : Poſt quem Junior Dionyſius regnum invadit*, 21. 1. 1
4838	xxii. *Philippus circa ann. U. C.* CCCC. *ut Gellius*, 7. 5. 10	10			*Is Ochi an.* x. *Siciliâ pellitur*, 21. 2. 8
4864	xxiii. ALEXANDER *Phil. F. Olym.* cxi. *ſedit ann. menſ.* 6. 11. 1. 7	12			*Et ejuſdem* xxi, *Corinthum ſub fœdere navigavit*, 21. 5. 2

Anni mun.	Oly.	
	131	PERSARUM regnum ſtetit annis ccxxxii. 11. 14. 7, &c. Interfecto Dario, ALEXANDER regnum Aſiæ, anno regni ſui 7, occupat. Is 32 ætatis ſuæ anno moritur in Babylone, 12. 16. 1. Poſt quem tranſlato in multos imperio regnavit.
4872	114	
4876	114	

		ÆGYPTO.		Anni mun.	Oly.	MACEDONIBUS.	
4876	114	i. *Ptolemæus Lug. F.* 13. 4 10	40	4876	114	xxiv. *Philippus, qui & Aridæus, frater Alexandri*, 13. 3. 1	7
		Lydiam & Thraciam & Helleſpontum Lyſimachus tenuit, 13. 4. 16				*Bellum Lamiacum*, 13. 5. 1	
				4883	115	xxv. *Caſſander*, 15. 2. 12	19
		à quo Lyſimachia in Thracia condita, 17. 1. 2		4902	120	xxvi. *Filii Caſſandri Antigonus (Juſtino eſt Antipater, & Georgio) & Alexander*, 16. 1. 1. & 2	4
				4906	121	xxvii. *Demetrius*, 16. 1. 18	6
				4912	122	xxviii. *Pyrrhus menſ.* 7. 16. 2. 3	
4916	124	ii. *Ptolemæus Philadelphus*, 26. 2. 7	38	4913		xxix. *Lyſimachus*, 16. 3. 2	5
				4918	124	xxx. *Ptolemæus cognomento Ceraunus*, 17. 2. 4. & 24. 1. 8	1
				4919		xxxi. *Meleagrus, menſ.* 2.	
						xxxii. *Antipater dies* 45	
4954	133	iii. *Ptolemæus Euergetes, de quo* 26. 2. 1	26			xxxiii. *Soſthenes*, 24. 5. 13	2
				4921	125	xxxiv. *Antigon. Gonatas*, 25. 1. 1. & 26. 3. 8	6
4980	140	iv. *Ptolemæus Philopator*, 29. 1. 4	17	4957	134	xxxv. *Demetrius*, 28. 1. 1	10
				4967		xxxvi. *Antigonus*, 28. 3. 16	15
				4982	140	xxxvii. *Philippus*, 28. 4. 16. *cum quo Germani bellum geſſêrunt ab U. C.* 551. *Eutr.*	14
4997	144	v. *Ptolemæus Epiphanes*, 30. 2. 6. & 31. 1. 1	24	4997			
				5024	151	xxxviii. *Perſes*, 32. 3. 4. 33. *per tot.*	10
5021	150	vi. *Ptolemæus Philometor*, 34. 2. 7	35	5026		*ab U. C.* 550, *bellum Perſicum, Macedonum regnum defecit.*	
				5034	153		

A.M.	Oly.	SYRIÆ & BABYLONIÆ.		A.M.	ASIÆ.	
				2478	*Agathocles Syracuſis tyrannidem exercet. lib.* 22	
4888	117	i. *Seleucus Nicanor*, 15. 4. 1, &c.	32	4882	*In Aſiâ primus regnavit Antigonus*, 13. 4. 14, &c.	18
4917	124	*Seleucus, capto Demetrio in Ciliciâ*, SYRIÆ & ASIÆ *pariter imperavit*, 16. 2. 6		4900	ii. *Demetrius qui & Poliorcetes*, 15. 4. 22, &c.	

4920	125	ii. *Antiochus Soter*, 17. 2. 10.	19		
4939	129	iii. *Antiochus, qui vocabatur Theos.*	15	4954	*Parthis à Macedonum imperio recedentibus, primus regnavit* ARSACES, 41. 4. 6
4954	133	iv. *Seleucus Callinicus*, 27. 1. 1	20		
4974	138	v. *Seleucus Ceraunus.*	3		
4977	139	vi. *Antiochus Magnus*, 29. 1. 3	36	4963	*Anno ab U. C.* 517, *ut Eutrop. Hamilcar occiſus, cui ſucceſſit Haſdrubal*, 44. 5. 6. & 7
5006		*Bellum Rom. cum Antiocho, anno ab U. C.* 560. *Eutr.*			
5013	148	vii. *Seleucus, qui & Philopator*		4986	*ab U. C.* 534. *Annibal Imperator Carth.* 44. 5. 8
	151		12		
		viii. *Antiochus Epiphanes*, 34. 2. 7	11	5011	*ab U. C.* 534, *bellum cum Gallogræcis.*

Anni mun.	Oly.	ÆGYPTO.	
5052	159	*Ab U. C.* 606, *bellum Achaicum*, 34. 1	
5056		vii. *Ptolemæus Euergetes*	29
5085	166	viii. *Ptolemæus Phyſcon, qui & Soter*, 38. 8. 2, *&c.*	17
5102	170	ix. *Ptolemæus, qui & Alexander*, 39. 4. 1	10
5112	173	x. *Ptolemæus Phyſcon, qui à matre fuerat ejectus*, 20. 5. 1	3
5120	175	xi. *Ptolemæus Dionyſius*	30
		xii. *Cleopatra*	20
5150	182	*Cleopatra & Antonius ſemet interficiunt, & Ægyptus fit Romana provincia.*	
5172	187	*Lagidæi in Ægypto regnavêrunt ann.* CCXCV.	

Anni mun.	Oly.	SYRIÆ & ASIÆ.	
5036	154	ix. *Antiochus Eupator*, 34. 3. 1	2
5038		x. *Demetrius Soter*, 34. 3. 9	12
5050	157	xi. *Alexander*, 35. 1. 7. *menſ.* 10.	9
5060	160	xii. *Demetrius*, 35. 2. 2	3
5063		xiii. *Antiochus Sidetes*, 36. 1. 8	9
5072	163	xiv. *Demetrius iterùm*, 38. 10 11	4
5076	164	xv. *Antiochus Grypus*, 39, 1. 9	12
5088	167	xvi. *Antiochus Cyzicenus*, 39. 2. 16	18
5106	175	xvii. *Philippus. Antiochus in Parthos fugiens Pompeio ſe deinceps tradidit, poſt quem Philippus captus eſt à Gabinio.*	2
5108		*Hucuſque Syria poſſeſſa per reges in Romanorum ditionem ceſſit.* *Bellum Mithridaticum anno ab U. C.* 662. *ut Eutrop.* 37. 1. 7	
5153	183	*Primus Rom. ſingulare imperium arripuit C.* JULIUS CÆSAR, *menſ.* 6.	4
5157	184	*Rom.* II. *Octavianus Cæſar* AUGUSTUS, *menſ.* 6 *Ab eo, an. U. C.* 726, *ut Eutr. Hiſpania domita, Janus clauſus*, 44. 5. 8.	

LIBER

PRÆFATIO

[1] JUSTINI.

2 QUUM multi ex Romanis, etiam Conſularis dignitatis viri, res Romanas Græco peregrinóque ſermone in hiſtoriam contuliſſent: ſive æmulatione gloriæ, ſive varietate & novitate operis

NOTÆ.

1. JUSTINI.] Tria potiſſimùm de Juſtino quærenda mihi viſa ſunt. Quis fuerit? quod habuerit nomen? quo vixerit tempore? 1. Eum cum Juſtino martyre confudit Martinus Polonus, ſed malè: Hic enim Romanus, ille Syrus fuit, ex Flaviâ Neapoli Syriæ Palæſtinæ urbe oriundus; ille Græcè, hic Latinè ſcripſit; ille Chriſtianus, hic Gentilis, *teſte Oroſio:* quod etiam patet ex iis, quæ Lib. 30. de Moſe, Joſepho, & Iſraelitis abſurda planè memorat: adde quòd nec Euſebius, nec Hieronymus, nec Photius hiſtoricam hanc epitomen inter Martyris ſcripta uſquam repoſuerint. 2. In libro Antonii Arnoldi dicitur Juſtinus Frontinus; at in codice Bibliothecæ Mediceæ vocatur M. Junianus Juſtinus, quod verius putem ob antiquitatem libri, quippe qui Longobardicis ſcriptus ſit literis. 3. Fuerunt nonnulli qui Juſtinum vixiſſe dixerint, poſtquam Imperium Conſtantinopolim tranſlatum fuerit, idque ob illa verba Libri 8. *Græciam etiam nunc, & viribus, & dignitate, orbis terrarum principem*: ſed iis aſſentiri vix poſſum; illa enim particula, *etiam nunc*, non ſignificat tempus quo ſcripſit, ſed de quo ſcribit. Sub Antonino Pio eum vixiſſe probabilius dixerim; quod colligitur ex verbis iſtis Præfationis: *Quod ad te, Imperator Antonine, non tam cognoſcendi, quàm emendandi cauſa tranſmiſi.* Idem cenſuêrunt Martinus Polonus, Philippus Bergomas, & Joannes Aventinus.

2. *Quum multi ex Romanis, etiam Conſularis dignitatis viri.*] Duo præcipuè Græcè ſcripſiſſe memorantur, ambo Conſules; quorum alter A. Poſthumius Albinus cum L. Lucullo; alter Publius Rutilius Rufus cum Caio Mallio Conſul fuit: ille Romanam Hiſtoriam, hic bellum Numantinum, cui tribunus militum interfuerat, Græcè ſcripſit: Cùm verò in Præfatione ſuâ imperitiæ veniam dari ſibi peteret Albinus, quòd homo Romanus Græcâ oratione uteretur, Marcus Cato dixiſſe fertur, mirum eſſe ſanè, quod Albinus culpam deprecari, quàm culpâ carere maluerit. Ita *Gellius.*

delectatus,

delectatus, [1] *vir priſcæ eloquentiæ,* [2] *Trogus Pompeius, Græcas, & totius orbis hiſtorias Latino ſermone compoſuit: ut, cum noſtra Græcè, Græca quoque noſtrâ linguâ legi poſſent; prorsùs* [3] *rem magni & animi & corporis adgreſſus. Nam cùm pleríſque auctoribus, ſingulorum regum vel populorum res geſtas ſcribentibus, opus ſuum ardui laboris videatur: nonne nobis Pompeius Herculeâ audaciâ orbem terrarum adgreſſus videri debet: cujus libris omnium ſeculorum, regum, nationem, populorúmque res geſtæ continentur? Et quæ hiſtorici Græcorum, prout commodum cuique fuit, inter ſe ſegregati occupaverunt, omiſſis quæ ſine fructu erant, ea omnia Pompeius diviſa temporibus, & ſerie rerum digeſta, compoſuit. Horum igitur quatuor & quadraginta voluminum (nam totidem edidit) per otium, quo in urbe verſabar, cognitione quæque digniſſima excerpſi: & omiſſis his, quæ nec cognoſcendi voluptate jucundâ, nec exemplo erant neceſſaria, breve veluti florum corpuſculum feci: ut haberent, & qui Græca didiciſſent, quo admonerentur: & qui non didiciſſent, quo inſtruerentur.* [4] *Quod ad te, non tam cognoſcendi, quàm emendandi causâ tranſmiſi: ſimul ut & otii mei, cujus &* [5] *Cato reddendam operam* [6] *putat, apud te ratio conſtaret. Sufficit enim mihi in hoc tempore judicium tuum, apud poſteros, cùm obtrectationis invidia deceſſerit, induſtriæ teſtimonium habituro.*

NOTÆ.

1. *Vir priſcæ eloquentiæ.*] Trogum ſeveriſſimum auctorem *Plinius,* diſſertiſſimum *Vopiſcus* appellat.

2. *Trogus Pompeius.*] E Vocontiis Galliæ Narbonenſis populis, ut ipſe fatetur libro 43. oriundus; illius avus Trogus Pompeius Sertoriano bello civitate donatus eſt à Cneio Pompeio, à quo Pompeii nomen illi fuit inditum; ejus pater ſub Caio Cæſare militavit, epiſtolarum, legationum, & annuli curam habuit. Quare peccavêrunt graviter, & Joannes Gerundenſis, cùm illum Hiſpanum facit, & Philippus Bergomas, cùm Juſtini præceptorem fuiſſe, & ſub Antonino Pio floruiſſe ſcribit: certum enim ex aliis ferè omnibus, ſub Auguſto eum vixiſſe.

3. *Rem magni & animi & corporis.*] Non de corporis robore loquitur; modò enim corpus erudito labori ferendo par ſit, ſatis eſt: ſed legendum, *Rem magni & animi & operis,* ut Livius habet, quem Juſtinus imitatus eſt, *res eſt præterea immenſi operis.*

4. *Quod at te.*] Editiones plurimæ antiquiores habent, *ad te, Imperator Antonine,* opus enim ſuum Antonino Pio dicavit Juſtinus.

5. *Cato.*] Major, cui Cenſoris nomen fuit.

6. *Putat.* In principio Originum ſuarum, *ex Cicerone pro Plancio.*

JUSTINI
Hiſtoriarum [1] Philippicarum,
ET
Totius Mundi [2] Originum,
ET
TERRÆ SITUS,
EX
TROGO POMPEIO.

LIBER I.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Aſſyriorum prima Monarchia ſub Nino.*
2. *Semiramidis, à filio tandem interfectæ, Imperium.*
3. *Poſtremus Aſſyriorum Rex Sardanapalus.*
4. *Medorum Monarchia ſub Aſtyage, Cyri avo.*
5. *Cyri pueritia, adoleſcentia; & Harpagi ad Cyrum admonitio, &c.*
6. *Sybarem belli comitem Cyrus nobili præmio donat, & Aſtyagem regno ſpoliat.*

NOTÆ.

1 PHILIPPICARUM.] Apud Græcos & Demoſthenes Orationes ſuas in Philippum habitas; & ɛopompus Chius, Iſocratis diſcipulus, hiias de rebus à Philippo geſtis Philippicas ripſerunt: Demoſthenem imitatus Cicero iones ſuas in Marcum Antonium dixit lippicas, quòd quemadmodum ille in lippum, ita ipſe in Marcum Antoniinveheretur. Theopompum ſecutus gus, & ipſe hiſtorias Philippicas appellavit; quòd de rebus à Macedoniæ regibus geſtis agerent: nam à libro 7 ad 41, agit de regno Macedonico, cujus dignitatem Philippus, Alexandri Magni pater, multùm amplificavit.

2. ORIGINUM ET TERRÆ SITUS.] Bongarſius cenſet libros ſeptem primos, fuiſſe mundi origines: terræ verò ſitus, quos pollicetur inſcriptio, putat eſſe regionum deſcriptiones, quæ à Juſtino omiſſæ, à Trogo non item.

7. *Crœſum vincit, & Lydos debellat, ac ſub jugo aſtutè retin[e] Candaulis tragœdia.*
8. *Bellum Scythicum, in quo initia Cyro felicia, finis aute[m] luctuoſiſſimus.*
9. *Cambyſes Cyro ſuccedit, & ſuometgladio conficitur. Legitim[o] hærede Mergide ſublato, Magi rerum potiuntur. Oſthane[s] aliorum principum operâ adjutus, Magos de medio tollit.*
10. *Darius ex equi hinnitu, ſervuli induſtriâ, fit tertius Pe[r]ſarum Rex, &c.*

CAPUT I.

Aſſyriorum prima Monarchia ſub Nino.

a PRINCIPIO rerum, gentium nationúmque imperiu[m] penes reges erat: quos ad faſtigium hujus majeſtatis, n[on] ambitio popularis, ſed ſpectata inter bonos moderatio pr[o]vehebat. Populus nullis legibus tenebatur: arbitria principum pro legibus erant. Fines imperii tueri magis, quàm proferr[e] mos erat: intra ſuam cuique patriam regna finiebantur. [1] Prim[us] omnium Ninus, Rex [2] Aſſyriorum, veterem, & quaſi avitum ge[n]tibus morem, novâ imperii cupiditate mutavit. Hic primus intu[lit] bella [3] finitimis, & [b] rudes adhuc ad reſiſtendum populos, termin[os] uſque [4] Libyæ, perdomuit. Fuêre quidem [5] temporibus antiquiore[s]

Anno Mundi 1997. Ante Chriſtum 2055.

INTERPRETATIO.

a *Initio rerum Reges imperabant gentibus & nationibus.*

b *Gentes ignaras artis militaris uſque fines Libyæ vicit.*

NOTÆ.

1. *Primus omnium Ninus.*] Filius Nembroth ſeu Beli, qui turris Babel ædificandæ Princeps, novum ſibi rudes in populos uſurpavit Imperium. Nimiâ in eum pietate Ninus Idololatriam induxiſſe fertur; dum reos, qui ad ejus ſtatuam confugerent, puniri vetuit.

2. *Aſſyriorum.*] Eorum regio ferè tota ultra Tigrim ſita eſt, Mediam & Suſianam verſus. Ab Aſſur Semi filio dicti ſunt: quare Aſſur, modò pro gente, modò pro Principe Aſſyriorum ſumitur paſſim in ſacris literis; ideò Ninus ab Epiphanio vocatur Aſſur, filius Nembroth.

3. *Finitimis.*] Aſſyriis: illius enim pater Belus, Chami nepos, Babyloniis tantùm imperavit; ſed Ninus gloriæ cupidus, Aſſyriis bello victis, Aſſyriorum Rex dici, quam Babyloniorum, maluit; quòd hoc paternam, illud propriam virtutem co[m]mendaret.

4. *Libyæ.*] Libya multiplex fuit. P[ro]priè dicta ab Ægypto ad Tripolitanam [re]gionem, & Syrtim majorem juxta Æth[io]piam, & mare Mediterraneum erat exten[ſa,] ubi nunc regnum Barcæ. Olim Li[bya] ſtrictè ſumpta, Marmarica & Cyrenaica.

5. *Temporibus antiquiores.*] Horum te[m]porum hiſtoria fabulis corrupta eſt: Dy[na]ſtiæ enim quindecim, quas ab Africa[no] ſive Manethone mutuatas Euſebius a[d] Abrahamum memorat, commentitiæ ſunt. [Si] enim annos dinumeres, earum initium 17[..] annis Adami ortum antevertit. Quod qu[am] abſurdum ſit quis non videt? Primus er[at] Rex Ægypti Meſraim Cami filius, & N[im]mi nepos ferè æqualis fuit.

Vexo

[1] Vexoris [2] Ægypti, & [3] Scythiæ [4] rex Tanaus; quorum alter [5] in Pontum, alter uſque Ægyptum exceſſit. Sed longinqua, non finitima bella gerebant: nec imperium ſibi, ſed populis ſuis gloriam quærebant; contentíque victoriâ, imperio abſtinebant: Ninus magnitudinem quæſitæ dominationis, continuâ poſſeſſione firmavit. Domitis igitur proximis, cùm acceſſione virium fortior ad alios tranſiret, & PROXIMA quæque victoria inſtrumentum ſequentis eſſet, totius Orientis populos ſubegit. Poſtremum illi bellum cum [6] Zoroaſtre, rege [7] Bactrianorum fuit, qui primus dicitur artes magicas inveniſſe, & mundi principia, ſiderúmque motus diligentiſſimè ſpectâſſe. [8] Hoc occiſo, & ipſe [9] deceſſit, relicto impubere adhuc filio Nino, & uxore [10] Semiramide.

An.M.2044. Ant.C.2008. An.M.2048. Ant.C.2004. *Semiramidis imperium.*

CAP. II. [a] Hæc nec immaturo auſa tradere Imperium, nec ipſa

INTERPRETATIO.

a *Hæc cùm videret tot ac tantos populos fœminæ non parituros, qui vix uni viro patienter obedirent; fingit ſe Nini filium eſſe, non uxorem; puerum, non fœminam; non auſa Imperium committere puerulo, nec ipſa palam regere.*

NOTÆ.

1. *Vexoris.*] Seſoſtris dicitur Herodoto & Diod. Rameſtes Amm. Marcellino, Seſoſius Manethoni. Seb fabuloſus eſt; niſi fortè ſit Oſiris ille, qui dictus eſt Bacchus Ægyptius, vel Orus ejus filius, Hercules Lybius nuncupatus; qui victoriis ſuis terrarum orbem illuſtrârunt, ſed poſt Ninum regnârunt.

2. *Ægypti*] Quæ hinc ad Sienem, & Æthiopiam, indè ad Arabiam, & Palæſtinam pertinet.

3. *Scythiæ.*] Duplex eſt, citerior & ulterior: Citerior intra Imaum Montem, Mare Caſpium, & Scythicum, *Moſcovy.* Ulterior extra Imaum, quæ in ortum longè extenditur, ubi nunc *Cathay.*

4: *Rex Tanaus.*] Hunc Taunaſim vocat Jornandes; ſed quis fuerit, quo tempore vixerit, an nomen fluvio Tanaï dederit, an potiùs ab ipſo acceperit, incertum.

5. *In Pontum.*] Pontus Aſiæ Minoris provincia propter Pontum Euxinum ex unâ parte, Bithyniam & Paphlagoniam ex alterâ.

6. *Zoroaſtre.*] Non Chus, Chami filius, avus Nini, ut *Greg. Tur.* Nec Nembroth, Nini pater, fuit, ut Græci putârunt, *ex Epiph.* ſed nobilis Perſa, *ex Euſeb. Arnob. & Clem. Alexand.* qui in Aſiæ interiora penetrans, Bactrorum oppidum condidit, Aſtrologiam calluit primus, & magiam exercuit. Ictus fulmine interiiſſe dicitur, *Chron. Alex.*

7. *Bactrianorum.*] Qui ultra mare Caſpium, Indorum finitimi ad Oxum flumen habitant. *Uſbeck.*

8. *Hoc occiſo.*] Diodorus, & alii de illius morte nihil habent, ſed Ninum ab eo ſemel victum, tandem repetito certamine victorem, arcem Bactrorum arte Semiramidis occupâſſe, theſauróſque ſecum aſportâſſe memorant.

9. *Deceſſit.*] Ita Diodorus & alii plerique; ſed Dinon rem aliter apud Ælianum narrat; vult enim eum juſſu Semiramidis necatum; quæ, ubi ſummam ab eo poteſtatem ad quinque dies obtinuiſſet, illum occidi juſſit.

10. *Semiramide.*] Fuit, *ex Chron. Alex.* Nini mater & uxor: undè Perſæ matres pro uxoribus habuerunt. *Ex. Diod.* Aſcalonita filia deæ Decreto, cujus juſſu in loco deſerto expoſita, à columbis nutrita fuit; fuit deinde à paſtoribus educata, ob pulchritudinem Menoni Syriæ præfecto nupſit; & poſt expugnatam Bactrorum arcem, eam Ninus duxit in uxorem, invito Menone, qui dedecoris impatiens, ſibi cruentas intulit manus. *Diod. & Cteſias.*

An.M.2049. Ant.C.2003. palam tractare, tot ac tantis gentibus vix patienter uni viro, nedum fœminæ, parituris, [1] ſimulat ſe pro uxore Nini, filium; pro fœmina, puerum. Nam & ſtatura utrique mediocris, & vox pariter gracilis, & lineamentorum qualitas matri ac filio ſimilis. Igitur brachia ac crura velamentis, caput tiarâ tegit: & ne novo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu & populum veſtiri jubet: quem morem veſtis exindè gens univerſa tenet. Sic primis initiis ſexum mentita, puer eſſe credita eſt. Magna deinde res geſſit: quarum amplitudine, ubi invidiam ſuperatam putat, quæ ſit fatetur, quémve ſimulâſſet. Nec hoc illi dignitatem regni ademit, ſed admirationem auxit; quòd mulier non fœminas modo virtute, ſed etiam viros anteiret. Hæc [2] Babyloniam condidit, murúmque urbi cocto latere circumdedit, arenæ vice bitumine interſtrato: quæ materia in illis locis paſſim è terrâ exæſtuat. Multa & alia præclara hujus reginæ fuêre. Siquidem non contenta acquiſitos viro regni terminos tueri, [3] Æthiopiam quoque Imperio adjecit. Sed & [4] Indiæ [5] bellum intulit; quò præter illam & Alexandrum Magnum nemo intravit. Ad poſtremum, cùm concubitum filii petiiſſet, ab eodem [6] interfecta eſt, duos & quadraginta annos poſt Ninum regno potita. Filius
An.M.2091. Ant.C.1961. ejus Ninya, [b] contentus elaborato à parentibus Imperio, [7] belli ſtu-

INTERPRETATIO.

b *Contentus regno armis acquiſito à parentibus.*

NOTÆ.

1. *Simulat ſe.*] Hoc ſimile vero non videtur: cùm Ninyas infantulus eſſet, natus extremis Nini temporibus: Semiramis verò *ex Diodor.* nata annos 21 quippe quæ duos jam liberos Hypatem, & Hydaſpem ex Menone ſuſceperat: præthereà nota erat omnibus ob res geſtas in Bactrianos.

2. *Babyloniam condidit.*] Inchoatam à Belo amplificavit, ut Niniven à Nino conditam ſuperaret. Murorum ambitus erat 365 ſtadiorum: altitudo 50 orgyorum id eſt, ulnarum, *ex Plinio:* latitudo aliquantò plus ſpatii, quàm duobus curribus ſatis eſſet, obtinebat: turres erant 250. Inter murum & domos erat via duorum olethorum, id eſt, 200 pedum, *ex Suidâ.* Pontem ſuper Euphratem ad ſtadia 160 perduxit: tum ex utrâque pontis regione extruxit arces, unde in totam regionem proſpectum haberet: deindè hortos condidit amœniſſimos, &c. Babylon ad Euphratem ſita erat; ex illius ruinis alia Civitas condita ad Tigrim, quæ olim Seleucia magna, nunc *Bagdat* dicitur.

3. *Æthiopiam.*] Duplex eſt, ſuperior & inferior. Prima ſub Ægypto inter Nilum & ſinum Arabicum, *Abyſſinia.* Altera ultra Æquatorem extenditur, & antiquis ignota fuit, *Monomotapa, Congo,* &c.

4. *Indiæ.*] Aſiæ regio inter flumen Indum ad Occaſum, & Serum fluvium ad Ortum extenſa, duas in partes à Gange diviſa eſt. *Indoſtan.*

5. *Bellum intulit.*] Cum ingenti exercitu Staprobatem Indorum regem bello laceſſivit; & eum bis, ſemel in Indo flumine prælio navali, iterùm certamine terreſtri vicit: ſed paulò pòſt ab eo victa & læſa fugit, amiſsâ tertia exercitûs parte. *Diod.*

6. *Interfecta eſt.*] Regno ceſſiſſe filio & ſe ſubduxiſſe refert Diod. ſed fidem Juſtino fecit nota omnibus mulieris improbitas.

7. *Belli ſtudia,* &c.] Inſtituit tamen ut ſingulis provinciis imperaretur certus militum numerus, qui ſemper in Urbe regiâ ipſi præſtò eſſent; quibus poſt annum

di-

dia depoſuit, & veluti ſexum cum matre mutâſſet, rarò à viris viſus, in fœminarum turba conſenuit. [1] Poſteri quoque ejus, id exemplum ſequuti, reſponſa gentibus per internuntios dabant. Imperium Aſſyrii, qui poſteà [2] Syri dicti ſunt, [3] mille trecentis annis [4] tenuêre.

CAP. III. Poſtremus apud eos regnavit [5] Sardanapalus, vir [6] muliere corruptior. Ad hunc videndum (quod nemini ante eum permiſſum fuerat) præfectus ipſius, Medis præpoſitus, nomine [7] Arbactus, cùm admitti magnâ ambitione ægrè obtinuiſſet; invenit eum inter ſcortorum greges purpuram colo nentem, & muliebri habitu, cùm mollitiâ corporis, & oculorum laſciviâ, omnes fœminas anteiret, penſa inter virgines partientem. Quibus viſis, [a] indignatus tali fœminæ tantum virorum ſubjectum, tractantíque lanam, ferrum & arma portantes parere; progreſſus ad ſocios, quid viderit refert: Negat ſe ei parere poſſe, qui ſe fœminam malit eſſe, quàm virum. Fit igitur [8] conjuratio, bellum Sardanapalo infertur. Quo ille audito, non ut vir regnum defenſurus, ſed ut metu mortis mulieres ſolent, primò [9] latebras circumſpicit: mox deindè cum paucis & incompoſitis, in bellum progreditur. Victus, [10] in regiam ſe recepit; &

Poſtremus Aſſyriorum rex Sardanapalus.

An.M.3235. Ante C. 817.

INTERPRETATIO.

a *Ægrè ferens tantam hominum fortium multitudinem ſubditam eſſe regi effœminato.*

NOTÆ.

exauctoratis, alii ſufficerentur, ut exercitum ſemper haberet paratum, nullaque inter duces amicitia coaleſceret.

1. *Poſteri.*] Non Aſſyriorum tantùm Imperatores, ſed multi etiam Aſiæ reges hanc & vivendi, & regnandi rationem ſequuti ſunt.

2. *Syri.*] Qui inter Armeniam, Ciciliam, Meſopotamiam, Arabiam, & Palæſtinam ad mare Mediterraneum habitabant. Nunc *Souriſtan.* Sæpè cum Aſſyriis confunduntur. Europæi enim regionum illarum ignari, quidquid à mari Sidonio ad Euphratem uſque patet, modò Syriam, modò Aſſyriam; & populos modò Syros, modò Aſſyrios vocârunt.

3. *Annis mille trecentis.*] Cteſias numerat annos 1360. Velleius 1700, vel ut Lipſius corrigit, 1230. Africanus 1484. Euſebius 1240, quod verius putem, Oroſ. 1164. Georgius Monachus 1360. ſed alii initium ſumunt à Nino, alii à Belo, qui ante Ninum annos 65 regnavit.

4. *Tenuêre.*] Reges recenſet Africanus 41. Diod. 30. Euſebius 36. Velleius 33. Oroſ. 50.

5. *Sardanapalus.*] Vel Thonoſconcoleras, non Aſſaraddon Senacheribi filius, ut vult Genebrardus: ſed hæres & filius Anaxindaraxis Aſſyriorum regis.

6. *Muliere corruptior.*] Dum Jonas Ninivitas ad pœnitentiam hortatetur, egit ille publicam: ſed mox ad libidines rediit.

7. *Arbactus.*] Vel Arbaces, Medorum qui Niniven quotannis mittebantur, præfectus, à Beleſo Chaldæo divinationis perito ad imperium invadendum excitatus, in regem conjuravit. *Diod.*

8. *Conjuratio.*] Arbaces Medos, Perſas, & Arabes: Beleſus Babylonios ad partes ſuas traxit.

9. *Latebras.*] Diodorus tamen refert hoſtes ab eo ter ſuperatos, ſed Arbacem corruptis Bactrianorum copiis, & occiſo Salameno reginæ fratre, tandem viciſſe.

10. *In regiam*] Fortiter hoſtium impetus ad tertium uſque annum repulit: ſed cùm Tigris, ad quem Ninive ſita erat, continuis excreſcens imbribus, muros ad ſtadia 20 evertiſſet, Urbs capta eſt. *Diod.*

An.M.3235. Ante C.817. extructâ [1] incenſáque pyrâ, & ſe & divitias ſuas in incendium mittet: hoc ſolo imitatus virum. Poſt hunc rex conſtituitur interfector ejus Arbactus, qui præfectus [2] Medorum fuerat. Is Imperium ab Aſſyriis [3] ad Medos transfert.

Medorum Monarchia ſub Aſtyage Cyri avo.

CAP. IV. [4] Poſt multos deindè reges, per ordinem ſucceſſionis, regnum ad Aſtyagen deſcendit. Hic per ſomnum vidit ex naturalibus filiæ, quam unicam habebat, vitem enatam, cujus palmitè omnis Aſia obumbraretur. Conſulti harioli, ex eâdem filiâ nepotem ei futurum, cujus magnitudo prænuntietur, regnique ei amiſſionem portendi, reſpondêrunt. Hoc reſponſo exterritus, neque claro viro, neque civi filiam, ne paterna maternáque nobilitas nepoti animos extolleret; ſed ex gente, obſcura tunc temporis, Perſarum, Cambyſi mediocri viro in matrimonium tradidit. Ac ne ſic quidem ſomni metu depoſito, gravidam ad ſe filiam arceſſit, ut ſub avi potiſſimùm oculis partus necaretur. An.M. 3458. Ol. 46. 2. Urb. C. 158. Ant. C. 594. Natus infans [5] datur occidendus Harpago, regis arcanorum participi. Is veritus, ſi ad filiam mortuo rege veniſſet Imperium, quia nullum Aſtyages virilis ſexus genuerat, ne illa necati infantis ultionem, quam à patre non potuiſſet, à miniſtro exigeret; [6] paſtori regii pecoris puerum exponendum tradit. Fortè eodem tempore & ipſi paſtori filius natus erat. Ejus igitur uxor, auditâ regii infantis expoſitione, ſummis precibus rogat, ſibi afferri oſtendíque puerum. Cujus precibus fatigatus paſtor, reverſus in ſylvam, invenit juxta infantem canem fœminam, parvulo ubera præbentem, & à feris alitibúſque defendentem. Motus & ipſe miſericordiâ, quâ motam etiam canem viderat, puerum defert ad ſtabula, eâdem cane anxiè proſequente. Quem ubi in manum mulier accepit, veluti ad notam puer alluſit: tantuſque in illo vigor, & dulcis quidam blandientis infantis riſus apparuit, ut paſtorem uxor ultrò rogaret, [a quò ſuum partum

INTERPRETATIO.

a *Ut permitteret, & filium ſuum pro eo exponere, & hunc infantem educare, cui fortunam adſuturam ſperabat.*

NOTÆ.

1. *Incênſáque pyrâ.*] Ita ferè omnes: Clitarchus tamen apud Athenæum refert, eum regno ſpoliatum in ſenio deceſſiſſe.

2. *Medorum.*] Perſis, Parthis, & Aſſyriis finitimi, ſecundum mare Caſpium habitant. *Sirvan.*

3. *Ad Medos transfert.*] Ita tamen, ut conceſſerit Beleſo Babyloniam; & Nineven Phuli Aſſyrio, qui conjurationis fuerat particeps. Ille poſt Beleſi mortem, occupatâ Babyloniâ Aſſyriorum imperium reſtauravit. De illius poſteris frequens in ſacris literis mentio.

4. *Poſt multos deinde reges.*] Alii ſeptem, alii novem numerant, ſed omnes ferè nullius nominis, præter unum Arphaxat à Merodaco ſuperatum.

5. *Datur occidendus.*] Eadem habent Herodotus & Diod. & alii omnes; excepto uno Xenophonte, qui diverſa penitus memorat: ſed cùm Cyropaïdiam, non ad hiſtoriæ fidem, ſed ad effigiem juſti imperii ſcripſerit, aliis potiùs, quàm ipſi, fides adhibenda.

6. *Paſtori.*] Cui nomen fuit Mithridates.

pro

pro illo exponeret] permitteret [que] ſibi, ſive fortunæ ipſius, ſive ſpei ſuæ puerum nutrire. Atque ita permutatâ ſorte parvulorum, hic pro filio paſtoris educatur: ille pro nepote Regis exponitur. Nutrici Spacos poſteà nomen fuit, quia canem Perſæ ſic vocant.

Cyri pueritia, adoleſcentia, & Aſtyagis ad eum admonitio.

CAP. V. Puer deindè, cùm inter paſtores eſſet, [1] Cyri nomen accepit. Mox rex inter ludentes ſorte delectus, cùm per laſciviam contumaces flagellis cecidiſſet, à parentibus puerorum querela eſt regi delata, indignantibus à ſervo Regio, ingenuos homines ſervilibus verberibus affectos. Ille arceſſito puero & interrogato, cùm nihil mutato vultu, *feciſſe ſe ut regem* reſpondiſſet; admiratus conſtantiam, in memoriam ſomnii reſponsíque revocatur. Atque ita cùm & vultûs ſimilitudo, & expoſitionis tempora, & paſtoris confeſſio convenirent, nepotem agnovit. Et [a] quoniam defunctus ſibi ſomnio videretur, [2] agitato inter paſtores regno; animum minacem duntaxat in illo fregit. Cæterùm Harpago amico ſuo infeſtus, in ultionem ſervati nepotis, filium ejus interfecit, [3] epulandúmque patri tradidit. Sed Harpagus ad præſens tempus diſſimulato dolore, odium regis in vindictæ occaſionem diſtulit. Interjecto deindè tempore, cùm adoleviſſet Cyrus, dolore orbitatis admonitus, ſcribit ei, *ut ablegatus in Perſas ab avo fuerit: ut occidi eum parvulum avus juſſerit: ut beneficio ſuo ſervatus ſit: ut regem offenderit: ut filium amiſerit.* Hortatur, *exercitum paret, & pronam ad regnum viam ingrediatur*, Medorum tranſitionem pollicitus. Epiſtola, quia palam ferri nequibat, regis cuſtodibus omnes aditus obſidentibus, exenterato lepori inſeritur, lepúſque in Perſas Cyro ferendus, fido ſervo traditur: addita retia, ut ſub ſpecie venatoris dolus lateret.

Sybarem belli comitem Cyrus aſſumit, & Aſtyagem regno ſpoliat.

CAP. VI. Lectis ille epiſtolis, eadem ſomnio aggredi juſſus eſt: ſed præmonitus, ut quem primùm poſterâ die obvium habuiſſet, ſocium cœptis aſſumeret. Igitur antelucano tempore ruri iter ingreſſus, obvium habuit ſervum de ergaſtulo cujuſdam Medi, nomine Sybarem. Hujus requiſitâ origine, ut in Perſis genitum audivit, demptis compedibus, aſſumptóque comite, [4] Perſepolim

INTERPRETATIO.

a *Et quia ſomnium jam ſortitum effectum videbatur, imperio inter paſtores ſimulato, illius mentem audacem minis terruit.*

NOTÆ.

1. *Cyri nomen.*] Cyrus Perſico ſermone ſolum ſignificat, *ex Cteſiâ & Plutarcho.*

2. *Agitato inter paſtores.*] Ab Ariolis, ne illum occideret, impeditus. Somnio enim jam factum eſſe ſatis dicebant, cùm ille Regem inter paſtores egiſſet.

3. *Epulandumque patri.*] In cœnâ filium necatum partim aſſatum, partim elixum vorandum propoſuit, & cœnâ peractâ juſſit afferri reliquias, ut indè, ſi quid placeret, ſibi ſumeret Harpagus.

4. *Perſepolim.*] In medio Perſidis, ad Rogomanem fluvium.

regreditur.

regreditur. Ibi convocato populo, [1] jubet omnes præſtò cum ſecuribus adeſſe, & ſilvam viæ circumdatam excidere. Quod cùm ſtrenuè feciſſent, eoſdem poſtero die apparatis epulis invitat: deindè cùm alacriores ipſo convivio factos videret, rogat, [a] *Si conditio proponatur, utrius vitæ ſortem legant, heſterni laboris, an præſentium epularum? præſentium*, ut acclamavêre omnes, ait; *Heſterno ſimilem labori omnem vitam acturos, quoad Medis pareant: ſe ſecutos, hodiernis epulis.* Lætis omnibus, Medis bellum infert. Aſtyages meriti ſui in Harpagum oblitus, ſummam belli eidem
An.M.3493. committit: qui exercitum acceptum ſtatim Cyro per deditionem
Ol. 54. 4. tradidit, regiſque crudelitatem perfidiâ defectionis ulciſcitur.
Urb. C. 192.
Ante C. 559. Quod ubi Aſtyages audivit, contractis undique auxiliis, ipſe in Perſas proficiſcitur: & repetito alacriùs certamine, pugnantibus ſuis, partem exercitûs à tergo ponit, & tergiverſantes, ferro agi in hoſtes jubet: ac denuntiat ſuis, *nî vincerent, non minùs fortes etiam poſt terga inventuros, quam à frontibus viros: proindè videant, fugientibus, hæc, an illa pugnantibus acies rumpenda ſit.* Ingens, poſt neceſſitatem pugnandi, animus exercitui ejus acceſſit. Pulſa itaque cùm Perſarum acies paulatim cederet; matres & uxores eorum obviàm occurrunt: orant in prælium revertantur: cunctantibus, ſublatâ veſte, obſcœna corporis oſtendunt, rogantes, *num in uteros matrum vel uxorum velint refugere.* Hâc repreſſi caſtigatione, in prælium redeunt: & factâ impreſſione, quos fugiebant, fugere compellunt. In eo prælio [2] Aſtyages capitur: cui Cyrus nihil aliud quàm regnum abſtulit: nepotémque in illo magis, quàm victorem egit: eúmque maximæ genti [3] Hyrcanorum [4] præpoſuit. Nam in Medos reverti ipſe noluit. Hic finis Medorum imperii fuit. Regnavêrunt [5] annos CCCL.

INTERPRETATIO.

a *Si illis optio detur utrius vitæ conditionem eligant, an laboris heſterni, an convivii hodierni? Poſtquâm omnes acclamavêrunt,* Se electuros conditionem convivii *hodierni, addidit eos tranſacturos totam vitam ſimilem labori heſterno, quamdiu obedirent Medis: ſimilem verò convivio hodierno, ſi ſe ſequerentur.*

NOTÆ.

1. *Jubet omnes.*] Libellum enim ſcripſerat, quem ſe ex ipsâ Mediâ coram Perſarum primatibus accepiſſe, ſimulat, in quo ſcriptum erat, Cyrum ab Aſtyage deſignatum eſſe Perſarum ducem.

2. *Aſtyages capitur.*] Dum illi Harpagus filii cædem exprobrat, Harpago proditionem objecit Aſtyages, quâ Medos inſontes ob unius pueri necem in ſervitutem redegiſſet, *Herod.*

3. *Hyrcanorum.*] Qui inter mare Caſpium & Oxum flumen habitant.

4. *Præpoſuit.*] Apud ſe retinuit *ex Herodoto*, ne bellum renovaret: ſed apud Medos Darium; ſive Cyaxarem, Aſtyagis, non natura, ſed adoptione, filium regnare voluit: *Sic Pererius*: at ne res novas moliretur, ejus filiam in uxorem duxit. *Xenoph.*

5. *Annos* CCCL.] Cteſias & Herod. 317. numerant: ſi tamen, ab Arbace ad Aſtyagis cladem annos dinumeres, 258, tantummodò reperies.

CAP.

CAP. VII. Initio regni, Cyrus Sybarem cœptorum ſocium, quem juxta nocturnum viſum ergaſtulo liberaverat, comitémque in omnibus rebus habuerat, Perſis præpoſuit, ſororémque ſuam ei in matrimonium dedit. Sed civitates, quæ Medorum tributariæ fuerant, mutato Imperio, etiam conditionem ſuam mutatam arbitrantes, à Cyro defecêrunt: quæ res multorum bellorum Cyro cauſa & origo fuit. Domitis demùm pleríſque, cùm adversùs [1] Babylonios [2] bellum gereret, Babyloniis [3] rex Lydorum Crœſus, [4] cujus opes & divitiæ inſignes eâ tempeſtate erant, [5] in auxilium venit: [6] victúſque jam de ſe ſollicitus, [7] in regnum refugit. Cyrus quoque poſt victoriam, compoſitis in Babyloniâ rebus, bellum transfert in Lydiam. Ibi fortuna prioris prælii perculſum jam Crœſi exercitum, [8] nullo negotio fundit: Crœſus ipſe [9] capitur. Sed quantò bellum minoris periculi tantò & [10] mitior victoria fuit. Crœſo & vita, & patrimonii partes, & urbs [11] Barce conceſſa ſunt: in quâ etſi non regiam vitam, proxi-

Cyrus Crœſum vincit, & Lydos ſub jugo retinet.

An.M. 3494. Ol. 55. 1. Urb. C. 193. Ant. C. 558.

An.M. 3506. Ol. 8. 1. Urb. C. 205. Ant. C. 546.

NOTÆ.

1. *Babylonios.*] Ut hoc clariòs intelligatur aliquid breviter de regibus Babyloniis dicendum; primus fuit Phul, ut diximus; cui ſucceſsêrunt Theclatphalazar, Salmanaſar, Sennacherib, Aſſarhaddon, Merodachus ejus affinis, Benmerodach. Nabuchodonozor ſenior, Nabuchodonozor magnus, Evilmerodach, & Balthazar. Hos ommes regnâſſe ex ſacris Literis conſtat: ſed alii Darium Medum, alii Balthazarem victum à Cyro volunt: primam ſententiam tuentur antiquiores multi, Beroſus, Megaſthenes, & Abydenus apud Euſebium: alteram recentiorum pleríque, Xenophontem, & Joſephum ſequuti. Illi Laboroſſarchodo, id eſt, Balthazare, ob pravam indolem à ſuis occiſo, volunt Darium patriâ Medum, conjurationis participem, à proceribus in regem electum fuiſſe, eumque Nabonidum vocant. Hi verò quibus adhæreo, dicunt Darium Medum Cyro, dum Babyloniam obſideret, adfuiſſe, & ab eo fuiſſe Babyloniis præpoſitum.

2. *Bellum gereret.*] Babyloniam poſt Crœſum devictum, captam referunt omnes ferè hiſtorici.

3. *Rex Lydorum.*] Aſiæ Minoris populi propter Phrygiam Pactoli ripas incolebant.

4. *Cujus opes.*] Quatuordecim Aſiæ populos intra Halim poſitos ſubegerat.

5. *In auxilium venit.*] Ulturus injurias Aſtyagi affini ſuo illatas. Aliatthes enim Crœſi pater filiam ſuam Artiennen ad pacem firmandam dederat Aſtyagi filio Cyaxaris quocum bellum ideò geſſerat, quòd Aliatthes profugos Scythas recepiſſet. *Herod.*

6. *Victus.*] Propter Halim fluvium, quem Thaletis induſtria tranſierat.

7. *In regnum refugit.*] Ut ſocios, præſertim Ægyptios, in auxilium vocaret: fœdus enim cùm Amaſi inierat.

8. *Nullo negotio.*] Cruentum tamen fuiſſe prælium refert Herod. Licet propter camelorum odorem dimiſſis equis Lydi pedites cum Perſis equitibus pugnarent.

9. *Capitur.*] Non in prælio, ſed expugnatâ quatuordecim diebus regiâ civitate, Sardi. Sociis auxilium ferre Crœſo, per Cyri diligentiam non licuit.

10. *Mitior victoria fuit.*] Vinctus compedibus ſuper rogum impoſitus fuit Crœſus, ut vivus cremaretur: ſed cùm Solonem ſæpiùs inclamaret, à quo audierat beatum in vitâ eſſe neminem; Cyrus ipſe, reveritus fortunæ inconſtantiam, illum flammis eripi juſſit. *Herod.*

11. *Barce.*] Urbs eſt Pentapoleos, quò Cyri arma nondum pervenerant: hanc Barenem vocat Cteſias, quæ in Mediâ non procul ab Ecbatanis ſita eſt. *Ex Stephano.*

mam tamen majeſtati regiæ degeret. [1] Hæc clementia non minùs victori, quàm victo utilis fuit. Quippe [2] ex universâ [3] Græcia, cognito quod illatum Crœſo bellum eſſet, auxilia velut ad commune extinguendum incendium confluebant. Tantus Crœſi amor apud omnes urbes erat: paſſurúſque Cyrus grave bellum Græciæ fuit, ſi quid in Crœſum crudelius conſuluiſſet. Interjecto deindè tempore, [4] occupato in aliis bellis Cyro, [5] Lydi rebellavêre: [6] quibus iterùm victis, arma & equi adempti, juſſique cauponas, & ludicras artes, & lenocinia exercere. Et ſic gens induſtria quondam potens, & manu ſtrenuâ, effœminatâ mollitie luxuriáque, virtutem priſtinam perdidit; & quos ante Cyrum [7] invictos bella præſtiterant, in luxuriam lapſos otium ac deſidia ſuperavit. Fuêre Lydis [8] multi ante Crœſum reges, variis caſibus memorabiles; nullus tamen fortunæ Candauli comparandus. Hic uxorem, quam propter formæ pulchritudinem deperibat, prædicare omnibus ſolebat, non contentus voluptatum ſuarum tacitâ conſcientiâ, niſi etiam matrimonii reticenda publicaret: prorsùs quaſi ſilentium damnum pulchritudinis eſſet. Ad proſtremum, ut affirmationi ſuæ fidem faceret, nudam [9] ſodali ſuo Gygi oſtendit. Quo facto, & [10] amicum in adulterium uxoris ſollicitatum, hoſtem ſibi fecit: & uxorem, veluti tradito alii amore, à ſe alienavit. Namque brevi poſt tempore cædes Candauli, nuptiarum præmium fuit, & uxor mariti ſanguine dotata, regnum viri & ſe pariter adultero tradidit.

Candaulis tragœdia.

NOTÆ.

1. *Hæc clementia.*] Refert Cteſias Crœſi filium obſidem Cyro datum in patris conſpectu interfectum; illius matrem nimio dolore è muro ſe dediſſe præcipitem, ipſumque Crœſum vinculis oneratum fuiſſe; quamvis Herodotus dicat illum apud Cyrum honorificè habitum ad Cambyſis tempora vixiſſe.

2. *Ex universâ.*] Iones & Æoles victis Lydis, Legatos ad Cyrum miſerunt, quos ille ſprevit; quòd illius amicitiam ante bellum contempſiſſent. *Herod.*

3. *Græciâ.*] Ex unâ parte Theſſaliâ, & Epiro terminata eſt; reliquis ex partibus mari Mediterraneo alluitur. *Romeli.*

4. *Occupato, &c.*] Reverſus enim in Perſidem adverſus Babylonios, Bactrianos, & Sacas bellum gerebat. *Herod.*

5. *Lydi rebellavêre.*] Duce Actya Lydo, cui Crœſi theſauros Cyrus crediderat.

6. *Quibus iterùm victis.*] A Mazare Medo, quem Cyrus in Actyam miſerat: ſed paulò pòſt, mortuo Mazare, ſucceſſit Harpagus, qui omnes Ionum civitates partim vi, partim deditione recepit.

7. *Invictos bella.*] Omnes populos ab Ioniâ ad Halim uſque vicerant.

8. *Multi ante Crœſum.*] Unâ cum Olympiadibus cœperunt anno Mundi 3278, exciſæ Trojæ 408, primus fuit Ardizes, deindè Aliad, Meles, Candaules, Gyges, Sadyathes, Alyatthes, & Crœſus.

9. *Sodali ſuo Gygi.*] Multa Authores de illius annulo commenti ſunt, quos inter, Plato fingit eum, cum in antrum fortê deſcendiſſet, annulum aureum é digito hominis mortui, qui in equo æneo erat incluſus, detraxiſſe, illiúſque annuli virtute, cùm a nullo videretur, & reginæ ſtuprum, & mortem regi intuliſſe.

10. *Amicum.*] Regius paſtor fuit ex *Platone & Cicer.*

CAP.

CAP. VIII. * Cyrus [1] ſubactâ Aſiâ, & univerſo Oriente in poteſtatem redacto, [2] Scythis bellum infert. Erat eo tempore Scytharum regina [3] Tamyris, quæ non muliebriter adventu hoſtium tertia, cùm prohibere eos [4] tranſitu Araxis fluminis poſſet, tranſire permiſit, & ſibi faciliorem pugnam intra regni ſui terminos rata, & hoſtibus objectu fluminis fugam difficiliorem. Itaque Cyrus trajectis copiis, cùm aliquantiſper in Scythiam proceſſiſſet, caſtra metatus eſt. Dein poſterâ die ſimulato metu, quaſi refugiens caſtro deſeruiſſet, [a] [5] vini affatim, & ea quæ epulis erant neceſſaria, reliquit. Quod cùm nuntiatum reginæ eſſet, adoleſcentulum filium, ad inſequendum eum cum tertiâ parte copiarum mittit. Cùm ventum ad Cyri caſtra eſſet, ignarus rei militaris adoleſcens, veluti ad epulas, non ad prælium veniſſet, omiſſis hoſtibus, [b] inſuetos barbaros vino ſe onerare patitur: priúſque Scythæ ebrietate, quàm bello vincuntur. Nam cognitis his, Cyrus reverſus per noctem, [6] ſaucios opprimit, omnéſque Scythas cum Reginæ filio [7] interficit. Amiſſo tanto exercitu, &, quod graviùs dolendum, unico filio, Tamyris [c] orbitatis dolorem non in lacrymas effudit: ſed in ultionis ſolatia intendit; hoſtéſque recenti victoriâ exultantes, pari inſidiarum fraude circumvenit. Quippe [8] ſimulatâ diffidentiâ propter vulnus acceptum, refugiens, Cyrum ad anguſtias uſque perduxit. Ibi compoſitis in montibus inſidiis, ducenta millia Perſarum cum ipſo Rege trucidavit. In quâ victoriâ etiam illud memorabile fuit, quòd ne nuncius quidem tantæ cladis ſuperfuit. [9] Caput Cyri amputatum, in utrem

Bellum Scythicum.
* An. M. 3516.
Ol. 60. 3.
Urb. C. 215.
Ante C. 536.

A. M. 3523.
Ol. 62. 2.

INTERPRETATIO.

a *Reliquit magnam vini copiam, & omnia neceſſaria ad epulas.*

b *Patitur* Scythas *barbaros, non ſolitos vinum bibere, vino inebriari.*

c *Filii mortem non lacrymis proſecuta eſt, ſed ulciſci conata eſt.*

NOTÆ.

1. *Subactâ Aſiâ.*] Victo Baltazaris exercitu, Euphratem in foſſas & lacunas avertit, Babyloniámque per ſiccum fluminis alveum ingreſſus, regem interfecit, & urbe potitus eſt.

2. *Scythis bellum infert.*] Maſſagetas vocat Herod. quos ad mare Caſpium Orientem versûs conſtituit, in maximâ planitie, quam fluvius Araxes claudit.

3. *Tamyris.*] Tomyris dicitur *Herod.* & aliis.

4. *Tranſitu Araxis.*] Qui è monte Tauro exiliens Armeniæ partem irrigat, & Orientem versùs defluens, Cyro flumini junctus, exonerat ſe in mare Caſpium.

5. *Vini affatim.*] Crœſi ſententiam ſecutus, qui Scythas vino faciliùs, quàm armis vinci poſſe dixerat, *Herod.*

6. *Saucios.*] Id eſt, vinolentos & mero ſaucios. Sic Ennius habet, *amore ſaucius*, & Tibullus, *percuſſus tempora Baccho.* Frienſhemius *ſecuros* legendum cenſet.

7. *Interficit.*] Non vult Herodotus occiſum Spargabiſem, ſed captum; qui tamen ſolutus ebrietate, cùm impetrâſſet ut vincula tollerentur, continuò ſibi manus cruentas intulit.

8. *Simulatâ diffidentiâ.*] Aperto Marte Cyri exercitum vicit, *ex Herod.*

9. *Caput Cyri.*] Non credendum Xenophonti, qui Cyrum in lecto morientem deſcribit.

humano

Urb. C. 222. Ante C. 529. humano ſanguine repletum conjici Regina jubet, cum hâc exprobratione crudelitatis, *Satia te*, inquit, *ſanguine quem ſitîſti, cujuſque inſatiabilis ſemper fuiſti.* Cyrus regnavit annos xxx, non initio tantùm regni, ſed continuo totius temporis ſucceſſu, admirabiliter inſignis.

Cambyſes Cyro ſuccedit. Illo mortuo, Magi rerum potiuntur. Oſthanes Magos de medio tollit. An.M. 3528. Ol. 63. 3. Urb. C. 227. Ante C. 524.

CAP. IX. Huic ſucceſſit filius Cambyſes, qui Imperio patris Ægyptum adjecit: ſed [1] offenſus ſuperſtitionibus Ægyptiorum, [2] Apis cæterorúmque deorum ædes [3] dirui jubet. [4] Ad Ammonis quoque [5] nobiliſſimum templum expugnandum, exercitum mittit: qui tempeſtatibus & harenarum molibus oppreſſus, interiit. Poſt hæc per quietem vidit fratrem ſuum [6] Mergim regnaturum. Quo ſomnio exterritus, non dubitavit [7] poſt ſacrilegia etiam parricidium facere. Erat enim difficile, ut parceret ſuis; qui cum contemptu religionis, [a] graſſatus etiam adversùs deos fuerat. Ad hoc tam crudele miniſterium, magum quendam

INTERPRETATIO.

a *In deos crudelis extiterat.*

NOTÆ.

1. *Offenſus ſuperſtitionibus.*] Aliam belli cauſam refert Herodot. Cùm Cambyſes Amaſis filiam in uxorem petiiſſet; metuens ille, ne pellicis potiùs, quàm uxoris loco haberetur; Nitetim Apryis, quem ipſe occiderat, filiam pro ſuâ miſit; quòd cum Nitetis Cambyſi dixiſſet, ille fraudem ulturus, in Ægyptum arma movit, & Pſammeticum, qui mortuo patri Amaſi ſucceſſerat, ad Peluſium vicit, Memphímque unà cum Rege cepit; quem, ex Cteſiâ, relegavit in Susâ cum ex Ægyptiorum millibus. Flebilem de illius liberis hiſtoriam narrat Herodotus.

2. *Apis.*] Vitulus eſt, Oſiridi, id eſt, Soli conſecratus, toto corpore niger, in fronte habens candorum quadratæ figuræ, in tergo effigiem aquilæ, cantharum in palato, duplices in cauda pilos, quem mater fulmine icta peperiſſet. Moris erat, ut Memphim, ubi inventus eſſet, continuo ingenti pompâ deduceretur, & ubique celebrarentur convivia; ſed poſt ævi ſpacium ſacris libris præſcriptum necaretur immerſus Nilo, móxque alter ſacraretur.

3. *Dirui jubet.*] Amiſsâ exercitus parte, ex Æthiopibus Cambyſes inglorius Memphim repetebat, dum fortè Ægyptii, quòd Apis apparuiſſet, feſtum diem celebrarent; quod ille malè, quaſi de clade exercitûs lætarentur, interpretatus, Ægyptios occidi, Sacerdotes flagris cædi juſſit, ipſéque Apim ſtricto gladio vulneravit; propter quod ſcelus dicunt Ægyptii illum continuò inſaniiſſe.

4. *Ad Ammonis.*] Ammon fuit rex Ægypti, qui, quòd galeam geminis cornibus inſignem gereret, ſub formâ arietis pictus eſt: unde Poëtæ hoc templum Jovi dicatum à Baccho commenti ſunt; quòd ipſi fontem, dum exercitus in Lybiâ ſiti periret, ſub arietis figurâ oſtendiſſet.

5. *Nobiliſſimum.*] Oraculis toto orbe celeberrimum, in mediis Lybiæ arenis; undique multæ erunt conſitæ arbores, quas nitidi fontes irrigabant, licet fons nullus & arbor nulla in totâ Lybiâ appareat. *Lucan.* Ab Ἄμμος, arena, Ammon dicitur.

6. *Mergim.*] Smerdim vocat Herod. qui ſolus arcum ingentem, quem Æthiopum rex miſerat, inflectere potuit; quapropter invidus Cambyſes eum in Perſidem remiſit.

7. *Poſt ſacrilegia.*] Et Deorum templa everterat, & ſororem primus contra fas duxerat in uxorem, quam paulò poſt, eo quod Smerdis lugeret necem, juſſit interfici.

ex

ex amicis delegit, [1] nomine Cometen. Interim ipſe, [2] gladio ſuâ ſponte evaginato, in femore graviter vulneratus, [3] occubuit; pœnáſque luit, ſeu imperati parricidii, ſeu ſacrilegii perpetrati. Quo nuncio accepto, [4] magus [a] ante famam amiſſi regis occupat facinus; proſtratóque Mergide, cui regnum debebatur, fratrem ſuum ſubjecit Oropaſten. Erat enim & oris, & corporis lineamentis perſimilis; ac nemine ſubeſſe dolum arbitrante, pro Mergide rex [5] Oropaſta conſtituitur. Quæ res eò occultior fuit, quòd apud Perſas perſona regis ſub ſpecie majeſtatis occulitur. Igitur magi, ad favorem populi conciliandum, [b] tributa & militiæ vacationem in triennium permittunt; ut regnum, quod fraude quæſierant, indulgentiâ & largitionibus confirmarent. Quæ res ſuſpecta primo Oſtani viro nobili, & in conjecturis ſagaciſſimo, fuit. Itaque per internuntios quærit de filiâ, quæ inter regias pellices erat, an Cyri regis filius rex eſſet. Illa, *nec ſe ipſam ſcire*, ait, *nec ex aliâ poſſe cognoſcere: quia ſingulæ ſeparatim recludantur.* Tum pertrectare dormienti caput jubet. Nam mago [6] Cambyſes aures utráſque præciderat. Factus deindè per filiam certior, ſine auribus eſſe Regem, optimatibus Perſarum rem indicat: & [c] in cædem falſi regis impulſos, ſacramenti religione obſtringit. Septem tantùm conſcii fuêre hujus conjurationis, [d] qui ex continenti, [7] ne, dato in pœnitentiam ſpa-

INTERPRETATIO.

a *Ante rumorem* ſparſum *de morte Regis crimen aggreditur, occiſóque Mergide, in ejus locum fratrem ſuum inducit Oropaſten.*

b *Permittunt ut* populi *tributa* non ſolvant, *nec gerant arma per tres annos.*

c Facit *ut ſe juramento obligent ſe mortem ficto Regi illaturos.*

d *Qui continuo, ne quis tempus haberet ſententiam mutandi & conjuratio detegeretur, tendunt in palatium, gladio ſub veſte occultato.*

NOTÆ.

1. *Nomine Cometen.*] Vocatur ab Herodoto Prexaſpes; à Cteſiâ, Spendadatus: ſed de genere mortis non conſentiunt: ille enim vult occiſum à Prexaſpe, dum venaretur: hic Spendadati fraude noctu hauſto taurino ſanguine interfectum.

2. *Gladio evaginato.*] Alii aliter illius mortem narrant. Strabo à Magis ſublatum dicit: Cteſias Babylonem acceſſiſſe, & ibi lignum cultro polientem, tempus ut falleret, cum femoris percuſſiſſet muſculum mortuum eſſe. At Herod. Juſtino conſentit, ubi enim accepit regnum à magis occupatum, irâ concitus, in equum inſiliit, & exercitum, ut erat animo præceps, quàm citò Suſa versùs iter arripere juſſit, ſed in femore gladio vulneratus occubuit.

3. *Occubuit.*] Ecbatanis Syriæ vulneratus interrogavit, quodnam illi oppido nomen eſſet? Cúmque fuiſſet reſponſum Ecbatana: tum ille, *fatale eſt*, inquit, *Cambyſen hoc loco decedere:* quòd oraculum ex urbe Buto, id ipſi prædixiſſet. *Herod.*

4. *Magus.*] Nomine Pitizithes, quem Cambyſes rei domeſticæ præfecerat, ille fratrem ſuum Smerdim, Smerdi Cyri filio corporis habitu ſimillimum, in regem eligi ante Cambyſis mortem, curaverat. *Ex Herod.*

5. *Oropaſta.*] Smerdim vocat Herod.

6. *Cambyſes.*] Non Cambyſis, ſed Cyri juſſu aures illi abſciſſas dicit Herod.

7. *Ne dato in pœnitentiam, &c.*] Author illius conſilii fuit Darius Hyſtaſpi-

tio,

tio, res per quemquam narraretur, occultato ſub veſte ferro, a regiam pergunt. Ibi obviis interfectis, ad magos perveniunt quibus ne ipſis quidem animus in auxilium ſui defuit: ſiquider
An.M.3532. Ol. 64. 3. Urb. C. 231. Ant.Ch. 520. ſtricto ferro duos de conjuratis interficiunt. Ipſi tamen corrip untur à pluribus: quorum alterum Gobryas medium amplexu cunctantibus ſociis, ne ipſum pro mago transfoderent, quia r obſcuro loco gerebatur, [1] vel per ſuum corpus adigi mago fe rum juſſit: fortuna tamen ita regente, illo incolumi magus [2] ir terficitur.

Darius ex equi hinnitu Rex creatur.

CAP. X. Occiſis magis, [a] magna quidem gloria recepti regi principum fuit: ſed multò major in eo, quòd cùm de regno am bigérent, concordare potuêrunt. Erant enim virtute & nobilit te ita pares, [b] ut difficilem ex his populo electionem æqualit faceret. Ipſi igitur [3] viam invenêrunt, qua de ſe judicium r ligioni & fortunæ committerent. Pactíque inter ſe ſunt, ut di ſtatutâ omnes equos ante regiam primo mane perducerent: & cu jus equus inter Solis ortum hinnitum primus edidiſſet, is rex e ſet. Nam & [4] Solem Perſæ unum Deum eſſe credunt: & equ eidem Deo ſacratos ferunt. Erat inter conjuratos Darius Hyſt ſpis filius, cui de regno ſollicito, equi cuſtos ait, *ſi ea res victor am moraretur, nihil negotii ſupereſſe:* per noctem deindè equur pridie conſtitutam diem ad eundem locum ducit, ibique equ admittit, ratus ex voluptate Veneris futurum, quod evenit. Po ſterâ die itaque, cùm ad ſtatutam horam omnes conveniſſen Darii equus, cognito loco, ex deſiderio fœminæ hinnitum ſta tim edidit: & ſegnibus aliis felix auſpicium domino primu emíſit. Tanta moderatio cæteris fuit, audito auſpicio, ut con feſtim equis deſilierint, & Darium [6] regem ſalutaverint. Pc

INTERPRETATIO.

a *Principes magnam gloriam retulêrunt ob Imperium receptum, ſed multò majorem habuerunt, quod concordes inter ſe fuerint, dum de regno diſputarent.*

b *Ut difficile eſſet populo* unum *eligere* *regem, ob æqualem omnium dignitatem.*

NOTÆ.

filius; Prexaſpes etiam, fruſtrà à magis tentatus, mortem veri Smerdis omnibus patefecit.

1. *Per ſuum corpus.*] Darius fuit, qui ſolus cum Gobriâ in Smerdis conclave penetraverat.

2. *Interficitur.*] Non Smerdis tantùm, ſed illius etiam frater Pitizithes & Magorum plerique; unde dies illa, Μαγοφωνία dicta eſt; quâ exire in publicum magis nefas erat. Cteſias tamen dicit Smerdim in lecto oppreſſum; poſtquàm aliquandiu ſedili aureo fruſtrà ſe defendi ſet.

3. *Viam invenêrunt.*] Darius cenſu omnium Primus, unum in regem eliger dum.

4. *Solem Perſæ.*] Nam & Solem Deu eſſe credunt, quem Mithram vocant, *Stra Suid.* Cujus antiſtes perpetuæ pudiciti fœmina fuit.

5. *Equi cuſtos.*] Nomine Oebarus.

6. *Regem ſalutaverint.*] Dum in Ma ſagetas bellum gegeret Cyrus, vidit ..

pulı

pulus quoque univerſus, ſecutus judicium, principum, eundem Regem conſtituit. Sic regnum Perſarum, ſeptem nobiliſſimorum virorum virtute quæſitum, [a] tam levi momento in unum collatum eſt. Incredibile prorsùs tantâ patientiâ ceſſiſſe eo, quod ut eriperent Magis, mori non recuſaverint. Quanquam præter formam, virtutémque hoc Imperio dignam, etiam cognatio Dario juncta cum priſtinis regibus fuit. Principio igitur regni, [1] Cyri regis filiam in matrimonium recepit, regalibus nuptiis regnum firmaturus: ut non tam in extraneum tranſlatum, quàm in familiam Cyri reverſum videretur. Interjecto deinde tempore, cùm Aſſyrii deſciviſſent, & Babyloniam occupâſſent, difficiliſque [2] urbis expugnatio eſſet; æſtuante Rege, [3] unus de interfectoribus Magorum, Zopyrus domi [4] ſe verberibus lacerari toto corpore jubet: naſum, aures, & labia ſibi præcidi: atque ita Regi inopinanti ſe offert. Attonitum, & quærentem Darium cauſas, auctorémque tam fœdæ lacerationis, tacitus quo propoſito fecerit, edocet; formatóque in futura conſilio, transfugæ titulo Babyloniam proficiſcitur. Ibi oſtendit populo laniatum corpus: quæritur crudelitatem Regis, à quo in regni petitione, non virtute, ſed auſpicio: non judicio hominum, ſed hinnitu equi ſuperatus ſit: Jubet illos ex amicis exemplum capere, quid hoſtibus cavendum ſit: Hortatur, non mœnibus magis quàm armis confidant, patiantúrque ſe commune bellum recentiore irâ gerere. Nota nobilitas viri pariter & virtus omnibus erat: nec de fide timebant, cujus veluti pignora, vulnera corporis, & injuriæ notas habebant. Conſtituitur ergo dux omnium ſuffragio: & acceptâ parvâ manu, An.M. 3534.
ſemel atque iterùm cedentibus conſultò Perſis, [5] ſecunda prælia Ol. 65. 1. Urb. C. 233.
facit: at poſtremò univerſum ſibi creditum exercitum Dario Ant. C. 518.

INTERPRETATIO.

a *Imperium Perſarum datum eſt uni propter rem nullius ex ſe momenti.*

NOTÆ.

ſomniis Darium, quem propter ætatem in Perſide Hyſtaſpes reliquerat, habentem in humeris alas, quarum alterâ Aſiam, alterâ Europam inumbraret, quare Hyſtaſpi dixit, *Tuus filius mihi, & regno meo inſidias molitur.*

1. *Cyri regis filiam Atoſſam.*] Phædimam tamen Othanis filiam, uxorem duxiſſe refert Herod. Inter eos enim convenerat, ut regi non liceret, niſi è familiâ conjuratorum uxorem ſumere.

2. *Urbis expugnatio.*] Dum Babyloniam obſidet Darius, è muris Babylonii auſi ſunt illum irridere, quod 20 menſibus nihil profeciſſet, urbémque à Dario capiendam jactare, cùm mula peperiſſet.

3. *Unus de interfectoribus.*] Non ipſe Zopyrus, ſed illius pater Megabyſus, Magos interfecit.

4. *Se verberibus.*] Ejus mularum una pepererat, quo portento attonitus ſe ipſum, quò faciliùs hoſtes falleret, mutilavit.

5. *Secunda prælia*] Primùm mille Perſas tum duo millia, poſt quatuor millia ex condicto trucidavit. *Herod.*

prodit, [1] urbémque ipſam in poteſtatem ejus redigit. Poſt hæc Darius bellum Scythis infert, quòd ſequenti volumine referetur.

NOTA.

1. *Urbemque ipſam.*] Dum Darius urbem omnibus copiis oppugnat, ipſe, apertis Ciſſiis & Belidibus portis, Perſas in urbem introducit, Darius, muris everſis, tria procerum millia affigi juſſit patibulis, Babyloniàmque Zopyro, quoad viveret, dedit.

LIBER II.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Scytharum origo & antiquitas, de quâ cum Ægyptiis contendunt.*
2. *Deſcriptio Scythiæ, & morum gentis, quæ in plauſtris degens juſtitiam colit & continentiam.*
3. *Scytharum fortitudo bellica: Ægyptios fugant, Aſiámque reddunt tributariam.*
4. *Amazonum à Scythis origo, reginæ res geſtæ.*
5. *Bellum Scytharum adversùs ſervos, quos lepido ſtratagemate reprimunt. Darius Scythis, deinde Ionibus & Athenienſibus arma infert.*
6. *Athenienſium origo, gloriatio, induſtria, artes, Reges.*
7. *Reſpublica Athenienſis Solonis legibus & politico ſtratagemate firmata.*
8. *Piſiſtratus poſt fortiter geſta in Megarenſes tyrannidem per* 33 *annos occupat.*
9. *Ejuſdem filius Hippias, patriâ pulſus, Perſarum exercitum in Græciam adduxit. Inde nobilis illa Marathonia pugna, in quâ victi Perſæ. Athenienſes victores duce Miltiade.*
10. *Diſſidium fraternum de regno inter Darii filios. Xerxes bellum adversùs Græcos inſtaurat valìdiſſimo exercitu.*
11. *Fortitudine Spartanorum, quorum rex Leonidas, Perſæ ad Thermopylas maximâ clade afficiuntur.*
12. *Themiſtoclis induſtriâ Perſarum claſſis ad Salaminium fretum navali prælio victa, poſt multam ſtragem fugâ ſibi conſulit.*
13. *Mardonio terreſtris exercitus commiſſus, Xerxes ægrè evadit piſcatoriâ ſcaphâ, ejuſdem pedeſtris exercitus fame obruitur: unde nova clades.*

14. *Mar-*

14. *Mardonius in Bœotiâ ad Platæas, cum Perſis à Græcorum copiis victus, cum paucis profugit. Eodem ferè momento adversûs Perſas in Aſiâ feliciter dimicatum eſt.*

15. *Athenienſes, Spartanis deluſis, urbem ex integro reſtaurant. Spartani Perſarum fines depopulantur. Pauſanias defectionis reus damnatur. Ariſtides proditoris conſilia diſcutit. Xerxes iterùm arma movet infeliciter, à Cimone navali prælio ſuperatus.*

CAPUT I.

IN relatione [1] rerum ab Scythis geſtarum, quæ ſatis amplæ magnificæque fuêrunt, principium [2] ab origine repetendum eſt. Non enim minùs illuſtria initia, quàm imperium habuêre : nec virorum imperio magìs, quàm [3] fœminarum virtutibus claruêre. Quippe cùm ipſi [4] Parthos Bactrianóſque, fœminæ autem eorum Amazonum regna condiderint : prorsùs ut res geſtas virorum mulierúmque conſiderantibus incertum ſit, uter apud eos ſexus illuſtrior fuerit. Scytharum gens antiquiſſima ſemper habita : quanquam inter Scythas & Ægyptios diu contentio de generis vetuſtate fuerit : [5] Ægyptiis prædicantibus, *initio rerum, cùm aliæ terræ nimio fervore ſolis arderent, aliæ rigerent frigoris immanitate, ita ut non modò primæ* [6] *generare homines, ſed ne advenas quidem recipere ac tueri poſſent, priuſquam adverſus calorem vel frigus velamenta corporis invenirentur, vel* [a] *locorum vitia quæſitis arte remediis molirentur : Ægyptum ita temperatam ſemper fuiſſe, ut neque hyberna frigora, nec æſtivi ſolis ardores incolas ejus premerent ; ſolum ita fœcundum, ut alimentorum in uſum hominum nulla terra feracior fuerit. Jure igitur ibi primum homines natos videri debere, ubi educari facillimè poſſent.* Contrà, Scythæ cœli temperamentum, nullum eſſe vetuſtatis argumen-

Scytharum cum Ægyptiis contentio de antiquitate.

INTERPRETATIO.

a *Vel incommoda regionum vitarentur inventis* hominum *induſtriâ remediis.*

NOTÆ.

1. *Rerum à Scythis, &c.*] Scytharum originem, & res geſtas fabularum licentia corrupit.

2. *Ab origine.*] Originem ducunt à Magog, qui inter Japheti filios ſecundus fuit.

3. *Fœminarum.*] Amazonas intelligit victoriis toto orbe celebres.

4. *Parthos.*] Qui Hircanis, Medis, & Perſis ſunt finitimi. *Coraſan.*

5. *Ægyptiis prædicantibus.*] Omnium ſe populorum antiquiſſimos putarunt Ægyptii, hominûmque genus à Nilo benignâ quâdam caloris, humoriſque temperie productum. *Diod.* Unde à primo Rege ad Sethon progenies 341, totidémque pontifices ac reges numerabant, quod decem millia annorum efficit, & ab Hercule Ægyptio ad regem Amaſim annorum ſeptendecim millia. *Herod.* Quæ quam abſurda ſint, quis non videt ?

6. *Generare homines.*] Gentilibus olim, ſicut etiam nunc Sinenſibus, non à Deo conditos homines, ſed è terrâ, perindè ac ſtirpes, ortos fuiſſe perſuaſum erat.

 tum

tum putabant: [a] *quippe naturam, cùm primum incrementa caloris ac frigoris regionibus diſtinxit, ſtatim ad locorum patientiam, animalia quoque generâſſe: ſed & arborum atque frugum, pro regionum conditione, aptè genera variata. Et quantò Scythis ſit cœlum aſperiùs quàm Ægyptiis, tantò & corpora & ingenia eſſe duriora. Cæterùm ſi mundi, quæ nunc partes ſunt, aliquando unitas fuit; ſive illuvies æquarum principio rerum terras obrutas tenuit:* [1] *ſive ignis, qui mundum genuit, cuncta poſſedit, utriúsque primordii Scythas origine præſtare. Nam* [b] *ſi ignis prima poſſeſſio rerum fuit, quî paulatim extinctus, ſedem terris dedit; nullam priùs quàm Septentrionalem partem, hyemis rigore ab igne ſecretam: adeò ut nunc quoque nulla magis rigeat frigoribus. Ægyptum verò, & totum Orientem, tardiſſimè temperatum: quippe qui etiam nunc torrenti calore ſolis exæſtuet. Quòd ſi omnes quondam terræ ſubmerſæ profundo fûerunt; profectò editiſſimam quamque partem decurrentibus aquis primùm detectam; humilimo autem ſolo eandem aquam diutiſſimè immoratam, & quantò prior quæque pars terrarum ſiccata ſit, tantò priùs animalia generare cœpiſſe. Porrò Scythiam* [2] *adeo editiorem omnibus terris eſſe, ut cuncta flumina ibi nata,* [3] *in Mæotim, tum deindè in* [4] *Ponticum, &* [5] *Ægyptium mare decurrant.* [c] *Ægyptum autem, quæ tot regum, tot ſeculorum curâ impenſâque munita ſit, & adversùm* [6] *vim incurrentium aquarum tantis ſtructa molibus, tot foſſis conciſſa, ut, cùm his arceantur, illis*

INTERPRETATIO.

a *Ubi primum regiones diſtinctæ fuërunt per diverſos caloris & frigoris gradus, natura produxit quoque animalia, quæ pati poſſent locorum incommoda.*

b *Si initio rerum ignis omnem orbem occupavit.*

c *Ægyptum non poſſe videri, ſi hominum vetuſtas* conſideretur, *antiquiſſimam, quæ licet immenſis ſumptibus munita ſit à tot regibus, & per tot ſæcula, & defenſa tantis aggeribus contra impetum aquarum confluentium, diviſa in tot foſſas, ut aquæ recipiantur in alias, dum prohibentur, ne in alias influant, tamen non potuerit coli, niſi Nilo incluſo in proprio alveo, quæque appareat noviſſima terrarum, propter aggerationes* factas, *ſive à regibus, ſive à Nilo adducente limum.*

NOTÆ.

1. *Sive ignis, qui, &c.*] Hæc ſententia fuit Heracliti, quam Stoïci ſecuti ſunt. *Cicero.*

2. *Adeò editiorem.*] Hcc ſimile verò videtur: quia in montibus Armeniæ, quæ Scythiæ vicina, arca Noë ſubſtitit.

3. *In Mæotim.*] Quæ media eſt inter fluvium Tanaïm, quem recipit, & Pontum Euxinum, in quem influit; *Mer de Zabache.*

4. *Ponticum.*] Qui Scythiam ab Aſiâ minori ſeparat; Paludes Mæotides, Boryſthenem, & Danubium recipit; ipſe verò in Boſphorum Thraciæ ſe exonerat; *Black Sea.*

5. *Ægyptium.*] Mare Mediterraneum, quod Ægypti alluit littora.

6. *Vim incurrentium aquarum.*] Cataractas intelligit, ubi Nilus per arduas rupes eluctatur, & magno cum ſtrepitu, poſtquàm obſtantes ſuperavit ſcopulos, in mare præceps ruit.

recipi-

recipiantur aquæ, nihilominùs coli, niſi [1] *excluſo Nilo, non potuerit, non poſſe videri hominum vetuſtate ultimam, quæ ſive ex aggerationibus regum, ſive Nili trahentis limum, terrarum recentiſſima videatur.* His igitur argumentis ſuperatis Ægyptiis, antiquiores ſemper Scythæ viſi.

CAP. II. [2] Scythia autem in Orientem porrecta includitur ab uno latere Ponto, & ab altero [3] montibus Riphæis, a tergo Aſiâ & [4] Phaſi flumine. Multùm in longitudinem & latitudinem patet. [a] Hominibus inter ſe nulli fines, neque enim agrum exercent: nec domus illis ulla, aut tectum, aut ſedes eſt, armenta & pecora ſemper paſcentibus, & per incultas ſolitudines errare ſolitis, Uxores liberóſque ſecum [5] in plauſtris vehunt, quibus [6] coriis imbrium hyemíſque causâ tectis, pro domibus utuntur. Juſtitia, gentis ingeniis culta, non legibus. Nullum ſcelus apud eos furto gravius: quippe ſine tecti munimento pecora & armenta habentibus, quid ſalvum eſſet, ſi furari liceret? Aurum & argentum non perinde ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle veſcuntur. Lanæ iis uſus ac veſtium ignotus: & quanquam continuis frigoribus urantur, [7] pellibus tamen ferinis aut murinis utuntur. Hæc [8] continentia illis morum quoque juſtitiam edidit, nihil alienum concupiſcentibus. QUIPPE ibidem divitiarum cupido eſt, ubi & uſus. [b] Atque utinam reliquis mortali-

Deſcriptio Scythiæ & mores Scytharum.

INTERPRETATIO.

a *Hominis unius* poſſeſſiones *ab alterius* bonis, *nullis terminis* diſtinctæ *ſunt.*

b *Atque utinam cæteri homines non magis aliena bona appeterent, certe non tot ac tanta bella omnibus ſæculis gererentur in omnibus regionibus, & non plures homines in bello gladio morerentur, quam naturali morte pereunt.*

NOTÆ.

1. *Excluſo Nilo.*] Qui ex Lunæ montibus profiliens, Æthiopiam & Ægyptum duas in partes dividit, & propter Memphim multos in alveos diffluens, in mare Mediterraneum ſeptem oſtiis illabitur, quorum extrema ſunt Canopicum ad Occidentem, & Peluſiacum ad Orientem.

2. *Scythia.*] Duplex fuit ex Ptolemæo; Europæa, quæ minor dicitur, in quam Darius profectus eſt: Aſiatica, quæ major, in quâ Cyrus à Maſſagetis occiſus. Prima Boryſthene & Tanaï terminatur, ubi nunc Tartari Præcopenſes, & Moſcovitæ: altera iterùm duplex eſt, una à Tanaï ad montem Imaum juxta Caſpium mare extenditur, ſecunda ex una parte Imao, ex altera Sacis & India definitur, ubi nunc Tartari, & regnum *Mogul.*

3. *Montibus Riphæis.*] Ad extremos Scythiæ fines poſiti, Septentrionem verſùs.

4. *Phaſi.*] Colchorum eſt fluvius, qui naſcens ex Armeniæ montibus, in Pontum Euxinum influit.

5. *In plauſtris vehunt.*] Unde domos ſuas in plauſtris habere dicuntur.

6. *Coriis*] Corticibus, non coriis recta illorum plauſtra affirmat Ammian. Marcell.

7. *Pellibus tamen ferinis aut murinis.*] Per ferinas, pelles intelligit grandiorum ferarum, ut ſunt lupi, leones, leopardi; & per murinas, pelles minorum animalium, ut ſunt martures, mæles, vulpeculæ, ſimores Parthici, &c. quorum pellibus ad veſtitum, & Scythæ & multi deinceps populi uſi ſunt; quin etiam veteres Latini nomine murium, feles ipſos, tum domeſticos, tum feros comprehenderunt, & majora etiam animalia, cùm Pantheras Romani mures Africanos dixerint.

8. *Continentia.*] Non tam ad hiſtoriæ veritatem, quam ad Scytharum laudem hæc ſcripſit Juſtinus.

bus ſimilis moderatio, & abſtinentia alieni foret! profectò non tantum bellorum per omnia ſæcula terris omnibus continueretur; neque plus hominum ferrum & arma, quàm naturalis fatorum conditio raperet. Prorsùs ut admirabile videatur, hoc illis naturam dâre, quod Græci longâ ſapientium doctrinâ, præceptíſque philoſophorum conſequi nequeunt; cultóſque mores incultæ barbariæ collatione ſuperari. Tantò plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quàm in his cognitio virtutis.

Scytharum Victoriæ.

CAP. III. Imperium Aſiæ [1] ter quæſivêre, ipſi perpetuo ab alieno imperio aut intacti, aut invicti mansêre. [2] Darium, regem Perſarum, turpi ab Scythiâ ſummovêrunt fuga: Cyrum cum omni exercitu trucidavêrunt: Alexandri Magni ducem Zopyriona pari ratione cum copiis univerſis delevêrunt: Romanorum audivêre, non ſensêre arma. Parthicum & Bactrianum Imperium ipſi condidêrunt. Gens laboribus & bellis aſpera: vires corporum immenſæ: NIHIL parare, quod amittere timeant: nihil victores præter gloriam concupiſcunt. Primus Scythis bellum indixit Vexoris, rex Ægyptius, miſſis primò [3] lenonibus, qui hoſtibus parendi legem dicerent. Sed Scythæ, jam antè de adventu regis à finitimis certiores facti, legatis reſpondent: *tam opulenti populi ducem ſtolidè adversùs inopes occupâſſe bellum, quod màgis domi fuerit ille timendum: quod belli certamen anceps, præmia victoriæ nulla, damna manifeſta ſint. Igitur non expectaturos Scythas dum ad ſe veniatur, cùm tantò ſibi plura in hoſte concupiſcenda ſint; ultróque prædæ ituros obviàm.* Nec dicta, res morata: quos cùm tantâ celeritate venire rex addidiciſſet, [4] in fugam vertitur, exercitúque cum omni apparatu belli relicto, in regnum ſe recepit. Scythas ab Ægypto paludes prohibuêre: indè reverſi, Aſiam perdomitam vectigalem fecêre, modico tributo, magis in titulum imperii, quàm in victoriæ præmium impoſito. Quindecim annis pacandæ Aſiæ immorati, uxorem flagitatione revocantur, per legatos denuntiantibus, *nî redeant, ſobolem ſe ex finitimis quæſituras, nec paſſuras, ut in poſteritatem, Scytharum genus per fœminas intercidat.* His igitur Aſia per [5] mille quingentos annos vectigalis fuit. Pendendi tributi finem Ninus Rex Aſſyriorum impoſuit.

NOTÆ.

1. *Ter quæſivêre.*] Unius tantùm expeditionis meminit Herod. Scythæ enim duce Madie, Cimmerios inſequentes, Cyaxarem Medorum Regem, dum Niniven obſidet, vicêrunt, & Aſiæ annis 28 dominati ſunt; donec Cyaxares illos convivio exceptos, & poculis largioribus invitatos, ad unum omnes occidit. *Herod.*

2. *Darium.*] De illo & Zopyrione agemus poſteà.

3. *Lenonibus.*] Id eſt, Legatis fecialibus.

4. *In fugam vertitur.*] Herod. Diod. & alii referunt Scythas a Seſoſtri victos, omnéſque Gentes, in quas ille bellum geſſit, ab eo ſuperatas.

5. *Mille quingentos annos.*] Viginti octo tantùm annis Aſiæ illos imperâſſe certum eſt; cætera fabuloſa.

CAP.

Cap. IV. Sed apud Scythas medio tempore duo regii juvenes, Hylinos & Scolopitus, per factionem optimatum domo pulſi, ingentem juventutem ſecum traxêre; & in [1] Cappadociæ orâ, juxta amnem [2] Thermodonta conſedêrunt, ſubjectóſque [3] Themiſcyreos campos occupavêre. Ibi per multos annos ſpoliare finitimos aſſueti, conſpiratione populorum per inſidias trucidantur. Horum uxores, cùm viderent exilio additam orbitatem, arma ſumunt: finéſque ſuos, ſummoventes primò, mox etiam inferentes bella, defendunt. Nubendi quoque finitimis animum omisêre; ſervitutem, non matrimonium appellantes. Singulare omnium ſæculorum exemplum auſæ, auxêre rempublicam ſine viris: jam etiam cum contemptu virorum ſe tuentur. Et ne feliciores aliæ aliis viderentur; viros qui domi remanſerant, interficiunt. Ultionem quoque cæſorum conjugum, excidio finitimorum conſequuntur. Tum pace armis quæſitâ, ne genus interiret, concubitum finitimorum ineunt. Si qui mares naſcerentur, interficiebant. Virgines in eundem ipſis morem, non otio, neque lanificio: ſed armis, equis, venationibus exercebant, inuſtis infantum dexterioribus mammis, ne ſagittarum jactus impediretur: unde [4] Amazones dictæ ſunt. Duæ his reginæ fuêre, Marthesia & Lampeto, quæ, in duas partes agmine diviſo, inclytæ jam opibus, vicibus gerebant bella, ſolæ terminos alternis defendentes: & ne ſucceſſibus deeſſet auctoritas, genitas ſe Marte prædicabant. Itaque majore [5] parte Europæ ſubactâ, Aſiæ quoque nonnullas civitates occupavêre. Ibi [6] Epheſo, multíſque aliis urbibus conditis, partem exercitûs cum ingenti prædâ domum dimittunt. Reliquæ, quæ ad tuendum Aſiæ imperium remanſerant, concurſu barbarorum cum Marpeſiâ reginâ interficiuntur. In hujus locum filia ejus [7] Orithya regno ſuccedit: cui præter ſingularem belli ſcientiam, eximia ſervatæ in omne ævum virginitatis admiratio fuit. Hujus virtute tantum additum gloriæ & famæ Amazonum eſt, ut [8] Herculi [9] rex, cui XII ſti-

Amazonum à Scythis origo, regina, res geſtæ.

NOTÆ.

1. *Cappadociæ.*] Quæ in minori Aſiâ inter Galatiam, Ciliciam, & Armeniam, ſita eſt, *Amaſia.*

2. *Thermodonta.*] Cappadociæ fluvius inter Themiſcyram, & Polemonium in Pontum Euxinum prolabens.

3. *Themiſcyreos campos.*] Regiuncula eſt Cappadociæ contermina.

4. *Amazones.*] Id eſt, ſine mammâ, ab α privativo & μαζὸς mamma.

5. *Parte Europæ.*] Hæc omnia fabuloſa putant plerique; multa eſſe falſa certum eſt.

6. *Epheſo.*] Urbs eſt in Ionia Aſiæ, ad oſtia Cayſtri fluvii, Dianæ Templo nobilis; à Smyrnâ Amazone, vel à Zamornâ condita dicitur; undè & Smyrna & Zamorna vocata eſt, ex *Stephano & Heſychio.*

7. *Orithya.*] Aliqui legunt Synopen, à quâ Sinopen urbem, ad Pontem Euxinum conditam volunt.

8. *Herculi.*] Jovis & Alcmenæ filio, de quo infinita Poëtæ commenti ſunt: multi enim hoc nomine principes extitêre.

9. *Rex.*] Euryſtheus Stheneli filius, Mycenarum rex, qui odio Junonis obſequens, ad difficilima quæque adegit Herculem. Nota ſunt omnibus cætera.

 pendia

pendia debebat, quaſi impoſſibile, impetraverit, ut arma reginæ Amazonum ſibi afferret. Eò igitur profectus longis novem navibus, comitante principum Græciæ juventute, inopinantes aggreditur. Duæ tum ſorores Amazonum regna tractabant, [1] Antiope & Orithya: ſed Orithya foris bellum gerebat. Igitur cùm Hercules ad litus Amazonum applicuit, infrequens multitudo cum Antiopâ reginâ, nihil hoſtile metuente, erat. Quâ re effectum eſt, ut paucæ repentino tumultu excitæ, arma ſumerent, facilémque victoriam hoſtibus darent. Multæ itaque cæſæ captæque. In his duæ Antiopæ ſorores captæ ſunt, Menalippe ab Hercule, Hippolyte à Theſeo. Sed [2] Theſeus obtentâ in præmium captivâ, eandem in matrimonium aſſumpſit, & ex eâ genuit [3] Hippolytum. Hercules, poſt victoriam, Menalippen captivam ſorori reddidit, & pretium arma reginæ accepit. Atque ita functus imperio, ad regem revertitur. Sed Orithya, ubi comperit bellum ſororibus illatum, & raptorem eſſe Athenienſium principem; hortatur comites, fruſtráque & Ponti ſinum, & Aſiam edomitam eſſe dicit, ſi Græcorum non tam bellis, quàm rapinis pateant. Auxilium deindè à Sagillo, rege Scythiæ, petit. Genus ſe Scytharum eſſe: cladem virorum, neceſſitatem armorum, belli cauſas oſtendit: aſſecutáſque virtute, ne ſegniores viris fœminas habere Scythæ viderentur. Motus ille domeſticâ gloriâ, mittit cum ingenti equitatu filium Panaſagorum in auxilium. Sed ante prælium diſſenſione ortâ, ab auxiliis deſertæ, bello ab Athenienſibus vincuntur; receptaculum tamen habuêre caſtra ſociorum, quorum auxilio intactæ ab aliis gentibus, in regnum revertuntur. Poſt Orithyam, Pentheſilea regno potita eſt, cujus Trojano bello inter fortiſſimos viros, cùm auxilium adversùs Græcos ferret, magna virtutis documenta extitêre. Interfectâ demùm [4] Pentheſileâ, exercitúque ejus abſumpto; paucæ, quæ in regno remanſerant, ægrè ſe adversùs finitimos defendentes, uſque tempora Alexandri magni duravêrunt. Harum Minithya, ſive [5] Thaleſtris regina, concubitu Alexandri per dies XIII ad ſobolem ex eo generandam, obtento, reverſa in regnum, brevi tempore cum omni Amazonum nomine intercidit.

Scytharum bellum contra ſervos Darii in Scythas & Ionas bellum.

CAP. V. Scythæ autem tertiâ expeditione Aſianâ, cum [6] annis octo à conjugibus & liberis abfuiſſent, ſervili bello domi excipiuntur.

NOTÆ.

1. *Antiope.*] Multi Antiopen cum Hyppolite confundunt.

2. *Theſeus.*] Ægei, Athenarum regis, ex Æthrâ filius, & Herculis aſſiduus comes, magnúmque fabularum argumentum.

3. *Hyppolitum.*] Qui dum patris iram fugit, ab equis Phocarum viſu attonitis diſcerptus miserè periit.

4. *Pentheſileâ.*] Ab Achille Græcorum fortiſſimo interfectâ.

5. *Thaleſtris.*] De Thaleſtri libro 12 agemus.

6. *Annis octo.*] Annos 28 probabiliùs habet Herod.

…ur. Quippe conjuges eorum longâ expectatione virorum feſ-ſæ, nec jam teneri bello, ſed deletos ratæ, ſervis ad cuſtodiam pecorum relictis nubunt: qui reverſos cum victoriâ dominos, velut advenas, armati finibus prohibent. Quibus cùm varia victoria fuiſſet, admonentur Scythæ mutare genus pugnæ, memores non cum hoſtibus, ſed cum ſervis præliandum, nec armorum, ſed dominorum jure vincendos: verbera in aciem, non arma afferenda; omiſſóque ferro, virgas ac flagella, cæteráque ſervilis metûs paranda inſtrumenta. Probato omnes conſilio, inſtructi ſicut præceptum erat, poſtquàm ad hoſtem acceſſêre, inopinantibus verbera intentant: adeóque illos perculêrunt, ut quos ferro non poterant, metu verberum vincerent; fugamque, non ut hoſtes victi, ſed ut fugitivi ſervi, capeſſerent. [a] Quicunque capi potuerunt, ſupplicia crucibus luêrunt. Mulières quoque malè ſibi conſciæ, partim ferro, partim ſuſpendio, vitam finiêrunt. Poſt hæc pax apud Scythas fuit, uſque tempora Jancyri regis. Huic Darius, rex Perſarum, ſicut ſuprà dictum eſt, cùm filiæ ejus nuptias non obtinuiſſet, bellum intulit: & armatis ſeptingentis millibus hominum Scythiam ingreſſus, non facientibus hoſtibus pugnæ poteſtatem, metuens, ne [1] interrupto ponte [2] Iſtri, [3] reditus ſibi intercluderetur, amiſſis octoginta millibus hominum [4] trepidus refugit: quæ jactura, abundante multitudine, inter damna numerata non eſt. Inde Aſiam & [5] Macedoniam [6] domuit: [7] Ionas

An.M.3536. Ol. 65. 3. Urb. C. 235. Ant. C. 516.

INTERPRETATIO.

[a] *Quicunque capti ſunt, ſuſpenſi ſunt è crucibus, in pœnam* rebellionis.

NOTÆ.

1. *Ne interrupto ponte.*] Scytharum rex Indæthyrſus ſeu Jancyrus ad Darium miſerat caduceatorem, cum ave, ranâ, mure, & quinque Sagittis: quod Gobryas ſic interpretatus eſt, *O Perſæ, niſi aves effecti ſubvolatis in cœlum, aut mures ſubeatis terram, aut ranæ inſiliatis in paludes, non remeabitis his ſagittis confixi.*

2. *Iſtri.*] Danubii, qui propter Alpes oritur, Germaniam Illyricum & Daciam tranſgreſſus, acceptis ſexaginta fluminibus, in Pontum Euxinum ſex oſtiis evolvitur. Ubi primùm Illyricum attigit, *Iſter* dicitur.

3. *Reditus ſibi, &c.*] Scythæ enim Ionibus, quos Darius ad pontis cuſtodiam reliquerat, ſuasêrunt, ut pontem ſolverent.

4. *Trepidus.*] Quia imminebant hoſtes, & pons ſolutus erat. Poſteà Hiſtiæus dux Ionum reductis navibus pontem junxit.

5. *Macedoniam.*] Quæ olim Æmonia & Emathia dicta eſt. Græcia, mari Ionio, & Ægeo, Thraciâque circumſcribitur.

6. *Domuit.*] Per Megabyſum Helleſpontios, Perinthios, Pæonios, Thracáſque domuit.

7. *Ionas.*] Cauſa belli hæc fuit: Darius Hiſtiæo Mileſio urbem ad Strymonem condere permiſerat; ſed paulò poſt ex ſententiâ Megabyſi, ne id perficeret, prohibuit, eúmque ad ſe evocavit, ne quid novi moliretur: quâ re offenſus Hiſtiæus, clam per Ariſtagoram generum, quem Mileti reliquerat, Ionas a Perſis avertit, ipſeque, relictis Darii partibus, ſe præbuit Ionibus belli ducem.

quo-

quoque [1] navali prælio ſuperat. Deinde cognito [2] quòd At nienſes Ionis auxilium contra ſe tuliſſent, omnem impetum b in eos [3] convertit.

Athenienſium origo & reges. CAP. VI. Nunc, quoniam ad bella [4] Athenienſium vent eſt, [a] quæ non modò ultra ſpem gerendi, verùm etiam ul geſti fidem patrata ſunt; operáque Athenienſium effectu r jora quàm voto fuêre; paucis urbis origo repetenda eſt: q non, ut cæteræ gentes, à ſordidis initiis ad ſumma crevê Soli enim, præterquam incremento, etiam origine gloriant Quippe non advenæ, neque paſſim collecta populi collu originem urbi dedit: ſed eodem innati ſolo, quod incolur & quæ illis ſedes, eadem origo eſt. Primi lanificii, & olei, vini uſum docuêre. Arare quoque, & ſerere frumenta, gl dem veſcentibus monſtrârunt. [5] Literæ certè ac facundia, & civilis ordo diſciplinæ, veluti templum Athenas habent. [6] A Deucalionis tempora regem habuere [7] Cecropem: quem, ut om antiquitas fabuloſa eſt, [8] biformem tradidêre, quia primus mar

An.M.2498. Ant.C.1554.

INTERPRETATIO.

a *Quæ non tantum ſuperârunt ſpem conceptam priuſquam gererentur, ſed etiam, quam geſta ſunt vix credi potuêrunt.*

NOTÆ.

1. *Navali prælio.*] Hiſtiæus, jam captâ à Perſis Mileto, victus, & captus ipſe ab Harpago, Sardibus, juſſu Artaphernis fratris Darii, in crucem actus eſt.

2. *Quòd Athenienſes.*] Jam Dario irati, quòd Hippiam Piſiſtrati filium apud ſe recepiſſet, facilè ab Ariſtagorâ inducti ſunt, ut Ionibus faverent; & eorum auxilio, jam captæ fuerant Sardes & incenſæ.

3. *Convertit.*] Mardonium Gobriæ filium, & generum ſuum miſit, qui multas clades, & ipſe à fluctibus, hoſtibúſque paſſus eſt, & multas etiam Græcis intulit.

4. *Athenienſium.*] Qui eam Græciæ partem incolunt, quæ primùm ab Actæo, Actæa dicta eſt: tum Cecropia à Cecrope; deinde Attica, ab Atthi, Cranai filiâ Athenæ juxta fluvium Iliſſum ſita, *Setines.*

5. *Literæ.*] Multos enim Philoſophos, Oratores, & Poëtas præſtantiſſimos peperêrunt Athenæ.

6. *Ante Deucalionis.*] Promethei filius fuit, & propter montem Parnaſſum apud Theſſalos imperavit, ſed eodem quo crops tempore vixit, ex *Euſebio, Hie Aug.*

7. *Cecropem.*] Ægyptium, qui pri idololatriam in Græciam invexit, ſimulac reperit, immolavit victimas, Jovem appe vit, ex *Euſeb.* Non ille primus regnavit Attica: jam diu enim ibi imperium ten rat Ogyges, cujus tempore diluvium co git, quo terra per annos 700 manſit inc ta, uſque ad Actæum, cujus filiam Agrau duxit Cecrops, ex *Pauſan.* Sed Lud. Viv ex Africano, Actæum, & cæteros, qui Ogyge ad Cecropem regnaſſe dicuntur, r da putat eſſe nomina.

8. *Biformem tradidêre.*] Non ſolù quòd marem junxerit fœminæ, Diph dictus eſt, ſed quòd & corpore eſſet p cerus, & linguam Græcam Ægyptia que calleret. Apollodorus ſcribit eum fui humano ſimul & ſerpentino corpore pr ditum.

fœm

ninæ matrimonio junxit. Huic ſucceſſit [1] Cranaus, cujus fi-
Atthis regioni nomen dedit. Poſt hunc [2] Amphictyon reg-
it, qui [3] primus Minervæ urbem ſacravit, & nomen civitati
ienas dedit. Hujus temporibus, [4] aquarum illuvies majorem An.M.2530.
tem populorum Græciæ abſumpſit. [a] Superfuêrunt, quos Ant.C.1522.
fugia montium recepêrunt, aut ad regem Theſſaliæ Deuca-
em ratibus evecti ſunt; à quo propterea [6] genus hominum
ditum dicitur. [7] Per ordinem deinde ſucceſſionis regnum
Erectheum deſcendit, ſub quo frumenti ſatio [9] apud Eleu-
à [10] Triptolemo reperta eſt, in cujus muneris honorem [11] no-
initiorum ſacratæ. Tenuit & [12] Ægeus, [13] Theſei pater,
ienis regnum, à quo per divortium decedens [14] Medea,

INTERPRETATIO.

Superſtites fuêrunt, qui in juga montium fugêrunt, aut vecti navibus pervenêrunt
eucalionem regem Theſſaliæ.

NOTÆ.

Cranaus.] Non Cecropis filius, ſed in-
a, vir divitiis potens. Duas habuit
; Atthim unde Attica dicta eſt; &
aen, quæ Amphictyoni nupſit.

Amphictyon.] Expulſo ſocero reg-
invaſit: erat filius Deucalionis, &
r Hellenis, qui Græciæ de ſuo nomen
it.

Primus Minervæ, &c.] Hoc Theſeo
it Plutarchus, Minervæ ipſi Hyginus,
opi Euſebius, & Varro apud Aug. quod
abilius; in arce ortâ oliva & aqua
pente, cùm Delphicum oraculum Ce-
, quid facto eſſet opus, conſuluiſſet;
nſum eſt, oliva Minervam aqua Nep-
m ſignificari, & civitatem ex alterutrius
ine appellandam.

. *Aquarum illuvies.*] Illud diluvium
Amphictyonis tempora Oroſ. poſt Juſti-
: ad Cranai, Clemens Alex. ad Cecro-
Euſeb. Hier. Aug. & Cyr. referunt;
t ab Ogygæo annis 272. Illud enim
Mundi 2258, hoc 2530, Moyſis tem-
contigit.

. *Refugia montium.*] Deucalion pelago
invectus, ad Ætnam Siciliæ, ex *Hy-*
& Arato, ad Lycorem ex *Lucian.* ad
aſſum, ex *Apollod. Nonno, & Ovid.*
lit: at Pauſanias ait homines, qui tum
fuêrunt undis oppreſſi, luporum ulula-
ſequutos, ad juga Parnaſſi perveniſſe,
ie urbem condidiſſe, quam dixêrunt
ream.

6. *Genus hominum.*] Noëticum dilu-
vium Deucalioneo adumbrarunt Poëtæ, &
infinita propè de Deucalione, Pyrrha, & la-
pidibus jactis commenti ſunt.

7. *Per ordinem, ſcilicet ſucceſſionis.*] Duo
tantùm omiſſi ſunt, quorum alter Ericthō-
nius, qui pulſo Amphictyone Panathenæo-
rum celebritatem inſtituit, licèt hoc Theſeo
tribuatur à Plutarcho. Alter Pandion fuit
Ericthonii filius, Prognes & Philomelæ pa-
ter, quo regnante Ceres & Dionyſius venê-
runt in Atticam.

8. *Ad Erectheum.*] Pandionis filium,
qui Eleuſinos prælio vicit.

9. *Apud Eleuſin.*] Atticæ civitatem,
non procul ab Athenis.

10. *Triptolemo.*] Fuit Celei Eleuſini re-
gis, & Megarinæ filius, de quo multa Poëtæ.

11. *Noctes.*] Id eſt, Eleuſina ſacra, in
illius honorem celebrata.

12. *Ægens.*] Erechtheus filium ſuſcepit
Cecropem, hic Pandionem, ex quo natus
eſt Ægeus, cùm Pandion à Metionidis regno
pulſus eſſet, ipſe Metionidis ejectis reg-
num obtinuit. Ægeo mari, in quod ſe de-
dit præcipitem, nomen dedit.

13. *Theſei pater.*] Theſeus Herculis affi-
nis, & ſocius. Fabulæ de Ægeo, Theſeo
& Medeâ notæ omnibus.

14. *Medea.*] Aëtæ Colchorum regis filia,
quæ Jaſonem primùm ſecuta eſt, deinde ab
eo repudiata Ægeo nupſit.

propter

propter adultam privigni ætatem, [1] Colchos cum [2] Medio fi ex Ægeo ſuſcepto, conceſſit. Poſt Ægeum Theſeus, ac deinc Theſei filius [3] Demophoon, qui auxilium Græcis [4] adver Trojanos tulit, regnum poſſedit. Erant inter Athenienſes [5] Dorienſes, ſimultatum veteres offenſæ, quas vindicaturi b Dorienſes, de eventu prælii oracula conſuluêrunt. Reſponſ *ſuperiores fore, ni regem Athenienſium occidiſſent.* Cùm vent eſſet in bellum, militibus ante omnia, cuſtodia regis præcipit Athenienſibus eo tempore rex [6] Codrus erat; qui & reſpo Dei, & præceptis hoſtium cognitis, permutato regis habitu, pa noſus, ſarmenta collo gerens, caſtra hoſtium ingreditur: ibi turbâ obſiſtentium, à milite quem falce aſtu convulneraver
An.M.2985. interficitur. Cognito regis corpore, Dorienſes ſine prælio diſ
Ant.C.1067. dunt. Atque ita Athenienſes virtute ducis, pro ſalute pat morti ſe offerentis, bello liberantur.

Athenienſis reſpublica Solonis legibus firmata.

CAP. VII. [7] Poſt Codrum nemo Athenis regnavit: quod m moriæ nominis ejus tributum eſt. Adminiſtratio reipublicæ a nuis magiſtratibus permiſſa. Sed civitati nullæ tunc leges era
An.M.3460. quia libido regum pro legibus habebatur. Legitur itaque [8] S
Ol. 64. 3. lon, vir juſtitiæ inſignis, qui velut novam civitatem legibus co
Urb. C. 159. deret; [a] qui tanto temperamento inter plebem Senatumc
Ant.C. 592.

INTERPRETATIO.

a *Cum cerneret ſe offenſurum alterutrum ordinem: ſi magis uni, quam alteri faveret in ferendis legibus; eas tam convenientes plebi & Senatui tulit; ut utrique or gratioſus fuerit.*

NOTÆ.

1. *Colchos.*] Quæ Phaſide, monte Tauro, Iberi, & Ponto Euxino circumſcribitur, *Mingrelli.*

2. *Medio filio.*] A quo Medi nomen accepêre.

3. *Demophoon.*] Theſeo non Demophoon, ſed Meneſtheus ſucceſſit. Cùm enim Theſeus Oſtraciſmi legem tuliſſet; ipſe calumniis Lyci cujuſdam ſycophantæ pulſus eſt Athenis, & poſtquam juſſu Lycomedis, è ſublimi ſaxo præcipitatus eſt, Meneſtheus regnum invaſit.

4. *Adverſus Trojanos.*] Non Demophoon, ſed Meneſtheus, ſcientiæ rei Militaris ex Homero peritiſſimus, in Trojanos pugnavit.

5. *Dorienſes.*] Non Cretæ, ſed Græciæ populos, qui ad Parnaſſi radices habitabant, à Doro Hellenis filio ſic nominati. *Pauſaniæ,* Peloponnenſes, Lacedæmonii, *Velleio Paterc.* dicuntur.

6. *Codrus erat.*] Tres Reges à Juſtino omiſſi, Oxinthes, Aphidas, & Melanthus Codri pater, qui Meſſeniorum Rex, Heraclidis ejectus, Athenas cùm fugiſſet civibus in regem electus eſt. Illi ſucc Codrus.

7. *Poſt Codrum.*] Aliter tamen Pa nias, cùm ait, dum Medon & Nileus dri filii, de regno diſſiderent, Delp Oraculo re permiſsâ, reſpondiſſe vatem beri Medonti Athenienſium regnum; alii omnes hiſtorici Juſtino conſenti Athenienſes enim ſub regibus à Cec ad Codrum uſque vixêrunt, hoc eſt, anno 2498, per annos 487, ad ann 2985. Tum ſub Archontibus perp fuêre annis ferè 314. Poſt iidem Arch tes decennio finiti; annui denique f ſunt; & ἐπώνυμοι, hoc eſt, eorum minibus inſcribebatur annus, uti Ro Conſulum.

8. *Solon.*] Salaminius, qui abro Draconis legibus, novas dedit multò l ores. Draconis enim legibus ſanci erat, ut qui poma & alia id genus f e

it (cum, ſi quid pro altero ordine tuliſſet, alteri diſpliciturum leretur) ut ab utriſque parem gratiam traheret. Hujus viri :er multa egregia, illud memorabile fuit: Inter Athenienſes & Megarenſes de proprietate [2] Salaminæ inſulæ, propè uſque inritum armis dimicatum fuerat. Poſt clades multas capitale e apud Athenienſes cœpit, ſi quis legem de vindicandâ inſulâ liſſet. Sollicitus igitur Solon, ne aut tacendo, parùm reipubæ conſuleret; aut cenſendo, ſibi: [a] ſubitam dementiam ſimu-, cujus veniâ non dicturus modò prohibita: ſed & facturus ıt. Deformis habitu, more vecordium in publicum evolat; ctóque concurſu hominum, quò magis conſilium diſſimularet, inſolitis ſibi verſibus ſuadere populo cœpit, quod vetabatur: nniumque animos ita cepit, ut exemplò bellum adversùs Merenſes decerneretur, inſulâque, [4] devictis hoſtibus, Athenienım fieret.

CAP. VIII. Intereà Megarenſes memores illati Athenienſiıs belli, & deſerti, ne fruſtrà arma moviſſe viderentur, matro-s Athenienſium in Eleuſinis ſacris noctu oppreſſuri naves con-endunt. Quâ re cognitâ, dux Athenienſium Piſiſtratus juventem [5] in inſidiis locat, juſſis matronis ſolito clamore ac ſtrepietiam in acceſſu hoſtium, ne intellectos ſe ſentiant, ſacra lebrare: egreſſoſque navibus Megarenſes inopinantes ag-eſſus delevit: ac protinùs claſſe captivâ intermixtis mulieriıs, ut ſpeciem captarum matronarum præberent, Megaram ontendit. Illi cùm & navium formam, & petitam prædam gnoſcerent, obvii ad portum procedunt, quibus cæſis, Piſiratus paulùm à capiendâ urbe abfuit. Ita Megarenſes ſuis do-s, hoſti victoriam dedêre. Sed Piſiſtratus, quaſi ſibi, non patriæ ciſſet, [6] tyrannidem per dolum occupat: quippe voluntariis ver-

Piſiſtratus tyrannidem occupat.

An.M.3488. Ol. 53. 3. Urb. C. 187. Ant. C. 564.

INTERPRETATIO.

a *Fingit ſe dementem ſubitò factum, ut poſſet, non tantùm dicere, ſed etiam facere, quæ ant vetita.*

NOTÆ.

s eſſet; eodem, quo ſacrilegi & homidæ ſupplicio afficerentur. Athenis à iſiſtrato Tyranno pulſus, Crœſi fuit graoſus; anno natus 80, obiit in Cyproinſulâ.

1. *Megarenſes.*] Urbs eſt Achaiæ, mea inter Athenas & Corinthum, ad ſinum aronicum.

2. *Salaminæ inſulæ.*] In Saronico ſinu. *oluri.*

3. *Inſolitis ſibi verſibus.*] Illud poëma entum conſtans verſibus, Salamis inſcribeatur. *Diog. Laert.*

4. *Devictis hoſtibus.*] Solon ipſe factus imperator Salaminam cepit.

5. *In inſidiis locat.*] Polyænus id Soloni tribuit, ſed eos conciliat Plutarchus; dum id Solonis conſilio, ſed virtute Piſiſtrati peractum affirmat.

6. *Tyrannidem per dolum.*] Bis Athenis ejectus eſt, ſemel à Lycurgo & Megacle; iterùm à Megacle ſocero; illius enim filiam exul in Eretriâ uxorem duxerat: cùm tamen victus Athenienſes benignè habuiſſet, tyrannidem tertiò recuperavit.

beribus

beribus domi affectus, laceratóque corpore, in publicum prog ditur : advocatâ concione vulnera populo oſtendit: de crudelit principum, à quibus hæc ſe paſſum ſimulabat, queritur : addı tur vocibus lacrymæ, & invidiosâ oratione multitudo credula cenditur : amore plebis invisum ſe ſenatui affirmat: obtinet cuſtodiam corporis ſui ſatellitum auxilium; per quos occup tyrannide, per annos XXXIII regnavit.

Hippias patriâ pulſus Perſas in Græciam adducit: unde pugna Marathonia.
A.M. 3520.
Ol. 64. 3.
Urb.C. 219.
Ant.C. 532.

CAP. IX. Poſt ejus mortem [1] Diocles, alter ex filiis, per v ſtupratâ virgine, à fratre puellæ interficitur. Alter, Hippias ı mine, cùm imperium paternum teneret, interfectorem frat comprehendi jubet: qui cùm per tormenta conſcios cædis ı minare cogeretur, omnes amicos tyranni nominavit : quibus terfectis, quærenti tyranno, *an adhuc aliqui conſcii eſſent* ; *ne nem* ait *ſupereſſe, quem ampliùs mori geſtiat, quàm ipſum tyr num*. Quâ voce ejuſdem ſe tyranni victorem, poſt vindictam p dicitiæ ſororis oſtendit. [a] Hujus virtute cùm admonita civitas bertatis eſſet, tandem Hippias regno pulſus, in exilium agitu qui profectus in Perſas, ducem ſe Dario, inferenti Athenie bus bellum, ſicuti ſuprà ſignificatum eſt, adversùs patriam ſu offert. Igitur Athenienſes, audito Darii adventu, auxilium [2] Lacedæmoniis, ſociâ tum civitate, petivêrunt. Quos ubi dêrunt [3] quatridui teneri religione, non expectato auxilio, i ſtructis decem millibus civium, & [4] Platæenſibus auxiliarib mille, adversùs [5] ſexcenta millia hoſtium, in [6] campos Ma thonios in prælium egrediuntur. [7] Miltiades & [8] dux be erat, & auctor non expectandi auxilii; quem tanta fiducia perat, ut plus præſidii in celeritate, quàm in ſociis ducer Magna igitur in pugnam euntibus alacritas animorum fu

INTERPRETATIO.

a *Hujus generoſitate urbs admonita, cùm videret ſe poſſe in libertatem vindicare.*

NOTÆ.

1. *Diocles.*] Hypparchus ab omnibus dicitur.

2. *Lacedæmoniis.*] Qui extremam Peloponeſi partem incolunt. Sparta ad Eurotam ſita eſt. *Miſiſtra.*

3. *Quatridui teneri religione.*] Nefas enim ducebant ante plenilunium ad bellum novum progredi.

4. *Platæenſibus.*] Quorum civitas non procul a monte Citherone inter Thebas & Athenas condita eſt.

5. *Sexcenta millia.*] Trecenta tantùm habet Pauſan.

6. *In campos Marathonios.*] Urbs Atticæ ab Athenis diſtans circiter decem paſſu millia. *Maraſon.*

7. *Miltiades.*] Qui ad Codrum ge referebat ; deindè propter infelicem in I rum inſulam expeditionem, 50 tale mulctatus, mœrore & vulnere acce mortuus eſt.

8. *Dux belli erat.*] Duces decem Athenienſibus miſſi, ſed omnes Ariſti exemplum ſequuti, ubi uniuſcujuſque d imperandi venerat, vicem ſuam Milti dabant, ut ipſe etiam Callimachus, Po marchus. *Plut.*

ad

ò ut, cùm mille paſſus inter duas acies eſſent, citato curſu e jactum ſagittarum ad hoſtem venerint: nec audaciæ ejus ntus defuit. Pugnatum eſt enim tantâ virtute, ut [1] hinc viros, e pecudes putares. Victi Perſæ in naves confugêrunt; ex ibus multæ ſuppreſſæ, multæ captæ ſunt. In eo prælio tanta tus ſingulorum fuit, ut cujus laus prima eſſet, difficile judicium eretur. Inter cæteros tamen Themiſtoclis adoleſcentis gloria icuit, in quo jam tunc indoles futuræ imperatoriæ dignitatis paruit. [2] Cynægiri quoque militis Athenienſis gloria, magnis iptorum laudibus celebrata eſt; [a] qui poſt prælii innumeras des, cùm fugientes hoſtes ad naves egiſſet, onuſtam navem trâ manu tenuit, nec priùs dimiſit, quàm manum amitteret; n quoque amputatâ dextrâ, navem ſiniſtrâ comprehendit: am & ipſam cùm amiſiſſet, ad poſtremum morſu navem deuit. Tantam in eo virtutem fuiſſe, ut non tot cædibus fatiga-; non duabus manibus amiſſis victis; truncus ad poſtremum, uti & rabida fera, dentibus dimicaverit. [3] Ducenta millia rſæ eo prælio, ſive naufragio, amisêre. Cecidit & [4] Hippias, rannus Athenienſis, auctor & concitor ejus belli, diis patriæ oribus pœnas repetentibus.

An.M.3562. Ol. 72. 1. Urb. C.261. Ante C.490.

CAP. X. Intereà & Darius, cùm bellum reſtauraret, in o apparatu decedit, relictis multis filiis, & in regno, & antè num ſuſceptis. Ex his [5] Artemenes maximus natu, ætatis vilegio, regnum ſibi vindicabat; quòd jus, & ordo naſcendi, natura ipſa gentibus [dedit]. Porrò Xerxes controverſiam n de ordine, ſed de naſcendi felicitate referebat. [b] *Namque temenem primum quidem Dario, ſed privato proveniſſe: ſe*

Inter Darii filios de regno diſſidium. Xerxes in Græcos bellum parat.

INTERPRETATIO.

a *Qui poſt infinitos* hoſtes *in prælio cæſos, reliquos, in fugam actos, uſque ad na- inſecutus fuiſſet.*

b *Namque Artemenem procreatum à Dario quidem primum, ſed dum privatus eſſet: ſe verò ab eo, dum rex eſſet.*

NOTÆ.

1. *Hinc viros, inde pecudes, &c.*] Perſæ ien mediam Græcorum aciem vicêrunt, utróque Perſarum cornu proſtrato, æci victores aggreſſi, Perſas ſuperârunt. *rod.*

2. *Cynægiri.*] Dum ſummam puppim rehendit, manu bipenni abſciſſa, eum idiſſe refert. *Herod.*

3. *Ducenta millia.*] Datys Perſarum x in acie periit cum ſex millibus è ſuis, in Græco Herodoti legitur; ſed eos itùm intelligit, qui gladio, non eos qui iâ perierant; ex Athenienſibus 190 itùm occiſi ſunt. Artaphernes Darii ex fratre nepos cum aliis fugit.

4. *Hippias.*] Suidas tradit eum ex pugnâ elapſum in Lemnum fugiſſe, ibique captum oculis, affluente per illos ſanguine miſerè periiſſe.

5. *Ex his Artemenes.*] In duobus peccat Juſtinus. Primò, quòd Artemenem nominet, qui ab Herod. Artabaſanes dicitur. Secundò, quòd illam de regno contentionem poſt mortem Darii ortam, & Artaphernem illius fuiſſe judicem dicat: contra Herod. qui & vivente Dario natam, & ab eo diremptam affirmat.

regi primum natum. Fratres itaque ſuos, qui antè geniti eſſe
privatum patrimonium, quod eo tempore Darius habuiſſet, r
regnum ſibi vindicare poſſe : ſe eſſe, quem primùm in regno j
rex pater ſuſtulerit. Huc accedere, quòd Artemenes non patre ta
tùm, [1] *ſed & matre privatæ adhuc fortunæ, avo quoque mater*
privato, procreatus ſit : ſe verò & matre reginâ natum, & patr
non niſi regem vidiſſe; avum quoque maternum Cyrum ſe regem h
buiſſe, non hæredem, ſed conditorem tanti regni : & ſi in æquo j
utrûmque fratrem pater reliquiſſet, materno tamen ſe jure & av
An.M.3567. *vincere.* Hoc certamen concordi animo ad patruum ſuum Ar
Ol. 73. 2. Urb.C. 266. phernem, veluti ad domeſticum judicem, deferunt: qui do
Ant.C. 485. cognitâ causâ, Xerxem [2] præpoſuit: adeóque fraterna conten
fuit, ut nec victor inſultaverit, nec victus doluerit; ipſóque l
tempore invicem munera miſerint; [a] jucunda quoque inter
non ſolùm, ſed credula convivia habuerint; judicium quoque
ſum ſine arbitris, ſine convitio fuerit. Tantò moderatiùs t
fratres inter ſe regna maxima dividebant, quàm nunc exigua
An.M.3571. trimonia partiuntur. [3] Igitur Xerxes [4] bellum à patre cœpt
Ol. 74. 2. Urb. C. 270. adversùs Græciam, quinquennium inſtruxit. Quod ubi prim
Ant.C. 481. didicit Demaratus, rex Lacedæmoniorum, qui apud Xerxem
ulabat, amicior patriæ poſt fugam, quam regi poſt beneficia,
inopinato bello opprimerentur, omnia in tabellis ligneis ma
ſtratui perſcribit, eaſdemque cerâ ſuperinducta delet: ne a
ſcriptura ſine tegmine indicium daret, aut recens cera dolum pr
deret: fido deinde ſervo perferendas tradit, juſſo magiſtrat
Spartanorum tradere. Quibus perlatis, Lacedæmone quæſtio
res diu fuit, quod neque ſcriptum aliquid viderent, nec fruſt
miſſas ſuſpicarentur, tantóque rem majorem, quantò ſit occulti
putabant. Hærentibus in conjecturâ viris, ſoror regis Leoni
conſilium ſcribentis invenit. Erasâ igitur cerâ, bello conſilia
teguntur. Jam Xerxes [5] ſeptingenta millia de regno armaver

INTERPRETATIO.

a *Alter alterum exceperit conviviis, in quibus non tantùm lætè, ſed etiam confiden inter ſe* egerint.

NOTÆ.

1. *Sed & matre.*] Tres enim liberos ex Gobryæ filiâ privatus, quatuor ex Atoſsâ Cyri filiâ rex, Darius ſuſceperat.

2. *Præpoſuit.*] Illius conſilii author fuit Demaratus Lacedæmonius, qui & patriâ, & regno pulſus à Cleomene, Suſa ſe receperat.

3. *Igitur Xerxes.*] Nomen Gentilitium Perſarum regibus fuit, Xerxes & Artaxerxes: poſt Xerxem enim Memorioſum, omnes Artaxerxas dictos ait Diodorus; *Art* eſt additamentum honorificum, ut *Scach* etiam nunc apud Perſas, quod magnum ſonat ex *Heſychio.*

4. *Bellum à patre, &c.*] Prius Æg tios in patrem rebelles per Achemen fratrem ſubegit.

5. *Septingenta.*] Xerxis copias maritim terreſtres, Europæas, & Aſiaticas, adje ſervitiis, refert Herod. aſcendiſſe ad qu gentas & viginti tres myriades, & inſu quinque millia: quod efficit 52352 media pars 2617610. erat militum, alt ſervitiorum, nec eunuchi, nec mulieres in numero continentur; ſed alii aliter hoc numero ſentiunt; quorum ſenten recenſere longiùs eſſet.

& trecenta millia de auxiliis: ut non immeritò proditum ſit, [1] flumina ab exercitu ejus ſiccata, Græciámque omnem vix capere exercitum ejus potuiſſe. [2] Naves quoque mille ducentas numero habuiſſe dicitur. Huic tanto agmini dux defuit. Cæterùm, ſi regem ſpectes; divitias, non ducem laudes: quarum tanta copia in regno ejus fuit, ut, cùm flumina multitudine conſumerentur, opes tamen regiæ ſupereſſent. Ipſe autem primus in fugâ, poſtremus in prælio ſemper viſus eſt; in periculis timidus; ſicubi metus abeſſet, inflatus: denique antè experimentum belli, fiduciâ virium, veluti naturæ ipſius dominus, & montes in planum ducebat, & convexa vallium æquabat, & quædam [4] maria pontibus ſternebat, [a] quædam ad navigationis commodum per compendium ducebat.

CAP. XI. Cujus introitus [5] in Græciam quàm terribilis, tàm turpis ac fœdus diſceſſus fuit. Nam cùm Leonida rex Spartanorum cum quatuor millibus militum anguſtias [6] Thermopylarum occupâſſet, Xerxes contemptu paucitatis, eos pugnam capeſſere jubet, quorum [7] cognati Marathoniâ pugnâ interfecti fuerunt; qui dum ulciſci ſuos quærunt, principium cladis fuêre: ſuccedente deindè [8] inutili turbâ, major cædes editur. Triduo ibi cum dolore & indignatione Perſarum dimicatum: quartâ die, quum nuntiatum eſſet Leonidæ, à xx millibus hoſtium ſummum cacumen teneri, tunc hortatur ſocios *recedant, & ſe ad meliora patriæ tempora reſervent: ſibi cum Spartanis fortunam experiendam; plura ſe patriæ quàm vitæ debere: cæteros ad præ-*

Leonida Perſas ad Thermopylas vincit.
An.M. 3574.
Ol. 75. 1.
Urb.C. 273.
Ant.C. 478.

INTERPRETATIO.

a *Iſthmos effodiebat, ut commodior & brevior eſſet navigatio.*

NOTÆ.

1. *Flumina*, &c.] Echedorus enim fluvius illis potantibus defecit.

2. *Naves quoque*, &c.] Multi legunt decentum millia, quod verum non videtur: Herod. & Diod. triremes numerant 1200, præmium verò tria millia addit Diod. Hippagogas 890, equis ductandis idoneas.

3. *Montes in planum.*] Montis Athos Iſthmum effodi juſſit: ea erat foſſæ latitudo, ut duæ triremes in eâ moveri facilè poſſent.

4. *Maria pontibus.*] Helleſpontum ex Abydo Aſiæ oppido, ad Seſtum Europæ, qui ſeptem ſtadiorum trajectus eſt, ponte junxit; quin etiam Helleſponto trecenta verbera ideò infligi juſſit, quod pontem diſſipaſſet. Nihil de Xerxis in Pythium crudelitate habet Juſtinus.

5. *In Græciam.*] Per Theſſaliam ingreſſus eſt: illius tranſitum, & exercitûs ordinem pluribus narrat Herod. quem conſule.

6. *Thermopylarum.*] Anguſtiæ ſunt montis OEtæ, quibus ex Phthiotide in Phocidem tranſitus eſt 25 pedum ſpatio, non procul à ſinu Maliaco, ibi erant θερμὰ λῦθρα, id eſt, calida lavacra, & murus quem Phocenſes metu Theſſalorum ædificârant, & Dario adventante Græci renovârunt, & ſuper murum, portæ viſebantur, unde Thermopylæ.

7. *Cognati.*] Medos illos fuiſſe teſtatur Herod. quos veteris imperii gloriâ tumidos, deletos cupiebat Xerxes.

8. *Inutili turbâ.*] Lectiſſimos tamen miſit, quos immortales vocant.

9. *Summum cacumen.*] Id conſilii Xerxi dederat Epialtes Trachinius, ut Leonidæ copias à tergo aggrederetur.

D ſidia

ſidia Græciæ ſervandos. Audito regis imperio diſceſsêre cæteri ſoli Lacedæmonii remansêrunt. Initio hujus belli ſciſcitantibu Delphis oracula, reſponſum fuerat, aut regi Spartanorum, aı urbi cadendum. Et idcircò rex Leonida, cùm in bellum prof ciſceretur, ita ſuos firmaverat, ut ire ſe parato ad morienduı animo ſcirent. Anguſtias propterea occupaverat, ut cum paı cis aut majore gloriâ vinceret, aut minore damno reipublicæ c: deret. Dimiſſis igitur ſociis, hortatur Spartanos, *Meminerin qualitercunque præliantibus, cadendum eſſe: caverent, ne forti manſiſſe, quàm dimicâſſe videantur; nec expectandum, ut ab hoj circumvenirentur, ſed dum nox occaſionem daret, ſecuris & læı ſuperveniendum: nuſquàm victores honeſtiùs, quàm in caſtris l ſtium perituros.* Nihil erat difficile perſuadere perſuaſis mor ſtatim arma capiunt; & ſexcenti viri, caſtra quingentorum mi lium irrumpunt; ſtatímque regis prætorium petunt, aut cu illo, aut ſi ipſi oppreſſi eſſent, in ipſius potiſſimùm ſede moı turi. Tumultus totis caſtris oritur. Spartani, poſteaquam ı gem non inveniunt, per omnia caſtra victores vagantur; cæduı ſternúntque omnia: ut qui ſciant ſe pugnare non ſpe victori ſed in mortis ultionem. Prælium à principio noctis, in ma rem partem diei, tractum. Ad poſtremum non victi, ſed vi cendo fatigati, inter ingentes ſtratorum hoſtium catervas [1] oc dêrunt. [a] Xerxes [2] duobus vulneribus terreſtri prælio accept experiri maris fortunam ſtatuit.

Themiſtocles Perſas navali prælio vincit.

CAP. XII. Sed Athenienſium dux [3] Themiſtocles, cùm aı madvertiſſet Ionas, propter quos bellum Perſarum ſuſcepera in auxilium regis claſſe veniſſe; ſolicitare eos in partes ſuas ſ tuit. Et, cùm colloquendi copiam non haberet, quo appli turi erant, ſymbolos proponi, & ſaxis proſcribi curat: *Quæ v Iones, dementia tenet? quod facinus agitatis? bellum inferre o [4] conditoribus veſtris, nuper etiam vindicibus, cogitatis? An i*

INTERPRETATIO.

a *Xerxes, victus duobus præliis terreſtribus, conſtituit tentare an maritimis* certamir *fortuna* magis faveat.

NOTÆ.

1. *Occidêrunt.*] Duos Xerxis fratres contra Leonidam pugnantes ſupra ejus cadaver procubuiſſe Herod. dicit: & cùm Xerxes cor illius excidi juſſiſſet, piloſum invenit: ita *Plut.*

2. *Duobus vulneribus.*] Bis victus, ſemel in montium anguſtiis, iterùm noctu in caſtris.

3. *Themiſtocles.*] Omiſit Juſtinus repetitas ad Artemiſium, Eubææ inſulæ promontorium, navales pugnas, in quibus Græci Themiſtoclis & conſilio & fortitudine vi res extitêrunt, unde in Salaminas fauces recepêre: Themiſtocles in adoleſcentiâ liciis & libidinibus infamis fuerat, ſed ſteà patriæ columen decúſque extitit.

4. *Conditoribus veſtris.*] Deucalionis us Hellen tres habuit filios, Æolum, Doı & Xuthum, qui patris theſauros depec tus, in Atticam profugit, ubi condita trapoli, ex Creusâ filios Achæum, & Io

mæ

mœnia veſtra condidimus, ut eſſent qui noſtra delerent? [a] *quid ſi* *non hæc & Dario priùs, & nunc Xerxi, belli cauſa nobiſcum fo-* *ret, quod vos rebellantes non deſtituimus? Quin vos in hæc noſtra* *caſtra ex iſtâ obſidione tranſitis?* [b] *Aut ſi hoc parùm tutum extat,* *vos commiſſo prælio ite ceſſim, inhibete remos, & à bello diſcedite.* Ante navalis prælii congreſſionem miſerat Xerxes quatuor mil-la armatorum [1] Delphos, ad templum [2] Apollinis diripiendum : rorsùs, quaſi non cùm Græcis tantùm, ſed & cum diis immor-ilibus bellum gereret: [c] quæ manus tota imbribus & fulmini-us deleta eſt; ut intelligeret, quàm nullæ eſſent hominum ad-ersùs deos vires. Poſt hæc [3] Theſpias, & Platæas, & Athenas acuas hominibus incendit: & quoniam ferro in homines non oterat, in ædificia igne graſſatur. Namque Athenienſes poſt ugnam Marathoniam, præmonente Themiſtocle, victoriam il-m de Perſis, non finem, ſed cauſam majoris belli fore, cc. na-s fabricaverant. Adventante igitur Xerxe, conſulentibus Del-his oraculum, reſponſum fuerat, *Salutem muris ligneis tue-ntur.* Themiſtocles navium præſidium demonſtratum ratus, erſuadet omnibus *Patriam municipes eſſe, non mœnia; civita-mque non in ædificiis, ſed in civibus poſitam. Meliùs itaque ſalu-m navibus, quàm urbi commiſſuros. Hujus ſententiæ etiam eum auctorem eſſe.* Probato conſilio, conjuges liberóſque, cum etioſiſſimis rebus [4] abditis inſulis, relictâ urbe, demandant:

An.M.3574. Ol. 75. 1. Urb. C. 273. Ant. C. 784.

INTERPRETATIO.

a *Quid ſi & Darius anteà, & nunc* *rxes, ideò tantum in nos bellum geſſe-* *nt, quòd vos juvimus, dum in* Perſas *re-* *les eratis?*

b *Aut ſi hoc periculoſum videtur, vos inito certamine recedite.*

c *Qui omnes milites pluviis & fulminibus perierunt.*

NOTÆ.

cepit. Ion in Achaiâ remanſit, ejúſque mine Ægialenſes, Iones dicti ſunt; ſed Achæis ſedibus pulſi, primùm Athenas, ndè ducibus Neleo & Androclo, Codri is, ſeſe recepêrunt in Aſiam. Cujus par-n Ioniam dixerunt, quæ Æolide, Lydiâ, riâ, & mari Ægeo, undíque terminabatur, olim Epheſus, Miletus, Colophon, &c. eander, Cayſter, & Hermus fluvii. *Sarcham.*

1. *Delphos.*] Urbs Phocidis in Achaiâ, Parnaſſum montem, Oraculo Apollinis riſſima, nunc *Delpho.* Templum erat ſu-ſpecum, oppido muróque cinctum, adi-adeò difficili, ut exigua tantum ſemita eret, quâ conſulturi incederent. In me-templi hiatus erat, ex quo ſpiritus acer & vehemens vatem tripodi inſiſtentem cor-ripiebat, ſtatis diebus, quibus fari liceret. Non enim quovis tempore, ſed certis die-bus, ut Idibus vel Calendis, augeſcente vel deficiente Luna, Oraculum conſulere fas erat.

2. *Apollinis.*] Jovis & Latonæ filius fuit, & Dianæ frater, de quo infinitæ propè fa-bulæ.

3. *Theſpias.*] Urbs Bœotiæ, in limite Phocidis, Heliconi monti vicina.

4. *Abditis inſulis.*] Alii Træzenen, alii Æginam, alii Salaminam miſſi ſunt. *Herod.* Sed omnes humanitate victos à Træzeniis dicit Plut. quorum ſumptibus Athenienſi-um pueri publicè inſtituti ſunt.

ipſi naves armati conſcendunt. Exemplum Athenienſium aliæ urbes imitatæ. Itaque cùm adunata omnis [1] ſociorum cla ſis, & intenta in bellum navale eſſet; anguſtiaſque [2] Salamir freti, ne circumveniri à multitudine poſſet, occupaſſent; [3] diſſe ſio inter civitatum principes oritur: qui cùm deſerto bello ſua tuenda delabi vellent, timens Themiſtocles, ne diſceſſu ſoci rum vires minuerentur, per ſervum fidum Xerxi nuntiat, *u in loco eum contractam Græciam capere facillimè poſſe. Quod civitates, quæ jam abire vellent, diſſipentur; majore labore ei ſi gulas conſectandas.* Hoc dolo impellit regem ſignum pugnæ da: Græci quoque adventu hoſtium occupati, prælium collatis virib capeſſunt. Intereà rex, velut ſpectator pugnæ, cum parte naviu in littore remanet. [4] Artemiſia autem regina [5] Halicarnaſſi, qı in auxilium Xerxi venerat, inter primos duces bellum acerrii ciebat: *Quippe ut in viro muliebrem timorem, ita in* [6] *muli virilem audaciam cerneres.* Cùm anceps prælium eſſet, Iones, jux

An.M.3574. Ol. 75. 1. Urb. C. 273. Ant. C. 478.

præceptum Themiſtoclis, [7] pugnæ ſe paulatim ſubtrahere cœ runt; quorum defectio animos cæterorum fregit. Itaque circu ſpicientes fugam pelluntur Perſæ, & mox prælio victi, in fuga vertuntur. In quâ trepidatione multæ captæ naves, multæ m ſæ; plures tamen non minùs ſævitiam regis, quàm hoſtem mentes, domum dilabuntur.

Xerxes fugit. Mardonius exercitui præficitur.

CAP. XIII. Hâc clade perculſum, & dubium conſilii Xerx [8] Mardonius aggreditur. Hortatur *in regnum abeat, ne quid ditionis moveat fama adverſi belli, in majùs, ſicuti mos eſt, om extollens: ſibi* CCC *millia armatorum lecta ex omnibus copiis linquat,* [a] *quâ manu aut cum gloriâ ejus perdomiturum ſe Græcia aut ſi aliter eventus ferat, ſine ejuſdem infamiâ hoſtibus ceſſuri*

INTERPRETATIO.

a *Cum quo exercitu, aut ſe Græciam ſubacturum cum laude, aut, ſi fortuna non faveat, vincendum ſe ab hoſtibus, ſine ded ejuſdem* Xerxis.

NOTÆ.

1. *Sociorum claſſis.*] Triremibus 378 conſtabat.

2. *Salaminii freti.*] Salamina, inſula Saronici ſinûs, Peloponneſum inter & Atticam, Æginæ proxima.

3. *Diſſenſio inter, &c.*] Quòd audiiſſent Atticam à Xerxe devaſtatam.

4. *Artemiſia.*] Cariæ regina, quæ Mauſoli mariti cineres vino permixtos bibit, & ſplendidum illi erexit ſepulchrum, unde Mauſolea dicuntur.

5. *Halicarnaſſi.*] Urbs Cariæ Maritima, inter Jaſum & Cnidum, propter ſinum Ceramicum, Mauſoleo nobilis, *Meſſy.*

6. *In muliere virilem, &c.*] Ideò Xe de ſuis dicebat apud Herod. *Viri qui extitêrunt mihi fœminæ, fœminæ autem v* Eam pro Græcis contra Perſas pugnâſſe ſcribit Suidas.

7. *Pugnæ ſe paulatim, &c.*] De Ior fugâ nihil habet Diod. ſed cladis initi & locorum anguſtiis, & ducis morti buit.

8. *Mardonius.*] Cui Xerxis ſoror nu rat, vir prudentiâ, fortitudine, & rebus Græcos ſub Dario geſtis, clariſſimus.

Prob

obato conſilio, Mardonio exercitus traditur: reliquas copias
c ipſe reducere in regnum parat. Sed Græci, audita regis fu-
, conſilium ineunt pontis interrumpendi, quem ille [1] Abydo
uti victor maris fecerat; ut intercluſo reditu, aut cum exercitu
eretur; aut deſperatione rerum, pacem victus petere cogere-
. Sed Themiſtocles [2] timens, ne intercluſi hoſtes deſperatio-
n in virtutem verterent, & iter, quod aliter non pateret, ferro
efacerent; *ſatis multos hoſtes in Græciâ remanere* dictitans, *nec
eri numerum retinendo oportere*; cùm vincere conſilio cæteros
n poſſet, eundem ſervum ad Xerxem mittit, certiorémque con-
i facit; & occupare tranſitum maturatâ fugâ jubet. Ille, per-
ſus nuntio, tradit ducibus milites perducendos; ipſe cum
ıcis Abydon contendit. Ubi cum ſolutum pontem hibernis
npeſtatibus offendiſſet, piſcatoriâ ſcaphâ [3] trepidus trajecit.
at res ſpectaculo digna, & æſtimatione ſortis humanæ, rerum
ietate miranda, in exiguo latentem videre navigio, quem
lò antè vix æquor omne capiebat; carentem etiam omni ſer-
um miniſterio, cujus exercitus, propter multitudinem, terris
ves erant. Nec pedeſtribus copiis, quas ducibus aſſignaverat,
cius iter fuit: ſiquidem quotidiano labori (neque enim ulla
metuentibus quies) etiam fames acceſſerat. [a] Multorum de-
è dierum inopia contraxerat & peſtem: tantâque fœditas
rientium fuit, ut viæ cadaveribus implerentur, alitéſque &
tiæ, illecebris ſollicitatæ, exercitum ſequerentur.

CAP. XIV. Interim Mardonius in Græciâ [4] Olynthum ex- *Mardonius ad Platæas & claſſis Perſarum in Aſiâ à Græcis vincitur.*
gnat. Athenienſes quoque in ſpem pacis, amicitiamque re-
ſolicitat, ſpondens incenſæ eorum urbis etiam in majus re-
tutionem. Poſteaquàm nullo pretio libertatem videt his ve-
em, [5] incenſis quæ ædificare cœperant, copias in [6] Bœotiam
nsfert. Eo & Græcorum exercitus qui [7] centum millium

INTERPRETATIO.

Deinde peſtis graſſata eſt per exercitum, ob inopiam commeatuum *per multos dies.*

NOTÆ.

. *Abydo.*] Urbs eſt Phrygiæ ad Boſpho-
, nunc arx munitiſſima, una ex Darda-
is. *Aidos.*

. *Timens, ne intercluſi, &c.*] Contrarium
uluiſſe Themiſtoclem teſtatur Plutar-
s.

. *Trepidus trajecit.*] Pedeſtri itinere in
m cum reliquo exercitu pervenit, *ex
od.* qui tamen ex aliorum ſententia re-
Xerxem navem Phœniſſam conſcendiſſe,
ſâſque plurimos, dum navis ob nimium
dus periclitaretur, in fluctus proſiliiſſe.

4. *Olynthum.*] Non in Græciâ, ſed in Macedoniâ, inter Athon montem, & urbem Pallenen ſita eſt. *Olintho.*

5. *Incenſis quæ ædificare, &c.*] E navibus enim egreſſi, domos per hyemen extruere cœperant.

6. *Bœotiam transfert.*] Ex unâ parte Atticæ, ex alterâ Theſſaliæ finitima, mari Chalcidico alluitur, olim Aonia, nunc *Stramulipa.*

7. *Centum millium.*] *Ex Herod.* Fuerunt 38700 gravis armaturæ, 35000 levis arma-

 fuit,

An.M. 3575. Ol. 75. 2. Urb. C. 274. Ant.C. 477.

fuit, ſequutus eſt: [1] ibique prælium commiſſum. Sed fortu regis cum duce mutata non eſt. Nam victus Mardonius, v luti ex naufragio, cum paucis [2] profugit. [3] Caſtra referta r galis opulentiæ capta. Unde primùm Græcos, diviſo inter auro Perſico, divitiarum luxuria cepit. Eodem fortè die, q Mardonii copiæ deletæ ſunt, etiam navali prælio in Aſiâ, [4] ſ monte Mycale, adversùs Perſas dimicatum eſt. Ibi ante co greſſionem, cùm claſſes ex adverſo ſtarent, fama ad utrumq exercitum venit, viciſſe Græcos, & Mardonii copias occidio occidiſſe. Tantam famæ velocitatem fuiſſe, ut cùm matuti tempore prælium in Bœotiâ commiſſum ſit, meridianis ho in Aſiam, per tot maria, & tantum ſpatii, tàm brevi ho rum momento, de victoriâ nuntiatum ſit. Confecto bello, cu de præmiis civitatum ageretur, omnium judicio, Athenienſi virtus cæteris prælata. Inter duces quoque [5] Themiſtoc princeps, civitatum teſtimonio judicatus, gloriam patriæ ſ auxit.

Athenienſes urbem reſtaurant.

CAP. XV. Igitur Athenienſes aucti & præmiis belli,

NOTÆ.

turæ, & 34500 ſociorum, Theſpienſiúmque 1800, quod 11 myriades efficit, hoc eſt 110000: Perſarum verò erant 30 myriades: Diodorus verò ponit decem myriades, hoc eſt 100000, & Perſarum 50 myriades, id eſt, 500000.

1. *Ibique prælium.*] Ad Platæas, & Aſopum fluvium, qui Thebaïcam regionem à Plataïca dividit.

2. *Profugit.*] Dum contra Pauſaniam Lacedæmoniorum ducem, Perſarum fortiſſimis ſtipatus, pugnat, occubuit, *ex Herod. & Diodor.* Quare non ipſe fugit, ſed reliquæ Perſarum copiæ, quarum pars duce Artabaſo in Macedoniam, pars Thebas ſe recepit, pars ſe incluſit in caſtris muro ligneo circumdatis; quibus tamen ab Athenienſibus, & Lacedæmoniis expugnatis, omnes ad unum occiſi ſunt. *Diod.*

3. *Caſtra referta.*] Hæc pluribus Herodot. Pauſanias, coquis & piſtoribus Perſis juſſit, ut cœnam ſibi, uti ſolerent Mardonio, inſtruerent: quòd cùm illi feciſſent, ipſe aureos lectos, menſas aureas, magnificúmque cœnæ apparatum miratus, miniſtris imperavit ſuis, ut Laconicam pararent cœnam; convocatíſque Græcorum ducibus, *dete, inquit, amentiam Medorum ducis, cùm talem vitam duceret, ad nos ſubige venit, qui tam miſerè victitamus.* Her

4. *Sub monte Mycale.*] Mons eſt Io pelago imminens, ad quem Leutich Perſas fortiter dimicantes ſuperavit, I bus etiam contra Perſas pugnantibus.

5. *Themiſtocles princeps.*] Cùm G omnes in Iſthmo ad aram conveniſſ unuſquiſque primum calculum ſervavit alterum Themiſtocli tribuit: cúmque p pòſt ad Lacedæmonios legatus ludos Ol picos inviſeret Themiſtocles, omnes l relictis, ad eum videndum ſe converteru ſed vir tantus, qui patriæ ſuæ ſaluti fue civibus ob nimiam potentiam ſuſpec primùm Argos, tum ad necem quæſitus Corcyram, deindè in Epirum, poſt in A am, denique ad Regem Artaxerxem fu à quo benignè habitus, Perſarum exerc præficitur; ſed ne bellum inferret pat epoto vel taurino ſanguine, ut vult I dorus, aut veneno, ut mavult Herodo ſeu potiùs morbo, annos natus 65. Mag ſiæ obiit.

glor

gloriâ, urbem ex integro condere moliuntur. [a] Cùm mœnia majora complexi fuiſſent, ſuſpecti eſſe Lacedæmoniis cœpêre, rectè reputantibus, quibus ruina urbis tantùm incrementi dediſſet, quantùm ſit datura munita civitas. Mittunt ergo legatos, qui monerent, *ne munimenta hoſtibus, & receptacula futuri belli exſtruant.* Themiſtocles, ut vidit ſpei urbis invideri, non exiſtimans abruptè agendum, reſpondit legatis, *ituros Lacedæmonem, qui de eâ re pariter cum illis conſulant.* Sic dimiſſis Spartanis, hortatur ſuos, *opus maturent.* Dein ipſe, interjecto tempore, in legationem proficiſcitur, & nunc in itinere infirmitate ſimulatâ, [1] nunc tarditatem collegarum accuſans, ſine quibus agi jure nihil poſſit, diem de die proferendo, ſpatium conſummando operi quærebat; cùm interim nuntiatur Spartanis, opus Athenis maturari; propter quod denuò legatos mittunt ad inſpiciendam rem. Tum Themiſtocles per ſervum magiſtratibus ſcribit Athenienſium, [b] *legatos vinciant, pignúſque teneant, ne in ſe graviùs conſulatur.* Adiit deinde concionem Lacedæmoniorum: *indicat permunitas Athenas eſſe, & poſſe jam illatum bellum non armis tantùm, ſed etiam muris ſuſtinere: Si quid ob eam rem de ſe crudeliùs ſtatuerent, legatos eorum in hoc pignus Athenis retentos.* Graviter deinde caſtigat eos, *Quod non virtute, ſed imbecillitate ſociorum, potentiam quærerent.* Sic dimiſſus, veluti triumphatis Spartanis, à civibus excipitur. Poſt hæc Spartani, ne vires otio corrumperent, & ut bis illatum à Perſis Græciæ bellum ulciſcerentur ultro fines eorum depopulantur. Ducem ſuo, ſociorumque exercitui [2] deligunt Pauſaniam, qui pro ducatu, regnum Græciæ affectans, proditionis præmium cum Xerxe, nuptios filiæ ejus paciſcitur, redditis captivis, ut fides regis aliquo beneficio obſtringeretur. Scribit prætereà Xerxi, *quoſcumque ad ſe nuntios miſiſſet, interficeret: ne res loquacitate hominum proderetur.* [c] Sed dux Athenienſium [3] Ariſtides, belli ſocius, collegæ conatibus obviam

Pauſanias proditionis damnatur. Bellum inter Græcos & Perſas. Cimon vincit Perſas.

An.M.3576. Ol. 75. 3. Urb.C. 275. Ante C. 476.

An.M.3577. Ol. 75. 4. Urb.C. 276. Ant.C. 475.

INTERPRETATIO.

a *Cum majus ſpatium mœnibus circumdediſſent, Lacedæmonii eos ſuſpectos habuêrunt, rectè prævidentes, quantum incrementum capturi eſſent ex munitionibus urbis, cùm tantum ceperint ex illius ruinâ.*

b *Detineant legatos, ſerventque pro pignore, ne Lacedæmonii ipſum habeant ſeveriùs.*

c *Sed Ariſtides Imperator Athenienſium, præfectus bello cum Pauſaniâ, detexit proditionem, ſe opponendo illius conatibus, & diſponendo omnia prudenter in* bonum *reipublicæ.*

NOTÆ.

1. *Nunc tarditatem collegarum.*] Vult eum Diodorus, ſimul cum aliis legatis miſſum, omneſque unà Spartæ ſub cuſtodiâ detentos, ſed aliena ſunt à Plut. & Thucydide, quem tamen ſequitur.

2. *Deligunt Pauſaniam.*] Cum viginti navibus ex Peloponneſo, & 30 ex Atticâ Perſas è Cypro expulit, cepit Byzantium, multóſquc Perſas Xerxis affines, quos dum remittit regi, illius filiam uxorem popoſcit, Græciam in Xerxis poteſtatem ſe redacturum pollicitus.

3. *Ariſtides.*] Vir juſtitiæ & paupertatis amore clariſſimus, quem Themiſto-

An.M.3581. eundo, ſimul & in rem ſapienter conſulendo, proditionis conſi-
Ol. 76. 4. Urb. C. 280. lia diſcuſſit. Nec multò poſt, accuſatus Pauſanias [1] damnatur.
Ant. C. 471. Igitur Xerxes, cùm proditionis dolum publicatum videret, ex integro bellum inſtituit. Græci quoque ducem conſtituunt [2] Cimonem Athenienſem, filium Miltiadis, quo duce apud Marathonem pugnatum eſt, juvenem, cujus magnitudinem futuram
An.M.3584. pietatis documenta prodidêrunt. Quippe patrem ob crimen pe-
Ol. 77. 3. Urb. C. 283. culatûs in carcerem conjectum, [a] ibique defunctum, tranſlatis in
Ant. C. 468. ſe vinculis, ad ſepulturam redemit. Nec in bello judicium deli-
An.M.3590. Ol. 79. 1. gentium fefellit: ſiquidem non inferior virtutibus patris, Xer-
Urb.C. 289. xem [3] terreſtri navalíque bello ſuperatum, trepidum recipere ſe
Ant.C. 462. in regnum coëgit.

INTERPRETATIO.

a *In carcere mortuum redemit, ut eum ſepeliret,* eâ lege, *ut* ipſe *in vinculis maneret.*

NOTÆ.

cles decem annorum exilio mulctavit; in eâ egeſtate obiit, ut vix tantillum pecuniæ, quòd veſpertilionibus daretur, inventum ſit.

1. *Damnatur.*] Spartam revocatus, ab Ephoris, quos pecuniâ corruperat, ſemel atque iterùm abſolutus eſt: ſed detectâ cum Ilotis conſpiratione, & literis, quas ad Artabaſum ſcripſerat, interceptis, damnatus, in Palladis templo, quo fugerat, fame periit.

2. *Cimonem.*] Miltiadis filium, qui ſummâ cum laude meruerat ſub Themiſtocle.

3. *Terreſtri navalíque bello.*] Eionem ad Strimonem ſitam & Scyrum inſulam cepit, Dolopibus incolis in ſervitutem abſtractis; ſed hæc aliter Plutarchus, Diod. Thucyd. & Herod. narrant; omnes Cariæ & Lyciæ urbes diripuit: poſteà & Perſarum claſſem propè Cyprum, & pedeſtres copias juxta Eurymedontem Pamphyliæ fluvium, mentito hoſtium habitu, penitus delevit; deinde fœdus cum Perſis ictum eſt; ſed hæc omnia non Xerxis, ſed Artaxerxis tempore geſta ſunt. *Herod. Thucyd. Diod. Plutarch.*

LIBER III.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Xerxis & Artabani præfecti perfidi tragicus interitus.*
2. *Bellorum inter Lacedæmonios & Athenienſes origo. Sparta Reſpublica, & Legiſlator.*
3. *Leges à Lycurgo Spartanis latæ, quomodo ratæ fiant & habeantur?*
4. *Bellum Meſſeniis illatum ob ſtupratas virgines: & ſpuriorum Spartanorum in Italiam migratio.*
5. *Meſſenii ſcelerum ſuorum luunt pœnas; & bellum inſtaurant ac tandem ſuperantur.*

Tertium bellum Meſſenium; Peloponneſiacum item, in quo multæ eventuum variorum facies.
Pacis fœdus ruptum. Spartani premuntur Periclis virtute, cujus egregia in rempublicam merita deſcribuntur. Iterùm pax ſancita & violata: unde Bellum Siculum.

CAPUT I.

XERXES rex Perſarum, terror anteà gentium, bello in Græciam infeliciter geſto, etiam ſuis contemptui eſſe cœpit. Quippe [1] Artabanus [2] præfectus ejus, deficiente ıotidie regis majeſtate, in ſpem regni adductus, cum ſeptem ›buſtiſſimis filiis regiam [3] veſperi ingreditur (nam amicitiæ re ſemper illi patebat) [4] trucidatóque rege, voto ſuo ob-ſtentes filios ejus, dolo aggreditur. Securior de Artaxerxe, pue-ı admodum, fingit regem à Dario, qui erat adoleſcens, quò atùriùs regno potiretur, occiſum; impellit Artaxerxem par-cidium parricidio vindicare. Cùm ventum ad domum Darii ſet, dormiens inventus, quaſi ſomnum fingeret, interficitur.)ein cùm [5] unum ex regis filiis ſceleri ſuo ſupereſſe Artabanus deret, metuerétque de regno certamina principum, aſſumit in ıcietatem conſilii [6] Bacabaſum; qui præſenti ſtatu contentus, :m prodit Artaxerxi, *ut pater ejus occiſus*; *ut frater falsâ ırricidii ſuſpicione oppreſſus*; *ut denique ipſi parentur inſidiæ.* Iis cognitis Artaxerxes, verens Artabani numerum filiorum, ı poſterum diem paratum eſſe armatum exercitum jubet, re-ogniturus & numerum militum, & in armis induſtriam ſingu-ɔrum. Itaque cùm inter cæteros & ipſe Artabanus armatus ſſiſteret, Rex ſimulat, ſe [7] breviorem loricam habere: jubet \rtabanum ſecum commutare: exuentem ſe, ac nudatum, gla-io trajicit; tum & filios ejus corripi jubet. Atque ita egre-ius adoleſcens, & cædem patris, & ſe ab inſidiis Artabani vin-icavit.

Xerxis & Artabani interitus.
An.M.3589.
Ol. 78. 4.
Urb. C. 288.
Ant.C. 461.

NOTÆ.

1. *Artabanus.*] Hyrcanus qui Darium à ello Græcis inferendo deterruerat.

2. *Præfectus ejus.*] Perfidi dum abeſſet Cerxes, præfuerat, & ſatellitum regis tunc ›rinceps erat, ex *Diod.*

3. *Veſperi ingreditur.*] Introductus à Mithridate, Eunucho regis cubiculario, & ejus affini. *Diod.*

4. *Trucidatóque Rege.*] Ælianus ait Xer-cem a filio noctu jugulatum.

5. *Unum ex filiis.*] Duo ſupererant, *teſte Diod.* Artaxerxes & Hyſtaſpes, qui id temporis Bactrianorum Præfectus aberat, ut teſtatur *Herod.*

6. *Bacabaſum.*] De Bacabaſo nihil habet Diod. dicit enim occiſo Dario Artaxerxem ab Artabano ſtricto gladio appetitum, ſed vulneratum leviter, Artabanum lethali inflicto vulnere peremiſſe.

7. *Breviorem loricam.*] Hoc non eſt ſimile vero: qui enim fieri poteſt, ut Artaxerxes, qui puer à Juſtinino dicitur, cum Artabano viro loricam mutaverit.

CAP.

Spartæ reſpublica, & legiſlator.

CAP. II. Dum hæc in Perſis geruntur, intereà Græcia omnis, ducibus Lacedæmoniis & Athenienſibus, in duas diviſ partes, ab externis bellis, velut in viſcera ſua, arma convertit Fiunt igitur de uno populo duo corpora: & eorundem caſtrorum homines, in duos hoſtiles exercitus dividuntur. Hinc Lacedæmonii communia quondam civitatum auxilia ad vires ſuas trahebant: inde Athenienſes, & vetuſtate gentis, & geſtis rebus illuſtres, propriis viribus confidebant. Atque ita duo potentiſſimi Græciæ populi, inſtitutis Solonis, & Lycurgi legibus pares

An.M.3170. Ant. C.881.

ex æmulatione virium in bellum ruebant. Namque [1] Lycurgus, cùm fratri ſuo Polybitæ, Spartanorum regi, ſucceſſiſſet regnúmque ſibi vindicare potuiſſet, [2] Charilao, filio ejus, qui natus poſthumus fuerat, cùm [3] ad ætatem adultam perveniſſet regnum ſummâ fide reſtituit: ut intelligerent omnes, quanto plus apud bonos pietatis jura, quàm omnes opes valerent. Medio igitur tempore dum infans convaleſcit, tutelámque ejus administrat, non habentibus Spartanis [4] leges inſtituit, non inventione earum magis, quàm exemplo clarior: ſiquidem nihil lege ullâ in alios ſanxit, cujus non ipſe primus in ſe documenta daret. [a] Populum in obſequia principum, principes ad juſtitiam imperiorum formavit. Parſimoniam omnibus ſuaſit, exiſtimans laborem militiæ, aſſiduâ frugalitatis conſuetudine faciliorem fore. Emi ſingula non pecuniâ, ſed compenſatione mercium juſſit. Auri argentíque uſum, velut omnium ſcelerum materiam ſuſtulit.

Leges à Lycurgo latæ.

CAP. III. Adminiſtrationem reipublicæ per ordines diviſit Regibus poteſtatem bellorum, magiſtratibus judicia per annuas

INTERPRETATIO.

a *Docuit populum, quomodo principibus pareret*; & *principes quomodo imperarent* aliis *juſtitiam* adminiſtrando.

NOTÆ.

1. *Lycurgus.*] Non Polybitæ, ſed Polydecti frater fuit, & Eunomi filius ex ſecundâ Heraclidarum, id eſt, Proclidarum familiâ, *ex Plutarch.* Dorienſes enim, cum Heraclidis, occupatâ Peloponneſo, regna fundârunt duo, Lacedæmonium, & Corinthiacum; Lacedæmonem, pulſis Achæis & Oreſtidis, obtinuêrunt Ariſtodemi filii, Procles & Euryſthenes: à quibus duæ regnum in illâ urbe familiæ propagatæ ſunt; Euryſthemidarum, quæ præſtantior fuit, & Proclidarum, cui ſecundæ principatûs illic tributæ ſunt.

2. *Charilao.*] Non Charilaum vocat Pauſ. ſed Leobatam, Echeſtrati filium, ex primâ Heraclidarum familiâ.

3. *Ad ætatem adultam.*] Primum illius matri, ne fœtum abigeret, perſuaſit; tum puerum ubi natus eſt, in ſolio regio collocavit, licet, à Spatiatibus Rex electus fuiſſet: poſteà tamen ſuorum calumnias non ferens peregrè profectus eſt, multiſque peragratis regionibus, in Græciam reverſus, leges civibus ſuis conſtituit, authórque fuit Iphito Elienſi, ut Olympicos ludos reſtauraret. Hæc fuſiùs narrat *Plutarch.*

4. *Leges inſtituit.*] Herod. & Pauſan. referunt, multis perſuaſum fuiſſe, earum legum non Lycurgum, ſed Minoëm authorem fuiſſe, eáſque à Cretenſibus ad Spartanos per Lycurgum tranſlatas.

ſucceſſiones,

ſucceſſiones, ſenatui cuſtodiam legum, populo ſublegendi ſenatum, vel creandi quos vellet magiſtratus, poteſtatem permiſit. Fundos omnium æqualiter inter omnes diviſit, ut æquata patrimonia neminem potentiorem altero redderent. Convivari omnes publicè juſſit, ne cujus divitiæ vel luxuria in occulto eſſent. Juvenibus non ampliùs unâ veſte uti toto anno permiſit, nec quemqùam cultiùs quàm alterum progredi, nec epulari opulentiùs, ne imitatio in luxuriam verteretur. Pueros puberes non in forum, ſed in agrum deduci præcepit, ut primos annos non in luxuriâ, ſed in opere & laboribus agerent. [a] Nihil eos ſomni causâ ſubſternere, & vitam ſine pulmento degere, neque priùs in urbe redire, quàm viri facti eſſent, ſtatuit. [1] Virgines ſine dote nubere juſſit, ut uxores eligerentur, non pecuniæ; ſeveriúſque matrimonia ſua viri coërcerent, cum nullis dotis frænis tenerentur. Maximum honorem, non divitum & potentium, ſed pro gradu ætatis ſenum eſſe voluit: nec ſanè uſquam terrarum locum [2] honoratiorem ſenectus habet. [b] Hæc quoniam primò, ſolutis anteà moribus, dura videbat eſſe, auctorem eorum [3] Apollinem Delphicum fingit, & inde ſe ea ex præcepto numinis detuliſſe, [c] ut conſueſcendi tædium metus religionis vincat. Dein ut [4] æternitatem legibus ſuis daret, jurejurando obligat civitatem, nihil eos de ejus legibus mutaturos priuſquam reverteretur: & ſimulat, ſe ad oraculum Delphicum proficiſci, conſulturum, quid addendum mutandúmque legibus videretur. Proficiſcitur autem [5] Cretam, ibíque perpetuum exilium egit, abjicíque in mare oſſa ſua moriens juſſit, [d] ne relatis Lacedæmonem, ſolutos ſe Spartani religione jurisjurandi in diſſolvendis legibus arbitrarentur. An.M.3183. Ant. C. 869.

CAP. IV. His igitur moribus ita brevi civitas convaluit; ut *Bellum Meſſeniacum primum.*

INTERPRETATIO.

a *Nec ad dormiendum lectis, nec ad veſcendum conditis cibis uti eos juſſit.*

b *Quia has leges cernebat difficiles eſſe populo corrupto moribus.*

c *Ut timor religionis violandæ faciat, ut ſine tædio aſſueſcant.*

d *Ne reportatis Lacedæmonem* oſſibus, *putarent ſe liberos à juramento, ut leges violare poſſent.*

NOTÆ.

1 *Virgines.*] Duo præcipuè iis in legibus arguunt Ariſtoteles & Xenoph. primum quòd furta, modò callidè perfecta, in laude eſſent; alterum quòd illis ea probarentur adulteria, quorum maritus paranymphus fieret.

2. *Honoratiorem ſenectus.*] Ideò Juvenalis: *Credebant hoc grande nefas, & morte piandum, ſi juvenis vetulo non aſſurrexerat,* &c.

3. *Apollinem.*] Vix ingreſſus in templum, cùm Pythia hæc inquit: *Ad mea veniſti præpinguia tecta Lycurge*; & quæ habet Herod.

4. *Æternitatem legibus.*] Steterunt 700 annis, *ex Livio*: 500 *ex Plutarch.*

5. *Cretam.*] Inſula, quæ non multùm à Peloponneſo diſtat, *Candie.*

cùm

An.M.3310. Ol. 9. 1. Urb. C. 9. 1. Ant. C.742.

cùm Meſſeniis [1] propter ſtupratas virgines ſuas, in ſolenni [2] Meſſeniorum ſacrificio, bellum intuliſſent, graviſſimâ ſe execratione obſtrinxerint, non priùs quàm [3] Meſſeniam expugnâſſent, reverſuros, tantùm ſibi vel de viribus ſuis, vel de fortunâ ſpondentes. Quæ res initium diſſentionis Græciæ, & inteſtini belli cauſa & origo fuit. Itaque, cùm [4] contra præſumptionem ſuam annis decem in obſidione urbis tenerentur, & querelis uxorum poſt tam longam viduitatem revocarentur: veriti, ne hâc perſeverantiâ belli graviùs ſibi quàm Meſſeniis nocerent: quippe [a] illis quantum juventutis bello intercidat, mulierum fœcunditate ſuppleri; & ſibi & belli damna aſſidua, & fœcunditatem uxorum, abſentibus viris, nullam eſſe: itaque legunt juvenes ex eo genere militum, qui poſt jusjurandum in ſupplementum venerat, quibus Spartam remiſſis promiſcuos omnium fœminarum concubitus permisêre: maturiorem futuram conceptionem rati, ſi eam ſingulæ per plures viros experirentur. Ex his nati, ob notam materni pudoris, Partheniæ vocati, qui cùm ad annos xxx. perveniſſent, metu inopiæ (nulli enim pater exiſtebat, cujus in patrimonium ſucceſſio ſperaretur) ducem Phalanthum aſſumunt, filium Araci, qui auctor Spartanis fuerat, juventutis ad generandam ſobolem domum remittendæ: ut ſicuti dudum patrem ejus naſcendi auctorem habuiſſent, ſic ipſum ſpei ac dignitatis ſuæ haberent. Itaque nec ſalutatis matribus, è quarum adulterio infamiam collegiſſe videbantur, ad ſedes inquirendas proficiſcuntur; diúque & per varios caſus jactati, tandem in Italiam deferuntur, & occupatâ arce [5] Tarentinorum, expugnatis veteribus incolis, ſedes ibi conſtituunt. Sed poſt annos plurimos dux eorum Phalanthus, per ſeditionem in exilium proturbatus, [6] Brunduſium ſe contulit, quo expulſi ſedibus ſuis vete-

INTERPRETATIO.

a *Quippe illis tot naſci pueros uxorum fœcunditate, quot juvenes in bello pereant.*

NOTÆ.

1. *Propter ſtupratas virgines.*] Non ſtuprum ſolum oblatum virginibus; ſed etiam mors Teleclo Lacedæmoniorum regi à Meſſeniis illata & mutuæ privatorum injuriæ, belli cauſæ fuerunt, *Authore Pauſ.*

2. *Meſſeniorum.*] Qui inter Elidem, Arcadiam, & Laconiam, ad mare habitabant.

3. *Meſſenia.*] In orâ ſinûs Meſſeniaci, ad oſtia Balyri fluvii ſita erat.

4. *Contra præſumptionem.*] Primùm Meſſeniorum oppidum, in clivo poſitum, occupârunt, Amphiam; deinde prælio acerrimo eos vicerunt: ſed Meſſenii relictis oppidis cæteris, muniêrunt Ithomen, & Rege Euphaë mortuo, Ariſtodemus in regem electus, junctis ſecum Arcadibus, magnam Lacedæmoniis cladem intulit. *Pauſ.*

5. *Tarentinorum.*] Tarentum extrema urbs magnæ Græciæ, in Salentinorum confinio, *Taranto.* Eam urbem Cretenſes, qui cum Theſeo à Cnoſſo venerant, olim occupârunt, poſtea Japyges è Sicilia profugi, denique Partheni ex Lacedæmone.

6. *Brunduſium.*] Urbs Salentinorum maritima, propè Tarentum, *Brindiſi.*

res Tarentini conceſſerant. Hic moriens perſuadet, *ut oſſa ſua, poſtremaſque reliquias conterant, & tacitè ſpargi in foro Tarentinorum curent. Hoc enim modo recuperare illos patriam ſuam poſſe, Apollinem Delphis ceciniſſe.* Illi arbitrantes eum, in ultionem ſui, civium fata prodidiſſe, præceptis paruêre: ſed oraculi diverſa ſententia fuerat. Perpetuitatem enim urbis, non amiſſionem hoc facto promiſerat. Ita ducis exulis conſilio, & hoſtium miniſterio, poſſeſſio Tarentina Partheniis in æternum fundata; ob cujus beneficii memoriam Phalantho divinos honores decrevêre.

C A P. V. Intereà Meſſenii, cùm virtute non poſſent, per in- An.M.3350.
ſidias [1] expugnantur. Dein, cùm per annos LXXX gravia ſervi- Ol. 14. 1. Urb. C. 29.
tutis verbera, plerúmque & vincula, cæteráque captivitatis mala Ant.C. 722.
perpeſſi eſſent, poſt longam pœnarum patientiam, [2] bellum re- *Bellum*
ſtaurant. Lacedæmonii quoque eò conſpiratiùs ad arma con- *Meſſeniacum Secundum.*
currunt, quò adversùs ſervos dimicaturi videbantur. Itaque An.M.3372.
cùm hinc injuria, inde indignitas animos acueret; Lacedæmonii Ol. 24. 3. Urb. C. 71.
de belli eventu oraculo Delphîs conſulto, jubentur ducem Ant.C. 680.
belli ab Athenienſibus petere. Porrò Athenienſes, cùm reſponſum cognoviſſent, in contemptum Spartanorum, [3] Tyrtæum poëtam, claudum pede, misêre: qui tribus præliis fuſus, eò uſque deſperationis Spartanos adduxit, ut ad ſupplementum exercitûs, [4] ſervos ſuos manumitterent, híſque interfectorum matrimonia pollicerentur; ut non numero tantùm amiſſorum civium, ſed & dignitati ſuccederent. Sed reges Lacedæmoniorum, ne contra fortunam pugnando, majora detrimenta civitati infligerent, reducere exercitum voluêrunt; nî interveniſſet Tyrtæus, qui compoſita carmina exercitui pro concione recitavit; in quibus hortamenta virtutis, damnorum ſolatia, belli conſilia conſcripſerat. Itaque tantum ardorem militibus injecit, ut non de ſalute, ſed de ſepulturâ ſolliciti, [a] teſſeras, inſculptis ſuis & patrum nominibus,

INTERPRETATIO.

a *Alligarent dextero brachio teſſeras in quibus & ſua & parentum nomina inſcripſerunt, ut poſſent ſepeliri cogniti per inſculpta nomina, ſi omnes perirent in certamine infelici, & temporis diuturnitas deleret lineamenta vultuum.*

NOTÆ.

1. *Expugnantur.*] Ariſtodemus deſperatâ patriæ ſalute, quòd Ithomen premerent Spartani, ſemetipſum jugulat ad filiæ ſepulchrum quam priùs Apollinis juſſu necaverat; quare Meſſenii deditionem fecêrunt anno belli 20. Pars tamen Rhegium, Alcidamidâ duce, ſe contulit, ut narrat *Pauſan.*

2. *Bellum reſtaurant.*] Conſilio Ariſtomenis, viri heroica fortitudine præditi.

3. *Tyrtæum.*] Fuit Archombroti filius, Lacon ſive Mileſius, Elegiarum conditor ac tibicen, *ex Suidâ.* Mentis impos habitus ab Athenienſibus, *ex Diog. Laert.* ſapiens tamen à Platone dicitur.

4. *Servos ſuos.*] Servis è bello reverſis libertatem donarunt, *Thucyd.*

dextro

dextro brachio deligarent; ut, ſi omnes adverſum prælium conſumpſiſſet, & temporis ſpatio confuſa corporum lineamenta eſſent, ex indicio titulorum tradi ſepulturæ poſſent. Cùm ſic animatum reges exercitum viderent, curant rem hoſtibus nuntiari. Meſſeniis autem non timorem res, ſed æmulationem mutuam
An.M.3386. dedit. Itaque tantis animis concurſum eſt, ut rarò unquam
Ol. 62. 1. Urb. C. 285. cruentius prælium fuerit. Ad poſtremum tamen [1] victoria La-
Ant. C. 666. cedæmoniorum fuit.

Bellum Meſſeniacum tertium, & Peloponneſiacum.

CAP. VI. Interjecto tempore, [2] tertium quoque bellum Meſſenii reparavêre: in cujus auxilium Lacedæmonii, inter reliquos ſocios, etiam Athenienſes adhibuêre: quorum fidem cùm ſuſpectam haberent, ſupervacaneos ſimulantes, à bello eoſdem [3] dimiſêrunt. Hanc rem Athenienſes [4] graviter ferentes, pecuniam quæ erat in ſtipendium Perſici belli ab universâ Græciâ collatâ, [5] à
An.M.3384. Delo Athenas transferunt, ne deficientibus à fide ſocietatis Lacedæ-
Ol. 77. 3. moniis, prædæ ac rapinæ eſſet. Sed nec Lacedæmonii quievêre:
Urb. C. 283. Ant. C. 664. qui, cùm Meſſeniorum bello occupati eſſent, [6] Peloponnenſes immiſêre, qui bellum Athenienſibus facerent. Parvæ tunc temporis, [7] claſſe in Ægyptum miſsâ, vires Athenienſibus erant: Itaque navali prælio dimicantes, facilè [8] ſuperantur. Interjecto deinde tempore, poſt reditum ſuorum aucti & claſſis & militum robore, [9] prælium reparavêre. Jam & Lacedæmonii, omiſſis Meſſeniis, adversùs Athenienſes arma verterant. Diu [10] varia victoria fuit: ad poſtremum æquo Marte [11] utrimque diſceſſum. Inde

NOTÆ.

1. *Victoria, &c.*] Victi Meſſenii in Itam montem ſe recepêrunt, ubi annos 11 reſtiterunt hoſtibus; ſed expugnatâ tandem Irâ belli anno 14. Ariſtomenes, qui per id tempus ſtupenda ediderat, Rhodum fugit: & Meſſenii in Siciliam navigârunt, ubi Zanclen ex patriæ nomine Meſſanam dixêrunt: Ita *Pauſan.*

2. *Tertium quoque bellum.*] Ingens terræ motus Spartæ domos everterat, & Lacedæmoniorum viginti obtriverat millia: cùm Meſſenii & Ilotæ in Lacedæmonios progreſſi ſunt; ſed ab Archidamo rege, qui cum civibus reliquis acie inſtructâ ad hoſtem excipiendum paratus erat, repulſi. Hæc prima belli cauſa, ex *Diod.* & *Thucyd.*

3. *Dimiſêrunt.*] Quòd eorum audaciam & fortitudinem vererentur.

4. *Graviter ferentes.*] Cimone in exilium ejecto, cum Argivis & Theſſalis fœdus inierunt.

5. *A Delo.*] Eſt inſula maris Ægæi, prima inter Cycladas, ubi Græcorum ærarium erat, *Sdilles.*

6. *Peloponnenſes.*] Corinthios & Epidauros, qui Athenienſibus ideò erant infenſi, quòd à Megarâ ad Niſæam uſque, murum exſtruxiſſent. *Thucyd.*

7. *Claſſe in Ægyptum.*] Athenienſes enim, duce Cimone, Ægypto favebant contra Artaxerxem; à cujus tamen ducibus Memphitide expulſi ſunt.

8. *Superantur.*] Ad Halias propter Træzenen, navali prælio.

9. *Prælium reparavêre.*] Corinthios vicêrunt ad Cecryphalæam, quæ inſula eſt ad plagam Peloponneſi occidua.

10. *Varia victoria fuit.*] Athenienſes ad Tanagram à Lacedæmoniis victi, agris in Bœotiâ devaſtatis, multiſque captis urbibus, Sicyonios, duce Pericle, ſuperârunt, ex *Thucyd.* & *Diod.* & Ithome à Meſſeniis redditâ, ad tres annos à bello ceſſatum eſt, ita *Plutarch.* & *Thucyd.*

11. *Utrimque diſceſſum.*] Fœdera quinquennalia inita ſunt opera Cimonis reducis, qui paulò poſt victis Perſis, dum Citium oppugnat in Cypro mortuus eſt, *ex Plutarch.*

revo-

evocati Lacedæmonii ad Meſſeniorum bellum, ne medium empus otioſum Athenienſibus relinquerent, [a] cum [1] Thebanis acifcuntur, ut Bœotiorum imperium his reſtituerent, quòd temoribus Perſici belli amiſerant, ut illi Athenienſium bella ſuſcierent. Tantus furor Spartanorum erat, ut duobus bellis imliciti, [2] ſuſcipere tertium non recuſarent, dummodo inimicis ıis hoſtes acquirerent. Igitur Athenienſes, adversùs tantam empeſtatem belli, duos duces deligunt, [3] Periclem ſpectatæ irtutis virum, & [4] Sophoclem ſcriptorem tragœdiarum: qui iviſo exercitu, & Spartanorum agros vaſtavêrunt, & multas \chaïæ civitates Athenienſium imperio adjecêrunt.

An.M.3623, Ol. 87. 2. Urb. C. 322. Ant.C. 429.

CAP. VII. His malis fracti Lacedæmonii, in annos xxx. peigêrunt pacem: ſed [b] tam longum otium inimicitiæ non tuêrunt. Ita quintodecimo anno, rupto fœdere, cum contemptu eorum hominúmque, fines Atticos populantur: & ne prædam otiùs, quàm pugnam expetîſſe viderentur, hoſtes ad prælium rovocant. [c] Sed Athenienſes, conſilio Periclis ducis, populatiois injuriam differunt in tempus ultionis; ſupervacuam pugıam exiſtimantes, cùm ulciſci hoſtem ſine periculo poſſent. Deinde interjectis diebus, naves conſcendunt, & nihil ſentientius Lacedæmoniis, totam Spartam deprædantur, multóque plura uferunt, quàm amiſerant. Prorsùs ut in comparatione damıorum, longè pluris fuerit ultio, quàm injuria. Clara quidem ıæc Periclis expeditio habita: ſed multò clarior privati patrinonii contemptus fuit. Hujus agros, in populatione cæteroum, intactos, hoſtes reliquerant, ſperantes acquirere ſe illi poſſe, aut periculum ex invidiâ, aut ex ſuſpicione proditionis

Fœdus ruptum. Periclis geſta. Bellum Siculum.

INTERPRETATIO.

a *Cum Thebanis pacta ineunt, eâ lege, ut illis redderent imperium in populos Bœotiæ; quo ſpoliati fuerant, dum bellum in Perſas gereretur; modò illi bellum contra Athenienſes ſuſciperent.*

b *Sed non potuerunt propter odium mutuum tamdiu in otio vivere.*

c *Sed Athenienſes, ſecuti ſententiam Periclis ducis, exſpectant tempus, quo ulciſci poſſent injuriam acceptam invaſtatione agrorum.*

NOTÆ.

1. *Thebanis.*] Thebæ civitas erat Bœotiæ primaria, ad Iſmenum fluvium condita.

2. *Suſcipere tertium.*] Poſt bellum Samium & Corinthiacum, Peloponneſiacum ortum eſt, authore Pericle; qui 7000 talentis expenſis, quæ aſportârat ex Delo, Alcibiadis nepotis conſilium ſecutus, miſcere omnia, quàm rationes reddere maluit.

3. *Periclem.*] Qui vaſtatâ Peloponneſo à civibus ideò mulctatus pecuniâ, quod belli author fuiſſet, dignitate deponitur; paulò pòſt tamen reſtitutus, peſte obiit; & virtutibus, & rebus geſtis clariſſimus: ita *Thucyd.*

4. *Sophoclem.*] Qui Tragœdias viginti tres ſupra centum exhibuit; cúmque præter ſpem viciſſet, ſubitò expiravit, ex *Valerio.*

infa-

inſamiam. Quod antè proſpiciens Pericles, & futurum popu prædixerat, & ad invidiæ impetum declinandum, agros ipſ dono reipublicæ dederat: atque ita, unde periculum quæſitu fuerat, ibi maximam gloriam invenit. Poſt hæc interjectis di
An.M.3625. bus, navali prælio dimicatum eſt: [1] victi Lacedæmonii fug
Ol. 87.4. runt. Nec ceſſatum deinceps eſt, quin aut terrâ, aut mari, [2] v
Urb.C. 324. riâ præliorum fortunâ invicem ſe trucidarent. Denique [3] fe
Ant.C. 427. tot malis, pacem in annos quinquaginta fecêre, quam non ni ſex annis ſervavêrunt. [a] Nam inducias, quas proprio nomi condixerant, ex [4] ſociorum perſonâ rumpebant: quippe qua minùs perjurii contraherent, ſi ferentes ſociis auxilia, poti quàm ſi aperto prælio dimicâſſent. Hinc bellum in Siciliar tranſlatum: quod priuſquàm expono, de Siciliæ ſitu pauca d cenda ſunt.

INTERPRETATIO.

a *Nam curabant violari per fœderatos inducias quas ipſi fecerant.*

NOTÆ.

1. *Victi Lacedæmonii.*] A Phormione, Athenienſium duce; navali prœlio ad Naupactum.

2. *Varia præliorum.*] Summa enim rerum varietas fuit; & navalibus pedeſtribúſque copiis ſæpè vario Marte pugnatum eſt; quæ omnia recenſere longius eſſet.

3. *Feſſi tot malis.*] Occiſis in acie ad Toronam Braſiclâ & Cleone belli incentoribu pacis conditiones à Niciâ propoſitæ ſunt.

4. *Ex ſociorum perſonâ.*] Impulſi ab Alcibiade Niciæ æmulo Athenienſes cum Argivis, Lacedæmonii cum Epidauriis, ſocietatem inierunt; ſed Argivi à Lacedæmonii victi, Athenienſibus relictis, ſe junxerun victoribus. *Thucyd.*

LIBER IV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Siciliæ inſulæ ſitus, ſoli natura. Ætnæ item montis ac Scyllæ & Charybdis miraculum.*
2. *Nomina, incolæ veteres, tyranni Siciliæ, cui Carthaginienſes inhiant.*
3. *Rheginenſes ab Himeranis oppreſſi. Athenienſes imperium Siciliæ ambiunt, & proſperè agunt initio.*
4. *In incœpto pergentes, Syracuſani Lacedæmonios accerſunt. Græcorum concurſus fit, & bellum in Siciliam transfertur.*
5. *Athenienſes à Gylippo, Lacedæmoniorum duce, terrâ marique franguntur: ducibus Demoſthene & Niciâ indecoro fato ſublatis.*

CAPUT

CAPUT I.

[1] SICILIAM ferunt anguſtis quondam faucibus [2] Italiæ adhæſiſſe; direptámque velut à corpore, majore impetu [3] ſuperi maris, quod toto undarum onere illuc vehitur. Eſt autem ipſa terra tenuis ac fragilis; & [a] cavernis quibuſdam fiſtulíſque ita penetrabilis, ut ventorum tota ferme flatibus pateat; [b] nec non & ignibus generandis nutriendíſque ſoli ipſius naturalis materia: quippe intrinſecùs ſtratum ſulphure & bitumine traditur: quæ res facit, ut ſpiritu cum igne inter interiora luctante, frequenter & compluribus locis nunc flammas, nunc vaporem, nunc fumum eructet. Inde denique [4] Ætnæ montis per tot ſæcula durat incendium. [c] Et ubi acrior per ſpiramenta cavernarum ventus incubuit, arenarum moles egeruntur. Proximum Italiæ promontorium, [5] Rhegium dicitur, ideò, quia Græcè abrupta hoc nomine pronuntiantur. Nec mirum ſi fabuloſa eſt loci hujus antiquitas, in quem res tot coïere miræ. Primùm quòd [d] nuſquam aliàs tam torrens fretum, nec ſolum citato impetu, verùm etiam ſævo; neque experientibus modò terribile, verùm etiam procul videntibus. Undarum porrò in ſe concurrentium tanta pugna eſt; ut alias veluti terga dantes in imum deſidere, alias quaſi victrices in ſublime ferri videas: nunc hîc fremitum ferventis æſtus, nunc illic gemitum in voraginem deſidentis exaudias. Accedunt vicini, & perpetui Ætnæ montis ignes, & [7] inſularum Æolidum, veluti ipſis undis alatur

Siciliæ ſitus. Ætna. Scylla & Charybdis.

INTERPRETATIO.

a *Ita perforata hiatibus quibuſdam & an-...s.*

b *Tellus ipſa* compoſita *eſt ex materie apta producendos & nutriendos ignes, quia di-...ur intùs plena* eſſe *ſulphure & bitumine.*

c *Et ubi ventus vehementior flat per oſtia antrorum,* ingentes *acervi arenarum ejiciuntur.*

d *Nullo in alio loco tam impetuoſum, & procelloſum fretum.*

NOTÆ.

1. SICILIAM.] Inſula eſt maris ...editerranei maxima, propè extremam oram ...liæ: à Siculo Neptuni filio nomen ac-...it.

2. *Italiæ adhæſiſſe.*] Extremis Calabriæ ...tibus, ubi nunc Rhegium.

3. *Superi maris.*] Adriatici, quòd vulgò ...itur, *Golfe de Veniſe.*

4. *Ætnæ montis.*] Mons eſt Siciliæ ...ximus, propter Catanam, altitudo octo ...ſuum millia: circuitus verò ſexaginta ...tinet, *Le Mont Gibel.*

5. *Rhegium.*] Calabriæ ulterioris caput in orâ freti Siculi, ex adverſo Meſſanæ urbis, à quâ diſtat novem milliaribus.

6. *Græcè abrupta.*] Nam ῥηγνύω idem ſonat, quod frango. Unde Rhegium à Græcis & Latinis dictum eſt.

7. *Inſularum Æolidum.*] Quæ Lipareæ & Vulcaniæ Latinis, Hephæſtiades Græcis, numero ſeptem, prope Siciliam & Italiam, *Iſles de Lipari.*

E incendium.

incendium. Neque enim in tam anguſtis terminis aliter dura tot ſæculis tantus ignis potuiſſet, niſi humoris nutrimentis al retur. Hinc igitur fabulæ [1] Scyllam & [2] Charybdin peperêr hinc latratus auditus, hinc monſtri credita ſimulachra, dum n vigantes magnis vorticibus pelagi deſidentis exterriti, latra putant undas, quas ſorbentis æſtus vorago collidit. Eade cauſa etiam Ætnæ montis perpetuos ignes facit. Nam [3] aqu rum ille concurſus, raptum ſecum ſpiritum in imum fundu trahit, atque ibi ſuffocatum tamdiu tenet, donec per ſpiramen terræ diffuſus, nutrimenta ignis incendat. Jam ipſa Italiæ ciliæque vicinitas, jam promontoriorum altitudo ipſa ita ſim eſt, ut quantùm nunc admirationis, tantùm antiquis terroris derit; [a] credentibus, coëuntibus in ſe promontoriis, ac rurſu diſcedentibus, ſolida intercipi abſumíque navigia. Neque h ab antiquis in dulcedinem fabulæ compoſitum, ſed metu & mìratione tranſeuntium. Ea eſt enim procul inſpicientibus tura loci, ut ſinum maris, non tranſitum putes: quò cùm acc feris, diſcedere ac ſejungi promontoria, quæ anteà juncta fuera arbitrêre.

Sicilia nomina, incolæ, tyranni.

CAP. II. Siciliæ primò [4] Trinacriæ nomen fuit; poſteà [5] Sica cognominata eſt. Hæc à principio patria [6] Cyclopum fuit; qui extinctis, [7] Cocalus regnum inſulæ occupavit; poſt quem [b]

INTERPRETATIO.

a *Qui putabant naves integras diſrumpi & perire, dum promontoria inter ſe jungerentur, & à ſe ſepararentur.*

b *Tyranni occupavêrunt ſupremam ſtatem in civitatibus omnibus.*

NOTÆ.

1. *Scyllam.*] Scopulus eſt Brutiorum ad fretum Siculum, nautis infeſtus, nunc *Scillo.* Commenti ſunt poëtæ Scyllam, quòd amore Glauci teneretur, à Circe, dum in fonte lavatur, mediâ corporis parte in caninos rictos commutatam; quod adeò exhorruit, ut in vicinum fretum ſe dederit præcipitem: ubi in ſaxum converſa fingitur.

2. *Charybdin.*] Mare Siciliæ vorticoſum ex adverſo Scyllæ, nunc à Pharo ibi excitatâ, *Capo di Faro* dicitur. A Scorto infami voracitate nomen habet; quòd, cùm boves Herculis rapuiſſet, à Jove ictum fulmine in mare præcipitatum eſſe poëtæ fabulantur.

3. *Aquarum concurſus.*] Ab eâ parte, quâ flat Eurus, Ætna ſpeluncas habet plenas ſulphuris ad mare deductas, quæ ſpeluncæ, recipientes in ſe fluctus, ventum creant; à quo ignis ex ſulphure gignitur; ideò flante tantùm Euro, fumum, vel villas emittit Ætna: ita *Bembus ex* *bone.*

4. *Trinacriæ.*] Quòd in trianguli ram diſpoſita, tribus promontoriis angulis terminetur, Peloro contra Ital Pachyno Græciam versùs, & Lilybæo sùs Africam. Cyclopum terram vocat merus; Pindarus Tricuſpidem. Tric cem Lycophron; Trinacriam, *Diony* & *Suidas.*

5. *Sicania.*] A Sicanis, qui in Sic venêrunt ex Hiſpaniâ, ubi ad Sicanum vium, qui vel Sicoris eſt, vel Cinga, tabant.

6. *Cyclopum.*] Quos Neptuni & Am trites filios, unicúmque habuiſſe med fronte oculum finxêrunt Poëtæ.

7. *Cocalus.*] Qui Dædalum Minoïs fugientem hoſpitio ſuſcepit.

gulæ civitates in tyrannorum imperium conceſsêrunt, quorum nulla terra feracior fuit. Horum ex numero [1] Anaxilaus juſtitiâ cùm cæterorum crudelitate certabat; cujus moderationis haud mediocrem fructum tulit: Quippe decedens cùm filios parvulos reliquiſſet, tutelámque eorum [2] Micalo, ſpectatæ fidei ſervo, commiſiſſet: tantus amor memoriæ ejus apud omnes fuit, ut parere ſervo, quàm deſerere regis filios mallent; principéſque civitatis obliti dignitatis ſuæ, regni majeſtatem adminiſtrari per ſervum paterentur. Imperium Siciliæ etiam Carthaginienſes tentavêre; diúque variâ victoriâ [3] cùm tyrannis dimicatum. Ad poſtremum [4] amiſſo Amilcare imperatore cum exercitu, aliquantiſper quievêre victi.

An.M.3574. Ol. 75. 1. Urb. C. 273. Ant. C. 478.

Rhegini ab Himeranis oppreſſi. Bellum Siculum.

CAP. III. Medio tempore cum Rhegini diſcordia laborarent, civitáſque per diſſentionem diviſa in duas partes eſſet; veterani ex alterâ parte [5] ab Himerâ in auxilium vocati, pulſis civitate, contra quos implorati fuerant; & mox cæſis, quibus tulerant auxilium, urbem cum conjugibus & liberis ſociorum occupavêre; auſi facinus nulli tyranno comparandum: quippe ut Rheginis meliùs fuerit vinci quàm viciſſe. Nam ſive victoribus captivitatis jure ſervîſſent, ſive amiſsâ patriâ exulare neceſſe habuiſſent; non tamen, inter aras & patrios lares trucidati, crudeliſſimis tyrannis patriam cum conjugibus ac liberis prædam reliquiſſent. [6] Catinienſes quoque [a] cùm [7] Syracuſanos graves paterentur, diffiſi viribus ſuis, auxilium ab Athenienſibus petivêre: qui, ſeu ſtudio majoris imperii, quo etiam Græciámque penitus occuparent, ſeu metu factæ pridem à Syracuſanis claſſis, ne Lacedæmoniis illæ vires accederent; Lamponium ducem cum claſſe in Siciliam misêre, ut ſub ſpecie [8] ferendi Catinienſibus

INTERPRETATIO.

a *Cùm viderent Syracuſanos ſibi moleſtos eſſe.*

NOTÆ.

1. *Anaxilaus.*] Rheginorum in Brutiis tyrannus fuit.

2. *Micalo.*] Micythum vocant Herod. & Strabo.

3. *Cum tyrannis.*] Hippocrate, Gelone, & Hierone fratribus.

4. *Amiſſo Amilcare.*] Incitati à Xerxe ad Siciliam invadendam Carthaginienſes, Amilcarem magno cum exercitu miſerant; Gelo, interceptis literis, quibus Selinuntii ſe cum copiis affuturos ſpondebant Amilcari, navales copias miſit, quæ tanquam ſociæ in caſtra admiſſæ, Amilcare, quum ſacrificabat, obtruncato, naves incenderunt; dum ipſe terreſtri prælio Pœnos aggreditur; qui auditâ imperatoris morte tantâ ſtrage cæſi ſunt, ut quindecim eorum millia occubuerint.

5. *Ab Himerâ.*] Urbs Siciliæ ad oſtia Himeræ fluvii, à Zanclæis condita, poſteà everſa ab Annibale.

6. *Catinienſes.*] Catana urbs Siciliæ, extructa à Chalcidenſibus prope radices Ætnæ montis ad Amenem fluviolum.

7. *Syracuſanos.*] Civitas erat ampliſſima in orâ maris ad Ortum inter Catanam & Pachynum promontorium, *Saragoſſa.*

8. *Ferendi Catinienſibus,* &c.] Non Catinienſibus, ſed Leontinis contra Syracuſanos eos in auxilium veniſſe tradit *Thucyd.*

 auxilii,

auxilii, tentarent Siciliæ imperium. Et quoniam prima initia frequenter cæſis hoſtibus, proſpera fuerant; majore denuò claſſe & robuſtiore exercitu, Lachete & Chariade ducibus, Siciliar petivêre: ſed Catinienſes, ſive metu Athenienſium, ſive tædi belli, pacem cum Syracuſanis, remiſſis Athenienſium auxili fecêrunt.

Bellum in Siciliam transfertur. C A P. IV. Interjecto deinde tempore, cùm fides pacis à Sy racuſanis non ſervaretur, [1] denuò legatos Athenas mittunt, q ſordidâ veſte, capillo barbâque promiſſis, & [a] omni ſqualor habitu ad miſericordiam commovendam acquiſito, concione deformes adeunt: adduntur precibus lacrymæ: & ita miſer cordem populum ſupplices movent, ut damnarentur duces, q ab his auxilia deduxerant. Igitur [2] claſſis ingens decernitur creantur duces Nicias, & [3] Alcibiades, & Lamachus; tantíſq viribus Sicilia repetitur, ut ipſis terrori eſſent, in quorum auxi mittebantur. Brevi poſt tempore, [4] revocato ad reatum A cibiade, duo prælia pedeſtria ſecunda Nicias & Lamach faciunt: munitionibus deinde circumdatis, hoſtes etiam ma nis commeatibus in urbe clauſos intercludunt. Quibus reb fracti [5] Syracuſani, auxilium à Lacedæmoniis petivêrunt. [6] A his mittitur Gylippus, ſolus, [b] ſed in quo inſtar omnium au liorum erat. Is audito genere belli, jam inclinato ſtatu, au liis partim in Græciâ, partim in Siciliâ contractis, opportu bello loca occupat. Duobus deinde præliis victus, congreſ tertiò, occiſo Lamacho, & hoſtes in fugam compulit, & ſoc obſidione liberavit. Sed cùm Athenienſes à bello terreſ in navale ſe tranſtuliſſent, Gylippus claſſem Lacedæmo cum auxiliis arceſſit: quo cognito, & ipſi Athenienſes in locu

An.M.3630. Ol. 91. 2. Urb. C. 338. Ante C. 413.

INTERPRETATIO.

a *Induti veſtitu omnino ſquallido & idoneo ad miſericordiam excitandam.*

b *Sed qui ob virtutem præſtabat omn auxiliis.*

NOTÆ.

1. *Denuò legatos.*] Non pro Catinienſibus claſſem tunc miſſam affirmant Thucyd. & Diod. ſed pro Ægheſthæis, qui victi à Selinuntiis auxilium petierant.

2. *Claſſis ingens decernitur.*] Authore Alcibiade, ſed invito Niciâ. Triremes erant armatæ centum quinquaginta, militum ſeptem millia ex *Diod.* Veloces erant ſexaginta, quadraginta, quæ militem gravis armaturæ veherent; peditum quatuor millia, equites trecenti, ex *Thucyd.*

3. *Alcibiades.*] Cliniæ filius, Socratis & amicus & diſcipulus, qui Athenienſibus omnibus tum corporis, tum animi dotibus ita præſtabat, ut nihil eo vel in virtuti vel in vitiis excellentius fuerit.

4. *Revocato ad reatum.*] Poſtulatus & affectatæ tyrannidis, quòd multos liberalitate devinxiſſet, & ſacrilegii, c in domo ſuâ myſteria Cereris celebr diceretur: ſed dum Athenas redire ſi lat, primùm Thurios, tum Elidem, den Lacedæmonem petiit.

5. *Syracuſani.*] Qui Selinuntiis co Athenienſes auxilia ferebant.

6. *Ab his mittitur.*] Et auxilii mitte & Atticam invadendi Lacedæmoniis thor fuit Alcibiades.

ami

miſſi ducis Demoſthenem & Eurymedonta, [1] cum ſupplemento opiarum mittunt: [2] Peloponneſii quoque, communi civitatum ecreto, ingentia Syracuſanis auxilia miſêre; & quaſi Græciæ ellum in Siciliam tranſlatum eſſet, ita ex utrâque parte ſummis iribus dimicabatur.

CAP. V. [3] Primâ igitur congreſſione navalis certaminis, thenienſes vincuntur. Caſtra quoque cum omni publicâ ac ivatâ pecuniâ amittunt. Super hæc mala, cum etiam terreſtri ælio victi eſſent, tunc Demoſthenes cenſere cœpit, *ut abirent ciliâ, dum res, quamvis afflictæ, nondum tamen perditæ forent: que in bello male auſpicato ampliùs perſeverandum eſſe; domi aviora, & forſitan infeliciora bella, in quæ ſervare has urbis paratus oporteat.* Nicias, ſeu pudore malè actæ rei, ſeu metu ſtitutæ ſpei civium, ſeu impellente fato, manere contendit. eparatur igitur navale bellum, & animi à prioris fortunæ prollâ ad ſpem certaminis revocantur: ſed inſcitiâ ducum, qui ter anguſtias maris tuentes ſe, Syracuſanos aggreſſi fuerant, cilè vincuntur. Eurymedon dux, in primâ acie fortiſſimè diicans, primus cadit: triginta naves, quibus præfuerat, incenntur. Demoſthenes & Nicias, & ipſi victi, exercitum [4] in ram deponunt, tutiorem fugam rati itinere terreſtri. Ab his ictas centum triginta naves Gylippus invaſit: ipſos deinde inuitur: fugientes [5] partim capit, partim cædit. Demoſthenes, niſſo exercitu, à captivitate, gladio & voluntariâ morte ſe vincat: [6] Nicias autem, ne Demoſthenis quidem exemplo, [a] ut i conſuleret, admonitus, cladem ſuorum auxit [7] dedecore ptivitatis.

Gylippus duces Athenienſum vincit.
An. M. 3641.
Ol. 91. 4.
Urb. C. 340.
Ante C. 421.

INTERPRETATIO.

a *Ut conſuleret ſuæ gloriæ, ſe occidendo.*

NOTÆ.

1. *Cum ſupplemento.*] Septuaginta tres es, & quinque millia militum gravis aturæ numerat. *Thucyd.*

2. *Peloponneſii.*] Præcipuè Corinthii Anienſibus infenſiſſimi.

3. *Primâ igitur congreſſione.*] Bis, ex *cyd.* Navali prælio certatum eſt magitrimque audaciâ, ſed ſemel atque ite- victi Athenienſes.

4. *In terram deponunt.*] Author erat ut reparatis navibus ſibi conſulerent, ducibus probabatur; ſed, cùm miliullam in navibus ſpem, vel victoriæ, ſalutis haberent, pedeſtri itinere fugere cêrunt, partem unam exercitûs Nicias, am Demoſthenes ducebat.

5. *Partim capit.*] Demoſthenes hoſtibus, quibus reſiſtere non valebat, ſe dedit.

6. *Nicias.*] Cùm illius copias ad flumen Aſinarum aſſequuti hoſtes, telis undique obruerent, ipſe, labore ſitique confectus, deditionem fecit Gylippo. *Thucyd.*

7. *Dedecore captivitatis.*] Una cum Demoſthene, juſſu Syracuſanorum, occiſus eſt, invito Gylippo, ut narrat Thucyd. Affirmat tamen Diod. Gylippum populo auctorem fuiſſe, ut ſupplicium de Niciâ & Demoſthene ſumerent. Hunc finem habuit bellum Siculum anno tertio; Peloponneſiaci 19. ex quo tempore Athenienſium fortuna inclinare cœpit.

LIBER V.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Alcibiades, Siculi belli concitor, in exilium conjectus, Lac dæmonios ad bellum Athenienſibus inferendum impelli Huic bello Darius, rex Perſarum, accedit ſocius Laced moniis.*
2. *Alcibiadis res geſtæ in patriam. Lacedæmoniis ſuſpectus, n gotium illis faceſſit Tiſſafernis operâ.*
3. *Alcibiades ſtatum reipublicæ mutat, deinde claſſe inſtructâ, bellum pergit adversùs Lacedæmonios.*
4. *Navalis pugna, & præclara de Lacedæmoniis victis ab Al biade reportata victoria. Is deſideratus civibus ſuis Ath nas reverſus ſummâ cum omnium lætitiâ excipitur.*
5. *Lacedæmonii Perſarum freti auxilio, exercitum Athenie ſium, in Aſiâ ſparſum opprimunt. Alcibiades ob rem ma geſtam, veritus populi impetum, denuò in voluntarium exiliu proficiſcitur.*
6. *Conon, Alcibiadis ſucceſſor, invalidos & novos milites nactu infeliciter rem gerit, & navali prælio ſuperatus, concedit Evagoram.*
7. *Athenienſium tot cladibus fractorum puſillanimitas.*
8. *Lacedæmonii victores urbe Athenarum deditione potiuntu Lyſander ſtatum reipublicæ mutat: inde* XXX *tyranni, & ca des Alcibiadis.*
9. *Theramenes, tyrannorum unus, vir moderatus, à collegis tr cidatur. Thraſybulus rempublicam collapſam reſtituit, prælio commiſſo,* XXX *tyrannorum ſæviſſimos, Critiam Hippolochum, mactat.*
10. *Thraſybulus populares fugientes placidè revocat: ſuperſtit tyrannos urbe pellit; qui, dum bellum reparare ſtuden comprehenſi trucidantur, diſcordiarum oblivione inter civ ſancitâ.*
11. *Darii mors, inter cujus filios, Artaxerxem & Cyrum, de regno, quâ prius in occultum, deinde verò in apertum be lum erumpente, Artaxerxes demùm, fratre occiſo, & victor & regno potitur.*

CAPU

CAPUT I.

DUM Athenienſes in Siciliâ bellum per biennium cupidiùs,
quàm feliciùs gerunt, interim concitor & dux ejus Alci-
biades abſens Athenis, [a] inſimulatur, [1] myſteria Cereris
Initiorum ſacra, nullo magis quam [2] ſilentio ſolennia, enuntiaviſſe.
Revocatuſque à bello ad judicium, ſive conſcientiam, ſive in-
lignitatem rei non ferens, tacitus in exilium [3] Elidem profectus
ſt. Inde, ubi non damnatum ſe tantùm, verùm etiam diris
per omnium [4] ſacerdotum religiones [5] devotum cognovit, La-
edæmona ſe contulit: ibíque regem Lacedæmoniorum impel-
it, turbatis Athenienſibus adverſo Siciliæ prælio, ultrò bellum
nferre. Quo facto, omnia Græciæ regna, velut ad extinguen-
um commune incendium, concurrunt. Tantum odium Athe-
ienſes immoderati imperii crudelitate contraxerant. [6] Darius
uoque, rex Perſarum, memor paterni avitíque in hanc urbem
dii, factâ cum Lacedæmoniis per Tiſſafernem, præfectum Ly-
iæ, ſocietate, omnem ſumptum belli pollicetur. Et erat hic
uidem titulus cum Græcis coëundi: re autem verâ timebat,
e, victis Athenienſibus, ad ſe Lacedæmonii arma transferrent.
Quis igitur miretur, tam florentes Athenienſium opes ruiſſe,
ùm ad opprimendam unam urbem, totius Orientis vires con-
urrerent? Non tamen inerti, neque incruento cecidêre bello:
d præliati ad ultimum, victores etiam interdum, conſumpti
nagis fortunæ varietate, quàm victi ſunt. Principio belli omnes
b his, etiam ſocii, deſciverant, ut fit: Quò ſe fortuna, eodem
tiam favor hominum inclinat.

Alcibiades exul per Lacedæmonios bellum infert patriæ.

An.M.3641.
Ol. 91. 4.
Urb. C. 340.
Ant. C. 411.

INTERPRETATIO.

a *Accuſatur manifeſtâſſe myſteria initio-m dicata Cereri, ob nullam rem magis com-ndanda quàm ob ſilentium.*

b *Audivit ſe execratum per ceremonias omnium Sacerdotum.*

NOTÆ.

1. *Myſteria Cereris.*] Habuerat in pro-iâ domo ſodalium cœtum, quarum alii æcones, alii tædarum miniſtri, alii diſcipulorum officio fungerentur, dum ipſe, ve-: ſacrorum antiſtes, myſteria doceret. Ita *'utarch.*

2. *Silentio ſolennia.*] Quæ vulgare ne-; erat, ne Deæ cultus minueretur. Ideò ʼidius:

Quis Cereris ritus audet vulgare profanis.

3. *Elidem.*] Peloponneſi regionem in-' Arcadiam, Achaiam, & Meſſeniam; nc ab urbe primariâ, *Beluedere* dicitur.

4. *Sacerdotum religiones.*] Miniſtri omnium ſacrorum juſſu populi eum devovêrunt, *ex Plutarcho*, licèt Probus meminerit tantum Eumolpidarum, qui Sacerdotes erant Cereris, ab Eumolpo ſic nominati, qui Thrax vel Ægyptius, ex *Diod.* Neptuni filius fuit, ex *Pauſaniâ.* Muſæi Poëtæ, ex *Suidâ.* Orphei, ex *aliis.*

5. *Devotum.*] Devotionis exemplum in pilâ lapideâ inciſum, & in publico poſitum eſſe affirmat Probus.

6. *Darius.*] Artaxerxis nothus erat, qui interfecto Sogdiano, à quo Xerxes, Artaxerxis filius, necatus fuerat, regnum invaſit.

Alcibiadis res geſtæ in patriam.
Ad Perſas fugit.

CAP. II. Alcibiades quoque motum adversùs patriam bellum, non gregarii militis operâ, ſed imperatoriis virtutibus adjuvat. Quippè, acceptis quinque navibus, in Aſiam contendit, [1] & tributarias Athenienſium civitates, auctoritate nominis ſui, ad defectionem compellit. Sciebant enim domi clarum, nec exilio videbant factum minorem; nec tam ablatum Athenienſibus ducem, quàm Lacedæmoniis traditum; [a] partáque cum amiſſis imperia penſabant. Sed apud Lacedæmonios virtus Alcibiadis plus invidiæ quàm gratiæ contraxit. Itaque cùm principes, velut æmulum gloriæ ſuæ, interficiendum inſidiis mandâſſent, cognitâ re, Alcibiades [2] per uxorem Agidis regis, quam adulterio cognoverat, ad Tiſſafernem, præfectum Darii regis profugit; cui ſe celeriter officii comitate, & obſequendi grati inſinuavit. Erat enim & ætatis flore, & formæ veneratione, ne minus eloquentiâ, etiam inter Athenienſes inſignis: ſed in conciliandis amicitiarum ſtudiis, quàm in retinendis vir melior quia [3] morum vitia ſub umbrâ eloquentiæ primò latebant. Igitur perſuadet Tiſſaferni, *ne tanta ſtipendia claſſi Lacedæmoniorum præberet. Vocandos enim in portionem muneris Ionios, quorum pro libertate, cùm tributa Athenienſibus penderent, bellu ſuſceptum ſit. Sed nec auxiliis nimìs enixè Lacedæmonios juvandos; Quippe memorem eſſe debere, alienam ſe victoriam, no ſuam inſtruere:* [b] *Et eatenùs bellum ſuſtinendum, ne inopiâ deſeratur. Nam regem Perſarum, diſſentientibus Græcis, arbitru pacis ac belli fore: & quos ſuis non poſſit, ipſorum armis victurum; perfecto autem bello ſtatim ei cum victoribus dimicandum. Domeſticis itaque bellis Græciam obterendam, ne externis vacet exæquandáſque vires partium, & inferiores auxilio levando Non enim quieturos poſt hanc victoriam Spartanos, qui vindic ſe libertatis Græciæ profeſſi ſint.* Grata oratio Tiſſaferni fui Itaque commeatus malignè præbere; claſſem regiam non totan mittere; ne aut victoriam totam daret, aut neceſſitatem depo nendi belli imponeret.

An.M.3642.
Ol. 92. 1.
Urb. C. 341.
Ante C. 410.

CAP. III. Intereà Alcibiades hanc [4] operam civibus vendi

INTERPRETATIO.

a *Comparabant acquiſitam* nuper *poteſtatem imperandi, cum eâ quam amiſerant.*

b *Et bellum eâ ratione gerendum, ne d fectu pecuniæ omittatur.*

NOTÆ.

1. *Tributarias.*] Non in Græciâ tantùm, ſed etiam in Aſiâ Mileſios, & Ionios ferè omnes ab Athenienſibus avertit.

2. *Per uxorem Agidis.*] Agis enim ut violatæ Timeæ uxoris injuriam ulciſceretur, Aſtiocho navarcho juſſerat, ut Alcibiadem occideret.

3. *Morum vitia.*] Libidinibus erat max mè deditus.

4. *Operam civibus.*] Qui in Samo hab tabant, à quibus paulò poſt ad Athenienſ eâ de re per Piſandrum ſcriptum eſt.

tabat

bat: ad quem cùm legati Athenienſium veniſſent, pollicetur .s amicitiam regis, ſi reſpublica à populo tranſlata ad ſenatum ›ret: ſperans, ut aut, concordante civitate, dux belli ab omni-us legeretur; aut, diſcordiâ inter ordines factâ, ab alterâ parte ı auxilium vocaretur. Sed Athenienſibus, imminente periculo ılli, major ſalutis quàm dignitatis cura fuit. Itaque, [1] permit-:nte populo, imperium [2] ad Senatum transfertur. Qui cùm, in-tâ genti ſuperbiâ, [a] crudeliter in plebem conſuleret, ſingulis ty-ınnidis ſibi impotentiam vindicantibus, ab exercitu Alcibiades exul revocatur, duxque claſſi conſtituitur. Statim igitur Athe-as mittit, *ex continenti ſe cum exercitu venturum, recepturúm-ue à quadringentis jura populi, nî ipſi redderent.* Hâc denuntia-one optimates territi, primò urbem prodere Lacedæmoniis ten-ıvêre: dein, cùm id nequîſſent, in exilium profecti ſunt. Igitur ılcibiades, inteſtino malo patriâ liberatâ, ſummâ curâ claſſem ıſtruit; atque ita in bellum adversùs Lacedæmonios pergit.

Alcibiades bellum in Lacedæmonios gerit.

An.M.3643. Ol. 92. 2. Urb.C. 342. Ante C. 409.

CAP. IV. [4] Jam Mindarus & Pharnabazus, Lacedæmo-iorum duces, inſtructis navibus exſpectabant. Prælio commiſſo, [5] victoria penes Athenienſes fuit. In eo bello major pars exer-itûs, & omnes fermè hoſtium duces cæſi: naves LXXX captæ. nterjectis quoque diebus, cùm bellum Lacedæmonii à mari ı terram tranſtuliſſent, iteratò vincuntur. His malis fracti, [6] pacem petiêre: Quam ne acciperent, operâ eorum effe-ctum eſt, quibus ea res quæſtum præſtabat. Intereà & Syra-:uſanorum auxilia, illatum [7] à Carthaginienſibus Siciliæ bel-

Victor Alcibiades ſummâ cum lætitiâ Athenis recipitur.

An.M.3644. Ol. 92. 3. Urb.C. 343. Ante C. 408.

INTERPRETATIO.

a *Tractaret populum crudeliter, dum ſinguli uſurparent ſibi authoritatem & ſævitiam tyranni.*

NOTÆ.

1. *Permittente populo.*] Phrynicus, dux militum, Alcibiadis conſilia prævidens, reſtitit, quare è dignitate à Piſandro dejectus eſt, & paulò pòſt ab Hermone quodam interfectus, ut habent *Plutarch. & Thucyd.*

2. *Ad Senatum.*] Opera Piſandri, Antiphonis, & Theramenis, authoritas omnis ad 400 viros delata eſt; qui, quoties illis videretur, quinque civium millia congregarent.

3. *Exul revocatur.*] Poſtquam milites in Samo contra quadringentos conjuràſſent, Thraſybuli & Thraſylli induſtria illuc vocatus eſt Alcibiades, qui concione ad exercitum habitâ, dux ab eo receptus eſt, *hæc Thucyd.*

4. *Jam Mindarus.*] Anno ſuperiore Thraſybulus dum Alcibiades cum Tiſſapherne ad Aſpendum ageret, hoſtium claſſem vicerat. *Thucyd.*

5. *Victoria penes, &c.*] Dum utrimque pugnaretur acriter, cum 18 navibus è Samo ſupervenit Alcibiades, qui, Athenienſibus junctus, fugavit hoſtes, captáſque naves 38 Seſtum deduxit, & paulò pòſt cum Theramene & Thraſybulo ita hoſtes circumvenit, ut, occiſo eorum duce Mindaro, terreſtri navalique prælio victor, omnibus eorum navibus potitus ſit: hæc multis *Thucyd. Diodor. & Plutarch.*

6. *Pacem petiêre.*] Diodorum ſequutus eſt Juſtinus; nihil enim habent eâ de re Xenophon & Plutarch.

7. *A Carthaginienſibus.*] Hannibal, cum centum millibus militum, Selinuntem & Hymeram funditus eruit, ut narrant *Diod. & Xenoph.*

lum,

lum, domum revocavit: quibus rebus deſtitutis Lacedæmoni Alcibiades cum claſſe victrici Aſiam vaſtat; multis locis præl facit: ubique victor recipit civitates quæ defecerant: [1] nonnull capit, & imperio Athenienſium adjicit: atque ita priſcâ nav gloriâ vindicatâ, adjectâ etiam [2] laude terreſtris belli, deſider tus civibus ſuis Athenas revertitur. His omnibus præliis ducent naves hoſtium & præda ingens capta. Ad hunc redeuntis exe
An.M.3647. citûs triumphum, effuſa omnis [3] multitudo obviam procedit:
Ol. 93. 2. Urb. C. 346. univerſos quidem milites præcipuè tamen Alcibiadem mirantu
Ant. C. 405. in hunc oculos civitas univerſa, in hunc ſuſpenſa ora converti hunc quaſi de cœlo miſſum, & ut ipſam Victoriam contuentu laudant quæ pro patriâ, nec minùs admirantur quæ exul cont geſſerit, excuſantes ipſi, iratum provocatúmque feciſſe. [a] Enim verò tantum in uno viro fuiſſe momenti, ut maximi imperii ſul verſi, & rursùm recepti, auctor eſſet; & unde ſtetiſſet, eò victoria transferret: fierétque cum eo mira quædam fortunæ in clinatio. Igitur omnibus non humanis tantùm verùm & divin eum honoribus onerant: certant ſecum ipſi, utrum contumelic ſiùs eum expulerint, an revocaverint honoratiùs. Ipſos illi dec gratulantes tulêre obviam, quorum execrationibus erat devotu Et cui paulò antè omnem humanam opem interdixerant, eum ſi queant, in cœlo poſuiſſe cupiunt. [b] Explent [4] contumelias ho noribus, detrimenta muneribus, [5] execrationes precibus. No Siciliæ illis adverſa pugna in ore eſt, ſed Græciæ victoria: no claſſes per illum amiſſæ, ſed acquiſitæ: nec Syracuſarum, ſe Ioniæ, [6] Helleſpontíque meminêrunt. Sic Alcibiades nunquan mediocribus, nec in offensâ, nec in favore, ſtudiis ſuorum ex ceptus eſt.

Alcibiades à Lyſandro

CAP. V. Dum hæc aguntur à Lacedæmoniis, [7] Lyſande claſſi bellóque præficitur, & in locum Tiſſafernis, Darius, re

INTERPRETATIO.

a *Nam unum hominem tantum pondus & poteſtatem habuiſſe, ut & maximum imperium everterit, & deinde reſtituerit, & illi referrent victoriam, pro quibus ill pugnaret.*

b *Dedecora* illata, *honoribus delere* conantur.

NOTÆ.

1. *Nonnullas capit.*] Chalcedonem & Byzantium.

2. *Laude terreſtris.*] Quia expoſito ad Chalcedonem in terram equitatu, hoſtes fuderat, & Chalcedonenſium opes à Thracibus vi extorſerat. *Xenoph. & Plutarch.*

3. *Multitudo.*] Tantus in eum amor erat populi, ut eum principem ſeu tyrannum habere cuperet, *ex Plutarch. & Diodor.*

4. *Contumelias.*] Coronis aureis cinctus eſt, pilæ in mare projectæ. *Diodor.*

5. *Execrationes.*] Sancitum eſt, ut Eumolpidæ precationes deprecarentur, *ait Plutarchus.*

6. *Helleſponti.*] Anguſtiæ maris inter Abydum Phrygiæ, & Seſtum Thraciæ civitatem.

7. *Lyſander.*] Ariſtocletis filius, non quidem è ſtirpe regiâ, ſed ex Heraclidarum genere.

Perſarum,

Perſarum, filium ſuum Cyrum Ioniæ Lydiæque præpoſuit: qui *victus in exilium proficiſcitur.*
Lacedæmonios auxiliis opibúſque [1] ad ſpem fortunæ prioris erexit. Aucti igitur viribus, [2] Alcibiadem cum centum navibus in Aſiam profectum, dum agros, longâ pace divites, ſecuriùs populatur, & prædæ dulcedine, ſine inſidiarum metu, ſparſos milites habet, repentino adventu oppreſsêre: tantáque cædes palantium fuit [a] ut plus vulneris eo prælio Athenienſes acciperent, quàm ſuperioribus dederant: & tanta deſperatio apud Athenienſes erat, ut ex continenti [3] Alcibiadem ducem Conone mutarent; An.M.3648.
arbitrantes victos ſe non fortunâ belli, ſed fraude imperatoris: Ol. 91. 3.
apud quem plus prior offenſa valuiſſet, quàm recentia beneficia. Urb. C. 347. Ant. C. 404.
Viciſſe autem eum priore bello ideò tantùm, ut oſtenderet hoſtibus, quem ducem ſpreviſſent, & ut cariùs eis ipſam victoriam venderet. Omnia enim credibilia in Alcibiade, vigor ingenii, & morum luxuria faciebat. Veritus itaque multitudinis impetum, denuò [4] in voluntarium exilium proficiſcitur.

CAP. VI. Itaque Conon Alcibiadi ſuffectus, habens ante *Conon victus à Lyſandro.*
oculos cui duci ſucceſſiſſet, claſſem maximâ induſtriâ exornat: ſed navibus exercitus deerat, fortiſſimis quibúſque in Aſiæ populatione amiſſis. Armantur tamen ſenes, aut impuberes pueri, & numerus militum ſine exercitûs robore expletur. [b] Sed non magnam bello moram ætas fecit imbellis: [5] cæduntur paſſim, aut fugientes capiuntur: tantáque ſtrages, aut oc-

INTERPRETATIO.

a *Ut Athenienſes in illo certamine acciperent majorem cladem, quàm* hoſtibus *intulerant prioribus* præliis.

b *Sed* ſenes *&* pueri, *propter ætatem imbelles, non diu* impetum *hoſtium retardârunt.*

NOTÆ.

1. *Ad ſpem fortunæ, &c.*] Ipſe enim à Lyſandro incitatus, drachmam unam in dies ſingulos ſingulis dedit militibus, pluráque daturum ſe promiſit. *Plutarch.*

2. *Alcibiadem.*] Fallitur Juſtinus, cùm Lyſander, uti referunt *Xenoph. & Plutarch.* Alcibiadem laceſſere non auderet; ille, relicto apud claſſem Antiocho Phocæam petiit; interim Antiochus, vel hoſtes aggreſſus, vel ab ipſis laceſſitus, prælium committit, in quo ipſe occiditur, totáque Athenienſium claſſis diſperſa eſt, amiſſis 15 navibus.

3. *Alcibiadem ducem.*] Qui reverſus cum univerſâ claſſe, aciem inſtruxit ante portum Epheſiorum, ubi Lyſander erat; ſed ille Alcibiadis metu claſſem ſuam educere noluit. Hæc *Xenoph.* & *Plutarch.*

4. *In voluntarium exilium.*] In Cherſoneſum, ad caſtella quæ ibi munierat; ubi conſcripto externo milite, Thracibus ſuo nomine intulit bellum, & Græcis finitimis ſecuritatem præſtitit. *Plutarch.*

5. *Cæduntur paſſim.*] Rem aliter narrat Plutarch. Primùm ad Mitylenen Cononem ſpoliat 30 navibus Callicratidas, qui Lyſandro ſucceſſerat, illúmque terrâ marique obſidet: Deinde Diomedontem Cononi auxilio venientem ſuperat: tum Athenienſes, collectis omnibus viribus centum & quinquaginta naves in auxilium mittunt; à quibus & ſubmerſus Callicratidas, & 70 naves captæ: poſt Conon Lyſandrum, qui dux hoſtium iterùm electus fuerat, inſe-

ciſorum,

cæſorum, aut captivorum fuit, ut Athenienſium deletum non in-perium tantùm, verùm etiam nomen videretur. Quo prælio perditis & deſperatis rebus, ad tantam inopiam rediguntur, ut conſumptâ militari ætate, peregrinis civitatem, ſervis libertatem, damnatis impunitatem darent. Ex quâ colluvione hominum conſcripto exercitu, domini anteà Græciæ, vix libertatem tuebantur. Iterùm tamen fortunam maris experiendam decernunt: tanta virtus animorum erat, ut, cùm paulò antè ſalutem deſperaverint, nunc non deſperent victoriam. Sed neque is miles erat, qui nomen Athenienſium tueretur; neque eæ vires, quibus vincere conſuêrant; [a] neque ea ſcientia militaris in his, quos vincula, non caſtra continuerant. Itaque omnes aut capti, aut occiſi. Cùm dux Conon eo prælio ſuperfuiſſet ſolus, crudelitatem civium metuens, cum octo navibus ad regem Cypriu[m] concedit [1] Evagoram.

Athenienſium poſt tot clades mæror.

CAP. VII. At dux Lacedæmoniorum, rebus feliciter geſtis, [2] fortunæ hoſtium inſultat; captivas naves cum prædâ bellicâ, triumphi modum ornatas, mittit Lacedæmona: ac tributarias Athenienſium civitates, quas metus dubiæ belli fortunæ in fide tenuerat, [3] voluntarias recepit, nec aliud ditionis Athenienſium, [4] præter urbem ipſam reliquit. Quæ cuncta cùm Athenis nuntiata eſſent, omnes, relictis domibus, per urbem diſcurrere pavidi: alius alium ſciſcitari; auctorem nuntii requirere: non pueros imprudentia, non ſenes debilitas, non mulieres ſexûs imbecillitas, domi tenet: adeò ad omnem ætatem tanti mali ſenſus penetraverat. In foro deinde coëunt, [b] atque ibi perpeti nocte fortunam publicam queſtibus itirant. Alii fratres, aut filios, aut parentes deflent, cognatos alii, alii amicos cognatis chariores, & cum privatis caſibus querelam publicam

INTERPRETATIO.

a *Nec illi ſciebant artem belli gerendi, cùm traduxiſſent vitam in vinculis ſervi, non in caſtris milites.*

b *Atque deflent multis gemitibus tota nocte infelicitatem publicam.*

NOTÆ.

quutus, propter Lampſacum claſſem ad prælium inſtruxit: ſed, cùm ſuam non educeret Lyſander, ad Ægoſpotamos reverſus eſt; ubi dum milites, è navibus egreſſi per Cherſoneſum, quaſi victores vagantur, Lyſander, qui illos abſentes audierat, claſſem ex improviſo aggreſſus, naves omnes, novem tantùm exceptis, capit.

1. *Evagoram.*] Fuit ille rex Cypri, pater Nicoclis, cujus laudes deſcripſit Iſocrates.

2. *Fortunæ hoſtium, &c.*] Tria millia Athenienſium crudeliter necari juſſit, ex *Plutarch.*

3. *Voluntarias recepit.*] Omnes urbes, unâ excepta Samo, redegit in poteſtatem, & ubique deleto populi jure, reliquit moderatores decem Lacedæmonios.

4. *Præter urbem ipſam.*] Athenienſes reliquos Athenas mittebat; ut quantò plures eſſent, tantò citiùs victus deficeret.

mi-

iſcent: *jam ſe ipſos, jam ipſam patriam perituram, miſerio-mque incolumium, quam amiſſorum fortunam judicantes: ſibi iiſque ante oculos obſidionem, famem, & ſuperbum victorémque ſtem proponentes: jam ruinam urbis & incendia, jam omnium iptivitatem & miſerrimam ſervitutem recordantes:* [a] *feliciores orsùs priores urbis ruinas ducentes, quæ incolumibus filiis pa-ntibúſque, tectorum tantùm ruinâ taxatæ ſint. Nunc autem m claſſem, in quam, ſicuti pridem, confugiant, ſupereſſe; non ercitum, cujus virtute ſervati pulchriora poſſent mœnia ex-uere.*

CAP. VIII. Sic defletæ ac propè perditæ urbi hoſtes ſuper-eniunt, & obſidione circumdatos fame urgent. Sciebant enim, eque ex advectis copiis multùm ſupereſſe, & [1] ne novæ ad-hi poſſent, providerant: quibus malis Athenienſes fracti, poſt ngam famem, & aſſidua ſuorum funera, [2] pacem petivêre, ıæ an dari deberet, diu inter Spartanos ſociόſque deliberatum. ùm [3] multi delendum Athenienſium nomen, urbémque in-ndio conſumendam cenſerent; negârunt ſe Spartani, ex duo-ıs Græciæ oculis alterum eruturos: pacem polliciti, [4] ſi de-iiſſa [5] Pyræum versùs muri brachia dejicerent, navéſque quæ liquæ forent, traderent, réſque publica ex ſemetipſis [6] xxx ctores acciperet. In has leges traditam ſibi urbem Lacedæ-ıonii formandam Lyſandro tradidêrunt. Inſignis hic annus : expugnatione Athenarum, & morte Darii, regis Perſarum,

Athenæ à Lyſandro captæ, qui 30 tyrannos conſtituit. Mors Alcibiadis.

An. M. 3649. Ol. 93. 4. Urb. C. 548. Ant. C. 403.

INTERPRETATIO.

a *Arbitrantes feliciorem fuiſſe urbem,* quando *priùs everſa eſt* in bello Perſico, *cùm do-us tantùm & tecta deſtructa fuerint, civium verò & filii, & parentes ſalvi eſſent.*

NOTÆ.

1. *Ne novæ advehi.*] Agis, rex Lacedæ-ıoniorum, & Lyſander, coactis totius Pe-ponneſi viribus, exceptis Argivis, terrâ arique Athenas obſederant, Pyræúmque ım 150 navibus tenebant intercluſum, *Plutarch.*

2. *Pacem petivêre.*] Velle ſe Lacedæ-ıoniorum ſocios eſſe ſignificant, ſolóſque rbis muros cum pyræo retinere.

3. *Multi delendum.*] Corinthii præſertim : Thebani Athenienſibus infeſtiſſimi.

4. *Si demiſſa.*] Has pacis conditiones abent Xenoph. & Plutarch. ut muri lon-i & pyræus diruerentur, naves omnes ræter 12 traderent, reducerent exules, undem cum Lacedæmoniis, & amicum & oſtem haberent. Addit Plutarchus juſſos omnes urbem relinquere, & agro ſuo eſſe contentos.

5. *Pyræum.*] Portus erat Athenarum tu-tiſſimus, qui muris duobus quaſi cruribus urbi jungebatur: ea erat illius amplitudo, ut quadringentarum eſſet capax navium; unde Ariſtophanes dixit Themiſtoclem non pyræum urbi, ſed urbem pyræo edidiſſe, & ad mare terram aptâſſe.

6. xxx *rectores.*] Refert Diodorus Athe-nienſes ipſos, dum inter ſe de Reip. admi-niſtrandæ formâ diſputant, Samo Lyſan-drum evocâſſe, à quo juſſi ſunt eligere 30 viros, qui res omnes moderarentur; at Xe-noph. & Plutarch. à Lyſandro, Lacedæ-moniorum juſſu, id factum eſſe probabiliùs affirmant.

&

& [1] exilio Dionyſii Siciliæ tyranni, fuit. Mutato ſtatu Athen rum, etiam civium conditio mutatur. Triginta rectores re publicæ conſtituuntur, qui fiunt tyranni : quippe à principio tr millia ſibi ſatellitum ſtatuunt, quantum ex tot cladibus pro nec civium ſuperfuerat: & quaſi parvus hic ad continendam c vitatem exercitus eſſet, ſeptingentos milites à victoribus accip unt. Cædes deinde civium ab Alcibiade [2] auſpicantur, ne it rùm rempublicam ſub obtentu liberationis invaderet. Que cùm profectum ad Artaxerxem, Perſarum regem, comperîſſen citato itinere miſêrunt, qui eum interciperent : à quibus occ patus, cùm occîdi apertè non poſſet, vivus in cubiculo, in q dormiebat, [3] crematus eſt.

Theramenes à Tyrannis occiditur. Thraſybulus exul, victis tyrannis, remp. reſtituit.

An.M.3652. Ol. 94. 5. Urb. C. 351. Ant. C. 400.

CAP. IX. Liberati hoc ultoris metu tyranni, miſeras urb reliquias cædibus & rapinis exhauriunt. Quod cùm diſplice uni ex numero ſuo [4] Therameni didiciſſent, ipſum quoque a terrorem omnium interficiunt. Fit igitur ex urbe paſſim omn um fuga; repletúrque Græcia Athenienſium exulibus : quò etiam ipſum auxilium cùm miſeris eriperetur (nam Lacedæmo niorum edicto, civitates, exules recipere prohibebantur) omn ſe Argos & [5] Thebas contulêre: ibi non ſolùm tutum exiliur egêrunt, verùm etiam ſpem recuperandæ patriæ recepêrunt. Er inter exules Thraſybulus, vir ſtrenuus, & domi nobilis, qui au dendum aliquid pro patriâ & pro ſalute communi, etiam cum pe riculo, ratus ; adunatis exulibus, caſtellum [6] Phylen Atticorur finium occupat : [a] nec deerat quarumdam civitatum tam crudele caſus miſerantium favor. Itaque Iſmenias, Thebanorum prin ceps, etſi publicis non poterat, privatis tamen viribus adjuvabat

INTERPRETATIO.

a *Et aliquæ urbes illi favebant, miſericordiâ commotæ, ob crudelem* tot civium *interitum.*

NOTÆ.

1. *Exilio Dionyſii.*] Hic duplex error Juſtini. Hoc enim anno Dionyſius ſenior non obiit, ſed Siciliæ tyrannidem invaſit ; nec ille in exilium pulſus eſt, ſed Dionyſius junior, ejus filius.

2. *Auſpicantur.*] Non juſſu 30 tyrannorum, ſed Lacedæmoniorum occiſus eſt : illum enim, & Agis oderat peſſimè, & timebant Lacedæmonii ; quare Lyſander, acceptâ de illius morte Scytalâ à Pharnabazo, ut occideretur, obtinuit *Plutarch.*

3. *Crematus eſt.*] Strictum tenens gladium medios in ignes ſe conjecit, ex quibus illæſus cùm evaſiſſet, barbaros, non auſos cominus congredi, diſſipavit ; eorum tamen jaculis eminus confoſſus interiit, ex *Plut. & Diod.*

4. *Therameni.*] Qui, cùm tyrannorum crimina non ferret, primùm à Critiâ, omnium improbiſſimo, proditionis accuſatus, tum à cæteris damnatus eſt. Eum Socrates lictoribus eripere fruſtrà tentavit ; cùm cicutam ebibiſſet, *propino*, inquit, *hoc poculo Critiæ.* Ita *Diodor.*

5. *Thebas.*] Thebani enim contrarium Lacedæmoniis edictum in exulum gratiam tulêrunt.

6. *Phylen.*] Pylum legendum eſt, Atticæ regionis caſtellum, centum ſtadiis ab Athenis diſſitum.

&

ꝛ [1] Lyſias Syracuſanus orator, exul tunc, quingentos milites, ſti-endio ſuo inſtructos, in auxilium patriæ communis eloquentiæ niſit. Fit itaque aſperum prælium: ſed cùm hinc pro patriâ ummis viribus, inde pro alienâ dominatione ſecuriùs pugnare-ur, tyranni vincuntur: victi in urbem refugêrunt; quam ex-iauſtam cædibus ſuis, etiam armis ſpoliant. Deinde, cùm om-ies Athenienſes proditionis ſuſpectos haberent, demigrare eos ex irbe jubent, & in brachiis muri quæ diruta fuerant, habitare, xtraneis militibus imperium tuentes. Poſt hæc Thraſybulum orrumpere, imperii ſocietatem pollicentes, conantur: quod ùm non contigiſſet, auxilia à Lacedæmoniis petivêre: quibus ccitis, [2] iteratò præliantur. In eo bello Critias & Hippolo-hus, omnium tyrannorum ſæviſſimi, cadunt.

CAP. X. Cæteris victis, cùm exercitus eorum, ex quibus ma-ır pars Athenienſium erat, fugeret, magnâ voce Thraſybulus ex-lamat, *Cur ſe victorem fugiant, potiùs quàm ut vindicem com-iunis libertatis adjuvent? Civium illam meminerint aciem, non oſtium eſſe; nec ſe ideò arma cepiſſe, ut aliqua victis adimat, d ut adempta reſtituat:* XXX *ſe dominis, non civitati bellum iferre.* Admonet deinde cognationis, legum, ſacrorum com-iunium; tum vetuſti per tot bella commilitii: orat, miſerean-ır exulum civium, ſi tam patienter ipſi ſerviant: reddant ſibi atriam, accipiant libertatem. His vocibus tantùm promotum ſt, ut reverſus in urbem exercitus, 30 tyrannos emigrare Eleu-nâ juberet, ſubſtitutis decem, qui rempubl. regerent: qui, ihil exemplo prioris dominationis territi, eandem viam crude-tatis aggreſſi ſunt. Dum hæc aguntur, nuntiatur Lacedæmone, ellum Athenis exarſiſſe: ad quod comprimendum, [3] Pauſanias ex mittitur: qui miſericordiâ exulis populi permotus, patriam niſeris civibus reſtituit, & decem tyrannos ex urbe Eleuſinâ nigrare ad cæteros jubet. Quibus rebus cùm pax ſtatuta eſſet, iterjectis diebus, repentè tyranni, non minùs reſtitutos exules, uàm ſe in exilium actos indignantes, quaſi verò aliorum liber-ıs, ſua ſervitus eſſet, bellum Athenienſibus inferunt: ſed ad olloquium, veluti dominationem recepturi, progreſſi, per in-dias comprehenſi, ut pacis victimæ trucidantur: populus, uem emigrare juſſerant, in urbem revocatur. Atque ita per iulta membra civitas diſſipata, in unum tantum corpus redi-

Thraſybulus tyrannos urbe pellit; qui dum bellum reparant, trucidantur.

An. M. 3652. Ol. 94. 3. Urb. C. 351. Ant. C. 400.

NOTÆ.

1. *Lyſias.*] Cephali filius, natus Athenis, ultùm à Cicerone propter eloquentiam udatus.

2. *Iteratò præliantur.*] Secundum præli-n, in quo cecidit Critias, commiſſum eſt, ſtquam Thraſybulus cum mille ſociis Py-um occupavit.

3. *Pauſanias.*] Priùs Lyſander cum ex-ercitu, ut Pyræum obſideret, miſſus fuerat: ſed Pauſanias veritus, ne laudem iterùm captæ urbis acquireret, concedere pacem Athenienſibus, quàm Lyſandri glo-riam creſcere maluit. Hæc *Diodor.* & *Xenoph.*

gitur;

gitur; &, ne qua diſſentio ex anteactis naſceretur, omnes jui jurando obſtringuntur, diſcordiarum oblivionem fore. Inter Thebani, Corinthiique, legatos ad Lacedæmonios mittunt; [a] c ex manubiis portionem prædæ communis belli periculíque pe rent; quibus negatis, non quidem apertè bellum adversùs L cedæmonios decernunt; ſed tacitis animis tantam iram con piunt, ut ſubeſſe bellum intelligi poſſet.

Artaxerxis & Cyri de regno contentio & pugna, in quâ Cyrus occiditur. An.M.3653. Ol. 74. 4. Urb. C. 352. Ant. C. 399.

CAP. XI. Eodem ferè tempore Darius, rex Perſarum, mo tur, Artaxerxe & Cyro, filiis relictis. Regnum Artaxerxi, Cyro c vitates, quarum præfectus erat, teſtamento legavit. Sed Cyro ju cium patris, [1] injuria videbatur. Itaque [2] occultè adversùs fr trem bellum parabat; quod cùm [3] nuntiatum Artaxerxi eſſe accerſitum ad ſe fratrem, & innocentiam diſſimulatione belli mulantem, compedibus aureis vinxit; interfeciſſetque, [4] nî mat prohibuiſſet. Dimiſſus igitur Cyrus, jam non occultè bellum, ſ palam; [5] nec per diſſimulationem, ſed apertâ profeſſione p rare cœpit: auxilia undique contrahit. Lacedæmonii, memor Athenienſi bello enixè ſe ejus operâ adjutos, velut ignorant contra quem bellum pararetur, decernunt, auxilia Cyro mitte da, ubi res ejus exegiſſet: quærentes [6] apud Cyrum gratiam; apud Artaxerxem, ſi viciſſet, veniæ patrocinia, cùm nihil adve sùs eum apertè decreviſſent. [b] Sed cum in bello [7] fors prælii u trumq; fratrem pugnæ obtuliſſet, prior Artaxerxes [8] a fratre vuln

INTERPRETATIO.

a *Qui peterent ex ſpoliis partem prædæ,* partæ *in bello communi,* in quo ſe etiam *periculis* objecerant.

b *Sed cùm fortè in prælio ambo fratr* Artaxerxes & Cyrus *ſibi occurriſſent.*

NOTÆ.

1. *Injuria videbatur.*] Nam Artaxerxes ante Darii regnum, ipſe verò Dario regnante natus erat. Artaxerxes ille Mnemon cognominatus eſt.

2. *Occultè.*] Copias in Helleſponto per Clearchum Lacedæmonium, in Theſſaliâ per Ariſtippum, & aliis in locis per Proxênum, alióſque duces clam colligebat.

3. *Nuntiatum.*] Per Tiſſaphernem Satrapam.

4. *Nî mater.*] Paryſatis, quæ illum moriturum ulnis complexa, vix multis precibus à fratre veniam obtinuit, uti narrant *Xenoph. Cteſias & Plutarch.*

5. *Nec per diſſimulationem.*] Simulabat tamen in Piſidas exercitum colligere; quod cùm audiiſſet Tiſſaphernes, ad regem cum 500 equitibus properè contendit.

6. *Apud Cyrum gratiam.*] Infinita mil tibus pollicebatur; ſi pedeſtres veniſſen equos: ſi equeſtres, bigas: ſi prædia h berent, vicos: ſi vicos, urbes. *Plutarch*

7. *Fors prælii.*] Cum Cyro Græcoru erant tredecim millia, barbarorum ve decem myriades, *ex Plut. & Xenoph.* cu Artaxerxe nonaginta millia, & falcati cu rus 150. Diodorus tamen aliter utriúſqu copias numerat. Pugnatum eſt trans Eu phratem ad locum dictum. *Cunaxa.*

8. *A fratre vulneratur.*] Cùm Græ oppoſitos Perſas fudiſſent; Artaxerxes ſe millia lectiſſimorum equitum, quibus ſti patus erat, movit, ut Græcos à tergo adc reretur; quod veritus Cyrus, in eos irru tanto impetu, ut omnes verterit in fugam ſi tunc Clearchus in mediam aciem, ul

ratur

tur; quem cùm equi fugâ periculo ſubtraxiſſet, Cyrus à cohorte regiâ oppreſſus, interficitur. Sic victor Artaxerxes, & prædâ fraterni belli & exercitu potitur. In eo prælio [1] decem millia Græcorum in auxilio Cyri fuêre: quæ & in cornu, in quo ſteterant, vicêrunt; & poſt mortem Cyri, neque armis à tanto exercitu vinci, [2] neque dolo capi potuerunt; reverentéſque inter tot indomitas natiònes, & barbaras gentes, per tanta itineris ſpatia virtute ſe uſque [3] terminos patriæ defendêrunt.

NOTÆ.

rex erat, uti jubebat Cyrus, irrupiſſet, victus erat Artaxerxes; ſed, dum ille ſuis potiùs quàm victoriæ conſulit, & Cyri equites nimio perſequendi ſtudio diſſipantur; Cyrus viſo rege, *video*, inquit, *hominem*; factóque impetu, illius pectus per mediam loricam vulnerat; ſed tum magnâ vi haſtam vibrans neſcio quis, illam ſub oculum Cyri adigit; qui paulò pòſt, dum in regem ejuſque ſtipatores fortiter dimicat, interficitur. Hæc pluribus Xenoph. cui potiùs credendum, cùm pugnæ adfuerit, quàm Diodor. & Plutarch. qui diverſa referunt ex Cteſiâ & Diod.

1 *Decem millia.*] Xenophon recenſet decem millia, quadringentos ſcutatos, cetratorum duo millia quadringentos.

2. *Neque dolo capi.*] Tiſſaphernes tamen, qui magnis cum copiis in Lydiam tendebat, ſimulatâ amicitiâ, Clearchum omnium ducem, cum Proxeno, Menone, & viginti cohortium præfectis, ducentiſque militibus ah Prætorium ſuum perduxit, quorum alii occiſi, alii ad regem miſſi, ejuſque juſſu capite truncati ſunt.

3. *Terminos patriæ.*] Præcipuus inter eos fuit Xenophon Athenienſis, qui illius expeditionis hiſtoriam libris quinque eleganter perſecutus eſt.

LIBER VI.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Lacedæmonii Aſiæ imperium affectantes, bellum movent. Rex Perſarum Athenienſibus per Cononem auxilium concedit.*
2. *Lacedæmonii ducem exercitûs Ageſilaum præficiunt. Cononis prudenter & fortiter geſta.*
3. *Piſandri & Cononis pugna, in quâ Lacedæmonii victi.*
4. *Inclinatio fortunæ Lacedæmoniorum, quam Ageſilai fortitudo ſuſtentat.*
5. *Athenienſes Iphicratem & Cononem Lacedæmoniis opponunt. Athenæ ex Lacedæmoniorum ſpoliis inſtaurantur.*
6. *Græciæ pax à rege Perſarum indicta, quam Lacedæmonii magno ſuo malo turbant.*
7. *Thebani Lacedæmonios laceſſunt, unde dubia Martis alea, & pugna ad Mantineam.*

8. *Epaminondæ, fortiſſimi Thebanorum ducis, interitus, & elogium.*

9. *Totius Græciæ labes poſt Epaminondæ exceſſum.*

CAPUT I.

Lacedæmonii Perſis bellum movent. Conon dux belli ab Artaxerxe eligitur. An.M.3654. Ol. 95. 1. Urb. C. 353. Ant. C. 398.

LACEDÆMONII, more ingenii humani, quò plura habent, eò ampliora cupientes, [a] non contenti acceſſione Athenienſium opum vires ſibi duplicatas, totius Aſiæ [1] Imperium affectare cœperunt: ſed major pars ſub regno Perſarum erat. Itaque [2] Hercyllides, dux in hanc militiam electus, cùm videret, ſibi adversùs duos præfectos Artaxerxis Regis, Pharnabazum & Tiſſafernem, maximarum gentium viribus ſuccinctos, dimicandum, pacificari cum altero ſtatuit. Aptior viſus Tiſſafernes, vir & induſtriâ potior, & militibus Cyri, quondam regis, inſtructior, in colloquium vocatur, [b] & ſtatutis conditionibus, [3] ab armis dimittitur. [c] Hanc rem Pharnabazus apud communem regem criminatur, *ut Lacedæmonios Aſiam ingreſſos non repulerit armis, ſed impenſis regiis aluerit*; [d] *merceturque ab his, ut differant bella,* [4] *quam gerant; tanquam non ad unius ſummam imperii detrimentum omne perveniat. Indignum,* ait, *bella non perfici, ſed redimi; hoſtem pretio, non armis ſummoveri.* His vocibus regem Tiſſafern alienatum hortatur, ut in locum ejus, navalis belli ducem eligat Conona Athenienſem, qui amiſsâ bello patriâ, Cypri exulabat: *quippe Athenienſibus, etſi fractæ ſint opes, manere tamen navalem uſum, nec ſi eligendus ſit ex univerſis, meliorem alium eſſe.* Acceptis igitur quingentis talentis, juſſus eſt Conona claſſi præficere.

INTERPRETATIO.

a *Non contenti quòd ſuæ vires eſſent multùm auctæ per junctionem virium Athenienſium.*

b *Et pactis quibuſdam conſtitutis,* uterque *deſiit bellum gerere.*

c *Hac de re Pharnabazus accuſat Tiſſafernem apud regem.*

d *Det illis pecuniam ut bellum differant potiùs quam ut faciant.*

NOTÆ.

1. *Imperium affectare.*] Cùm Græci ab expeditione Cyri in contemptum Perſas adduxiſſent, Iones Lacedæmonem miſerunt, ut à Perſarum ſervitute liberarentur. *Plutarch.*

2. *Hercyllides.*] Thymbro priùs miſſus fuit; ſed cùm nihil propter diuturnam Lariſſæ obſidionem proficeret, Dercyllidas, non Hercyllidas illi ſuffectus eſt.

3. *Ab armis.*] E provinciâ Tiſſaferni egreſſus milites in Pharnabazi ditionem adduxit; diebus octo novem cepit oppida & in Bithyniâ hyemavit, ut refert *Xenoph.*

4. *Quàm gerant.*] Subintelligitur *potiùs*; quod Plauto familiare.

CAP. II. His cognitis, Lacedæmonii & ipſi à rege Ægypti [1] Hercynione auxilia navalis belli per legatos petunt; à quo centum triremes, & [2] ſexcenta millia modiorum frumenti miſſa: à cæteris quoque ſociis ingentia auxilia contracta ſunt. Sed tanto exercitui, & contra tantum ducem, deerat dignus imperator. Itaque [3] poſtulantibus ſociis Ageſilaum ducem, regem tunc Lacedæmoniorum, propter reſponſum oraculi Delphici, diu Lacedæmonii, an eum ſummæ rei præponerent, [4] deliberavêrunt: quibus futurus imperii finis denunciabatur, cùm regium claudicâſſet imperium: erat enim pede claudus. [a] Ad poſtremum ſtatuêrunt, melius eſſe inceſſu regem, quàm imperio regnum claudicare. Poſteaquàm Ageſilaum cum ingentibus copiis in Aſiam miſêre; non facilè dixerim, quod aliud par ducum tam bene comparatum fuerit: quippe ætas, virtus, conſilium, ſapientia utrique prope una; gloria quoque rerum geſtarum eadem: quibus cùm paria omnia fortuna dederit; [5] invictum tamen ab altero utrumque ſervavit. Magnus igitur amborum apparatus belli, [6] magnæ res geſtæ fuerunt. Sed Cononem ſeditio militum invadit, quos præfecti regis fraudare ſtipendio ſoliti erant, [b] eò inſtantiùs debita poſcentibus, quò graviorem ſub magno duce militiam præſumebant. Itaque Conon, diu rege per epiſtolas fruſtrà fatigato, ad poſtremum ipſe ad eum pergit: à cujus aſpectu & colloquio prohibitus eſt, quòd eum more Perſarum [7] adorare nollet: agit tamen cum eo per in-

Ageſilaus à Lacedæmoniis dux eligitur. Cononis geſta.

An.M.3657. Ol. 95. 4. Urb. C. 356. Ant. C. 395.

INTERPRETATIO.

a *Tandem ſtatuêrunt melius eſſe claudicare* [r]*e regem inceſſu, quàm exercitum* bono *im*[per]*atore* deſtituti.

b *Qui eò vehementius petebant* ſtipendia *debita, quò graviora ſe pati in bello jactabant ſub fortiſſimo Imperatore.*

NOTÆ.

1. *Hercynione.*] Non ab Hercynione, ſed [N]ephræo petita auxilia dicit *Diod.*

2. *Sexcenta millia.*] Hoc frumentum ad [Cy]prum delatum eſt, quæ ad Cononem in[ſtante] Ægyptio defecerat.

3. *Poſtulantibus ſociis.*] Opera Lyſandri, [qui] Spartæ Ageſilao favebat, & pro eo ad ſo[cias] Aſiæ civitates ſcripſerat.

4. *Deliberavêrunt.*] Non tantùm an il[lum] præficerent copiis: ſed etiam, an regem [cre]erent, mortuo enim Agide Ageſilai fra[tre,] Leotichidi, qui Agidis filius dicebatur, f[av]ebant multi; quòd & claudus eſſet Age[ſila]us, & Apollinis prohibuiſſet oraculum, ne r[eg]num claudicaret: ſed cùm Alcibiadis, non A[gi]dis filius eſſet Leotichides, prælatus eſt A[ge]ſilaus conſilio Lyſandri, qui oraculum non de Ageſilao altero pede claudicante, ſed de Leotichide ex Herculis genere non genito, interpretatus eſt, *ita Plutarch. ſed paulò aliter Xenoph.*

5. *Invictum tamen.*] Non enim cum Conone, ſed cum Tiſſaferne, & Pharnabazo.

6. *Magnæ res geſtæ.*] Bis hoſtes ſuperavit Ageſilaus: ſemel, cum victo ad Pactolum Tiſſaferne hoſtium caſtris potitus eſt; iterum cum venientem Pharnabazum in Caria fugavit, omnemque illius abſtulit ſupellectilem. Quare Artaxerxes, miſſo Tithrauſte, caput Tiſſaferni præſcindi voluit. *Diodor.*

7. *Adorare nollet.*] Genu flexo proni in terram procumbentes fronte feriebant humum, & terram oſculabantur.

ternuntios, & queritur, *opulentiſſimi regis bella, inopiâ dilabi, & qui exercitum parem hoſtibus habeat, pecuniâ vinci, quâ præſtet: inferiorémque eum eâ parte virium inveniri, quâ longè ſuperio[r] ſit.* Poſtulat dari ſibi miniſtrum impenſæ, quia pluribus i[d] mandare perniciofum ſit. Dato ſtipendio, ad claſſem remitti tur: nec moram agendis rebus facit: multa fortiter, multa feli citer agit: agros hoſtiles vaſtat: urbes expugnat; & quaſi tem peſtas quædam, cuncta proſternit. [1] Quibus rebus territi La cedæmonii, ad patriæ ſubſidium, revocandum ab Aſiâ Ageſi laum [2] decernunt.

Conon Piſandrum vincit. An.M.3659. Ol 96. 2. Urb. C. 358. Ante C. 393.

CAP. III. Interim Piſandrus, ab Ageſilao proficiſcente du[m] patriæ relictus, ingentem claſſem ſummis viribus inſtruit, fortu nam belli tentaturus. Nec non & Conon, tunc primùm cum ho ſtium exercitu concurſurus, magnâ curâ ordinat ſuos. Summ[a] igitur non tam ducum in eo prælio, quàm militum æmulatio fui[t]. Nam & ipſe dux Conon non tam Perſis, quàm patriæ ſtudebat [a] & ſicut afflictis Athenienſium rebus, auctor amiſſæ domination[is] fuerat; ſic volebat idem haberi redditæ, patriámque vincendo r[e] cipere, quam victus amiſerat: [b] eò ſpecioſiùs, quòd ne ipſoru[m] quidem Athenienſium, ſed alieni imperii viribus dimicet, pugn[a] turus periculo regis, victurus præmio patriæ; gloriamque dive[r] ſis artibus, quàm priores civitatis ſuæ duces conſecuturus: qui[p] pe illos, vincendo Perſas, patriam defendiſſe: ſe, Perſas victor[es] faciendo, reſtituturum patriam eſſe. Porrò Piſandrus [3] pro co[n] junctione Ageſilai, etiam virtutum æmulator erat; contend[e] batque, ne à rebus geſtis ejus, & gloriæ ſplendore, decederet [c] neve tot bellis ac ſeculis quæſitum imperium, brevis momen[ti] culpa ſubverteret. Eadem militum & omnium regum cu[ra] erat, quos major ſollicitudo cruciabat, non tam ne ipſi qua[...]

INTERPRETATIO.

a *Volebat Athenienſibus reſtituere dominationem, quam illis victus ademerat proſtratis eorum viribus.*

b *Eò glorioſius, quod non dimicet cum copiis Athenienſium, ſed Imperatoris Perſarum; & pugna, ſi adverſa ſit, in regis da[m]num; ſi ſecunda, in patriæ bonum ceſſura.*

c *Néve amitteret ſuâ culpâ in brevis te[m]poris ſpatio poteſtatem partam tot bellis, tot ſæcula geſtis.*

NOTÆ.

1. *Quibus rebus territi.*] Non tantùm Cononis victoriis, ſed Græcorum etiam in ipſos conjuratione: Tithrauſtes enim pecuniâ Thebanos, Corinthios, & Argivos corruperat: Lyſander ab hoſtibus fuerat ad Haliartum occiſus, & Pauſanias, ob rem contra Thebanos ibi malè geſtam à ſuis damnatus, in Arcadia obierat. *Hæc Plutarch. & Diodor.*

2. *Decernunt Ageſilaum.*] Quid ubi[?] victor multas regi provincias ademptur[um] ſe ſperabat: Ephoris tamen, licet ſum[mo] cum dolore, parere, quàm victorias perſe[qui] maluit.

3. *Pro conjunctione.*] Piſander Age[ſilai] uxoris frater erat.

ſi[...]

ſitas opes amitterent, quàm ne priſtinas Athenienſes reciperent. Sed [1] quantò majus prælium fuit, tantò & clarior victoria Cononis. Victi Lacedæmonii fugam capeſſunt; præſidia hoſtium Athenis deducuntur: populo reſtitutâ dignitate conditio ſervilis eripitur: multæ quoque civitates recipiuntur.

CAP. IV. Hoc initium Athenienſibus reſumendæ potentiæ, & Lacedæmoniis habendæ finis fuit. Namque velut cum imperio, etiam virtutem perdidiſſent, contemni à finitimis cœpêre. [2] Primi igitur Thebani, auxiliantibus Athenienſibus, bellum his intulêre: quæ civitas ex infimis incrementis, virtute Epaminondæ ducis, ad ſpem imperii Græciæ erecta eſt. Fit itaque terreſtre prælium: eadem Lacedæmoniorum fortuna, quâ pugnatum adversùs Conona navali prælio fuerat. In eo bello [3] Lyſander, quo duce Athenienſes victi à Lacedæmoniis fuerant, interficitur. Pauſanias quoque, alter dux Lacedæmoniorum, [4] proditionis accuſatus, in exilium abiit. Igitur Thebani potiti victoriam, univerſum exercitum ad urbem Lacedæmoniorum ducunt, facilem expugnationem rati, quoniam deſerti a ſociis omnibus erant: quod metuentes Lacedæmonii, regem ſuum Ageſilaum ex Aſiâ, qui ibi magnas res gerebat, ad defenſionem patriæ arceſſunt. [a] Occiſo enim Lyſandro, nullius alterius fiduciam ducis habebant. Cujus quoniam ſerus adventus erat, conſcripto exercitu, obviam hoſti procedunt. Sed victis, adversùs paulò ante victores, nec animus, neque vires pares fuêre. Primâ igitur congreſſione [5] funduntur. Deletis jam ſuorum copiis ſupervenit rex Ageſilaus, qui reſtituto prælio, non difficulter,

Lacedæmoniorum potentiam ſuſtentat Ageſilaus.

An. M. 3659. Ol. 96. 2. Urb. C. 358. Ante C. 393.

INTERPRETATIO.

a *Nam interfecto Lyſandro, in nullo alio duce magis quàm in Ageſilao confidebant.*

NOTÆ.

1. *Quantò majus.*] Cùm haud procul à Cnido utràque claſſis occurriſſet, Lacedæmoniorum ſocii territi magnitudine claſſis Pharnabazi & Cononis, fugerunt; unde ſecura clades, Piſander occiſus, 50 triremes captæ, aliæ ad Cnidum pervenerunt incolumes, ut refert *Diod.*

2. *Primi igitur, &c.*] Id accidit ante Cononis victoriam, cùm Thebani, pecuniâ corrupti, à Tithrauſte Athenienſes in belli ſocietatem vocârunt.

3. *Lyſander interficitur.*] Præmiſſus ante Pauſaniam, dum Haliartum Bœotiæ oppidum ſolus cum ſuis oppugnat, ut gloriam venienti Pauſaniæ præriperet, ab hoſtibus occiſus eſt. *Ita Plutarch.*

4. *Proditionis accuſatus.*] Cùm neutra pars pugnare auderet, petiit Pauſanias, ut liceret ipſi tollere Lyſandri & ſociorum corpora; quod non aliâ conditione conceſſum eſt, quàm ut continuò Bœotiâ excederet: Quare damnatus à ſuis, ſe contulit Tegeam Arcadiæ, ubi dolore periit. *Plutarch. & Diodor.*

5. *Funduntur.*] Ad Nemeam tamen fluvium Thebanos & Athenienſes à rege Ageſipoli, Pauſaniæ filio, victos memorat Diodorus.

recenti & multis expeditionibus indurato milite, hoſtibus [1] victoriam eripuit; ipſe tamen graviter ſauciatur.

Iphicrates & Conon Athenienſium duces.
Athenæ Lacedæmoniorum ſpoliis reſtaurantur.

CAP. V. Quibus rebus cognitis, Athenienſes verentes, ne, iterum Lacedæmoniis victoribus, in priſtinam ſortem ſervitutis redigerentur, exercitum contrahunt, eúmque in auxilium Bœotiorum [2] per Iphicratem, viginti quidem annos natum, ſed magnæ indolis juvenem, duci jubent. Hujus adoleſcentis ſupra ætatem virtus admirabilis fuit; nec unquam ante eum Athenienſes, inter tot tantóſque duces, aut ſpei majoris, aut indolis maturioris, imperatorem habuêrunt; in quo non imperatoriæ tantùm, verùm & oratoriæ, artes fuêre. Conon quoque, audito reditu Ageſilai, & ipſe ex Aſiâ [3] ad depopulandos Lacedæmoniorum agros revertitur, atque ita, undique belli formidine circumſtrepente, clauſi Spartani ad ſummam deſperationem rediguntur. Sed Conon, vaſtatis hoſtium terris, Athenas pergit: ubi magno civium gaudio exceptus, [a] plus tamen triſtitiæ ipſe ex incensâ & dirutâ à Lacedæmoniis patriâ, quàm lætitiæ ex recuperatâ poſt tantum temporis, cepit. Itaque, quæ incenſa fuerant, prædarum ſumptu & exercitu Perſarum reſtituit, [4] quæ diruta, reficit. Fatum illud Athenarum fuit, ut antè à Perſis crematæ, manibus eorum: & nunc a Lacedæmoniis dirutæ, ex ſpoliis Lacedæmoniorum reſtituerentur: versâ quoque vice, nunc haberent ſocios, quos tunc hoſtes habuerant: & hoſtes nunc paterentur, cum quibus juncti tunc arctiſſimis ſocietatis vinculis fuerant.

An.M.3660. Ol. 96. 3. Urb. C. 359. Ante C. 392.

Pax Antalcidæ.

CAP. VI. Dum hæc geruntur, [5] Artaxerxes, rex Perſarum, legatos in Græciam mittit, [6] per quos jubet *omnes ab armis diſcedere; qui aliter feciſſet, eum ſe pro hoſte habiturum:* civitati-

INTERPRETATIO.

a *Cepit majorem triſtitiam, ob incenſam & everſam patriam à Lacedæmoniis, quàm lætitiam, ob recuperatam, poſt tam longum tempus.*

NOTÆ.

1. *Victoriam eripuit.*] Poſt acre certamen, propter Coronæam, Bœotiæ oppidum Thebanos fudit; ipſe, multis affectus vulneribus, delatus eſt Delphos, ubi decumam Deo conſecravit.

2. *Per Iphicratem.*] Illum contemptui ſuis fuiſſe civibus, refert Plutarch. quòd non tantùm militarem laudem pugnando; ſed etiam oratoriam declamando quærere videretur.

3. *Ad depopulandos.*] Ubi Coos, Niſæos, Mitylæneos, & Epheſios ad defectionem impulit, Cytheram occupavit, & multa damna intulit hoſtibus, ut teſtantur *Diod. & Xenoph.*

4. *Quæ diruta.*] Longos muros, & pyræi mœnia refici curavit, Pharnabazo eum pecuniâ adjuvante.

5. *Artaxerxes.*] Lacedæmonii apud Teribaſum ducem egêrunt per Antalcidam, ut pacem omnibus rex imperaret; quod cùm nòn probaret Conon, in vinculis à Teribaſo conjicitur. *Xenoph. & Diodor.*

6. *Per quos jubet.*] Multa omiſit Juſtinus, & præcipuè Thraſibuli Athenienſis in Thraciâ & Lesbo res geſtas: Teleutiæ Lacedæmonii victorias, & Hieraciæ, qui Teleutiæ ſucceſſerat, in Æginetas præclara facinora.

bus

bus libertatem ſuáque omnia reſtituit: quod non Græciæ laboribus aſſiduíſque bellorum internecivis odiis conſulens fecit; [a] ſed ne occupato ſibi [1] Ægyptio bello, quod propter auxilia, adverſùs præfectos ſuos Lacedæmoniis miſſa, ſuſceperat, exercitus ſui in Græciâ detinerentur. Feſſi igitur tot bellis Græci, [2] cupidè paruêre.

An.M.3665. Ol. 97. 4. Urb. C. 364. Ant. C. 387.

Hic annus, non eo tantùm inſignis fuit, quòd repentè pax totâ Græciâ facta eſt: ſed etiam eo, quòd eodem tempore urbs Romana à Gallis capta eſt. [b] Sed Lacedæmonii ſecuris inſidiantes, [3] abſentiam [4] Arcadum ſpeculati, caſtellum eorum [5] expugnant, occupatóque præſidium imponunt. Itaque, armato inſtructóque exercitu, Arcades, adhibitis in auxilium Thebanis, amiſſa bello repetunt.

An.M.3689. Ol. 102. 4. Urb. C. 388. Ant. C. 363.

In eo prælio [6] Archidamus, dux Lacedæmoniorum, vulneratur: qui, cùm cædi ſuos jam ut victos videret, per præconem corpora interfectorum ad ſepulturam poſcit. Hoc eſt enim ſignum apud Græcos victoriæ traditæ. Quâ confeſſione contenti Thebani, ſignum parcendi dedêre.

Thebani Spartam oppugnant. Prælium ad Mantineam.

CAP. VII. Paucis deinde poſt diebus, neutris quicquam hoſtile facientibus, cùm quaſi tacito conſenſu induciæ eſſent, Lacedæmoniis alia bella adversùs finitimos gerentibus, Thebani, Epaminondâ duce, occupandæ urbis eorum ſpem cepêrunt. Igitur [7] principio noctis, taciti Lacedæmona proficiſcuntur: non tamen aggredi incautos potuêrunt. Quippe ſenes, & cætera imbellis ætas, cùm adventum hoſtium præſenſiſſent, in ipſis [8] portarum anguſtiis armati occurrunt: & adversùs quindecim millia

An.M.3690. Ol. 104. 1. Urb. C. 389. Ant. C. 362.

INTERPRETATIO.

a *Sed ne copiæ retinerentur in Græciâ, cum ipſe occuparetur bello adversùs Ægyptios, quod aggreſſus fuerat, quia Ægyptii miſerant auxilia contra ſuos præfectos.*

b *Sed Lacedæmonii, ſtruentes inſidias non diffidentibus, capiunt caſtrum Arcadum, dum illi abeſſent, & imponunt præſidium* poſtquam *illud occupârunt.*

NOTÆ.

1. *Ægyptio bello.*] Non in Ægypti regem bellum ab Artaxerxe geſtum; ſed in Evagoram Cyprium, teſtantur *Diodor.* & *Plutarch.*

2. *Cupidè paruêre.*] Excepto Epaminonda, qui Thebanos ad captandum Græciæ imperium hortatus eſt.

3. *Abſentiam.*] Priùs Phæbidas, Lacedæmoniorum dux, Cadmeam Thebanorum arcem, fraudulenter occupârat: unde Pelopidæ conſilio & virtute ejectus eſt, & decem Lacedæmoniorum millia, unâ cum Cleombroto rege, ad Leuctra Bœotiæ ab Epaminondâ occiſi ſunt. *Hæc Plutarch. & Diod.*

4. *Arcadum.*] Qui in meditullio Peloponneſi incolebant, ab Arcado, Jovis & Caliſti filio, nomen habuerunt.

5. *Expugnant.*] Cauſa belli fuit quòd Tegeates inter ſe diffidentes, alii à Mantinæis Thebaníſque, alii à Lacedæmoniis auxilium petierant.

6. *Archidamus.*] Ageſilai filius.

7. *Principio noctis.*] Tegeam, amicam urbem, non procul à Lacedæmone, omni cum exercitu priùs venerat. *Xenoph.*

8. *Portarum anguſtiis.*] Erravit Juſtinus, quia nec portas, nec muros habebat Sparta.

militum, non amplius centum jam effœtæ ætatis viri pugnæ ſ offerunt. Tantum animorum, viriúmque, patriæ & penatiun conſpectus ſubminiſtrat; [a] tantóque præſentiâ, quàm recordatione ſui, majores ſpiritus largiuntur. Nam, ut vidêre, inte quæ, & pro quibus ſtarent, aut vincendum ſibi, aut moriendun cenſuêrunt. Pauci igitur ſuſtinuêre ſenes aciem, cui par ant diem univerſa juventus eſſe non potuit. In eo prælio duo duce hoſtium cecidêre. Cùm interim, [1] Ageſilai adventu nuntiatc Thebani [2] receſsêre: nec bellum diu dilatum: ſiquidem Spartanorum juventus, ſenum virtute & gloriâ incenſa, teneri no potuit, quin ex continenti [3] acie decerneret. Cùm [4] victori Thebanorum eſſet, Epaminondas, dum non ducis tantùm, verùr etiam fortiſſimi militis officio fungitur, [5] graviter vulneratu Quo audito, his ex dolore metus, & illis ex gaudio ſtupor injic tur: atque ita veluti ex placito conſenſu à prælio diſceditur.

Epaminondæ interitus & elogium.

CAP. VIII. Poſt paucos deinde dies Epaminondas decedi cum quo vires quoque reipublicæ cecidêrunt. [b] Nam ſicuti, tel ſi primam aciem præfregeris, reliquo ferro vim nocendi ſuſtuk ris; ſic illo, velut mucrone teli, ablato duce Thebanorum, r quoque publicæ vires hebetatæ ſunt: ut non tam illum amiſiſſ quàm cum illo interiiſſe omnes viderentur. Nam neque hun ante ducem ullum memorabile bellum geſsêre; nec poſteà virtu tibus, ſed cladibus inſignes fuêre: ut manifeſtum ſit patriæ glc riam & natam, & extinctam cum eo fuiſſe. Fuit autem incertun vir melior, an dux, eſſet. Nam & imperium non ſibi ſemper, ſe patriæ quæſivit: & pecuniæ adeò parcus fuit, ut ſumptus fune

INTERPRETATIO.

a *Et penates dant majorem fortitudinem præſentiâ ſuâ, quàm ſuâ recordatione.*

b *Nam quemadmodum, ſi fregeris extremum teli acumen, abſtuleris vim lædendi reliquo ferro; ita* Epaminondâ *duce Thebanorum occiſo, velut* fracto *mucrone teli, potentia reipublicæ periit.*

NOTÆ.

1. *Ageſilai adventu.*] Cum exercitu apud Mantineam aberat, miſsíſque militibus, quàm celerrimè potuit, urbi ſuccurrit laboranti. *Polyb.*

2. *Receſsêre.*] Epaminondas Mantineam, quam vacuam putabat, cum omni equitatu contendit.

3. *Acie decerneret.*] Prælium etiam poſcebat Epaminondas, ut acceptum in Spartæ obſidione dedecus deleret.

4. *Victoria.*] Ambiguum faciunt Polybius & Xenophon.

5. *Graviter vulneratur.*] Occiſum in prælio, dum fortiter dimicat, Xenophon vulneratum tantùm Diodor. & Probus a firmant. Querentibus amicis quod ſine l beris moreretur, reſpondiſſe fertur; fili ipſi geminas eſſe ſuperſtites, victorias a Leuctra & ad Mantineam: cúmque ſalvu eſſe audiiſſet clypeum, educto è vulne telo, placidè expiravit. Hæc multis perſ cutus eſt Diodor. ſed accuratiùs Xenopho qui ſeptem libris de Græciæ Hiſtoriâ ibi f nem impoſuit, cujuſque filius hâc in pugr cum Athenienſibus pro Lacedæmoniis arm gerebat.

deſueri

..uerit. Gloriæ quoque non cupidior, quàm pecuniæ: quippe ..cuſanti, omnia imperia ingeſta ſunt: honoréſque ita geſſit, ut ..namentum non accipere, ſed dare ipſi dignitati videretur. ..m literarum ſtudium, jam philoſophiæ doctrina tanta, ut mi..bile videretur, unde tam inſignis militiæ ſcientia homini inter ..eras nato. Neque ab hoc vitæ propoſito mortis ratio diſſenſit. ..am, ut relatus in caſtra ſemianimis, vocem ſpiritúmque colle.., id unum à circumſtantibus requiſivit, num cadenti ſibi ſcu..m ademiſſet hoſtis. Quod ut ſervatum audivit, allatúmque, ..iut laborum gloriæque ſocium oſculatus eſt. Iterum quæſivit, ..ri viciſſent. Ut audivit, Thebanos, Bene habere ſe rem, ..xit: atque ita, velut gratulabundus patriæ, expiravit.

CAP. IX. Hujus morte etiam Athenienſium virtus intercidit. ..quidem amiſſo, cui æmulari conſueverant, in ſegnitiem tor..rémque reſoluti, [1] non ut olim in claſſem exercitúſque, ſed dies feſtos apparatúſque ludorum, reditus publicos effundunt; cum auctoribus nobiliſſimis poëtíſque theatra celebrant, fre..entiùs ſcenam quàm caſtra viſentes; verſificatoréſque melio.., quàm duces laudantes. Tunc vectigal publicum, quò an.. milites & remiges alebantur, cum urbano populo dividi cœp..m eſt. Quibus rebus effectum eſt, ut inter otia Græcorum ..rdidum & obſcurum anteà Macedonum nomen emergeret: & ..hilippus obſes triennio Thebis habitus, Epaminondæ & [2] Pelo..dæ virtutibus eruditus, [a] regnum Macedoniæ, Græciæ & Aſiæ ..rvicibus, velut jugum ſervitutis, imponeret.

Græciæ ſtatus poſt mortem Epaminondæ.

INTERPRETATIO.

a *Extenderet regnum Macedoniæ ita per Græciam & Aſiam, ut* eas provincias *in ſervitutem redegerit.*

NOTÆ.

1. *Non ut olim, &c.*] Has delicias ita ..cuti ſunt; ut capitis pœnam indicerent .., qui de pecuniâ publicâ ad uſum militiæ ..vocandâ verba faceret. *Libanius.*

2. *Pelopidæ.*] Dux fuit Thebanorum fortiſſimus, cujus præclarè geſta Juſtinus omiſit.

LIBER VII.

BREVIARIUM CAPITUM.

.. *Macedoniæ vetus nomen, populus, primi reges.*
.. *Perdiccæ regis familia illuſtris, & infantis Europi nobile fatum.*

2. *Legati*

3. *Legati Perſarum ad Amyntam petulantiæ ſuæ dant pœnas.*
4. *Pace Macedoniæ Bubaris, Reguli Perſæ, operâ concilia-*
Tragœdiæ in familiâ Amyntæ, Alexandri Macedonis avi.
5. *Philippi Macedonis varii caſus: fratribus dolo materno â*
ſublatis, à populo compulſus regnum ſuſcipit.
6. *Initia regni Philippici, laude & obſervatione digniſſima; be-*
conjugium, vitia & virtutes ejuſdem.

CAPUT I.

Macedonia nomen vetus, populi, & primi reges.

1 MACEDONIA antè nomine [2] Emathionis regis, cu
prima virtutis experimenta in illis locis extant, [3] Em
thia cognominata eſt. Hujus ſicuti incrementa m
dica, ita termini peranguſti fuêre. Populus [4] Pelaſgi, regio B
otia dicebatur. Sed poſteà virtute regum, & gentis induſtr
ſubactis primò finitimis, mox populis nationibúſque, imperi
uſque extremos Orientis terminos prolatum. In regione [5] P
oniâ, quæ nunc portio eſt Macedoniæ, regnâſſe fertur Pelegc
pater [6] Aſteropœi, cujus Trojano bello, inter clariſſimos vindi
urbis, nomen accepimus. Ex alio latere in [7] Europâ regnum
Europus nomine tenuit. Sed & [9] Caranus cum magnâ multit
dine Græcorum, ſedes in Macedoniâ reſponſo oraculi juſſus qu
rere, cùm in Emathiam venîſſet, urbem [10] Ædeſſam, non ſe
tientibus oppidanis, propter imbrium & nebulæ magnitudinem
gregem caprarum, imbrem fugientium ſecutus, occupavit; r
vocatúſque in memoriam oraculi, quo juſſus erat, *ducibus capr*
imperium quærere, regni ſedem ſtatuit: religioſéque poſt

NOTÆ.

1. MACEDONIA.] Inter Ægeum mare & Ioniam ſita, Thraciæ, Epiro, Achaiæ, & Theſſaliæ contermina: à Macedone, Deucalionis nepote nomen accepit.

2. *Emathionis regis.*] Beroſus Noëmi nepotem, Poëtæ Memnonis fratrem, Tetani & Auroræ filium faciunt.

3. *Emathia.*] Pars tantùm Macedoniæ ad mare Ægeum prope Theſſaliam; unde tamen toti regno nomen inditum eſt, ſicut etiam olim Mygdonia, Pæonia, & Æmonia, Macedonia dicta eſt.

4. *Pelaſgi.*] Vel Pelargi, à Pelaſgo Jovis & Lariſſæ filio ſic dicti, multas regiones incoluerunt, Ioniam, Chium, Lemnum, Theſſaliam, Achaiam, & Æoliam, deinde in parvam Græciæ partem ſe receperunt.

5. *Pæoniâ.*] Quæ in Myſiæ confinio a Strymonem, Herodotus; ad Rhodonen mon tem, Diodorus; ad Haliacmonis fluvii fon tes, Ptolemæus collocat.

6. *Aſteropœi.*] Qui, cum Achille, c mortem Patrocli irato, auſus congredi, ab e occiſus eſt.

7. *Europâ.*] Pars eſt Thraciæ ad Hæmum montem, ſed Europia eſt Macedoniæ portio in qua Europus civitas.

8. *Europus.*] Macedonis filius, à quo par illa Macedoniæ nomen ſortita eſt.

9. *Caranus.*] Argivus erat, Phidonis frater, undecimus ab Hercule, unde ducebat originem.

10. *Ædeſſa.*] Urbs Emathiæ, Pellæ finitima, *Vodena.*

)ſervavit, quocumque agmen moveret, ante ſigna eaſdem ca-s habere, cœptorum duces habiturus, quas regni habuerat au-res. Urbem Ædeſſam, ob memoriam muneris, Ægeas, po-um Ægeadas, vocavit. Pulſo deinde Mida (nam is quoque tionem Macedoniæ tenuit) aliiſque regibus pulſis, in locum nium ſolus ſucceſſit; primuſque, adunatis gentibus variorum ulorum, veluti unum corpus Macedoniæ fecit; creſcentique no, valida incrementorum fundamenta conſtituit.

CAP. II. [1] Poſt hunc Perdicca regnavit, cujus & vita illuſtris, nortis poſtrema, veluti ex oraculo præcepta, memorabilia fuê- ſiquidem ſenex moriens, Argæo filio monſtravit locum, quo di vellet; ibique non ſua tantùm, ſed & ſuccedentium ſibi um oſſa poni juſſit; præfatus, quoad ibi conditæ poſterorum quiæ forent, regnum in familiâ manſurum; credúntque hâc erſtitione extinctam in Alexandro ſtirpem, quia locum ſepul-e mutaverit. Argæus moderatè, & cum amore popularium, iniſtrato regno, ſucceſſorem filium Philippum reliquit: qui ımaturâ morte raptus, Europum, parvulum admodum, inſti- hæredem. Sed Macedonibus aſſidua certamina cum [3] Thra-ıs [4] & Illyriis fuêre; quorum armis veluti quotidiano exerci-indurati, gloriâ bellicæ laudis finitimos terrebant. Igitur Illy-infantiam regis pupilli contemnentes, bello Macedonas aggre-ntur: qui prælio pulſi, rege ſuo in cunis prolato, & pone aci-poſito, acrius certamen repetivêre: tanquam ideò victi fuiſ-t anteà, quòd bellantibus ſibi regis ſui auſpicia defuiſſent; fu-i vel propter eà victores, quòd ex ſuperſtitione animum vincendi erant: ſimul & miſeratio eos infantis tenebat, quem, ſi victi ent, captivum de rege facturi videbantur. Conferto itaque præ- magnâ cæde Illyrios fudêre: oſtenderúntque hoſtibus ſuis prio-bello regem Macedonibus, non virtutem defuiſſe. [5] Huic Amyn-

Regum Macedoniæ ſeries.

INTERPRETATIO.

Obſervavit habere eaſdem capras ante lla quocunque duceret exercitum, ut eſſent ipſæ duces cœptarum rerum, ſicut fuerant auctores regni inſtituendi.

NOTÆ.

. *Poſt hunc Perdicca.*] Alii Perdiccam ıum Macedonum regem conſtituunt, meliùs quartum tantummodò, Cara-nim Cœnus, Cœno Thurimas, & Thu-e Perdiccas ſucceſſit.

. *Immaturâ morte.*] Fallitur Juſtinus, Philippus 35 annos regnaverit.

. *Thracibus.*] A ſævitiâ & feritate ſic inati, qui inter Ægeum mare, Propontidem, Pontum Euxinum, Macedoniam, & Myſiam habitabant. *Romania.*

4. *Illyriis.*] Quorum regio ex unâ parte ad mare Adriaticum, ex alterâ ad Pannoniam & Macedoniam pertinebat. *Sclavonia.*

5. *Huic Amyntas.*] Æropo vel Europo non Amyntas, ſed Alcetas ſucceſſit, poſt quem regnavit Amyntas.

tas

tas ſuccedit, & propriâ virtute, & Alexandri filii egregiâ ind… inſigniter clarus: cui Alexandro tanta omnium virtutum nat… ornamenta extitêre, ut etiam [1] Olympio certamine, vario lu… crorum genere contenderit.

Legati Perſarum apud Amyntam occiſi ob petulantiam.
An.M.3537.
Ol. 65. 4.
Urb. C. 236.
Ant. C. 515.

CAP. III. Cùm interim Darius rex Perſarum, [a] turpi ab S… thiâ fugâ ſummotus, ne ubique deformis militiæ damnis hab… tur, mittit cum parte copiarum Megabazum ad ſubigendam Th… ciam, cæteráque ejus tractûs regna: [b] quibus pro ignobili m… mento erat acceſſura Macedonia. Qui brevi tempore exec… regis imperio, legatis ad Amyntam regem Macedoniæ miſſis, … fides in pignus futuræ pacis dari ſibi poſtulabat. Sed legati … nignè excepti, inter epulas ebrietate creſcente, rogant Amynta… *ut apparatui epularum adjiciat jus familiaritatis, adhibitis in c… vivium ſuis ac filii uxoribus: id* [2] *apud Perſas haberi pignus … fœdus hoſpitii.* Quæ ut venêrunt, petulantiùs Perſis eos contrect… tibus, filius Amyntæ Alexander rogat patrem, reſpectu ætatis … gravitatis ſuæ, abiret convivio, pollicitus, ſe hoſpitum tempera… rum jocos. Quo digreſſo, mulieres quoque paululùm è convi… evocat, cultiùs exornaturus, gratioréſque reducturus. In quan…

INTERPRETATIO.

a *Turpiter expulſus à Scythiâ, ne inglorius eſſet ubique ob damna in bello* accepta.

b *Quibus adderet Macedoniam,* quaſi *… labore domandam.*

NOTÆ.

1. *Olympio certamine.*] Cùm frequens ſit apud authores Olympiadum mentio, & nos earum numerum ad marginem adſcribamus; operæ pretium eſt, a quo? Quando? Ubi inſtitutæ ſint? Quæque ad earum cognitionem pertineant explicare paucis. 1. Ludi Olympici, *teſte Pauſaniâ*, ab Hercule uno ex Idæis Dactylis inſtituti: tum à Pelope, deinde ab Hercule poſteriore, demùm ab Iphito Elienſi, uno ex poſteris Herculis, ſi Euſebio credimus, reſtaurati ſunt. 2. Iphitus eos ludos reſtituit poſt annos à primâ inſtitutione 427. ut ait Clem. Alex. vel ut Beda 430. vel ut Euſebius 340. anno mundi 3170. 3. Non tamen ab Iphito apud Græcos per Olympiadas anni numerari cœpêrunt: ſed à decimâ tertiâ Olympiade, ut vult Callimachus apud Euſebium; vel à vigeſimâ ſeptimâ, ut teſtantur Ariſtodemus & Polybius, quod verius putem; quâ Olympiade vicit in Agone Gymnico Chorœbus Elienſis, anno mundi 3278. à Moſe 815. *ex Sancto Cyrillo.* Exciſæ Trojæ 408. *ex Dionyſio.* Ante Chriſtum 774. Ante Romam conditam 27. quo anno cœpêrunt, & præmia proponi, & nomina victorum ſcribi in tabulis & columnis, quales e… eæ, quibus Athenis, & leges, & Deorum … ſta proponebantur. 4. A Lunâ, quæ Oly… pias à Græcis dicebatur, Olympiadis non… ductum eſſe, vult Africanus apud Georgi… Monachum; ſed à loco ipſo nomen ludi… illis probabilius inditum dixerim, videl… ab Olympiâ urbe, propter quam in a… Piſano, non procul ab Elide, ad Alphe… fluvium, propter lucum oleaſtro veſtitu… quinto quoque anno ineunte, ſub æſtiv… ſolſtitium illi ludi celebrari ſolebant … honorem Jovis Olympii. 5. Præcipu… certamen & antiquiſſimum, Curſus fui… poſt, Ceſtus, Saltus, Diſcus, & Palæſtra a… dita ſunt, ita ut illi ludi Pentathlo co… ſtarent. Moris erat victores oleaginâ c… ronâ donari, & quaſi triumphantes qu… drigis per urbes invehi, conſtitutiſque … perpetuum frui vectigalibus.

2. *Apud Perſas.*] Illud cum Plutarc… non congruit, qui Perſas convivia cu… pellicibus, non cum uxoribus agere teſt… tur.

Iccu…

um [1] matronali habitu exornatos juvenes ſupponit: eóſque pe-
antiam legatorum, ferro, quod ſub veſte gerebant, compeſcere
)et. Atque ita interfectis omnibus, ignarus rei Megabazus,
n legati non redirent, mittit eò cum exercitûs parte Bubarem,
in bellum facile & mediocre: dedignatus ipſe ire, ne deho-
taretur prælio tam fœdæ gentis. Sed Bubares ante bellum,
ore filiæ Amyntæ captus, omiſſo bello nuptias facit, [a] depoſi-
jue hoſtilibus animis, in affinitatis jura ſuccedit.

CAP. IV. Poſt diſceſſum à Macedonia Bubaris, Amyntas
decedit, cujus filio & ſucceſſori Alexandro, cognatio Buba-
non Darii tantùm temporibus pacem præſtitit: verùm etiam
rxem adeò conciliavit, ut, cùm Græciam, veluti tempeſtas
edam occupâſſet, [b] inter [2] Olympum [3] Hæmúmque montes
ius regionis eum imperio donaverit. Sed nec virtute minùs,
ìm Perſarum liberalitate, regnum ampliavit. [4] Per ordinem
nde ſucceſſionis, regnum Macedoniæ [5] ad Amyntam, fratris
s Menelai filium, pervenit. Hic quoque inſignis induſtriâ,
omnibus imperatoriis virtutibus inſtructus fuit: qui ex Eu-
lice [6] tres filios ſuſtulit, Alexandrum, Perdiccam & Philip-
m, Alexandri magni Macedonis patrem, & filiam Euryonem:
Cygnæâ autem Archelaum, Archideum, Menelaum. Cum
yriis deinde, & cum Olynthiis gravia bella geſſit. [c] Inſidiis
tem Eurydices uxoris, quæ nuptias generi pacta, occiden-
m virum, regnúmque adultero tradendum ſuſceperat, occupa-
s fuiſſet, ni [7] filia pellicatum matris, & ſceleris conſilia prodidiſ-

Pax inter Perſas & Macedonas operâ Bubaris. Amyntas avus Alexandri. An.M.3574. Ol. 75. 1. Urb. C. 273. Ante C. 478.

INTERPRETATIO.

a *Et odio depoſito affinitatem cum ipſo*
traxit.
b *Dederit illi totam regionem* ſitam *inter*
tes Olympum & Hæmum.

c *Occiſus fuiſſet inſidiis* ſtructis *ab Eurydice uxore, quæ pollicita ſe nupturam genero, volebat & maritum occidere, & regnum dare adultero.*

NOTÆ.

1. *Matronali habitu.*] Hanc hiſtoriam
iùs perſequitur Herodotus.

2. *Olympum.*] Mons hujus nominis mul-
tex. 1. In Theſſaliâ Oſſæ contiguus,
eſſaliam à Macedoniâ dirimens. 2. In
ſiâ juxta Pruſam, Idæ vicinus. 3. In
iâ, ignes emittens, propter urbem O-
pum. 4. Alii etiam in Cypro, Lydiâ,
olide, Leſbo & Arcadiâ.

3. *Hæmum.*] Mons eſt Thraciæ maxi-
is, vaſto jugo in mare procumbens, è cu-
vertice hinc mare Adriaticum, inde
ntus Euxinus cernuntur; vocatur ab Ita-
Catena del Mundo.

4. *Per ordinem.*] Hi reges fuêre Perdiccas, Archelaus, Oreſtes, Æropus, & Pauſanias Æropi filius, qui tutor Oreſtis, eo mortuo, regnum invaſit.

5. *Ad Amyntam.*] Qui expulſus ab Argeo, à Theſſalis reſtitutus eſt.

6. *Tres filios.*] Quarum addunt nonnulli Ptolemæum Aloritem, à quo Alexandrum occiſum volunt Diodor. & Euſeb. Sed alii meliùs eum volunt fuiſſe Alexandri filium Spurium.

7. *Filia.*] Euryone, quæ Menelao nupſerat.

ſet,

ſet. Functus itaque tot periculis, ſenex deceſſit, regno, ma ex filiis Alexandro, tradito.

Philippi Macedonis varii caſus. Fratribus à matre occiſis, regnum ſuſcipit.
An.M.3681. Ol. 101. 4. Urb. C. 380. Ant. C. 371.

CAP. V. Igitur Alexander inter prima initia regni, bellu Illyriis, pactâ mercede, & Philippo fratre dato obſide, rede Interjecto quoque tempore, per eundem obſidem cum Thel gratiam pacis reconciliat: quæ res [1] Philippo maxima incre ta egregiæ indolis dedit. Siquidem Thebis triennio obſes h tus, prima pueritiæ rudimenta, in urbe ſeveritatis antiquæ, domo Epaminondæ, ſummi & philoſophi & imperatoris, depo Nec multò pòſt Alexander [2] inſidiis Eurydices matris appe occumbit: cui Amyntas in ſcelere deprehenſæ, propter com nes liberos, ignarus eiſdem quandoque exitioſam fore, peperce Frater quoque ejus [3] Perdicca pari inſidiarum fraude decipi Indignum prorſus, libidinis causâ liberos à matre vitâ priva [a] quam ſcelerum ſuorum ſuppliciis liberorum contemplatio dicaverat. Perdiccæ hoc indignior cædes videbatur, quòd ei a matrem miſericordiam nec parvulus quidem filius conciliave Itaque Philippus [4] diu non regem, ſed tutorem pupilli egit. ubi graviora bella imminebant, ſerúmque auxilium in expe tione infantis erat, compulſus à populo regnum ſuſcepit.

Philippi initium, bella & conjugium.
An.M.3694. Ol. 105. 1. Urb. C. 393. Ant. C. 358.

CAP. VI. Ut eſt ingreſſus imperium, magna de illo ſpes nibus fuit; & propter ipſius ingenium, quod magnum ſponde virum; & propter vetera Macedoniæ fata: quæ cecinerant ex Amyntæ filiis regnante, florentiſſimum fore Macedoniæ tum; cui ſpei ſcelus matris hunc reſiduum fecerat. Princi regni, cùm hinc cædes fratrum indignè peremptorum, inde ho um multitudo; hinc inſidiarum metus, inde inopia continuis b lis exhauſti regni, immaturam ætatem tyronis urgerent: bel quæ, [5] velut conſpiratione quâdam, ad opprimendam Macedo am, multarum gentium ex diverſis locis uno tempore confluebai

INTERPRETATIO.

a *Quam* Amyntas, *reſpiciens* bonum *liberorum, non affecerat pœnis propter crimina meriti*

NOTÆ.

1. *Philippo.*] Amyntas eum Illyriis, quibus vectigalis erat, dederat obſidem, à quibus Thebas miſſus eſt.

2. *Inſidiis Eurydices.*] A Ptolemæo Alorite necatum referunt Diodorus, & Gemiſtus.

3. *Perdicca pari, &c.*] Quod refert Diodor. ſimilius verò videtur, Perdiccam, cùm Illyriorum jugum excutere conaretur, initio prælio ab iis victum, cum quatuor Macedonum millibus in pugnâ cecidiſſe.

4. *Diu non regem.*] Errat Juſtinus: cù enim hoſtes imminerent undique, contin regia dignitas illi delata eſt.

5. *Velut conſpiratione.*] Macedoniam hi Pæones, inde Illyrii populabantur: hi Argæus Athenienſium copiis, inde Pauſani è ſtirpe regiâ, regis Thraciæ auxilio fretu ad regnum aſpirabat.

quonian

ɔniam omnibus par eſſe non poterat, diſpenſanda ratus; alia terpoſitâ pactione componit, alia redimit, [a] facillimis quibúſ: aggreſſis, quorum victoriâ, & militum trepidos animos firret, & contemptum ſibi hoſtium demeret. Primum illi [2] cùm ıenienſibus certamen fuit: quibus per inſidias victis, metu belli vioris, cùm interficere omnes poſſet, incolumes ſine pretio diit. Poſt hæc, [3] bello in Illyrios tranſlato, multa millia hoſtium lit. Urbem nobiliſſimam [4] Lariſſam capit. Hinc [5] Theſſali- An.M. 3696. Ol. 105. 3.
, [6] non prædæ cupiditate, ſed quòd exercitui ſuo robur Theſſa- Urb. C. 395.
m equitum adjungere geſtiebat, [b] nihil minùs quàm bellum Ant. C. 356.
uentem, improviſus expugnat: unumque corpus equitum periumque copiarum invicti exercitûs fecit. Quibus rebus feer provenientibus, Olympiadem, Neoptolemi regis [7] Moloſ- An.M. 3697. Ol. 105. 4.
ım filiam, uxorem ducit; conciliante nuptias fratre patruele, Urb. C. 396.
re virginis, Arrubâ, rege Moloſſorum; qui ſororem Olympia- Ant. C. 355.
Troadam in matrimonium habebat: quæ cauſa illi exitii mamque omnium initium fuit. Nam, dum regni incrementa aftate Philippi acquiſiturum ſperat, proprio regno ab eodem priıs, in exilio conſenuit. His ita geſtis, Philippus, jam non conus ſubmovere bella, ultrò etiam quietos laceſſit. Cùm [8] Meıam urbem oppugnaret, in prætereuntem de muris [9] ſagitta ja- An.M. 3700.
dextrum oculum regis effodit. Quo vulnere nec ſegnior in Ol. 106. 3.
um, nec iracundior adversùs hoſtes factus eſt; adeò ut inter- Urb. C. 399. Ant. C. 352.
is diebus pacem deprecantibus dederit; nec [10] moderatus ùm, verùm etiam mitis adversùs victos fuerit.

INTERPRETATIO.

Nationes minus bellicoſas aggreditur, ut riâ *de iis relatâ, & excitaret pavidos* ɛs, *& ſibi compararet gloriam apud hoſtes.*

b *Subigit* Theſſalos *ex improviſo, ad bellum gerendum nullo modo paratos.*

NOTÆ.

Interpoſitâ pactione.] Pæoniis, ne bel- inferrent; regi Thraciæ, ne Pauſaniam ceret, muneribus perſuaſit.

Cum Athenienſibus.] Quos, dum Arn reducunt, vicit; & reliquos qui fugead collem, datâ eis fide, dimiſit.

Bello in Illyrios.] Quorum ſeptem mil- prælio cecidit, quare Bardyli eorum reıcem eâ lege dedit, ut non Lariſsâ tanſed omnibus Macedoniæ urbibus exce-.

Lariſſam.] Gemina eſt in Theſſaliâ; Mediterranea ad Peneum fluvium, Ais patria, de quâ loquitur Homerus; almaritima, quæ ſub Turcarum dominio, eſt ampliſſima civitas.

Theſſaliam.] Regio eſt ad ſinum Pelaſgicum & Maliacum, Macedoniæ finitima, inter Peneum & Thermopylas, quibus Bœotia terminatur. *Janna.*

6. *Non prædæ cupiditate.*] Ut Theſſalis nobilibus adeſſet, contra Alexandri Pheræi nuper occiſi fratres, qui tyrannidem affectarent. *Ita Diodor.*

7. *Moloſſorum.*] Sunt Epiri populi, Caſſiopæis vicini. *Pandoſia.*

8. *Methonam.*] Urbem Macedoniæ in Magneſiâ, non procul ab Olintho.

9. *Sagitta jacta.*] Ab Aſtere Olinthio, *ex Plutarch.*

10. *Moderatus.*] Urbem direptam ſolo æquavit, civéſque ejecit nudos, *ex Gemiſto*; & Aſterem cruci affigi juſſu, *ex Suidâ.*

LIBER

LIBER VIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Græciæ clades ſub Philippo Macedone. Thebani & [illegible] cenſes civilis belli faces.*
2. *Thebani Philippum accerſunt, qui Phocenſes opprimit, Atl[illegible] enſes ſaluti publicæ pro virili conſulunt.*
3. *Contrà, Philippus Græciam lacerat, Cappadociam Ma[illegible] niæ adjungit. Olynthios delet. Latrocinium exercet v[illegible] modis.*
4. *Athenienſibus, Theſſalis, Bœotiis & Phocenſibus callidè [illegible] ponit.*
5. *Phocenſes ad deditionem, & reliquos Græcos cogit ad ſe[illegible] obſequium.*
6. *Monarchiam cum ſummâ injuſtitiâ conſtituit.*

CAPUT I.

Bellum ſacrum.

GRÆCIÆ civitates, dum imperare ſingulæ cupiunt, [illegible] perium omnes perdidêrunt: [a] quippe in mutuum [illegible] tium ſine modo ruentes, [1] omnibus perire quod ſing[illegible] amitterent, non niſi oppreſſæ ſenſêrunt. Siquidem Phili[illegible] rex Macedoniæ, velut è ſpeculâ quâdam, libertati omn[illegible] inſidiatus, dum contentiones civitatum alit, auxilium in[illegible] oribus ferendo, victos pariter victoréſque, ſubire regiam [illegible] vitutem coëgit. Cauſa & origo hujus mali Thebani fuê[illegible] qui, cùm rerum potirentur, ſecundam fortunam imbecillo [illegible] mo ferentes, [2] victos armis Lacedæmonios, & [3] Phocenſes, q[illegible] parva ſupplicia cædibus & rapinis luiſſent, apud comm[illegible] [4] Græciæ concilium ſuperbè accuſavêrunt. Lacedæmoniis [illegible]

INTERPRETATIO.

a *Nam dum conſpirant in mutuam perniciem, non animadvertêrunt, niſi poſtquam ſubactæ ſunt, omnes amittere ea, quæ ſi[illegible] perderent.*

NOTÆ.

1. *Omnibus perire.*] Bene Gruterus: Græciæ civitates non antè ſenſerunt omnes amittere, quod ſingulis peribat, quàm cùm jam eſſent oppreſſæ.

2. *Victos armis.*] Apud Leuctram & Mantineam.

3. *Phocenſes.*] Populi ſunt Græciæ n[illegible] terranei, Atticæ finitimi, apud quos [illegible] plum erat Delphicum.

4. *Græciæ concilium.*] Amphictioni[illegible] quod ex duodecim Græciæ populis [illegible] ſtabat; bis ſingulis annis, initio [illegible]

n[illegible]

ini datum, quòd arcem Thebanam, induciarum tempore, ccupâſſent: Phocenſibus, quòd Bœotiam depopulati eſſent: rorsùs, quaſi poſt arma & bellum, locum legibus reliquiſſent. Cùm judicium arbitrio victorum exerceretur, tantâ pecuniâ damantur, quanta exſolvi non poſſet. Igitur Phocenſes, cùm agris, beris, conjugibúſque privarentur, deſperatis rebus, [1] Philoelo quodam duce, velut deo iraſcentes, templum ipſum Apolis Delphis occupavêre. Inde auro, & pecuniâ divites, conicto mercenario milite, bellum Thebanis intulêrunt. Faum Phocenſium, tametſi omnes execrarentur propter ſacrileum, plus tamen invidiæ Thebanis, à quibus ad hanc neceſatem compulſi fuerant, quàm ipſis intulit. Itaque auxilia his, ab Athenienſibus, & à Lacedæmoniis, miſſa. Primâ igitur ngreſſione Philomelus Thebanos caſtris exuit. Sequenti præ primus inter confertiſſimos dimicans cecidit, & ſacrilegii enas impio [2] ſanguine luit. In hujus locum dux [3] Onomarus creatur.

An.M.3697. Ol. 105. 4. Urb. C. 396. Ante C. 355.

CAP. II. Adverſùs quem Thebani Theſſalíque, non ex civus ſuis, ne victores potentiam ferre non poſſent; ſed Phiþum, Macedoniæ regem, ducem eligunt: [a] & externæ dominationi, quam in ſuis timuêrunt, ſponte ſuccedunt. Igitur ilippus, quaſi ſacrilegii, non Thebanorum ultor eſſet, om; milites coronas laureas ſumere jubet, atque ita, veluti deo ce, in prælium pergit. Phocenſes, inſignibus dei conſpectis, nſcientia delictorum territi, abjectis armis [4] fugam capeſnt, pœnaſque violatæ religionis, ſanguine & cædibus ſuis ndunt. Incredibile quantùm ea res apud omnes nationes

Philippus à Thebanis vocatus, Phocenſes opprimit. Illi Athenienſes reſiſtunt.
An.M.3701. Ol. 106. 4. Urb. C. 400. Ant. C. 351.

INTERPRETATIO.

Et ſe ſubdunt Philippi *externi regis dominationi: cùm nollent* ſe ſubdere *uni è civibus.*

NOTÆ.

utumni primum ad Thermopylas, deinDelphis conveniebat ad definiendas lites icas. Civitates ſingulæ, vel binos; vel os, vel ſingulos pro cujuſque potentia ebant Aſſeſſores, quos Pilagoras ideò vont, quòd ad pilas, quæ propter templum llinis erant, tribunal exercerent. *Deb. & Diodor.*

1. *Philomelo quodam.*] Id egit, re priùs Archidamo, Lacedæmoniorum rege, municatâ: nam Lacedæmonii ab eoconſilio grandi ære mulctati erant.

2. *Sanguine luit.*] Multis confectus vulus, cùm nulla pateret elabendi via, è upto loco ſaltu ſe abjecit in præceps.

3. *Onomarchus.*] Qui, dum Cheronæam obſidet, victus à Thebanis, in patriam refugit. *Ita Diodor.*

4. *Fugam capeſſunt.*] Diodorus & Gemiſtus teſtantur Onomarchum bis viciſſe, ſemel Philippum cum Theſſalis, iterùm Bœotios; ſed redintegrato prælio ſex millia Phocenſium cæſa fuiſſe, tria millia capta, & Onomarchum à Philippo actum in crucem. Pauſanias tamen vult eum à ſuis militibus, dum ad mare fugeret, jaculis confixum. Phaylus Onomarcho fratri ſucceſſit; ſed paulò pòſt, vel lentâ corruptus tabe interiit, *ex Diod.* vel vivus concrematus eſt. *Ex aliis.*

Philippo gloriæ dedit. *Illum vindicem ſacrilegii, illum ultore religionum: quòd orbis viribus expiari debuit,* [a] *ſolum qui pi cula exigeret extitiſſe dignum.* Itaque diis proximus habetu per quem deorum majeſtas vindicata ſit. Sed Athenienſes, a dito belli eventu, ne in Græciam Philippus tranſiret, anguſti

An.M.3702. Ol. 107. 1. Urb. C. 401. Ante C. 350. Thermopylarum, pari ratione ſicuti anteà advenientibus Perſi occupavêre: ſed nequaquam ſimili aut virtute, aut causâ: quidem tunc pro libertate Græciæ, nunc pro ſacrilegio public tunc à rapinâ hoſtium templa vindicaturi, nunc adversùs vi dices templorum raptores defenſuri: agúntque propugnato ſceleris, cujus turpe erat alios vindices fuiſſe: immemores pr sùs, quòd in dubiis rebus ſuis, illo deo etiam conſiliorum auct uſi fuerant: quòd illo duce tot bella victores inierant: tot ur auſpicato condiderant: tantum imperium terrâ marique quæſi rant: quòd nihil ſine majeſtate numinis ejus aut privatæ unqua aut publicæ rei geſſerant. Tantum facinus admiſiſſe inge omni doctrinâ exculta, pulcherrimis legibus inſtitutíſque form ta, ut, quid poſthàc ſuccenſere jure Barbaris poſſent, non ha rent.

Philippus Græcos vexat, Olinthios vincit.

CAP. III. Sed nec Philippus melioris fidei adversùs ſoc fuit: quippe veluti timens, ne ab hoſtibus ſacrilegii ſcelere vi ceretur, [1] civitates, quarum paulò antè dux fuerat, quæ ſub a ſpiciis ejus militaverant, quæ gratulatæ illi ſibique victoriam f rant, hoſtiliter occupatas diripuit: conjuges liberóſque omni ſub coronâ vendidit; non deorum immortalium templis, n ædibus ſacris, non diis penatibus publicis privatíſque, ad q paulò antè ingreſſus hoſpitaliter fuerat, pepercit: prorsùs ut n tam ſacrilegii ultor extitiſſe, quàm ſacrilegiorum licentiam qu ſiſſe videretur. Indè, veluti rebus egregiè geſtis, in [2] Cappa ciam trajicit: ubi, bello pari perfidiâ geſto, captíſque per dol & occiſis finitimis regibus, univerſam provinciam imperio M cedoniæ adjungit. [b] Deinde ad abolendam invidiæ famam, q inſignis præter cæteros tunc temporis habebatur, per regna m tit, & opulentiſſimas civitates, qui opinionem ſererent, reg

INTERPRETATIO.

a *Solum* Philippum *dignum eſſe, qui tanta ſacrilegia puniret.*

b *Poſteà ut deleret omnium in ſe odium, quo laborabat eo tempore magis, quàm alius quivis; per regna & ditiſſimas urbes miſit* aliquos è ſuis, *ut dicerent palam, re Philippum dare mutuo magnam vim p niæ ad mœnia & templa extruenda per ci tates, & ut hortarentur, per præcones, p poſitos tributis.*

NOTÆ.

1. *Civitates quarum, &c.*] Ingreſſus in Theſſaliam Pheras amicam priùs civitatem occupavit, *ex Demoſth.* In Philippum paulò acriùs invehitur Juſtinus.

2. *Cappadociam.*] Hæc mira Juſtini oſcitantia. Cappadocia enim id temporis P ſis parebat, quibus cùm Philippus bel non geſſit, ſed Chalcidicas Thraciæ ur adortus, eas vel ſubegit, vel diruit, *Diodor.*

Philippum magnâ pecuniâ locare, & muros per civitates, & fana, & templa facienda; & ut per præcones ſuſceptores ſollicitarent. Qui, cùm in Macedoniam veniſſent, variis dilationibus fruſtrati, vim regiæ majeſtatis timentes, taciti proficiſcebantur. Poſt hæc Olynthios aggreditur: [1] receperant enim per miſericordiam, poſt cædem unius, duos [2] fratres ejus, quos Philippus ex noverca genitos, veluti participes regni, interficere geſtiebat. Ob hanc igitur cauſam [3] urbem antiquam & nobilem exſcindit, & fratres olim deſtinato ſupplicio tradit: prædâque ingenti pariter & parricidii voto fruitur. Inde, quaſi omnia, quæ agitâſſet animo, ei licerent, auraria in Theſſaliâ, [4] argenti metalla in Thraciâ, occupat. Et, ne quod jus vel fas inviolatum prætermitteret, piraticam quoque exercere inſtituit. His ita geſtis, fortè evenit, ut eum [5] fratres duo, reges Thraciæ, [a] non contemplatione juſtitiæ ejus, ſed invicem metuentes, ne alteriùs viribus accederet, diſceptationum ſuarum judicem eligerent. Sed Philippus, more ingenii ſui, ad judicium, veluti ad bellum, inopinantibus fratribus, inſtructo exercitu ſupervenit: & regno utrumque, non judicis more, ſed fraude latronis ac ſcelere, ſpoliavit.

An.M.3705. Ol. 109. 4. Urb. C. 404. Ante C. 347.

An.M.3711. Ol. 109. 2. Urb. C. 410. Ante C. 341.

CAP. IV. Dum hæc aguntur, [6] legati Athenienſium, petentes pacem, ad eum venêrunt. Quibus auditis, & ipſe legatos Athenas cum pacis conditionibus miſit: ibíque ex commodo utrorumque pax facta. Ex cæteris quoque Græciæ civitatibus, non pacis amore, ſed belli metu, legationes venêre. Siquidem, cruſcente irâ, Theſſali, [7] Bœotiique [b] orant, ut profeſſum adver-

Athenienſes, Theſſalos, & Bœotios deludit.

An.M.3707. Ol. 108. 2. Urb. C. 406. Ante C. 346.

INTERPRETATIO.

a *Elegêrunt eum judicem diſſidii ſui, non quòd æſtimarent illius æquitatem, ſed quòd timuerent ne alterutri ſe jungeret.*

b *Precantur ut bellum contra Phocenſes aggrediatur, cùm profeſſus fuerit ſe Græcorum ducem fore.*

NOTÆ.

1. *Receperant enim, &c.*] Aliam cauſam affert Libanius, quòd ſcilicet pacem cum Athenienſibus Olinthii inierant: quo facto Philippus violatum fœdus jactabat.

2. *Fratres ejus.*] Fratres Philippi erant Archelaus, Aridæus, & Menelaus, quos Amyntas ex Cygnæâ Philippi novercâ genuerat.

3. *Urbem antiquam.*] Athenienſes impulſi à Demoſthene auxilium miſerant Olinthiis; at Philippus, Euticrate & Laſthene pecuniâ corruptis, proditam urbem diripuit, cíveſque addictos ſervituti vendit, *ſic Diod.* & *Demoſt.* Dicere ſolebat urbem eſſe nullam, quæ ſi aſinus auro onuſtus, in eam ingredi poſſit, expugnari non queat.

4. *Argenti metalla.*] Circa Pydnam auri fodinas fuiſſe refert Diodor. ex quibus annua talenta mille Philippus colligeret.

5. *Duos fratres.*] Beriſades & Amadocus, Cotys filii; rem aliter narrat Diod. Cerſobleptem, inquit, regem Thraciæ, dum damna plurima infert Helleſponto, Philippus magno cum exercitu invaſit, ejúſque multis præliis fractam repreſſit audaciam.

6. *Legati Athenienſium.*] Qui Olinthiorum caſu territi, invito Demoſthene, pacem per legatos petiêrunt.

7. *Bœotii.*] Qui, multis præliis, nunc ſecundis, nunc adverſis cum Phocenſibus contenderant.

sùm Phocenſes ducem Græciæ exhibeat: tanto odio Phocenſiu ardentes, ut, obliti cladium ſuarum, perire ipſi, quàm non pe dere eos præoptarent; expertamque Philippi crudelitatem pat quàm parcere hoſtibus ſuis mallent. Contrà, [1] Phocenſium leg ti, adhibitis Lacedæmoniis & Athenienſibus, bellum deprecaba tur, cujus ab eo dilationem, ter jam emerant. Fœdum prorſ miſerandúmque ſpectaculum, Græciam, etiam nunc, et viribu & dignitate, orbis terrarum principem; regum certè gentiur que ſemper victricem, & multarum adhuc urbium dominam alienis excubare ſedibus, aut rogantem bellum, aut depreca tem: [a] in alterius ope omnem ſpem poſuiſſe orbis terraru vindices: eóque diſcordia ſuâ civilibúſque bellis redactos, ut ad lentur, ultrò ſordidam paulò antè clientelæ ſuæ partem: hæc potiſſimùm facere Thebanos, Lacedæmonióſque, antèa i ter ſe imperii, nunc Græciæ imperantis æmulos. [b] Philippu venditatione gloriæ ſuæ, tantarum urbium faſtidium agitat atque utros potiùs dignetur, æſtimat. Secretò igitur audi [2] utríſque legationibus, [c] his veniam belli pollicetur, jurejura do adactis, reſponſum nemini prodituros: illis contrà, vent rum ſe, auxiliumque laturum. Utróſque vetat parare bellur aut metuere. Sic variato reſponſo ſecuris omnibus, Therm pylarum anguſtias occupat.

Phocenſes, & multos Græciæ populos in ſervitutem ducit.

An.M.3708. Ol. 108. 3. Urb. C. 407. Ant. C. 344.

CAP. V. Tunc primùm Phocenſes, captos ſe fraude Philip animadvertentes, trepidi ad arma confugiunt. Sed neque ſpatiu erat inſtruendi belli, nec tempus ad contrahenda auxilia: & Phil pus excidium minabatur, nî fieret deditio. Victi igitur neceſſita pacta ſalute ſe dedidêrunt. [d] Sed pactio ejus fidei fuit, cujus ant fuerat deprecati belli promiſſio. Igitur [3] cæduntur paſſim rapiunt

INTERPRETATIO.

a Græcos, qui olim *erant vindices orbis terrarum, habere ſpem omnem in auxilio alterius, & ad eam calamitatem redactos ob bella civilia, ut demiſſi petant* à Philippo *opem.*

b *Philippus, ut gloriam ſuam* magis *oſtentet, civitatum tam potentium* legatos diu *incertos tenet, dum deliberat quibus po favere debeat.*

c *His promittit ſe bellum non factur eóſque coëgit jurare ipſos dicturos nen ſuum reſponſum.*

d *Sed tam fuit infidus in* ſervandis *pac quàm fuerat, dum promiſerat ſe bellum illaturum.*

NOTÆ.

1. *Phocenſium legati.*] Hoc malè Juſtinus; non enim legatos de pace tunc miſerunt Phocenſes, ſed acceptis à Lacedæmoniis mille gravis armaturæ militibus, duce Archidamo rege, ab Athenienſibus petierunt auxilia, uti narrat Diodor.

2. *Utríſque legationibus.*] Hoc falſum: unica enim tantùm fuit à Thebanis legatio, cùm Phocenſes, qui copias colligebant, legatione mittendâ non cogitârint.

3. *Cæduntur paſſim.*] Hoc item falſu nam Phalecus, Phocenſium dux, cùm imparem cerneret Philippo, quippe & Macedonum, & Theſſalorum co ſtiparetur, Athenienſium & Lacedær

qu

que; [1] non liberi parentibus, non conjuges maritis, non deorum ſimulachra templis ſuis relinquuntur. Unum tantùm miſeris ſolatium fuit, quòd, cùm Philippus portione prædæ ſocios fraudâſſet, nihil rerum ſuarum apud inimicos vidêrunt. Reverſus in regnum, ut pecora paſtores nunc in hibernos, nunc in æſtivos ſaltus trajiciunt, ſic ille populos & urbes, ut illi vel replenda, vel derelinquenda quæque loca videbantur, ad libidinem ſuam transfert. Miſeranda ubique facies, & excidio ſimilis erat: Non quidem pavor ille hoſtilis, nec diſcurſus per urbem militum erat: non tumultus armorum; non bonorum atque hominum rapina: ſed tacitus mœror & luctus, verentibus ne ipſæ lacrymæ pro contumaciâ haberentur. [a] Creſcit diſſimulatione ipsâ dolor; hoc altiùs demiſſus, quo minùs profiteri licet. Nunc ſepulchra majorum, nunc veteres penates, nunc tecta, in quibus geniti erant, in quibúſque genuerant, conſiderabant: miſerantes nùnc vicem ſuam, quòd in eam diem vixiſſent; nunc filiorum, quòd non poſt eam diem nati eſſent.

CAP. VI. Alios populos in finibus ipſis hoſtibus opponit: alios in extremis [regni terminis] ſtatuit: quoſdam bello captos in ſupplementis urbium dividit. Atque ita ex multis gentibus nationibúſque unum regnum populúmque conſtituit. Compoſitis ordinatíſque Macedoniæ rebus, [2] Dardanos, [3] cæteróſque finitimos, fraude captos, expugnat. Sed nec à proximis manus abſtinet. Siquidem [4] Arrybam, regem Epiri, uxori ſuæ Olympiadi arctiſſimâ cognatione junctum, pellere regno ſtatuit; atque Alexandrum, privignum ejus, uxoris Olympiadis fratrem, puerum honeſtæ pulchritudinis, in Macedoniam nomine ſororis arceſſit; omníque ſtudio ſollicitatum, ſpe regni, ſimulato amore, ad ſtupri conſuetudinem perpulit; majora in eo obſequia habiturus; ſive conſcientiæ pudore, ſive regni beneficio. Cùm igitur

Regnum Macedoniæ conſtituit.

An.M.3712. Ol. 109. 3. Urb. C. 411. Ant. C. 340

INTERPRETATIO.

a *Dolor creſcit, dum eum diſſimulare* conantur, *& eò major eſt, quò minus fas eſt eum palam teſtari.*

NOTÆ.

[...]iorum operâ, pacem eâ conditione imperavit, ut ipſe cum ſuis copiis aliò ſe conferret: quare, datâ acceptâque fide, in Peloponneſum ſe recepit.

1. *Non liberi parentibus.*] Cauſâ Phocenſium Amphictionibus permiſsâ, ſancitum eſt; ut trium in Phocide urbium mœnia deſtruerentur: exules Phocenſium piaculares haberentur, nec equos, nec arma eis tractare liceret. *Diod. & Demoſth.* Hic ſacri belli finis fuit anno, poſtquam cœptum eſt, decimo.

2. *Dârdanos.*] Qui in eâ parte Illyrici habitabant, quæ poſteà Myſia Mediterranea dicta eſt.

3. *Cæteróſque finitimos.*] Theſſalos vocat Diodor. qui, tyrannis ejectis, Philippo ſe dediderunt, aliíque vicini Græciæ populi.

4. *Arrybam.*] Cujus opera Olympiadem uxorem duxerat. Res aliter ſe habuit, *ex Diodor.* Cùm Arryba anno regni decimo obiiſſet, relicto filio Æacidâ, qui Pyrrhum genuit, Alexandro Olympiadis germano regnum à Philippo conceſſum eſt.

ad viginti annos perveniſſet, ereptum Arrybæ regnum puero ad modùm tradit, ſceleſtus in utroque. Nam nec in eo jus cognationis ſervavit, cui ademit regnum ; & eum, cui dedit, impudicum fecit antequàm regem.

LIBER IX.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Philippus cogitat de Græciâ ſubjugandâ ; ideò Byzantium, ſe fruſtrà, obſidet.*
2. *A Scytharum rege variis modis deluditur, unde pugna, & præda abducta.*
3. *Triballi Philippum prædâ ſpoliant. Athenienſes & Theban Philippus prælio atterit.*
4. *Victoriâ moderatè utitur : ſævit in Thebanos, qui fortiter gerunt.*
5. *Græciam pacare ſtudet, ut Perſas bello adoriatur.*
6. *Pauſanias Philippum obtruncat, ultionem ab iniquo judice exgens.*
7. *Philippus, Olympiade & Alexandro conſciis, interficitur.*
8. *Philippi elogium, ejuſdémque cum Alexandro filio, & ſucceſſor comparatio.*

CAPUT I.

Philippus Byzantium fruſtra obſidet.

An.M.3713. Ol. 109. 4. Urb. C. 412. Ante C. 339.

IN Græciam Philippus cùm venîſſet, ſollicitatus paucaru civitatum direptione ; & ex prædâ modicarum urbiur quantæ opes univerſarum eſſent, animo proſpiciens ; bellu toti Græciæ inferre ſtatuit. [a] Ad cujus emolumentum egreg pertinere ratus, [1] ſi Byzantium, nobilem & maritimam urber receptaculum terrâ marique copiis ſuis futuram, in poteſt tem redegiſſet, eandem, claudentem ſibi portas, obſidioi cinxit. Hæc namque urbs condita primò [2] à Pauſaniâ, re

INTERPRETATIO.

a *Arbitratus multùm conferre ad illius belli felicem exitium.*

NOTÆ.

1. *Si Byzantium.*] Non Byzantium primò, ſed Perinthum, quod Athenienſibus faveret, cùm triginta armatorum millibus oppugnavit : cùm verò Athenienſes, Perſarum Satrapæ, & Byzantini Perinthiis mitterent auxilia, diviſo duas in partes exercitu, Byzantium ſimul & Perinthi obſedit. *Ex Diodor.*

2. *A Pauſaniâ.*] Errat graviter Juſ nus. Non enim à Pauſaniâ, ſed à By ſeu Byſante, Megarenſium duce, Byzatium ad Boſphorum Thraciæ conditum e

Spart

Spartanorum, & per VII annos poſſeſſa fuit: deinde variante victoriâ, nunc Lacedæmoniorum, nunc Athenienſium juris habita eſt. Quæ incerta poſſeſſio effecit, ut nemine, quaſi ſuam auxiliis juvante, libertatem conſtantiùs tueretur. [a] Igitur Philippus, longâ [1] obſidionis morâ exhauſtus, pecuniæ commercium [2] de piraticâ mutuatur. Captis itaque centum ſeptuaginta navibus, mercibúſque diſtractis, anhelantem inopiam paululùm recreavit. Deinde, ne unius urbis oppugnatione tantus exercitus tereretur, profectus cum fortiſſimis, multas [3] Cherſonenſium urbes expugnat; filiúmque Alexandrum, decem & octo annos natum, ut, ſub militiâ patris, tirocinii rudimenta deponeret, ad ſe arceſſit. In Scythiam quoque prædandi causâ profectus eſt, more negotiantium, impenſas belli alio bello refecturus.

CAP. II. Erat eo tempore rex Scytharum [4] Atheas, qui, cùm bello Iſtrianorum premeretur, auxilium à Philippo per [5] Apolloníenſes petit, in ſucceſſionem eum regni Scythiæ adoptaturus. Cùm interim [6] Iſtrianorum rex decedens, & metu belli, & auxiliorum neceſſitate Scythas ſolvit. Itaque Atheas, remiſſis Macedonibus, renuntiari Philippo jubet, *neque auxilium ejus ſe petiſſe; neque adoptionem mandâſſe. Nam neque vindictâ Macedonum egere Scythas, quibus meliores forent: neque hæredem ſibi, incolumi filio, deeſſe.* His auditis Philippus legatos ad Atheum [b] mittit, impenſæ obſidionis portionem petentes, ne inopiâ deſerere bellum cogatur. Quod eo promptiùs eum facere debere, [c] quòd miſſis à ſe in auxilium ejus militibus, ne

Philippus vincit Scythas.

INTERPRETATIO.

a *Quare Philippus exhauſtâ pecuniâ in diuturnâ obſidione, piraticam exercet ut pecuniam recuperet.*

b *Mittit ut peterent partem pecuniæ impenſæ in obſidione.*

c *Quòd non dederit militibus miſſis à ſe in auxilium ejus, non modò munera ob officium* redditum, *ſed ne pecuniam qui ad vitam* ſuſtentandam.

NOTÆ.

...ilò poſt deducta eſt à Mileſiis colonia, ...æ adventu Darii Hyſtaſpis, territa, cùm ... Thraciam confugiſſet; aliquantò poſt Lacedæmonii, duce Pauſaniâ, illuc coloniam ...ſerunt.

1. *Obſidionis morâ.*] Byzantii, Athenienſium auxiliis adjuti, fortiter Philippo re...ſerunt.

2. *De piraticâ.*] Nulla apud Demoſthenem & Æſchinem piraticæ mentio; ſed ...rant Philippum maris imperium affe...ſſe, quò faciliùs inſulares ab Athenien...n amicitiâ averteret.

3. *Cherſonenſium.*] Præter urbes, quibus ... nomen impoſitum eſt, multiplex eſt ...ula Cherſoneſus. 1. Thracica, quæ juxta Helleſpontum in mare Ægeum excurrens à Meridie in Boream extenditur. 2. Taurica, inter Pontum Euxinum, Boſphorum Cimmerium, & Paludem Mæotidem, *Crim Tartary*. 3. Cymbrica, inter Cymbricum, & Suevicum mare, ſeu Codanum ſinum, *Jutland*. 4. Aurea, Regio Aſiæ in Indiâ extra Gangem, *Malaca*.

4. *Atheas.*] Ab aliis Matheas, Macheas dicitur.

5. *Apollonienſes.*] Multiplex fuit Apollonia in Europâ; triplex in Macedoniâ, una in Thraciâ juxta oram Ponti Euxini, de quâ loquitur Juſtinus.

6. *Iſtrianorum.*] Populi fuêre Myſiæ inferioris, juxta oſtia Meridionalia Iſtri fluvii.

 ſumptum

ſumptum quidem vitæ, non modò officii pretia dederit. Athea inclementiam cœli & terræ ſterilitatem cauſatus, quæ non patrimoniis ditet Scythas, ſed vix alimenta exhibeat, reſpondit *nullas ſibi opes eſſe, quibus tantum regem expleat*; & *turpiù. putare, parvo defungi, quàm totum abnuere: Scythas autem virtute animi, & duritiâ corporis, non opibus cenſeri.* Quibus deriſus Philippus, ſolutâ obſidione Byzantii, [1] Scythica bella aggreditur, præmiſſis legatis, quò ſecuriores faceret, quæ nuntien Atheæ, *dum Byzantium obſidet, voviſſe ſe ſtatuam Herculi, a. quam in oſtio Iſtri ponendam ſe venire, pacatum acceſſum ad religionem dei petens, amicus ipſe Scythis venturus.* Ille, *ſi voi fungi vellet, ſtatuam ſibi mitti* jubet; *non modò ut ponatur, verùm etiam ut inviolata maneat*, pollicetur: *Exercitum autei fines ingredi negat ſe paſſurum. Ac ſi invitis Scythis ſtatuan*
An.M.3715. Ol. 110. 2. Urb. C. 414. Ant. C. 337. *ponat; eo digreſſo ſublaturum, verſurúmque æs ſtatuæ in aculeos ſagittarum.* His utrimque irritatis animis, prælium committitur. Cùm virtute & numero præſtarent Scythæ, aſtu Philipr vincuntur. Viginta millia puerorum ac fœminarum capta, pecoris magna vis, auri argentíque nihil. [a] Ea primùm fides ir opiæ Scythicæ fuit. Viginti millia nobilium equarum ad genu faciendum in Macedoniam miſſa.

Philippus, à Triballis victus, Græcos ad Cheroneam vincit.

CAP. III. Sed revertenti ab Scythiâ, [2] Triballi Philippo occurrant: negant ſe tranſitum daturos, nî portionem accipian prædæ. Hinc jurgium, & mox prælium; in quo ita in femor vulneratus eſt Philippus, ut per corpus ejus equus interficeretur Cùm omnes occiſum putarent, præda amiſſa eſt. Ita Scythica velut devota, ſpolia penè luctuoſa Macedonibus fuêre. Ut verò ex vulnere primùm convaluit, diu diſſimulatam [3] bellun Athenienſibus infert: quorum cauſæ [4] Thebani ſe junxêre, metuentes, ne, victis Athenienſibus, veluti vicinum incendium, bellum ad ſe tranſiret. Factâ igitur inter duás, paulò antè infeſtiſſimas, civitates ſocietate, legationibus Græciam fatigant; com
An.M.3716. Ol. 110. 3. Urb. C. 541. Ant. C. 336. munem hoſtem putant communibus viribus ſubmovendum neque enim ceſſaturum Philippum, ſi proſperè prima ſucceſſerint, niſi omnem Græciam domuerit. Motæ quædam civitate Athenienſibus ſe jungunt: quaſdem autem ad Philippum bel

INTERPRETATIO.

a *Id primùm probavit Scythas inopes eſſe.*

NOTÆ.

1. *Scythica bella.*] De hoc bello omnes ferè conſentiunt.

2. *Triballi.*] Populi Myſiæ inferioris, quorum regio Bulgaria, urbs primaria *Sophia* vocatur.

3. *Bellum infert.*] Simulato in Cyrthæos & Locrenſes bello, Elateam & Cytinium Athenienſium oppida, occupavit. *Diodor.*

4. *Thebani ſe junxêre.*] Legatus ab Athenienſibus Thebas miſſus eſt Demoſthenes cujus rationibus perſuaſi Thebani, repudiatâ Philippi amicitiâ, ſe junxêrunt Athenienſibus. *Ita Diod. & Plut.*

metu

tus traxit. Prælio commiſſo, cùm Athenienſes longè majore [1] ilitum numero præſtarent, aſſiduis bellis induratâ virtute acedonum [2] vincuntur: [3] non tamen immemores priſtinæ riæ cecidêre: quippe adverſis vulneribus, omnes loca, quæ nda à ducibus acceperant, morientes corporibus texêrunt. c dies univerſæ Græciæ & gloriam dominationis, & vetuſtiſ- am libertatem finivit.

AP. IV. Hujus victoriæ callidè [4] diſſimulata lætitia eſt. nique non ſolita ſacra Philippus illâ die fecit: non in convivio t: non ludos inter epulas adhibuit: non [5] coronas aut [6] un- nta ſumpſit; & quantùm in illo fuit, ita vicit, ut victorem no ſentiret. Sed nec Regem ſe Græciæ, ſed ducem appellari it. Atque ita inter tacitam lætitiam, & dolorem hoſtium peravit, ut neque apud ſuos exultâſſe, neque apud victos in- âſſe videretur. Athenienſibus, quos paſſus infeſtiſſimos fuerat, captivos gratis remiſit, & bello conſumptorum corpora ſepul- æ reddidit; reliquiáſque funerum ut ad ſepulchra majorum rrent, ultrò hortatus eſt. Super hæc Alexandrum filium cum ico [7] Antipatro, qui pacem cum his amicitiámque jungerent, enas miſit. Thebanorum porrò non ſolùm captivos, verùm m interfectorum ſepulturam vendidit. Principes civitatis alios ri percuſſit: alios in exilium redegit, bonáque omnium oc- avit: [8] Pulſos deinde per injuriam, in patriam reſtituit; ex um numero CCC exules, judices rectoréſque civitati dedit: pud quos cùm potentiſſimi quíque rei ejus ipſius criminis po- larentur, quòd per injuriam ſe in exilium egiſſent, hujus nſtantiæ fuêrunt, ut omnes ſe auctores faterentur, meliúſque

Agit cum Athenienſibus leniter, cum Thebanis ſeverè.

INTERPRETATIO.

Apud eos judices dum potentiſſimi quique cives accuſantur, tamquam rei magni *criminis, l illos ejeciſſent in exilium injuriâ.*

NOTÆ.

. *Militum numero.*] Teſtatur Diodor. lippum, & numero & robore militum enienſibus præſtitiſſe, illi enim equitum triginta peditum millia tribuit.

. *Vincuntur.*] Ad Chæroneam, Bœotiæ idum: multum ad hanc victoriam con- t Alexandri virtus, qui, paternæ laudis ulus, aciem ſibi oppoſitam vicit: quo Philippus, ne filio cederet, objectum agmen vertit in fugam. *Diodor.*

. *Non tamen immemores, &c.*] Referunt ique Demoſthenem abjecto clypeo, è nâ fugiſſe, cúmque chlamys adhæſiſ- rubo, quaſi jam ab hoſte teneretur, cle- ſe ζώγρει, *vivum cape.*

4. *Diſſimulata lætitia.*] Philippus intem-peranter admodum ſe geſſit, victíſque ex-probravit cladem, *teſte Diodor.* Sed à De-made captivo liberâ oratione admonitus, miſſis Athenas legatis cum Athenienſibus fœdus renovavit. *Ita Diodor.*

5. *Coronas.*] Convivales, quæ ſæpiſſimè ex roſis texebantur.

6. *Unguenta.*] Veteres coronati, & un-guentis delibuti convivari ſolebant.

7. *Antipatro.*] Quem poſteà Alexander profectus in Perſas, Macedoniæ præfecit.

8. *Pulſos.*] Multos cives è patriâ expu-lerant Thebani, quòd Philippo favere dice-rentur.

cum

cum republicâ actum, cùm damnati eſſent, quàm cùm reſtit[i], contenderent. Mira prorsùs audacia: de judicibus vitæ necíſ[e] ſuæ, quemadmodum poſſunt, ſententiam ferunt; contemnú[-] que abſolutionem, quam dare inimici poſſunt: & quoniam re[s] nequeunt ulciſci, verbis uſurpant libertatem.

Philippus, Græciâ pacatâ, in Perſas bellum parat.

CAP. V. Compoſitis in Græciâ rebus, Philippus omnium [-] vitatum legatos ad formandum rerum præſentium ſtatum evc[-] ri [1] Corinthum jubet. Ibi pacis legem univerſæ Græciæ pro [-] ritis ſingularum civitatum ſtatuit; conciliumque omnium, ve[-] ti unum ſenatum, ex omnibus legit. Soli Lacedæmonii, & [-] gem, & regem contempsêrunt; ſervitutem, non pacem rati, q[-]

An.M.3717. Ol. 110. 4. Urb. C. 416. Ante C. 335.

non ipſis civitatibus conveniret, ſed à victore ferretur. Aux[-] deinde ſingularum civitatum deſcribuntur, [a] ſive adjuvandus [-] manu rex oppugnante aliquo foret, ſeu duce illo bellum infer[-] dum. Neque enim dubium erat, imperium Perſarum his ap[-] ratibus peti. Summa auxiliorum [2] ducenta millia peditum fi[-] re, & equitum quindecim millia. Extra hanc ſummam & M[a-] cedoniæ exercitus erat, & confinis [3] domitarum gentium bar[ba-] ries. Initio veris tres duces in Aſiam Perſarum juris præmit[tit,] Parmenionem, [4] Amyntam, & Attalum, [5] cujus ſororem nup[er] expulsâ Alexandri matre Olympiade, propter ſtupri ſuſpic[io-] nem, [6] in matrimonium receperat.

Philippus occiditur.

CAP. VI. Intereà, dum auxilia à Græciâ coëunt, nuptias [7] Cl[eo-] patræ filiæ, & Alexandri, quem regem Epiri fecerat, celebr[at.]

INTERPRETATIO.

a *Sive eo exercitu Philippus adjuvandus eſſet contra illos qui ipſi bellum indicerent, [sive] aliis bellum inferret.*

NOTÆ.

1. *Corinthum.*] Urbem Peloponneſi in medio Iſthmi Corinthiaci: habebat arcem Acrocorinthum, & navalia duo, Lechæum in ſinu Corinthiaco, & Cenchreas in Saronico.

2. *Ducenta millia.*] Juſtum numerum excedere videtur Juſtinus, cùm Alexander, Græcorum etiam electus imperator, longè pauciori militum numero in Perſas bellum geſſerit.

3. *Domitarum gentium.*] Illyrios intelligit, Dardanos, Thracas, & finitimos Macedoniæ populos, quos Philippus vel terruerat, vel vicerat.

4. *Amyntam.*] Amyntæ non meminit Diod. ſed Attalum copiis omnibus præficit.

5. *Cujus ſororem.*] Illius, non ſororem, ſed neptem Cleopatram uxorem duxit.

6. *In matrimonium, &c.*] Dum nup[tiæ] celebrarentur, Attalus hortatus eſt Macec[do-] nas, ut juſtum Philippo ſucceſſorem à I[?] expoſcerent; quo audito exarſit Alexand[er;] *quid nos tibi,* inquit, *ſcelus, num adulter[ini] videmur?* eúmque ſcypho petiit; quare Ph[i-] lippus, ſtricto enſe, in filium irruit; ſe[d] impacto per iram & vinum pede, prolap[ſus] eſt; cui, inſultans Alexander, *hic verò,* i[n-] quit, *Macedonas ex Europâ en Aſiam par[a-] bat tranſmittere, qui, ex lecto in lectum tra[nſ-] grediens, procidit.* Deinde Alexander, mi[ſſâ] in Epirum Olympiade, in Illyrium ſe co[n-] tulit, unde paulò pòſt Demarati Corintl[ii] conſilio revocatus eſt.

7. *Cleopatræ filiæ.*] Quam ex Olympia[de] ſuſceperat, quare avunculo nupſit: erat [e-] nim Alexander frater Olympiadis.

Di[?]

s erat pro magnitudine duorum regum, & collocantis filiam, ıxorem ducentis, apparatibus inſignis. Sed [1] nec ludorum An.M.3718. ɡnificentia deerat: ad quorum ſpectaculum Philippus dum Ol. 140. 1. cuſtodibus, medius [2] inter duos Alexandros, filium, gene- Urb. C. 417. ıque, contenderet; Pauſanias, nobilis ex Macedonibus ado- Ant. C. 334. ens, nemini ſuſpectus, occupatis anguſtiis, Philippum in ıſitu obtruncat: diemque lætitiæ deſtinatum, fœdum luctu ɜris facit. Hic Pauſanias primis pubertatis annis ſtuprum per ıriam paſſus ab Attalo fuerat: cujus indignitati hæc etiam itas acceſſerat: nam perductum in convivium, ſolutúmque o, Attalus, non ſuæ tantùm, verùm & convivarum libidini, ıt ſcortum vile, ſubjecerat, ludibriúmque omnium inter æqua- reddiderat. Hanc rem ægrè ferens Pauſanias, querelam Phi- o ſæpè detulerat. Cùm variis fruſtrationibus [3] non ſine riſu erretur, [a] & honoratum inſuper ducatu adverſarium cerne- ; iram in ipſum Philippum vertit; ultionémque, quam ab erſario non poterat, ab iniquo judice exegit.

CAP. VII. Creditum eſt etiam immiſſum ab Olympiade, ma- Alexandri, fuiſſe; nec ipſum Alexandrum ignarum paternæ is extitiſſe: quippe non minùs Olympiadem repudium, & latam ſibi Cleopatram, quàm ſtuprum Pauſaniam, doluiſ- Alexandrum quoque, regni æmulum, fratrem ex novercâ ceptum, timuiſſe: eóque actum, ut in convivio anteà, pri- m cum Attalo, mox cum ipſo patre, jurgaret: adeò ut etiam cto gladio eum Philippus conſectatus ſit, [b] ægrêque à filii le, amicorum precibus, exoratus. Quamobrem Alexander avunculum ſe in Epirum cum matre, inde ad regem Illyrio- n contulerat: víxque revocanti mitigatus eſt patri, precibúſ- e cognatorum ægrè redire compulſus. Olympias quoque fra- m ſuum Alexandrum, Epiri regem, in bellum ſubornabat; erviciſſétque, nî filiæ nuptiis pater generum occupâſſet. [c] His ſti- lis irarum utrique Pauſaniam, de impunitate ſtupri ſui queren- ı, ad tantum facinus impuliſſe creduntur. Olympias certè, fu-

Olympias & Alexander de Philippi nece inſimulantur.

INTERPRETATIO.

a *Et videret prætereà* Attalum *ſuum ad-* *arium ducis honore inſignitum.*

b *Et difficilè, permotus precibus amico-* *rum,* abſtinuit *à cæde filii.*

c *Idque obtinuiſſet, nî pater* Philippus, *impediîſſet, dando filiam uxorem* Alexandro.

NOTÆ.

1. *Nec ludorum, &c.*] Maximus erat tiarum apparatus, & ingens ad hanc ıpam populorum concurſus.

2. *Inter duos Alexandros.*] Candidâ in- ıs ſtolâ Philippus juſſit ſatellitibus, ut per longum intervallum ſequerentur, i Græcorum benevolentiâ ſeptus ſa- tellitum præſidio non indigeret.

3. *Non ſine riſu.*] Id tamen Philippus graviter tulit; ſed cùm Attalo egeret fortiſſimo duce, Pauſaniam lenire ſtudens, eum ad locum inter corporis ſui cuſtodes honoratiorem promovit, *ex Diodor.*

gienti,

gienti percuſſori, equos quoque præparatos habuit. Ipſa dein auditâ regis nece, cùm titulo officii ad exequias cucurriſſet, cruce pendentis Pauſaniæ capiti, eâdem nocte quâ venit, co nam auream impoſuit: quod nemo alius audere, niſi hæc, perſtite Philippi filio, potuiſſet. Paucos deinde poſt dies, re um corpus interfectoris ſuper reliquias mariti cremavit; & mulum ei eodem fecit in loco, parentaríque eidem quotan incuſsâ populo ſuperſtitione, curavit. Poſt hæc Cleopatram, à pulſa Philippi matrimonio fuerat, in gremio ejus priùs filiâ in fectâ, finire vitam [1] ſuſpendio coëgit, [a] ſpectaculoque pende ultionem potita eſt, ad quam per parricidium feſtinaverat. viſſimè gladium, quò rex percuſſus eſt, Apollini ſub non Myrtalis conſecravit: hoc enim nomen ante Olympiadis pa læ fuit. Quæ omnia ita palàm facta ſunt, ut timuiſſe videa ne facinus ab eâ commiſſum non probaretur.

Philippi & Alexandri effigies.

CAP. VIII. Deceſſit Philippus XL & VII annorum, cum a XXV regnâſſet. Genuit ex Lariſſeâ ſaltatrice filium Aridæum, poſt Alexandrum regnavit. Habuit & alios multos ex variis trimoniis regio more ſuſceptos, qui partim fato, partim ferro riêre. Fuit rex armorum quàm conviviorum apparatibus ſtu ſior; cui maximæ opes erant inſtrumenta bellorum: divitia quæſtu quàm cuſtodiâ ſolertior: itaque inter quotidianas rap ſemper inops erat. Miſericordia in eo & perfidia pari jure dilec Nulla apud eum turpis ratio vincendi. Blandus pariter & inſi ſus alloquio; qui plura promitteret, quàm præſtaret: in ſeria jocos artifex. Amicitias utilitate, non fide colebat. [b] Grati fingere in odio, inſtruere inter concordantes odia, apud utrum gratiam quærere, ſolennis illi conſuetudo. Inter hæc eloquen & inſignis oratio, acuminis & ſolertiæ plena: ut nec ornatui cilitas, nec facilitati inventionum deeſſet ornatus. Huic Alex der filius ſucceſſit, & virtute & vitiis patre major. Itaque vinc di ratio utríque diverſa. Hic apertè, ille artibus bella ctabat. Deceptis ille gaudere hoſtibus, hic palam fuſis. Prud tior ille conſilio, hic animo magnificentior. Iram pater diſſi lare, plerumque etiam vincere: hic ubi exarſiſſet, nec dilatio ul

INTERPRETATIO.

a *Voluitque ſpectare pendentem è fune* Cleopatram, *cujus mortem cogitabat, cùm parricidium commiſit* Philippum occidendo.

b *Semper ſolebat fingere amare ſe eos, odio habebat, & ſerere diſſidia inter an & quærere utriuſque benevolentiam.*

NOTA.

1. *Suſpendio coëgit.*] Filiæ ſuſceptæ à Philippo non meminit Diodorus, ſed parvulum Cleopatræ filium unà cum matre in vaſe æneo ignibus circumdato periiſſe teſti Pauſanias; cujus criminis & Alexand & Olympiadem conſcios facit Plutarchus

;, nec modus erat. Vini nimis uterque avidus: ſed ebrietatis verſa vitia. Patri mos erat etiam de convivio in hoſtem pro- rrere, manum conſerere, periculis ſe temerè offerre: Alexan- r non in hoſtem, ſed in ſuos ſæviebat. Quamobrem Philippum pè vulneratum prælia remiſêre: hic amicorum interfector con- vio frequenter exceſſit. Regnare ille cum amicis nolebat, hic in nicos regna exercebat. Amari pater malle, hic metui. Litera- m cultus utríque ſimilis. Solertiæ pater majoris, hic fidei. rbis atque oratione Philippus, hic rebus moderatior. Parcendi ctis filio animus & promptior, & honeſtior. Frugalitati pater, xuriæ filius magìs deditus erat. Quibus artibus orbis imperii ndamenta pater jecit, operis totius gloriam filius conſummavit.

LIBER X.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Artaxerxis filii in patrem conſpirant. Sed, conſpiratione detectâ, parricidii pœnas dant.*
2. *Cauſa parricidii ex multiplici libidine nata.*
3. *Ochus, Artaxerxis ſucceſſor, cognatorum principum ſtrage regiam replet. Perſicæ monarchiæ finis.*

CAPUT I.

ARTAXERXI, regi Perſarum, ex pellicibus cxv [1] filii fuêre, ſed tres tantùm juſto matrimonio ſuſcepti: Darius, Ariarates, & Ochus. Ex his Darium contra *Artaxerxis filii in eum conſpirant.* orem Perſarum, apud quos rex non niſi morte mutatur, [2] per An.M.3689. dulgentiam pater regem vivus fecit: nihil ſibi ablatum exiſti- Ol. 103. 4. ans, quod in filium contuliſſet; ſinceriúſque gaudium ex Urb. C. 388. ocreatione capturus, ſi inſignia majeſtatis ſuæ vivus in filio Ant. C. 363. nſpexiſſet. Sed Darius, poſt nova paternæ pietatis exempla, terficiendi patris conſilium cepit. Sceleratus, ſi ſolus parrici- um cogitâſſet; tantò ſceleratior, quod in ſocietatem facino- aſſumptos, quinquaginta fratres fecit parricidas. Oſtenti orsùs genus, ubi [3] in tanto populo non ſolùm ſociari, ve-

NOTÆ.

1. *Filii fuêre.*] Trecentas & ſexaginta cubinas habebat, *ex Plutarch.*

2. *Per indulgentiam.*] Ne regnum poſt s mortem novis bellis, fratrúmque diſſidiis turbaretur.

3. *In tanto populo.*] Id eſt, in tantâ conjuratorum multitudine.

rùm

rum etiam ſileri parricidium potuit; ut ex quinquaginta li-
ris nemo inventus ſit, quem aut paterna majeſtas, aut vene-
tio ſenis, aut indulgentia patris, à tantâ immanitate revoca
Adeóne vile paternum nomen apud tot numero filios fuit,
quorum præſidio tutus etiam adversùs hoſtes eſſe debue
eorum inſidiis circumventus, tutior ab hoſtibus quàm à fi
fuerit?

Hujus conjurationis cauſa libido. Omnes occiduntur.

CAP. II. Cauſa parricidii ſceleratior ipſo parricidio fuit. (
ciſo quippe Cyro fraterno bello, cujus mentio ſupra habita
Aſpaſiam, pellicem ejus, rex Artaxerxes in matrimonium re
perat. Hanc patrem cedere ſibi, ſicuti regnum, Darius poſtu
verat: qui, pro indulgentiâ ſuâ in liberos, primò facturum
dixerat: mox pœnitentiâ ductus, ut honeſtè negaret, quod tem
promiſerat, [1] Solis eam ſacerdotio præfecit, quo perpetua illi
omnibus viris pudicitia imperabatur. Hinc exacerbatus juve
in jurgia primò patris erupit: mox factâ cum fratribus conju
tione, dum patri [2] inſidias parat, [3] deprehenſus cum ſociis, pœ
parricidii diis paternæ majeſtatis ultoribus dedit. Conjuges q
que omnium cum liberis, ne quod veſtigium tanti ſceleris ex
ret, interfectæ. Poſt hæc Artaxerxes morbo ex dolore contr
to decedit, rex, quàm pater, fælicior.

Ochus regnare incipit, & moritur. An.M.3690. Ol. 104. 1. Urb. C. 388. Ante C. 362.

CAP. III. Hæreditas regni [4] Ocho tradita, qui, timens pari
conjurationem, regiam cognatorum cæde, & ſtrage principum
plet, nullâ [5] non ſanguinis, non ſexûs, non ætatis miſericordiâ p
motus: ſcilicet ne innocentior fratribus parricidis haberetur. A
que ita, veluti purificato regno, bellum [6] Caduſiis infert. In eo c
adversùs provocatorem hoſtium [7] Codomannus quidam omni
favore proceſſiſſet; hoſte cæſo, victoriam ſuis pariter, & pr
amiſſam gloriam, reſtituit. Ob hæc decora idem Codomann
præficitur [8] Armeniis. Interjecto deinde tempore, [9] poſt mort

NOTÆ.

1. *Solis eam ſacerdotio.*] Non Solis, ſed Dianæ, quæ Ecbatanis colebatur, factam ſacerdotem ſcribit Plutarch.

2. *Inſidias parat.*] Impulſore Tiribaſo.

3. *Deprehenſus.*] Manifeſto in ſcelere operâ Eunuchi, Artaxerxis juſſu, unà cum fratribus, eorúmque conjugibus occiſus eſt: quod viſum eſt aliquantò crudelius; licèt lex ſit apud Perſas, quâ reorum affines ſimul cum ipſis perire jubeantur; ſed Ochi crudelitas, Artaxerxi clementiæ famam conciliavit.

4. *Ocho.*] Qui vino patre è fratribus alterum calumniis ad venenum compulerat, alterum decrepiti patris delicias per Herpatem, Tiribaſi filium, curaverat interfici. *Plutarch.*

5. *Non ſanguinis, &c.*] Author eſt C tius 80 fratres Siſygambis, Darii matris, eo eſſe occiſos.

6. *Caduſiis.*] Qui non procul à mari C pio habitant.

7. *Codomannus.*] Non fuit ex ſtirpe giâ, *ex Arrian. & Curtio.* Sed Diod facit eum Arſani, Euſebius Arſami fili qui frater fuit, vel Artaxerxis, vel Ochi.

8. *Armeniis.*] Duplex eſt Armenia, n jor & minor; utraque à Cappadociâ ad M dos uſque, trans Euphratem, inter Iberi & Meſopotamiam extenditur: major C *diſtan*, minor *Aladuli* dicitur.

9. *Poſt mortem Ochi.*] Alii aliter e mortem referunt: cùm Ægyptum jam

Oc

chi regis, [1] ob memoriam priſtinæ virtutis, [2] rex à populo nſtituitur; Darii nomine, ne quid regiæ majeſtati deeſſet, noratus; bellúmque cum Alexandro magno, diu variante forнâ, magnâ virtute geſſit. Poſtremò, victus ab Alexandro, & cognatis occiſus, vitam pariter cum Perſarum regno finivit. An.M.3719. Ol. 110. 3. Urb. C. 415. Ant. C. 336.

NOTÆ.

ellem recuperâſſet, & ſacra eorum irſſe, & Apim menſæ comedendum apuiſſe traditur, quod poſteà Bagoas Spanatione Ægyptius morte regis ultus eſt, teſtatur Sulpitius Severus, & Ælianus, addit ejus corpus minutas in partes conım, felibus projectum fuiſſe.

1. *Ob memoriam virtutis.*] Opera præci: Bagoæ à ſatrapis præ cæteris electus : cùm tamen paulò pòſt Bagoas eum tollere veneno tentaret, rex, detectis inſidiis, Bagoam vocat, eúmque ad bibendum venenum coëgit. *Diod.*

2. *Rex à populo.*] Non Ocho tamen ſucceſſit Darius, ſed Arſi, Ochi filio minimo, quem Bagoas, occiſis fratribus, patri ſuffecerat: quémque anno imperii tertio, ut habet Diodor. unà cum filiis è vitâ ſuſtulit. Arrianus tamen ejus cædis Darium accuſat.

LIBER XI.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Occiſo Philippo, Alexander Macedones in officio continet.*
2. *Initia principatûs Alexandri. Perſas bello aggredi conſtituit.*
3. *Græcos defectionem cogitantes coërcet.*
4. *Thebas, victis incolis, evertit. Athenienſibus infeſtus.*
5. *Sævit in novercæ ſuæ cognatos, & in conſanguineos ſuos; deinde bellum Perſicum aggreditur.*
6. *Diſciplinam militarem ordinat. Parvâ manu ingentia molitur. Perſas prælio ſuperat.*
7. *Inſidiis vitatis, Gordium nodum fatalem callidè ſolvit.*
8. *In graviſſimum morbum incidit, & ſanitati reſtituitur.*
9. *Ad alterum prælium apparatus. Atrox pugna. Strages Perſarum, & fuga Darii, cujus uxor, mater, filia, captivæ ab Alexandro regiè excipiuntur.*
10. *Perſis ſuperatis, à Perſarum luxu Alexander ſuperatur. Novæ in Orientem victoriæ. Tyrus expugnatur.*
11. *Provinciis non paucis receptis, pergit ad Hammonis oraculum.*
12. *Darii regnum ambit, & pacem petenti recuſat.*
13. *Tertii prælii inter Alexandrum & Darium circumſtantiæ quædam.*

14. *Ejuſ-*

14. *Ejuſdem prælii deſcriptio. Perſæ fugantur; victores p-dâ ingenti potiuntur.*

15. *Darius à ſuis vinctus, & multis vulneribus confoſſus, ſ-tem dicit Alexandro, & in morte regium animum pr t. Alexander Darii obitum fletu & regiâ ſepulturâ decorat.*

CAPUT I.

Occiſo Philipppo Alexander Macedones continet.

An.M.3718. Ol. 111. 1. Urb. C. 417. Ant. C. 334.

IN exercitu Philippi, ſicuti variæ gentes erant, ita, eo occ diverſi motus animorum fuêre. Alii quippe, injuſtâ ſe tute oppreſſi, ad ſpem ſe libertatis erigebant: alii ta longinquæ militiæ, remiſſam ſibi expeditionem gaudeba [a] nonnulli [1] facem nuptiis filiæ accenſam, rogo patris ſubdi dolebant. Amicos quoque, tam ſubitâ mutatione re haud mediocris metus ceperat, reputantes nunc provoca Aſiam, [2] nunc Europam nondum perdomitam, nunc Illyrios Thracas, & Dardanos, cæteráſque barbaras gentes fidei dul & mentis infidæ; qui omnes populi ſi pariter deficiant, re nullo modo poſſe. Queis rebus veluti medela quædam interv tus [3] Alexandri fuit: qui pro concione ita vulgus omne conſ tus hortatúſque pro tempore eſt, ut & metum timentibus de ret, & ſpe omnes impleret. Erat hic annos xx natus: in ætate ita moderatè de ſe multa pollicitus eſt, [b] ut appareret ra eum experimentis reſervare. Macedonibus immunitatem c ctarum rerum, præter militiæ vacationem, dedit; quo facto tum ſibi favorem omnium conciliavit, ut, corpus hominis, virtutem regis mutâſſe ſe dicerent.

Barbaros domat. In Perſas bellum gerere conſtituit.

CAP. II. Prima illi cura paternarum exequiarum fuit: in c bus ante omnia, cædis conſcios ad tumulum patris occidi juſſit: Alexandro [4] Lynceſtarum fratri pepercit, ſervans in eo auſpici dignitatis ſuæ: nam regem eum primus ſalutaverat. Æmul quoque imperii Caranum, fratrem ex novercâ ſuſceptum, inte ci curavit. Inter initia multas [5] gentes rebellantes compeſc

INTERPRETATIO.

a *Nonnulli dolebant Philippum interfectum fuiſſe, dum nuptiæ* ipſius *filiæ celebrarentur.*

b *Ut omnes intelligerent* ipſum *facti plura quàm promiſerat.*

NOTÆ.

1. *Facem nuptiis, &c.*] Id eſt, dum nuptiæ filiæ celebrarentur, dolebant quòd occiſus eſſet Philippus.

2. *Nunc Europam.*] Nec enim Græci penitus erant eo tempore domiti.

3. *Alexandri fuit.*] Quidam apud Plutarchum eum non Philippi, ſed Pauſaniæ & Olympiadis filium putârunt.

4. *Lynceſtarum.*] Lynceſtis regio Macedoniæ mediterranea, per quam I ceſtius fluvius decurrit.

5. *Gentes rebellantes.*] Thracas, Tri los, & Getas Iſtri accolas, mirâ ce tate vicit, quod pluribus Arrianus pe quitur.

orien

›rientes nonnullas [1] ſeditiones extinxit. Quibus rebus erectus, :itato gradu in Græciam contendit: ubi, exemplo patris Corinhum evocatis civitatibus, dux in locum ejus [2] ſubſtituitur. Inhoatum deinde à patre Perſicum bellum aggreditur: in cujus apıaratu occupato nuntiatur, Athenienſes, & Lacedæmonios, ab eo d Perſas defeciſſe, auctorémque ejus defectionis, magno auri ondere à Perſis corruptum, Demoſthenem oratorem extitiſſe; ui Macedonum deletas omnes cum rege copias à Triballis afrmaverit, producto in concionem auctore, qui in eo prælio, in ıo rex ceciderit, ſe quoque vulneratum diceret. Quâ opinio: mutatos omnium fermè civitatum animos eſſe: præſidia Ma:donum obſideri. Quibus motibus occurſurus, tantâ celeritate ſtructo paratóque exercitu Græciam oppreſſit, ut, quem venire ›n ſenſerant, videre ſe vix crederent.

An. M. 3719. Ol. III. 2. Urb. C. 418. Ante C. 333.

Græcos defectionem cogitantes coërcet.

CAP. III. In tranſitu hortatus Theſſalos fuerat; beneficiomque Philippi patris, maternæque ſuæ cum his ſub [3] Æacidam gente neceſſitudinis admonuerat. Cupidè hæc Theſſalis dientibus, exemplo patris, dux univerſæ gentis creatus erat, vectigalia omnia reditúſque ſuos ei tradiderant. Sed Athe:nſes, ſicuti primi defecerant, ita primi pœnitere cœpêrunt: ntemptum hoſtis in admirationem vertentes, pueritiámque exandri, ſpretam anteà, ſupra virtutem veterum ducum exlentes. [4] Miſſis itaque legatis, bellum deprecantur: quibus]itis, & graviter [5] increpatis, Alexander bellum remiſit. Inde hebas exercitum convertit, eâdem [6] indulgentiâ uſurus, ſi pan pœnitentiam inveniſſet. Sed Thebani armis, non precibus : deprecatione uſi ſunt. [7] Itaque victi, graviſſima quæque

NOTÆ.

. *Seditiones extinxit.*] Et in Græciâ & ſia; hic enim Attalum, illic Demoſthe. pecunia Darius corruperat, ſed Alex:r illum Hecatæi & Parmenionis operâ ri curavit; hunc ipſe ducto in Atheni; exercitu compeſcuit.

. *Subſtituitur.*] Ab omnibus Græciæ ılis præter Lacedæmonios, qui non alios ıri, ſed aliis præeſſe ſolebant jactare. :nienſes enim, licet Demoſthenis conſi ſecuti, auditâ Philippi morte, ſacrifint, & coronam decreviſſent Pauſaniæ; andri tamen adventu territi, plura illi, ı Philippo conceſſerunt.

. *Æacidarum.*] Qui ab Æaco, Jovis ex ›pâ filio, ducebant originem; unde orta ıt Olympias.

Miſſis itaque legatis.] In quibus fuit Demoſthenes, qui ſibi ab Alexandro metuens, medio ex itinere domum reverſus eſt.

5. *Increpatis.*] Diodor. ait Alexandrum perhumaniter legatis reſpondiſſe.

6. *Indulgentiâ uſurus.*] Ubi ad Thebarum portas pervenit, rebellionis authores Prothitem & Phænicem popoſcit; contra Thebani Philotam & Antipatrum, Alexandri amiciſſimos, ſibi dedi jubent: *Ita Plutarchus.*

7. *Itaque victi.*] Tanta fuit Thebanorum eâ in pugnâ fortitudo, ut Macedones egerint in fugam eóſque viciſſent, niſi Alexander, inſtructâ phalange, in eos irruiſſet, & Macedones ex arce Cadmææ egreſſi eos à tergo adorti victoriam Alexandro peperiſſent, uti narrant *Arrian.* & *Diod.*

[1] ſupplicia miſerrimæ captivitatis experti ſunt. In conſilio cù de excidio urbis deliberaretur, Phocenſes, & Platæenſes, [2] Theſpienſes, & [3] Orchomenii, Alexandri ſocii, victoriæq participes, excidia urbium ſuarum, crudelitatémque Theban rum, referebant: ſtudia in Perſas non præſentia tantùm, verù & vetera adversùs Græciæ libertatem increpantes. *Quan brem odium eos omnium populorum eſſe: quòd vel ex eo manifeſt ri, quòd jurejurando ſe omnes obſtrinxerint, ut, victis Per Thebas diruerent.* [a] Adjiciunt & ſcelerum priorum fal las, quibus omnes ſcenas repleverint; ut non præſenti tant perfidiâ, verùm & vetere infamiâ inviſi forent.

Thebas, victis civibus, evertit.

CAP. IV. Tunc Cleadas, unus ex captivis, datâ poteſtate cendi, *Non à rege defeciſſe, quem interfectum audierint, ſed regis hæredibus: quicquid in eo ſit admiſſum, credulitatis, non p fidiæ, culpam eſſe; cujus tamen jam magna ſe ſupplicia pependi deletâ juventute: nunc ſenum fœminarúmque, ſicuti infirmum, innoxium reſtare vulgus; quod ipſum ſtupris contumeliíſque vexatum eſſe, ut nihil amarius unquam ſint paſſi: nec jam pro ci bus ſe, qui tam pauci remanſerint, orare; ſed pro innoxio pat ſolo, & pro urbe, quæ non viros tantùm, verùm & deos genue* Privatâ etiam regem ſuperſtitione deprecatur, geniti apud i Herculis, unde originem [4] gens Æacidarum trahat; actâ Thebis à patre ejus Philippo pueritiâ: rogat, *Ubi parcat,*

An.M.3719. Ol. 111. 2. Urb. C. 418. Ant. C. 333.

majores ejus partim apud ſe genitos, deos adoret: [5] *partim edu tos ſummæ majeſtatis reges viderit.* Sed potentior fuit ira, qu preces. Itaque [6] urbs diruitur: agri inter victores dividunt captivi [7] ſub coronâ venduntur: [b] quorum pretium non ex em tium commodo, ſed ex inimicorum odio extenditur. Miſera

INTERPRETATIO.

a *Addunt & fabulas de ſceleribus olim commiſſis à Thebanis, de quibus multæ* tragœdiæ *in ſcenis exhibitæ ſunt.*

b *Quorum pretium crevit, non ex tate* eorum *qui emebant, ſed ex odio micorum.*

NOTÆ.

1. *Supplicia.*] Sed millia cæſa ſunt, & capta 30 millia, *ex Diodor.* Et nullus etiam fuit, ſeu pueris, ſeu mulieribus veniæ locus.

2. *Theſpienſes.*] Bœotiæ civitas, non procul ab Helicone monte.

3. *Orchomenii.*] Urbs Bœotiæ, prope Cephiſſum fluvium.

4. *Gens Æacidarum.*] Longè fallitur Juſtinus: nam Æacidæ ad Æacum, Achillis avum, Jovíſque ex Europâ filium, referebant originem; Herculis verò poſteri non Æacidæ; ſed Heraclidæ dicti ſunt: unde genus paternum per Caranum bat Alexander.

5. *Partim educatos.*] Bacchum & culem.

6. *Urbs diruitur.*] Hæc fuſiùs Arri Cadmæam arcem præſidio firmavit, æquavit urbem, agros in ſocios diſtr cives omnes utriúſque ſexûs redegit in vitutem. Referunt tamen nonnulli dari domum, ejúſque ſtirpem ab Al dro ſervatam.

7. *Sub coronâ.* Jure belli captivos coronatos mos erat, *ex Agellio.*

es Athenienſibus viſa. [a] Itaque portas refugiis profugorum, :ontra interdictum regis, aperuêre. Quam rem ita graviter tu-it Alexander, ut ſecundâ legatione denuò bellum deprecantibus, ta demùm remiſerit, ut [1] oratores & duces, quorum fiduciâ to-ies rebellent, ſibi dedantur: paratíſque Athenienſibus, ne co-antur ſubire bellum, eò res reducta eſt, ut, retentis oratoribus, uces in exilium agerentur: qui, ex continenti ad Darium pro-:cti, non mediocre momentum Perſarum viribus acceſsêre.

CAP. V. Proficiſcens ad Perſicum bellum, omnes [2] novercæ æ cognatos, quos Philippus, in excelſiorem dignitatis locum ovehens, imperiis præfecerat, interfecit. Sed nec ſuis, qui ap- regno videbantur, pepercit; ne qua materia ſeditionis, procul agente, in Macedoniâ remaneret: [b] & reges ſtipendiarios con-ectioris ingenii ad commilitium ſecum trahit: ſegniores ad telam regni relinquit. Adunato deinde exercitu naves onerat: ıde conſpectâ Aſiâ, incredibili ardore mentis accenſus, [3] duo-cim aras deorum in belli vota ſtatuit. Patrimonium omne ſu-ı; quod in Macedoniâ, Europâque habebat, amicis dividit, i *Aſiam ſufficere* præfatus. Priuſquam ulla navis littore exce-et, hoſtias cædit, potens victoriam bello, quo toties à Perſis itæ Græciæ ultor electus ſit: [c] quibus longa jam ſatis, & ma-a imperia contigiſſe, quorumque tempus eſſe vices excipere liùs acturos. Sed nec exercitûs ejus alia, quàm regis animo-n præſumptio fuit: quippe obliti omnes conjugum, libero-nque, & longinquæ domo militiæ, Perſicum aurum, & totius ientis opes, jam quaſi ſuam prædam ducebant: nec belli peri-orúmque, ſed divitiarum meminerant. Cùm delati in Conti-ıtem eſſent, primus Alexander jaculum, velut in hoſtilem ter-

Occiſis novercæ cognatis, bellum Perſicum aggreditur.

An.M.3720. Ol. 111. 3. Urb. C. 419. Ant. C. 332.

INTERPRETATIO.

Quare recepêrunt in urbibus profugos :xercitu Alexandri, *contra ipſius man-* *m.*

Adduxit ſecum ad bellum reges ſtipendiarios, qui inquieti ingenii, & bellicoſi videbantur.

3. *Quos* Perſas *jam ſatis diu imperium tenuiſſe, & tempus veniſſe,* quo poſt eos *imperare debeant, qui fortiora facturi ſunt.*

NOTÆ.

. *Ut Oratores.*] Phocion, infenſus Deheni, eos dedi pro ſalute patriæ juſſit; prohibuit populus, oratione flexus Dehenis, in quâ fabulam de ovibus, quæ ; tradere juberentur, attulit; & De-:s, acceptis à Demoſthene talentis quinauthor fuit Alexandro, ut retineret Oes, duces verò foras ejiceret. *Diodor.* *'lutarch.*

2. *Novercæ cognatos.*] De cognatorum morte nihil habent *Diod.* & *Arrian.* ſed referunt Alexandrum ludis, ſacrificiis & conviviis duxiſſe tempus, dum profectio pararetur.

3. *Duodecim aras.*] Hoc inter altare, & aram diſcrimen eſt, quod in altari, & adoleatur victima, & Diis ſuperis ſacrificium fiat, ara verò Diis inferis eſſet ſacra, & libatio tantum in eâ fieret.

ram, jecit; armatúſque de navi, [1] tripudianti ſimilis, proſil[…] atque ita hoſtias cædit, precatus, *ne ſe regem illæ terræ inv[…] accipiant.* In Ilio quoque ad tumulos [2] heroum, qui Troj[…] bello ceciderant, parentavit.

Perſas vincit. CAP. VI. Inde, hoſtem petens, milites à populatione A[…] prohibuit, *parcendum ſuis rebus* præfatus, *nec perdenda ea,* […] *poſſeſſuri venerint.* In exercitu ejus fuêre peditum [3] XXX […] millia, equitum quatuor millia quingenti, naves centum LXX[…] Hâc tam parvâ manu univerſum terrarum orbem utrum ſit ad[…] rabilius, vicerit, an aggredi auſus fuerit, incertum eſt: cùm […] tam periculoſum bellum exercitum legeret, non juvenes robu[…] nec primum florem ætatis, ſed veteranos; pleróſque et[…] emeritæ militiæ, qui cum patre patruíſque militaverant, ele[…] ut non tam milites, quàm magiſtros militiæ electos put[…] Ordines quoque nemo niſi ſexagenarius duxit: ut ſi prin[…] caſtrorum cerneres, ſenatum te alicujus priſcæ reipubl. vi[…] diceres. Itaque nemo in prælio fugam, ſed victoriam cogit[…] nec in pedibus cuiquam ſpes, ſed in lacertis fuit. Contrà […] Perſarum Darius, fiduciâ virium, nil aſtu agere, affirmans […] *occulta conſilia victoriæ furtivæ convenire:* nec hoſtem regni […] bus arcere, ſed [4] in intimum regnum accipere: glorioſiùs […] repellere bellum, quàm non admittere. Prima igitur […] greſſio [5] in campis Adraſtiis fuit. In acie Perſarum [6] ſexc[…] millia fuêre, quæ non minùs arte [7] Alexandri, quàm vi[…] Macedonum ſuperatâ, [8] terga vertêrunt. Magna itaque c[…] Perſarum fuit. De exercitu Alexandri novem pedites, cen[…] viginti equites [9] cecidêre; quos rex impensè, ad cæterorum […]

NOTÆ.

1. *Tripudianti ſimilis.*] Haſtam è navi jaculatus deſiliit in terram; a Diis ipſis Aſiam haſtâ ſubactam accipere ſe clamitans.

2. *Heroum.*] Achillis, Ajacis, & aliorum, quos verſibus ſuis Homerus commendavit.

3. *xxx duo millia.*] Peditum 30 millia, equitum 5 millia numerat Arrian. additque, Parmenionem cum 160 triremibus in Aſiam trajeciſſe, Alexandrum verò cum 50 navibus longis. *ex Diod.*

4. *In intimum regnum.*] Suadebat Memnon Rhodius, ut vaſtatis longè latéque agris, ne Alexander ulterius progrederetur, totam belli molem Darius in Europam tranſportaret: ſed contraria Satraparum ſententia vicit: ut contra Macedonas dimicaretur.

5. *In campis Adraſtiis.*] Quos alluit […] nicus fluvius, à quo hoc prælium […] *Granicum.*

6. *Sexcenta millia.*] Peditum c[…] millia, decem equitum millia nur[…] bene multi: equitum 20 millia re[…] Arrianus.

7. *Alexandri.*] Qui primus hoſtes […] in fugam, Spithrobatémque Darii ge[…] eximiæ fortitudinis virum peremit, à […] niſi Clitus adfuiſſet, occiſus erat.

8. *Terga vertêrunt.*] In ipſo Granici […] ſitu acre certamen fuiſſe ſcribunt *Arria*[…] *Plutarch.* ſed affirmat Diodor. Alexan[…] fluvio ſub primam diei lucem tranſmi[…] ciem inſtruxiſſe.

9. *Cecidêre.*] Peditum decem millia equitum periêre, hoſtes vivi capti ſunt 20 millia.

emp[…]

plum humatos, ſtatuis equeſtribus donavit, cognatíſque eo-
n immunitates dedit. Poſt victoriam [1] major pars Aſiæ ad
n defecit. Geſſit & plura bella cum [2] præfectis Darii, quos
n non tam armis, quàm terrore nominis ſui vicit.

Gordium nodum callidè ſolvit.

CAP. VII. Dum hæc aguntur, interim indicio captivi ad
n defertur, inſidias ei [3] ab Alexandro Lynciſtarum, genero
tipatri, qui præpoſitus Macedoniæ erat, parari. Ob quam
ſam timens, ne quis interfecto eo in Macedoniâ motus ori-
ır, in vinculis eum habuit. Poſt hæc [4] Gordium urbem petit,
e poſita eſt inter Phrygiam majorem & minorem: cujus ur-
potiundæ non tam propter prædam cupido eum cepit, ſed
d audierat in eâ urbe, in templo Jovis jugum plauſtri Gordii
tum; cujus nexum ſi quis ſolviſſet, eum totâ Aſiâ regnaturum,
qua oracula ceciniſſe. Hujus rei cauſa & origo illa fuit.
rdius cùm in his regionibus bubus conductis araret, [a] aves
ı omnis generis circumvolare cœpêrunt. Profectus ad con-
ıdos augures vicinæ urbis, obviàm in portâ habuit virginem
niæ pulchritudinis: percontatus eam, quem potiſſimum au-
m conſuleret: illa, auditâ causâ conſulendi, gnara artis ex
iplinâ parentum, *regnum ei portendi*, reſpondit: pollicetur-
ſe & matrimonii, & ſpei ſociam. Tam pulchra conditio,
na regni fœlicitas videbatur. Poſt nuptias, inter Phrygas
ſeditio eſt. Conſulentibus de fine diſcordiarum oracula
ondêrunt, *regem diſcordiis opus eſſe.* Iteratò quærentibus de
ona regis, jubentur eum regem obſervare, quem reverſi
nùm in templum Jovis euntem plauſtro reperîſſent. Obvius
Gordius fuit, ſtatimque eum regem conſalutant. Ille [5] plau-
m, quo vehenti regnum delatum fuerat, in templo Jovis
tum, majeſtati regiæ conſecravit. Poſt hunc [6] filius Mida

INTERPRETATIO.

a *Volucres omnis generis cœpêrunt circa illum volare.*

NOTÆ.

Major pars Aſiæ.] Sardeis, Tralleis, ſum, Magneſiam, aliáſque urbes de- ie cepit.

Cum præfectis.] Præcipuè cum Mem- quem poſt acre certamen expulit Mi- & Halicarnaſſo; ubi Macedonum for- i, & Memnonis & Ephialtis Aiheni- virtute, cecidêrunt. *Hæc Diodor. Cur- & alii.*

Ab Alexandro Lynciſtarum.] Qui nu- e Philippi morte ſuſpectus, per Amyn- Dario ſignificavit, ſe Alexandro, ſi ve- ortem illaturum; cui Darius per Aſiſe- & Macedoniæ regnum, & mille inſuper talenta promiſit; ſed Aſiſemes, in viâ è Parmenione comprehenſis, rem totam patefecit. Diodorus addit Alexandrum à matre Darii hâc de re monitum per literas.

4. *Gordium.*] Urbem magnæ Phrygiæ ad Sangarium fluvium.

5. *Plauſtrum.*] Multi jugum plauſtri legendum putant.

6. *Filius Mida.*] Si Midas cum Phrygibus in Aſiam tranſiit, ut multi perhibent, filius Gordii eſſe non potuit: de quo fabulantur poëtæ, quidquid manibus attigiſſet, in aurum converſum fuiſſe.

regnavit; qui, [1] ab Orpheo ſacrorum ſolennibus initiatus, Phr giam religionibus implevit: quibus tutior omni vitâ, quàm a mis fuit. Igitur Alexander, captâ urbe, cùm in templum Jo veniſſet, jugum plauſtri Cordii requiſivit: quo exhibito, cùm c pita loramentorum, intra nodos abſcondita, reperire non poſſ violentiùs oraculo uſus, [2] gladio loramenta cædit; atque, ita ſolutis nexibus, latentia in nodis capita invenit.

In morbum incidit, & ſanatur.

CAP. VIII. Hæc illi agenti nuntiatur, Darium cum inge exercitu adventare. Itaque timens anguſtias magnâ celerit [3] Taurum tranſcendit: in quâ feſtinatione quingenta ſtadia cu fecit. Cùm [4] Tarſum veniſſet, captus [5] Cydni fluminis amœ tate, per mediam urbem influentis, projectis armis, plenus p veris ac ſudoris, in præfrigidam undam ſe projecit. [a] Tum pentè tantus nervos ejus occupavit rigor, ut interclusâ voce n ſpes modò remedii, ſed nec dilatio periculi inveniretur. U erat ex medicis, nomine Philippus, qui ſolus remedium polli retur: ſed & ipſum Parmenionis pridiè à Cappadociâ mi epiſtolæ ſuſpectum faciebant: qui, ignarus infirmitatis Alex dri, ſcripſerat, à Philippo medico caveret, nam corruptum ill à Dario ingenti pecuniâ eſſe. Tutius tamen eſt ratus, dubiæ fidei medici credere, quâm indubitato morbo perire. Acce igitur poculo, epiſtolas medico tradidit; atque ita, inter bib dum, oculos in vultum legentis intendit. Ut ſecurum conſpe lætior factus eſt; ſanitatémque quartâ die recepit.

Darium vincit.
An.M. 3721.
Ol. 111. 4.
Urb. C. 420.
Ant. C. 331.

CAP. IX. Intereà Darius cum [6] quadringentis millibus pe tum, ac centum millibus equitum, in aciem procedit. Movel hæc multitudo hoſtium, reſpectu paucitatis ſuæ, Alexandrum: interdum reputabat, quantas res cum iſtâ paucitate geſſiſſet; qu tóſque populos fudiſſet. Itaque, cùm ſpes metum vinceret, pe

INTERPRETATIO.

a *Tum continuò ita nimiò frigore nervi ejus contracti ſunt, ut voce interclusâ non tantùm ſpes remedii non* ſupereſſet, *ſed nec inven tur* quomodo *periculum* mortis *differretur.*

NOTÆ.

1. *Ab Orpheo.*] Qui Thrax genere fuit, Calliopes & Apollinis filius, Muſicus & Poëta inſignis: de quo multa poëtæ commenti ſunt.

2. *Gladio loramenta.*] Arrianus, ex Ariſtobulo, ſcribit Alexandrum, exempto paxillo temonis (erat is clavus ligneus per medium temonem trajectus, cui vinculum aſtrictum erat) jugum temoni detraxiſſe.

3. *Taurum tranſcendit.*] Mons eſt Aſiæ maximus: à Lyciâ, ubi incipit, ad Occaſum uſque in Ortum perductus, varia ſortitur nomina; in Cilicia Taurus; in meniâ Antitaurus; in Syriâ Amanus; Meſopotamiâ Niphates; in Iberiâ Cauc dicitur, nunc *Caraman.*

4. *Tarſum.*] Urbem Ciliciæ præcip ad Cydnum, *Tarſo.*

5. *Cydni.*] Qui, Tarſum nigras vol aquas, præterfluit.

6. *Quadringentis millibus.*] Arrianus centa millia: alii peditum 400 millia, e tum 100 millia numerant.

culoſ

:ulofius differre bellum ratus, ne deſperatio ſuis creſceret, cir-:umvectus ſuos, ſingulas gentes diversâ oratione alloquitur: Il-yrios & Thracas opum ac divitiarum oſtentatione; Græcos ve-:erum bellorum memoriâ, internecivíque cum Perſis odii accen-lebat: Macedones autem nunc Europæ victæ admonet, nunc ſiæ expetitæ: nec inventos illis toto orbe pares viros gloriatur. æterùm & laborum finem hunc, & gloriæ cumulum fore. At-ue inter hæc identidem conſiſtere aciem jubet, [a] ut hâ morâ onſueſcant oculis turbam hoſtium ſuſtinere. Nec Darii regis era in ordinanda acie defuit. Quippe omiſſis ducum officiis, ipſe mnia circumire, ſingulos hortari, veteris gloriæ Perſarum, im-riíque perpetuæ à diis immortalibus datæ poſſeſſionis admonere. oſt hæc prælium ingentibus animis [1] committitur. In eo uterque x [2] vulneratur. Tamdiu certamen anceps fuit, [3] quoad fugeret arius. Exinde cædes Perſarum ſecuta eſt. Cæſa ſunt peditum num & ſexaginta millia, equitum decem millia: capta qua-aginta millia. [5] Ex Macedonibus cecidêre pedeſtres CXXX, uites CL. In caſtris Perſarum [6] multum auri cæterarúmque um inventum. Inter captivos caſtrorum, mater, & uxor [7] ea-mque ſoror, & filiæ duæ Darii, fuêre. [8] Ad quas viſendas hor-ndáſque cùm Alexander veniſſet, conſpectis armatis, invicem amplexæ, velut ſtatim moritura, complorationem edidêrunt.

INTERPRETATIO.

a *Ut aſſueſcant hâc morâ conſpicere,* ſine metu, *tantam hoſtium multitudinem.*

NOTÆ.

1. *Committitur.*] Jam montium anguſtias, ſis expulſis, per Parmenionem occupârat xander, & urbem Iſſum ceperat; ad m prælium commiſſum eſt.

2. *Vulneratur.*] Acre quidem certamen inter agmen Darii & Alexandri; ſed egum vulneribus non meminêrunt alii.

3. *Quoad fugeret Darius.*] Qui, cùm iſſimos quóſque circa ſe occiſos cerne- equóſque ſuæ quadrigæ multis affectos ieribus, in alterum tranſlatus currum, m arripuit.

4. *Unum & ſexaginta millia.*] Diodor. tum 120000, equitum 10000; Arrian. peditum 90000, equitum 10000 recen-

5. *Ex Macedonibus.*] Melius 300 pedi- & 150 equites occiſos, numerat Dio- ad quem numerum accedunt Curtius rrian.

6. *Multum auri.*] Negat Arrian. ultra tria millia talentorum in caſtris fuiſſe reperta: Darius enim opes ſuas Damaſcum præmiſerat.

7. *Eadémque ſoror.*] Uxorem & ſororem Darii non eandem, ſed diverſas fuiſſe ſcribit Arrian.

8. *Ad quas viſendas.*] Leonidam priùs unum ex aulicis miſerat; qui timorem eis eximeret: ipſe verò paulò pòſt, cùm veniſſet, benignè eas habuit; & Darii filium ſexennum complexu & oſculis dignatus eſt. Dum tabernaculum intrat Alexander, unà cum Hephæſtione, hunc reginæ Alexandrum eſſe ratæ, quòd illi & par eſſet ætate, & præſtaret corporis habitu, ſuo more veneratæ ſunt; inde captivis ſpadonibus, quis Alexander eſſet, monſtrantibus, Siſygambis advoluta eſt pedibus ejus, ignorationem nunquam anteà viſi regis excuſans, quam manu allevans rex, *Non erràſti,* inquit, *mater, nam & hic Alexander eſt.* Ità Curtius.

Provolutæ deinde genibus Alexandri, non mortem, ſed dum Darii corpus ſepeliant, dilationem mortis, deprecantur. Motus tantâ mulierum pietate Alexander, & Darium vivere dixit: & timentibus mortis metum dempſit: eáſque haberi ut reginas præcipit. Filias quoque non ſordidius dignitate patris ſperare matrimonium juſſit.

Darii theſauros capit. Tyrus expugnatur. An.M.3722. Ol. 112. 1. Urb. C. 421. Ante C. 330.

CAP. X. Poſt hæc, opes Darii, divitiarúmque apparatum contemplatus, admiratione tantarum rerum capitur. Tunc primùm luxurioſa convivia & magnificentiam epularum ſectari; tunc [1]Barſenen captivam diligere, propter formæ pulchritudinem, cœpit. A quâ poſteà ſuſceptum puerum Herculem vocavit. Memor tamen adhuc Darium vivere, Parmenionem ad occupandam [2] Perſicam claſſem, alióſque amicos ad recipiendas Aſiæ civitates miſit: quæ ſtatim, auditâ famâ victoriæ, ipſis Darii præfectis cum auro magno pondere tradentibus ſe, in poteſtatem victorum venêrunt. Tunc in Syriam proficiſcitur: ubi obvios [3] cum infulis multos Orientis reges habuit. Ex his pro meritis ſingulorum alios in ſocietatem recepit: aliis regnum ademit, ſuffectis in loca eorum novis regibus. Inſignis præter cæteros fuit [4] Abdalonymus, rex ab Alexandro [5] Sidoniæ conſtitutus. [a] Quem Alexander, cùm operam oblocare ad puteos exhauriendos, hortóſque irrigandos ſolitus eſſet, miſerè vitam exhibentem, regem fecerat, [6] ſpretis nobilibus, ne generis, non dantis, id beneficium putarent. Tyriorum civitas cùm coronam auream magni ponderis per legatos in titulum gratulationis Alexandro miſiſſet, gratè munere accepto, [7]Tyrum ſe ire velle ad vota Herculi reddenda, dixit. Cùm legati rectiùs id eum in Tyro vetere & antiquiore templo facturum dicerent, [b] in deprecantes ejus introitum ita exarſit, ut urbi excidium

INTERPRETATIO.

a *Quem Alexander regem creaverat vitam agentem in egeſtate; nam ſolebat, &* aquam *è puteis haurire, & hortos irrigare.*

b *Tantâ irâ commotus eſt in* legatos *qui precabantur ne* in urbem *ingrederetur.*

NOTÆ.

1. *Barſenen.*] Memnonis uxorem, Darii filiam, *ex Arrian.* quam poſteà uxorem duxit.

2. *Perſicam claſſem.*] Eum non ad claſſem, ſed Damaſcum miſit; cujus præfectus per literas Alexandro theſauros Darii obtulerat.

3. *Cum infulis.*] Intelligit Jaddum ſummum Judæorum ſacerdotem; qui, cùm Alexandro Tyrum obſidenti auxilia denegâſſet, eidem poſteà Jeroſolymam petenti, cum Sacerdotibus ivit obviam, irratúmque placavit.

4. *Abdalonymus.*] Non Sidoni, ſed Tyro, regem Hephæſtionis operâ creatum, teſtatur *Diodor.*

5. *Sidoniæ.*] Urbs eſt Phœniciæ, in ora maris mediterranei, *Suid.*

6. *Spretis nobilibus.*] Illum tamen e ſtirpe regiâ originem duxiſſe affirmat Curtius.

7. *Tyrum.*] Olim inſula 70 paſſibus continente diviſa pelago, nunc ad littus maris. De Tyriorum origine infrà agemus.

minaretur:

naretur; confeſtímque exercitu inſulæ applicato, non minus nosis Tyriis fiducia Carthaginienſium, bello excipitur. Auit enim Tyriis animos [1] Didonis exemplum, quæ, [2] Carthaconditâ, tertiam partem Orbis quæſiſſet; turpe ducentes, ſi minis ſuis plus animi fuiſſet in imperio quærendo, quàm ſibi uendâ libertate. Amotâ igitur imbelli ætate Carthaginem, & ſſitis mox [3] auxiliis, non [4] magno poſt tempore [5] per prodiem capiuntur.

AP. XI. Inde [6] Rhodum Alexander, [7] Ægyptum, [8] Ciliciue [9] ſine certamine recipit. [10] Ad Jovem deinde Hammonem it, conſulturus & de eventu futurorum, & de origine ſuâ. nque mater ejus Olympias confeſſa viro ſuo Philippo fuerat, xandrum non ex eo ſe, ſed ex ſerpente ingentis magnitudinis epiſſe. Denique Philippus ultimo prope vitæ ſuæ tempore, *m ſuum non eſſe* palàm prædicaverat. Quâ ex causâ Olymem, velut ſtupri compertam, repudio dimiſerat. Igitur Alexer, cupiens originem divinitatis acquirere, ſimul & matrem miâ liberare, per præmiſſos ſubornat antiſtites, quid ſibi reideri velit. Ingredientem templum, ſtatim antiſtites, [11] ut monis filium ſalutant. Ille, lætus dei adoptione, hoc ſe pacenſeri jubet. Rogat deinde, an omnes interfectores parentis ſit ultus: reſpondetur, patrem ejus nec poſſe interfici nec ri: [a] regis Philippi peractam plenè ultionem eſſe. Tertiam rrogationem poſcenti, victoriam omnium bellorum, poſſeſſionque terrarum dari reſpondetur. Comitibus quoque ſuis re-

Ciliciâ Rhodo, Ægypto receptis, pergit ad Ammonis Templum.
An.M.3723.
Ol. 112. 2.
Urb. C. 422.
Ante C. 329.

INTERPRETATIO.

a *Ultionem ſumptam eſſe ob mortem regi Philippo illatam.*

NOTÆ.

. *Didonis.*] De quâ agetur poſteà.

. *Carthagine.*] Urbs erat Africæ maxi- in orâ maritimâ, *Cartin*, ex cujus rui- Tunetum excrevit.

. *Auxiliis.*] A Carthaginienſibus ſpe- nt auxilia: ſed illi, novis impliciti s, laborantibus Tyriis adeſſe non po- unt.

. *Magno poſt tempore.*] Septem menſes in obſidione conſumpti. *Ex Plutarch. urt.*

. *Per proditionem.*] Non proditione capta eſt, ſed invictâ Alexandri forti- ine; qui everſis ſæpè maris impetu ag- bus, ipſe omnium primus conſcenſis ris urbem vi cepit, & reſiſtentes in pla- cives internecione delevit, *Ita Diod. tarch. & Curt.*

6. *Rhodum.*] In mari Carpathio inſula nobiliſſima, Cariæ adjacens, ambitu 130 m. paſſuum. Refert Solinus nullum toto anno tam obſcurum diem eſſe, quo in hâc inſulâ Sol non cernatur.

7. *Ægyptum.*] Priùs Gazam, ubi vulneratus eſt, vi; & Hieroſolymam, ubi ſacrificavit, deditione ceperat.

8. *Ciliciam.*] Amano & Tauro montibus, Pamphyliâ & mari circumſcriptam.

9. *Sine certamine.*] Antequam ad Iſſum pugnaretur, Ciliciam ſubegerat: quare *Syriam* legendum eſt, quam Darii Satrapæ cum theſauris regiis tradidêrunt Alexandro.

10. *Ad Jovem.*] Id eſt, ad Templum in Lybiâ, Jovi Ammoni ſacrum.

11. *Ut Ammonis filium.*] Eadem habent *Arrian. & Paul. Oroſ.*

ſponſum,

ſponſum, ut Alexandrum pro deo, non pro rege colerent. H illi aucta inſolentia, mirúſque animo increvit tumor, exen comitate, quam & [1] Græcorum literis & Macedonum inſti didicerat. Reverſus ab Hammone [2] Alexandriam condidit, coloniam Macedonum caput eſſe Ægypti jubet.

Pacem petenti Dario negat.

CAP. XII. Darius cùm Babyloniam profugiſſet, per epiſt Alexandrum deprecatur, redimendarum ſibi captivarum pote tem faciat, ínque eam rem [3] magnam pecuniam pollicetur. Alexander, in pretium captivarum regnum omne, non pecun petit. Interjecto tempore, aliæ epiſtolæ Darii Alexndro redd tur, quibus filiæ matrimonium & regni portio offertur. Sed Al ander *ſua ſibi dari* reſcripſit; [a] juſsítque ſupplicem venire, & re arbitria victori permittere. Tum, ſpe pacis amiſsâ, bellum Da reparat: [4] cum quadringentis millibus peditum, & centum mi bus equitum obviam vadit Alexandro. In itinere nuntiatur, u rem ejus ex colliſione abjecti partûs deceſſiſſe, ejuſque mortem lacrymatum Alexandrum, exequiáſque benignè proſecutum, id eum non amoris, ſed humanitatis causâ feciſſe. Nam ſemel t tùm eam Alexandro viſam eſſe, cùm matrem filiáſque ejus parv las frequenter conſolaretur. Tunc Darius ſe ratus verè victu cùm, poſt tot prælia, etiam beneficiis ab hoſte ſuperaretur, g tumque ſibi eſſe, ſi vincere nequeat, quod à tali potiſſimùm v ceretur. Scribit itaque & tertias epiſtolas, & gratias agit, qu nihil in ſuos hoſtile fecerit. Offert deinde majorem partem re ni, uſque flumen Euphratem, & alteram filiam uxorem; pro r liquis captivis triginta millia talentûm. [5] Ad hæc Alexande [b] *Gratiarum actionem ab hoſte ſupervacaneam eſſe reſpondit*; *nec ſe quicquam factum in hoſtis adulationem, nec quod in dubios be exitus, aut in leges pacis ſibi lenocinia quæreret: ſed animi ma nitudine, quâ didicerit adversùs vires hoſtium, non advers*

INTERPRETATIO.

a *Et imperavit ut Darius ſupplex veniret,* & ipſi *victori daret poteſtatem* diſponendi *de regno, ſecundum voluntatem.*

b *Reſpondit, fruſtrà* ſibi Darium *hoſtem gratias agere, cùm nil fecerit ut ipſius be volentiam ſibi conciliaret, ſive bellum hal ret triſtes exitus, ſive pax ineunda eſſet.*

NOTÆ.

1. *Græcorum literis.*] Fuerat enim Ariſtotelis per triennium diſcipulus.

2. *Alexandriam.*] Uſus eſt operâ inſignis Architecti, quem Solinus & Arrian. Dinocarem, Strabo Chirocratem vocat.

3. *Magnam pecuniam.*] Omnem etiam regionem, quam Halys fluvius definit, pollicitus eſt, *ex Diodor.* Filiæ nuptias adjiciunt Curtius & Arrian.

4. *Quadringentis millibus.*] Melius equitum 40 millia, peditum decies centena mi lia habet Arrian. Dimidio enim major f Darii exercitus, *ex Curtio,* quam in Cil cia fuerat: Alexander verò ſeptem mill equitum, & 40 millia peditum habebat.

5. *Ad hæc Alexander.*] Cùm Darii lite ras amicis legeret, *Ego,* inquit Parmenio, *Alexander eſſem, oblata acciperem.* C Alexander ſubjecit, *Acciperem & ego, ſi ej ſem Parmenio.*

calami

amitates contendere; pollicetúrque, *præſtaturum ſe ea Dario, ſecundus ſibi, non par haberi velit. Cæterùm, neque mundum ſe duobus ſolibus regi: neque orbem ſumma duo regna ſalvo tu terrarum habere: proinde aut deditionem eâ die, aut in poram, aciem paret: nec polliceatur ſibi aliam, quàm ſit expert, victoriam.*

CAP. XIII. Poſterâ die aciem producunt: tum repentè, ante elium, confectum curis Alexandrum ſomnus arripuit. Cùm ad gnam ſolus rex deeſſet, à Parmenione ægrè excitatus, [a] quætibus ſomni cauſas omnibus inter pericula, cùm etiam in otio per parcior fuerit: Magno ſe æſtu liberatum ait, ſomnúm ſibi à repentinâ ſecuritate datum, quòd liceat cum omnibus rii copiis confligere: veritum ſe longam belli moram, ſi Per exercitum diviſiſſent. Ante prælium utraque acies hoſtibus ctaculo fuit. Macedones multitudinem hominum, corporum gnitudinem, armorúmque pulchritudinem mirabantur: Per à tam paucis victa ſuorum tot millia ſtupebant. Sed nunc du circumire ſuos ceſſabant. Darius vix denis armatis ſingulos ſtes, ſi diviſio fieret, evenire dicebat. Alexander Macedonas nebat, *ne multitudine hoſtium, nec corporis magnitudine, vel oris novitate moverentur: tantùm meminiſſe jubet cum iiſdem tertiò pugnare; nec meliores factos putarent fugâ, cùm in aciem um tam triſtem memoriam cædium ſuarum, & tantùm ſangui duobus præliis fuſi ferrent: & quemadmodum Dario majorem bam hominum eſſe, ſic virorum ſibi.* Hortatur, *ſpernant illam em, auro & argento fulgentem, in quâ plus prædæ quàm periculi; cùm victoria non armorum decore, ſed ferri virtute quæratur.*

Ad tertium prælium apparatus.

CAP. XIV. Poſt hæc [1] prælium committitur. Macedones in rum, cum contemptu toties à ſe victi hoſtis, ruebant: contrà [2] Perſæ mori, quàm vinci præoptabant. Raò ullo prælio tanm ſanguinis fuſum eſt. Darius cùm vinci ſuos videret, mori

Tertium prælium: vincit Alexander.

INTERPRETATIO.

a *Cùm quærerent* duces *cauſas ſomni* inſoliti *inter tanta pericula, cùm ſoleret in otio uti vi ſomno, reſpondit, ſe liberatum magnâ ſollicitudine.*

NOTÆ.

1. *Prælium committitur.*] Ad Lycum vium, prope Arbelam Aſſyriæ urbem; us vix apparent rudera.

2. *Perſæ mori.*] Initio pugnæ & falcati rus, & Mazæus, ingenti ſtipatus equita lævum cornu, ubi erat Parmenio, magm in diſcrimen adduxêrunt: dum in cor dextro Alexandrum inter & Darium a er certatum eſt. Sed occiſo Darii aurigâ, ſæ, regem interfectum opinati, victori Alexandro ceſsêrunt; & Darius ipſe, converſis habenis, fugit. Quo audito, Mazæus, relictâ pugnâ, ſe recepit Babyloniam. Hæc multis *Diod. Curt.* & *Arrian.* Initio pugnæ dum Mazæi equites Macedonum impedimenta diriperent, miſſo à Parmenione Polydamanti reſpondit Alexander. *Abi, nuntia Parmenioni, Si acie vicerimus, non noſtra ſolùm nos recuperaturos, ſed omnia, quæ hoſtium ſunt, recuperaturos.*

voluit

An.M.3724. Ol. 112. 3. Urb. C. 423. Ant. C. 328. voluit & ipſe: ſed à proximis fugere compulſus eſt. Suaden bus deinde quibuſdam, ut [1] pons Cydni fluminis, ad iter hoſti impediendum, intercluderetur: *Non ita ſe ſaluti ſuæ velle conſ tum ait, ut tot millia ſociorum hoſti objiciat: debere & aliis fu viam patere, quæ patuerit ſibi.* Alexander autem periculoſiſſi quæque aggrediebatur; & ubi confertiſſimos hoſtes acerri pugnare conſpexiſſet, eò ſe ſemper ingerebat, periculáque ſua e non militum volebat. [2] Hoc prælio Aſiæ imperium rapuit, quir poſt acceptum regnum anno; cujus tanta fœlicitas fuit, ut p hoc nemo rebellare auſus ſit: patientérque Perſæ poſt imperi tot annorum, jugum ſervitutis acceperint. Donatis refectíſc militibus 34 diebus prædam recognovit. [3] In urbem deinde [4] S 40 millia talentûm invenit. [5] Expugnat & Perſepolim, cap Perſici regni, urbem multis annis illuſtrem, refertámque or terrarum ſpoliis, [6] quæ interitu ejus primùm apparuêre. Inter h DCCC admodum Græci occurrunt Alexandro, qui pœnam ca tivitatis [7] truncatâ corporis parte tulerant; rogantes, ut ſic Græciam, ſe quoque ab hoſtium crudelitate vindicaret. Datâ p teſtate redeundi, agros accipere maluêrunt, [a] ne non tam gaudi parentibus, quàm deteſtandum ſui conſpectum reportarent.

Darius à ſuis occiditur. CAP. XV. Intereà Darius, in [8] gratiam victoris, à [9] cogna ſuis, aureis compedibus, catenſque in vico [10] Parthorum Da vincitur. Credo ita diis immortalibus judicantibus, ut in te

INTERPRETATIO.

a *Ne non afferrent tantam lætitiam parentibus ob reditum, quantum horrorem ob def mitatem corporis.*

NOTÆ.

1. *Pons Cydni.*] Melius habet Curtius *Lyci.*

2. *Hoc prælio.*] Perſæ ad 40 millia, Macedones 300 occiſi: 90 Perſarum millia, Macedones 50 tantùm, *ex Diod.*

3. *In urbem deinde.*] Priùs Babylonem, id agente Mazæo, inſtructâ acie, ingreſſus eſt, dum univerſa populi multitudo portis effuſa, ſacerdotéſque illi prodeunt obviam, urbémque & regis theſauros offerunt.

4. *Suſa.*] Suſianæ regionis caput, à Memnone ad Eulæum fluvium condita; ubi Darii filium, & filias matrémque reliquit, magiſtris, qui eas linguam Græcam edocerent, adhibitis.

5. *Expugnat.*] Superatis montium jugis, hoſtibúſque pulſis ex eorum faucibus, deſcendit in Perſidem, ubi Perſepoli ſine pugnâ potitus eſt.

6. *Quæ interitu ejus.*] Urbem, quòd Perſici regni caput eſſet, & Græcis ol infenſiſſima, arcémque Thaïdis meretr conſilio, dum ipſe temulentus eſſet, diſſi dente Parmenione, diripi & incendi juſſ centum & viginti talentûm millia in a reperta traduntur. *Ita Diodor. & Curt.*

7. *Truncatâ parte.*] Aliis manus, pe aliis, vel aures, vel nares, amputatas re runt *Diodor. & Curt.* quod ſupplicii ge frequens fuit apud Perſas.

8. *In gratiam victoris.*] Non ita, quia Darius cuſtodiam ſui corporis cred Græcis volebat, & Beſſus Bactrianor Satrapa ambiret Perſarum imperium.

9. *Cognatis ſuis.*] Beſſo & Nabarzan quem ille ſpe potiundi imperii corruperat.

10. *Parthorum.*] Quorum regio, Medi Hircaniâ, & Aſiâ terminata fuit: ſed u Arſaces, victo Seleuco, ſive Callinicus i fuerit, ſive Ceraunus, Parthorum regnu

eorum

›rum, [1] qui ſucceſſuri imperio erant, Perſarum regnum finiretur. .lexander quoque [2] citato curſu poſterâ die ſupervenit: ibíque ›gnovit Darium clauſo vehiculo per noctem exportatum. Juſſo ıque exercitu ſubſequi, cum ſex millibus equitum, fugientem ıſequitur: in itinere multa & periculoſa prælia facit. Emenſus ›inde multa millia paſſuum, cùm nullum Darii indicium repe- ſſet, reſpirandi equis datâ poteſtate, [3] unus ex militibus, dum l fontem proximum pergit, in vehiculo Darium, multis qui- ›m [4] vulneribus confoſſum, ſed ſpirantem adhuc, invenit: qui, ıpplicito captivo, cùm civem ex voce cognoviſſet, *id ſaltem ·æſentis fortunæ ſolatium habere ſe dixit, quòd apud* [6] *intellectu- ›m locuturus eſſet, nec incaſſum poſtremas voces emiſſurus.* Per- rri hæc Alexandro jubet, [a] *ſe nullis in eum meritorum officiis, ıximorum illi debitorem mori, quòd in matre liberiſque ſuis, re- um ejus non hoſtilem animum expertus, fœliciùs hoſtem quàm gnatos ſortitus ſit: quippe matri & liberis ſuis ab eodem hoſte vi- m datam, ſibi à cognatis ereptam, quibus & vitam, & regna de- rit: Quamobrem gratiam illis eam futuram, quam ipſe victor let. Alexandro referre ſe, quam ſolam moriens poteſt, gratiam: ecari ſuperûm inferûmque numina, & regales deos, uti illi ter- rum omnium victori contingat imperium.* [b] *Pro ſe juſtam ma- ſ, quàm gravem ſepulturæ veniam orare. Quod ad ultionem per- ıeat, jam non ſuam, ſed exempli, communémque omnium regum ſe cauſam, quam negligere, illi & indecorum & periculoſum eſſe: ıippe cùm in altero juſtitiæ ejus, in altero etiam utilitatis cauſa rſetur. In quam rem unicum pignus fidei regiæ,* [7] *dexteram ſe rendam Alexandro dare.* Poſt hæc porrectâ manu [8] expiravit.

INTERPRETATIO.

a *Se mori nullis officiis ab ipſo bene meri- n, cùm maxima ab ipſo acceperit.*

b *Petere pro ſe ut ſepulturam concedat:* quòd cùm *juſtum* ſit, *non grave Alexandro fore.*

NOTÆ.

mavit omnibus ferè provinciis, quæ ab ıphrate ad Oxim pertinent, Parthiæ no- en à Parthis ibi imperantibus inditum eſt.

1. *Qui ſucceſſuri.*] Aliquanto pòſt Arſa- ſ ex Parthiâ oriundus Parthorum regnum ſtituit. De his inferiùs agemus.

2. *Citato curſu.*] Mirâ celeritate Perſe- li venit Ecbatana: tum portas Caſpias ıngreſſus, fugientem Darium in Parthiam :utus eſt.

3. *Unus ex militibus.*] Polyſtratus Ma- lo.

4. *Vulneribus confoſſum.*] Imminente A- ꝛandro, Beſſus & Nabarzanes Darium, em in vehiculo aureis catenis ligaverant, rtati ſunt, ut equo conſcenſo fugâ ſe ho- ſti eriperet. Cúmque ille parricidas ſecuturum ſe negaret, ab iis multis confoſſus eſt vulneribus, equi vulnerati, duóque ſervi, qui regem comitabantur, interfecti.

5. *Applicito captivo.*] Locus mendoſus: legendum eſt enim, *applicito capite.*

6. *Intellecturum.*] Qui Polyſtratus Perſicum idioma callebat.

7. *Dexteram.*] Hoc fidei pignus certiſſimum apud Perſas fuit.

8. *Expiravit.*] Darii morte à Perſis ad Macedones tranſlatum eſt Orientis Imperium, quod ab anno 3493, quo Cyrus vicit Aſtyagem, ad annum 3724, quo Darius à Beſſo occiſus eſt, per annos 231 ſub 13 regibus floruit.

Quæ

Quæ ubi Alexandro nuntiata ſunt, viſo corpore defuncti, t indignam illo faſtigio mortem lacrymis proſecutus eſt: corpuſ regio more ſepeliri, & reliquias ejus majorum tumulis inf juſſit.

LIBER XII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Alexandri in retinendo milite ſolertia. Græci bellum, abſe Alexandro, reparant.*
2. *Alexander, rex Epiri, Italiam turbat, & tandem in pug cadit: Scythæ Alexandri præfectum & exercitum inter cione delent.*
3. *Alexandri ſimulatio, ambitio, cum Thaleſtri concubitus, lux & profuſiones.*
4. *Quâ ratione Macedones tumultuantes in officio continuerit.*
5. *In domeſticos ſuos ferrum ſtringit, & nova ratione adverſar ulciſcitur, populos multos ſubigit, & Beſſum, Darii interf torem, de medio tolli curat.*
6. *In convivio mactat Clitum amicum, quem fruſtrà deſidera peccati ſerâ pœnitentiâ ductus.*
7. *Ad ingenium reverſus, in prudentes conſiliarios ſævit: ad O entem ſtatuit imperii limites. Bacchi veſtigiis delectatu Herculíſque geſta ſuperare contendit.*
8. *Porum, prælio ſuperatum, regiè excipit & dimittit: mult populis expugnatis, quietem exercitui concedere velle videtur.*
9. *Bellum inſtaurat. In Sugambrorum urbe de vitâ certat, periclitatur.*
10. *Ab amicis periculo ereptus, Oceanum luſtrat: terminos Imper ſtatuit: præfectos vitâ privat, & ad nuptias applicat an mum.*
11. *Liberalitas, munificentia, & ſeveritas ejuſdem.*
12. *Quâ ratione Macedones ſeditioſos ad officium revocaveri Hephæſtionis obitus & tumulus.*
13. *Dum Occidentales Provinciæ manus porrigunt, Alexander i lethalem morbum incidit, Babylonem pergens.*
14. *Alexander Antipatri artibus veneno extinguitur.*
15. *Alexandri moribundi noviſſima verba.*
16. *Ejuſdem Alexandri Magni elogium.*

CAPUT

CAPUT I.

Alexander milites retinet: Græci bellum in eum renovant.

ALEXANDER in proſequendo Dario [1] amiſſos milites, magnis funerum impenſis extulit; reliquis expeditionis ejus ſociis tredecim millia talentûm diviſit. Equo-ı major pars æſtu amiſſa, inutiléſque etiam, qui ſuperfuerant, i. Pecunia omnis [2] centum nonaginta millia talentûm [3] Ec-na congeſta, eíque Parmenio præpoſitus. Dum hæc agun- epiſtolæ Antipatri è Macedonia ei redduntur, quibus bellum dis, regis Spartanorum, in Græciâ; bellum Alexandri, re- Epiri, in Italiâ; bellum [4] Zopyrionis, præfecti ejus, in Scy-, continebatur. Quibus variè affectus, plus tamen lætitiæ, nitis mortibus duorum æmulorum regum, quàm doloris, ſſi cum Zopyrione exercitûs ſuſcepit. Namque pòſt pro-ionem Alexandri, Græcia fermè omnis in occaſionem recu-ndæ libertatis, ad arma concurrerat, [5] auctoritatem Lace-noniorum ſecuta, qui Philippi Alexandríque pacem ſoli ſpre-int, & leges reſpuerant. [6] Dux hujus belli Agis rex Lace-noniorum fuit, quem motum Antipater [7] contractis militi- in ipſo ortu oppreſſit.. Magna tamen utrinque cædes fuit. s rex [8] cùm ſuos terga dantes videret, dimiſſis ſatellitibus,

An.M.3724. Ol. 112. 3. Urb. C. 423. Ant. C. 328.

INTERPRETATIO.

Alexander magnificis funeribus honoravit corpora militum quos amiſerat, dum Darium querertur.

NOTÆ.

. *Amiſſos milites.*] Domitâ Perſide, in iam Perſepoli duodecimis caſtris pert; eâque celeritate fugientem Darium us eſt, ut ſpatio undecim dierum 3300 a, teſte Plutarcho, confecerit.

. *Centum nonaginta.*] Centum & octo-a millia numerat Diodor. Parmenioni miſſa.

. *Ecbatana.*] Bathana vocat Curtius: Ecbatana, Mediæ caput, à Seleuco con- refert Plinius, nunc *Casbin.*

. *Zopyrionis.*] De Zopyrione, illiúſque ythis clade, nihil habet Arrianus. Mait quidem Curtius: ſed vult eum non to, ſed Thraciæ præpoſitum fuiſſe; non cythas, ſed in Getas geſſiſſe bellum, émque illi non ab hoſtibus, ſed à pros tempeſtatibúſque illatam.

. *Auctoritatem Lacedæmoniorum.*] Agis iam Alexandri æmulatus, civitates omad arma capeſſenda hortabatur; dumque aciam Memnon dux fortiſſimus, cui fœdere junctus erat, ſubigit, ipſe, octo Perſarum millibus auctus, in Macedoniâ, prope Corrhagium, Antipatrum fuderat.

6. *Dux hujus belli.*] Et à ſociis & ab exercitu peditum 22 millium, equitum 2 millium imperator electus eſt.

7. *Contractis militibus.*] Rebus in Thraciâ poſt Memnonis obitum compoſitis, in Macedoniam redierat Antipater; ut collectis novis viribus obſeſſæ ab Agide Megalopoli opem ferret.

8. *Cùm ſuos terga dantes.*] Dum in loco anguſto pugnant Lacedæmonii, jamque Macedonibus cedere incipiunt, Agis, medios in hoſtes irruens, fortiſſimos quóſque occidit, alióſque propulit: ſed, dum fortiter dimicat, cruribus haſtâ perfoſſis, clypeo exceptus à ſuis in caſtra referebatur, cùm Lacedæmonios, Macedonum & numero & virtute victos, terga dare circumſpexit; tum humi depoſitus, clypeo corpus protegens, & haſtam dextrâ vibrare, & ad pug-

ut

ut Alexandro fœlicitate, non virtute inferior videretur, tant ſtragem hoſtium edidit, ut agmina interdum fugaret. Ad ſtremum, etſi à multitudine victus, [1] gloria tamen omnes vici

Alexander rex Epiri, in Italiâ vincitur, & perit.

CAP. II. Porrò [2] Alexander, rex Epiri, in Italiam à Tar tinis, auxilia [3] adverſus [4] Bruttios deprecantibus, ſollicitatus, cupidè profectus fuerat, veluti in diviſione orbis terrarum, Al andro, Olympiadis ſororis ſuæ filio, Oriens, ſibi Occidens fc contigiſſet: non minorem rerum materiam in Italiâ, Africâ, ciliâque, quàm ille in Aſiâ, & in Perſis habiturus. Huc accedel quòd ſicut Alexandro Magno Delphica oracula inſidias in Ma doniâ; ita huic reſponſum [5] Dodonæi Jovis, circa urbem [6] P doſiam amnémque [7] Acheruſium prædixerat. Quæ utraque c in Epiro eſſent, ignarus eadem & in Italiâ eſſe, ad declinanda torum pericula, peregrinam militiam cupidiùs elegerat. Igi cùm in Italiam veniſſet, primum ille bellum cum [8] Apulis fe quorum cognito urbis fato, brevi poſt tempore pacem & am tiam cum rege eorum fecit. Erat namque tunc temporis u Apulis Brunduſium, quam [9] Ætoli, ſequuti tum famâ rerum [10] Trojâ geſtarum clariſſimum ac nobiliſſimum ducem [11] Dio dem, condiderant: ſed pulſi ab Apulis, conſulentes oracula reſp

NOTÆ.

nam cominùs vocare hoſtes: at paulò pòſt transfixus lanceâ, moribundus in arma procubuit.

1. *Gloriâ tamen.*] Lacedæmoniorum quinque millia cecidêre; & vix quiſquam, niſi ſaucius, in caſtra rediit.

2. *Alexander.*] Qui Moloſſus dictus eſt, ex *Agellio*, Olympiadis frater, & Cleopatræ, quæ Alexandri Magni ſoror fuit, maritus. Ubi Alexandrum in Aſiam appuliſſe audiit, ipſe continuò ſpe victoriæ tranſmiſit in Italiam: prius tamen è Græciâ ſolviſſe, author eſt Plutarchus, quàm in Aſiam tranſiiſſet Alexander.

3. *Adverſùs Bruttios.*] Contra Meſſapios & Lucanos evocatum, dicit Strabo; quibuſcum multa prælia commiſit, ut narrat Livius.

4. *Bruttios.*] Qui Lucanis contermini ad fretum Siculum, inter Tyrrhenum mare & ſinum Tarentinum, incolebant.

5. *Dodonæi Jovis.*] Dodona civitas fuit in Chaoniâ, Epiri regione; propter quam querneum nemus Jovi ſacrum; in quo Templum Jovis fuiſſe perhibetur, & in eo oraculum omnium, quæ apud Græcos erant, vetuſtiſſimum: duas ibi columbas fuiſſe oracula fabulantur; quarum altera Delp altera in Ammonis Templum evolav Dodona, vel a Dodone, Europæ Jovi filio; vel à Dodonâ, filio Javan, nomen tita eſt.

6. *Pandoſiam.*] Urbs gemina; una B tiorum, prope Acheruntem fluvium, procul à Coſentiâ; altera in Epiro ac cheruntem quoque, ubi Pandoſia lacus.

7. *Acheruſium.*] Duplex eſt etiam. ter in Bruttiis in ſinum Terinæum: in Epiro, in Ambracium decurrens: hi bulis notiſſimus.

8. *Apulis.*] Qui ab Apennino ad r Adriaticum pertingebant. Dicebantur Daunii, alii Peucetii, nunc *la Pouille.*

9. *Ætoli.*] Achaiæ populi inter Lo & Acarnanas, Acheloo fluvio vicini.

10. *In Trojâ.*] Phrygiæ minoris civit non procul ab Idâ monte, Homeri verſ celebratiſſima.

11. *Diomedem.*] Tydei & Deiphiles lium, de quo multa Homerus: propter oris libidines patriam exoſus, in Appul profectus eſt: ubi parte regni à Da acceptâ, Argos & Brunduſium condi fertur.

fu

um acceperant, *locum quem repetiſſent, perpetuò poſſeſſuros.* Hâc igitur ex causâ, per legatos cum belli comminatione, reſti-ui ſibi ab Apulis urbem poſtulaverant. Sed ubi Apulis oracu-ım innotuit, interfectos legatos in urbe ſepelierant, perpetuam ›i ſedem habituros. Atque ita defuncti reſponſo diu urbem ›ſſedêrunt. Quod factum cùm cognoviſſet Alexander, anti-uitatis fata veneratus, bello Apulorum abſtinuit. Geſſit & cum ›rutiis Lucaníſque bellum; multáſque [1] urbes cepit: tum & ım [2] Metapontinis, & [3] Pediculis, & Romanis, fœdus amici-ímque fecit. Sed Brutii Lucaníque, cùm auxilia à finitimis ›ntraxiſſent, acrius bellum repetivêre. Ibi rex juxta urbem ındoſiam, & flumen Acheronta, non priùs fatalis loci cognito ›mine, quàm occideret, [4] interficitur; [a] moriénſque non in triâ fuiſſe ſibi periculoſam mortem, propter quam patriam gerat, intellexit. [5] Corpus ejus [6] Thurii publicè redemptum ſepulturæ tradidêrunt. Dum hæc aguntur in Italiâ, Zopyrion ıoque, præfectus Ponti ab Alexandro Magno relictus, otioſum ratus, ſi nihil & ipſe geſſiſſet, adunato xxx millium exerci-, Scythis bellum intulit: cæſúſque cum omnibus copiis, pœ-s temerè illati belli genti innoxiæ luit.

CAP. III. Hæc cùm nuntiata in Parthis Alexandro eſſent, *Alexandri ambitio & luxus.* nulato mœrore, propter Alexandri cognationem, exercitui ſuo .duum luctum indixit. Omnibus deinde, velut perpetrato bel-

INTERPRETATIO.

ı *Et moriens cognovit non fuiſſe ſibi metuendam in patriâ mortem, cujus metu reliquer-ı regnum.*

NOTÆ.

ı. *Urbes cepit.*] Fuſis ſæpè Brutiorum ...iis, Heracleam Tarentinorum, Coſen-...n Lucanorum, Sipontum Brutiorum, ...rinam Meſſapiorum colonias cepit; ...itque in Epirum 300 familias nobiles, ...s obſidum numero haberet.

2. *Metapontinis.*] Metapontum urbs Lu-...iæ, in orâ ſinûs Tarentini, *Torre di mare.*

3. *Pediculis.*] Apuliæ circa Brunduſium ...ulis.

4. *Interficitur.*] Idem fuſiùs refert Livi-... cum tres tumulos inter ſe diſtantes in-...ſſet; imbres continui, ne alii aliis ...ilio eſſe poſſent, impediêrunt. Quare ...tes, duobus præſidiis oppreſſis, ad eum ...ıulum, ubi rex erat, converſi ſunt: ſed ... per medios erumpens hoſtes, ducem ...anorum occîdit, jamque ad fluvium ...venerat, cùm miles incerto vado tranſi-... (vis enim aquæ pontem abſtulerat:) *Jure,* inquit, *Acheris vocaris.* Quo audito, Alexander, memor oraculi, quo mors illi fuerat ad Acherontem prædicta, aliquandiu dubius an tranſiret, ſubſtitit: ſed ut vidit transfugas Lucanos in ipſum irruentes, per medium amnem tranſmiſit equum, quem dum tranſnatat, à Lucano eminus veruto transfixus eſt.

5. *Corpus ejus.*] Corporis lacerati pars Coſentiam miſſa, pars retenta ad ludibrium; quam ſævienti turbæ eripuit mulier, cujus maritus & liberi apud hoſtes erant. *Hæc Livius.*

6. *Thurii.*] Quæ civitas priùs Sybaris dicta eſt, inter oſtia Sybaris & Crathis fluviorum, in magnâ Græciâ.

7. *Sepulturæ.*] Primùm Coſentiæ ſepultum eſt corpus, tum oſſa Metapontum tranſlata, denique in Epirum ad Cleopatram conjugem remiſſa, *teſte Livio.*

I lo,

An.M.3725. Ol. 112. 4. Urb. C. 424. Ante C. 327.

lo, reditum in patriam expectantibus, conjugéſque ac [1] libero ſuos animo jam quodammodo complectentibus, [2] ad concionen exercitum vocat: *ibi nihil actum tot egregiis prœliis ait, ſi inco lumis Orientalis barbaria relinquatur: nec ſe corpus, ſed regnu Darii petiſſe; perſequendóſque eſſe eos, qui à regno defecerin* Hâc oratione velut ex integro incitatis militum animis [3] Hyrc niam [4] Mardóſque [5] ſubegit. Ibi ei occurrit [6] Thaleſtris ſi Minithæa, Amazonum regina, cum CCC mulieribus, XXV di rum inter confertiſſimas gentes itinere confecto, ex rege liber quæſitura: cujus conſpectus adventúſque admirationi omnib fuit, & propter inſolitum fœminis habitum, & propter expetitu concubitum. Ob hoc tredecim diebus otio à rege datis, ut vi eſt uterum implêſſe, diſceſſit. Poſt hæc Alexander habitu regum Perſarum, & [7] diadema, inſolitum anteà regibus Mac donicis, velut in leges eorum, quos vicerat, tranſiret, aſſum [a] Quæ ne invidioſius in ſe uno conſpicerentur, amicos quoq ſuos longam veſtem auratam purpureámque ſumere jubet. luxum quoque, ſicuti cultum Perſarum imitaretur, inter pel cum regiarum greges electæ pulchritudinis nobilitatíſque, r ctium vices dividit. His rebus ingentes epularum apparatus a jicit, ne jejuna & deſtructa luxuria videretur, conviviúmque j ta regiam magnificentiam ludis exornat: immemor prorſus, t tas opes amitti his moribus, non quæri ſolere.

Milites tumultuantes in officio continet.

CAP. IV. Inter hæc indignatio omnium totis caſtris erat, Philippo illum patre tantùm degeneraviſſe, ut etiam patriæ r men ejuraret, moréſque Perſarum aſſumeret, quos propter t mores vicerat. Sed ne ſolus vitiis eorum, quos armis ſubeger ſuccubuiſſe videretur; militibus quoque ſuis permiſit, ſi q

INTERPRETATIO.

a *Ne agrè ferrent milites, dum ea in rege ſolo viderent.*

NOTÆ.

1. *Liberos ſuos.*] Fecerant rumori fidem Græci milites, in patriam redire juſſi.

2. *Ad concionem.*] Priùs in Prætorium præfectos copiarum vocavit, & obortis lacrymis eos ad bellum perſequendum hortatus eſt.

3. *Hyrcaniam.*] Quæ inde ad Margianam & Parthiam, hinc ad mare Caſpium pertinet.

4. *Mardos.*] Qui non in Armeniæ confinio, ut Straboni & Ptolemæo viſum eſt, ſed inter Suſianam & Hyrcaniam habitabant.

5. *Subegit.*] Bucephalus à Barbaris captus eſt; ſed eos adeò minis terruit Alexander, ut equum cum muneribus ipſi re ferint.

6. *Thaleſtris.*] Corporis & robore & chritudine excellens, ut ait *Diod.* inter I ſim & Thermodoonta imperabat: au eſt tamen Arrianus Amazonum gentem lexandri tempore non fuiſſe ſuperſtit ſed equeſtres quaſdam mulieres armatas mazonum more exhibitas Alexandro ab tropate Mediæ Satrapâ: quod verius pu

7. *Diadema.*] Capitis erat redimicul ipſe enim Alexander dempſit ſibi diad quo vulnus Lyſimachi obligaret. Iſtâ ciâ primus apud Romanos uſus eſt Aur nus, ſi Aurelio Victori credimus.

J n

rum captivarum conſuetudine tenerentur, ducere uxores: [a] exiſtimans minorem in patriam reditûs cupiditatem futuram, habentibus in caſtris imaginem quandam larium, ac domeſticæ ſedis: ſimul & laborem militiæ molliorem fore dulcedine uxorum. In ſupplementa quoque militum minùs exhauriri poſſe Macedoniam, ſi veteranis patribus tirones filii ſuccederent, militaturi in vallo, in quo eſſent nati, conſtantioréſque futuri, ſi non ſolùm tirocinia, verùm & incunabula in ipſis caſtris poſuiſſent. Quæ conſuetudo in ſucceſſores quoque Alexandri manſit. Igitur & alimenta pueris ſtatuta, & inſtrumenta armorum equorúmque juvenibus data; & patribus, pro numero filiorum, præmia ſtatuta. Si quorum patres occidiſſent, nihilominus pupilli ſtipendia patrum trahebant; quorum pueritia inter varias expeditiones militia erat. Itaque à parvulâ ætate periculis laboribúſque indurati, invictus exercitus fuêre: [b] neque caſtra aliter quàm patriam, neque pugnam aliud unquam quàm victoriam duxêre. Hæc ſoboles nomen habuit Epigoni. Parthis deinde domitis, præfectus his ſtatuitur ex nobilibus Perſarum Andragoras: unde poſteà originem Parthorum reges habuêre.

CAP. V. Intereà Alexander non regio, ſed hoſtili odio ſævire in ſuos cœpit. Maximè indignabatur carpi ſe ſermonibus ſuorum, Philippi patris, patriæque mores ſubvertiſſe. Propter quæ crimina, [1] Parmenion quoque ſenex, dignitate regi proximus, cum Philotâ filio, de utroque priùs quæſtionibus habitis interficitur. Fremere itaque omnes univerſis caſtris cœpêre, innoxii ſenis filiíque caſum miſerantes; interdum *ſe quoque non debere meliùs ſperare* dicentes. Quæ cùm nuntiata Alexandro eſſent, verens ne hæc opinio etiam in Macedoniam divulgaretur, & ne victoriæ gloria ſævitiæ maculâ infuſcaretur, ſimulat ſe ex amicis quoſdam in patriam victoriæ nuntios miſſurum. Hortatur milites ſuis ſcribere, [c] rariorem habituros occaſionem,

In ſuos ſævit: multos populos ſubigit: Beſſum curat necari.

INTERPRETATIO.

a *Arbitratus milites non tanto ardore optaturos reditum in patriam, ſi haberent in caſtris ſpeciem quamdam ſedis domeſticæ.*

b *Et habuerunt caſtra pro patriâ, & certamen pro victoriâ.*

c *Cum rarò ſe offerret* ſcribendi *occaſio, quia bellum in remotis regionibus agebant.*

NOTÆ.

1. *Parmenion quoque.*] Cùm multi proceres in Alexandrum conjurâſſent, Dymnus exoleto Nichomacho, is fratri Cebalinorem patefacit; qui non auſus adire regem, Philotæ, quæ à fratre accepiſſet, narrat: deinde rem totam Alexandro per patronem aperit. Quare Alexander Philotam, quòd eum non monuiſſet, in vincula conjici jubet: qui tormentis coactus, crimen & ſuum & patris, ſeu verum, ſeu falſum, confeſſus interiit: & continuo rex Parmenionem in Mediâ, miſſo Polydamante, per duces interfici curavit.

propter militiam remotiorem. Datos faſces epiſtolarum tac ad ſe deferri jubet: ex quibus cognito de ſe ſingulorum ju cio, [a] in unam cohortem eos qui de rege duriùs opinati fueri contribuit, aut [1] conſumpturus eos, aut in ultimis terris in lonias diſtributurus. Inde [2] Drancas, [3] Evergetas, Parym Parapammenos, Adaſpios, cæteróſque populos, qui in rad

An.M.3726. Ol. 113. 1. Urb. C. 425. Ante C. 326. [4] Caucaſi morabantur, ſubegit. Intereà unus ex amicis D [5] Beſſus, vinctus perducitur, qui regem non ſolùm prodide verùm & interfecerat. Quem in ultionem perfidiæ excruci dum [6] fratri Darii tradidit; reputans non tam hoſtem ſu fuiſſe Darium, quàm amicum ejus, à quo eſſet occiſus. Et his terris nomen relinqueret, urbem [7] Alexandriam ſuper a nem [8] Tanaïm condidit, intra diem ſeptimum decimum m VI millium paſſuum conſummato, tranſlatis eò trium civitat populis, quas Cyrus condiderat. In Bactrianis quoque So aníſque XII urbes condidit, diſtributis his, quoſcunque in ercitu ſeditioſos habebat.

Clitum occidit. CAP. VI. [9] His ita geſtis, ſolenni die amicos in convivi vocat; ubi ortâ inter ebrios rerum à Philippo geſtarum mentic

INTERPRETATIO.

a *Compoſuit unam cohortem ex iis qui ſcripſerant de ipſo injurioſius.*

NOTÆ.

1. *Conſumpturus eos.*] Illam cohortem ſeorſim à cæteris ignominiæ causâ incedere jubet. Nihil illis ad bella promptius fuit: eorum enim virtutem incitabat ignominiæ delendæ cupido. *Ità Curt.*

2. *Drancas, Evergetas,* &c.] Hi omnes populi Ariis erant & Arachoſiis finitimi.

3. *Evergetas.*] Qui priùs Aripimaſpi dicebantur, *ex Diod.* Sed eos Cyrus Evergetas, & Perſicâ linguâ Oroſangas nominavit, quòd ejus exercitum fame graviter laborantem juviſſent commeatibus: cujus etiam in Cyrum beneficii memor Alexander, eos muneribus affecit.

4. *Caucaſi.*] Duplex eſt Caucaſus; alter notiſſimus inter mare Caſpium & Pontum Euxinum; alter in Scythiæ & Indiæ confinio, ex quo Indus & Oxus profluunt.

5. *Beſſus.*] Rem aliter Curtius, aliter Arrianus narrant. Beſſus Spitamenis, Dataphernis, & Catenis conjuratione proditus & in equum impoſitus, ad Alexandrum ductus eſt, *ex Curtio.* Vel potiùs, ſi Arriano credimus, Alexander à Spitamene monitus, ut unum è ducibus mitteret, miſit Ptolemæum Lagi, qui Beſſum à ſuis proditum cepit.

6. *Fratri Darii.*] Oxatri, quem corporis cuſtodes habebat Alexander. *Curtius.* Arrianus tamen teſtatur eur Ecbatana miſſum, ut in Medorum P rùmque conſilio puniretur: Diodorus à Darii propinquis multas in partes c ſum. Plutarchus eum duabus arboribu ligatum, & ab iis in ſuam rectitudinen deuntibus diſcerptum ſcribit.

7. *Alexandriam.*] Sexaginta ſtadic murus fuit, 20 diebus muro cincta eſt. *Arriano.*

8. *Tanaïm.*] Duplex eſt hujus nor fluvius: alter in Moſcoviâ, qui Aſian Europâ dividens in paludem Mæotider exonerat: alter in Scythiâ Orientali, ex Sogdianorum montibus ortus in Caſpium profluit. Jaxartes propriè tur: ſed â Macedonibus Tanaïs di eſt.

9. *His ita geſtis.*] Multa ibi omiſit J nus, Cyropoleos, Maracandæ, Rup aſperrimæ expugnationem, bellum in thas geſtum, & eorum fugam: defec nem Sogdianorum; Sacarum, Dahar Maſſagetarúmque deditionem.

a pl

præferre ſe patri ipſe, rerúmque ſuarum magnitudinem extol- An.M.3727.
re cœlo tenus cœpit, aſſentante [1] majore convivarum parte. Ol. 113. 2.
Itaque cùm unus è ſenibus Clitus, fiduciâ [2] amicitiæ regiæ, Urb. C. 426.
ijus palmam tenebat, memoriam Philippi tueretur, [3] lauda- Ante C. 325.
tque ejus res geſtas; adeo regem offendit, ut telo à ſatellite
pto, eundem [4] in convivio trucidaverit. Quâ cæde exultans,
ortuo patrocinium Philippi, laudémque paternæ militiæ [5] ob-
ɛtabat. Poſtquàm ſatiatus cæde animus conquievit, & in iræ
:um ſucceſſit æſtimatio, modò perſonam occiſi, modò cauſam
cidendi conſiderans, pigere eum facti cœpit: [c] quippe pater-
s laudes tam iracundè accepiſſe ſe, quam nec convitia debu-
:t; amicúmque ſenem & innoxium, à ſe occiſum inter epu-
& pocula, dolebat. Eodem igitur furore in pœnitentiam,
o pridem in iram verſus, mori voluit. Primùm in fletus pro-
:ſſus, amplecti mortuum, vulnera tractare, & quaſi audienti
nfiteri dementiam; arreptum telum in ſe vertit; peregiſſetque
inus, niſi amici interveniſſent. Manſit hæc voluntas mori-
li etiam ſequentibus diebus. Acceſſerat enim pœnitentiæ,
tricis ſuæ, ſororis Cliti, recordatio; cujus abſentis eum maxi-
: pudebat: [d] tam fœdam illi alimentorum ſuorum merce-
n redditam, ut in cujus manibus pueritiam egerat, huic ju-
iis, & victor, pro beneficiis funera remitteret. Reputabat de-
le, quantùm in exercitu ſuo, quantùm apud devictas gentes
ularum atque invidiæ, quantùm apud cæteros amicos me-
n & odium ſui fecerit: quam amarum & triſte reddiderit
ivivium ſuum, non armatus in acie, quàm in convivio terri-
ior. Tunc Parmenion & Philotas, tunc [6] Amyntas conſobri-

INTERPRETATIO.

Incepit ſe patri Philippo *anteferre, & llere uſque ad cœlum res à ſe geſtas.*

Quare cùm Clitus, unus è ſenibus, fre- amicitiâ Alexandri, apud quem maxime ium gratioſus erat, laudaret Philippum, *:jus geſta extolleret.*

Nec enim debuiſſet audire convitia in patrem, ſi dicta eſſent, *animo tam iracundo, quàm* audiverat *ipſius laudes* à Clito dictas.

d *Illi rediddiſſe tam iniquum præmium pro alimentis ab eâ acceptis,* ita *ut juvenis & victor fratrem occiſum pro beneficiis remitteret illi, à qua educatus fuerat in pueritia.*

NOTÆ.

. *Majore convivarum.*] Juvenum, qui xandrum non Philippo tantùm, ſed Bac- etiam præferebant. *Ex Arriano.*

. *Amicitiæ regiæ.*] Illius ſoror, Helle-, quæ Alexandrum educaverat, à rege d ſecus quàm mater diligebatur; ipſéq; m, dum nudo capite ad Granicum naret, ſuo clypeo texit, & Roſacis ma- ı, regem gladio petentis, amputavit.

. *Laudarétque.*] Vitam ſervatam regi, émque Attali exprobravit, & Ammo- :luſit oraculum.

4. *In convivio trucidaverit.*] Alexander poſt cœnam procurrit in regiæ veſtibulum, & haſtâ ablatâ vigili, conſtitit in aditu, ubi Clitum, dum ultimus exit ſine lumine, medium transfixit. *Curtius.*

5. *Objectabat.*] Illius aſperſus ſanguine, *I nunc*, inquit, *ad Philippum, Parmenionem, & Attalum.*

6. *Amyntas.*] Perdiccæ regis, qui Philippi frater erat, filius; quem poſt Philippi cædem occidi juſſit.

nus, tunc [1] noverca fratréſque interfecti: tunc Attalus, [2] Euryl chus, Pauſanias, aliíque Macedoniæ extincti principes, occurr bant. [a] Ob hæc illi quatriduo perſeverata inedia eſt, donec e ercitûs univerſi precibus exoratus eſt, precantis *ne ita mortem un us doleat, ut univerſos perdat, quos in ultimam deductos Barb riam, inter infeſtas, & irritatas bello gentes, deſtituat.* Multù profuêre [3] Calliſthenis philoſophi preces, condiſcipulatu apud Ar ſtotelem familiaris illi, & tunc ab ipſo rege ad prodenda mem riæ acta ejus accitus. Revocato igitur ad bellum animo, [4] Ch raſmos & [5] Dahas [6] in deditionem accepit.

Statuit imperii limites, Herculem ſuperare contendit.

CAP. VII. Deinde, quod primo ex Perſico ſuperbiæ reg more diſtulerat, ne omnia pariter invidioſiora eſſent, non ſal tari, ſed [7] adorari ſe jubet. Acerrimus inter recuſantes [8] Cal ſthenes fuit. Quæ res [9] & illi, & multis principibus Macedonu exitio fuit: ſiquidem ſub ſpecie inſidiarum omnes interfec Retentus tamen eſt à Macedonibus mos ſalutandi regis explc adoratione. Poſt hæc Indiam petit, ut Oceano ultimóque O ente finiret imperium. Cui gloriæ, ut etiam exercitûs c namenta convenirent [b] phaleras equorum, & arma milituı argento inducit; exercitúmque ſuum, ab argenteis clypei

INTERPRETATIO.

a *Propter hanc cædem per quatuor dies abſtinuit à cibo.*

b *Decoravit argento phaleras equorum, arma militum.*

NOTÆ.

1. *Noverca.*] Cleopatra Attali neptis, quam, toſto in pelvi ejus filio, ad ſuſpendium adegit Olympias.

2. *Eurylochus.*] Vel alii, Hiſtoricis ignotus fuit, vel turpiter lapſus eſt Juſtinus: Eurilochum enim non occidit Alexander; ſed maximis affecit muneribus, ob detectam Hermolai conjurationem: quod paulò poſt Cliti mortem contigit.

3. *Calliſthenis.*] Qui etiam ob Hermolai conjurationem, indictâ causâ, morti addictus eſt: quod pluribus narrat Curtius.

4. *Choraſmos.*] Utramque Oxi fluminis ripam incolentes. *Coraſſan.*

5. *Dahas.*] Qui inter Oxum & Jaxartem, non procul à maris Caſpii littore habitabant.

6. *In deditionem accepit.*] Spitamene qui belli author fuerat, occiſo, quem Curtius vult necatum ab uxore, Arrianus à Dahis, quos Maſſagetas, & Scyt vocat.

7. *Adorari ſe jubet.*] Id ſuadebant A Poëtaſter Argivus, Cleo Siculus, Anax chus Sophiſta, qui Herculem, Liberu Caſtorem & Pollucem novo deo ceſſi jactitabant.

8. *Calliſthenes.*] Olynthius, Ariſtoteli diſcipulus & affinis, qui coram Alexan orationem Anaxarchi refutavit, præce ſibi ab Ariſtotele dati immemor, ut c rege, vel rariſſimè, vel quàm jucundiſſi loqueretur.

9. *Et illi & multis.*] Ob Hermolai c jurationem, vel tortus eſt & ſuſpenſus, *Ptolemæo apud Arrian.* vel in vinculis c ſtoditus, poſt menſes ſeptem obiit, *Charete apud Plutarch.* vel leoni poſt mu tormenta objectus, *ex Laertio.*

[1] Arg

[1] Argyraſpidas appellavit. Cùm [2] ad Nyſam urbem veniſſet, oppidanis [3] non repugnantibus fiduciâ religionis Liberi patris, à quo condita urbs erat, parci juſſit: lætus non militiam tantùm, verùm & veſtigia ſe dei ſequutum. [a] Tunc ad ſpectaculum ſacri montis duxit exercitum, naturalibus bonis, vite, hederâque non aliter veſtiti, quàm ſi manu cultus, colentiúmque induſtriâ exornatus eſſet. Sed exercitus ejus, ubi ad montem acceſſit, repentino impetu mentis, in ſacros dei ululatus inſtinctus, cum ſtupore regis, ſine noxâ diſcurrit: ut intelligeret, non tam oppido ſe parcendo, quàm exercitui ſuo conſuluiſſe. Inde montes Dædalos [4] regnáque Cleofidis reginæ petit. Quæ cùm ſe dediſſet ei, concubitu redemptum regnum ab Alexandro recepit: illecebris conſecuta, quod virtute non potuerat: filiúmque ab eo genitum, [5] Alexandrum nominavit, [b] qui poſteà regnum Indorum potitus eſt. Cleofis regina, propter proſtratam pudicitiam, *ſcortum regium* ab Indis exinde appellata eſt. Peragratâ Indiâ, cùm [6] ad ſaxum miræ aſperitatis & altitudinis, in quod multi populi confugerant, perveniſſet, cognoſcit, Herculem ab expugnatione ejuſdem ſaxi terræmotu prohibitum: Captus itaque cupidine Herculis acta ſuperare, cum ſummo labore ac periculo [7] potitus ſaxo, omnes ejus [8] loci gentes in deditionem accipit.

CAP. VIII. Unus ex regibus Indorum fuit, [9] Porus nomine, viribus corporis, & animi magnitudine pariter inſignis, qui bellum jampridem, auditâ Alexandri opinione, [10] in adventum ejus parabat. *Porum vincit.*

INTERPRETATIO.

a *Tum duxit exercitum ad viſendum montem ſacrum,* qui *æquè* erat *veſtitus naturalibus bonis,* hoc eſt, *vite & hederâ,* *ac ſi cultus eſſet induſtriâ manuque hominum.*

b *Qui poſteà apud Indos imperavit.*

NOTÆ.

1. *Argyraſpidas.*] Id eſt, argenteis parmis inſignes.

2. *Ad Nyſam.*] Multiplex hoc nomine civitas eſt in Armenia, Arabiâ, Cariâ, & Ægypto; ſed hæc non procul à radicibus montis Meron, ad Indum, à Baccho condita eſt, in Indiâ citeriore.

3. *Non repugnantibus.*] Obſidione tamen defeſſos cives urbem dediſſe tradit Curtius.

4. *Regnáque Cleofidis.*] Maſagam Aſſacenorum urbem primariam obſedit, ubi telo ſauciatus dixit *ſe quidem Jovis haberi filium, ſed ægri corporis vitia ſentire.* Urbem vi captam ſcribit Arrianus: Curtius verò, Cleophim laboranti civitati, & pulchritudine, & filii lacrymis veniam impetraſſe.

5. *Alexandrum.*] Cujus filii non meminit Arrianus.

6. *Ad ſaxum.*] Aornon nuncupatum quo Baziranſes confugerant.

7. *Potitus ſaxo.*] Ibi aras & Minervæ & Victoriæ dicavit.

8. *Loci gentes.*] Omphis ſeu Taxiles, ſe, ſuáque omnia Alexandro permiſit, multáque munera & illi obtulit, & ab illo accepit.

9. *Porus.*] Qui Taxili hoſtis infenſiſſimus ultrà Hydaſpem imperabat: ſtatura illi fuit quatuor cubitorum & unius palmi. *Ex Plutarch.*

10. *In adventum ejus.*] Alexandri nomine monitus à Cleocharo, ut ſtipendium penderet, ſuíſque in finibus occurreret regi: occurſurum ſe reſpondit, ſed armatum.

An.M.3728. Ol. 113. 3. Urb. C. 427. Ant. C. 324. [1] Commiſſo itaque prælio, exercitum ſuum Macedonas invad re jubet; ſibi regem eorum privatum hoſtem depoſcit. N Alexander pugnæ moram fecit: ſed primâ congreſſione vulnera equo, cùm præceps ad terram [2] decidiſſet, concurſu ſatellitu ſervatur. [3] Porus multis vulneribus obrutus capitur. Qui v ctum ſe adeò doluit, ut cùm veniam ab hoſte acceþiſſet, neq cibum ſumere voluerit, neque vulnera curari paſſus ſit, ægréq ſit ab eo obtentum, ut vellet vivere. Quem Alexander ob hon rem virtutis, incolumem [4] in regnum remiſit. Duas ibi urb condidit: unam [5] Nicæam; alteram, ex nomine equi, [6] Buc phalen vocavit. Inde [7] Adreſtas, Geſteanos, Præſidas, [8] Ga garidas, [9] cæſis eorum exercitibus, expugnat. Cùm [10] ad C phites veniſſet, ubi eum hoſtium ducenta millia equitum opp riebantur, exercitus omnis, non minus victoriarum numero quà laboribus feſſus, lacrymis eum deprecatur, *finem tandem belli f*

NOTÆ.

1. *Commiſſo prælio.*] Ad Hydaſpen, quo Porus cum 30 militum millibus, 300 curribus, & 85 elephantis venerat, hoſtem à tranſitu prohibiturus.

2. *Decidiſſet.*] Dum fugientem Porum perſequitur, Bucephalus, multis confoſſus vulneribus, procubuit, poſito potiùs rege, quam effuſo.

3. *Porus multis vulneribus, &c.*] Bucephalo Alexander, Porus elephante vehebatur. Rector belluæ, ut vidit regem ſanguine conſperſum, & vix mentis compotem, belluam in fugam concitat; ſed, dum Porus, gravatus telis, laberetur ex belluâ, ille regem deſcendere velle ratus, more ſolito elephantem procumbere juſſit in genua; qui, ut ſe ſubmiſit, cæteri quoque, ita enim erant inſtituti, demiſere corpora in terram: quæ res & Porum & illius duces tradidit victoribus. *Ità Curtius.*

4. *In regnum remiſit.*] Eum etiam, domitis multis gentibus, ampliore regno donavit.

5. *Nicæam.*] Urbs hujus nominis multiplex fuit, quarum nobiliſſima fuit Nicæa Bithyniæ. Illam de quâ hîc agitur, condidit Alexander inter Hydaſpem & Aceſinem.

6. *Bucephalen.*] Nomen illi indidit Alexander, ab equo ſuo, qui & capite & nomine Bucephalus fuit. Charis teſtatur illum emptum fuiſſe talentis 13, & regi Philippo donatum, à Philonico Theſſa Cúm eum nemo ne tangere quidem aud ret, ſolus Alexander illum ſine verberil ad curſum primùm admiſit: tum calcil uſus eum mirâ arte domuit: quo fact eſt, ut ille in dorſo inſidere ſuo, præ Alexandrum, pateretur neminem; & ipſu cùm vellet aſcendere, ſponte ſuâ gen ſubmittens, exciperet.

7. *Adreſtas.*] Præſtos Curtio, Adraſt Arriano. *Geſteanos.*] Cathenos Oroſio, C thæos Diodoro. *Præſidas.*] Curtio Parrh ſios. Hi omnes populi juxta ripas Hydra tis & Hypaſis habitabant.

8. *Gangaridas.*] Gangaridas vocat Di dor. Sed Alexander eos non vicit: q ſcilicet ultra Gangem habitarent.

9. *Cæſis eorum, &c.*] Superatis Aceſi & Hydraote fluviis, Cathæos vicit, tu contendit ad Hypaſim.

10. *Ad Cuphites.*] Rem aliter narra Diodor. Arrian. & Curtius. Caſtris ad H paſim poſitis, interrogatus ab Alexand Phegeus, quænam gentes ultra flumen h bitarent? Reſpondit, vaſtas eſſe duodeci dierum ſolitudines, eas excipere Gangen ulteriores ripas incolere Gangaridas, Parrhaſios; eorúmque regem Xandrame cum viginti millibus equitum, ducen peditum, duobus curruum, tribus elephar torum, vias obſidere; quibus territi milit reditum in patriam precantur.

cere.

t, *aliquando patriæ, reditúſque meminiſſet; reſpicet mili-* *annos, quibus vix ætas ad reditum ſufficeret:* oſtendere alius iciem, alius vulnera, alius ætate conſumpta corpora, alius tricibus exhauſta: *ſolos ſe eſſe, qui duorum regum, Philippi* *xandríque, continuam militiam pertulerint.* [a] Tandem orare, *reliquias ſaltem ſuas paternis ſepulchris reddat, quorum non* *'iis deficiatur, quàm annis: Ac ſi non militibus, vel ipſe ſibi* *:at, ne fortunam ſuam nimis onerando fatiget.* [1] Motus his juſtis precibus, velut in finem victoriæ, [2] caſtra ſolito mag- :entiora fieri juſſit, quorum molitionibus & hoſtis terreretur, oſteris admiratio ſui relinqueretur. Nullum opus milites læ- fecêre. [b] Itaque cæſis hoſtibus, cum gratulatione [3] in ea- reverterunt.

:AP. IX. Inde Alexander ad amnem [4] Aceſinem pergit: [5] per c in Oceanum devehitur. Ibi [6] Hiacenſanas [7] Sileóſque, quos cules condidit, in deditionem accepit. Hinc in [8] Ambros & ambros [9] navigat. Quæ gentes eum armatis LXXX millibus pe- im, & LX millibus equitum excipiunt. Cum prælio victor eſſet,

Graviter vulneratur. An.M.3729. Ol. 113. 4. Urb. C. 420. Ant. C. 323.

INTERPRETATIO.

Precari denique ut patiatur eorum cor- *jam morti vicina ſepeliri tumulis* *nis, cum non deſeratur à* militibus *er* eorum in ipſum *odium*; *ſed proper* *ætatem* nimiùm *provectam.*

b *Quare immolatis hoſtiis cum lætitiâ rediêrunt in eaſdem regiones,* quas ſubegerant.

NOTÆ.

Motus his, &c.] Nec militum ora- , nec lacrymis flexus, cùm ſe apud itum, ſeu querelis, ſeu blandis verbis proficere cerneret; ſe ſolum contra iturum dixit, & ſacrum fieri juſſit ranſitu: ſed cùm exta infauſtos even- ›ortenderent, ſignificavit militibus ſta- n eſſe ſibi in domum reverti. *Ita* *in. ex Ptolemæo.*

Caſtra ſolito.] Duodecim aras altitu- 50 cubitorum, ex lapide quadrato i; cubilia amplioris formæ, quàm pro rum habitu par eſſet relinqui; caſtro- locum triplo majorem quàm fuiſſent, ari juſſit. *Ex Diod. & Curtio.* Quin ludos tum gymnicos, tum equeſtres rari voluit. *Ex Arriano.*

In eadem.] Tranſmiſſo Hydraote & ine fluviis, ad Hydaſpem rediit.

Aceſinem.] Qui Hydaſpi & Hydraoti us in Indum profluit. Ad illius ripas, inio credimus, arundines ejus magnitudinis proveniunt, ut ſingula internodia navigii vicem ſuppleant.

5. *Per hunc.*] Non per Aceſinem, ſed per Hydaſpem, in quem influit Aceſines, naves circiter bis mille, *ut ait Ptolemæus apud Arrian.* mille, *ex Diodor. & Curtio,* habebat.

6. *Hiacenſanas.*] *Aceſinas* legendum, id eſt, Aceſinis fluvii accolas.

7. *Sileos.*] Sibos Curtius, Steph. & Strabo. Sibas Arrianus nominat ad Hydraotis ripas habitantes.

8. *In Ambros & Sugambros.*] Meliùs nonnulli Mallos & Oxydracas legunt: Ambricas Diodorus habet, Mandros & Subagras Oroſius, & Sydracas Plinius. Utramque Hypaſis ripam, quâ in Indum profluit, incolebant.

9. *Navigat.*] Dum Epheſtion & Ptolemæus claſſi imperant, ipſe terreſtri itinere fluvii ripam legens, multos populos devicit.

exer-

exercitum [1] ad urbem eorum ducit. Quam deſertam à defe ribus, cùm de muro, quem primus ceperat, animadvertiſſet urbis planitiem ſine ullo ſatellite deſiliit. Itaque cùm eum h ſolum conſpexiſſent, clamore edito, undique concurrunt, ſi ſint in uno capite Orbis bella finire, & ultionem tot gentibu re. Nec minùs Alexander conſtanter reſtitit, & unus adve tot millia præliatur. Incredibile dictu eſt, ut eum non multi hoſtium, non vis magna telorum, non tantus laceſſentium cla terruerit; ſolus tot millia ceciderit ac fugaverit. Ubi verò rui multitudine ſe vidit, trunco ſe, qui tum propter murum bat, applicuit, cujus auxilio tutus, cùm diu agmen ſuſtinui tandem cognito periculo ejus, amici ad eum deſiliunt, ex qu multi cæſi: præliumque tamdiu anceps fuit, quoad omnis e citus, muris dejectis, in auxilium veniret. In eo prælio ſa ſub mammâ trajectus, cùm ſanguinis fluxu deficeret, genu p tam diu præliatus eſt, donec eum, à quo vulneratus fuerat, c deret. [2] Curatio vulneris gravior ipſo vulnere fuit.

Oceanum luſtrat: præfectos punit.

CAP. X. Itaque ex magnâ deſperatione tandem ſaluti redd Polyperchonta cum exercitu Babyloniam mittit. Ipſe, cum le ſimâ manu navibus conſcenſis, Oceani littora peragrat. Cùm niſſet ad urbem [3] Ambigeri regis, oppidani invictum ferro a entes, ſagittas veneno armant: [a] atque ita gemino mortis vuln hoſtem à muris ſummoventes, plurimos interficiunt. Cùm i multos vulneratus etiam Ptolemæus eſſet, moriturúſque jam videretur, per quietem regi monſtrata in remedia veneni h eſt, quâ in potu acceptâ, ſtatim periculo liberatus eſt, majór pars exercitûs hoc remedio ſervata. Expugnatâ deinde u reverſus in naves [b] Oceano libamenta dedit, proſperum in patr

INTERPRETATIO.

a *Multos occidunt avertentes hoſtem à muris, telis* venenatis, in quibus vis *erat mortis geminæ.*

b *Obtulit ſacrificia* Neptuno deo *Ocea*

NOTÆ.

1. *Ad urbem eorum.*] Rem paulò aliter narrat Arrianus. Urbe relicta, in arcem ſe receperant Oxydracæ; quare Alexander, ubi ad arcem ventum eſt, ipſe uni militum ereptas ſcalas muro applicat, primúſque conſcendit. Sed dum illi celeriùs Argyraſpides ſuccurrere ſtudent; fractis nimio pondere ſcalis, in terram corruunt. Alexander intereà in arcem deſiliit, ubi comitibus, quos habebat, occiſis, grave in pectore accepit vulnus, quo in ſcutum collapſus, in hoſtium veniſſet poteſtatem, niſi Macedones patefactâ, quam quiſque potuit, viâ, regem exanimem, fugatis Barbaris, in caſtra ſcuto retuliſſent.

2. *Curatio vulneris,* &c.] Cùm ſpicu pectori infixum hamatum eſſet, Critob hortante Alexandro, patefacto latiùs vu re, illud avulſit; unde tanta vis ſang manavit, ut pro mortuo habitus aliqua fuerit.

3. *Ambigeri regis.*] Arrian. Amb rim, Sambum Diodor. Ambyram Oroſ. cat.

itum precatus : [a] ac veluti curru circa metam acto, poſitis
)erii terminis, quatenus aut terrarum ſolitudines prodire paſſæ
it, aut mare navigabile fuit, ſecundo æſtu oſtio fluminis Indi
ehitur. Ibi in monumenta rerum à ſe geſtarum, urbem
iarcen condidit; aráſque ſtatuit, relicto ex numero amico-
n littoralibus Indis præfecto. Inde iter terreſtre facturus,
n arida loca medii itineris dicerentur, puteos opportunis locis
i præcipit, quibus ingenti dulci aquâ inventâ, Babyloniam re-
[2] Ibi multæ devictæ gentes præfectos ſuos accuſavêrunt ;
)s, ſine reſpectu amicitiæ, Alexander in conſpectu legatorum
ecari juſſit. Filiam poſt hæc Darii regis, [4] Statiram in matri-
nium recepit : ſed & optimatibus Macedonum lectas ex om-
us gentibus nobiliſſimas virgines tradidit, ut communi facto
nen regis levaretur.

CAP. XI. Hinc ad concionem exercitum vocat ; & promittit, *Illius liberalitas, & ſeveritas.*
es alienum omnium propriâ impensâ ſoluturum, ut prædam
emiáque integra domos ferant. [b] Inſignis hæc munificentia
ı ſummâ tantùm, verùm etiam titulo muneris fuit, nec à debi-
bus magis quàm à creditoribus gratiùs excepta : quoniam
ıſque exactio pariter ac ſolutio difficilis erat. xx millia talen-
ı in hos ſumptus expenſa. Dimiſſis veteranis, exercitum junio-
ıs ſupplet. Sed retenti, veteranorum diſceſſum ægrè feren-
[5] miſſionem & ipſi flagitabant : nec annos, ſed ſtipendia ſua
nerari jubebant : pariter in militiam lectos, pariter ſacramen-
olvi, æquum cenſentes : nec jam precibus, ſed convitio age-
ıt, jubentes eum ſolum cum patre ſuo Hammone inire bella,
tenus milites ſuos faſtidiat. Contrà ille nunc caſtigare mili-
nunc lenibus verbis monere, ne glorioſam militiam ſeditio-
us infuſcarent. Ad poſtremum cùm verbis nihil proficeret ; ad
ripiendos ſeditionis authores, è tribunali in concionem armatam

INTERPRETATIO.

Secutus æſtum pelagi, oſtia fluminis Indi editur tanquam victor, *qui currum egit : metam, quòd protuliſſet imperii fines eò e, quò licuit & exercitum ducere per ſolitudines regionum, & naves agere in pelago.*

b *Summa hæc liberalitas accepta eſt omnibus pro munere maximo, & tam grata fuit creditoribus quàm debitoribus.*

NOTÆ.

. *Barcen condidit.*] Conſtruxiſſe nava-eferunt Arrian. & Curt. At de Barce meminêrunt.

. *Ibi multæ.*] Non Babyloniæ, ſed dum yloniam redit.

. *Necari juſſit.*] Cleandrum, Sitaclem, Agathonem Medis præpoſitos, à quibus occiſus Parmenio fuerat Alexandri juſſu.

4. *Statiram.*] Alii Barſinen dicunt : Paryſatim etiam, ex Occhi filiabus minimam, Suſis uxorem duxit.

5. *Miſſionem.*] Ipſi etiam infenſi Alexandro veterani, quaſi bello inutiles, dimitterentur.

iner-

inermis ipſe deſiliit, & nemine prohibente, XIII correptos ma-
nu ſuâ ipſe ad ſupplicia duxit. [a] Tantam vel illis moriendi
patientiam metus regis, vel huic exigendi ſupplicii conſtantiam
diſciplina militaris dabat.

Suos ad officium revocat. *Hephæſtionis obitus.*

CAP. XII. Inde ſeparatim auxilia Perſarum in concione
loquitur. Laudat perpetuam illorum, tum in ſe, tum in priſtinos
reges fidem; ſua in illos beneficia commemorat; ut nunquam
quaſi victos, ſed veluti victoriæ ſocios habuerit: denique ſe
illorum, non illos in gentis ſuæ morem tranſîſſe: affinitatibus
connubiorum victos victoribus miſcuiſſe: Nunc quoque ait,
ſtodiam corporis ſui non Macedonibus tantùm ſe, verùm &
crediturum. Atque ita mille ex his juvenes in numerum ſate
tum legit: [b] auxiliorum quoque portionem, formatam in di
plinam Macedonum, exercitui ſuo miſcet. Quam rem æ
Macedones tulêrunt, jactantes, hoſtes ſuos in officium ſuum
rege ſubjectos. Tunc univerſi flentes, regem adeunt, [c] or
ſuppliciis ſuis potiùs ſaturet ſe, quàm contumeliis. [1] Quâ mode
obtinuêrunt, ut undecim millia militum veteranorum exauctc
ret. Sed & ex amicis dimiſſi ſenes, Polyperchon, Clitus, Gorg
Polydamas, Amadas, Antigenes. Dimiſſis his Craterus præpc
tur, juſſus præeſſe Macedonibus in Antipatri locum; Antipatru
que cum ſupplemento tironum in locum ejus evocat; ſtipen
[2] revertentibus, veluti militantibus data. Dum hæc agunt
unus ex amicis ejus Ephæſtion decedit, dotibus primo for
pueritiæque, mox obſequiis regi percarus: quem [3] contra de
regium Alexander diu luxit: tumulúmque ei XII millium
lentorum fecit; eúmque poſt mortem coli ut deum juſſit.

In morbum lethalem incidit.

CAP. XIII. Ab ultimis littoribus Oceani Babyloniam rev
tenti nuntiatur, legationes Carthaginienſium, cæterarumque Afri

INTERPRETATIO.

a *Vel tantus erat metus regis, ut illi patienter morerentur, vel tam ſevera militaris diſciplina, ut ipſe auſus fuerit ſumere ſupplicium* à rebellibus.

b *Immiſcet ſuo exercitui partem Pe rum, aliorúmque populorum qui docti e diſciplinam Macedonum.*

c *Precantur ut illis potiùs mortem infe quam contumelias.*

NOTÆ.

1. *Quâ modeſtiâ.*] Ad gratiam ſtabiliendam publicum epulum inſtituit, cui novem convivarum millia adfuerunt.

2. *Revertentibus.*] Juſſit etiam, ut illi primas ſedes in theatris coronati obtinerent.

3. *Contra decus regium.*] Glaucum medicum egit in crucem; ædem Æſcul Ecbatanis evertit, tibias muſicámque caſtris diu compeſcuit, diem noctem integram incubuit defuncto corpori, m táque alia dedit ſigna nimii doloris. *Arrian.*

ritatium, ſed & [1] Hiſpaniarum, Siciliæ, [2] Galliæ, [3] Sardiniæ, An.M.3730.
nnullas quoque ex Italiâ ejus adventum Babyloniæ opperiri. Ol. 114. 4.
leò univerſum terrarum Orbem nominis ejus terror invaſerat, Urb. C. 429.
cunctæ gentes, veluti deſtinato ſibi regi adularentur. Hâc igi- Ant. C. 322.
r ex causâ Babyloniam feſtinanti, veluti conventum terrarum rbis acturo, [4] quidam ex Magis prædixit, ne urbem introiret, tatus, hunc locum ei fatalem fore. Ob hoc omiſsâ Babyloniâ, [5] Burſiam urbem trans Euphratem, deſertam olim, conceſſit. i ab [6] Anaxarcho philoſopho compulſus eſt rursùm Magorum edicta contemnere, ut falſa & incerta; & ſi fatis conſtent, igno- mortalibus: at ſi naturæ debeantur, immutabilia. Reverſus tur Babyloniam multis diebus otio datis, intermiſſum olim con- vium ſolenniter inſtituit: totúſque in lætitiam effuſus, [a] cùm i noctem pervigilem junxiſſet, recedentem jam è convivio Medicus Theſſalus, inſtauratâ comeſſatione, & ipſum & ſo- les ejus invitat. Accepto poculo, mediâ potione repentè luti telo confixus ingemuit: elatúſque è convivio ſemianimis, ito dolore cruciatus eſt, ut ferrum in remedia poſceret, tactum- e hominum velut vulnera indoleſceret. Amici cauſam morbi, emperiem ebrietatis diſſeminavêrunt: re autem verâ inſidiæ runt, quarum infamiam ſucceſſorum potentia oppreſſit.

CAP. XIV. Author inſidiarum [8] Antipater fuit, qui cùm ca-

INTERPRETATIO.

a *Cùm diem noctémque integram in convivio tranſegiſſet.*

NOTÆ.

1. *Hiſpaniarum.*] Provincia Europæ am- ſima, Oceano & Mari Mediterraneo, ar peninſulæ, à tribus lateribus circum- , Pyreneis montibus à Galliis ſejuncta. nine plurali dicitur, quia ab Ibero flu- e in duas diviſa partes, quarum una rior dicta eſt, ulterior altera: deinde habuit partes, Terraconenſem, Bæti- n, & Luſitaniam.

2. *Galliæ.*] Omnibus ex partibus Ocea- Pyreneis montibus, Alpibus, Rheno, Mari Mediterraneo circumſcribitur. ltiplex illius olim diviſio fuit, in To- m, Comatam, & Braccatam; Tran- inam & Ciſalpinam; Narbonenſem, dunenſem, Aquitanicam, & Belgicam, Sed hoc non eſt hujus loci.

3. *Sardiniæ.*] Inſula eſt ingens, Italiæ cens, inter Tyrrhenum & Balearicum, rdo Herculis filio nomen ſortita.

4. *Quidam ex Magis.*] Fuerant portenta is mortis prænuntia: Regi enim prop- Babyloniam naviganti, regiam capitis ornamentum, eique alligatum diadema, ventus abripuit: quod cùm paluſtri adhæ- ſiſſet arundini, regi Seleucus retulit, quod ei portendit imperium.

5. *Burſiam.*] Alii Burbeſiam, Borſippam alii legunt.

6. *Anaxarcho.*] Qui Alexandro fami- liaris fuit, á quo cùm in magnificis epulis rogaretur, quid de illo apparatu ſibi videre- tur, tum ille Nicrocreontem intuens, *Cuncta magnifica*, inquit, *ſed oportebat caput alicu- jus ſatrapæ apponi.* Poſteà verò Nicocreon ex ſatrapâ rex factus, Anaxarchum in Cy- prum deduci, & in ſaxo concavo incluſum ferreis malleis contundi juſſit: ſed ille ce- lebri dicto pœnam eluſit: *Tunde, tunde*, inquit, *Anaxarchi vaſculum: nam Ana- xarchum non teris.*

7. *Medicus.*] Medius habent Plutarch. Diod. & Arrian.

8. *Antipater fuit.*] Duplex eſt apud Authores de Alexandri morte ſententia: alii veneno, ut Curtius & Juſtin. alii potu

riſſimos,

Antipatri artibus veneno extinguitur.

riſſimos, amicos ejus interfectos videret: Alexandrum Lyn rum, generum ſuum occiſum: Se magnis rebus in Græciâ g non tam gratum apud regem, quàm invidioſum eſſe: à r quoque ejus Olympiade variis ſe criminationibus vexatum: accedebant ante paucos dies, ſupplicia in præfectos devicta nationum crudeliter habita. Ex quibus rebus ſe quoque à cedoniâ non ad ſocietatem militiæ, ſed ad pœnam evocatum bitrabatur. Igitur ad occupandum regem, Caſſandrum fi dato veneno ſubornat, qui cum fratribus Philippo & Jollâ n ſtrare regi ſolebat: cujus veneni tanta vis fuit, ut non ære, ferro, non teſtâ contineretur, nec aliter ferri, niſi [1] in ungulâ potuerit: præmonito filio, ne alii quàm Theſſalo, & frat crederet. Hac igitur ex causà, apud Theſſalum, paratum, r titúmque convivium eſt. Philippus & Jollas prægustare ac t perare potum regis ſoliti, in aquâ frigidâ venenum habuêr quam prægustatæ jam potioni ſupermisêrunt.

Alexandri noviſſima verba.

CAP. XV. Quarto die Alexander indubitatam mortem ſe ens, *agnoſcere ſe fatum domûs majorum ſuorum ait: nam pler Æacidarum intra trigeſimum annum defunctos.* Tumultua deinde milites, inſidiis periiſſe regem ſuſpicantes, ipſe ſeda eóſque omnes cùm prolatus in editiſſimum urbis locum eſſet, conſpectum ſuum admiſit, oſculandámque dextram ſuam tibus porrexit. Cùm lacrymarent omnes, ipſe non ſine crymis tantùm, verùm etiam ſine ullo triſtioris mentis ar mento fuit, ut quoſdam impatientiùs dolentes conſolatus quibuſdam mandata ad parentes eorum dederit: adeò, ſi in hoſtem, ita & in mortem invictus animus fuit. Dim militibus, amicos circumſtantes percontatur, *videantúrne ſi lem ſibi reperturi regem?* Tacentibus cunctis, tum ipſe, *ut neſciat, ita illud ſcire vaticinaríque ſe, ac penè oculis vi dixit, quantùm ſit in hoc certamine ſanguinis fuſura Ma donia; quantis cædibus, quo cruore, mortuo ſibi parentatu* Ad poſtremum, corpus ſuum in Hammonis templo c di jubet. Cùm deficere eum amici viderent, quærunt, *qu imperii faciat hæredem?* Reſpondit, [2] *Digniſſimum.* Ta

NOTÆ.

nimio ſublatum volunt, ut Plutarch. Arrianus, Livius, Solinus, & Athenæus. Cùm enim Clearchum excepiſſet convivio, apud Medium obnixè rogantem, comeſſatum ivit: apud quem, dum in diem ſequentem perpotat, febre tentatus eſt. *Ità Plutarch.* Addit Athenæus; eum Proteæ poculum, quod duos congios capiebat, præbuiſſe, & poſt eum ebibiſſe. Cùm verò id perferre non poſſet, reclinatum in pulvinar, morbòque correptum interiiſſe.

1. *In ungulâ equi.*] Ungulam muli Arrianus, aſininam Plutarchus habet.

2. *Digniſſimum.*] Volunt nonnulli tentiam Alexandri non benè à Juſtino preſſam; nec enim voluit ut rex eliger qui maximè dignus imperio foret; ſed p dixit regnum ſuum fore occupantis, for ris ſcilicet. Diodorus enim habet κράτι & ἄριστον, quarum vocum altera potenti mum, altera Marte præſtantiſſimum ſig ficat. Curtius habet: *ei relinquere ſe r num, qui eſſet optimus.*

ıagnitudo animi fuit, ut cùm Herculem filium, cùm fratrem æum, cùm Roxanem uxorem prægnantem relinqueret; obli- ıeceſſitudinum, digniſſimum nuncuparet hæredem. Prorsùs i nefas eſſet, viro forti alium quàm virum fortem ſuccede- ıut tanti regni opes aliis, quàm probatis relinqui. Hâc voce i bellicum inter amicos ceciniſſet, aut malum diſcordiæ ſet, ita omnes in emulationem conſurgunt, & ambitione i tacitum favorem militum quærunt. Sextò die præcluſâ , exemptum digito annulum Perdiccæ tradidit: quæ res ntem amicorum diſſentionem ſedavit. Nam etſi non voce upatus hæres, judicio tamen electus eſſe videbatur.

AP. XVI. [1] Deceſſit Alexander, menſem unum, annos [2] tres iginta natus; vir ſupra humanam potentiam magnitudine ıi præditus. Quâ nocte eum mater Olympias concepit, viſa per em eſt cum ingenti ſerpente volutari: nec decepta ſomnio eſt. ı profecto majus humanâ mortalitate opus utero tulit, quam Æacidarum gens ab ultimâ ſæculorum memoriâ, & regna s, fratris, mariti, ac deinceps majorum omnium illuſtrave- ; nullius tamen nomine, quam filii clarior fuit. Prodigia mag- dinis ejus in ipſo ortu nonnulla apparuêre. Nam eâ die quâ s eſt, duæ aquilæ totâ die præpetes ſupra culmen domûs patris ſedêrunt, omen duplicis imperii, Europæ Aſiæque præfe- es. Eâdem quoque die nuntium pater ejus duarum victoria- accepit; alterius [3] belli Illyrici; alterius, certaminis Olym- , in quod quadrigarum currus miſerat: quod omen uni- arum terrarum victoriam infanti portendebat. Puer acerri- literarum ſtudiis eruditus fuit. Exactâ pueritiâ per quinquen- n, [4] ſub Ariſtotele doctore, inclyto omnium philoſophorum, vit. Accepto deinde imperio, Regem ſe Terrarum omnium ac ndi appellari juſſit: tantámque fiduciam ſuis militibus fecit, ut præſente nullius hoſtis arma, nec inermes, timuerint. Itaque ı nullo hoſtium unquam congreſſus eſt, quem non vicerit: am urbem obſedit, quam non expugnaverit: nullam gentem t, quam non calcaverit. Victus denique ad poſtremum eſt, virtute hoſtili, ſed inſidiis ſuorum, & fraude civili.

Alexandri elogium.

NOTÆ.

Deceſſit.] Alexander jam morti proxi- ad Euphratem deferri voluit; eo ani- ut in flumen demerſus, ſicque ſublatus ominum oculis, certiorem apud poſte- fidem faceret, ſe ortum è genere deo- , ad deos rediiſſe; quod cum Roxane diret, ille, effuſis lacrymis, *Quid tu,* t, *partæ divinitatis gloriam invides?*

Tres & triginta.] Fallitur Juſtinus; enim natum eſſe ineunte Olymp. 106. mortuus verò eſt, *ex Arrian. Diod. Euſeb. Joſeph.* prætore Ageſiâ, ineunte Olymp. 114. Cùm ergo octo tantùm Olympiadas vivendo expleverit, 32 non 33 annos vixit.

3. *Belli Illyrici.*] Illyrios vicerat Parme- nio.

4. *Sub Ariſtotele.*] Plutarchus Alexan- dri præceptores vocat Leonidam & Lyſi- machum Acarnanum.

LIBER

LIBER XIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Luctus poſt Alexandri Magni exceſſum: Macedonum ing- titudo: ducum ambitio, militúmque avaritia.*
2. *De Alexandri ſucceſſore, ducum exercitûs ſententiæ pugnant*
3. *Perdiccæ ſententiæ reclamant pedites: unde tumultus & ſ- tio, cui Perdicca prudenter medetur.*
4. *Aridæo rege deſignato, Perdicca & alii duces, ſeu princi- provincias dividunt.*
5. *Bellum pro Græciæ libertate ab Athenienſibus & Ætolis paratum. Demoſthenis pro patriâ labores. Antipatri obj & liberatio.*
6. *Perdicca Cappadoces prælio fatigat. Bellum inter Ant- num & Perdiccam. Ptolemæi ſolers induſtria.*
7. *De origine urbis Cyrenes digreſſio.*
8. *Ptolemæus bellum parat in Perdiccam. Eumenis res fort & feliciter geſtæ.*

CAPUT I.

Luctus poſt Alexandri Magni mortem. Macedonum ingratitudo. An.M.3730. Ol. 114. 1. Urb. C. 429. Ant. C. 322.

EXtinčto in ipſo ætatis ac victoriarum flore Alexandro M- no, triſte apud omnes, totâ Babylone [1] ſilentium fi Sed nec devictæ gentes fidem nuntio habuêrunt, qu ut invictum regem, ita immortalem eſſe crediderant; rec dantes, quoties præſenti morte ereptus eſſet: [a] quam ſa pro amiſſo, repentè ſe non ſoſpitem tantùm ſuis, verúm eti victorem obtuliſſet. [b] Ut verò mortis ejus fides adfuit, o nes barbaræ gentes paulò antè ab eo devictæ, non ut hoſte ſed ut parentem luxêrunt. Mater quoque Darii regis, [c] qu

INTERPRETATIO.

a *Quàm ſæpè rediiſſet ad ſuos non tantùm ſalvus, ſed etiam victor, cum mortuus putaretur.*

b *Poſtquam fama de ejus morte diſſipata eſt.*

c *Quæ non doluerat ad hoc tempus ſu vixiſſe filio* ſuo Dario *occiſo, quia vi* Alexander *benignè eam habuit,* licet *à re dignitate redactam in captivitatem.*

NOTA.

1. *Silentium fuit.*] Alexandri mortem amicorum comploratio primùm excepit: deinde luctus univerſam pervaſit urbem, nobilibus pueris ejus cuſtodiæ aſſuetis rentium more Babylone totâ excurr tibus.

ami

amiſſo filio, à faſtigio tantæ majeſtatis in captivitatem redactam, indulgentiâ victoris, in eam diem vitæ non pœnituerat, auditâ morte Alexandri, mortem ſibi ipſa conſcivit; non quòd hoſtem ilio præferret; ſed quòd pietatem filii in eo, quem ut hoſtem timuerat, experta eſſet. [1] Contrà, Macedones, versâ vice, non ut ivem, ac tantæ majeſtatis regem, verùm ut hoſtem amiſſum, audebant: ſeveritatem nimiam, & aſſidua belli pericula exerantes. Huc accedebat, quòd principes regnum & imperia, vulus militum theſauros & grande pondus auri, velut inopinatam rædam, ſpectabant: illi ſucceſſionem regni, hi opum ac divitirum hæreditatem cogitantes. Erant enim in theſauris [2] quinuaginta millia talentûm, & in annuo vectigali tributo [3] tricena iillia. Sed nec amici Alexandri fruſtrà regnum ſpectabant: nam jus virtutis ac venerationis erant, ut ſingulos reges putares. Quippe ea formæ pulchritudo, & proceritas corporis, & virium : ſapientiæ magnitudo in omnibus fuit, ut, qui eos ignoraret, non x unâ gente, ſed ex toto terrarum Orbe electos judicaret. Neie enim unquam antè Macedonia, vel ulla gens alia, tam claorum virorum proventu floruit: quos primò Philippus, mox lexander tantâ curâ legerat, ut non tam ad ſocietatem belli, uàm in ſucceſſionem regni, electi viderentur. Quis igitur mitur, talibus miniſtris, Orbem terrarum victum, cùm exercitus Macedonum tot, non ducibus, ſed regibus regeretur? qui nunıam ſibi reperîſſent pares, ſi non inter ſe concurriſſent: multóſe Macedonia pro uno Alexandros habuiſſet, niſi fortuna eos mulatione virtutis in perniciem mutuam armâſſet.

CAP. II. [a] Cæterùm, occiſo Alexandro, non, ut læti, ita & ſeri fuêre, omnibus unum locum competentibus: nec minùs mili-;, quàm invicem ſe timebant, quorum & libertas ſolutior & favor certus erat. Inter ipſos verò æqualitas diſcordiam augebat, nene tantùm cæteros excedente, ut ei aliquis ſe ſummitteret. Arıti itaque in regiam coëunt, ad formandum rerum præſentium tum. Perdicca cenſet [4] *Roxanes expectari partum, quæ exacto*

De illius ſucceſſore diverſæ ducum ſententiæ.

INTERPRETATIO.

Cæterum mortuo Alexandro, non tam ſefuêrunt, quàm læti, quia omnes appetebant regiam dignitatem, & ſinguli non minus metuebant milites, quàm alios duces.

NOTA.

1. *Contrà Macedones.*] Affirmat tamen Curtius, eos regis interitum multo luctu proſecutos eſſe.

2. *Quinquaginta millia.*] Noſtrâ numerandi ratione, fuêrunt milliones triginta.

3. *Tricena millia.*] Budæus legit 30, quæ conſtituunt milliones octodecim.

4. *Roxanes expectari.*] Diverſæ fuêrunt de rege eligendo ducum ſententiæ: Nearchus claſſis præfectus non Roxanis partum expectandum, ſed Barſinæ filium coronandum cenſuit. Utrumque Ptolemæus reſpuit, indignum ratus victores ſervire captivarum filiis. Ariſtonus verò Perdiccam pro rege habendum, quippe cui

menſe octavo, matura jam ex Alexandro erat; &, ſi puerum pe[illegible] riſſet, hunc dari ſucceſſorem patri. Meleager *negat differenda partus dubios conſilia; nec expectandum dum reges naſcerent[illegible] cùm jam genitis uti liceret: ſeu puer illis placeat, eſſe Perga[illegible] filium Alexandri, natum ex Barſine, nomine Herculem: ſeu m[illegible] lent juvenem, eſſe in caſtris fratrem Alexandri Aridæum, come[illegible] & cunctis non ſuo tantùm, verùm & patris Philippi, nomine [illegible] ceptiſſimum. Cæterùm Roxanen eſſe originis Perſicæ: nec [illegible] fas, ut Macedonibus ex ſanguine eorum, quorum regna deleveri[illegible] reges conſtituantur: quod nec ipſum Alexandrum voluiſſe di[illegible] Denique morientem nullam de eo mentionem habuiſſe.* Ptolema[illegible] recuſabat regem Aridæum, [a] *non propter maternas modò ſor[illegible] quod ex Lariſſæo* [1] *ſcorto naſceretur: ſed etiam propter* [2] *vale[illegible] dinem majorem, quam patiebatur; ne ille nomen regis, alius [illegible] perium teneret:* [b] *melius eſſe ex his legi, qui pro virtute regi [illegible] proximi fuerint, qui provincias regant, quibus bella mandent[illegible] quàm ſub perſonâ regis indignorum ſubjiciantur imperio.* Vi[illegible] Perdiccæ ſententia, conſenſu univerſorum. Placuit itaque R[illegible] anis expectari partum; &, ſi puer natus fuiſſet, tutores Leo[illegible] tum, Perdiccam, Crateron, & Antipatrum conſtituunt, c[illegible] ſeſtímque in tutorum obſequia jurant.

Militum ſeditio, cui Perdiccas medetur.

CAP. III. Cùm equites quoque idem feciſſent, pedites indig[illegible] ti, nullas ſibi conſiliorum partes relictas, Aridæum, Alexandri [illegible] trem, regem appellant, ſatellitéſque illi ex turbâ ſuâ legunt, & [illegible] mine Philippi patris vocari jubent. Quæ cùm nuntiata equiti[illegible] eſſent, legatos ad mitigandos eorum animos, duos ex procerib[illegible] Attalum & Meleagrum mittunt, qui potentiam ex vulgi adul[illegible] one quærentes, omiſsâ legatione, militibus conſentiunt. Statim

INTERPRETATIO.

a *Non modò propter infamiam illius matris: (nam natus erat ex ſcorto Lariſſæo:) ſed etiam ob morbum comitialem quo laborabat.*

b *Satius eſt aliquos eligi ex illis qui fortitudine Alexandro ferè pares fuerint, u[illegible] regant provincias, & gerant bella, quàm [illegible] rere indignis hominibus, qui,* freti pote[illegible] *regis* inepti, omnia ſubverſuri ſint.

NOTÆ.

morìens Alexander annulum tradidiſſet. Illi aſſenſêrunt omnes: ſed, dum Perdicca pudorem inter & cupiditatem hæret dubius; Meleagar animos omnium ab ipſo vehementi oratione avertit: jamque ingens militum globus ſtipabat Meleagrum, cùm Macedo quidam Aridæo regnum deberi clamitat; in quem ubi concio conſenſit, Meleager, Perdiccæ infenſus, adducit in regiam Aridæum, & regem à militibus ſalutari curat. Hæc multis *Curtius.*

1. *Scorto.*] Philinna dicebatur, quam Ptolemæus apud Athenæum ſaltatri[illegible] vocat.

2. *Valetudinem.*] Morbum comitial[illegible] quem Herculeum & ſacrum appellant: [illegible] dæus enim mentis erat impos, pharm[illegible] ut ferebatur, ab Olympiade propinato. [illegible] *Plut.*

3. *Roxanis.*] Quæ Oxiatris erat [illegible] Barſinen verò Darii, ut ait Arrianus; [illegible] Pharnabazi, ut Porphyrius; nec Artab[illegible] ut Plutarchus voluit.

ſedi

ſeditio crevit, ubi caput & conſilium habere cœpit. Tunc ad delendum equitatum cuncti armati in regiam irrumpunt: quo cognito, equites trepidi ab urbe diſcedunt, caſtríſque poſitis, & ipſi pedites terrere cœpêrunt. Sed nec procerum inter ſe odia ceſſabant. Attalus ad interficiendum Perdiccam, ducem partis alterius, mittit: [a] ad quem armatum, & ultrò vocantem, cùm accedere percuſſores auſi non fuiſſent; tanta conſtantia Perdiccæ fuit, ut ultrò ad pedites veniret, & in concionem vocatos edoceret, quod facinus molirentur: *Reſpicerent contra quos arma ſumpſiſſent: non illos Perſas, ſed Macedonas; non hoſtes, ſed cives eſſe: pleróſque etiam cognatos eorum, certè commilitones, eorundem caſtrorum ac periculorum ſocios: edituros deinde egregium hoſtibus ſuis ſpectaculum, ut quorum armis victos ſe doleant, eorum mutuis cædibus gaudeant, parentaturóſque ſanguine ſuo manibus hoſtium à ſe interfectorum.*

Aridæo Rege deſignato, duces Provincias dividunt.

CAP. IV. Hæc cum pro ſingulari facundiâ ſuâ Perdicca peroraſſet, adeò movit pedites, ut probato conſilio ejus, dux ab omnibus legeretur. Tum equites, in concordiam revocati, in Aridæum regem conſentiunt. Servata eſt portio regni Alexandri filio, ſi natus eſſet. Hæc agebant, poſito in medio corpore Alexandri, ut majeſtas ejus teſtis decretorum eſſet. His ita compoſitis, Macedoniæ & Græciæ Antipater præponitur: regiæ pecuniæ cuſtodia Cratero traditur: caſtrorum, exercitûs, & rerum cura Meleagro & Perdiccæ aſſignatur: jubetúrque Aridæus rex, corpus Alexandri in Hammonis templum deducere. Tunc Perdicca, infenſus ſeditionis auctoribus, repentè ignaro collegâ, [1] luſtrationem caſtrorum, propter mortem regis, in poſterum edicit. Poſtquam armatum exercitum in campo conſtituit, conſentientibus univerſis, evocatos, dum tranſit, de ſingulis [2] manipulis ſeditioſos, ſupplicio tradi [3] occultè jubet. Reverſus inde, [4] inter principes provincias dividit, [b] ſimul ut & removeret æmulos,

INTERPRETATIO.

a *Cum percuſſores non auſi fuiſſent accedere ad eum armatum, & illos ultrò appellantem.*

b *Ut removeret æmulos ſuæ potentiæ, & ſibi conciliaret benevolentiam,* eorum quibus dabat *munus imperandi* provinciis.

NOTÆ.

1. *Luſtrationem.*] Luſtrabantur milites, ...rne diſciſsâ, & ab utrâqùe parte projecta.

2. *Manipulis.*] More Romano loquitur, ...ud quos manipulus 200 milites continet. Dum pauperes eſſent Romani, *Manipulum* ideò militum turbam vocabant, ...òd fœni manipulos alligatos perticis pro ...nis ſequerentur. Ideò Lucanus,

Pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos.

3. *Occultè jubet.*] Refert Curtius ſeditioſos ex ſingulis manipulis ab Aridæo evocatos, impellente Perdiccâ, qui in conſpectu totius exercitûs, non prohibente Aridæo, eos ab equitibus conteri juſſit.

4. *Inter principes.*] Decem Satrapas Curtius, Juſtinus tredecim, plures Diod. numerat.

& munus imperii, beneficii ſui faceret. Primò [1] Ptolemæ Ægyptus, & Africæ [2] Arabiæque pars ſorte venit, quem e gregario milite Alexander virtutis causâ provexerat; cui a tradendam provinciam Cleomenes, qui Alexandriam ædifica caverat, datur. Confinem huic provinciæ Syriam Laume don Mitylenæus, Ciliciam Philotas, Philo Illyrios accipiun Mediæ majori [3] Acropatos, minori ſocer Perdiccæ præponi tur. [4] Suſiana gens Scyno, [5] Phrygia major Antigono, Phi lippi filio, aſſignatur. [6] Lyciam & [7] Pamphyliam Nearchu [8] Cariam Caſſander, Lydiam Menander ſortiuntur. Leonat minor Phrygia evenit: [9] Thracia & regiones Pontici mar Lyſimacho; Cappadocia cum [10] Paphlagoniâ Eumeni dat Summus caſtrorum tribunatus Seleuco Antiochi filio ceſſi Stipatoribus regis ſatellitibúſque Caſſander filius Antipatri præ ficitur. In Bactrianâ ulteriore, & Indiæ regionibus, priori præfecti retenti. Terras inter amnes, [11] Hydaſpem & [12] Indun Taxiles habebat. In colonias in Indis conditas, Pithon, Ag noris filius, mittitur. Parapamiſios, & fines Caucaſi monti Extarches accepit. [13] Aracoſſi [14] Gedrosíque Sibyrtio tradu tur: Drancæ & Arei Staſanori. Bactrianos Amyntas ſortitu Sogdianos Scythæus, Nicanor Parthos, Philippus Hyrcanos, Phra taſernes Armenios, Tleptolemus Perſas, Peuceſtes Babylonio

NOTÆ.

1. *Ptolemæo.*] Non gregarius fuit miles, ut ait Juſtinus; ſed Philippi ex Arſinoë concubinâ filius, quæ ex Philippo gravida in uxorem tradita eſt Lago, à quo Ptolemæus Lagi dictus eſt.

2. *Arabiæ.*] Terminos habuit Syriam, Euphratem, ſinum Perſicum, & Arabicum: tres in partes dividitur; Petræam, Deſertam, & Felicem.

3. *Acropatos.*] Atropates vocatur ab Arriano: ab eo Mediæ pars Acropatia dicta eſt, ex *Strabone.*

4. *Suſiana gens.*] Quæ Aſſyriam inter, Perſidem, & Mediam habitabat, *Suſiſtun.*

5. *Phrygia major.*] Phrygia duplex fuit. Major, ſeu Salutaris, quæ Bithyniâ, Galatiâ, Pamphyliâ, & Lydiâ clauditur. Minor, quæ Helleſpontica dicta eſt, quia ad Helleſpontum uſque pertinebat. In eâ olim Troja fuit.

6. *Lyciam.*] Phrygiâ, Pamphyliâ, Cariâ, & Mari Mediterraneo circumſcribitur.

7. *Pamphyliam*] Undique Lyciâ, Lycaoniâ, Piſidiâ, & Mari terminatam.

8. *Cariam.*] Quæ inter Lyciam & I niam ad Mare Carpathium ſeu Ægæu pertingebat.

9. *Thraciâ.*] Quæ Mari Ægæo, Pr pontide, Macedonia & Myſiâ incluſa, *R melia.*

10. *Paphlagoniâ.*] Quæ à Galatiâ Pontum Euxinum, inter Bithyniam Cappadociam, extenditur.

11. *Hydaſpem.*] Fluvius Aſiæ gemin eſt hujus nominis: alter, in Suſianâ reg one, prope Suſam, fluit: alter, de qu hic agitur, apud Nyſam in Indum illab tur.

12. *Indum.*] Fluvium Indiæ maximun qui ex Paropamiſſo monte oriens, ubi ma gnam Indiæ partem alluit, in Oceanu duobus oſtiis ſe exonerat.

13. *Aracoſſi.*] Qui ad ripam Indi flu minis habitabant, *Candaar.* Alii meliu legunt *Arachoſii*, ex Diod.

14. *Gedroſi.*] Qui partem Perſidis inte Caramaniam, Aracoſiam & Oceanum inco lebant.

Archo

Archos [3] Pelaſgos, Arceſilaus [2] Meſopotamiam. [a] Cùm hæc diviſio, veluti fatale munus, ſingulis contigiſſet, ita magna incrementorum materia plurimis fuit. Siquidem non magno poſt tempore, quaſi regna, non præfecturas diviſiſſent: ſic reges ex præfectis facti, magnas opes non ſibi tantùm paravêrunt, verùm etiam poſteris reliquêrunt.

CAP. V. Dum hæc in Oriente aguntur, in Græciâ Athenienſes & Ætoli bellum, quod jam vivo Alexandro moverant, ſummis viribus inſtruebant. Cauſæ belli erant, quòd [3] reverſus ab Indiâ Alexander, epiſtolas in Græciam ſcripſerat, quibus omnium civitatum exules præter cædis damnati, reſtituebantur. [b] Quæ recitatæ præſente universâ Græciâ, in mercatu Olympiaco, magnos motus fecêrunt; quòd plurimi, non legibus pulſi patriâ, ſed per factionem principum fuerant, verentibus iiſdem principibus, ne revocati potentiores in republicâ fierent. Palàm igitur jam tunc multæ civitates libertatem bello vindicandam fremebant. Principes tamen omnium Athenienſes & Ætoli fuêre. Quod cùm nunciatum Alexandro eſſet, mille naves longas ſociis imperari præceperat, quibus in Occidente bellum gereret; excurſurúſque cum validâ manu fuerat ad Athenas delendas. Igitur Athenienſes, contracto xxx millium exercitu, & cc navibus, bellum cum Antipatro, cui Græcia ſorte evenerat, gerunt; eumque [4] detrectantem prælium, & Heracleæ urbis mœnibus tuentem ſe, obſidione cingunt. Eodem tempore Demoſthenes Athenienſis orator, [c] pulſus patriâ, ob crimen accepti [5] ab Harpalo auri, qui crudelita-

Bellum à Græcis renovatum.

Antipatri obſidio & liberatio.

An.M.3731.
Ol. 114. 2.
Urb. C. 430.
Ant. C. 321.

INTERPRETATIO.

a *Cùm hæc diviſio obtigiſſet ſingulis quaſi munus à fatis deſtinatum, multi ſumpsêrunt inde occaſionem augendi ſuam potentiam.*

b *Quæ, lectæ coram omnibus Græciæ populis in ludis Olympicis, omnium animos commovêrunt in* Alexandrum.

c *Exulabat fortè Megaris, ejectus patriâ, quia pecuniam acceperat ab Harpalo, fugiente iram Alexandri, ut hortaretur Athenienſes ad bellum gerendum Alexandro.*

NOTÆ.

1. *Pelaſgos.*] Qui inter Theſſaliam & Achaiam habitabant, *ex Plinio:* omnes tamen Græci apud Poëtas, Pelaſgi dicuntur. Vid. de his ſuprà.

2. *Meſopotamiam.*] Quæ ex unâ parte Euphrate, Tigri ex alterâ, terminatur. Unde nomen accipit. Nunc *Diarbeck.*

3. *Reverſus ab Indiâ.*] Nicanorem Stagiritam miſerat ad ludos Olympicos cum literis, quibus jubebat exules ſuis in civitatibus recipi.

4. *Detrectantem prælium.*] Quia exiguum habebat exercitum Antipater: (rarus enim miles erat propter ſupplementa copiarum nuper in Aſiam miſſa) & Theſſali, relicto Antipatro, ſe junxerant Græcis. Quare, prælio commiſſo, victus Antipater Lamiæ, quod Theſſaliæ oppidum eſt, ſe incluſit: unde bellum illud Lamiacum dictum eſt.

5. *Ab Harpalo.*] Dum Alexander ex Indiâ victor revertitur, Harpalus theſauris Babyloniæ præfectus ſibi malè conſcius, quòd ingentem pecuniæ vim in ventris & gulæ illecebris profudiſſet, cum quinque talentûm millibus fugit in Græciam, ut Athenienſes ad bellum gerendum alliceret.

tem Alexandri fugerat, quòd civitatem in ejuſdem Alexandr bellum impelleret, fortè [1] Megaris [2] exulabat: qui, ut miſſum ab Athenienſibus Hyperidem legatum cognovit, qui [3] Peloponnenſes in ſocietatem armorum ſollicitaret, ſequutus eum, [4] Sicyona, [5] Argos & Corinthum, cæteráſque civitates, eloquenti ſuâ Athenienſibus junxit. Ob quod factum, miſsâ ab Athenienſibus obviàm nave, [6] ab exilio revocatur. Interim in obſidione Antipatri, Leoſthenes, dux Athenienſium, [7] telo è muri in tranſeuntem jacto, occiditur. Quæ res tantùm animorum Antipatro dedit, ut etiam vallum reſcindere auderet. Auxilium deinde à Leonato per legatos petit: qui cùm venire cum exercitu nuntiatus eſſet, obvii ei Athenienſes cum inſtructi copiis fuêre, ibíque [8] equeſtri prælio gravi vulnere ictus extinguitur. Antipater, tametſi auxilia ſua videret victa, morte tamen Leonati lætatus eſt: quippe & æmulum ſublatum, & vire ejus acceſſiſſe ſibi gratulabatur. [a] Statim igitur exercitu eju recepto, cum par hoſtibus etiam prælio videretur, ſolutu obſidione, in Macedoniam conceſſit. Græcorum quoque copiæ finibus Græciæ hoſte pulſo, in urbes dilapſæ.

CAP. VI. Intereà Perdicca, bello [9] Ariarathi, regi Cappado

INTERPRETATIO.

a *Paulò poſt, acceptis Leonati copiis, cùm videretur par hoſtibus etiam ad prælium ineundum.*

NOTÆ.

1. *Megaris.*] Urbs media inter Athenas & Corinthum, non procul ab Eleuſi.

2. *Exulabat.*] Primùm Athenienſibus author fuerat Demoſthenes, ut abigerent Harpalum: ſed paulò poſt, dum numeratur illius pecunia, calicis aurei deſiderium præ ſe tulit; quem nocte ſequenti, cum 20 talentis, ad eum miſit Harpalus; tum illi favere cœpit Demoſthenes: quòd ubi populo & Areopago innotuit, & 50 talentis damnatur, & in vincula conjicitur: ſed ob valetudinem ferendo carceri cum impar eſſet, aliis faventibus, diſſimulantibus aliis, fugâ ſibi conſuluit, & Megaris ſubſtitit.

3. *Peloponnenſes.*] Qui habitabant in Peloponneſi peninſulâ Græciæ maximâ, à Corintho extenſâ ad Tænarium promontorium. Octo partes continebat, Achaiam propriè dictam, Arcadiam, Argiam, Corinthiam, Elidem, Laconiam, Meſſeniam, & Sicyoniam. Nunc dicitur *Morea.*

4. *Sicyona.*] Urbem Peloponneſi, Sicyoniæ regionis caput, inter Corinthum & Elidem.

5. *Argos.*] Triplex fuit. 1. Peloponneſiacum, Argiæ regionis caput, non procul a Corintho. 2. Amphilochium, in Epiro, inter Ambracium ſinum & Acheloüm fluvium. 3. Pelaſgicum in Theſſaliâ, Lariſſæ proximum. Dictum etiam Argos Hippium, ab equis, qui generoſi ibi naſcerentur.

6. *Ab exilio.*] Miſsâ in Æginam ad eum triremi, ex Piræo, in urbem ab universâ civitate ad portas effusâ exceptus uſt.

7. *Telo è muris.*] Dum Laoſthenes conatur opem ferre ſuis, ſaxo in capite ictus corruit, eíque Antiphilus ſufficitur.

8. *Equeſtri prælio.*] Theſſalorum equitum virtute victus & occiſus eſt Leonatus.

9. *Ariarathi.*] Quæ hic de Cappadocibus refert Juſtinus, de Iſauriis narrat pluribus Diodorus.

cum,

cum, illato, prælióque victor, nihil præmii præter vulnera & pericula retulit. Quippe hoſtes ab acie in urbem recepti, occiſis conjugibus & liberis, domos quiſque ſuas cum omnibus copiis incendêrunt. Eodem congeſtis etiam ſervitiis, & ſemetipſos præcipitant, ut nihil hoſtis victor ſuarum rerum, præter incendii ſpectaculo frueretur. [a] Inde, ut viribus auctoritatem regiam acquireret, ad nuptias Cleopatræ, ſororis Alexandri Magni, & [1] alterius Alexandri quondam uxoris, non aſpernante Olympiade, matre ejus, intendit: ſed priùs Antipatrum, ſub affinitatis obtentu, capere cupiebat. Itaque fingit ſe in matrimonium filiam ejus petere, quò faciliùs ab eo ſupplementum tironum ex Macedoniâ obtineret. Quem dolum [2] præſentiente Antipatro, dum duas eodem tempore uxores quærit, neutram obtinuit. Poſt hæc bellum inter Antigonum & Perdiccam oritur. Antigono Craterus & Antipater auxilium ferebant; qui, [3] factâ cum Athenienſibus pace, Polyperchonta Græciæ & Macedoniæ præponunt. [b] Perdicca, alienatis rebus, Aridæum & Alexandri Magni filium, in Cappadociâ, quorum cura illi mandata fuerat, de ſummâ belli in conſilium adhibet. Quibuſdam placebat bellum in Macedoniam transferri, ad ipſum fontem & caput regni, ubi & Olympias eſſet, mater Alexandri, [c] non mediocre momentum partium, & civium favor, propter Alexandri Philippique nomina: ſed in rem viſum eſt ab Ægypto incipere, ne, in Macedoniam profectis, Aſia à Ptolemæo occuparetur. Euméni, præter provincias quas acceperat, Paphlagonia, & Caria, & Lycia, & Phrygia adjiciuntur. Ibi Craterum & Antipatrum opperiri jubetur: adjutores ei dantur cum exercitibus frater Perdiccæ Alcetas, & Neoptolemus: Clito cura claſſis traditur: Cilicia, Philotæ adempta, Philoxeno datur: ipſe Perdicca Ægyptum

Perdicca Cappadoces vincit.

Bellum inter Antigonum & Perdiccam.

INTERPRETATIO.

a *Deinde, ut* ſibi *jam viribus* potenti *comparaet authoritatem regiam, voluit uxorem ducere Cleopatram, ſororem Alexandri Magni.*

b *Perdicca,* qui tunc erat *in Cappadociâ, rebus ad bellum accenſis, adhibuit in conſilium de bello gerendo Aridæum, & Alexandri Magni filium, qui ipſius curæ commiſſi erant.*

c *Quæ* afferret *parti,* cui faveret, *magnum poteſtatem & favorem populorum, ob memoriam Philippi* mariti, *& Alexandri* filii.

NOTÆ.

1. *Alterius Alexandri.*] Moloſſi Epiri regis, qui in Italiâ periit.

2. *Præſentiente.*] Perdiccæ conſilia Antipatro detecta ſunt per Antigonum, qui à Perdiccâ inſidiis appetitus, clam cum Demetrio filio ex Aſiâ ad eum confugerat.

3. *Factâ cum Athenienſibus,* &c.] Dum hæc aguntur, Græci navali prælio bis victi ſunt à Clito Macedonicæ claſſis præfecto: quare coacti ſunt ſe, ſuáque Antipatro permittere, qui benignè uſus victoriâ, pacem illis conceſſit.

cum ingenti exercitu petit. [a] Sic Macedonia, in duas partes di currentibus ducibus, in ſua viſcera armatur: ferrúmque ab ho ſtili bello in civilem ſanguinem vertit, exemplo furentium, ma nus ac membra ſua, ipſa cæſura. Sed Ptolemæus in Ægypto ſolerti induſtriâ, magnas opes parabat: quippe & Ægyptios in ſigni moderatione in favorem ſui ſollicitaverat: & reges finit mos beneficiis obſequiiſque devinxerat: terminos quoque impe rii, acquiſitâ [1] Cyrene urbe, ampliaverat; factúſque jam tant erat, ut non tam timeret, quàm timendus ipſe hoſtibus eſſet.

Origo urbis Cyrenes.

CAP. VII. Cyrene autem condita fuit [2] ab Ariſtæo, [b] cui n men [3] Battus propter linguæ obligationem fuit. Hujus pat Cirnus, rex [4] Theræ inſulæ, cùm ad oraculum Delphos, pro ter dedecus adoleſcentis filii nondum loquentis, deum deprec turus veniſſet, reſponſum accepit, quo jubebatur filius ejus Ba tus, *Africam petere, & urbem Cyrenem condere, uſum lingu ibi accepturus.* [c] Cùm reſponſum ludibrio ſimile videretur, pro ter ſolitudinem Theræ inſulæ, ex quâ coloni ad urbem conde dam in Africam tam vaſtæ regionis proficiſci jubebantur, r omiſſa eſt. Interjecto deinde tempore, velut contumaces, peſ lentiâ deo parere compelluntur; quorum tam inſignis paucit fuit, ut vix unam navem complerent. Cùm veniſſent in Af cam, pulſis accolis, [5] montem Cyran, & propter amœnitate loci, & propter fontium ubertatem occupavêre. Ibi Battus, d eorum, linguæ nodis ſolutis, loqui primùm cœpit: [d] quæ r animos eorum, ex promiſſis dei jam parte perceptâ, in reliqua ſpem condendæ urbis accendit. Poſitis igitur caſtris, opinione veteris fabulæ accipiunt, Cyrenem, eximiæ pulchritudinis vir nem, à Theſſaliæ monte [6] Pelio ab Apolline raptam, perlatámq

INTERPRETATIO.

a *Sic Macedonia bellum in ſe ipſam gerit, principibus diviſis in duas partes, & vertit arma in proprios cives poſt bellum in barbaros geſtum, quaſi ſibi* vellet *more furentium abſcindere manus & membra.*

b *Qui Battus nominatus eſt, ob linguam ligatam* & impeditam.

c *Cùm reſponſum oraculi contemneret quia inſula Theramenes vacua erat ab in lis.*

d *Quod inflammavit eorum animos extruendam urbem, quia deus jam perf rat partem promiſſorum.*

NOTÆ.

1. *Cyrene urbe*] Nunc in regno Barcâ verſùs Syrtim magnam, Cyrenaïcæ regionis urbs primaria, inter Barcem & Ammonis templum.

2. *Ab Ariſtæo.*] At Callimacho vocatur Ariſtoteles.

3. *Battus.*] Blæſum ſignificat. Libyes regem *Battum* ſuâ lingua appellant.

4. *Theræ.*] Eſt Ægei maris inſula Spartanorum colonia, quæ ut primùm undis enata eſt, *Calliſto* dicta eſt, dei *Thera.*

5. *Montem Cyran.*] A quo urbe Cyre potiùs quàm à virgine, nomen indit eſt.

6. *Pelio.*] Mons eſt Theſſaliæ, in ſin Pelaſgicum incumbens; gigantum fab notiſſimus.

ıſdem montis juga, cujus collem occupaverant, à Deo re- m, [1] quatuor pueros peperiſſe, Nomium, Ariſtæum, Au- ım, Argæum: miſſos [2] à patre Speo, rege Theſſaliæ, qui ıirerent virginem, loci amœnitate captos in iiſdem terris virgine reſediſſe. Ex his pueris tres adultos in Theſſaliam ſos, avita regna recepiſſe. Ariſtæum in Arcadiâ latè reg- ː, [a] eúmque primùm & apium & mellis uſum, & lactis ad ıla hominibus tradidiſſe, [3] ſolſtitialéſque ortus ſideris pri- ı inveniſſe. Quibus auditis, Battus virginis nomine, ex nſis agnito, urbem Cyrenem condidit.

Ptolemæus bellum in Perdiccam parat.

AP. VIII. Igitur Ptolemæus hujus urbis auctus viribus bel- in adventum Perdiccæ parabat. Sed Perdiccæ plus odium gantiæ, quàm vires hoſtium nocebant; quam exoſi etiam ad Antipatrum gregatim profugiebant. [4] Neoptolemus ue in auxilium Eumeni relictus, non ſolùm transfugere, m etiam prodere partium exercitum voluit. Quam rem præſenſiſſet Eumenes, cum proditore decernere prælio ne- habuit. Victus Neoptolemus ad Antipatrum & Polyper- ıta [5] profugit; híſque perſuadet, [b] ut continuatis [6] manſio- s, læto ex victoriâ & ſecuro fugâ ſuâ, Eumeni ſuperveniant. res Eumenem non latuit: itaque inſidiæ in inſidiatores e: & qui ſecurum aggreſſuros ſe putabant, [c] ſecuris in iti- , & pervigilio noctis fatigatis, [7] occurſum eſt. In eo prælio

Eumenis res fortiter geſtæ.
An.M.3732.
Ol. 114. 3.
Urb. C. 431.
Ant. C. 320.

INTERPRETATIO.

Illum primum inveniſſe, ad com- *hominum, uſum apium & mellis, & lac coagulandi.*

Ut magnis itineribus pergant *in Eumenem, eúmque aggrediantur* dum *lætus* eſt ob *victoriam à ſe* relatam, & *ſecurus ob fugam ſuam.*

c *Aggreſſus eſt eos in mediâ nocte ſecuros & defeſſos* ob laborem *in itinere* toleratum.

NOTÆ.

Quatuor pueros.] Cyrene tamen, ut ro & Diodoro placet, unicum filium ıit, qui Nomius & Agrius cognomi- eſt, quòd venationi & paſcendo pe- addictus eſſet. Nam paſtor Græcè ; & venator ἀγρεὺς, dicitur.

A patre Speo.] Hypſeum vocat Dio-.

Solſtitiales.] Non invenit ſolſtitia A- ıs; ſed ortus Sirii ſeu Caniculæ; po- que docuit ei ſacrificare: quare di- ım *ſolſtitiales ortus ſyderis*, id eſt, *Sirii*, paulò poſt ſolſtitia oritur: veteres e- ſolſtitium non pro puncto ipſo, quo nittitur, ſed pro toto menſe ſumpſê- Ariſtæum Virgilius, ob mellis re- m uſum, verſibus ſuis celebravit.

Neoptolemus.] Indignum ratus ſuâ dignitate ſubeſſe Eumeni, qui Philippo & Alexandro à ſecretis fuerat, dum ipſe & armigerorum princeps eſſet, & unus ex primariis ducibus: quare ſæpè dictitabat Alexandrum ſequutum ſe cum clypeo & haſtâ, Eumenem verò cum ſtylo & tabellis. *Ita Plutarch.*

5. *Profugit.*] Dum fugere cogitat Eumenes eum aggreſſus omnes ferè illius copias delevit.

6. *Manſionibus.*] Id eſt, habitationibus, ad quas viatores noctis interventu ſe recipiunt.

7. *Occurſum eſt.*] Cùm metueret, ne Craterus copiis acceptiſſimus ad ſe alliceret milites, perſuaſit ſuis ſolum adeſſe Neoptolemum, Crateróque Perſas & Phœnicas oppoſuit.

Polyperchon

[1] Polyperchon occiditur. [2] Neoptolemus quoque cum Eu congreſſus, diu mutuis vulneribus acceptis colluctatus eſt ſummâ victus occumbit. Victor igitur duobus præliis con Eumenes, afflictas partes tranſitione ſociorum paululùm ſ tavit. Ad poſtremum tamen, [3] Perdicca occiſo, [4] ab exe hoſtis cum Pythone, & Illyrio, & Alcetâ fratre Perdiccæ pellatur: [a] bellúmque adversùs eos Antigono decernitur.

INTERPRETATIO.

a *Jubetur Antigonus contra illos bellum gerere.*

NOTÆ.

1. *Polyperchon.*] Longè fallitur Juſtinus: Polyperchon enim Macedoniæ fuerat præpoſitus, & Neoptolemo diu ſupervixit; ut poſteà dicemus. Sed legendum *Craterus*, quem, hoc in prælio excuſſum ex equo, ab equitibus conculcatum refert Diodorus, licèt Plutarchus eum à Gorgiâ, Eumenis duce, ſervatum malit.

2. *Neoptolemus quoque.*] Dum ſtrictis gladiis occurrunt ſibi, remiſſis habenis, ſibi manus injiciunt, detrahunt caſſides, loricas divellunt ex humeris; intereà, equis ſimul ſubterfugientibus, in terram delapſi prehendunt alter alterum, colluctantúrque: ſed Eumenes priùs aſſurgenti poplitem ſuccidit Neoptolemo, qui tamen altero innixus genu, ſtrenuè dimicans, tandem dùm collem percuſſus, concidit; néſque, licèt ipſe graviter vulnerat ctor evaſit. *Ità Plutarch.*

3. *Perdiccâ.*] Cùm oppida duo procul à Peluſio, fruſtrà oppugnâſſ duo ſuorum millia, dum Nilum traji miſiſſet; efferati in eum Macedones, bus Pythone & Antigono quodam, Probus, noctu invadunt ejus tent eúmque obtruncant, & ſe dedunt mæo.

4. *Ab exercitu hoſtis.*] Et Antipa Perdiccæ curam ſucceſſerat, qui co cum Hercule & Alexandro, Alexandri ni filiis, ſe recepit in Macedoniam.

LIBER XIV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Eumenis in bello adversùs Antigonum prudentia & fortitud*
2. *Prælio victus obſidetur, liberatur, ad Argyraſpidas confu, eóſque ad ſuas partes pertrahit.*
3. *Dum Argyraſpidæ Eumenis imperia contemnunt, hoſtium tute ſuperantur. Unde in Eumenem conjuratio.*
4. *Eumenis captivi ad Argyraſpidas oratio, quâ petit, ut inter eos mori liceat. Petitione fruſtratus proditorum pita devovet, & Antigono vinctus traditur.*
5. *Caſſander, Aridæi vices gerens, Græciæ civitates opprimi in Macedoniam adversùs Olympiadem proficiſcitur.*
6. *Olympias fugit: obſidetur: victori Caſſandro ſe tradit, cu juſſu interficitur.*

CAPU

CAPUT I.

UMENES, ut Perdiccam occiſum, ſe hoſtem à Macedonibus judicatum, bellúmque Antigono decretum cognovit; ultrò ea militibus ſuis indicavit, ne fama aut rem jus extolleret, aut militum animos rerum novitate terre- [a] ſimul ut, quomodo circa ſe animati eſſent, cognoſceret, :urus conſilium ex motu univerſorum. Conſtanter tamen tus eſt, *ſi cui hæc terrori eſſent, habere eum diſcedendi po- em.* Quâ voce adeò cunctos in ſtudium partium ſuarum cit, ut ultrò illum omnes hortarentur, *reſciſſuróſque ſe ferro a Macedonum* affirmarent. Tunc exercitu [1] in Ætoliam oto, pecunias civitatibus imperat; recuſantes dare, hoſtili- ripit. Inde [2] Sardes profectus eſt ad Cleopatram, ſoro- Alexandri magni, ut ejus voce centuriones principéſque marentur, [b] exiſtimaturos ibi majeſtatem regiam verti, ſoror Alexandri ſtaret. [c] Tanta veneratio magnitudinis ndri erat, ut etiam per veſtigia mulierum favor ſacrati ejus ıis quæreretur. Cùm reverſus in caſtra eſſet, epiſtolæ to- tris abjectæ inveniuntur: quibus iis, qui Eumenis caput ıtigonum detuliſſent, magna præmia definiebantur. His tis, Eumenes vocatis ad concionem militibus, primò gra- git, *quòd nemo inventus eſſet, qui ſpem cruenti præmii fidei nenti anteponeret:* deinde callidè ſubnectit, *confictas has piſtolas ad experiundos ſuorum animos eſſe. Cæterùm, ſa- ſuam in omnium poteſtate eſſe; nec Antigonum, nec quem- ducum ſic velle vincere, ut ipſe in ſe exemplum peſſimum at.* Hoc facto, & in præſenti labantium animos deterruit; futurum providit, ut ſi quid ſimile accidiſſet, non ſe ab corrumpi, ſed ab duce tentari arbitrarentur. Omnes igitur m ſuam certatim [3] ad cuſtodiam ſalutis ejus offerunt.

Eumenis in bello adverſùs Antigonum fortitudo.
An.M.3733.
Ol. 114. 4.
Urb. C. 432.
Ant. C. 319.

AP. II. Cùm interim Antigonus cum exercitu ſupervenit, ſque poſitis, poſterâ die in aciem procedit. Nec Eumenes mo-

INTERPRETATIO.

a *cognoſceret an* milites *benè circa ſe* ſſent, *& ſumeret conſilium ex eorum* ntiâ *vel timore.*

b *i credituri erant illos habere authoritatem regiam, quibus faveret ſoror Alexandri.*

c *Adeò venerabantur magnitudinem Alexandri, ut eos non puderet favorem quærere mulierum, ut nomine regis protegerentur.*

NOTÆ.

1. *In Ætoliam.*] Cùm in Cappadociâ ſſet Eumenes, in Ætoliam venire tuit. Sed legendum *Ætuliam*, quæ : Armeniæ minoris, quam alii cum æo Ætulanem nominant.

2. *Sardes.*] Urbem Lydiæ primariam ad Pactolum, juxta montem Timolum.

3. *Ad cuſtodiam ſalutis.*] A militibus decretum eſt, ut circa ipſum mille milites viciſſim excubias agerent. *Plutarch.*

ram

Prælio victus obſidetur, & liberatus Argyraſpidas ad partes ſuas trahit.
An.M.3735. Ol. 115. 1. Urb. C. 434. Ant. C. 317.
An.M.3736. Ol. 115. 2. Urb. C. 435. Ant. C. 316.

ram prælio fecit. [1] Qui victus in munitum quoddam [2] c lum confugit: ubi, cùm videret ſe fortunam obſidionis ſi rum, [3] majorem exercitûs partem dimiſit, ne aut conſenſu titudinis hoſti traderetur, aut obſidio ipsâ multitudine gr tur. [4] Legatos deinde ad Antipatrum, quòd ſolus par A ni viribus videbatur, ſupplices mittit: à quo cùm auxili meni miſſa Antigonus didiciſſet, [5] ab obſidione receſſit. quidem ſolutus ad tempus metu mortis Eumenes: ſed n lutis, dimiſſo exercitu, magna ſpes erat. [6] Omnia igitu cumſpicienti optimum viſum eſt, ad Alexandri magni [7] A raſpidas, invictum exercitum, & tot victoriarum præfulge gloriâ, decurrere. Sed Argyraſpides poſt Alexandrum c duces faſtidiebant, ſordidam militiam ſub aliis, poſt tanti memoriam, exiſtimantes. Itaque Eumenes [8] blandin agere; ſuppliciter ſingulos alloqui, nunc *commilitones ſuos, patronos* appellans, *periculorum & operum Orientalium ſ* nunc *refugia ſalutis ſuæ, & unica præſidia* commemorans *eſſe, quorum virtute Oriens ſit domitus; ſolos, qui militian beri patris, qui Herculis monumenta ſuperârint: per hos andrum magnum factum; per hos divinos honores, & imn lem gloriam conſequutum:* orat, *ut non tam ducem ſe, commilitonem recipiant, unúmque ex corpore ſuo eſſe v* Receptus hâc lege, paulatim imperium, primùm mor ſingulos, mox quæ perperam facta erant, blandè corrig [9] uſurpat: nihil in caſtris ſine illo agi, nihil adminiſtrari ſolertiâ illius poterat.

NOTÆ.

1. *Qui victus.*] Proditione Apollonidis equitum præfecti, qui pecunia corruptus ad partes Antigoni, relicto Eumene, dum prælium committitur, cum equitatu tranſiit.

2. *Caſtellum confugit.*] Noram vocat Plutarchus, quod in confinio Lycaoniæ & Cappadociæ ponit: Probus in Phrygiâ, Strabo prope Taurum. Arx erat perexigua, cujus ambitus duo ſtadia non excederet; ſed ab arte & à naturâ munitiſſima.

3. *Majorem exercitûs, &c.*] Exercitum prius dimiſiſſe; ſervatis 500 equitibus, peditibus verò 200, teſtis eſt *Plutarchus.*

4. *Legatos.*] Poſt annum elapſum legatos ad Aridæum miſit, qui quòd malè haberetur ab Antigono, juſſit ut Eumenes liberaretur.

5. *Ab obſidione.*] Auditâ Antipatri morte, cùm fruſtrà Eúmenem ad ſuas partes per Hieronymum amicum communem allicere conaretur, Eumenes cum ſuis permiſſus eſt, inſcio Antigono, qui g id tulit. *Hæc Diodorus & Plutarchu.*

6. *Omnia igitur circumſpicienti.*] ibi & omittit & confundit Juſtinus: perchon Macedoniæ ab Antipatro pr tus, ut Eumenem ad ſe alliceret, eum exercitui in Aſiâ præfecit, miſiſque lentis, ut damna reſarciret, ſcripſit a gyraſpidum duces, ut Eumenis ſigna rentur.

7. *Argyraſpidas.*] Horum pleriq nos nati erant ſeptuaginta: nemo ſ nario minor.

8. *Blandimentis agere.*] Imò Arg dum duces, Antigenes & Teutamus, R literis obſequuti, cum amicis Eumer currunt, eíque omnia ultrò pollicentur.

9. *Uſurpat.*] Modeſtè uſus in in caſtrorum tutiore loco, Alexandri mine, ſtatuit tabernaculum, in

C

AP. III. [1] Ad poſtremum cùm *Antigonum venire cum ex- t nuntiatum eſſet*, compellit eos in aciem deſcendere. Ibi, ducis imperia contemnunt, hoſtium virtute [2] ſuperantur. prælio non gloriam tantùm tot bellorum, cum conjugibus eris, ſed & præmia longâ militiâ parta, perdiderunt. Sed enes, qui auctor cladis erat, nec aliam ſpem ſalutis reli- habebat, victos hortabatur. Nam & *virtute eos ſupe- fuiſſe* affirmabat: *quippe ab his quinque millia hoſtium* : &, *ſi in bello perſtent, ultrò hoſtes pacem petituros. Dam- uibus ſe victos putent, duo millia mulierum, & paucos in- s, & ſervitia eſſe, quæ meliùs vincendo poſſint reparare, deſerendo victoriam.* [a] Porrò Argyraſpides, *neque fugam ſe turos* dicunt, *poſt damna matrimoniorum, & poſt conjuges as, neque bellum geſturos contra liberos ſuos*; ultroque eum tiis agitant, [b] *quòd ſe poſt tot annos emeritorum ſtipendio- redeuntes domum cum præmiis tot bellorum, ab ipſâ miſſione s in novam militiam, immenſáque bella, revocaverit, & à is jam quodammodo ſuis, & ab ipſo limine patriæ abductos, bus promiſſis deceperit: nunc quoque amiſſis omnibus fœlicis æ quæſtibus, ne victos quidem in miſerâ & inopi ſenectâ qui- ſinat.* [3] Ignaris deinde ducibus, confeſtim ad Antigonum os mittunt, petentes *ut ſua reddi jubeat. Is redditurum ſe etur, ſi Eumenem ſibi tradant.* Quibus cognitis, Eumenes paucis [4] fugere tentavit: ſed retractus, deſperatis rebus, concurſus multitudinis factus eſſet, petit ut poſtremùm ſibi ui exercitum liceret.

Victi Argyraſpidæ in Eumenem conjurant.

An.M.3739. Ol. 116. 2. Urb. C. 438. Ante C. 313.

AP. IV. Juſſus ab univerſis dicere, facto ſilentio, laxatíſque ilis, prolatam, ſicut erat catenatus, manum oſtendit: *Cernitis, es*, inquit, *habitum atque ornamenta ducis veſtri, quæ mihi non*

Eumenes ab Argyraſpidis Antigono traditur.

INTERPRETATIO.

a *rgyraſpides dicunt ſe non arrepturos bellum difficile, dum redirent in patriam conjugibus ſuis captis ab hoſtibus.*

b *uòd ipſos reduxerit ad nova prælia & cum præmiis quæ retulerant in tot bellis in quibus per tot annos arma geſſerant.*

NOTÆ.

, aureum ſceptrum, & diadema poni eóque omnes quotidie convenire, ut ummis rebus conſilia caperentur.

1 *Ad poſtremum.*] Jam Euphrate & Ti- ſuperato, ſemel Antigonum prope ien vicerat.

2 *Superantur.*] Antigonus Eumenis im- ntis potitus Peuceſtem Perſidis præ- cum ſuis in fugam vertit: ſed Eu- certus aut mori aut vincere, equi- d ſe recepto, quinque hoſtium mil- it. Ubi capta ab Antigono impedi- menta audivit, iterùm confligere ſtatuit: ſed fruſtrà Argyraſpidas hortatus eſt ad pugnam, qui mulieres & liberos captos ab Antigono pugnare recuſârunt.

3. *Ignaris ducibus.*] Teſtatur tamen Plutarchus Legatos à Teutane miſſos ad Antigonum, ut impedimenta redderet.

4. *Fugere tentavit.*] Fraudis ignarum à multitudine oppreſſum, & manibus poſt tergum ligatis, pertractum ad hoſtes ſcribit Plutarchus.

hoſtium

hoſtium quiſquam impoſuit: nam hoc etiam ſolatio foret. ... *ex victore victum, vos me ex imperatore captivum feciſtis*; ... *intra hunc annum in mea verba jurejurando obſtricti eſtis.* ... *iſta omitto. Neque enim miſeros convitia decent.* [a] *Unum* ... *propoſitorum Antigoni in meo capite ſumma conſiſtit, inter* ... *velitis mori. Nam neque illius intereſt, quemadmodum* ... *cadam; & ego fuero ignominiâ mortis liberatus. Hoc ſi in* ... *ſolvo vos jurejurando, quo toties vos ſacramento mihi dev*... *Aut ſi ipſos pudet roganti vim adhibere, ferrum huc d*... *permittite, quod vos facturos pro imperatore juraſtis, imp*... *rem pro vobis ſine religione jurisjurandi facere.* Cùm non ... neret, preces in iram vertit. *At vos*, ait, *devota capita, reſp*... *dii perjuriorum vindices, taléſque vobis exitus dent, qua*... *ducibus veſtris dediſtis. Nempe vos iidem paulò antè & Pe*... *ſanguine eſtis aſperſi, & in Antipatrum eadem moliti.* ... *denique Alexandrum, ſi fas fuiſſet eum mortali manu c*... *interempturi: quod maximum erat, ſeditionibus agitâſtis.* ... *ma nunc ego perfidorum victima,* [1] *has vobis diras atque in*... *dico, ut inopes extorréſque omne ævum in hoc caſtrenſi exilio* ... *tis;* [b] *devoréntque vos arma veſtra, quibus plures veſtros,* ... *hoſtium duces abſumpſiſtis.* Plenus deinde iræ, cuſtodes ſuos ... cedere ad Antigoni caſtra cœpit. Sequitur exercitus, p... imperatore ſuo, & ipſe captivus, triumphúmque de ſeip... victoris ſui caſtra ducit; [c] omnia auſpicia regis Alexand... tot bellorum palmas laureáſque unà ſecum victori tradentes: ... quid deeſſet pompæ, elephanti quoque, & auxilia Orientali... ſequuntur. Tantò pulchrior hæc Antigono, quàm Alexand... victoriæ fuêrunt; ut cùm ille Orientem vicerit, hic etiam ... quibus Oriens victus fuerat, ſuperaverit. Igitur Antigonu... mitores illos Orbis exercitui ſuo dividit, redditis iis quæ in ... riâ ceperat. [d] Eumenem verò, verecundiâ prioris amicitiæ, ir... ſpectum ſuum venire prohibitum, aſſignari [2] cuſtodibus præ...

INTERPRETATIO.

a *Unum rogo,* ut *permittatis me mori inter vos, ſi Antigonus* putet *ſe non poſſe, me vivo,* exequi *ea quæ propoſuit.*

b *Et pereatis armis veſtris, quibus occidiſtis plures* imperatores *veſtros, quam hoſtium duces.*

c *Tradentes unà ſecum victori Antigono fœlicem fortunam Alexandri regis,* & ... *riam* partam *in tot bellis.*

d Eumenem *tradidit ſervandum* ... *dibus: noluit* enim *eum coràm* ... *quia ipſum pudebat veterem amicu*... nere captivum.

NOTÆ.

1. *Has vobis diras, &c.*] Quod irritum non fuit: Antigonus enim, Argyraſpidas ob perfidiam execratus, Aracoſiæ præfecto tradidit omnibus modis conficiendos, eorúmque ducem Antigenem in caveam æneam incluſum vivum combuſſit. *Diodor.*

2. *Cuſtodibus præcepit.*] Ant... Demetrius, & Nearchus ab oc... Eumene abhorrebant; ſed Argyra...

CAP. V. Intereà Eurydice, uxor Aridæi regis, ut Polyperchonta [1] à Græciâ redire in Macedoniam cognovit, & ab eo arceſſitam Olympiadem; [a] muliebri æmulatione perculſa, abutens valetudine viri, cujus officia ſibi vindicabat, ſcribit regis nomine Polyperchonti: *Caſſandro exercitum tradat, in quem regni adminiſtrationem rex tranſtulerit:* eadem & in Aſiam Antigono per epiſtolas nuntiat. Quo beneficio devinctus Caſſander, nihil non ex arbitrio muliebris audaciæ gerit. Deinde profectus in Græciam, multis civitatibus bellum infert: quarum excidio, veluti vicino incendio territi Spartani, urbem quam ſemper armis [3] non muris defenderant, tum contra reſponſa fatorum & veterem majorum gloriam, armis diffiſi, murorum præſidio includunt. Tantùm eos degeneraviſſe à majoribus, ut, cùm multis ſæculis murus urbi civium virtus fuerit, tunc cives ſalvos ſe non exiſtimaverint, niſi intra muros laterent. Dum hæc geruntur, Caſſandrum à Græciâ turbatus Macedoniæ ſtatus domum revocavit. Namque Olympias, mater Alexandri magni regis, cùm Epiro in Macedoniam, [4] proſequente Æacidâ rege Moloſſorum, veniret, prohiberíque finibus ab Eurydice & Aridæo rege cœpiſſet; ſeu memoriâ mariti, ſeu magnitudine filii, ſeu indignitate rei, moti Macedones ad Olympiadem tranſiêre: cujus juſſu [5] & Eurydice, & rex occiditur, ſex annis poſt Alexandrum potitus regno.

Caſſander Græciæ urbes opprimit: in Olympiadem bellum gerit. An.M.3736. Ol. 115. 3. Urb. C. 435. Ante C. 316.

An.M.3738. Ol. 116. 1. Urb. C. 437. Ante C. 314.

CAP. VI. Sed nec Olympias diu regnavit. Nam cùm [6] principum paſſim cædes, muliebri magis quàm regio more feciſſet,

Olympias capta juſſu Caſſandri necatur.

INTERPRETATIO.

[a] *Impulſa æmulatione*, ut *mulieres* ſolent, *& abutens imbecillitate mentis* Aridæi *mariti*.

NOTÆ.

...bus & querelis victus Antigonus, ine... cibo ſubtracto, eum conſumi juſſit; ...tamen caſtra de repentè movenda eſ... à gregario milite, inſcio Antigono, ſi ...credimus, Eumenes trucidatus eſt, ...ſque conceſſum amicis.

1. *A Græciâ redire.*] Caſſander, ægrè ...s paternam dignitatem ceſſiſſe Polyperchonti, clam ad Antigonum fugit, Mu... ...ì per Nicanorem occupatâ, quam fruſtra obſediſſet Polyperchon, Græci ...a cum Caſſandro iniêrunt.

2. *Arceſſitam Olympiadem.*] Cum Olympias non benè cum Eurydice conveniret, ex Epiro, quò fugerat, idcircò evocavit, ut illius authoritate partes ſuas tueretur.

3. *Non muris.*] Ex Lycurgi præceptis, ...oo annos nullis muris cincta fuit Lacedæmon; ſed poſt claſſem Leuctricam, inſtante Epaminonda, metus Thebanos coëgit tumultuario opere excitare murum.

4. *Proſequente Æacidâ.*] Quem Polyperchon, quò vel faciliùs ſuccederet, in auxilium evocârat.

5. *Et Eurydice.*] Regem ſagittis configendum tradidit militibus; Eurydice verò miſit gladium, laqueum, & cicutam, ut quâ morte perire mallet, eligeret; quæ ſimilia dona precata eſt Olympiadi; zonâque uſa pro laqueo, vitam finiit. *Hæc Diodorus.*

6. *Principum paſſim cædes.*] Fratrem Caſſandri Nicanorem, ejúſque amicos & Macedones centum trucidari juſſit. *Ex Diodoro.*

favorem

favorem ſui in odium vertit. Itaque audito [1] Caſſandri adv
diffiſa Macedonibus, cum nuru Roxane, & nepote [2] He
An.M.3739. [3] in Pydnam urbem concedit. Proficiſcenti Deidamia, Æ
Ol. 116. 2. Urb. C. 438. regis filia, & Theſſalonice privigna, & ipſa clara Philippi
Ante C. 313. nomine, multæque aliæ principum matronæ, ſpecioſus
quàm utilis grex, comites fuêre. Hæc cùm nuntiata Caſſ
eſſent, ſtatim citato curſu Pydnam venit, & urbem obſi
cingit. Cùm [4] fame ferróque urgeretur Olympias, long
ſidionis tædio, pactâ ſalute, [5] victori ſe tradidit. Sed Caſſa
ad concionem vocato populo, ſciſcitaturus quid de Olym
fieri velint, ſubornat parentes interfectorum, qui ſumptâ
bri veſte crudelitatem mulieris accuſarent; à quibus ac
Macedones, ſine reſpectu priſtinæ majeſtatis, occidendan
cernunt; immemores prorsùs, quòd per filium ejus, virún
non ſolùm vitam ipſi inter finitimos tutam habuiſſent, v
etiam tantas opes imperiúmque Orbis quæſiſſent. Sed O
pias ubi obſtinatos venire ad ſe armatos vidit, veſte r
duabus ancillis innixa, ultrò obviàm procedit. [a] Quâ
percuſſores attoniti fortunâ majeſtatis prioris, & tot in eâ m
riæ occurrentibus regum ſuorum nominibus, ſubſtitêrunt;
nec à Caſſandro miſſi ſunt [6] qui eam confoderent, non refu
tem gladium nec vulnera, aut muliebriter vociferantem, ſe
rorum more fortium, pro gloriâ veteris proſapiæ, morti ſuc
bentem, ut Alexandrum poſſes etiam in moriente matre
noſcere. Inſuper expirans capillis & veſte crura contexiſſe
tur, ne quid poſſet in corpore ejus indecorum videri. Poſt
Caſſander [7] Theſſalonicen, regis Aridæi filiam, uxorem du
filium Alexandri cum matre in [8] arcem Amphipolitanam c
diendos mittit.

INTERPRETATIO.

a *Quâ conſpectâ, percuſſores ſubſtitêrunt attoniti ob magnitudinem prioris dign & quòd tot nomina Regum ſuorum redirent in memoriam, eam* aſpiciendo.

NOTÆ.

1. *Caſſandri adventu.*] Auditis tot cædibus Caſſander in Macedoniam è Græciâ movit, & Callâ in Polyperchontem miſſo, ipſe Pydnam obſedit.

2. *Hercule.*] Barſines ex Alexandro filius erat.

3. *In Pydnam.*] Urbem Macedoniæ in orâ maritimâ Pieriæ regionis, prope ſinum Thermaicum.

4. *Fame & ferro, &c.*] Cùm illi ſuccurrere feſtinarent Æacida & Polyperchon, ille deſertus à ſuis, hic copiis à Callâ ſpoliátus eſt, militibus pecuniâ corruptis.

5. *Victori ſe tradidit.*] Dilabentibus ad Caſſandrum militibus ſuis, ipſa, conſcenſâ navi, Pellam vel Amphipolim pe cùm Caſſander, re per transfugam tâ, illius navigio potitur.

6. *Qui eam confoderent.*] Obrutam dibus tradit Pauſanias.

7. *Theſſalonicen.*] Priùs Olympiadis vignam duxerat: erat enim Alexan Aridæi ex patre ſoror, ut habent *Di & Pauſanias.*

8. *Arcem Amphipolitanam.*] Amp lis civitas Thraciam inter & Macedo ſita, prope ripam Strymonis fluvii, à cum omnibus ferè ex partibus allu Amphipolis dicta eſt.

LIBER

LIBER XV.

BREVIARIUM CAPITUM.

Antigoni bellum adversùs ſocios, in quo Demetrius F. ſuperatus prælio.
Caſſandri in familiam Alexandri M. ſævitia: Antigoni proſperi ſucceſſus in bello.
Lyſimachi, Antigono oppoſiti, virtutes & præclarè geſta.
Novus hoſtis Antigono accedit, nempe Seleucus, cujus origo & res geſtæ ſubjiciuntur. Antigonus in prælio occumbit.

CAPUT I.

Antigoni bellum in ſocios. Demetrius vincitur. An.M.3746. Ol. 116. 4. Urb. C. 439. Ant. C. 312.

PERDICCA, & fratre ejus, Eumene, ac [1] Polyperchonte, cæteríſque ducibus diverſæ partis occiſis, finitum certamen inter ſucceſſores Alexandri Magni videbatur; cùm r entè inter ipſos victores nata diſcordia eſt: quippe poſtulan- t ıs Ptolemæo, & Caſſandro, & Lyſimacho, *ut pecunia in præ- a capta, provinciæque dividerentur*; Antigonus negavit, *ſe in e belli præmia ſocios admiſſurum, in cujus periculum ſolus de- ſ ıderit.* Et, ut honeſtum adversùs ſocios bellum ſuſcipere v eretur, divulgat, *ſe Olympiadis mortem, à Caſſandro inter- fi æ, ulciſci velle, & Alexandri regis ſui filium cum matre ob- ſi one Amphipolitanâ liberare.* His cognitis, Ptolemæus & C ſſander, initâ cum Lyſimacho, & Seleuco ſocietate, bellum te â maríque enixè inſtruunt. Tenebat Ptolemæus Ægyptum c ı Africæ parte majore, & Cypro, & [2] Phœnice. Caſſandro p ebat Macedonia cum Græciâ. Aſiam & partes Orientis oc- c averat Antigonus, cujus filius Demetrius, primâ belli con- g ſſione, à Ptolemæo apud [3] Galamam [4] vincitur, [a] In quo

An.M.3742. Ol. 117. 1. Urb. C. 441. Ant. C. 310.

INTERPRETATIO.

In quo certamine Ptolemæus plus gloriæ ſibi comparavit propter moderationem, quàm ob *ctoriam* relatam.

NOTÆ.

Polyperchonte.] Errat Juſtinus: diu enim Ju ſtes fuit, eúmque Antigonus mille ta- ler ad ſuas partes traxerat: ſed poſteà ill hoſtes, occiſo Hercule, ſecutus eſt.

Phœnice.] Pars Syriæ maritima, du- as viſa in partes; una, Phœnicia propria, ubi Tripolis, & Sidon; altera Phœnicia Libani dicebatur, ubi Damaſcus.

3. *Galamam.*] Lege *Gazam,* ut habent Diodor. Plutarch. & Appian. vel *Gamalam,* quæ civitas eſt Gazæ proxima.

4. *Vincitur.*] Demetrius cum Seleuco prælio

prælio major Ptolemæi moderationis gloria, quâm ipſius victoriæ fuit. Siquidem & amicos Demetrii non ſolùm cum ſi rebus, verùm etiam additis inſuper muneribus, dimiſit; [a] ipſius Demetrii privatum omne inſtrumentum, ac familiam reddidit, adjecto honore verborum, *Non ſe propter predam & prop dignitatem inîſſe bellam; indignatum quòd Antigonus, devictis verſæ factionis ducibus, ſolus communis victoriæ præmia corripui*

Caſſandri in Alexandri familiam crudelitas. Antigoni proſperi ſucceſſus.
An.M.3743. Ol. 117. 2. Urb. C. 412. Ante C. 309.

CAP. II. Dum hæc aguntur, Caſſander ab Apolloniâ redi incidit in [1] Abderitas, qui, propter ranarum muriúmque m titudinem, relicto patriæ ſolo, ſedes quærebant: veritus ne M cedoniam occuparent, factâ pactione in ſocietatem eos recip agróſque iis ultimos Macedoniæ aſſignat. Deinde, ne [2] Hercu Alexandri filius, qui ferè annos quatuordecim exceſſerat, fav paterni nominis in regnum Macedoniæ vocaretur, occîdi e tacitè cum matre Barſine jubet, corporáque eorum terrâ ob ne cædes ſepulturâ proderetur: [b] &, quaſi parum facinoris ipſo primùm rege, mox in matre ejus Olympiade, ac filio miſiſſet, alterum quoque filium cum matre Roxane pari fra interficit; ſcilicet quaſi regnum Macedoniæ, quod affectal aliter conſequi quàm ſcelere non poſſet. Intereà Ptolem cum Demetrio, [3] navali prælio iterato, congreditur; &, am claſſe, hoſtíque conceſsâ victoriâ, in Ægyptum refugit. Demetrius filium Ptolemæi [4] Leontiſcum, & fratrem Menelaum, a cóſque ejus cum privati inſtrumenti miniſterio, pari provoc anteà munere, [c] Ægyptum remittit: &, ut appareret eos odio, ſed dignitatis gloriâ accenſos, donis muneribúſque i ipſa bella contendebant. Tantò honeſtiùs tunc bella gereban

INTERPRETATIO.

a *Et reddidit ipſi Demetrio omnem ſupellectilem domeſticam,* & omnes *famulos, cum verbis honorificis.*

b *Et quaſi non ſatis magnum ſcelus admiſiſſet, primùm in ipſo rege Alexandro, mox in ejus filio & matre Olympiade* [...]*dendis.*

c *Remittit in Ægyptum ejus amico*[...] *omni eorum ſupellectili,* cùm ipſe *tale*[...]*nus à Ptolemæo anteà recepiſſet.*

NOTÆ.

& Ptolemæo audaciâ juvenili auſus congredi, licèt eum duces à pugnâ deterrerent, poſt acre prælium fugere coactus eſt; quinque millia ſuorum cæſa, octo millia capta, Phœnicia amiſſa, temeritatis præmia fuêrunt.

1. *Abderitas.*] Autariatas vocat Diodorus, juxta Orbitaum Pæoniæ montem habitantes.

2. *Hercules.*] Occiſo nuper cum Roxane matre, Caſſandri juſſu, Alexandro; Hercules Bergamo, ubi educabatur, evo[...] à Polyperchonte, quem Caſſander [...] corruperat, necatus eſt.

3. *Navali prælio.*] Quæ in Græciâ [...] Demetrius; Munichiæ expugnatione[...] Ptolemæo ejuſque fratre Menelao [...] victorias, cáptámque Cyprum inſulan[...] miſit Juſtinus.

4. *Leontiſcum.*] Quæ de Leontiſc[...] ſtinus, de Cyllene duce priùs in Ph[...] victo refert Plutarchus.

q

ìm nunc amicitiæ coluntur. Hac victoriâ elatus Antigonus An.M.3747.
egem ſe cum Demetrio filio appellari à populo jubet. Ptole- Ol. 118. 2. Urb. C. 446.
ɜus quoque, ne minoris apud ſuos auctoritatis haberetur, rex Ant. C. 305.
exercitu cognominatur. Quibus auditis, Caſſander & Lyſichus, & ibi regiam ſibi majeſtatem vindicavêrunt. Hujus ioris ornamentis tamdiu omnes abſtinuêrunt, quamdiu filii s ſui ſupereſſe potuêrunt. Tanta in illis verecundia fuit, ut ı opes regias haberent, regum tamen nominibus æquo animo ıerint, quoad Alexandro juſtus hæres fuit. Sed Ptolemæus Caſſander, cæteríque factionis alterius duces, cùm [2] carpi ſe ulos ab Antigono viderent; dum privatum ſingulorum, non ımune univerſorum bellum ducunt, nec auxilium ferre alter i volunt, quaſi victoria unius, non omnium foret; per olas ſe invicem confirmantes, tempus, locum coëundi conınt, bellúmque communibus viribus inſtruunt. Cui cùm ander intereſſe [3] propter finitimum bellum non poſſet. Lychum cum ingentibus copiis in auxilium ſociis mittit.

AP. III. Erat hic Lyſimachus [4] illuſtri quidem Macedoniæ natus, ſed virtutis experimentis omni nobilitate clarior; quæ ı in illo fuit, ut animi magnitudine, philoſophiâ ipsâ, ímque gloriâ omnes, per quos Oriens domitus eſt, vicerit. ippe cùm Alexander Magnus [5] Calliſthenem philoſophum, ter ſalutationis Perſicæ interpellatum morem, inſidiarum, ſibi paratæ fuerant, conſcium fuiſſe iratus finxiſſet; eúmque catis crudeliter omnibus membris, abſciſſiſque auribus, ac , labiiſque, deforme ac miſerandum ſpectaculum reddidiſ- inſuper cum cane in caveâ clauſum, ad metum cæterorum ımferret: tunc Lyſimachus audire Calliſthenem, & præ-

Lyſimachi præclare geſta.

INTERPRETATIO.

a *ùm cernerent ſe contemni ab Antigono, inguli ſeparatim in eum & non omnes bellum gerunt, nec alter alteri vult uxilium.*

b *ùm enim Calliſthenes philoſophus author fuiſſet abrumpendæ conſuetudinis Alexandrum more Perſarum ſalutandi, ideóque illi ſuccenſuiſſet Alexander, finxiſſétque ipſum participem fuiſſe inſidiarum, quæ paratæ ſibi fuerant.*

NOTÆ.

1 *Regem ſe.*] Author fuit Ariſtodemus, ctoriæ nuntius miſſus à Demetrio, inquit, *rex Antigone, vicimus prælio Ptolemæum, Cyrum tenemus, militum m millia captiva habemus.* Hæc narıtarchus.

2 *Carpi ſe ſingulos.*] Multis urbibus Caſ- à Demetrio ſpoliatus, legatos ad num de pace miſerat, quibus cum erbiùs reſpondiſſet, nullam ſpem eſſe niſi Caſſander ſe, ſuáque ipſe permitteret; Caſſander, ut illius coërceret audaciam, cum Lyſimacho, Seleuco & Ptolemæo iniit ſocietatem.

3. *Propter finitimum bellum.*] Ipſi enim imminebat Demetrius cum validis copiis.

4. *Illuſtri.*] Agathoclis filius fuit, inter Alexandri cuſtodes conſpicuus. *Ità Pauſanias.*

5. *Calliſthenem.*] De Calliſthene ſuprà diximus.

cepta ab eo virtutis accipere ſolitus, miſertus tanti viri, ı culpæ, ſed libertatis pœnas pendentis, venenum ei in remedi calamitatum dedit. Quod adeò ægrè Alexander tulit, ut e objici ferociſſimo leoni [1] juberet. Sed cùm ad conſpectum concitatus leo impetum feciſſet, manum amiculo involutam ſimachus in os leonis immerſit, arreptâque linguâ, feram e nimavit. Quod cùm nuntiatum regi eſſet, admiratio in ſati ctionem ceſſit; chariorémque eum propter conſtantiam ta virtutis habuit. [a] Lyſimachus quoque magno animo, regis, luti parentis contumeliam tulit. Denique omni ex animo h facti memoriâ exturbatâ, poſteà in Indiâ inſectanti regi quoſc palantes hoſtes, cùm à ſatellitum turbâ equi ſui celeritate ſertus eſſet, ſolus ei per immenſas harenarum moles curſûs mes fuit. Quod idem anteà [2] Philippus frater ejus cùm fa voluiſſet, inter manus regis expiraverat. Sed Lyſimachum ſiliens equo Alexander haſtæ cuſpide ita in fronte vulneravit, ſanguis aliter cludi non poſſet, quàm [3] diadema ſibi demp rex, alligandi vulneris causâ, capiti ejus imponeret. Quod ſpicium primum regalis majeſtatis Lyſimacho fuit. Sed & mortem Alexandri, cùm inter ſucceſſores ejus provinciæ div rentur, [4] ferociſſimæ gentes, quaſi omnium fortiſſimo, aſſigr ſunt; adeò etiam conſenſu univerſorum palmam virtutis i cæteros tulit.

Seleuci res geſtæ. Antigonus in prælio occumbit.

CAP. IV. Priuſquam bellum inter Ptolemæum, ſoció ejus, adversùs Antigonum committeretur, repentè ex Aſiâ jore digreſſus Seleucus, novus Antigono hoſtis acceſſerat. H quoque & virtus clara, & origo admirabilis fuit. Siquidem ter ejus Laudice, cùm nupta eſſet Antiocho, claro inter Phil duces viro, viſa eſt ſibi per quietem ex concubitu Apollinis cepiſſe; gravidámque factam, munus concubitûs anulum à

INTERPRETATIO.

a *Lyſimachus quoque fortiter tulit injuriam* ſibi *à rege* illatam, tanquam *ſi à parente illata eſſet.*

b *Ut ſanguis non potuiſſet ſiſti, ni alligâſſet ejus caput vulneratum diade quod ſibi dempſerat.*

NOTÆ.

1. *Leoni juberet.*] Curtius tanquam fabulam rejicit: Plinius & Seneca probant hanc hiſtoriam: Lyſimachus quidem, dum veneretur quondam in Syriâ, leonem ſolus occiderat. *Ex Curtio.*

2. *Philippus frater ejus.*] Dum Bactrianos perfugas perſequitur Alexander, juvenes regem comitari ſoliti defecerant, præter unum Philippum, qui pedes & indutus loricâ, per 200 ſtadia comitatus regem, contra Barbaros pugnantem protexit effuſis in fugam Barbaris eum liquit mus, regíſque manibus exceptus expira

3. *Diadema.*] Παρὰ τὸ διαδεῖν, à *n do, ligando.* Erat faſciæ genus, è vel linteo, quâ caput cingeretur.

4. *Ferociſſimæ gentes.*] Thraces, q tus Pontici maris incolunt.

accep

epiſſe, in cujus gemmâ anchora [1] ſculpta eſſet: juſsáque do- n filio, quem peperiſſet, dare. Admirabilem fecit hunc vi- ı & anulus, qui poſterâ die, ejuſdem ſculpturæ, in lecto in- tus eſt; & figura anchoræ, [a] quæ in femore Seleuci nata ı ipſo parvulo fuit. Quamobrem Laudice anulum Seleuco, ti cum Alexandro Magno ad Perſicam militiam, edocto de ;ine ſuâ, dedit. Ubi poſt mortem Alexandri, occupato reg- Orientis, urbem, condidit, ibíque geminæ originis memoriam ſecravit. Nam & urbem ex Antiochi patris nomine [2] Anti- iam vocavit; & campos vicinos urbi, Apollini dicavit. Ori- s ejus argumentum etiam in poſteris manſit: Siquidem filii otéſque ejus [3] anchoram in femore, veluti notam generis ıralem habuêre. Multa in Oriente, poſt diviſionem inter os regni Macedonici, bella geſſit. Principio [4] Babyloniam t: inde, auctis ex victoriâ viribus, Bactrianos expugnavit. ınſitum deinde in Indiam fecit, quæ poſt mortem Alexandri, uti cervicibus jugo ſervitutis excuſſo, præfectos ejus occide- Auctor libertatis Sandrocottus fuerat, [c] ſed titulum liber- poſt victoriam in ſervitutem verterat. Siquidem occupato ıo, populum, quem ab externâ dominatione vindicaverat, ſervitio premebat. Fuit hic quidem humili genere natus, ıd regni poteſtatem majeſtate numinis impulſus. Quippe procacitate ſua Alexandrum regem offendiſſet, interfici, à juſſus, ſalutem pedum celeritate quæſierat; ex quâ fatiga- e, cùm ſomno captus jaceret, leo ingentis formæ ad dormi- m acceſſit, ſudorémque profluentem linguâ ei deterſit, ex- efactúmque blandè reliquit. Hoc prodigio primùm ad ſpem ıi impulſus, contractis latronibus, [d] Indos ad novitatem

INTERPRETATIO.

Quæ ipſi parvulo impreſſa *fuit in fe-* ı *natura.*

Veluti ſi *excuſſum* eſſet *jugum ſervitu-* uis *cervicibus, necaverat ejus præfectos.*

c *Sed poſt victoriam redegerat in ſervitutem eos quibus promiſerat libertatem.*

d *Sollicitavit Indos ad novam* formam *imperii* inſtituendam.

NOTÆ.

Sculpta.] Sculpturam à cælaturâ di- it Quintilianus penes materiam: cæ- enim aurum, argentum, æs, ferrum; ura verò lignum, ebur, marmor, vi- & gemmas complectitur.

Antiochiam.] Multiplex fuit hujus ıis civitas. 1. In Syriâ ad Orontem m, nunc *Antachia*, de quâ hîc agitur. Meſopotamiâ, non procul à Tigri, *Ni-* 3. In Pyſidiâ. 4. In Cilicia, prope e & Pamphyliæ confinium. 5. Ad Taurum montem inter Iſſum & Euphratem. 6. In Cariâ ad Mæandrum fluvium, inter Apameam & Epheſum.

3. *Anchoram in femore.*] Quod Appianus confirmat in Syriacis.

4. *Babyloniam cepit.*] Acceptis à Ptolemæo peditibus 800, & equitibus 200, urbem, unde nuper ab Antigono fuerat ejectus, deditione accepit: tum auctus viribus, Nicanorem pro Antigono præfectum Mediæ incautum aggreſſus ſuperavit.

regni ſollicitavit. Molienti deinde bellum adversùs præfe[…]s Alexandri, [a] elephantus ferus infinitæ magnitudinis ultrò ſe […]tulit, &, veluti domitâ manſuetudine, eum tergo excepit; dux […]e belli, & præliator inſignis fuit. Sic acquiſito regno, Sandroco[…]us eâ tempeſtate, quâ Seleucus futuræ magnitudinis fundam[…]ta
An.M.3753. Ol. 119. 4. jaciebat, Indiam poſſidebat: cum quo [1] factâ pactione Seleu[…]s,
Urb. C. 452. compoſitíſque in Oriente rebus, in bellum Antigoni deſcer[…]t.
Ante C. 299. [2] Adunatis igitur omnium ſociorum copiis, [3] prælium comm[…]i-tur: in eo Antigonus [4] occiditur; Demetrius, filius ejus, […]n fugam vertitur. Sed ſocii, profligato hoſtili bello, denuò in […]-metipſos arma vertêrunt: &, cùm de prædâ non convenir[…]t, iterùm in duas factiones deducuntur. [6] Seleucus Deme[…]), Ptolemæus Lyſimacho junguntur. [7] Caſſandro defuncto […]i-lippus filius ſuccedit. Sic, quaſi ex integro, nova Macedo[…]e [8] bella naſcuntur.

INTERPRETATIO.

a *Elephantus ferus inſolitæ proceritatis ſe ultrò illi obtulit, & eum excepit tergo,* […] *quam ſi eſſet domitus, & in bello & præliis pro illo fortiter pugnavit.*

NOTÆ.

1. *Factâ pactione.*] Vicinas Indo regiones illi permiſit, acceptis ab eo 500 elephantis. *Ità Strabo.*

2. *Adunatis igitur.*] Seleuco & Lyſimacho erant 74 millia peditum, equitum 15000, elephanti 400, currus 120: Antigono verò pedites ſupra 70000, equitum decem millia, elephanti 75. Sic numerat Plutarchus.

3. *Prælium committitur.*] Ad Iſſum in Ciliciæ confinio, juxta montem Taurum, Demetrius cum equitum lectiſſimis, Antiochum Seleuci filium verterat in fugam; ſed dum fugientium tergo inſtat imprudentiùs, Seleucus, aciem Antigoni equitatu nudatam circumvectus, hinc irruptionem cum elephantis minatur, inde ad ſe tranſeundi poteſtatem facit omnibus; pars altera paruit, altera fugâ ſibi conſuluit.

4. *Occiditur.*] Dum fugiunt milites, ingens hoſtium globus Antigonum petit, fruſtráque expectantem filium telorum grandine opprimit: jactitare ſolebat Anti[…] ſe regum ſocietatem, ſicut avium pa[…] tium globum, uno lapide diſturbaturum […]

5. *In fugam vertitur.*] Superve[…] Demetrius, agnitâ clade, cum quinqu[…] ditum millibus & equitum quatuor, […] Epheſum, unde Ahenas navigavit.

6. *Seleucus Demetrio.*] Videns Sel[…] Lyſimachum è Ptolemæi filiabus unam […] filio alteram in matrimonium aſſu[…] ſubveritus ne uterque ipſum inva[…] Stratonicen, Demetrii filiam, quò f[…] eum jungeret ſibi, uxorem duxit. *Ità* […] *tarchus.*

7. *Caſſandro defuncto.*] Ob crudeli[…] in Alexandri Magni familiam, *ut* […] *Pauſanias,* ex morbo aquæ ſubter […] fuſæ vivus, etiamnùm erumpentibus […] que vermibus, extabuit.

8. *Bella naſcuntur.*] Ob diſſidia […] fratres Philippum, Antipatrum, & […]andrum, Caſſandri filios.

LIBER

LIBER XVI.

BREVIARIUM CAPITUM.

Antipater, Caſſandri filius, fit parricida. Demetrius Alexandrum, Caſſandri filium, interficit, & Macedoniam uſurpat.

Demetrius prælio fuſus fugatur. Antipater parricida fœdè perit. In Caſſandri familiam numinis vindicta. Ptolemæi placidum fatum.

Bellum Pyrrhi & Lyſimachi. De Heracleæ origine & ſtatu digreſſio.

Clearchi, tyranni Heraclienſis, artes luculenter deſcribuntur.

Quibus rationibus Clearchus tyrannidem firmaverit. Clearchus, tandem à Chione & Leonide, juvenibus nobiliſſimis, obtruncatur. Poſt Clearchi ſupplicium Heracleæ conditio.

CAPUT I.

POST Caſſandri regis, filiíque ejus [1] Philippi continuas mortes, Theſſalonice regina, uxor Caſſandri, non magno poſt tempore, ab Antipatro filio, cùm vitam etiam per ubera materna deprecaretur, occiditur. Cauſa parricidii fuit, quòd poſt mortem mariti, in diviſione inter fratres regni, propenſior fuiſſe pro Alexandro videbatur. Quod facinus in eo gravius omnibus viſum eſt, quòd nullum maternæ fraudis veſtigium fuit. [a] Quanquàm in parricidio nulla ſatis juſta cauſa a ſceleris patrocinia prætexi poteſt. Ob hæc igitur Alexander, in ultionem maternæ necis geſturus cum fratre bellum, auxilium à Demetrio petit: nec Demetrius, ſpe invadendi Macedonici regni, [2] moram fecit. Cujus adventum verens Lyſimachus perſuadet genero ſuo Antipatro, ut malit cum fratre in gratiam reverti, quàm paternum hoſtem in Macedoniam admitti. In-

Antipater matrem occidit.
Demetrius Macedoniam invadit.
An.M.3755.
Ol. 120. 2.
Urb. C. 454.
Ante C. 297.

INTERPRETATIO.

a *Sed in parricidio nulla legitima cauſa afferri poteſt ad ſcelus excuſandum.*

NOTÆ.

1 *Philippi.*] Qui eodem ferè quo Caſſander, anno mortem obiit.

2 *Moram fecit.*] Hoc falſum: cùm enim Samaritanorum bello detentus adeſſe Alexandro non poſſet; ille, evocato Pyrrho, multas urbes cepit: dum Antipater Lyſimachum bello contra Thraciæ regem irretitum fruſtra ſollicitat.

choatam igitur inter fratres reconciliationem cùm præſenſiſſe Demetrius, [1] per inſidias Alexandrum interficit; occupatóqu
An.M.3759. Ol. 121. 2. Urb. C. 458. Ante C. 293.
Macedoniæ regno, cædem apud exercitum excuſaturus, in con cionem vocat. Ibi *priorem ſe petitum ab Alexandro* allegat *nec feciſſe ſe, ſed occupâſſe inſidias.* [a] *Regem autem ſe Macedo niæ vel ætatis experimentis, vel cauſis juſtiorem eſſe. Patre enim ſuum & Philippo regi, & Alexandro Magno ſocium i omni militiâ fuiſſe: liberorum deinde Alexandri miniſtrum, ad perſequendos defectores ducem extitiſſe. Contrà, Antipatru avum horum adoleſcentium, amariorem ſemper miniſtrum regn quàm ipſos reges fuiſſe. Caſſandrum verò patrem, extinctore regiæ domûs, non fœminis, non pueris peperciſſe; nec ceſsâſſ quoad omnem ſtirpem regiæ ſobolis deleret. Horum ſcelerum u tionem, quia nequîſſet ab ipſo Caſſandro exigere, ad liberos ej tranſlatam.* [b] *Quamobrem etiam Philippum, Alexandrúmq ſi quis Manium ſenſus eſt, non interfectores ſuos, ac ſtirpis ſu ſed ultores eorum, Macedoniæ regnum tenere malle.* Per ha [2] mitigato populo, rex Macedoniæ appellatur. Lyſimach quoque cùm bello Doricetis, regis Thracum, premeretur, eodem tempore & adverſùs eum dimicare neceſſe haberet, tr ditâ ei alterâ parte Macedoniæ, quæ Antipatro ejus genero o venerat, pacem cum eo fecit.

Demetrius fugatur. Perit Antipater. Mors Ptolemæi.

CAP. II. Igitur Demetrius, totius Macedoniæ, regni virib inſtructus, cùm Aſiam [3] occupare ſtatuiſſet, iterato Ptolemæu Seleucus, & Lyſimachus, experti priore certamine quantæ vi eſſent concordiæ, pactâ ſocietate [4] adunatíſque exercitibus, bellu adverſùs Demetrium transferunt in Europam. [5] His comitem

INTERPRETATIO.

a *Regnum Macedoniæ ſibi deberi, & juſtitioribus de cauſis, &* quia major *illius eſſet experientia* quàm aliorum, *ob ætatem* maturiorem.

b *Quare Philippum & Alexandrum (ſi mortui afficiantur* rebus humanis) *m regnum Macedoniæ obtineri à vindici* cædis *ſuorum, quàm ab interfectoribus ſ pis ſuæ.*

NOTÆ.

1. *Per inſidias.*] Jam egreſſus è Macedoniâ Demetrius Lariſſam venerat, eúmq; Alexander honoris causâ proſequebatur; ſed alter alteri ſtruebat inſidias, cùm vocatus ad cœnam Alexander à Demetrio occiditur, quem die ſequenti necare decreverat. *Ità Plutarchus.*

2. *Mitigato populo.*] Id eſt, exercitu, qui Demetrii territus copiis, & Caſſandri averſatus crimina, Demetrium regem proclamavit.

3. *Occupare ſtatuiſſet.*] Exercitum jam habebat conſcriptum peditum 100000, equitum 12000, materiem ad claſſem 500 vium paratam, ut tradit Plutarchus.

4. *Adunatiſque exercitibus.*] Errat ſtinus: dum Lyſimachus vaſtat Mace niam, Ptolemæus claſſe Græciam circu vectus civitates ſollicitabat.

5. *His comitem ſe.*] Pyrrhus, licèt p nuper cùm Demetrio factâ, & ſpe invad dæ Macedoniæ, & dolore impulſus, q Lanaſſa ipſius conjux, ipſo repudiato, I metrio nupſiſſet, Berhœam occupavit, d Demetrius in Lyſimachum pergeret.

elli ſocium jungit Pyrrhus rex Epiri, ſperans non difficiliùs etrium amittere Macedoniam poſſe, quàm acquiſierat. Nec fruſtrà fuit: quippe [1] exercitu ejus corrupto, ipſóque in fu- acto, regnum Macedoniæ occupavit. Dum hæc aguntur, ſimachus generum ſuum [a] Antipatrum, regnum Macedoniæ ptum ſibi ſoceri fraude querentem, interfecit; filiámque ſu- Eurydicen, querelarum ſociam, in cuſtodiam tradit: atque niverſa Caſſandri domus Alexandro Magno, ſeu necis ipſius, tirpis extinctæ pœnas, partim cæde, partim ſupplicio, partim cidio luit. Demetrius quoque à tot exercitibus circumven- cùm poſſet honeſtè mori [3] turpiter ſe dedere Seleuco maluit. o bello, Ptolemæus cum magnâ rerum geſtarum gloriâ mo- is, contra jus gentium [4] minimo natu ex filiis, ante infirmita- regnum tradiderat, ejuſque rei populo rationem reddiderat: us non minor favor in accipiendo, quàm patris in tradendo o fuerat. Inter cætera patris & filii mutuæ pietatis exempla, ea res amorem populi juveni conciliaverat, quòd pater, o ei publicè tradito, [c] privatus officium regi [5] inter ſatellites at, omníque regno pulchrius regis eſſe patrem duxerat.

An.M.3765. Ol. 122. 4. Urb. C. 464. Ante C. 287.

AP. III. Sed inter Lyſimachum, & Pyrrhum regem, ſocios

INTERPRETATIO.

ccidit Antipatrum, quòd quereretur ſe n fuiſſe Regno Macedoniæ fraude ſo- Lyſimachi.

Qui tantum populi in ſe *amorem ex- eſt, dum regnum accepit, quantum* expertus erat *patris, dum ipſi* regnum *tradidit.*

c *Privatus functus eſt inter cuſtodes* corporis *regis munere ſatellitis, putans ſibi glorioſius patrem eſſe regis, quàm regem.*

NOTÆ.

Exercitu ejus corrupto.] Ubi de Berhœæ ione allatum eſt in caſtra, continuò trius in Pyrrhum movit: ſed vix ca- ſtris contulerat, cùm milites ad Pyr- defecêrunt. Quare ſibi metuens De- us, depoſitâ tragicâ chlamyde, quæ li & ſiderum ſimulachrum erat, vili s lacernulâ, clam è caſtris ſe proripuit. *rchus.*

Lyſimachus generum.] Ante hoc bel- generum interfecerat.

Turpiter ſe dedere.] Poſt fugam, col- exercitu, Athenas obſedit: ſed Pyr- netu, obſidione ſolutâ, exercitum in n tranſportavit; unde, captis multis us, victóque Seleuco, in Syriam, Ama- monte ſuperato, tranſiit: Sed iterato o, dum ſtrenuè pugnat, Seleucus ad ſe xit mercenarios: quare Demetrius ſæpiùs occidere ſeſe fruſtrà conatus, cùm, quò fugeret, non haberet, ex amicorum conſilio ſe Seleuco dedit; cujus juſſu validâ cinctus cuſtodiâ, in Cherſoneſum Syriæ ductus eſt, ubi, Seleuco ſuppeditante omnia quæ ad ſplendidam vitæ rationem pertinerent, tres annos ſuperfuit: ex otio tandem, ſaginâ, & vino, cui nimiùm indulgebat, in morbum lapſus deceſſit, *inquit Plutarchus.*

4. *Minimo natu ex filiis.*] Hìc etiam Juſtinus fallitur: nam Ptolemæus tres liberos ſuſcepit: ex Eurydice Antipatri filia, Ceraunum, poſteà Macedoniæ Regem: ex Berenice Eurydices comite, Philadelphum & Argæum, qui à fratre, quòd ad defectionem incitaret Cyprios, necatus eſt. Unde Ptolemæo *Philadelphi* nomen inditum eſt.

5. *Inter ſatellites.*] Quod etiam refert Pauſanias.

paulò

Bellum Pyrrhi & Lyſimachi. *Heracleæ origo.* An.M. 3766. Ol. 123. 1. Urb. C. 465. Ant. C. 286.

paulò antè adversùs Demetrium, [a] aſſiduum inter pares diſc malum bellum moverat. [1] Victor Lyſimachus, pulſo Py Macedoniam occupaverat. Inde Thraciæ, ac deinceps [2] Her bellum intulerat: cujus urbis & initia & exitus admirabiles f quippe Bœotiis peſtilentiâ laborantibus oraculum Delphis re derat, *coloniam in Ponti regione ſacram Herculi conderent.* propter metum longæ ac periculoſæ navigationis, mortem i triâ omnibus præoptantibus, res omiſſa eſſet, bellum his Ph ſes intulêrunt: [b] quorum cùm adverſa prælia paterentur, it ad oraculum decurrunt; reſponſum, *idem belli, quod peſtilenti medium fore.* Igitur conſcriptâ colonorum manu, in Pontur lati, urbem Heracleam condidêrunt. Et quoniam fatorun ſpiciis in eas ſedes delati erant, brevi tempore magnas opes vêre. Multa deinde hujus urbis adversùs finitimos bella, m etiam domeſticæ diſſenſiones fuêre. Inter cætera magnifica præcipuè illud memorabile fuit: [c] Cum rerum potirentur A nienſes, victíſque Perſis, Græciæ & Aſiæ tributum in tutelam ſis deſcripſiſſent, omnibus cupidè ad præſidium ſalutis ſuæ c rentibus; ſoli Heraclienſes, ob amicitiam regum Perſico collationem abnuerant. Miſſus itaque ab Athenienſibus L chus cum exercitu ad extorquendum quod negabatur; dum, ctis in littore navibus, agros Heraclienſium populatur, cla cum majore parte exercitûs [d] naufragio repentinæ tempe amiſit. Itapue cùm neque mari poſſet, amiſſis navibus, n terrâ auderet, cum parvâ manu inter tot ferociſſimas gentes, verti; [e] Heraclienſes honeſtiorem beneficii quàm ultionis o ſionem rati, inſtructos commeatibus, auxiliíſque dimittunt: l agrorum ſuorum populationem impenſam exiſtimantes, ſi hoſtes habuerant, amicos reddidiſſent.

INTERPRETATIO.

a *Diſcordia, quæ malum eſt oriri ſolitum inter pares, excitaverat bellum.*

b *A quibus cum in præliis vincerentur, conſulunt oraculum.*

c *Cum Athenienſes eſſent in Græciâ aliis potentiores, & Perſis ſuperatis, impoſuiſſent tributum* ſociis *qui erant in Aſiâ & G ad tuendam claſſem.*

d *Amiſit claſſem, naufragio excitato pentinâ tempeſtate.*

e *Heraclienſes arbitrantes ſibi honeſtiu los beneficiis afficere, quam ulciſci injuri*

NOTÆ.

1. *Victor Lyſimachus.*] Poſt fugam Demetrii Pyrrhus diffidens Macedonibus Lyſimacho partem Macedoniæ conceſſerat: ſed bello paulò pòſt orto, totâ Macedoniâ à Lyſimacho expulſus eſt.

2. *Heracleæ.*] Multiplex fuit. 1. Magnæ Græciæ in Lucaniâ. 2. Ponti, in Bithyniâ. 3. Macedoniæ, inter Lychnidum & Ædeſſam. 4. Phtiotidis, Theſſaliæ confinio, prope Aſopum. 5. Cariæ, inter Mil & oſtia Mæandri fluvii. 6. Cher Tauricæ, ad Mæoticam paludem. 7. S in Cyrrheſticâ regione. 8. Thraciæ, & *Perinthus* à Ptolemæo dicitur, in Propontidis, inter Byzantium & Cal lim, de quâ hic loquitur Juſtinus. etiam fuêrunt in Ægypto.

CA

CAP. IV. Paſſi ſunt inter plurima mala, etiam tyrannidem : *Clearchi tyranni artes.* uidem cùm plebs etiam novas tabulas, & diviſionem agrorum itum impotenter flagitaret, diu re in ſenatu tractatâ, cùm exi- rei non inveniretur ; ad poſtremum adversùs plebem nimio laſcivientem, auxilia [1] à Timotheo, Athenienſium duce, mox Epaminondâ Thebanorum petivêre. Utríſque negantibus, ad :archum, quem ipſi in exilium egerant, decurrunt. [a] Tanta ca- itatum neceſſitas fuit, ut, cui patriam interdixerant, eum ad elam patriæ revocarent. Sed Clearchus exilio facinoroſior red- us, & diſſenſionem populi occaſionem invadendæ tyrannidis ex- mans, primò tacitus cum Mithridate, civium ſuorum hoſte, col- uitur ; & initâ ſocietate paciſcitur, ut revocatus in patriam, pro- ì ei urbe, præfectus ejus conſtitueretur. Poſteà autem inſidias, is civibus paraverat, in ipſum Mithridatem verterat. Namque n, velut arbiter civilis diſcordiæ, de exilio reverſus eſſet, ſtatuto ipore, quo urbem Mithridati traderet, ipſum cum amicis ſuis it ; captumque, acceptâ ingenti pecuniâ, dimiſit. Atq; ut in illo itum ſe ex ſocio fecit hoſtem ; ſic ex defenſore ſenatoriæ cauſæ ente patronus plebis evaſit ; & adversùs auctores potentiæ ſuæ, uibus revocatus in patriam, per quos in arce collocatus fuerat, ı ſolum plebem accendit, verùm etiam nefandiſſima quæque annicæ crudelitatis exercuit. Igitur populo ad concionem vo- o, [b] *neque ſe affuturum ampliùs graſſanti in populum ſena- ait ; interceſſurum etiam, ſi in priſtinâ ſævitiâ perſeve- : quod ſi pares ſe crudelitati ſenatorum arbitrarentur, abitu- ı cum militibus ſuis, neque civilibus diſcordiis interfutu- ı. Sin veró diffidant viribus propriis, vindictæ ſe civium defuturum. Proinde conſulant ſibi ipſis : jubeant abire ſe, ſi lint, vel cauſæ populari ſocium remanere.* His verbis ſolli- ita plebs ſummum ad eum imperium defert : &, dum ſena- potentiæ iraſcitur, in ſervitutem ſe tyrannicæ dominationis n conjugibus & liberis tradit. Igitur Clearchus LX ſenatores nprehenſos (nam cæteri in fugam dilapſi erant) in vincula

INTERPRETATIO.

Neceſſitas eos impulit ad tantam calami- ı, ut revocarent ad defendendam pa- n eum, quem ex eâ ejecerant.

b *Dixit ſe non protecturum ampliùs ſenatum ſævientem in populum, ſed obſtiturum illi, ſi perſeveret in priſtinâ crudelitate.*

NOTÆ.

A Timotheo.] Fuit illo bello fortuna- nus, ſi Plutarcho credimus. Sed, cùm à ſe præclarè geſtas virtuti ſuæ, non inæ, adſcriberet, nonnulli ipſius æmu- n tabulâ pingi dormientem juſſêrunt. ophilum, & ipſo dormiente, Fortu- circumdantem retia urbibus hoſtium. Quâ picturâ adeò exarſit Timotheus, ut in has voces eruperit, *Hæc ego feci, non Fortuna.* Quâ impiâ voce, inquit Plutarchus, factum eſt, ut poſteà tam infelix in bello extiterit, quàm fortunatus anteà fuerat.

com-

compingit. Lætari plebs, quòd à duce potiſſimùm ſenato ſenatus deleretur, [a] versâque vice, auxilium eorum in exit converſum eſſe. [b] Quibus dum mortem paſſim omnibus mina chariora eorum pretia facit: ſiquidem Clearchus magnâ pec (quaſi minis populi occultè eos ſubtracturus) acceptâ, ſpoli fortunis, vitâ quoque ſpoliavit.

Clearchus tyrannus occiditur.

CAP. V. [c] Cognito deinde, quòd bellum ſibi ab iis qui fugerant, miſericordiâ in auxilium ſollicitatis civitatibus, par tur, ſervos eorum manumittit. Et, ne quid mali afflictis ho ſtiſſimis domibus deeſſet, uxores eorum, filiáſque nubere ſervis is, propoſitâ recuſantibus morte, compellit, ut eos ſibi fidiores, dominis infeſtiores redderet. Sed matronis tam lugubres nu graviores repentinis funeribus fuêre. Itaque multæ ſe ante nupt multæ in ipſis nuptiis, occiſis priùs novis maritis, interficiunt, ſe tam funeſtis calamitatibus, virtute ingenui pudoris, eripi Prælium deinde committitur: quo victor tyrannus [d] captivos ſe tores in triumphi modum per ora civium trahit. Reverſus in bem, alios vincit, torquet alios, alios occidit: nullus locus u à crudelitate tyranni vacat. Accedit ſævitiæ inſolentia, crud tati arrogantia: interdum enim ex ſucceſſu continuæ fœlicit oblivíſcitur ſe hominem: interdum Jovis ſe filium dicit. E per publicum, aurea aquila, velut argumentum generis, præf batur: veſte purpureâ, & cothurnis regum tragicorum, & a coronâ utebatur; filium quoque ſuum Ceraunon vocat, [e] ut d non mendacio tantùm, verùm etiam nominibus illudat. Hæc lum facere duo nobiliſſimi juvenes, Chion & Leonides, indign tes, patriam liberaturi, in necem tyranni conſpirant. Erant diſcipuli Platonis philoſophi, qui virtutem, ad quam quotidie p ceptis magiſtri erudiebantur, patriæ exhibere cupientes, quinqua ta cognatos, veluti clientes, inſidiis locant. Ipſi more jurganti ad tyrannum, veluti ad regem, in arcem contendunt: qui jure miliaritatis admiſſi, dum alterum priorem dicentem intentus audit rannus, ab altero obtruncatur. Sed & ipſi, ſociis tardius auxilium rentibus, à ſatellitibus obruuntur. Quare factum eſt, ut tyrannus q dem occideretur, ſed patria non liberaretur. Nam [1] frater Clear

INTERPRETATIO.

a *Et mutatis rebus*, illum ipſum qui venerat *ad eorum auxilium exitium illis intentare.*

b *Quibus omnibus dum mortem minitatur, extorquet ab iis majorem vim pecuniæ.*

c *Cùm cognoſceret parari ſibi bellum à profugis, qui obtinuerant auxilium ab urb* commotis eorum *miſeriâ.*

d *Ducit in conſpectu civium Senatores c tivos, tanquam in triumpho.*

e *Ut imitetur deos non modò* origine, *q falsò* divinam *fingebat, ſed etiam nominibu*

NOTA.

1. *Frater Clearchi.*] Multa ibi more ſuo confundit Juſtinus: duo enim fuêrunt Clearchi: primus cui ſucceſſit non (Satyrus, ſed) Timotheus ejus filius, *ex Diod.* Tintheo Dionyſius, illi Satyrus, ſeu Zathr huic verò Clearchus alter.

Saty

Syrus eâdem viâ tyrannidem invadit; multíſque annis, per gradus ſucceſſionis, Heraclienſes [1] ſub regno tyrannorum fuêre.

NOTA.

1. *Sub regno tyrannorum.*] Quorum ultimus fuit Lyſimachus, qui libertatem civibus eripuit.

LIBER XVII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1 *Lyſimachi regis tragœdia.*
2 *Amiſſis XV liberis, in prælio occumbit. Seleucus per inſidias occiditur à Ptolemæo. Ptolemæus principum amicitias, Pyrrhi præſertim, ſibi conciliat.*
3 *De Epirotarum regno, ejuſdémque origine ac regibus digreſſio. Pyrrhi varia fortuna.*

CAPUT I.

PER idem fermè tempus in [1] Helleſponti & Cherſoneſi regionibus terræ motus fuit: maximè tamen [2] Lyſimachia urbs ante duos & viginti annos à Lyſimacho rege condita, [3] everſa eſt. Quod portentum dira Lyſimacho, ſtirpíque ejus, ac [a] regni ruinam cum clade vexatarum regionum portendebat. Nec oſtentis fides defuit: nam brevi poſt tempore, [4] Agathoclem filium ſuum, quem in ſucceſſionem regni ordinaverat, per quem multa bella proſperè geſſerat, [b] non ſolùm patrium, verùm etiam humanum ultra morem, peroſus,

Lyſimachi regis tragœdia. An.M. 3770. Ol. 124. 1. Urb. C. 469. Ant. C. 282.

INTERPRETATIO.

Portendebat ruinam regni, & cladem regionum afflictarum eâ tempeſtate.
Impellente Arſinoë novercâ, ſuſtulit veneno Agathoclem, *quem odio majori habebat, quàm non ſolùm patres filios ſuos, ſed homines* ſolent odio habere alios homines.

NOTÆ.

1. *Helleſponti.*] Fretum eſt anguſtum inter Ægeum mare & Propontidem, ſeptem ſtadiorum ſpatio, Europam ab Aſiâ dividens.

2. *Lyſimachia.*] Urbs Cherſoneſi Thraciæ ad Iſthmum in orâ Helleſponti. Fuit et alia in Ætoliâ, alia in Æolide Aſiæ minoris.

3. *Everſa eſt.*] Ex Euſebio tradit Scaliger eam, Lyſimacho mortuo, dirutam à Thracibus, & ab Antiocho Magno à fundamentis inſtauratam.

4. *Agathoclem filium.*] Is bella proſperè geſſerat; in Aſiâ tamen levioribus præliis victus fuerat à Demetrio.

miniſtra

miniſtra [1] Arſinoë noverca, veneno interfecit. Hæc illi pri
An.M.3771. Ol. 124. 2. Urb. C. 470. Ant. C. 281.
mali labes, hoc initium impendentis ruinæ fuit. Nam parr dium principum ſequutæ cædes ſunt, luentium ſupplicia qu occiſum juvenem dolebant. Itaque & hi qui cædibus ſuperſ rant, & hi qui exercitibus præerant, certatim [2] ad Seleucum ficiunt; eúmque, pronum jam ex æmulatione gloriæ, bellum L ſimacho inferre compellunt. Ultimum hoc certamen commil num Alexandri fuit, &, velut ad exemplum fortunæ, par reſer
An.M.3773. Ol. 124. 4. Urb. C. 472. Ante C. 279.
tum. [3] Lyſimachus quatuor & LXX annos natus erat; Seleu ſeptem & LXX: Sed in hac ætate utríque animi juveniles era imperiíque cupiditatem inſatiabilem gerebant. Quippe c [4] Orbem terrarum duo ſoli tenerent, anguſtiis ſibimet incl videbantur, vitæque finem non annorum ſpatio, ſed imperii minis metiebantur.

Lyſimachus in prælio occumbit. Seleucus à Ptolemæo occiditur.

CAP. II. In eo bello Lyſimachus, amiſſis antè variis ſibus [5] XV liberis, [a] non inſtrenuè [6] moriens, poſtremus don ſuæ ruinæ cumulus acceſſit. Lætus tantâ victoriâ Seleuc &, quòd majus victoriâ putabat, ſolum ſe de cohorte Al andri remanſiſſe, victorémque victorum extitiſſe, *non hu*
An.M.3773. Ol. 124. 4. Urb. C. 472. Ant. C. 279.
num eſſe opus, ſed divinum munus gloriatur: Ignarus pr sùs, non multò pòſt fragilitatis humanæ ſe ipſum exempl futurum. Quippe poſt menſes admodum ſeptem [7] à Pto mæo, cujus ſororem Lyſimachus in matrimonio habuer [8] per inſidias circumventus occiditur; regnúmque Mace niæ, quod Lyſimacho eripuerat, cum vitâ pariter amit [b] Igitur Ptolemæus, cum & in gratiam memoriæ magni Ptolen

INTERPRETATIO.

a *Moriens fortiter abſolvit* morte ſuâ *calamitatem familiæ ſuæ.*
b *Cum igitur Ptolemæus gratioſus eſſet apud Macedonas ob memoriam patris Ptolemæi, & quòd mortem Lyſimachi* … *eſſet.*

NOTÆ.

1. *Arſinoë noverca.*] Ptolemæi Lagidæ filia.

2. *Ad Seleucum deficiunt.*] Quos inter fuit Alexander Lyſimachi filius, fratrum cæde territus: alios tamen filios poſt Agathoclis cædem genuit.

3. *Lyſimachus quatuor, &c.*] 80 Annos Lucianus, 70 Appianus & Hieron. illi tribuunt.

4. *Orbem terrarum.*] Seleucus Aſiam & Syriam, Lyſimachus Macedoniam & Græciam tenebat.

5. *Quindecim liberis.*] Non omnes tamen amiſerat, cùm Ceraunus, in matris amplexibus aliquos ſuperſtites interemerit.

6. *Moriens.*] Extinctum ejus corpus nis domeſticus adversùs alites & feras protexit, donec Thorax Pharſalus in tum ſepeliit. *Hæc Appianus.* Alii ta ab Alexandro filio ſepultum volunt.

7. *A Ptolemæo.*] Cerauno quod ful ſonat: a κεραυνη ſic dictus, quod audax ſet, & manu promptus. A patre Æg regno ſpoliatus fuerat.

8. *Per inſidias.*] Cùm Seleuci exerci Lyſimachiam attigiſſe audiiſſet Ptolem eum adortus fudit & occidit, cujus pec aliis conceſsâ, ipſe Macedoniæ regno pot eſt, *ut narrat Pauſanias.*

pat

;, & in favorem ultionis Lyſimachi [1] ambitioſus apud popu- eſſet, primò Lyſimachi filios conciliare ſibi ſtatuit: nuptiáſ- Arſinoës ſororis ſuæ, matris eorum petit, puerorum adoptio- omiſsâ, [a] ut cùm in locum patris eorum ſucceſſiſſet, nihil illi ri vel verecundiâ matris, vel appellatione patris auderent. ris quoque regis Ægypti concordiam per epiſtolas deprecatur; ſſus *deponere ſe offenſam erepti paterni regni, neque ampliùs à e quæſiturum, quod honeſtius à paterno hoſte perceperit.* [b] Om- arte adulatur [2] Eumeni & Antigono, [3] Demetrii filiis, An- o filio Seleuci, cum quibus bellum habiturus erat, [4] ne terti- i hoſtis accederet. Sed [c] nec Pyrrhus rex Epiri omiſſus, in- momentum futurus, utri parti ſocius acceſſiſſet, qui & ipſe are ſingulos cupiens, omnibus ſe partibus venditabat. Itaque ntinis adversùs Romanos laturus auxilium, ab Antigono na- An.M.3774. d exercitum in Italiam deportandum mutuò petit; ab Antio- Ol. 125. 1. Urb. C. 473. Ante C. 378. ecuniam, qui opibus quàm militibus inſtructior erat; à Pto- o Macedonum militum auxilia. Sed [d] Ptolemæus, cui nulla onis ex infirmitate virium venia eſſet, quinque millia pedi- , [5] equitum quatuor millia, elephantos quinquaginta, non am- , quàm in biennii uſum dedit. Ob hæc Pyrrhus, filiâ Pto- ei in matrimonium acceptâ, vindicem eum regni reliquit: abductâ in Italiam juventute, prædam hoſtibus regnum relin- et.

AP. III. Sed quoniam [6] ad Epiri mentionem ventum eſt, de *Epirotarum regni origo.* ne regni ejus pauca narranda ſunt. [7] Moloſſorum primùm in eâ

INTERPRETATIO.

Ut cum teneret locum patris, illi nil ent in ipſum *machinari, vel* quia *ma-* offendere *vererentur, vel* quia ipſum *n appellare cogerentur.*

Et adulatur omni arte Antiocho filio i, ne tertius ſibi hoſtis accedat Eumeni Antigono, filiis Demetrii, cum quibus erat habiturus bellum.

c *Et amicitiam ſibi conciliavit Pyrrhi regis Epiri, qui allaturus erat magnum pondus illi parti, cui faviſſet.*

d *Ptolemæus, qui ob tenuitatem virium ſuarum non auſus eſt differre auxilium petitum.*

NOTÆ.

Ambitioſus.] Id eſt, gratioſus, ob ul- m ſumptam de Seleuco.

Eumeni.] Plutarchus Eumenis non init inter Demetrii filios.

Demetrii filiis.] Cum iis verbis con- ſequentia, *cum quibus bellum habitu- rat*, & *Antiocho Seleuci filio, ne tertius accederet.*

Ne tertius hoſtis.] Metuebat, ne Anti- s & Eumenes paternum Macedoniæ m armis repeterent, & Antiochus s cædem ulciſceretur.

Equitum quatuor millia.] Error in numeris irrepſit: nam Pyrrhus habuit in exercitu tria tantùm equitum millia, & 20 elephantos. *Ex Plutarcho, Plinio & Solino.*

6. *Ad Epiri, &c.*] Quæ regio inter mare Ionium & Theſſaliam, inde Acroceraunis montibus, hinc Acheloo fluvio terminata: à Pyrrho Achillis filio nomen accepit.

7. *Moloſſorum primum.*] Ante Moloſſos Chaones ibi habitâſſe tradit Strabo, à Butrotho ad oram maris Ionii: deinde Moloſſi, quorum regio primum Moloſſia, deinde Pandoſia, ab urbe cognomine dicta eſt.

regione

Varia Pyrrhi fortuna.

regione regnum fuit. Poſt Pyrrhus, Achillis filius, amiſ abſentiam Trojanis temporibus [1] paterno regno, in his loci ſedit, qui Pyrrhidæ primò, poſteà Epirotæ dicti ſunt. [2] Pyrrhus cum in templum Dodonæi Jovis ad conſule veniſſet, ibi [3] Lanaſſam, neptem Herculis, rapuit: ex matrimonio octo liberos ſuſtulit. Ex his nonnullas vi nuptum finitimis regibus tradidit, [a] opéſque affinitatum a magnas paravit; atque ita Heleno, filio Priami regis, ob ſtriam ſingularem, [4] regnum Chaonum, & Andromachen ctoris, quam et ipſe matrimonio ſuo in diviſione Tr prædæ acceperat, uxorem tradidit: brevíque poſt ten Delphis [6] inſidiis [7] Oreſtæ, filii Agamemnonis, inter dei interiit. Succeſſor huic [8] Pialis filius fuit. Per or deinde, regnum [9] ad Arrybam deſcendit: cui, quonia pillus & unicus ex gente nobili ſupereſſet, intentione on curâ ſervandi ejus educandíque, publicè tutores conſtitu [b] Athenas quoque erudiendi gratiâ miſſus, quantò doctior ribus ſuis, tantò & gratior populo fuit. Primus itaque & ſenatum, annuóſque magiſtratus, & reipublicæ formam poſuit: & ut à Pyrrho ſedes, ſic vita cultior populo ab A ſtatuta. Hujus filius Neoptolemus fuit, ex quo nata eſt C pias mater Alexandri Magni, & [10] Alexander, qui poſ regnum Epiri tenuit: & in Italiâ bello geſto, in Brutiis in

INTERPRETATIO.

a *Comparavit ſibi magnam potentiam auxilio affinium ſuorum.*
b *Miſſus eſt Athenas ad ſtudendum.*

NOTÆ.

1. *Paterno regno.*] Vel in Theſſaliâ circa Lariſſam, vel in Phtiotidis parte Achilles regnavit, *ex Strabone.*

2. *Pyrrhus.*] Ex Deidamiâ Lycomedis regis filia ſuſceptus, dum ejus in aulâ lateret Achilles, Pyrrhus dictus eſt à fulvo capillorum colore. De Pyrrho multa Virgilius. Quis Achilles fuerit, Pelei & Thetidis filius, nemo neſcit ex Poëtarum Fabulis, & Homeri Iliade.

3. *Lanaſſam.*] Facit eam Plutarchus filiam Cleodis, qui Hylli filius fuit, cujus pater erat Hercules.

4. *Regnum Chaonum.*] Moloſſia tunc dicebatur, à Moloſſo, Pyrrhi & Andromaches filio: ſed Helenus de nomine Chaonis fratris ſui, quem in venatione imprudens occiderat, poſteà Chaoniam nominavit.

5. *Hectoris.*] Priami filius fuit, verſibus nobilitatus.

6. *Inſidiis Oreſtæ.* Quòd Pyrrhus onem, Menelai & Helenes filiam, ſibi deſponſatam rapuiſſet.

7. *Oreſtæ.* Agamemnonis & neſtræ filius fuit, qui matrem cum adultero occîdit: cætera ex fabuli ſima.

8. *Pialis.*] Pialus à Pauſaniâ, ab aliis dicitur: ſed ille non Pyrrh ſed Oreſtis amicus fuiſſe perhibetur.

9. *Ad Arrybam.*] Tharyttam chus, Tharypum Pauſanias, Arituba dorus nominat.

10. *Alexander Moloſſus.*] De qu dictum eſt.

oſt ejus mortem frater [1] Æacides regno ſucceſſit, [a] qui, aſſiduis lversùs Macedonas bellorum certaminibus populum fatigando, ffenſam civium contraxit; ac propterea in exilium actus, Pyr-hum filium vivum, [2] admodùm parvulum, in regno reliquit. ui & ipſe cùm à populo propter odium patris ad necem quæ-retur, furtim ſubtractus in Illyrios defertur: traditúſque eſt eroæ, [3] Glauci regis uxori, nutriendus, quæ & ipſa generis acidarum erat. Ibi eum, ſeu miſericordiâ fortunæ ejus, ſeu fantilibus [4] blandimentis inductus rex, [b] adversùm Caſſandrum acedoniæ regem, qui eum ſub belli comminatione depoſcebat, ı protexit, addito in auxilium etiam adoptionis officio. Quibus ous moti Epirotæ, odio in miſericordiam verſo, annorum XI m in regnum revocavêrunt, datis tutoribus, qui regnum uſque ultam ejus ætatem tuerentur. Adoleſcens deinde multa bella ſſit; tantúſque rerum ſucceſſu haberi cœptus eſt, ut Tarenti-s ſolus adversùs Romanos tueri poſſe videretur.

INTERPRETATIO.

Qui incurrit odium populorum, quia ǥabat *populum, aſſiduè bellum gerendo* ra *Macedonas.*

b *Eum diu protexit, & adoptavit, ut illum protegeret contra Caſſandrum regem Macedoniæ, qui bellum minabatur,* niſi ipſi redderetur.

NOTÆ.

. *Æacides.*] Quem à ſuis, dum Olym-em reducit, derelictum diximus, quare ò poſt in exilium miſſus eſt.

. *Admodùm parvulum.*] Bimum habet archus.

3. *Glauci regis.*] Plutarchus vocat Glauciam.

4. *Blandimentis.*] Ad genua regis provolutum, veſtem illius apprehendiſſe refert Plutarchus.

LIBER XVIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1 *Pyrrho Tarentinis adversùs Romanos ſuppetias ferenti, Valerius Lævinus occurrit; unde prælia & ſtrages.*

2 *Carthaginienſium auxilium Romani remittunt. Pax cum Pyrrho componitur. Romanorum continentia. Pyrrhus Siciliam occupat.*

3 *De Carthaginienſium origine & veteribus incolis digreſſio, in quâ etiam de Sidonis & Tyri conditoribus.*

4 *Incolæ Tyri, inter quos Eliſa, quæ à Pygmalione fratre receſſit, ut rebus ſuis conſuleret.*

5. *Eliſa, agnomine Dido, Cyprum appellit: deinde in ſinu Africæ defertur, & Carthaginem condit.*
6. *Eliſa propter Iarbæ votum vim ſibi infert. Carthaginienſiu crudelis ſuperſtitio.*
7. *Clades Carthaginienſium in Sardiniâ. Superſtites in exiliu pulſi, patriam armis recuperare nituntur: unde Malei pa tris in Cartalonem filium ſeveritas, & paulò pòſt cruent interitus.*

CAPUT I.

Pugna inter Pyrrhum & Romanos.
An.M.3774.
Ol. 125. 1.
Urb. C. 473.
Ante C. 278.

IGITUR Pyrrhus, rex Epiri, cùm [1] iteratâ Tarentinoru [2] legatione, additis [3] Samnitium & [4] Lucanorum precibu & ipſis auxilio adversùs Romanos indigentibus, fatigaretu non tam ſupplicum precibus, quam ſpe invadendi Italiæ imp rii inductus, venturum ſe cum exercitu pollicetur.. [a] In quam re inclinatum ſemel animum, præcipitem agere cœperant exem majorum: ne aut inferior patruo ſuo Alexandro videretur, q defenſore iidem Tarentini adversùs Brutios uſi fuerant; aut n nores animos Magno Alexandro habuiſſe, qui tam longâ à dor militiâ Orientem ſubegit. Igitur relicto cuſtode regni filio Pt lemæo, annos xv nato, [5] exercitum in portu Tarentino expon duobus parvulis filiis, Alexandro & Heleno, in ſolatia longi quæ ſecum expeditionis adductis. Cujus audito adventu, Co ſul Romanus Valerius [6] Lævinus, feſtinans, ut priùs cum

INTERPRETATIO.

a *Facta majorum impulêrunt vehementer ejus animum jam propenſum ad hanc rem.*

NOTÆ.

1. *Iteratâ Tarentinorum.*] Initum nuper cum Romanis fœdus violare cupientes Tarentini, Lucanos quoſdam pretio corruptos flagris lacerârunt; ut nudatis corporibus in civium cœtum ſe conferrent, vociferantes ſe, quòd caſtra Romana auſi eſſent ingredi, juſſu Conſulis virgis cæſos; quare bellum continuò in Romanos renovatum eſt.

2. *Legatione.*] Lælius Valerius in portum cum claſſe fortè appulerat, cum Tarentini claſſem invadunt, cæſiſque ducibus & militibus, vix quinque naves effugêrunt. Miſſus à Senatu L. Poſthumius, qui à Tarentinis in theatro deriſus receſſit, dúmque ſcurra ejus veſtes luto reſpergeret, theatro in riſum effuſo: *Ridete*, inquit, *dum vobis per tempus licet*; *nam poſthac diu flebitis*; *dum has veſtes eluetis multo ſanguine.* Deinde cùm bello impares ſe viderent Romanis Tarentini, auxilium à Pyrrho petiêr *Hæc Dionyſ.*

3. *Samnitium.*] Quorum regio Samnii ubi poſteà Benventanus Ducatus, n *l'Abruzzo.*

4. *Lucanorum.*] Qui Brutios inter, centes & Apulos habitabant: nunc *B licata* & *Principatus.*

5. *Exercitum.*] Elephantos 20; equit tria, peditum viginti habebat millia; elephanti duo, militum duo millia tem ſtate perierant, & Pyrrhus ipſe vix in t ram appulit. *Plutarchus.*

6. *Lævinus.*] Refert Plutarchus Pyrrh miſiſſe ad Romanos caduceatorem, pla rêtne illis ſe judice, aut arbitro uti; Lævinus reſpondit, *Romanos Pyrrhum diſceptatorem capere, nec formidare hoſ* Addit graviora Zonaras.

C

ɔngrederetur, quàm auxilia ſociorum convenirent, exercitum aciem [1] educit. Nec rex, tametſi numero militum inferior ſet, certamini [2] moram fecit. Sed Romanos [3] vincentes jam, uſitata antè elephantorum forma ſtupere primò, mox cedere ælio coëgit; victoréſque jam nova Macedonum monſtra rentè vicêrunt. Nec hoſtibus incruenta victoria fuit. Nam & ſe Pyrrhus graviter [4] vulneratus eſt, & magna pars militum jus cæſa, majorémque gloriam ejus victoriæ, [5] quàm lætitiam buit. Hujus pugnæ eventum [6] multæ civitates ſecutæ, Pyro ſe tradunt. Inter cæteros etiam [7] Locri, prodito præſidio ɔmano, ad Pyrrhum deficiunt. [8] Ex eâ prædâ Pyrrhus CC ɔtivos milites Romam gratis remiſit, ut, cognitâ virtute ejus, ɔmani cognoſcerent etiam liberalitatem. [9] Interjectis deinde ebus, cùm ſociorum exercitus ſuperveniſſet, [10] iteratò prælm cum Romanis facit, in quo [11] par fortuna priori bello t.

CAP. II. Intereà Mago, dux Carthaginienſium, in auxilium ɔmanorum cum CXX navibus miſſus, ſenatum adiit, *ægrè tuè Carthaginienſes*, affirmans, *quòd bellum in Italiâ à peregrino e paterentur. Ob quam cauſam miſſum ſe, ut quoniam ex-*

Magonis copias Romani remittunt. Pax componitur cum Pyrrho, qui Siciliam occupat.

NOTÆ.

. *Educit.*] Ultra Sirin amnem, quem equitatu & peditatu tranſmiſit.

. *Moram fecit.*] Romanorum exercitum emplatus, Megacli dixit: *Ordo hic barrum barbarus non eſt.* Et de pugnæ tu ſollicitus detrectabat pugnam: ſed inus, tranſmiſſo vado, ad prælium it.

. *Vincentes jam.*] Hoſtium enim fortiſquique jam ceciderant, cæteris fugam antibus.

. *Vulneratus.*] Plutarchus Pyrrhi vulad ſecundum prælium refert.

. *Quam lætitiam.*] Cùm Pyrrho quigratularentur, *Si denuò*, inquit, *ita imus, actum de nobis erit.* Et, Romaadmiratus, *O quàm facilè*, dixit, *Orbis rium occupare*; *aut mihi, Romanis mis; aut, me rege, Romanis!* Quæ Plutus poſt ſecundum prælium narrat.

Multæ civitates.] Pyrrhus auctus Lurum & Samnitium viribus obvias urepit, ita ut non plus triginta millibus et ab urbe.

Locri.] Alii Ozoli circa fauces ſinûs ıthiaci incolentes, Ætolis proximi; Epicnemidii, in orâ adversâ ad ſinum rum; alii Epizephyrii. Locri enim, de quibus hîc loquitur, fuit magnæ Græciæ civitas apud Zephyrium promontorium, in Brutiorum confinio, quæ & Naricio à Virgilio dicitur. Vel à Locrenſibus Ozolis, Evante duce; vel ab Ajace Oileo Locrorum rege condita, *ut ait Solinus.*

8. *Ex eâ prædâ.*] Priùs & Romam Cyneam Pyrrhus, & Tarentum Romani Fabricium miſerant.

9. *Interjectis deinde.*] Jam multos Cyneas muneribus corruperat; ſed Appius Claudius de pace agi cùm audîſſet, in Senatum deferri ſe juſſit; ubi effecit, ut de pace cum Pyrrho, niſi exceſſiſſet Italiâ, non ageretur. *Ex Plutarcho & Zonarâ.*

10. *Iteratò.*] Ad Aſculum oppidum, ubi Pyrrhus Romanis tranſgredi fluvium permiſit, ut æquali pugnâ dimicaretur.

11. *Par fortuna.*] Non vicit, ſed victus eſt Pyrrhus, vulneratúſque, amiſſis ſuorum viginti millibus, Tarentum ſe recepit. Romanorum quinque millia periêrunt, cum Decio Conſule, qui ſe devovit avorum exemplo. *Ita Zonaras.* Romanis victoriam pepetêre, & Apuli Pyrrhi caſtra aggreſſi, & Minutius Tribunus, qui abſciſsâ elephanti unius proboſcide, belluas illas mori poſſe oſtendit.

An.M.3776. *terno hoſte oppugnarentur, externis auxiliis juvarentur.* Grat
Ol. 125. 3. à ſenatu Carthaginienſibus actæ, [1] auxiliaque remiſſa. S
Urb. C. 475. Mago, Punico ingenio, poſt paucos dies tacitus, quaſi pacific
Ant. C. 276. tor Carthaginienſium, Pyrrhum adit, ſpeculaturus conſilia e
de Siciliâ, quò eum arceſſiri fama erat. [a] Nam Romanis e
dem cauſa mittendi auxilii Carthaginienſibus fuerat, ut R
mano bello, ne in Siciliam tranſire poſſet Pyrrhus, in Italiâ c
tineretur. Dum hæc aguntur, legatus à ſenatu Romano [2] F
bricius Lucinus miſſus [3] pacem cum Pyrrho compoſuit.
quam confirmandam, [4] Cyneas Romam cum ingentibus à P
rho [5] donis miſſus, [b] [6] neminem, cujus domus muneribus p
teret, invenit. Huic continentiæ Romanorum ſimile exempl
iiſdem fermè temporibus fuit. Nam miſſi à ſenatu in Æg
tum legati, cùm ingentia ſibi [7] à Ptolemæo rege miſſa mun
ſprevîſſent, [c] interjectis diebus ad cœnam invitatis aureæ co
næ miſſæ ſunt, quas illi honoris causâ receptas poſterâ die
tuis regis impoſuêrunt. Igitur Cyneas, cùm turbatam cum R
manis pacem ab Appio Claudio renuntiâſſet, interrogatus à P
rho, *qualis Roma eſſet*, reſpondit, *Regum urbem ſibi viſ*
[8] Poſt hæc legati Siculorum ſuperveniunt, tradentes Pyrrho

INTERPRETATIO.

a *Nam Carthaginienſes ideò auxilium Romanis miſerant, ut Pyrrhus Romano bello detentus in Italiâ, impediretur tranſire in Siciliam.*

b *Invenit neminem qui munera ſua reciperet.*

c *Cùm invitati eſſent ad cœnam poſt* ... *cos dies,* Rex *miſit ipſis aureas coronas,* ... *cùm recepiſſent honoris causâ, impoſue* ... *ſtatuis regis die ſequenti.*

NOTÆ.

1. *Auxiliáque remiſſa.*] Quia devicti Pyrrhi gloriam ſuam eſſe volebant, non ignari fraudis Carthaginienſium, qui, ut Pyrrhum averterent à Siciliâ, in Italiâ detinere cogitabant: fœdus tamen cum Carthaginienſibus initum, quartò *Florus*, tertiò *Polybius* refert.

2. *Fabricius.*] Fallitur Juſtinus. Fabricius enim ante ſecundum prælium miſſus eſt, non ut pacem componeret, ſed ut liberaret captivos: cui cum Pyrrhus primum inter amicos & duces locum offerret, reſpondiſſe fertur, *Non fuerit, rex, id ex re tuâ: nam illi ipſi, qui te nunc venerantur, ſi me probaverint, me præoptent regem tibi.* Hæc Plutarchus.

3. *Pacem cum Pyrrho.*] Hoc falſum: ſed captivos à Pyrrho eâ lege obtinuit, ut ſi pacem Senatus abnuiſſet, ſalutatis propinquis, & celebratis Saturnalibus, ad Pyrrhum remitterentur, ut refert Plutarchus.

4. *Cyneas.*] Vir Pyrrho gratiſſimus, cujus eloquentiâ ſe plures urbes, quàm a ... cepiſſe dicebat Pyrrhus.

5. *Donis.*] Cum ingenti vi pecu ... multíſque ornamentis muliebribus, ... viri ejus poſtulata averſarentur, mul ... ornamentis allectæ viros corrumperent.

6. *Neminem.*] Similius eſt vero, ... tradit Zonaras, Cyneam multos ſibi & ... bis & muneribus conciliâſſe; nec ... omnes Romæ Fabricii erant, aut Curii.

7. *A Ptolemæo rege.*] Id aliter n ... Zonaras. Philadelphus cladibus Pyrrh ... Romanorum victoriis permotus, cum ... amicitiam pepigerat; dum Romani l ... tos ad eum miſêrunt, qui munera o ... ſibi à rege in ærarium referre cùm vel ... ea ſervare à Senatu juſſi ſunt, Conſule ... ob continentiam electi. Hoc Euſebiu ... Ptolemæum Lagi malè refert.

8. *Poſt hæc.*] Omiſit Juſtinus Fabric ... Pyrrhi velitationes, & à Fabricio dete ... Pyrrho Medici in eum conjurationem,

ius inſulæ imperium, quæ aſſiduis Carthaginienſium *bellis* vexabatur. Itaque relicto Locris Alexandro filio, firmatíſque ſociorum civitatibus valido præſidio, in Siciliam [2] exercitum rajecit.

CAP. III. Et quoniam ad Carthaginienſium mentionem ventum eſt, de origine eorum pauca dicenda ſunt, repetitis Tyriorum paulò altiùs rebus, quorum caſus etiam dolendi fuêrunt. Tyriorum gens condita à Phœnicibus fuit, qui terræ motu vexati, relicto patriæ ſolo, [3] Aſſyrium ſtagnum primò, mox mari proximum litus incoluêrunt; [4] conditâ ibi urbe, quam à piſcium ubertate, Sidona appellavêrunt: nam piſcem Phœnices Sidon vocant. Poſt multos deinde annos à rege [5] Aſcaloniorum expugnati, navibus appulſi, Tyron urbem [6] ante annum Trojanæ cladis condidêrunt: ibi Perſarum bellis diu variéque fatigati, victores quidem fuêre: ſed attritis viribus, à ſervis ſuis multitudine abundantibus, indigna ſupplicia perpeſſi ſunt: qui conſpiratione factâ, omnem liberum populum cum dominis interficiunt: atque a potiti urbe, lares dominorum occupant, rempublicam invadunt, conjuges ducunt, & quod ipſi non erant, liberos procreant. *Carthaginis, Tyri, & Sidonis origo.*

INTERPRETATIO.

a *Ducunt uxores & generant* filios *liberos, cùm ipſi non eſſent* liberi.

NOTÆ.

1. *Sociorum civitatibus.*] Tarenti Milonem cum præſidio reliquit.

2. *Exercitum.*] Qui conſtabat peditum … millibus, equitum 2500, & navibus …o.

3. *Aſſyrium ſtagnum.*] Genneſareticum; …cus eſt Palæſtinæ, in Galilææ finibus, in …em Jordanes fluvius ingreditur apud …pharnaum, & apud Bethſaidam egredi…, à Scripturâ modò mare Tiberiadis, …odò mare Galilææ dicitur.

4. *Conditâ ibi urbe.*] Chanaan eam con…it, *ex Moſe*, quam ex nomine filii Sidon dixit: licet nonnulli Tyrum Sidonis …ulam putent, eam tamen Sidonis filiam, … coloniam, vocat Eſaias: & Homerus, …onis ſæpè, Tyri nuſquam meminit, ut …notat Strabo.

5. *Aſcaloniorum.*] Aſcalon civitas fu…ioris Idumææ, *ex Joſepho*, de quâ fre…ens mentio in Sacris Literis.

6. *Ante annum, &c.*] Non intelligit …o ante Trojam captam, conditam eſſe …rum, ſed ſumit hoc verbum *ante* inde…tè. Eugubinus & Adrichomius, ex Beroſo eam à ſeptimo filiorum Japheth, cui nomen Tyras, paulò poſt terrarum diviſionem, conditam affirmant. Tempore Joſue, Tyrus erat Phœnices totius civitas munitiſſima, *ex Euſebio*, factáque, ex Adrichomio, Phœnicum metropolis; deinde adeò amplificata, ut Aſiæ civitas nobiliſſima Gideonis ætate habita ſit, uſque ad regnum Nabuchodonoſoris, à quo longâ obſidione fatigata, & tandem deſtructa eſt: ſed 70 annis pòſt, iterùm ædificari cœpit, non eodem tamen, quo priùs, loco; vetus enim maris litori imminebat, nova mari undique cingebatur. Quare Tyrus poteſt dici vel condita vel ornata. 1. Paulò poſt diluvium, circa annum mundi 2000, ante Chriſtum 2052. 2. Tempore Joſue, anno mundi 2586, ante Chriſtum 1466. 3. Anno mundi 2783, ante Chriſtum 1269, tempore Gideonis. 4. Circa annum mundi 3510, Olympiad. 59, 1. Urbis conditæ 209, ante Chriſtum 542, poſt Nabuchodonoſorem 5. Poſt Alexandrum, circa annum mundi 3724. Olym. 112, 3. Urbis conditæ 423, ante Chriſtum 328.

Unus ex tot millibus ſervorum fuit, qui miti ingenio, ſenis do mini parvulíque filii ejus fortunâ moveretur; dominóſque no truci feritate, ſed piæ miſericordiæ humanitate reſpiceret. [a] Ita que cùm velut occiſos alienâſſet, ſervíſque de ſtatu reipublica deliberantibus placuiſſet regem ex ſuo corpore creari, eúmqu potiſſimùm quaſi acceptiſſimum diis, qui ſolem orientem prim vidiſſet, rem ad Stratonem (hoc enim ei nomen erat) dominur occultè latentem detulit. Ab eo formatus, cùm medio noct omnes in unum campum proceſſiſſent, cæteris in Orientem ſpe ctantibus, ſolus occidentis regionem intuebatur. Id primur aliis videri furor, in Occidente ſolis ortum quærere: [b] ubi ver dies adventare cœpit, editiſſimíſque culminibus urbis orien ſplendere; expectantibus aliis, ut ipſum ſolem aſpicerent, h primus omnibus fulgorem ſolis in ſummo faſtigio civitatis oſten dit. Non ſervilis ingenii ratio viſa; requirentibúſque aucto rem, de domino confitetur. Tunc intellectum eſt, Quantu ingenua ſervilibus ingenia præſtarent; malitiâque ſervos, nc ſapientiâ vincere. Igitur venia ſeni filióque data eſt; &, vel numine quodam reſervatos arbitrantes, regem Stratonem creav runt. Poſt cujus mortem regnum ad filium, ac deinde ad n potes tranſiit. Celebre hoc ſervorum facinus, metuendúmq exemplum toto Orbe terrarum fuit. Itaque Alexander Magnu

An.M.3722. Ol. 112. 1. Urb. C. 421. Ant. C. 330.

cùm interjecto tempore in Oriente bellum gereret, velut ult publicæ ſecuritatis, [1] expugnatâ eorum urbe, omnes qui præl ſuperfuerant, ob memoriam veteris cædis crucibus affixit: [2] g nus tantum Stratonis inviolatum ſervavit, [c] regnúmque ſtirpi ej reſtituit, ingenuis & innoxiis incolis inſulæ attributis, ut, exti pato ſervili germine, genus urbis ex integro conderetur.

Eliſæ varii caſus.

CAP. IV. Hoc igitur modo Tyrii, Alexandri auſpiciis co diti, [d] parſimoniâ & labore quærendi citò convaluêre. Ar cladem dominorum cum & òpibus & multitudine abundaren

INTERPRETATIO.

a *Quare cùm eos occultâſſet, tanquam ſi fuiſſent occiſi.*

b *Poſtquam cœpit dies lucere, &* Sol *oriens illuminare altiſſima urbis tecta.*

c *Reddidit regnum ejus poſteris, & voluit urbem habitari ab incolis inſulæ ingenuis innoxiis, ut genus civium mutaretur ex tegro, extinctâ ſtirpe ſervorum.*

d *Brevi comparavêre ſibi magnam pot tiam parſimoniâ & ſtudio acquirendi opes.*

NOTÆ.

1. *Expugnatâ eorum urbe.*] Poſt ſeptem menſium obſidionem, de quâ priùs diximus.

2. *Genus tantùm Stratonis.*] Conſilium Hephæſtionis ſequutus Alexander regem conſtituit Abdalonymum, *ex Curtio*, Bal nymum *ex Diodoro*, qui eâ egeſtate pren batur, ut, licet regiâ eſſet ortus fami lacerna tectus viliſſimâ, aquam merc hauriret.

mil

niſsâ in Africam juventute, [1] Uticam condidêre: cùm interim rex Tyro decedit, filio Pygmalione, & [3] Eliſa filiâ, inſignis ormæ virgine, hæredibus inſtitutis. Sed populus Pygmalioni dmodùm puero regnum tradidit. Eliſa quoque [4] Acerbæ vunculo ſuo, ſacerdoti Herculis, qui honos ſecundus à rege rat, nubit. [a] Huic magnæ, ſed diſſimulatæ opes erant; auúmque, metu regis, non tectis, ſed terræ crediderat: quam em, etſi homines ignorabant, fama tamen loquebatur. Quâ ncenſus Pygmalion, oblitus juris humani, avunculum ſuum, eundémque generum, ſine reſpectu pietatis [6] occidit. Eliſa iu fratrem propter ſcelus averſata, ad poſtremum diſſimulato dio, mitigatóque interim vultu, fugam tacitè molitur, aſımptis quibuſdam principibus in ſocietatem, quibus par odin in regem eſſe, eandémque fugiendi cupiditatem arbitrabaır. Tunc fratrem dolo aggreditur, [b] fingit *ſe ad eum migrare elle, ne ampliùs ei mariti domus, cupidæ oblivionis, gravem ctus imaginem renovaret, nec ultra amara admonitio oculis ejus currat.* Non invitus Pygmalion verba ſororis audivit, exiſtians cum eâ & aurum Acerbæ ad ſe venturum. Sed Eliſa miſtros migrationis à rege miſſos navibus cum omnibus opibus is primâ veſperâ imponit, provectáque in altum compellit eos iera harenæ pro pecuniâ involucris involuta in mare dejicere. 'unc deflens ipſa lugubrique voce Acerbam ciet; orat, *ut libens es ſuas recipiat, quas reliquerat:* [c] *habeátque inferias, quas*

INTERPRETATIO.

a *Hic habebat magnas opes, ſed ignotas is: nam abſconderat aurum, non domi, in terrâ, propter metum regis.*

b *Fingit ſe velle manere in palatio* Pyglionis, *ne amplius domus mariti gravem memoriam doloris* ſuâ *imagine renovaret ſibi, quæ cupiebat* mortem illius *oblivìſci.*

c *Habeátque pro inferiis* illas opes *quæ fuerant cauſa mortis.*

NOTÆ.

1. *Uticam.*] 60 ſtadiis à Carthagine dibat, *ex Appiano:* ad littus maris ſita, i nunc *Biſerta.*

2. *Rex Tyro.*] Hunc locum pleríque cortum putant: alii legunt, *rex Mutgo,* ro decedit: alii *Matgonus,* nonnulli *ıtgenus,* multi *Belus & Mettinus.*

3. *Eliſâ.*] Quæ Dido priùs dicebatur, *ex ino.* Hæc urbem Carthadam dixit, quod d Phœnices civitatem novam ſignificat; à Pœnis mulier *Eliſa,* urbs *Carthago* ta eſt, *Hæc Solinus.* Civitas tamen, *ex vio,* primùm *Byrſa,* pòſt *Tyros,* deinde *thago* nominata eſt à *Cartha* oppido, unorta fuit Dido, Tyrum inter & Berył. Camers vult nomine Eliſæ ſignificari *viraginem,* quòd Dido opus virorum exercuerit: alii tamen ex Hebræo eam vocem *amores,* ſive *ubera,* interpretantur.

4. *Acerbæ.*] A Virgilio *Sichæus* dicitur, quem *Sicharbam* etiam vocatum putat Servius.

5. *Eundémque generum.*] Gener aliquando vir ſororis dicitur apud Cujacium, qui citat & Oedipum Sophoclis, & Pauſaniam Probi: quin etiam Cedrenus Jethro vocat Moſis generum: cognationum enim nomina ſæpè confunduntur ab auctoribus.

6. *Occidit.*] De Sichæi morte & theſauris, Didoniſque fugâ, multa habet Virgilius omnibus nota.

habuerit cauſam mortis. Tunc ipſos miniſtros aggreditur: *J quidem* ait *optatam olim mortem: ſed illis acerbos cruciatus, dira ſupplicia imminere, qui Acerbæ opes, quarum ſpe parri dium rex fecerit, avaritiæ tyranni ſubtraxerint.* Hoc me omnibus injecto, comites fugæ accepit. Junguntur & ſenatoru in eam noctem præparata agmina; atque ita [1] ſacris Hercul cujus ſacerdos Acerbas fuerat, repetitis, exilio ſedes quærunt.

Eliſa condit Carthaginem. An.M.3166. Ante C. 886.

CAP. V. Primus illis appulſus terræ Cyprus inſula fuit: ı ſacerdos Jovis, cum conjuge & liberis, deorum monitu, [a] (mitem ſe Eliſæ ſociúmque præbuit, pactus ſibi poſteriſque pı petuum honorem ſacerdotii. Conditio pro manifeſto omine a cepta. Mos erat Cypriis, virgines ante nuptias ſtatutis dieb dotalem pecuniam quæſituras, in quæſtum ad litus maris m tere, [2] pro reliquâ pudicitiâ libamenta Veneri ſoluturas. E rum igitur ex numero LXXX admodùm virgines raptas navib imponi Eliſa jubet; ut & juventus matrimonia, & urbs ſob lem habere poſſet. Dum hæc aguntur, Pygmalion cognitâ roris fugâ, cùm impio bello fugientem perſequi pararet, æg precibus matris, & deorum minis victus, quievit: cui cùm ſpirati vates [b] canerent, *non impunè laturum, ſi incrementa ı bis toto Orbe auſpicatiſſimæ interpellâſſet*, hoc modo ſpatiı reſpirandi fugientibus datum. Itaque Eliſa delata in Afri ſinum incolas loci ejus, adventu peregrinorum mutuarúmq rerum commercio gaudentes, in amicitiam ſollicitat: deinc empto loco, qui corio bovis [3] tegi poſſet, in quo feſſos lon navigatione ſocios, quoad proficiſceretur, reficere poſſet; co um in tenuiſſimas partes ſecari jubet, atque ita majus loci ſp tium quàm petierat, occupat: unde poſteà ei loco [4] Byrſæ n men fuit. [c] Confluentibus deinde vicinis locorum, qui ſpe luı multa hoſpitibus venalia inferebant; ſedéſque ibi ſtatuentibı

INTERPRETATIO.

a *Comitatus eſt Eliſam eâ conditione, ut ipſe & illius poſteri ſemper fungerentur munere Sacerdotii.*

b *Prædicerent daturum pœnas graves, ſi impediviſſet ne conſtrueretur civitas,* quæ debebat eſſe *celeberrima per totum orbem.*

c *Deinde veniente ex vicinis locis* ma multitudine *populorum, qui ſpe lucri a rebant multa,* ut eà *venderent advenis*; multis *ibi permanentibus, effecta eſt civ ſat magna ex illa hominum frequentia.*

NOTÆ.

1. *Sacris Herculis.*] A Churamo rege inſtitutis tempore Salomonis.

2. *Pro reliquâ pudicitiâ.*] A Venere hunc morem inſtitutum fuiſſe ſcribit Lactantius, ne ſola impudica videretur: quem etiam morem tribuit Armeniis *Strabo*, Syriis *Herodotus*, Phœnicibus *D. Auguſt.*

3. *Tegi poſſet.*] Pro *circundari*, utitur Virgilius.

4. *Byrſæ nomen fuit.*] Tergus alii, locum munitum hanc vocem interpreta tur. Byrſa arx fuit in media Carthag munitiſſima, in cujus vertice Templum e Æſculapii, quod Aſdrubalis uxor, captâ u be, ſecum concremavit; ut narrat *Strabo*

cquentiâ hominum velut inſtar civitatis effectum eſt. Uti-üm quoque legati dona ut conſanguineis attulêrunt, hortati-ſunt, urbem ibi conderent, ubi ſedes ſortiti eſſent. Sed & s detinendi advenas amor cepit. Itaque conſentientibus om-s, Carthago conditur, ſtatuto annuo vectigali pro ſolo urbis. rimis fundamentis caput bubulum inventum eſt, [a] quod au-um quidem fructuoſæ terræ, ſed laborioſæ, perpetuóque e urbis fuit : propter quod in alium locum urbs tranſlata. quoque equi caput repertum, bellicoſum potentémque po-m futurum ſignificans, urbi auſpicatam ſedem dedit. Tunc pinionem novæ urbis concurrentibus gentibus, brevi & po-& civitas magna facta.

Eliſa propter Iarbæ votum ſe occidit
An.M.3177.
Ant. C. 875.

AP. VI. Cum ſucceſſu rerum florentes Carthaginis opes t, rex [1] Maxitanorum [2] Hiarbas, decem Pœnorum principi-ad ſe arceſſitis, Eliſæ nuptias ſub belli denunciatione petit : legati reginæ referre metuentes Punico cum eâ ingenio int ; nuntiantes *regem aliquem poſcere, qui cultiores victus Afróſque perdoceat :* [b] *ſed quem inveniri poſſe, qui ad Bar-& ferarum more viventes tranſire à conſanguineis velit ?* c à reginâ caſtigati, *Si pro ſalute patriæ aſperiorem vitam arent, cui etiam ipſa vita, ſi res exigat, debeatur :* regis data apêruere, dicentes, *Quæ præcipiat aliis, ipſi facienda ſi velit urbi conſultum eſſe.* Hoc dolo capta, diu Acerbæ nomine cum multis lacrymis & lamentatione flebili invocato, oſtremum *ituram ſe quo ſuæ urbis fata vocarent,* reſpondit. oc trium menſium ſumpto ſpatio, pyrâ in ultimâ parte urbis uctâ, [c] velut placatura viri manes, inferiáſque ante nuptias ura, multas hoſtias cædit, & ſumpto gladio pyram conſcen-atque ita ad populum reſpiciens, *ituram ſe ad virum, ſicut eperant,* dixit ; vitámque gladio finivit. Quamdiu Carthago cta fuit, pro deâ culta eſt. Condita eſt urbs hæc [3] LXXII

An.M.3166.
Ante C. 886.

INTERPRETATIO.

a Quod portendebat terram illam fructu-ſe, ſed colendam magno labore, & ur-mper aliis ſubditam fore.

b ed neminem poſſe inveniri, qui re-ffinibus, velit manere cum gente barbarâ, & vivente more ferarum.

c *Quaſi placatura animam mariti, & oblatura ſacrificium ante novas nuptias, immolat multas victimas.*

NOTÆ.

1 *Maxitanorum.*] Id eſt, *Mauritano-* Euſtathius tamen Mazicum, hoc eſt, dum regem facit.

2 *Hiarbas.*] Ex Ammone & Nymphâ nantide genitum commenti ſunt .

3 LXXII *annis antequàm Roma.*] Mira tiarum de hujus urbis origine varietas. Alii Trojano bello antiquiorem faciunt annis, vel 30, ut *Philiſthus* apud *Euſebium* ; vel 50, ut *Appian.* iique illius auctorem Didonem fuiſſe negant. Alii ejus κτίσιν Troicis rebus poſteriorem memorant : plerique Pygmalione Tyriis regnante, à Didone conditam volunt, ante Romam annis 65, ut *Paterculus* ; vel 93, ut

annis

annis antequàm Roma; cujus virtus ſicut bello clara fu
domi ſtatus variis diſcordiarum caſibus agitatus eſt. Cùm
cætera mala, etiam peſte laborarent, [a] cruentâ ſacrorum
one, & ſcelere pro remedio uſi ſunt. Quippe [1] homines,
ctimas immolabant; & impuberes (quæ ætas etiam hoſtiu
ſericordiam provocat) aris admovebant, pacem Deorum ſan
eorum expoſcentes, pro quorum vitâ Dii rogari maximè ſole

Clades Carthaginienſium in Sardinia: unde Malei & Cartalonis interitus.

CAP. VII. Itaque adverſis tanto ſcelere numinibus, cù
Siciliâ diu feliciter dimicâſſent; tranſlato in Sardiniam
amiſsâ majore exercitûs parte, gravi prælio victi ſunt. P
quod ducem ſuum [2] Maleum, cujus auſpiciis & Siciliæ p
domuerant, & adversùs Afros magnas res geſſerant, cum
exercitûs, quæ ſuperfuerat, exulare juſsêrunt. Quam rem
ferentes milites legatos Carthaginem mittunt, [b] qui reditum
mò, veniámque infelicis militiæ petant; tum denuntient,
precibus nequeant, armis ſe conſecuturos. Cùm & preces &
legatorum ſpretæ eſſent, interjectis diebus, conſcenſis nav
armati ad urbem veniunt: ibi Deos hominéſque [c] teſtari, *n*
expugnatum, ſed recuperatum patriam venire; oſtenturóſqu
vibus ſuis, non virtutem ſibi priore bello, ſed fortunam defi
prohibitis commeatibus, obſeſsâque urbe, in ſummam deſ
tionem Carthaginienſes adduxêrunt. Intereà Cartalo, Male
ulis ducis filius, [d] cùm præter caſtra patris à Tyro, quò [3]
mas Herculis ferre ex prædâ Sicilienſi, quam pater ejus cep
à Carthaginienſibus miſſus fuerat, reverteretur, arceſſitúſq
patre eſſet, *priùs publicæ ſe religionis officia executurum, quàm*
vatæ pietatis, reſpondit. Quam rem etſi indignè ferret pater, [e]
tamen vim afferre religioni auſus eſt. Interjectis deinde diebus
talo, [f] [4] petito commeatu à populo, cùm reverſus ad patrem

INTERPRETATIO.

a *Adhibuêrunt pro remedio cruenta ſacrificia & ſceleratas ceremonias.*

b *Qui petant facultatem redeundi, & veniam pro bello infeliciter geſto.*

c *Teſtari ſe non venire ut oppugnent patriam, ſed ut in eâ recipiantur.*

d *Cùm prope caſtra patris tranſiret, rediens à Tyro quò miſſus fuerat à Cartha- enſibus, ut ferret decimas Herculis ex in Siciliâ factâ à patre ejus.*

e *Non auſus eſt tamen agere* quidqua filium, ne *violaret religionem.*

f *Petitâ facultate inviſendi patris,* eſt, *ſalvo conductus.*

NOTÆ.

Livius, ab excidio Trojæ 296. Quare peccavit graviter Virgilius, qui Didonem Æneæ σύγχρονον ſtatuit.

1. *Homines ut victimas.*] Cujus criminis Gallos etiam damnat *Dionyſius,* & Germanos *Tacitus.*

2. *Maleum.*] Maſeum vocat Oroſius.

3. *Decimas Herculis.*] Moris enim decimam omnium partem, quæ in pr tuum rationem caderent, Herculi col patrono Tyrum tranſmittere, ut teſ *Diodorus.*

4. *Petito commeatu.*] Id eſt, abe licentia.

o

íſque purpurâ, & [1] infulis ſacerdotii, omnium ſe oculis ingetunc in ſecretum abductus pater ait; *Auſúſne es, nefandiſſicaput, iſtâ purpurâ & auro ornatus, in conſpectum tot miſecivium venire?* [a] *& mœſta ac lugentia caſtra, circumfluenquietæ fœlicitatis inſignibus, velut exultabundus intrare? iámne te aliis jactare potuiſti? Nullus locus aptior, quàm patris, & exilii infelicis ærumnæ fuêrunt? Quid, quòd antè vocatus, non dico patrem, ducem certè civium tuorum è ſpreviſti? Quid porrò tu in purpurâ iſtâ coroníſque aliud, victoriarum mearum titulos geris? Quoniam igitur tu in nihil niſi exulis nomen agnoſcis; ego quoque imperatorem agìs quàm patrem judicabo; ſtatuámque in te exemplum, ſ poſthàc infelicibus miſeriis patris illudat.* Atque ita eum ornatu ſuo, in altiſſimam crucem in conſpectu urbis ſuffigi

Poſt paucos deinde dies Carthaginem capit; evocatóque ad concionem, exilii injuriam queritur: belli neceſſitaexcuſat: *contentúmque victoriâ ſuâ* [b] *punitis auctoribus rorum civium, injurioſi exilii omnibus ſe veniam dare dicit.* ita decem ſenatoribus interfectis, urbem legibus ſuis red-

Nec multò pòſt ipſe affectati regni accuſatus, duplicis & o & in patriâ parricidii pœnas dedit. Huic Mago imperacceſſit, cujus induſtriâ, & opes Carthaginienſium, & impees, & bellicæ gloriæ laudes crevêrunt.

INTERPRETATIO.

velut inſultans circumire caſtra ple- & mœrore cum veſtibus mollibus & tantum in quiete & fœlicitate.

b *Punitis auctoribus, miſertum eſt civium, & condonavit omnibus exilium ſibi injuriâ illatum.*

NOTÆ.

nfulis.] Infulæ *Feſto*, Sacerdotum fiım denotant. *Infulare* Veteres dice*ımicire, velare.*

2. *Miſerorum civium.*] Meliùs dixerit, *miſertum civium.*

LIBER XIX.

BREVIARIUM CAPITUM.

Iagoni, Carthaginienſium imperatori, ſuccedunt Haſdrubal & Amilcar. Haſdrubal in Sardiniâ perit. Inde Siculum bellum & Perſarum legatio.

Iorum filii & Carthaginienſis clades exercitûs in Siciliâ.

nilco, dux hujus exercitûs, Carthaginem reverſus, ſpe omni abjectâ, mortem ſibi infert.

CAPUT

CAPUT I.

Haſdrubal in Sardiniâ perit : inde bellum Siculum.

MAGO Carthaginienſium imperator, cùm primu[s] ... nium, ordinatâ diſciplinâ militari, imperium Pœn[orum] condidiſſet, viréſque civitatis non minùs belland[i] quàm virtute firmâſſet, [1] diem fungitur, relictis duobu[s] Haſdrubale & Hamilcare, [a] qui per veſtigia paternæ v[irtutis] decurrentes, ſicut generi, ita & magnitudini patris ſucceſſ[erunt]. His ducibus Sardiniæ bellum illatum : [b] adversùs Afros qu[oque] vectigal pro ſolo urbis multorum annorum repetentes, [di]catum : ſed Afrorum ſicuti cauſa juſtior, ita & fortuna [su]perior fuit ; bellúmque cum his ſolutione pecuniæ, non a[rmis], finitum. In Sardiniâ quoque Haſdrubal graviter vulne[ratus], imperio Hamilcari fratri tradito, interiit : cujus mortem, [tum] luctus civitatis, tum & [2] dictaturæ undecim, & [3] triu[mphi] quatuor inſignem fecêre : hoſtibus quoque crevêre anim[i, ve]luti cum duce vires Pœnorum cecidiſſent. Itaque Sicilia[e po]pulis propter aſſiduas Carthaginienſium injurias, ad [4] Leoni[dam], fratrem regis Spartanorum concurrentibus, grave bellun[n ex]ortum : in quo & diu, & variâ victoriâ præliatum fuit. [Dum] hæc aguntur, legati [5] à Dario, Perſarum rege, Carthaginen[em ve]nêrunt, afferentes edictum, [c] quo Pœni humanas hoſtias in[imo]lare, & caninâ veſci prohibebantur : mortuorúmque corpora [cre]mare potiùs, [6] quàm terrâ obruere à rege jubebantur : pet[entes] ſimul auxilia adversùs Græciam, cui illaturus bellum D[arius]

An.M.3640. Ol. 91. 3. Urb. C. 339. Ant. C. 412.

INTERPRETATIO.

a *Qui ſucceſſerunt non tantum generi, ſed etiam fortitudini patris, ſequentes ejus veſtigia.*

b *Pugnatum etiam contra Africanos, qui repetebant vectigal multorum annoru[m pro] loco* in quo condita erat *Carthago.*

c *Quo vetabat ne Pœni immolarent [homi]nes pro victimis, & veſcerentur* carne c[anum].

NOTÆ.

1. *Diem fungitur.*] Seipſum interfecit ob rem malè geſtam contra Syracuſanos, illiúſque corpus cruci à Carthaginienſibus affixum eſt, *ex Plutarcho.*

2. *Dictaturæ undecim.*] Romanorum more loquitur, & vim potiùs hujus dignitatis, quàm vocabulum ipſum reſpicit.

3. *Triumphi quatuor.*] Nonnulli dicunt apud Servium, nunquam triumphâſſe Afros. Plinius tamen docet ab iis pompam triumphi inventam, & à Romanis poſteà uſurpatam.

4. *Leonidam.*] Diodorus habet Acrotatum, Regis Cleomenis filium : ſed tempora non congruunt : Acrotatus enim Ag[rigen]tinis contra Agathoclem auxilio venit.

5. *A Dario.*] Darium nothum inte[lligit], qui bello civili laborantem Græciam [op]primere cogitabat.

6. *Quàm terrâ obruere.*] Mirum [quod] Darius humandi conſuetudinem Cart[hagi]nienſibus interdixerit, quæ Perſis tame[n ip]ſis fuerit in uſu, ex *Herod. & Xenoph.* [Cer]tè corruptus locus eſt, ſicque legendum [pu]t, *mortuorum corpora terrâ potiùs ob[ruere], quàm cremare, à rege jubebantur.* Te[ſtatur] enim Ammianus Marcellinus, Cartha[gini]enſes crematione id temporis uſos eſſe.

et.

Sed Carthaginienſes auxilia negantes propter aſſidua fi-
orum bella, [a] cæteris, ne per omnia contumaces viderentur,
dè paruêre.

P. II. Intereà Hamilcar bello Sicilienſi [2] interficitur, re- *Carthaginienſes in Siciliâ vincuntur.* An.M.3646. Ol. 93. 1. Urb. C. 445. Ante C. 406.
tribus filiis, Imilcone, Hannone, Giſcone. Haſdrubali
e par numerus filiorum fuit, Annibal, & Haſdrubal, &
o. Per hos res Carthaginienſium eâ tempeſtate gereban-
Itaque & Mauris bellum illatum, & adversùs Numidas
tum, [b] & Afri compulſi ſtipendium urbis conditæ Cartha-
ſibus remittere. Deinde cùm familia tanta imperatorum
liberæ civitati eſſet, omniáque ipſi agerent ſimul & judi-
, centum ex numero ſenatorum judices deliguntur, qui, re-
à bello ducibus, rationem rerum geſtarum exigerent, [c] ut
netu ita in bello imperia [3] cogitarent, ut domi judicia le-
: reſpicerent. In Siciliâ in locum Hamilcaris, imperator
o ſuccedit, qui [4] cùm navali terreſtríque bello ſecunda præ-
iſſet, multáſque civitates cepiſſet, repentè peſtilentis ſideris
rcitum amiſit. Quæ res cùm nuntiata Carthagini eſſet, mœſta
fuit: omnia ululatibus, non ſecus ac ſi urbs ipſa capta eſſet,
abant: clauſæ privatæ domus, clauſa deorum templa, in-
ſa omnia ſacra, omnia privata officia damnata. Cuncti
: ad portum congregantur, egredientéſque paucos è navi-
qui cladi ſuperfuerant, de ſuis percontantur. [b] Ut verò
anteà ſpe, & ſuſpenſo metu, incerta orbitatis expectatione,
ſuorum miſeris eluxit, tunc toto litore plangentium gemi-
unc infelicium matrum ululatus, & flebiles querelæ audie-
r.

INTERPRETATIO.

a *ubenter obediêrunt cæteris mandatis,* *entur contempſiſſe omnia.*

b *Afri coacti remittere vectigal,* quod *inienſes* pendere ſolebant *pro urbe* in Africâ.

c *hoc metu* retenti *reſpicerent leges & judicia ſubeunda poſt bellum, quando cuperent imperare exercitibus.*

d *Poſtquàm verò inter metum & ſpem dubia* civitas *& incerta de interitu civium, luxit miſeram ſuorum cladem.*

NOTÆ.

1. *upidè paruêre.*] De ſacrificiis huma- negat Curtius: hunc enim ſacrifi- orem retinuiſſe ad urbis excidium . Quin etiam prohibuit Tiberius, inceps agerent. *Ex Tertulliano.*

2. *nterficitur.*] De Amilcaris morte & arthaginienſium jam diximus.

3. *ogitarent.*] Alii legunt *agitarent:* men dicitur *cogitarent,* ut Tacitus, *nationem & ſervos, ſed rectorem & cives cogitarent.*

4. *Cum navali terreſtrique*] Dionyſium tyrannum bis vicit, ſemel navali prælio, in quo naves centum captæ, occiſa Siculorum viginti millia, iterùm certamine terreſtri, in quo Dionyſius, qui præſtantiſſimi ducis & ſtrenui militis officium impleverat, non victus ſolum, ſed multis affectus vulneribus, vix fugâ evaſit. Hæc fuſiùs *Diodorus.*

CAP.

Imilco reverſus Carthaginem mortem ſibi infert.

CAP. III. Inter hæc procedit inops è navi ſuâ imperator ſordidâ ſervilíque tunicâ diſcinctus: ad cujus conſpectum pla[ngentium] agmina junguntur. Ipſe quoque manus ad cœlum te[ndens], nunc ſortem ſuam, nunc publicam fortunam deflet: nun[c deos] accuſat, *qui tanta belli decora, & tot ornamenta victoriarun[t] ipſi dederant, abſtulerint: qui captis tot urbibus, totiéſque [ho]ſtibus terreſtri navalíque prælio victis, exercitum victorem, no[n bello,] ſed peſte deleverint. Deferre ſe tamen civibus ſuis non n[ihil] ſolatia, quòd malis eorum hoſtes gaudere, non gloriari p[oſſint]. Quippe cùm neque eos, qui mortui ſunt, à ſe occiſos; nequ[e eos,] qui reverſi ſunt, à ſe fugatos poſſent dicere:* [a] *Prædam, qua[m re]lictis à ſe caſtris abſtulerint, non eſſe talem, quam velut ſp[olia] victi hoſtis oſtentent; ſed quam poſſeſſione vacuâ, fortuitis [domi]norum mortibus, ſicuti caduca occupârint. Quod ad hoſte[s per]tinet, victores ſe receſſiſſe; quod ad peſtem, victos. Nihil [tamen] ſe graviùs ferre, quàm quòd inter fortiſſimos viros mori n[on po]tuerit, ſervatúſque ſit, non ad vitæ jucunditatem, ſed ad ludi[brium] calamitatis. Quanquam ubi miſeras copiarum reliquias C[artha]ginem reduxerit, ſe quoque ſequuturum commilitones ſuos: [o]ſurúmque patriæ, non ideò ſe in eam diem vixiſſe, quoniam [vellet] vivere; ſed ne hos, quibus neſanda lues pepercerat, inter h[oſtium] exercitus relictos, morte ſuâ proderet.* Tali vociferation[e per] urbem ingreſſus, ut ad limina domûs ſuæ venit, proſecutam [mul]titudinem velut poſtremo alloquio dimiſit: obſeratíſque fo[ribus,] ac nemine ad ſe, ne filiis quidem admiſſis, mortem ſibi con[ſcivit].

INTERPRETATIO.

a *Prædam quam* hoſtes *invenerint in caſtris à ſe relictis, non eſſe tantam ut illam* poſſint *oſtentare tanquam ſpolia de hoſte victo* relata, *ſed ea occupâſſe ut res no[n] momenti* ſolet capi, quando *eam nem[o...] det, mortuo caſu improviſo* illius *domi[ni].*

LIBER XX.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Dionyſius, Siciliæ tyrannus, Græciæ magnæ incolas bel[lo ag]greditur.*
2. *Metapontinorum origo & fata.*
3. *Crotonienſium & Locrenſium bella.*
4. *Pythagoras philoſophus Crotonienſes ad frugalitatem revoc[at].*
5. *Dionyſius, victis Locrenſibus, Crotonienſes adoritur, qu[os re]linquit ab Hannone retractus, & tandem ſuorum inſid[iis op]primitur.*

CAP

CAPUT I.

DIONYSIUS è Siciliâ, Carthaginienſibus pulſis, [2] occupatóque totius inſulæ imperio, [a] grave otium regno ſuo, periculoſámque deſidiam tanti exercitûs ratus, co- n Italiam trajecit: ſimul ut militum vires continuo labore entur, & regni fines proferrentur. Prima militia adversùs :os, qui proxima Italici maris litora tenebant, fuit: [3] qui- devictis, finitimos quoſque aggreditur, omnéſque Græci nis Italiam poſſidentes, hoſtes ſibi deſtinat: quæ gentes artem, ſed univerſam fermè Italiam eâ tempeſtate occu- ant. Denique [b] multæ urbes adhuc poſt tantam vetu- n veſtigia Græci moris oſtentant. Namque [4] Tuſcorum i, qui oram inferi maris poſſident, [5] à Lydiâ venêrunt: & ietos, quos incolas ſuperi maris videmus, captâ & expugnatâ â, Antenore duce, miſit: [7] Adria quoque [8] Illyrico mari pro- , quæ & Adriatico mari nomen dedit: Græca urbs eſt: [9] Ar-

Dionyſius Græciæ magnæ incolas bello aggreditur.

An.M.3648.
Ol. 193. 3.
Urb. C. 347.
Ante C. 404.

INTERPRETATIO.

a *rbitratus periculum* imminere *regno* , *tantus exercitus in otio & deſidiâ* t.

b *Multæ civitates retinent adhuc rationem vivendi Græcorum poſt tot ſæcula.*

NOTÆ.

1 *Dionyſius.*] Syracuſanus, Hermocra- is nobiliſſimi, quem laudat Xeno- lius; vir ſcientiâ liberali à puero s, ut habet Cicero.

2 *ccupato.*] Cùm multis artibus impe- yracuſanorum factus eſſet, paratus inimicis inſidias commentus, ſtipa- i corporis à civibus obtinuit, electiſ- er milites, quos audaces maximè & oſos noverat, urbis ſuæ primùm, iciliæ totius tyrannidem uſurpavit; aribus *Diodorus.*

3 *Quibus devictis.*] Rhegium primùm , quam urbem cives fame laboran- lò pôſt tradidêrunt. *Diodor.*

4 *Tuſcorum populi.*] Italiæ antiquiſſimi, a regio *Tuſcia* ſive *Etruria*, à Ligu- acrâ fluvio; à Latio, Tiberi; à Gal- atâ, Appenninis montibus, & mari no diſcreta: nunc duas in partes di- uarum altera magno Etruriæ Duci, Summo Pontifici paret.

5. *A Lydiâ venêrunt.*] Tuſci vel Etruſci vel Tyrrheni à Romanis dicti ſunt, à Tyrrheno Atys filio, qui ex Lydiâ, dum populus fame premeretur, illuc colonos patris juſſu tranſmiſit. Sic *Velleius* & *Appianus.* Dionyſius tamen affirmat, Tuſcos non advenam gentem eſſe, ſed indigenam. Tuſci dicti ſunt ἀπὸ τȣ̃ θύειν *ſacrificare.*

6. *Et Venetos.*] Eos è Trojanis per Antenorem ducere originem ſcribunt *Plinius*, *Livius*, *Virgilius.* Vult tamen Strabo eos ab Enetis, Galliæ populis, deſcendere.

7. *Adria.*] Gemina fuit, in Piceno altera, versùs oram maritimam, *Atri*: altera Venetiæ, unde mare Adriaticum.

8. *Illyrico mari.*] Pars eſt maris Adriatici, Dalmatiam versùs & Liburniam.

9. *Arpos.*] A Diomede condita, quæ primùm Argoſhippion, tum Argyrippa, deinde Arpos dicta eſt: in Apuliâ Daunia, Luceriam inter & Sipontum.

pos

pos Diomedes exciſo Ilio naufragio in ea loca delatus, c
dit. [1] Sed & Piſæ [2] in Liguribus Græcos auctores hal
& in Tuſcis, [3] Tarquinii à Theſſalis & [4] Spinambris: [5]
ſini quoque originem [6] ab Achæis ducunt. Quid [7] Cerer
bem dicam? Quid [8] Latinos populos, qui ab Æneâ conditi
dentur? Jam [9] Faliſci, [10] Nolani, [11] Abellani, nonne Ch
denſium coloni ſunt? Quid tractus omnis [12] Campaniæ?
[13] Brutii, [14] Sabiníque? Quid [15] Samnites? Quid Tar
ni? quos Lacedæmone profectos, Spurióſque vocatos ac

NOTÆ.

1. *Sed & Piſæ.*] Duplex eſt hujus nominis civitas: una ad Alphæum fluvium, & Piſæum montem, in Elide: altera in Etruriâ, ad Arnum prope inferum mare; à Piſanis Arcadiæ populis condita, qui dum è Trojâ redeunt in patriam cum Neſtore, alii ad agrum Metapontium, ad Piſanum alii tempeſtate dejecti ſunt. *Ità Strabo & Solinus.*

2. *In Liguribus.*] Qui à Macrâ fluvio ad Alpes habitabant: quæ regio duas in partes poſteà diviſa fuit: prima juxta litus maris, cujus caput *Genua*; ſecunda Mediterranea, inter Apenninum, Alpes Cottias & Padum, in quâ Monsferratus Ducatus, parſque Principatus Pedemontani & Mediolanenſis.

3. *Tarquinii.*] Etruriæ civitas, primùm Tarcona, pòſt Tarquinia, à Tarquinio rege dicta eſt.

4. *Spinambris.*] Legunt alii *Spina & Ravenna*, quæ à Theſſalis condita eſt: meliùs tamen dixeris *Spina urbs.* Fuit enim in Græciâ Spina civitas, & in Italiâ duplex: una prope Ravennam ad oſtium Padi; altera in Inſubriâ ad fluvium Adduam, Cremam inter & Mediolanum.

5. *Peruſini.*] Peruſia, urbs Etruriæ in Umbriæ confinio, prope lacum Thraſymenum, qui nunc *Lago di Perugia* dicitur.

6. *Ab Achæis.*] Appianus tamen vult Peruſiam à Tyrrhenis conditam: unde Junonem Tyrrhenorum more, ibi coli ſolitam tradit.

7. *Ceren.*] A Faliſcis conditam vult *Strabo*, à Pelaſgis alii: urbs erat Tuſciæ: oppidulum eſt non longè à Bracciano.

8. *Latinos.*] A Latio dicti ſunt: Latium verò à *latendo*, quòd ibi Saturnus latitârit: Latium Etruriam inter & Car
am erat; vetus ad Tarracinas, nov
Lirim pertinebat: prope Latinos
Æqui, Hernici, & Marſi habitabant.

9. *Faliſci.*] Etruriæ populi inter
num montem & Tiberim incolentes
Haleſus condidit.

10. *Nolani.*] *Solinus* à Tyriis, ſeu,
dante Salmaſio, à Thuriis conditos
mat; *Velleius* à Thuſcis. Conſtat ex
bone Græcos, ducibus Hippocle C
& Megaſthene Chalcidenſi, civitate
mis proximas poſt Cumas condidiſſe.
enim ſita erat prope Sarnum, non
à Cumis.

11. *Abellani.*] Campaniæ populi ir
pinorum confinio: eos tamen Fro
poſteriorum temporum coloniam
nunc *Avella* non procul à Neapoli.

12. *Campaniæ.*] Regio urbibus clari
primùm ab Opicis, tum ab Auſonibu
inde ab Oſcis, pòſt à Cumanis, deni
Etruſcis habitata; qui urbium omniu
put Capuam dixêrunt, unde tandem à
nitibus ejecti ſunt.

13. *Brutii.*] De iis ſuprâ dictum
dicetur infrà.

14. *Sabinique.*] Quam gentem i
nam affirmat *Strabo*, à quâ Pic
Lucani, Samnites, & Brutii orti
eorum regio Aniene, Tiberi, Nar
Velino fluviis claudebatur nomen
inditum vel à Sabo filio Sabatii,
turno ejecti, vel ἀπὸ τῦ σεβεσθαι ven

15. *Samnites.*] Pelignis, Sabinis,
nis, & Campanis contermini; nunc
vent, & *Capitanate.* Nomen ab haſti
ferebant, ſortiti ſunt, ex *Feſto.* Haſta
Græcè dicitur σαύνιον.

ıs? [1] Thurinorum urbem condidiſſe [2] Philocteten ferunt, ibi-
: adhuc monumentum ejus viſitur: & Herculis ſagittæ in A-
linis templo, quæ fatum Trojæ fuêre.

CAP. II. [3] Metapontini quoque in templo Minervæ ferra- *Metapontinorum origo, & fata.*
nta, quibus [4] Epeus, à quo conditi ſunt, equum Trojanum
ricavit, oſtentant. Propter quod omnis illa pars Italiæ, [5] ma-
Græcia appellata eſt. Sed principio originum Metapontini
ı [6] Sybaritanis & [7] Crotonienſibus pellere cæteros Græcos
iâ ſtatuêrunt. Cùm primùm urbem [8] Sirim cepiſſent, in
ugnatione ejus quinquaginta juvenes amplexos Minervæ ſi-
lachrum, ſacerdotémque deæ velatum ornamentis, inter ipſa
ria trucidavêrunt. Ob hæc cum peſte & ſeditionibus vexa-
ur, priores Crotonienſes Delphicum oraculum adiêrunt.
ponſum his eſt, *finem mali forè, ſi violatum Minervæ nu-
, & interfectorum manes placâſſent.* Itaque, cùm ſtatuas
nibus juſtæ magnitudinis, & imprimis [9] Minervæ fabricare
iſſent, [a] Metapontini, cognito oraculo deorum, occupandam
ium & deæ pacem rati, juvenibus modica & lapidea ſimu-
ra ponunt, & deam [10] panificiis placant. Atque ita peſtis

INTERPRETATIO.

Metapontini, cognito reſponſo deorum, *t deam* Minervam, offerendo *pla-* *ex pane & lacte confectas, & erigunt* *ſtatuas juvenibus parvas, & factas ex lapide,* volentes *obtinere,* priùs quàm alii, *pacem à dea, & animis* occiſorum juvenum.

NOTÆ.

1 *Thurinorum urbem.*] Priùs Sybaris, Thurium & Thurii nuncupata: urbs e Græciæ ad oram ſinûs Tarentini, ſtia Sybaris fluvii & Cratis.

2 *Philocteten.*] Pæantis filium, cui mo- n Oetâ Hercules pharetram dedit, ittas tinctas hydræ ſanguine: quare Trojæ clades ab illis ſagittis penderet, tetes è Lemno ab Ulyſſe Trojam de- occidit Paridem: cùm verò imme- vulnere ideò eſſet affectus, quòd is tumulum pede indicâſſet, in Ca- ı ſe recipere, quàm in patriam re- valuit.

3 *Metapontini.*] A Pyliis Peloponneſi , qui cum Neſtore ab Ilio redeuntes, pulêrunt, conditos vult *Strabo*.

4 *Epeus.*] Endymionis filius, arietem hinis muralibus reperit, unde equi quo Troja prodita eſt, fabricator fin-

5 *Major Græcia.*] Vel ea pars erat Italiæ, quæ Lucaniam, Meſſapiam, & Brutios continebat; vel ea tantùm quæ Brutios inter & Salentinos extenditur ad oram ſinus Tarentini & Syllacei.

6. *Sybaritanis.*] Sybaris, & fluvius, & civitas ad fluvii oſtium ſita prope Tarentum, à Trœzeniis condita, ex *Solino* à Crotonienſibus deleta: adeò deliciis erant dediti, ut in Adagio *menſa Sybaritica*.

7. *Crotonienſibus.*] Croto vel Crotone, urbs Brutiorum ad mare Ionium, olim celebris ob pugiles & aëris ſalubritatem: unde illud, *Crotone ſalubrius*.

8. *Sirim.*] Oppidum magnæ Græciæ ad oſtium Siris fluvii, qui in ſinum Tarentinum influit.

9. *Minerva fabricare.*] Palladium ad imitationem Trojani fabricatum: unde patet Sirin Trojanorum eſſe coloniam.

10. *Panificiis.*] Ruſtici lacte diis ſupplicant & litant molâ falsâ, qui thura non habent, inquit *Plinius*.

utrobíque ſedata eſt, cùm alteri magnificentiâ, alteri veloci certâſſent. Recuperatâ ſanitate, non diu Crotonienſes quiev Itaque, indignantes in oppugnatione Siris auxilium contra ſe Locrenſibus[1] latum, bellum his intulêrunt. Quo metu te Locrenſes ad Spartanos decurrunt: auxilium ſupplices de cantur. [a] Illi longinquâ militiâ gravati, auxilium [2] à Caſtor Polluce petere eos jubent. Neque legati reſponſum ſociæ u ſprevêrunt: profectíque in proximum templum, facto ſac cio, auxilium deorum implorant. [b] [3] Litatis hoſtiis, obtentó ut rebantur, quod petebant, haud ſecus læti, quàm ſi deos i ſecum advecturi eſſent: pulvinaria iis in navi componunt, ſtíſque profecti ominibus, ſolatia ſuis pro auxiliis deportant.

Crotonenſium & Locrenſium bella.

CAP. III. His cognitis, Crotonienſes & ipſi legatos ad culum Delphos mittunt, victoriæ facultatem, bellíque proſ eventus deprecantes. Reſponſum, *prius votis hoſtes, quàn mis vincendos.* Cùm voviſſent Apollini decimas prædæ, Lo ſes & voto hoſtium, & reſponſo dei cognito, nonas vovêr tacitámque eam rem habuêre, ne votis vincerentur. It cùm [4] in aciem proceſſiſſent, & Crotonenſium centum v millia armatorum conſtitiſſent, Locrenſes paucitatem ſuam cumſpicientes (nam ſola quindecim millia militum habe omiſsâ ſpe victoriæ, in deſtinatam mortem conſpirant; [c] túſque ardor ex deſperatione ſingulos cepit, ut victores ſe rent, ſi non inulti morerentur. Sed dum mori honeſtè quæ fœliciter vicêrunt: Nec alia cauſa victoriæ fuit, quàm quò ſperavêrunt. Pugnantibus Locris, [5] aquila ab acie nunqua ceſſit, eóſque tam diu circumvolavit, quoad vincerent. I

INTERPRETATIO.

a *Illi nolentes gerere bellum* in regione *longinquâ.*

b Cùm putarent, *immolatis victimis, ſe obtinuiſſe quod petebant, tam læti* redierunt, *quàm ſi reportare deberent ſecum deos*

c *Deſperatio dedit ſingulis tantam* am in prælio, *ut crederent ſe victo ferre modò morerentur, occiſis multis*

NOTÆ.

1. *A Locrenſibus.*] E Græciâ oriundi ab Epizephiriis & Ozoliis, Ajacis Oilei comitibus, quorum illi tempeſtate jactati Brutios, hi Pentapolim tenuêrunt.

2. *A Caſtore & Polluce.*] Fratres gemini, qui & Tyndaridæ dicuntur, Helenes & Clytemneſtræ fratres. Fingunt Poëtæ, mortuo Caſtore, Pollucem obtinuiſſe à Jove, ut immortalitatem ſuam cum ipſo partiri ipſi liceret: quare vicibus alternis mori & reviviſcere traduntur.

3. *Litatis hoſtiis.*] Litare eſt veniam per ſacrificia impetrare, victimis exitum addicentibus.

4. *In aciem.*] Ad Sagram fluvi natum eſt: quo in prælio 130 C ſium millia & decem Locrenſiun rat *Strabo.* Unde illud proverbiur rogantes rei fidem, *certiora eſſe apud Sagram:* cujus meminit Cice

5. *Aquila.*] Si dextrà parte patulis alis perſtreperet, omen fœli *ex Homero.*

ibus quoque [1] duo juvenes, diverſo à cæteris armorum habitu, ximiâ magnitudine, & albis equis, [a] & coccineis paludamens, pugnare viſi ſunt, nec ultra apparuêrunt, quàm pugnatum t. Hanc admirationem auxit incredibilis [2] famæ velocitas. am eâdem die quâ in Italiâ pugnatum eſt, & Corintho, & Aenis, & Lacedæmone nuntiata eſt victoria.

CAP. IV. Poſt hæc Crotonienſibus nulla virtutis exercitatio, illa armorum cura fuit. Oderant enim quæ infeliciter ſumprant; mutâſſéntque vitam luxuriâ, nî [3] Pythagoras philoſoius fuiſſet. Hic [4] Sami Demarato locuplete [5] negotiatore nas, magníſque ſapientiæ incrementis ornatus, Ægyptum primò, ox Babyloniam ad perdiſcendos ſiderum motus, [b] originéme mundi ſpectandam profectus, ſummam ſcientiam conſeutus erat. Inde regreſſus, Cretam & Lacedæmona, ad cogſcendas [6] Minois & [7] Lycurgi inclytas eâ tempeſtate leges, ntenderat. Quibus omnibus inſtructus Crotonam venit, polúmque in luxuriam lapſum auctoritate ſuâ ad uſum frugalis revocavit. Laudabat quotidie virtutem; & vitia luxuriæ, úſque civitatum eâ peſte perditarum enumerabat; [c] tantum: ſtudium ad frugalitatem multitudinis provocavit, ut aliquos his luxuriatos incredibile videretur. Matronarum quoque aratam à viris doctrinam, & puerorum à parentibus frequen habuit. Docebat nunc has pudicitiam, & obſequia inviros; nc illos modeſtiam, & literarum ſtudium. Inter hæc velut iitricem virtutum frugalitatem omnibus ingerebat, conſecuque diſputationum aſſiduitate erat, ut matronæ auratas ves, cæteráque dignitatis ſuæ ornamenta, velut inſtrumenta curiæ deponerent, eáque omnia delata in Junonis ædem ipſi æ conſecrarent, præ ſe ferentes, vera ornamenta matronarum

Pythagoras Crotonienſes ad frugalitatem revocat.

An.M.3550. Ol. 69. 1. Urb. C. 249. Ant. C. 502.

INTERPRETATIO.

Et veſtibus purpureis induti, *viſi ſunt* nare, *& non apparuêrunt poſt prælium.*

Profectus ad diſcenda quæ pertinent *ad* di *originem.*

c *Et excitavit in populo tantum amorem frugalitatis, ut videretur incredibile aliquos ex illis deditos eos libidinibus.*

NOTÆ.

1. *Duo juvenes.*] Similia referunt Florus Frontinus: ſed fabulæ.

2. *Famæ velocitas.*] Victoriam in ludis mpicis auditam tradit Cicero.

3. *Pythagoras.*] Non Damarati, ſed Mnehi filius, Pherecydis diſcipulus.

4. *Sami.*] *Samos* gemina inſula; altera mari Icario, Ioniæ proxima, contra ieſum, à Samo fluvio ſic dicta; altera geo mari Thraciæ adjacens, contra Hebri oſtia, vulgò *Samothrace*. Erat etiam *Samos* oppidum apud Locros, in magnâ Græciâ, ubi Pythagoras habitavit.

5. *Negotiatore.*] Non Mercator fuit Pythagoræ pater, ſed gemmarum ſculptor.

6. *Minois.*] Vel Jovis vel Xanthi ex Europâ filius: fuit rex Cretenſium, quibus, expulſo fratre Sarpedone, leges condidit.

7. *Lycurgi.*] De quo ſuperiùs diximus.

pudicitiam, non veſtes eſſe. [a] In juventute quoque quantu profligatum ſit, victi fœminarum contumaces animi manifeſta[?] [b] Sed ccc ex juvenibus, cùm ſodalitii jure ſacramento quod[?] nexi ſeparatam à cæteris civibus vitam exercerent, quaſi cœt[?] clandeſtinæ conjurationis haberent, civitatem in ſe convertêru[?], quæ eos, cùm in unam domum conveniſſent, cremare voluit. [?] quo tumultu LX fermè periêre: cæteri in exilium profecti. Pyt[?] goras autem, cùm annos XX Crotonæ egiſſet, Metapontum [?] gravit, [1] ibique deceſſit: cujus tanta admiratio fuit, ut ex do[?] ejus templum facerent, eúmque pro deo colerent.

Dionyſius, in Crotonienſes bellum gerens, ab Hannone retrahitur, & ſuorum opprimitur inſidiis.

An.M.3665. Ol. 97. 4. Urb. C. 364. Ant. C. 387.

CAP. V. Igitur Dionyſius tyrannus, quem ſuprà à Sicilia [?] ercitum in Italiam trajeciſſe, bellúmque Græcis intuliſſe mer[?] ravimus, expugnatis Locris, Crotonienſes, vix vires longo [?] ex prioris belli clade reſumentes, aggreditur: qui fortiùs c[?] paucis tanto exercitui ejus, quàm anteà cum tot millibus [?] crenſium paucitati reſtitêrunt. Tantum virtutis paupertas adv[?] sùs inſolentes divitias habet, [c] tantóque inſperata interdum [?] ratâ victoriâ certior eſt. Sed Dionyſium gerentem bellum, le[?] Gallorum, qui paucos ante menſes Romam incenderant, ſoci[?] tem amicitiámque petentes adeunt; [d] *gentem ſuam inter hoſtes* [?] *poſitam eſſe, magnóque uſui ei futuram vel in acie bellanti, ve* [?] *tergo intentis in prælium hoſtibus, affirment.* Grata legatio [?] nyſio fuit. Ita pactâ ſocietate, & auxiliis Gallorum auctus, bel[?] velut ex integro reſtaurat. His autem Gallis cauſa in Italiam [?] niendi, ſedéſque novas quærendi, inteſtina diſcordia, & aſſi[?] domi diſſenſiones fuêre: quarum tædio, cùm in Italiam veniſſ[?], ſedibus Tuſcos expulêrunt; & [2] Mediolanum, [3] Comum, [4] Brixi[?],

INTERPRETATIO.

a *Mutatio fœminarum,* quæ priùs erant *contumaces, probat quantùm profecerit in juventute* corrigendâ.

b *Sed cùm trecenti juvenes viverent ſeparatim ab aliis civibus, obſtricti juramento quodam,* quod faciebant, ut eſſent *in hâc ſocietate, civitas in illos commota eſt, quaſi clam conjurarent* in patriam.

c *Et interdum faciliùs reportatur* [?] *ria* quæ non *ſperatur,* quàm quæ [?] *tur.*

d *Dicunt Gallos habitare* regionem [?] *tam in medio hoſtium* Dionyſii, *eîque* [?] *admodùm utiles, ſive cum ipſo pugne*[?] *acie, ſive à tergo adoriantur hoſtes in*[?] *ad prælium.*

NOTÆ.

1. *Ibique deceſſit.*] Vel inediâ, cùm ad 90 annum perveniſſet; hâc enim ætate perfectam hominis ætatem definiebat; vel interfectus à Syracuſanis, dum agrum fabaceum circuit. *Laertius.*

2. *Mediolanum.*] Urbs ampliſſima, Inſubriæ caput, omnes Italiæ civitates ſuperat populi frequentiâ, Templo augu[?]mo, Arce firmiſſima, & bibliothecâ [?]broſianâ. *Milan.*

3. *Comum.*] In Etruriâ ad Lacum [?]um, *Comus.*

4. *Brixiam.*] In Inſubriâ, prope an[?] Melam, non procul à lacu Benaco, *Br*[?]

'eronam, [2] Vergamum, [3] Tridentum, [4] Vicentiam condidê- t. Tuſci quoque, duce Rhæto, avitis ſedibus amiſſis, Alpes upavêre : & ex nomine ducis [5] gentes Rhætorum condidêrunt. Dionyſium in Siciliam adventus Carthaginienſium revoca- qui, reparato exercitu, bellum, quod lue deſeruerant, auctis bus repetebant. [6] Dux belli Hanno Carthaginienſis erat : ıs inimicus Suniatus, potentiſſimus eâ tempeſtate Pœnorum, im, odio ejus, Græcis literis Dionyſio adventum exercitûs ſegnitiem ducis familiariter prænuntiâſſet, [7] comprehenſis tolis, proditionis damnatur : facto ſenatûſconſulto, *ne quis ıà Carthaginienſis, aut literis Græcis, aut ſermoni ſtuderet ;* An.M.3686. *ut loqui cum hoſte, aut ſcribere ſine interprete poſſet.* Nec Ol. 103. 1. tò pòſt Dionyſius, quem paulò antè non Sicilia, non Italia Urb. C. 385. ebat, aſſiduis belli certaminibus victus fractúſque, inſidiis ad Ante C. 366. remum ſuorum [8] interficitur.

INTERPRETATIO.

ûm impulſus *in eum odio monuiſſet familiariter Dionyſium literis Græcè* ſcriptis *de tu exercitûs, & ſegnitie ducis Hannonis.*

NOTÆ.

'eronam.] Ad fluvium Atheſim, Tri- n inter & Mantuam, *Verona.*

Vergamum.] Nunc Bergomum, urbs nanorum, inter Mediolanum & Bri-

Tridentum.] Cœnomanorum etiam , ad Atheſim, Synodo œcumenicâ ıs, *Trente.*

Vicentiam.] In Venetiâ, inter Vero- & Patavium, Vicetia, Plinio, Vicen- 'acito, Vincentia poſterioribus, *Vi-*

Gentes Rhætorum.] Rhætia duplex ; quæ Italiæ contermina eſt, hoc eſt æ & Inſubriæ, cujus caput eſt Curia, *'es-Griſons :* ſecunda Lyco fluvio à diviſa fuit : à Curiâ ad Danubium ıtur

6. *Dux belli Hanno.*] Magonem fuiſſe refert Diodorus, quem quidem primo congreſſu occidit Dionyſius ; ſed paulò pòſt ab ejus exercitu magnâ clade affectus eſt. Alii tamen referunt Hannonem, claſſe Dionyſii ſuperatâ, multas urbes cepiſſe.

7. *Comprehenſis epiſtolis.*] Quæ repertæ ſunt in navibus Dionyſii, poſt navale prælium.

8. *Interficitur.*] Cùm allatum eſſet Dionyſio, eum Athenis in feſto Bacchanalium omnium ſuffragiis fuiſſe victorem, ob Tragœdiam quam illuc miſerat, convivia magnifica celebravit, vinóque cùm nimiùm indulſiſſet, ex crapulâ obiit. *Diodorus.*

LIBER XXI.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Dionyſii junioris artes tyrannicæ deſcribuntur.*
2. *Ejuſdem luxuria, crudelitas, doli, exilium, tyrannis in L crenſes.*
3. *Callido commento Locrenſes ſpoliat & obtruncat, ac Syracu per proditionem recipit.*
4. *Hannonis, tyrannidem Carthagini occupare tentantis, tragœa*
5. *Dionyſius junior, Siciliâ ejectus, Corinthi moratur.*
6. *Hamilcarem, cognomine Rhodanum, Alexandri conſilia ſpe latum, ingrati Carthaginienſes interficiunt.*

CAPUT I.

Dionyſii junioris artes tyrannicæ. An.M.3687. Ol. 103. 2. Urb. C. 386. Ant. C. 365.

EXTINCTO in Siciliâ Dionyſio tyranno, in locum milites maximum natu ex filiis ejus, nomine Dionyſiu ſuffecêre; & naturæ jus ſecuti,[a] & quòd firmius futur eſſe regnum, ſi penes unum remanſiſſet, quàm ſi portionibus ter plures filios divideretur, arbitrabantur. Sed Dionyſius in initia regni, [1] avunculos fratrum ſuorum, velut æmulos i perii ſui, hortatoréſque puerorum ad diviſionem regni, tol geſtiebat. Quare paulisper diſſimulatum animum priùs favorem popularium conciliandum intendit; [b] excuſatius fac rus quod ſtatuerat, ſi probatus antè omnibus foret. Igi nexorum tria millia è carcere dimittit, tributa populo per tri nium remittit; &, quibuſcunque delinimentis poteſt, anir omnium ſollicitat. Tunc ad deſtinatum facinus converſus, n cognatos tantùm fratrum, ſed etiam ipſos interficit; [c] ut, c bus conſortium regni debebat, ne ſpiritûs quidem conſortium linqueret, tyrannidem in ſuos priùs quàm in exteros, auſpicatu

INTERPRETATIO.

a *Et quia putabant regnum ſtabilius fore, ſi unus tantùm imperaret, quàm ſi inter multos filios divideretur in* multas *partes.*

b *Ut excuſaretur faciliùs crimen quod meditabatur, ſi omnes priùs ipſum diligerent.*

c *Ut incipiens exercere ſuam crudelit in ſuos priùs quàm in alios, non permit vivere illos quibus debebat partem regni.*

NOTA.

1. *Avunculos.*] Septem liberos ſuſceperat duabus ex uxoribus Dionyſius; tre Locrinâ Dionyſii junioris matre, quatuor ex Ariſtomachiâ Dionis ſorore.

CA-

CAP. II. Sublatis deinde æmulis, in ſegnitiem lapſus, [a] ſa-am corporis ex nimiâ luxuriâ, oculorúmque valetudinem ıtraxit; adeò ut non ſolem, non pulverem, non denique ſplen-em ferre lucis ipſius poſſet. Propter quæ dum contemni ſe at, ſævitiâ graſſatur: nec, ut pater, carcerem nexis, ſed cædi- civitatem replet. [b] Ob quæ non contemptior omnibus, quàm iſior fuit. Itaque, cùm bellum adversùs eum [1] Syracuſani de-viſſent, diu dubitavit, imperium deponeret, an bello reſiſteret. à militibus, prædam & urbis direptionem ſperantibus, de-ıdere in prælium cogitur. Victus, cùm iteratò non fœliciùs :unam tentâſſet, legatos ad Syracuſanos mittit, ſpondens *ſe de-turum tyrannidem,* [c] *ſi mitterent ad eum quibuſcum ſibi de pace veniret.* [d] In quam rem miſſos primores in carcere retinet, ıe ita incautis omnibus, nec quicquam hoſtile metuentibus, rcitum ad delendam civitatem mittit. Fit igitur in ipsâ urbe eps prælium, in quo oppidanis multitudine ſuperantibus, Dio-ius pellitur: qui, cùm obſidionem arcis timeret, cum omni o apparatu [2] in Italiam profugit tacitus. Exul à Locrenſibus is exceptus, velut jure regnaret, arcem occupat; ſolitámque ſævitiâm exercet. Conjuges principum ad ſtuprum rapi ju-at: virgines antè nuptias abducebat, ſtupratáſque ſponſis red-at: locupletiſſimos quóſque aut civitate pellebat, aut occîdi ıerabat, bonáque eorum invadebat.

Ejus crudelitas, exilium, tyrannis in Locrenſes.
An.M. 3690.
Ol. 104. 1.
Urb. C. 389.
Ante C. 362.

CAP. III. Dein cùm rapinæ occaſio deeſſet, univerſam civi-m callido commento circumvenit. Cùm Rheginorum tyran Leophronis bello Locrenſes premerentur, voverant, ſi victores ınt, ut die [3] feſto Veneris virgines ſuas proſtituerent. Quo intermiſſo, cùm adverſa bella cum Lucanis gererent, in cionem eos Dionyſius vocat: hortatur, *ut uxores filiáſque ſuas emplum Veneris, quàm poſſint ornatiſſimas, mittant: ex quibus*

Locrenſes ſpoliat, & Syracuſas per dolum recipit.

INTERPRETATIO.

Et nimio cibo & ipſe factus eſt pinguior, uli illius ita debiles facti ſunt, ut, &c.
Ob ea non modò contemptus, ſed etiam abitus eſt ab omnibus.
Si mitterent ad ipſum cives cum quibus poſſet convenire de pacis conditionibus.
d Captivos retinet primates civitatis miſſos ad pacem faciendam: & deinde mittit ſuos milites ad deſtruendam urbem, dum cives ſecuri nil timent hoſtile ab eo.

NOTÆ.

Syracuſani decreviſſent.] Expulſus Sy-is Dio, vir fortiſſimus, ex Italiâ, quò us fuerat, Lacedæmonem petiit; ubi ıctis duabus navibus Syracuſas rediit, um civibus junctus, Dionyſium victum s tandem expulit.

In Italiam profugit.] Apollocrati filio natu maximo Dionyſius diffidens rebus ſuis arcem tradidit, & impoſitâ navibus ſupellectili pretioſiſſimâ, apud Locros ſe recepit.

3. *Feſto Veneris.*] Veneralia quidam appellant, ſicut Bacchanalia & Saturnalia Ἀφροδίσια ſunt Athenæo.

N 4 ſorte

ſorte ductæ centum, voto publico fugantur; religioniſque gratiâ uno ſtent in lupanari menſe, omnibus antè juratis viris, ne qui ullam attaminet. Quæ res ne virginibus, voto civitatem ſolven
An.M.3696. Ol. 105. 3. Urb. C. 395. Ant. C. 356. *tibus, fraudi eſſet, decretum facerent, ne qua virgo nuberet priùs quàm illæ maritis traderentur.* Probato conſilio, quo & ſuperſtitioni & pudicitiæ virginum conſulebatur, certatim om nes fœminæ, impenſiùs exornatæ, in templum Veneris conve niunt: quas omnes Dionyſius immiſſis militibus ſpoliat, orna mentáque matronarum in prædam ſuam vertit. Quarundam viros ditiores interficit, quaſdam ad prodendas virorum pecuni torquet. Cùm his artibus per annos ſex regnâſſet, conſpiratio Locrorum civitate pulſus, in Siciliam redit. [a] Ibi Syracuſ ſecuris omnibus, poſt longam intercapedinem pacis, per prod tionem recepit.

Hannonis tyrannidem affectantis tragœdia.

CAP. IV. Dum hæc in Siciliâ geruntur, interim in Afri princeps Carthaginienſium Hanno opes ſuas, quibus vires reip blicæ ſuperabat, ad occupandam dominationem intendit, regnún
An.M.3690. Ol. 106. 1. Urb. C. 397. Ante C. 352. que invadere, interfecto ſenatu, conatus eſt. [b] Cui ſceleri ſole nem nuptiarum diem filiæ ſuæ legit, ut religione votorum nefa da commenta facilius tegerentur. Itaque plebi epulas in publi porticibus, ſenatui in domo ſuâ parat, ut poculis veneno infect ſecretiùs ſenatum & ſine arbitris interficeret, orbámque remp blicam faciliùs invaderet. Quâ re magiſtratibus per miniſt proditâ, ſcelus declinatum, non vindicatum eſt, [c] ne in viro ta potenti plus negotii faceret res cognita, quàm cogitata. Conte itaque cohibuiſſe, decreto modum nuptiarum ſumptibus ſ tuunt; ídque obſervari non ab uno, ſed ab univerſis jubent, perſona deſignata, non vitia correcta viderentur. Hoc conſi præventus, [d] iterùm ſervitia concitat, ſtatutâque rurſus cædi die, cum denuò ſe proditum videret, timens judicium, mu tum quoddam caſtellum cum viginti millibus ſervorum arn tis occupat. Ibi, dum Afros regémque Maurorum concitat, pitur, virgíſque cæſus, effoſſis oculis, & manibus crurıbúſ fractis, velut à ſingulis membris pœnæ exigerentur, in conſpe populi occiditur: corpus verberibus lacerum in crucem figit. Filii quoque, cognatique omnes, etiam innoxii, ſupplicio t duntur, ne quiſquam aut ad imitandum ſcelus, aut ad mort ulciſcendam, ex tam nefariâ domo ſupereſſet.

CAP. V. Intereà Dionyſius Syracuſis receptus, cum grav

INTERPRETATIO.

a *Ibi cepit proditione Syracuſas, dum nil metuerent cives propter pacem diuturnam.*

b *Ad hoc ſcelus patrandum eligit diem deſtinatum ad nuptias ſuæ filiæ, ut nefaria ejus conſilia occultarentur ſub ſpecie matrimonii.*

c *Ne, ſi vir tam potens* videret *ſuum men omnibus cognitum,* civitas *incurr majus periculum, quàm cùm ille medit eſt* illud crimen.

d *Iterum concitat ſervos, & conſt die* quâ *occideret* cives.

ſeliórque in dies civitati eſſet, iteratâ conſpiratione [2] obſi- *Dionyſius junior, Siciliâ ejectus, Corinthi moratur.*
Tunc, depoſito imperio, arcem Syracuſanis cum exercitu
it; [a] receptóque privato inſtrumento, Corinthum in exili- An.M.3711.
oficiſcitur. Ibi humillima quæque tutiſſima exiſtimans, in Ol. 109. 2.
iſſimum vitæ genus deſcendit: non contentus in publico va- Urb. C. 410.
ſed potare: nec conſpici in popinis, lupanaribúſque, ſed Ante C. 341.
diebus deſidere: cum perditiſſimo quoque de minimis re-
iſceptare, pannoſúſque & ſqualidus incedere: riſum liben-
ræbere, quàm captare: in macello perſtare; quod emere
)oterat, oculis devorare; [3] apud ædiles adversùs lenones
ri; omniáque ita facere, ut contemnendus magis, quàm
endus videretur. Noviſſimè, ludimagiſtrum profeſſus, pue-
ı trivio docebat, ut aut à timentibus ſemper in publico
etur, aut à non timentibus faciliùs contemneretur. Nam
tyrannicis vitiis ſemper abundaret, tamen ſimulatio hæc
ùm non naturæ erat; magíſque hæc arte, quam amiſſo
i pudore faciebat: expertus quàm inviſa tyrannorum forent
ı ſine opibus nomina. [b] Laborabat itaque invidiam præ-
rum contemptu præſentium demere: neque honeſta, ſed
conſilia circumſpiciebat. Inter has tamen ſimulationum
inſimulatus eſt affectatæ tyrannidis, nec aliter quàm dum
mnitur liberatus eſt.

AP. VI. Inter hæc Carthaginienſes, tanto ſucceſſu rerum *Amilcar à Carthaginienſibus necatur.*
andri Magni exterriti, verentes ne Perſico regno & Africam
t adjungere, mittunt ad ſpeculandos ejus animos Hamilca-
cognomento [4] Rhodanum, virum ſolertiâ facundiâque præ-
æteros inſignem. Augebant enim metum & Tyrus urbs,
)r originis ſuæ, capta: & Alexandria, æmula Carthaginis,
rminis Africæ & Ægypti condita: & fœlicitas regis, apud

INTERPRETATIO.

a *Abiit in exilium Corinthum, ferens* tan- ecum *ſupellectilem domeſticam.*

b *Quare conabatur delere invidiam* quâ laborabat *ob res priùs geſtas, per præſentes* quæ tunc *contemnebantur.*

NOTÆ.

Crudeliórque in dies.] Dum Syracuſani s illius optarent interitum, mulier m vetula quotidie deos orabat, ut lius eſſet incolumis; & tyranno cauſam nti, *Cùm puella eſſem,* inquit, & *gra- tyrannum civitas pateretur, ejus mor- etii: at ſucceſſit illi gravior, cui cùm optarem, te illo crudeliorem excepi- metuens ergo ne deterior tibi ſuccedat, meum pro tuâ ſalute devoveo.*

Obſidetur.] Dione, dum Rempubli- ordinare cogitat, à ſeditioſis inter- fecto, Dionyſius ex Italiâ redux Syracuſis iterùm potitur: ſed paulò pòſt Timoleon Corinthius, dux fortiſſimus, occupatis Syracuſis, Dionyſium Corinthum miſit, &, arce ſolo æquatâ, libertatem Syracuſanis reddidit.

3. *Apud ædiles.*] Quibus cura fuit fornicum & popinarum; Ideò Seneca *loca ædilem metuentia* vocat.

4. *Rhodanum.*] Rhodinum Frontinus, allii Rhodonum, alii Rhodonem appellant.

quem

An.M.3723. Ol. 112. 2. Urb. C. 422. Ante C. 329.

quem nec cupiditas, nec fortuna ullo modo terminabantur. tur Hamilcar, per Parmenionem aditu regis obtento, profu ſe ad regem expulſum patriâ fingit, militémque ſe expedit offert. Atque ita, conſiliis ejus exploratis, in tabellis ligneis, cuâ ¹ deſuper cerâ inductâ, civibus ſuis omnia perſcribebat. ᵃ Carthaginienſes poſt mortem regis reverſum in patriam, urbem regi venditâſſet, non ingrato tantùm, verùm etiam in & crudeli animo, necavêrunt.

INTERPRETATIO.

a *Sed Carthaginienſes poſt mortem Alexandri crudeliter illum necavêrunt, poſtqu in patriam rediit, quaſi ſuaſiſſet regi urbem eſſe capiendam.*

NOTA.

1. *Deſuper cerâ, &c.*] Alii volunt Cretâ ſimilíve terrâ, non infusâ cera ſcripturam deletam, unde modus legendi literas diverſus, vel erasâ cerâ ſcriptura appa vel lignea tabella in aquâ poſita ſcı ram oſtendebat.

LIBER XXII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Agathoclis Siciliæ tyranni pueritia, adoleſcentia, miſera ditio, fœlicitas bellica, nova dignitas, perfidia, crudeli tyrannis.*
2. *Ope Hamilcaris Syracuſis potitur.*
3. *Bella Agathoclis.*
4. *Syracuſis à Carthaginienſibus obſeſſis, Agathocles audaci co lio bellum in Africam infert.*
5. *Expoſito in litore Africæ exercitu, gravi oratione ſuos ad p nam accendit.*
6. *Diſcuſsâ ſuperſtitionis nebulâ, & navibus incenſis, Cart ginienſes prælio ſuperat, & urbes nobiliſſimas recipit.*
7. *Siciliam Carthaginienſes relinquere coguntur, & infelic cum Agathocle pugnant in Africâ. Fatum acerbum Aphe & Bomilcaris.*
8. *Agathocles totius Siciliæ imperium occupat: in Africam rev ſus infeliciter pugnat: caſtra deſerit; unde militum defect filiorum Agathoclis mors cruenta; & Agathoclis pax in cum Carthaginienſibus.*

CAPU

CAPUT I.

AGATHOCLES Siciliæ tyrannus, qui magnitudini prioris Dionyſii ſucceſſit, ad regni majeſtatem ex humili & ſordido genere pervenit. Quippe in Siciliâ [2] figulo natus, non honeſtiorem pueritiam quàm principia origo habuit. Siquidem formâ & corporis pulchritudine egregiâ diu vitam ſtupri patientiâ exhibuit. Annos deinde pubertatis egreſſus, libidinem à viris ad fœminas tranſtulit. Poſt hæc utrúmque ſexum famoſus, vitam latrociniis mutavit. Into tempore, cùm Syracuſas conceſſiſſet, accitúſque in civitatem inter incolas eſſet, diu ſine fide fuit; quoniam nec in nis quod amitteret, nec in verecundiâ quod inquinaret, habere videbatur: [a] in ſummâ gregariam militiam ſortitus, non s tunc ſeditioſâ, quàm anteà turpi vitâ, in omne facinus ptiſſimus erat. Nam & manu ſtrenuus, & in concioniperfacundus habebatur. Brevì itaque centurio, ac deinceps nus militum factus eſt. Primo bello [3] adversùs Ætnæos magxperimenta ſui Syracuſanis dedit. Sequenti Campanorum, m de ſe ſpem omnibus fecit, ut in locum demortui [4] ducis aſconis ſufficeretur. Cujus uxorem, adulterio cognitam, poſt em viri, in matrimonium recepit. Nec contentus quòd ex repentè dives factus eſſet, piraticam adversùs patriam exer- Saluti ei fuit, quòd ſocii capti tortíque de illo negavêrunt. occupare imperium Syracuſarum voluit: bis in exilium acſt.

Agathoclis tyranni pueritia, fortitudo, & tyrannis.
An.M. 3728.
Ol. 113. 3.
Urb. C. 427.
Ante C. 324.

AP. II. [5] A Murgantinis, apud quos exulabat, odio Syracurum, primò prætor, mox [6] dux creatur. In eo bello & urbem

Ope Amilcaris Syracuſis potitur.

INTERPRETATIO.

Denique factus gregarius miles, & du- itam non minùs ſeditioſam quam anteà infamem, paratiſſimus erat ad omne ſcelus faciendum.

NOTÆ.

Agathocles.] Carcinus Rheginus paxul, dum Thermis Siciliæ habitat, rem alienâ uxore habuit; ſed in ſomniis , cùm Delphicum oraculum per Caruienſes quoſdam conſuluiſſet, accepit m & Siciliæ & Carthaginienſibus exie, quare puerum expoſuit; ſed à mam ſurreptus infans educatus eſt, & à multis annis poſt agnitus. *Diodorus.*

Patre figulo.] Cùm Timoleon victis aginienſibus civitate Syracuſanâ do- plurimos, Carcinus cum Agathocle am obtinuit, quem, cùm pauper eſſet, artem fictilem.

3. *Adverſus Ætnæos.*] Ætna oppidum monti cognomini impoſitum; alii Æthinæos, alii Ennæos nominant.

4. *Ducis Dàmaſconis.*] Damas dicitur à Diodoro illuſtris Syracuſanus.

5. *A Murgantinis.*] Siciliæ populis, de quibus nil habet Diodorus.

6. *Dux creatur.*] Deficiens à Soſiſtrato duce, qui Crotoniatis auxilium contra Brutios tulerat, ipſe profugit Tarentum, ubi, collectis omnibus per Italiam profugis, Syracuſas ingreſſus nobiliſſimos quóſque occidit, urbem diripuit, & principatum ſibi vindicavit. *Hæc Diodorus.*

1 Leon-

An.M.3738. Ol. 116. 1. Urb. C. 437. Ante C. 314.

[1] Leontinorum capit, & patriam ſuam Syracuſas obſidere cœ ad cujus auxilium Hamilcar, dux Pœnorum, imploratus, ſitis hoſtilibus odiis, præſidia militum mittit. Ita uno eo que tempore Syracuſæ, & ab hoſte, civili amore defenſæ; cive, hoſtili odio impugnatæ ſunt. Sed Agathocles, cùm ret fortiùs defendi urbem quàm oppugnari, [a] precibus per i nuntios [2] Hamilcarem exorat, ut inter ſe & Syracuſanos paci bitria ſuſcipiat, peculiaria in ipſum officia ſua repromittens. ſpe impletus Hamilcar, ſocietatem cum eo, metu potentiæ jungit: [b] ut quantum virium Agathocli adversùs Syracuſanos diſſet, tantum ipſe ad incrementa domeſticæ potentiæ reci ret. Igitur non pax tantùm Agathocli conciliatur, verùm e prætor Syracuſis conſtituitur. Tunc Hamilcari, [3] expoſitis i bus cereis, tactíſque, in obſequia Pœnorum jurat. Deinde ceptis ab eo quinque millibus Afrorum, potentiſſimos quó ex principibus interficit: atque ita, veluti reipublicæ ſtatum maturus, populum [4] in theatrum ad concionem vocari ju contracto in gymnaſio ſenatu, quaſi quædam priùs ordinatu Sic compoſitis rebus, immiſſis militibus populum obſidet, natum trucidat: cujus peractâ cæde, ex plebe quoque locu tiſſimos & promptiſſimos interficit.

Bella Agathoclis.

CAP. III. His ita geſtis, militem legit, exercitúmque con bit: quo inſtructus [6] finitimas civitates, nihil hoſtile metuen

INTERPRETATIO.

a *Obtinet precibus ab Hamilcare per internuntios, ut velit eſſe arbiter pacis inter ſe & Syracuſanos, pollicitus ſe ipſi* omnia quæ poterit *officia redditurum.*

b *Ut tantas haberet vires ad auge domeſticam poteſtatem, quantas dediſſet thocli contra Syracuſanos.*

NOTÆ.

1. *Leontinorum.*] Leontium Catinam inter & Syracuſas, antiqua Læſtrigonum ſedes, à Naxiis conditam vult Strabo. Hujus belli non meminit Diodorus.

2. *Hamilcarem exorat.*] In hoc diſſentit Juſtinus à Diodoro: ille ponit duos Hamilcares, quorum alter proditor, alter defenſor patriæ fuerit: hic unicum agnoſcit, ducem præſtantiſſimum.

3. *Expoſitis ignibus cereis.*] Ignes rebus ſacris adhibitos conſtat ex Livio, qui ſic habet de juramento Annibalis: *Fama etiam eſt, Annibalem altaribus admotum, tactis ſacris jurejurando adactum ſe, cum primum poſſet hoſtem fore populi Romani.* Sic Virgilius:

Tango aras, medióſque ignes, & nu teſtor.

Nonnulli tamen ſcribunt, *expoſitis ign ſacris.*

4. *In theatrum ad concionem.*] Græc Græcienſibus theatrum fuiſſe pro curi foro, patet ex Livio & Tacito.

5. *Senatum trucidat.*] Convocatis natûs principibus, à ſexcentis, penes tunc erat poteſtas ſumma, inſidiis ap ſe ſimulat, & continuò eos eorúm amicos occîdi à ſuis jubet, ut tradit dorus.

6. *Finitimas civitates.*] Meſſanam d vi Gelam occupavit, & in cives dirè ſæ

improviſo aggreditur. Pœnorum quoque ſocios, permittente Hamilcare, fœdè vexat : propter quod querelas Carthaginem ſocii non tam de Agathocle, quàm de Hamilcare detulêrunt : *hunc ut dominum & tyrannum, illum ut proditorem* arguentes : [a] *à quo infeſtiſſimo hoſti fortunæ ſociorum, interpoſitâ pactione, donatæ ſint : ſicut ab initio Syracuſæ in pignus ſocietatis ſint traditæ, urbs ſemper Pœnis infeſta, & de imperio Siciliæ Carthaginis æmula : nunc inſuper civitates ſociorum eidem titulo pacis additæ.* [b] *Denuntiare igitur ſe, hæc brevì ad ipſos redundatura, ac propediem ſenſuros, quantum malum non Siciliæ magìs, quàm ipſi Africæ attulerint.* His querelis ſenatus in Hamilcarem [1] accenditur. Sed quoniam in imperio eſſet, tacita de eo ſuffragia tulerunt, & ſententias, priùs quàm recitarentur, [2] in urnam conjectas obſignari juſsêrunt, dum alter Hamilcar, [3] Giſgonis filius, à Siciliâ reverteretur. Sed hæc callida commenta Pœnorum, & ſententias inaudita mors Hamilcaris prævenit; liberatúſque eſt fato munere, quem ſui per injuriam cives inauditum damnavêrunt. Quæ res Agathocli adversùs Pœnos occaſionem movendi belli dedit. Prima igitur illi cum Hamilcare, Giſconis filio, prælii congreſſio fuit : [4] à quo victus, majore mole reparaturus bellum Syracuſas conceſſit. Sed ſecundi certaminis [5] eadem fortuna quæ & prioris, fuit.

An.M.3742. Ol. 117. 1. Urb. C. 441. Ant. C. 310.

CAP. IV. Cùm igitur victores Pœni Syracuſas obſidione cingerent, Agathocléſque ſe neque viribus parem, neque ad obſidionem ferendam inſtructum videret ; ſuper hæc [6] à ſociis, crudelitate ejus offenſis, deſertus eſſet, ſtatuit bellum in Africam transferre : mira prorſus audacia, ut quibus in ſolo urbis ſuæ par non erat, eorum urbi bellum inferret ; & qui ſua tueri non poterat,

Agathocles bellum transfert in Africam.

An.M.3756. Ol. 120. 3. Urb. C. 455. Ante C. 296.

INTERPRETATIO.

a *A quo opes ſociorum datæ ſunt, ex pactis hoſti infenſiſſimo, quemadmodum Syracuſæ traditæ ſunt ad ineundam ſocietatem.*

b *Quare ſe prædicere hæc mala brevì perventura ad ipſos* Carthaginienſes, *qui ſentient paucis pòſt diebus quantum malum attulerint non ſolum Siciliæ, ſed etiam Africæ.*

NOTÆ.

Accenditur.] De Hamilcaris proditione meminêrunt alii.

In urnam conjectas.] Urnâ Veterum ſuffragium colligebatur ; ideò, *Quæſtor Minos urnam movet.*

Giſgonis filius.] Cùm Hamilcare congreſſus eſt : ſed ille an Giſgonis filius fuerit an alter, incertum.

A quo victus.] Ad Himeram fluvium caſtra Carthaginienſium aggreſſus imparatos invaſerat, jámque totis penè caſtris potiebatur, cùm Hamilcar magno impetu cum ſuis irruens Syracuſanos vertit in fugam. *Diodorus.*

5. *Eadem fortuna.*] Unum tantùm prælium Diodorus memorat, in quo victus Agathocles, Antandro fratre cum validis copiis Syracuſis relicto, in Africam cum parte militum tranſiit.

6. *A ſociis.*] Meſſanenſes, Camarinæi, Catanæi, cæteræque civitates victorem Hamilcarem ſecuti ſunt.

impu-

impugnaret aliena; victúſque victoribus inſultaret. [a] Huju ſilii non minùs admirabile ſilentium, quàm commentum fui pulo hoc ſolùm profeſſus, inveniſſe ſe victoriæ viam: anim vel tantùm in brevem obſidionis patientiam firmarent: cui ſtatus præſentis fortunæ diſpliceret, dare ſe ei deceden beram poteſtatem. Cùm mille ſexcenti diſceſſiſſent, cæte obſidionis neceſſitatem frumento & ſtipendio inſtruit: [1] qui ginta tantùm ſecum talenta ad præſentem uſum aufert, cæte hoſte meliùs, quàm ex ſociis paraturus. [6] Omnes deinde ſ militaris ætatis, libertate donatos, [b] ſacramento adegit, eóſ majorem partem fermè militum navibus imponit; ratus, quatâ utriuſque ordinis conditione, mutuam inter eos virtutis lationem futuram: cæteros omnes ad tutelam patriæ reliqui

Suos ad pugnam hortatur.

CAP. V. Septimo igitur imperii anno, comitibus duobus tis filiis, Archagatho & Heraclidâ, nullo militum ſciente veheretur, curſum in Africam dirigit. Cum omnes aut in am prædatum ſe, aut in Sardiniam ituros crederent, tum prir expoſito in Africæ litore exercitu, conſilium ſuum omnibus rit. Quo in loco Syracuſæ poſitæ ſint, oſtendit: *quibus nullum auxilium ſupereſſet, quàm ut hoſtibus faciant qu patiantur. Quippe aliter domi, aliter foris bella tractari. ea ſola auxilia eſſe, quæ patriæ vires ſubminiſtrent:* [c] *foris l etiam ſuis viribus vinci,* [3] *deficientibus ſociis, & odio diuturn perii extera auxilia circumſpicientibus. Huc accedere, quòd caſtelláque Africæ, non muris cinctæ, non in montibus poſitæ ſed in planis campis, ſine ullis munimentis jaceant: quas metu excidii facilè ad belli ſocietatem perlici poſſe. Majus Carthaginienſibus ab ipsâ Africâ, quàm ex Siciliâ exar bellum,* [d] *coituráque auxilia omnium adversùs unam urbem*

INTERPRETATIO.

a *Tantâ admiratione dignus eſt, quòd tenuerit occultum hoc conſilium, quàm quòd illud invenerit.*

b *Obſtrinxit juramento, & tot cives imponit navibus, ut ſuperarent numerum militum.*

c *Foris poſſe ſuperare hoſtem viribus ſuis, dum illius ſocii deficiunt, & quærunt auxilium, ab exteris* impulſi *odio longior imperii.*

d *Omnes* Africanos totis *viribus ſimul geſturos contra unam urbem* Ca nem, quæ *magis eſt timenda propte quàm propter opes, & ſe inde habitur pias quas ſecum non adduxerit.*

NOTÆ.

1. *Quinquaginta tantum.*] Pecuniam mutuò ſumpſit à mercatoribus, & templis donaria, ornamenta mulieribus abſtulit, pupillorum facultates ſibi vindicavit, cùm diceret illorum ſe tutorem fore.

2. *Omnes deinde ſervos.*] Nil de ſervis habet Diodorus: ſed addit, Ne quid novi ſe abſente Syracuſani molirentur, disjunxit à ſe invicem cognationes, maximè à fratribus, & parentes à liberis alios relinquit in urbe, alios ſecum a ut alii de aliorum ſalute quieſcerent.

3. *Deficientibus ſociis.*] Quibus j grave Carthaginienſium imperium, tributo pendi ab iis ſolito armis ſe miſſent.

e quàm opibus ampliorem, & quas non attulerit vires, inde pturum. Nec in repentino Pœnorum metu, modicum momen- victoriæ fore, qui, tantâ audaciâ hoſtium perculſi, trepida- ſint. Acceſſura & villarum incendia, caſtellorum, urbiúmque umacium direptionem, tum ipſius Carthaginis obſidionem. [a] uibus omnibus non ſibi tantùm in alios, ſed & aliis in ſe ſen- it patere bella. His non ſolùm Pœnos vinci, ſed & Siciliam rari poſſe. Nec enim moraturos in ejus obſidione hoſtes, cùm urgeantur. Nuſquam igitur alibi facilius bellum, ſed nec dam uberiorem inveniri poſſe. Nam captâ Carthagine, om- Africam Siciliámque præmium victorum fore. Gloriam certè honeſtæ militiæ tantam in omne ævum futuram, ut termi- i nullo tempore oblivione poſſet; ut dicatur eos ſolos mortali- eſſe, qui bella, quæ domi ferre non poterant, ad hoſtes tran- erint, victíque victores inſecuti ſint, & obſeſſores urbis ſuæ ob- rint. Omnibus igitur forti ac læto animo bellum ineundum, nullum aliud poſſit aut præmium victoribus uberius, aut victis umentum illuſtrius dare.

Carthaginienſes ſuperat, & multas capit urbes.

CAP. VI. His quidem adhortationibus animi militum eri- antur: ſed terrebat eos portenti religio, quòd navigantibus ſol defecerat. Cujùs rei rationem non minore curâ rex, quàm i reddebat, [b] affirmans, *ſi priùs quàm proficiſcerentur, factum t, crediturum adversùm profecturos prodigium eſſe: nunc quia eſſis acciderit, illis ad quos eatur portendere. Porrò defectus* [1] *aturalium ſiderum ſemper præſentem rerum ſtatum mutare: támque eſſe florentibus Carthaginienſium opibus, adverſiſque us ſuis, commutationem ſignificari.* Sic conſolatis militibus, verſas naves, conſentiente exercitu, [2] incendi jubet, ut omnes ent, auxilio fugæ adempto, aut vincendum, aut moriendum e. Deinde cùm omnia, quâcunque ingrederentur, proſterne- nt, [3] villas caſtelláque incenderent, obvius eis fuit cum xxx mil-

INTERPRETATIO.

a *Quibus omnibus cognoſcent non ipſos* ...*um aliis, ſed alios etiam ipſis poſſe in-* ...*e bellum.*

b *Affirmans* ſe *crediturum illud prodigi-* aliquid mali *portendere contra ipſos navigaturos in* Africam, *ſi id contigiſſet ante profectionem: nunc quia hoc accidit poſt egreſſum è* Siciliâ, credere ſe *prædicere* cladem hoſtium *contra quos eant.*

NOTÆ.

1. *Naturalium ſiderum.*] Solis & Lunæ, ...: ita fortè dicuntur, quòd rerum omnium naturam maximè foveant.

2. *Incendi jubet.*] Hortatus ad prælium ...ites, primus navem prætoriam incendit, quem cùm reliqui triremium præfecti ...tati eſſent, ſublatâ in auras flammâ tibicines claſſicum canere juſſit. *Ità Diodorus.*

3. *Villas caſtelláque.*] Splendidis ædificiis villíſque magnificis ornata erat hæc regio, rerúmque omnium feraciſſima. *Ex Diodoro.*

libus

libus Pœnorum [1] Hanno: ſed prælio commiſſo, [2] duo de Si tria millia de Pœnis cum ipſo duce cecidêre. Hâc victoriâ culorum animi eriguntur, & Pœnorum franguntur. Agath victis hoſtibus, [3] urbes caſtelláque expugnat, prædas in agit, hoſtium multa millia trucidat. Caſtra deinde quinto à Carthagine ſtatuit, ut damna cariſſimarum rerum, vaſtit que agrorum, & incendia villarum de muris ipſius urbis larentur. Intereà ingens totâ Africâ deleti Pœnorum exe fama, occupatarúmque urbium, divulgatur. [a] Stupor itaqu nes & admiratio inceſſit, unde tanto imperio tam ſubitum lum, præſertim ab hoſte jam victo: admiratio deinde pau in contemptum Pœnorum vertitur. Nec multò poſt, non tantùm, verùm etiam urbes nobiliſſimæ novitatem ſequut Agathoclem defecêre; frumentóque & ſtipendio victoren ſtruxêre.

Carthaginienſes iterum vincit.
An.M.3757.
Ol. 120. 4.
Urb. C. 456.
Ante C. 295.

CAP. VII. His Pœnorum malis etiam deletus in cum imperatore exercitus, velut quidam ærumnarum cun acceſſit. Nam poſt profectionem à Siciliâ Agathoclis, [4] i ſidione Syracuſarum Pœni ſegniores redditi ab Antandro, regis Agathoclis, occidione cæſi nuntiabantur. Itaque cùr mi foríſque eadem fortuna Carthaginienſium eſſet, jam tributariæ tantùm ab his urbes, verùm etiam ſocii rege ficiebant, amicitiarum jura non fide, ſed ſucceſſu pondera Erat inter cæteros rex Cyrenarum [5] Aphellas, qui, ſpe im regnum totius Africæ amplexus, ſocietatem cum Agathocle legatos junxerat; pactúſque cum eo fuerat, ut Siciliæ illi, Africæ imperium, victis Carthaginienſibus, cederet. I

INTERPRETATIO.

a *Omnes ſtupebant, & mirabantur, unde* ortum ſit *bellum tam repentinum in C ginienſes tam potentes.*

NOTÆ.

1. *Hanno.*] Duces geminos nominat Diodorus, Hannonem, & Bomilcarem, qui, cùm tyrannidem affectaret, cum magnâ exercitûs parte in collem ſeceſſit, quò faciliùs, ſi victor eſſet Agathocles, cives ipſe opprimeret.

2. *Duo de Siculis.*] Trecentos tantùm è Siculis cecidiſſe vult Diodorus, è Carthaginienſibus verò ſex vel quatuor millia.

3. *Urbes caſtellaque expugnat.*] Tunetum, Adrumetum, Thapſum, urbéſque alias, & ducenta prope caſtella, quæ vi, perinde ac fraude cepit, hoſtéſque ſæpiùs fudit, ſive noctu in caſtris imparatos, ſive diu in agris palante adortus.

4. *In obſidione.*] Subactâ ferè totâ liâ in Africam è ſuis quinque milli ſidio miſerat: ſed dum obſeſſos S ſanos ex improviſo adoriri imprud properat; Antander, ſtructis illi i in eum irruit, & fugatis aliis, aliis o Amilcar ipſe, dum fortiter dimicat, capitur, & ductus per urbem, exqui mis tormentis interficitur, ut refert *dorus.*

5. *Aphellas.*] Alii meliùs Oph nominant, quondam ſub Alexandro cem, quem per Syracuſanum quendan imperii Africæ ad partes ſuas allexit thocles.

C

n ad belli ſocietatem cum ingenti exercitu [1] ipſe veniſſet, [a] A-hocles blando alloquio, & humili adulatione, cùm ſæpiùs ſi-l cœnâſſent, adoptatúſque filius ejus ab Aphellâ eſſet, [2] in-tum interficit: occupatóque exercitu ejus, iteratò Carthagi-ıſes omnibus viribus bellum cientes, magno utriuſque exer-s ſanguine, [3] gravi prælio ſuperat. [b] Hoc certaminis diſcri-e tanta deſperatio illata Pœnis eſt, ut, niſi in exercitu Aga-:lis orta ſeditio fuiſſet, tranſiturus ad eum [4] Bomilcar rex Pœ-ım cum exercitu fuerit. Ob quam noxam in medio foro à iis patibulo ſuffixus eſt: ut idem locus monumentum ſuppli-um ejus eſſet, qui antè fuerat ornamentum honorum. Sed ilcar magno animo crudelitatem civium tulit; adeò ut de mâ cruce, veluti de tribunali, in Pœnorum ſcelera concio-tur: [c] objectans illis, nunc *Hannonem falsâ affectati regni in-î circumventum: nunc Giſgonis innocentis exilium: nunc in nilcarem patruum ſuum tacita ſuffragia, quòd Agathoclem ſo-illis facere, quàm hoſtem maluerit.* Hæc cùm in maximâ li concione vociferatus eſſet, expiravit.

AP. VIII. Intereà Agathocles, [d] [5] profligatis in Africâ re-tradito Archagatho filio exercitu, in Siciliam recurrit: ni-ctum in Africâ exiſtimans, ſi ampliùs Syracuſæ obſiderentur. ı poſt occiſum Hamilcarem, Giſgonis filium, novus eò à Pœ-niſſus exercitus fuerat. Statim igitur primo adventu ejus iæ urbes, auditis rebus quas in Africâ geſſerat, certatim ſe ei ınt; atque ita [6] pulſis è Siciliâ Pœnis; totius inſulæ imperium

Siciliæ imperium occupat.
In Africam reverſus pugnat infeliciter.
Caſtra deſerit.
Mors illius filii.

INTERPRETATIO.

a *gathocles eum necavit incautum, cùm ſæpe cœnâſſent, & perfeciſſet blandis bus & adulationibus, ut ab Aphellâ n adoptaretur.*

b *œni redacti ſunt ad tantam deſpera- clade acceptâ in hoc certamine.*

c *Illos accuſans* quòd *occidiſſent Hannonem, quem* moti *invidiâ* inſimulaverant falsò *affectandi regni.*

d *Profligatâ potentiâ* Carthaginienſium *in Africâ, exercitum tradidit Archagatho filio, & rediit in Siciliam.*

NOTÆ.

1 *pſe veniſſet.*] Per loca arida, & feris ibúſque infeſta, duorum menſium

2 *ncautum interfecit.*] Pleríque militum um exierant, cùm inſidias ſibi para-mitans Agathocles eum imparatum . *Diodorus.*

3 *ravi prælio ſuperat.*] Non refert hanc m Diodorus, ſed navalem poſt Bo-s interitum.

4 *omilcar rex Pœnorum.*] Rex dicitur, uces ſæpè Reges appellantur, vel tè jam occupârat tyrannidem. Illius ı aliter narrat Diodorus. Cùm Bomilcar tyrannidis cupidus miſerum urbis ſtatum cerneret, ſtipatus militibus cives omnes occidi juſſit; quare, orto graviſſimo tumultu, juventus omniſque civium multitudo cum armis advolant; è conjuratis alios necat, aliis arma ponentibus parcit, & Bomilcarem diris laceratum cruciatibus enecat.

5. *Profligatis rebus.*] Carthaginienſium: Agathocles enim nuper Uticam ceperat.

6. *Pulſis è Siciliâ.*] Non eos omninò expulit; ſed illos navali prælio, terreſtri Xenodochum Agragantinorum ducem ſuperavit.

occupavit. In Africam deinde reverſus [1] ſeditione militum e cipitur. Nam ſtipendiorum ſolutio in adventum patris dilat filio fuerat. Igitur ad concionem vocatos blandis verbis perm ſit: *ſtipendia illis non à ſe flagitanda eſſe, ſed ab hoſte quærena communem victoriam, communem prædam futuram.* [a] *Pau modò anniterentur, dum belli reliquiæ peraguntur, cùm ſcia Carthaginem captam ſpes omnium expleturam.* Sedato mili tumultu, interjectis diebus ad caſtra hoſtium exercitum duc ibi, in conſultiùs prælium committendo, [2] majorem partem e citûs perdidit. Cùm itaque in caſtra fugiſſet, [b] verſámque i invidiam temerè commiſſi [3] belli videret, priſtinámque offen non depenſi ſtipendii metueret; [4] concubiâ nocte ſolus à ca [5] cum Archagatho filio profugit. Quòd ubi milites cognov haud ſecùs quàm ſi ab hoſte capti eſſent, trepidavêre: *Bis*
An.M.3759. *rege ſuo in mediis hoſtibus relictos eſſe* [c] *proclamantes, ſalutén*
Ol. 121. 2.
Urb. C. 458. *ſuam deſertam ab eo eſſe, quorum ne ſepultura quidem relinque*
Ant. C. 293. *fuerit.* Cum perſequi regem vellent, à Numidis excepti, in ſtra revertuntur; comprehenſo tamen reductóque Archaga qui à patre noctis errore diſceſſerat. Agathocles autem navi quibus reverſus à Siciliâ fuerat, cum cuſtodibus earundem, racuſas defertur. Exemplum flagitii ſingulare, rex exer ſui deſertor, filiorúmque pater proditor. Interim in Africâ fugam regis, milites, pactione cum hoſtibus factâ, interf Agathoclis liberis, Carthaginienſibus ſe tradidêre. Archagat cùm occideretur ab Arceſilao, amico anteà patris, [d] rogavit

INTERPRETATIO.

a *Modò* velint *paululum eniti, dum perficiant bellum* fœliciter *inceptum, cùm* omnes *ſciant* opes *Carthaginis*, poſtquam *capta fuerit, expleturas ſpem omnium.*

b *Cum videret ſe odio haberi* à militibus propter *prælium temerè commiſſum, & metueret eorum iram* propter *ſtipendia nuper ipſis denegata, fugit intempeſtâ nocte.*

c *Clamantes ſe vivos deſertos eſſe qui ne mortuos quidem debuiſſet relinquer*

d *Petit ab eo an putet Agathoclem b habiturum ipſius filios, cum ipſe occia lius liberos.*

NOTÆ.

1. *Seditione militum.*] Animum deſponderant milites ob clades, dum abeſſet, acceptas. Nam cupidus laudis Archagathus, cùm exercitum diviſiſſet, partem amiſerat.

2. *Majorem partem exercitûs.*] Cæſa vel Siculorum vel Græcorum tria millia narrat Diodorus: Afrorum verò, qui ab Agathocle ſtabant, neminem.

3. *Belli videret.*] Quòd ſe ab Afrorum quinque millibus deſertum cerneret, qui ad hoſtes poſt prælium defecerant.

4. *Concubiâ nocte.*] A mediâ nocte initium diei Romani ducebant, cujus partes erant: mediæ noctis inclinatio, gallicinium, conticinium, diluculum, mane, ve prima fax, concubia, & intempeſta ſic dicta, quia non habet tempus id rebus gerendis.

5. *Cum Archagatho filio.*] Hera minorem natu filium ſecum abdux *Diodoro.* Non Archagathum, ne au ſuetudinem haberet cum novercâ, aut dias ipſi moliretur: quod ille præſer patris fugam indicavit ducibus, à vinctus aliquantiſper Agathocles, ſed pòſt à milite vinculis ſolutus, clam ſcensâ ſcaphâ, filiis relictis, fugit.

qd-

dnam liberis ejus facturum Agathoclem putet, per quem ipſe *·ris careat?* Tunc reſpondit, *ſatis habere ſe, quòd ſuperſtites eſſe Agathoclis liberis ſciat.* Poſt hæc Pœni ad perſequendum li reliquias duces in Siciliam misêrunt, cum quibus Agatho-; pacem æquis conditionibus fecit.

LIBER XXIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1 *Agathocles tranſit in Italiam adversùs Brutios: quorum origo & potentia paucis perſtringitur.*

2 *Agathocles vi morbi expugnatus revertitur in Siciliam, ubi turbæ domeſticæ, quæ uxorem & liberos Agathoclis in Ægyptum pellunt. Agathoclis obitus.*

3 *·yrrhi Epirotæ bella & res geſtæ, cùm in Siciliâ, tum in Italiâ.*

4 *Hieronis, Siciliæ principis laudatiſſimi, dignitas & virtus.*

CAPUT I.

AGATHOCLES, rex Siciliæ, [1] pacificatus cum Carthaginienſibus, [a] partem civitatum, à ſe fiducia virium diffidentem, armis ſubegit. Dein quaſi anguſtis inſulæ ·inis clauderetur, [b] cujus imperii partem primis incrementis ſperaverat quidem, in Italiam tranſcendit; [2] exemplum ·nyſii ſecutus, qui multas civitates Italiæ ſubegerat. Primi r hoſtes illi Brutii fuêre, qui & fortiſſimi, tum & opulen·ni videbantur, ſimul & ad injurias vicinorum prompti. ·n multas civitates Græci numinis Italiâ expulerant:

Agathocles in Brutios bellum gerit. Brutiorum origo.
An.M.3773. Ol. 124. 4. Urb. C. 472. Ant. C. 279.

INTERPRETATIO.

a *Subegit partem urbium, quæ fidentes ·ribus recuſabant ipſi parere.*

b *Licet* olim *non* auſus *eſſet ſperare partem illius regni,* cùm *fortuna ipſi favere cœpit.*

NOTÆ.

Pacificatus.] Metuens ſibi à Dino· ad quem defecerant plurimi, pacem ·ditione fecit, ut Carthaginienſes eas reciperent, quibus anteà imperâſſent.

2. *Exemplum Dionyſii junioris.*] Uterque in Italiam trajecit; ſenior, ut regnum amplificaret; junior, ut furorem vitaret hoſtium.

[1] auctores

1 auctores quoque ſuos Lucanos bello vicerant, & pacem cu his, æquis legibus fecerant. [a] Tanta feritas animorum erat, nec origini ſuæ parcerent. Namque Lucani iiſdem legibus beros ſuos, quibus & Spartani, inſtituere ſoliti erant. Quip ab initio pubertatis, in ſylvis inter paſtores habebantur, [b] ſi miniſterio ſervili, ſine veſte quam induerent, vel cui incub rent; ut à primis annis duritiæ parſimoniæque, ſine ullo uſu bis, aſſueſcerent. Cibus his præda venatica, potus, aut lactis, fontium liquor erat. Sic ad labores bellicos indurabantur. rum igitur ex numero quinquaginta primo ex agris finitimor prædari ſoliti; confluente deinde multitudine, ſollicitati præ cùm plures facti eſſent, infeſtas regiones reddebant. Itaque f gatus quærelis ſociorum Dionyſius, Siciliæ tyrannus, ſexcen Afros ad compeſcendos eos miſerat, quorum caſtellum, prodit ſibi per Bruttiam mulierem, expugnavêrunt; ibíque civitate concurrentibus ad opinionem novæ urbis paſtoribus, ſtatuêru Bruttióſque ſe ex nomine mulieris vocavêrunt. Primum cum Lucanis, originis ſuæ auctoribus, bellum fuit. Quâ vi riâ erecti, cùm pacem æquo jure feciſſent, cæteros finitimos ar ſubegêrunt; tantáſque opes brevì conſecuti ſunt, ut pernic etiam regibus haberentur. 2 Denique Alexander rex E quum in auxilium Græcarum civitatum, cum magno exercit Italiam veniſſet, cum omnibus copiis ab his deletus eſt. [c] Q feritas eorum ſucceſſu felicitatis incenſa, diu terribilis finit fuit. Ad poſtremum imploratus Agathocles, ſpe ampliandi re à Siciliâ in Italiam trajecit.

In Siciliam reverſus moritur.

CAP. II. [d] Principio adventûs opinionis ejus concuſſi, leg ad eum, ſocietatem amicitiámque petentes miſerunt.

INTERPRETATIO.

a *Ita erant feroces, ut non parcerent* populis unde duxerant *originem.*

b *Sine miniſtris* qui ipſis *inſervirent.*

c *Quare illorum ferocitas, aucta diuturnâ felicitate, fuit terribilis diu vicinis.*

d *Ubi primum audiêrunt eum veni in Italiam, perterriti miſêrunt legatos,* &c.

NOTÆ.

1. *Auctores quoque ſuos Lucanos.*] Lucani fuêrunt paſtores, qui excuſſo ſervitutis jugo, tempore Dionyſii ſenioris, trans Laum fluvium ſedes poſuêre: unde à Lucanis dicti ſunt Βρέντιοι, quod eorum linguâ *fugativos* ſonat; à Romanis verò *Brutii*, quaſi bruti, vecordes & ſtupidi; quòd ſecundo bello Punico deſciviſſent, ad Annibalem; quare ſemper ſine honore ullo, ſine dignitate habiti ſunt, ad ſervilia tantùm compelli ſoliti. A Bretto Herculis fili nomen illis inditum Stephanus, Βρ Euſtathio, Βρούτιοι Ptolemæo, *B* Feſto. Eorum verò regio Βρεττανία lybio, Βρεττία Straboni, Diodoro, & næo dicitur.

2. *Denique Alexander.*] Moloſſus quo ſuprà diximus.

;athocles ad cœnam invitatos, ne exercitum trajici viderent, 1 poſterum ſtatutâ his die, conſcensâ nave, fruſtratus eſt. Sed udis haud lætus eventus fuit: ſiquidem reverti eam in Sicili-, interjectis paucis diebus, vis morbi coëgit, quo toto corpore nprehenſus, [b] per omnes nervos articulóſque humore peſtifero ſſante, velut inteſtino ſingulorum membrorum bello, impugna-ur. Ex quâ deſperatione bellum inter filium nepotémque ejus, num jam quaſi mortui vindicantes, oritur: occiſóque filio :gnum nepos occupavit. Igitur Agathocles, [c] cùm morbi cu-& ægritudo graviores eſſent, & inter ſe alterum alterius malo ſceret, deſperatis rebus, uxorem ſuam Texenam, genitóſque eâ duos parvulos, cum omni pecuniâ, & familiâ, regalíq; inſtru-nto, quo præter illum nemo regum ditior fuit, navibus impo-s, Ægyptum, unde uxorem acceperat, remittit; timens ne præ-iem regni ſui hoſtem paterentur. Quanquam uxor diu, ne ab :o divelleretur, deprecata eſt, [d] ne diſceſſus ſuus adjungi nepo-parricidio poſſet; & tam cruentè hæc deſeruiſſe virum, quàm impugnâſſe avum videretur; *Nubendo ſe non proſperæ tantùm, omnis fortunæ iniiſſe ſocietatem, nec* [e] *invitam periculo ſpiri-ſui empturam, ut extremos viri ſpiritus exciperet; & exe-ırum officium, in quod, profectâ ſe, nemo ſit ſucceſſurus, ob-ıio debitæ pietatis impleret.* Diſcedentes parvuli, flebili ulu-ı amplexi patrem tenebant. Ex alterâ parte uxor maritum, 1 ampliùs viſura oſculis fatigabat. Nec minùs ſenis lacrymæ ſerabiles erant. Flebant hi morientem patrem; ille exules :ros: hi diſceſſu ſuo ſolitudinem patris, ægri ſenis; ille in m regni ſuſceptos relinqui in egeſtate lugebat. Inter hæc ia omnis, aſſiſtentium fletibus tam crudelis diſcidii impleta, ›nabat. Tandem finem lacrymis neceſſitas profectionis im-uit, & mors regis proficiſcentes filios inſequuta eſt. Dum c aguntur, Carthaginienſes, cognitis quæ in Siciliâ agebantur, :aſionem totius inſulæ occupandæ datam ſibi exiſtimantes, gnis viribus eò trajiciunt, multáſque civitates ſubigunt.

An.M.3774. Ol. 125. 1. Urb. C. 473. Ant. C. 278.

INTERPRETATIO.

Eos decepit conſcenſâ nave pollicitus ſe :uturum *eos die ſequenti.*

Dum humor corruptus pervadit omnes ıos *& articulos, cruciatur quaſi bello in-*ıo *in ſingulis membris.*

Cùm anxietas & ſollicitudo graviores eſ-ipſo morbo, & mœror morbum, & mor-mœrorem augeret.

d *Ne diſceſſus ipſius tam grande crimen eſſet, quàm parricidium à nepote commiſ-ſum.*

e *Et libenter ſe expoſituram mortis pericu-lo, modò poſſet & adeſſe marito morienti, & debitâ pietate reddere exequiarum of-ficium, quod nemo facturus ſit, ſi proficiſ-catur in Ægyptum.*

NOTA.

. *Regnum nepos.*] Quis Agathocli fi-, quiſve nepos fuerit quidve geſſerint ›o, incertum eſt. Periêrunt enim Dio-libri, quibus Agathoclis mortem per-ſecutus eſt. Non diu ſanè illius nepos regnavit, cùm paucis poſt annis Hieron in principem electus fuerit.

Pyrrhi bella in Siciliâ & Italiâ.

CAP. III. Eo tempore & Pyrrhus adversùs Romanos bell[a] gerebat; qui imploratus à Siculis in auxilium, ſicuti dictum [eſt], cùm Syracuſas veniſſet, [1] multáſque civitates ſubegiſſet, rex S[ici-]

An.M.3777. Ol. 125. 4. Urb. C. 476. Ant. C. 275.

liæ, ſicut Epiri appellatur. Quarum rerum fœlicitate lætus, [2] [He-]leno filio Siciliæ, velut avitum (nam ſuſceptus ex filiâ Agatho[cli]s regis erat) Alexandro autem Italiæ regnum deſtinat. Poſt hæc n[ob]ta ſecunda prælia [3] cum Carthaginienſibus facit. Interjecto [de-]inde tempore, legati ab [4] Italicis ſociis venêre, nuntiantes, *Ro[ma-]nis reſiſti non poſſe, deditionémque futuram, niſi ſubveniat.* An[xius] tam ambiguo periculo, incertúſque quid ageret, vel quibus [pri-]mum ſubveniret, in utrumque pronus conſultabat. Quippe [im-]ſtantibus hinc Carthaginienſibus, inde Romanis, periculoſum [vi-]debatur exercitum in Italiam non trajicere: periculoſius, à [Si-]ciliâ deducere; ne aut illi non latâ ope, aut hi deſerti ami[tte-]rentur. In hoc æſtu periculorum, tutiſſimus portus conſilio[rum] viſus eſt omnibus viribus decernere in Siciliâ; &, profligatis C[ar-]thaginienſibus, victorem exercitum tranſponere in Italiam. [5] [Ita-]

An.M.3779. Ol. 126. 2. Urb. C. 478. Ante C. 273.

que conſerto prælio, cùm ſuperior fuiſſet, quoniam tamen [6] à [Si-]ciliâ abiret, pro victo fugere viſus eſt: ac propterea ſocii [ab] eo [7] defecêrunt; & imperium Siciliæ tam citò amiſit, qu[am] facilè quæſierat. Sed nec in Italiâ [8] meliore fœlicitate [u]s

NOTÆ.

1. *Multas civitates.*] Victis Carthaginienſibus, Erycen expugnavit, oppidum munitiſſimum, fugatíſque ſæpiùs Mamertinis Meſſanæ incolis, eorum diripuit oppida. *Plutarchus.*

2. *Heleno filio.*] Qui ex Lanifsâ Agathoclis filiâ natus erat: illius tamen filium non Helenum, ſed Alexandrum dicit Plutarchus.

3. *Cum Carthaginienſibus facit.*] Tot præliis eorum fregit audaciam, ut pecuniam, ſi pacem concederet, pollicerentur; quibus ille reſpondit, unam pacis ineundæ eſſe rationem, ſi inſulâ exceſſiſſent.

4. *Italicis ſociis.*] Samnitibus & Tarentinis, quos bis Romanorum Conſules vicerant, primùm Fabricius, deinde Ruffinus.

5. *Conſerto prælio.*] Sibi non conſtat Juſtinus: nec enim Pyrrhus tunc decertavit in Siciliâ, ſed navali prælio, ut ait Plutarchus, dum è Siciliâ in Italiam tranſiret: quâ in pugnâ non vicit; ſed, amiſsâ claſſis parte maximâ, fugit in Italiam.

6. *A Siciliâ abiret.*] Dum è Siciliâ petit Italiam, reſpectans ad inſulam, comitibus dixit, *O qualem, amici, palæſtram Ca[rtha-]ginienſibus & Romanis relinquimus.*

7. *Defecerunt.*] Civitatem aliæ Ca[rtha-]ginienſium partes, aliæ Mamertinoru[m ſe-]cutæ ſunt.

8. *Meliore fœlicitate.*] Pyrrhus [...] militum fortiſſimis, in Marcum Cu[rium] qui ad Beneventum conſederat, mov[it,] eum faciliùs ſejunctum à collegâ vinc[eret:] ſed ille, collatis ſignis, primam aciem [...]tus, eum fugavit, hoſtes ab uno [...] pepulit, in altero elephantos, qui [...] nam ſtragem ediderant, conjectis [...] avertit in fugam, qui retrò per ſuos [...]tis, ordines turbavêrunt. Pyrrhus, a[...] 23 millibus, fugit in Græciam. *Ità [Plu-]tarchus.* Oroſius tamen vult triginta millia hoſtium cæſa, victóſque ait [ele-]phantos, quòd Romani malleolos ſtup[...] volutos ac pice obſitos, uncis inſuper a[...] tenaces, eóſque inflammatos in turr[...] terga belluarum immitterent; ſeu p[...] ſi Floro & Zonaræ credimus, pullus [ele-]phantis vulneratus, ſeſſoribus exc[...] cùm matrem paſſim quærerent, eáq; d[...]

n Epirum revertitur. Admirabilis utriúſque rei caſus in exemım fuit. [a] Nam ſicut antè ſecundâ fortunâ, rebus ſupra vota entibus, Italiæ Siciliæque imperium, & [2] tot de Romanis viırias adſtruxerat; ita nunc adverſa, velut in oſtentationem ſragilitatis humanæ, deſtruens quæ cumulaverat, Sicilienſi næ naufragium maris, & fœdàm adversùs Romanos pugnam, pémque ab Italiâ diſceſſum adjecit.

CAP. IV. Poſt profectionem à Siciliâ Pyrrhi, magiſtratus Iiero creatur: cujus tanta moderatio fuit, ut, conſentiente omm civitatum favore, dux adversùs Carthaginienſes primùm, x rex crearetur. Hujus futuræ majeſtatis ipſa infantis educa quaſi prænuntia fuit: quippe genitus erat patre Hierocle, ɔili viro, cujus origo [5] à Gelo, antiquo Siciliæ tyranno, maıat: ſed maternum illi genus ſordidum, atque adeò [6] pudibunn fuit. Nam ex ancillâ natus, [b] ac propterea à patre, velut ıoneſtamentum generis, expoſitus fuerat. [c] Sed parvulum, & nanæ opis egentem, apes, congeſto circa jacentem melle, multdiebus aluêre. Ob quàm rem reſponſo aruſpicum admonitus er, qui regnum infanti [7] portendi canebant, parvulum recolt, omníque ſtudio ad ſpem majeſtatis, quæ promittebatur, in-

Hieronis dignitas & virtus.
An.M. 3782.
Ol. 12? I.
Urb. C. 481.
Ante C. 270.

INTERPRETATIO.

Sicut enim favens fortuna conceſſerat regnum Italiæ, Siciliæque, & tot victo- de Romanis ſuccedentes ſecundùm ; ita nunc adverſa, quaſi vellet oſten- humanam fragilitatem, auferendo quæ rat, adjecit amiſſioni Siciliæ naufra- in mari, & cladem à Romanis acceptam, & diſceſſum ab Italiâ probroſum.

b *Et ideò expoſitus eſt à patre tanquam dedecus familiæ ſuæ.*

c *Sed apes aluêrunt per multos dies puerum, egentem ſubſidio hominum, melle congeſto circa* ipſum humi *jacentem.*

NOTÆ.

motata cæteríque elephanti concitati, tum ordines turbârunt, & victoriam nanis peperêre.

. *In Epirum revertitur.*] Milonem, fique Helenum, cum octo millibus pedi, equitum octingentis Tarenti reliquit.

. *Tot de Romanis victorias.*] Ter tan justo prælio cum Romanis dimicavit : no, victor ; altero aut victus, aut victoincerta fuit ; tertio, planè devictus, & Italiâ pulſus eſt, quod breviter Florus ; *dem feræ, quæ primam victoriam abſtunt, ſecundam parem fecerant, tertiam controverſiâ tradidêre.*

3. *Fragilitatis humanæ.*] Hanc rerum ietatem Plutarchus non fortunæ, ſed viri ingenio tribuit, qui, quæ fortiter pugnando acquirebat, ſemper rerum novarum ſpe corrumperet. Unde Antigonus eum cum aleatore conferre ſolebat, qui multa & ſecunda jaceret, ſed jactu neſciret uti.

4. *Hiero creatur.*] Non antiquus ille à Pindaro laudatus, ſed junior celebratus à Theocrito.

5. *A Gelo.*] Scribendum eſt, *à Gelone.*

6. *Pudibundum.*] Malim *pudendum fuit.*

7. *Portendi canebant.*] Apes modò fœlicitatem, ut Hieroni & aliis, modò infelicitatem, ut Pompeio ante Pharſalicam, & Bruto ante Philippenſem pugnam portendêrunt.

ſtituit. a Eidem in ludo inter coæquales diſcenti lupus tabul in turbâ puerorum repentè conſpectus, eripuit. Adoleſcenti q que, prima bella ineunti, aquila in clypeo, [1] noctua in haſtâ c ſedit. Quod oſtentum, & conſilio cautum, & manu prompt regémque futurum ſignificabat. Denique [2] adversùs provocat ſæpè pugnavit, ſempérque victoriam reportavit. A Pyrrho multis militaribus donis donatus eſt. Pulchritudo ei corporis ſignis, vires quoque in homine admirabiles fuêre: in alloc blandus, in negotio juſtus, in imperio moderatus: prorſus ut r ei regium deeſſe, præter regnum, videretur.

INTERPRETATIO.

a *Dum ſcholâ ſtuderet inter pueros ſibi æquales.*

NOTÆ.

1. *Noctua in haſtâ.*] Noctua, ſi volâſſet, victoriam; ſi conſediſſet, exitium minabatur: quod Hieroni accidit, cùm Agathocles bello Punico noctuas per caſtra clam emiſit, ut per caſtra volitantes militùm animos confirmarent, ut narrat Diodorus. Hinc manavit adagium, *N volat.*

2. *Adverſus provocatores.*] Mame & Carthaginienſes vicit ſæpè; cum manis etiam bellum geſſit: ſed paulò compoſitâ pace, ab eorum partibus ſtet

LIBER XXIV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Græciæ civitates aliæ in alias aſſurgunt.*
2. *Ptolemæi Macedonis in ſororem Arſinoën conſpiratio.*
3. *Inceſtuoſæ Ptolemæi & Arſinoës nuptiæ tragicis caſibus l- vuntur.*
4. *Gallorum, qui Ptolemæum vicêrunt & interfecêrunt, in M- cedoniam irruptio.*
5. *Quo ſtratagemate Ptolemæum aggreſſi ſint, & oppreſſer t. Macedonum luctus & inſtauratio.*
6. *Alia Gallorum, Brenno duce, in Græciam expeditio: & ſpoliatione Delphici templi conſilium. Hujus templi & ora deſcriptiones.*
7. *Brenni & aliorum conſultatio de templi oppugnatione; & tatio ad milites.*
8. *Oppugnatio irrita, & clades Gallici exercitûs, Brenno in- fecto.*

CAPUT

CAPUT I.

Græciæ civitates aliæ in alias inſurgunt.

An.M.3775. Ol. 125. 2. Urb. C. 474. Ante C. 277.

DUM hæc in Siciliâ geruntur, interim in Græciâ diſſidentibus inter ſe bello Ptolemæo Cerauno, & [1] Antiocho, & [2] Antigono, regibus: [a] omnes fermè Græciæ ates, ducibus Spartanis, velut occaſione datâ, ad ſpem litis erectæ, miſſis invicem legatis, per quos in ſocietatis fœalligarentur, in bellum prorumpunt: &, ne cum Antigo- [3] ſub cujus regno erant, bellum cœpiſſe viderentur, ſocios Ætolos aggrediuntur, cauſas belli prætendentes, quòd con- Græciæ ſacratum Apollini [4] Cirrhæum campum, per vim pâſſent. Huic bello ducem deligunt Arean, qui adunato citu, urbes, ſatáque in his campis poſita, depopulatur: auferri non poterant, incendit. [b] Quod cùm è montibus picati Ætolorum paſtores eſſent, congregati admodùm genti, ſparſos hoſtes, ignorantéſque quanta manus eſſet, iam conſpectum illis metus & incendiorum fumus abſtule- conſectantur, trucidatíſque admodùm novem millibus, præs in fugam vertêrunt. Reparantibus deinde Spartanis bel- auxilium multæ civitates negavêrunt, exiſtimantes, domimem eos, non libertatem Græciæ, quærere. Intereà inter bellum finitur; nam Ptolemæus, pulſo Antigono, cùm um totius Macedoniæ occupâſſet, pacem cum Antiocho; affinitatémque cum Pyrrho, datâ ei in matrimonium â ſuâ jungit.

Ptolemæi in ſororem Arſinoën conſpiratio.

CAP. II. Exinde externo metu depoſito, impium & facinoro- animum ad domeſtica ſcelera convertit, inſidiáſque Arſinoë ri ſuæ inſtruit; quibus & filios ejus vitâ, & ipſam [6] Caſſandreæ poſſeſſione privaret. Primus ei dolus fuit, ſimulato amore,

INTERPRETATIO.

a *Omnes fermè urbes Græciæ, quaſi occaſio data* eſſet *libertatis recuperandæ, aggrediuntur bellum, ducibus Spartanis, & miſſis legatis ad ſingulas* civitates, *ut* omnes *veniant in ſocietatem belli.*

b *Quod paſtores Ætolorum videntes è montibus, ſimul juncti ferè quingenti, inſectantur hoſtes diſperſos, & ignorantes quantus eſſet numerus illorum, quia timor & fumus excitatus ex incendio impediebat, ne videre* poſſent numerum Ætolorum.

NOTÆ.

1. *Antiocho.*] Sotero, filio Seleuci Nicanoris.

2. *Antigono.*] Gonata, qui filius erat Demetrii Poliorcetæ.

3. *Sub cujus regno.*] Urbes Græciæ plurimas & Peloponneſum poſſidebat.

4. *Cirrhæum campum.*] Qui juxta litus ſinus Corinthiaci extenditur. Sic dictus à Cyrrhâ, quæ urbs eſt Phocidis, ad radices montis Parnaſſi. Unde Apollo Cirrhæus etiam nuncupatur.

5. *Filiâ ſuâ.*] Antigona, quæ Ptolemæi privigna, non filia fuit.

6. *Caſſandreæ urbis.*] Urbs eſt Macedoniæ maritima, ad ſinum Thermaïcum, non procul à Theſſalonicâ; à Caſſandrâ Priami filiâ nomen habere dicitur.

ſororis

ſororis matrimonium petere: aliter enim ad ſororis filios,
rum regnum occupaverat, quàm concordiæ fraude pervenire
poterat. Sed nota ſcelerata Ptolemæi voluntas ſorori erat.
que non credenti [a] mandat, *velle ſe cum filiis ejus regni c*
tium jungere: cum quibus non ideò ſe armis contendiſſe, qu
eripere his regnum; ſed quòd id facere ſui muneris vellet.
hoc mitteret arbitrum jurisjurandi, quo præſente, apud deo
trios, quibus vellet obſecrationibus, ſe obligaret. Incerta Ar
quid ageret: ſi mitteret, decipi perjurio; ſi non mitteret,
vocare rabiem fraternæ crudelitatis timebat. Itaque plus li
quàm ſibi timens, quos matrimonio ſuo protecturam ſe ar
batur, mittit ex amicis ſuis Chodionem: quo perduct
ſanctiſſimum Jovis templum, veterrimæ Macedonum relig
Ptolemæus, ſumptis [1] in manus altaribus, contingens ipſa
lachra & pulvinaria deorum, inauditis ultimíſque execra
bus adjurat, *ſe ſincerâ fide matrimonium ſororis petere; n*
paturúmque ſe eam reginam; neque in contumeliam ejus ſe
uxorem, alióſve, quàm filios ejus, liberos habiturum. Ar
poſtquam & ſpe impleta eſt, & metu ſoluta, ipſa cum fratre
loquitur: cujus vultus, & blandientes oculi, cùm fidem non
norem quàm jusjurandum promitterent, reclamante [2] Ptole
filio *fraudem ſubeſſe*, in matrimonium fratris concedit.

Inceſtuoſæ ejus nuptiæ. Filios ſororis necat.

An.M.3775. Ol. 125. 2. Urb. C. 274. Ante C. 277.

CAP. III. Nuptiæ magno apparatu, lætitiâque omnium
brantur. Ad concionem quoque vocato exercitu, capiti ſ
diadema imponit, reginámque eam appellat. Quo nomine i
titiam effuſa Arſinoë, quia, quod morte Lyſimachi prioris n
amiſerat, recepiſſet; ultrò virum in urbem ſuam Caſſandrea
vitat, cujus urbis cupiditate fraus ſtruebatur. Prægreſſa
virum, diem feſtum urbi in adventum ejus indicit: domos,
pla, cæteráque omnia exornari jubet: aras ubique hoſtiáſque
poni: filios quoque ſuos, Lyſimachum ſexdecim annos na
Philippum triennio minorem, utrumque formâ inſignem, coro
occurrere jubet. [b] Quos Ptolemæus, ad celandam fraudem
pidè & ultra modum veræ affectionis amplexus, oſculis diu
gat. Ubi ad portam ventum eſt, occupari arcem jubet; p
interfici. Qui, cùm ad matrem confugiſſent, in gremio ejus

INTERPRETATIO.

a *Mandat ſe velle regnum regere ſimul cum ejus filiis, & in eos ſe non geſſiſſe bellum, ut horum eriperet regnum, ſed ut illis poſteà redderet.*

b *Quos Ptolemæus ad fraudem te amplectitur, & oſculatur ſæpiùs quàn illi, qui verè diligunt.*

NOTÆ.

1. *In manus altaribus.*] Quod moris fuit in jurejurando apud Veteres; unde aræ anſæ dictæ ſunt, *ex Varrone.*

2. *Ptolemæo filio.*] Ejus liberos n Lyſimachum & Philippum, an terti ceſſerit Ptolemæus, incertum.

)ſcula trucidantur; proclamante Arſinoë, quòd tantum ne-
ıt nubendo, aut poſt nuptias contraxiſſet. Pro filiis ſæpè ſe
ıſſoribus obtulit: frequenter corpore ſuo puerorum corpora
exata protexit: vulneráque excipere, quæ liberis intende-
ır, voluit. [a] Ad poſtremum etiam ſpoliata funeribus filiorum,
veſte, & crinibus ſparſis, cum duobus ſervulis ex urbe
acta, [2] Samothraciam in exilium abit; eò miſerior quòd
cum filiis ei non licuit. Sed nec Ptolemæo inulta ſcelera
nt. Quippe diis immortalibus tot perjuria, & tam cruenta
cidia vindicantibus, brevi pòſt à Gallis ſpoliatus regno, cap-
e, vitam ferro, ut meruerat, amiſit.

AP. IV. Namque [3] Galli, abundanti multitudine, cùm eos *Galli in Macedoniam irrumpunt.*
caperent terræ quæ genuerant, trecenta millia hominum ad
novas quærendas, [4] velut ver ſacrum miſêrunt. Ex his
o in Italiâ conſedit, quæ & [5] urbem Romanam captam in-
it: & portio Illyricos ſinus, ducibus avibus (nam augurandi
ɔ Galli præter cæteros callent) per ſtrages Barbarorum pene-
:, & [6] in Pannoniâ conſedit: gens aſpera, audax, bellicoſa,
e [7] prima poſt Herculem, cui ea res virtutis admirationem

INTERPRETATIO.

)*enique denegatâ etiam* facultate *ſepe- filios, veſte lacerâ, &c.*
Quæ inacceſſa juga Alpium, & loca on poſſunt propter frigus habitari, tranſcendit prima poſt Herculem: cujus virtus admirationem & immortalitatem conſecuta eſt, quia tranſcenderat Alpes.

NOTÆ.

Sciſſâ veſte, &c.] Hunc morem uſur-: Antiqui, ut habitu ſqualido ſpar- crinibus, & cinere nonnunquam s incederent.

Samothraciam.] Samos inſula duplex .ltera in Mari Icario, Ioniæ vicina, rocul ab Epheſo; altera in Mari ı, ad oſtia Hebri, inter Lemnum & ım, quæ, quia Thraciæ adjacet Sa- acia dicitur, de quâ hîc loquitur ıs.

Galli.] Hujus expeditionis duas cauſas Livius; alteram, ſpem prædæ; al-, penuriam commeatuum pro tantâ udine.

Velut ver ſacrum.] Ver ſacrum ſic ex- Dionyſius Halicarn. Quoties in ali- ivitate vulgi multitudo nimiùm ex- et, nec alimenta ſufficerent omnibus; ılpiam conſecratos quot annus pare- ɔmines, foras ideò emittebant, ut alias ſedes armis quærerent; creditúmque eſt illis adeſſe Deum, cui dicabantur.

5. *Romanam urbem.*] Victis Romanis, Brennus urbem captam incendit; ſed, dum Capitolium à Manlio defenſum obſidet, à Camillo exule, qui Romanorum reliquias collegerat, cum ſuis ad internecionem deletur. Hoc notum omnibus.

6. *In Pannoniâ.*] Regio fuit Europæ maxima, inter Danubium ad Septentrionem & Ortum, Noricum ad Occaſum, & Illyricum ad Meridiem. Duplex fuit; ſuperior versùs Occaſum, ubi nunc pars Auſtriæ, Stiriæ, Vindorum Marchiæ, Sclavoniæ, & Carniolæ; inferior Ortum versùs, ubi nunc magnâ pars Hungariæ & Sclavoniæ. Multæ aliæ ſunt hujus diviſiones apud Auctores, de quibus non eſt hîc agendi locus.

7. *Prima poſt Herculem.*] Hercules Alpes ſuperaverat, ut Geryonem in Hiſpaniâ tyrannum occideret.

&

& immortalitatis fidem dedit, Alpium [1] invicta juga, & fi intractabilia loca tranſcendit: ibi, domitis Pannoniis, per tos annos cum finitimis varia bella geſsêrunt. Hortante d ſucceſſu, diviſis agminibus, alii Græciam, alii Macedon omnia ferro proterentes, petivêre. Tantúſque terror Gallic minis erat, ut etiam reges non laceſſiti, ultrò pacem ingen cuniâ mercarentur. Solus rex Macedoniæ Ptolemæus adve Gallorum intrepidus audivit; híſque cum paucis & incon tis, quaſi bella non difficiliùs quàm ſcelera patrarentur, cidiorum furiis agitatus, occurrit. Dardanorum quoque leg nem, viginti millia armatorum in auxilium offerentem, ſpr additâ inſuper contumeliâ; [a] *actum de Macedoniâ* dicen *cùm totum Orientem ſoli domuerint, nunc in vindictam fi Dardanis egeant: milites ſe habere filios eorum, qui ſub Al dro rege ſtipendia, toto orbe terrarum victores, fecerint.* ubi Dardano regi nuntiata ſunt, inclytum illud Macedoniæ num brevi, immaturi juvenis temeritate, caſurum dixit.

Ptolemæus à Gallis occiditur.
An.M.3775.
Ol. 125. 2.
Urb. C. 474.
Ante C. 277.

CAP. V. Igitur Galli, duce [2] Belgio, ad tentandos M donum animos, legatos ad Ptolemæum mittunt, offerente cem, ſi emere velit: ſed Ptolemæus inter ſuos belli metu p Gallos petere gloriatus eſt. Nec minùs ferociter ſe legatis, inter amicos jactavit; *aliter ſe pacem daturum negando, principes ſuos obſides dederint, & arma tradiderint:* [b] *non enim ſe, niſi inermibus habiturum.* Renuntiatâ legatione, riſêre undique acclamantes, *brevì ſenſurum, ſibi an illi conſulente cem obtulerint.* Interjectis diebus, prælium conſeritur, vic Macedones cæduntur. Ptolemæus multis vulneribus fauciu pitur: caput ejus amputatum, & lanceâ fixum, totâ acie ac rorem hoſtium circumfertur. Paucos ex Macedonibus fuga vavit: cæteri aut capti, aut occiſi. Hæc cùm nuntiata per nem Macedoniam eſſent, portæ urbium clauduntur; luctu nia replentur: [c] nunc orbitatem amiſſorum filiorum doleb nunc excidia urbium metuebant: nunc Alexandri, Philip regum ſuorum nomina, ſicuti numina, in auxilium vocab *ſub illis ſe non ſolùm tutos, verùm etiam victores orbis terr extitiſſe.* [d] *Ut tuerentur patriam ſuam, quam gloriâ rerum*

INTERPRETATIO.

a *Dicens* brevì *perituram Macedoniam, quæ vicerat* omnes populos *Orientis, ſi non poſſit defendere fines ſuos ſine Dardanis.*

b *Non habiturum ſe fidem* Gallis, *niſi eſſent inermes.*

c *Nunc dolebant ſe orbatos eſſe filiis i lio occiſis.*

d *Orabant ut defenderent patriam quam reddiderant illuſtriſſimam & p ſimam, rebus à ſe præclarè geſtis.*

NOTÆ.

1. *Invicta juga.*] Meliùs reponas *invia.*

2. *Belgio.*] Qui Belgis nomen Pauſanias tamen Bolgium appellat.

ſt

…m *cœlo proximam reddidiſſent*; *ut opem afflictis ferrent*, *quos* … *& temeritas Ptolemæi regis perdidiſſet*, orabant. [a] De…ntibus omnibus, non votis agendum [1] Soſthenes, unus de …ædonum principibus, ratus, contractâ juventute, & Gallos …riâ exultantes compeſcuit, & Macedoniam ab hoſtili po…ione defendit. Ob quæ virtutis beneficia, multis nobilibus …um Macedoniæ affectantibus, [2] ignobilis ipſe præponitur: …m rex ab exercitu appellatus eſſet, ipſe non in regis, ſed du…omen jurare milites compulit.

…AP. VI. Intereà Brennus, quo duce portio Gallorum in Græ… ſe effuderat, auditâ victoriâ ſuorum, qui Belgio duce Ma…nes vicerant, [b] indignatus partâ victoriâ opimam prædam, & …ntis ſpoliis onuſtam tam facilè relictam eſſe, ipſe adunatis … millibus peditum, & xv millibus equitum, in Macedoniam …ipit. Cùm agros villáſque popularetur, occurrit ei cum in…to exercitu Macedonum Soſthenes: ſed pauci à pluribus, …li à valentibus, facilè vincuntur. Itaque cùm victi ſe Ma…nes intra muros urbium condidiſſent, victor Brennus, nemine …bente, totius Macedoniæ agros deprædatur. Inde, quaſi ter…jam ſpolia ſorderent, animum ad deorum immortalium …la convertit, ſcurriliter jocatus, [4] *locupletes deos largiri homi… oportere.* Statim igitur Delphos iter vertit, [c] prædam reli…, aurum offenſæ deorum immortalium præferens, *quos nul…ibus egere*, *ut qui eas largiri hominibus ſoleant*, affirmabat. …mplum autem Apollinis Delphis poſitum eſt [6] in monte

Galli Brenno duce, Delphos petunt. Templi Delphici deſcriptio.

INTERPRETATIO.

…um *omnes deſperant*, *Soſthenes unus* …*incipibus Macedonum*, *arbitratus non* …*ndum votis*, *ſed armis*, *omnes juvenes* …*it.*

Ægrè ferens Macedoniam *repletam prædis opimis*, *& ſpoliis totius Orientis*, *tam facilè victam à Belgio.*

c *Vehementiùs cupiens* auferre *prædam & aurum*, *quàm religionem & deorum* cultum *non violare.*

NOTÆ.

Soſthenes.] Ante Soſthenem, Meleager …s duos, & Antipater dies quadraginta …ue regnârunt, ut tradit Euſebius.

Ignobilis.] Priùs unum de principi…ixit: Non fuit Soſthenes ſanguine re… ſed nobili tamen oriundus.

CL *millibus.*] Diodorus habet CXL …l.

Locupletes deos.] Quâ cavillatione …eſt etiam Dionyſius, dum juberet men… …rgenteas ex omnibus delubris afferri, …tiam eſſe jactitans, à quibus bona pre…r, ab iis porrigentibus nolle ſumere, …fert Cicero.

Templum Apollinis.] Hujus templi …nem tradit Diodorus. Ingens erat terræ hiatus, quò fortè accedentes capellæ, continuò ſonos & geſtus mirificos edere cœpêrunt: quòd ubi vidit paſtor, & ipſe acceſſit, quem incolæ pleríque imitati, idem quod acciderat capris experti ſunt. Quare quiſque rebus in dubiis illo oraculo pro ſe uſus eſt: cùm verò alienatâ mente in hiatum præcipitarentur, placuit vaticinandi munus, virgini primùm, deinde vetulæ ſacerdoti committere; quo, ut tutiùs fungeretur, machina ſuper hiatum extructa eſt, quæ cùm tres haberet pedes, tripodis nomen obtinuit.

6. *In monte Parnaſſo.*] Mons eſt Phocidis, Muſis & Apollini ſacer, inter Cythæronem & Heliconem, Poëtarum verſibus notiſſimus.

Parnaſſo,

Parnaſſo, in rupe undique impendente: ibi civitatem frequ hominum fecit; [a] qui, ad affirmationem majeſtatis unc concurrentes, in eo ſaxo conſedêre: atque ita templum & ci tem non muri, ſed præcipitia; nec manu facta, ſed natu præſidia defendunt; [b] prorſus ut incertum ſit, utrùm munin tum loci, an majeſtas dei plus hîc admirationis habeat. M ſaxi rupes in formam theatri receſſit. Quamobrem & homi clamor, [c] & ſi quando accedit tubarum ſonus, perſonantib reſpondentibus inter ſe rupibus, multiplex audiri, ampliò quàm editur, reſonare ſolet. Quæ res majorem majeſtatis rorem ignaris rei, & admirationem ſtupentibus plerúmque a In hoc rupis anfractu, mediâ fermè montis altitudine, pla exigua eſt, atque in eâ profundum terræ foramen, [d] quo oracula patet: ex quo frigidus ſpiritus, vi quâdam velut ven ſublime expulſus, mentes vatum in vecordiam vertit; in táſque deo, reſponſa conſulentibus dare cogit. Multa igitu & [1] opulenta regum populorúmque viſuntur munera; qu magnificentiâ ſui, reddentium vota gratam voluntatem, & rum reſponſa manifeſtant.

Brenni & aliorum ducum conſultatio.

CAP. VII. Igitur Brennus, cùm in conſpectu haberet plum, diu deliberavit, an confeſtim rem aggrederetur; an feſſis viâ militibus, noctis ſpatium ad reſumendas vires d Emanus & Theſſalorus duces, qui ſe ad prædæ ſocietatem xerant, [e] amputari moras jubent, dum imparati hoſtes, & re adventus ſui terrori eſſet: interjectâ nocte & animos hoſti forſitan & auxilia acceſſura, & vias quæ tunc pateant, obſtruc iri. Sed Gallorum vulgus, ex longâ inopiâ, ubi primùm v cæteríſque commeatibus referta rura invenit, non minùs a dantiâ quàm victoriâ lætum per agros ſe ſparſerat; deſertí ſignis, ad occupanda omnia pro victoribus vagabantur. Qu dilationem Delphis dedit. [f] Primâ namque opinione adve

INTERPRETATIO.

a *Qui habitârunt in eâ rupe,* in quam *venerant undique,* moti *celebritate* illius loci *propter* dei *majeſtatem.*

b *Ita ut difficile ſit judicare, an plus admirationis mereatur munimentum loci, quam majeſtas dei.*

c *Et ſi fiat aliquis ſonus tubarum, ſolet audiri multiplex, & major quam emittitur, rupibus inter ſe reſpondentibus.*

d *Ex quo eduntur oracula.*

e *Nolunt expectare diutiùs, quia eorum ventus improviſus terruerat hoſtes non p tos ad reſiſtendum; & ne fortè illâ noct hoſtes reſumerent vires & venirent ipſis a lia, & viæ obſtruerentur, quæ tunc pate*

f *Ubi rumor increbuit Gallos adven dicitur oraculum prohibuiſſe agricolis ne na & meſſes efferrent domibus.*

NOTA.

1. *Opulenta regum.*] Graviter de Chriſto querebatur impius Porphyrius, quòd ad nativitate, nulla ex deorum oraculis utilitas caperetur; ſilebant enim omnia oracula.

Gallor

…rum prohibiti agreſtes oraculis feruntur, meſſes, vináque efferre: Cujus rei ſalutare præceptum non priùs intellectum uàm vini, cæterarúmque copiarum abundantiâ, velut morâ, s objectâ, auxilia finitimorum convenêre. Priùs itaque urſuam Delphi, aucti viribus ſociorum, permunivêre, quàm vino, velut prædæ, incubantes, ad ſigna revocarentur. Ha- Brennus lecta ex omni exercitu peditum ſexaginta quinque : Delphorum ſociorúmque non niſi quatuor millia militum ; quorum contemptu Brennus, ad acuendos ſuorum animos, dæ ubertatem omnibus oſtendebat, [1] ſtatuáſque cum quadri- quarum ingens copia procul viſebatur, ſolido auro fuſas eſſe : ue in pondere, quàm in ſpecie, habere prædæ affirmabat.

AP. VIII. [b] Hâc aſſeveratione incitati Galli, ſimul & he- mero ſaucii, ſine reſpectu periculorum in bellum ruebant. *Clades Gallorum, Brenno interfecto.* rà, Delphi plùs in deo, quàm in viribus reponentes, cum An.M.3776. mptu hoſtium reſiſtebant, ſcandentéſque Gallos é ſummo Ol. 125. 3. is vertice, partim ſaxo, partim armis obruebant. In hoc Urb. C. 475. m certamine, repentè univerſorum templorum antiſtites, Ant. C. 276. & [2] ipſæ vates, ſparſis crinibus, cum inſignibus atque in- pavidi vecordéſque in primam pugnantium aciem procur- : *adveniſſe deum* clamant; *eúmque ſe vidiſſe deſilientem in um per culminis aperta faſtigia. Dum omnes opem dei ſup- er implorant, juvenem ſuprà humanum modum inſignis pul- dinis, comitéſque ei duas armatas virgines, ex propinquis s Dianæ Minervæque ædibus occurriſſe, nec oculis tantùm ſe perſpexiſſe; audîſſe etiam ſtridorem arcûs, ac ſtrepitum rum: proinde ne cunctarentur, diis anteſignanis, hoſtem cæ- & victoriæ deorum ſocios ſe adjungere,* ſummis obſecratio- monebant. Quibus vocibus incenſi, omnes certatim in um proſiliunt. Præſentiam dei & ipſi ſtatim ſenſêre: nam terræ motu portio montis abrupta Gallorum ſtravit exerci- & [c] confertiſſimi [4] cunei non ſine vulneribus hoſtium diffi-

INTERPRETATIO.

a *…tendebat omnibus magnitudinem præ- … currus, & deorum ſtatuas conflatas …ido auro, quarum ingens multitudo videbatur; & dicebat illas eſſe multò quam apparerent.*

b *His dictis Galli incitati, & ebrii vino,* quod biberant *die præcedenti.*

c *Et moles ingentes terræ avulſæ ex monte vulnerabant hoſtes.*

NOTÆ.

1 *…tatuas cum quadrigis.*] Crœſus mille … ex auro ſolido fuſos Apollini Del- … miſerat, ex quibus facta eſt ara tota … *Ità Herodotus.*

2 *…pſæ vates.*] Ipſæ vates, id eſt, Phœ- … & Pythiæ. Hæc, & quæ ſequun- …us fabulæ quàm veritatis habent.

3. *Terræ motu.*] Viginti ſex millia partim ferrò, partem metu panico, periêrunt. *Ex Pauſan. & Valer. Max.*

4. *Cunei.*] Cuneus etiam dicitur conglobata militum multitudo: cuneus enim propriè eſt inſtrumentum ferreum, cujus prima pars acutior, latior altera: hinc cunei militares dicuntur.

ſati

pati ruebant. Inſecuta deinde tempeſtas eſt, quæ grandii frigore ſaucios ex vulneribus abſumpſit. Dux ipſe Brer cùm dolorem vulnerum ferre non poſſet, [1] pugione vitam vit. Alter ex ducibus, punitis belli auctoribus, cum de millibus ſauciorum citato agmine Græciâ excedit. Sed nec gientibus fortuna commodior fuit: ſiquidem [a] pavidis null tectis acta nox; nullus ſine labore & periculo dies; aſſidui bres & gelu, nix concreta, & fames, & laſſitudo, [b] & ſuper maximum pervigiliæ malum, miſeras infelicis belli reliquias terebant. Gentes quoque nationéſque, per quas iter habe palantes velut prædam ſectabantur. Quo pactò evenit, ut [2] mo ex tanto exercitu, qui paulò antè fiduciâ virium etiam versùs deos contendebat, vel ad memoriam tantæ cladis ſi eſſet.

INTERPRETATIO.

a *Non audebant præ timore noctè manere in tectis.*

b *Et prætereà vigiliæ,* quod eſt *malum maximum, exitium afferebant reliquiis miſeris infelicis exercitûs.*

NOTÆ.

1. *Pugione.*] Præ pudore acceptæ cladis cum veneno vitam finiiſſe tradit Pauſanias. Addit Diodorus, auctorem fuiſſe ſuis, ut, creato rege Cicorio, ſaucios omnes interficerent: quare viginti millia ſuorum languentes animas ferro exigêrunt.

2. *Nemo ex tantò exercitu.*] Sibi conſentit Juſtinus; illorum enim p in Aſiam, partem in Thraciam ex fugiſſe poſteà dicit, refértque Polybius qui ſuperfuerant, circa Byzantium c tiſſe.

LIBER XXV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Gallorum in Antigonum, Macedoniæ regem, conſpiratio.*
2. *Dum ad prædam currunt, prædæ fiunt ipſi, & Antig pacem obtinet. Nomen Gallorum formidabile, & armo invicta fœlicitas.*
3. *Pyrrhus Macedoniâ potitur, Antigono ejecto.*
4. *Pyrrhus, dum monarchiam ſomniat, à Spartanis mulier atteritur.*
5. *Pyrrhus apud Argos occiditur: cujus elogium & rerum ſ mam Juſtinus ſubjicit.*

CAPUT

CAPUT I.

NTER duos reges, Antigonum & Antiochum, [1] ſtatutâ pace, cùm in Macedoniam Antigonus reverteretur, novus eidem repentè hoſtis exortus eſt. Quippe Galli, qui à nno duce, cùm in Græciam proficiſceretur, ad terminos gentuendos relicti fuerant, ne ſoli deſides viderentur, peditum ıdecim millia, equitum tria millia armavêrunt: fugatiſque Getarum Triballorúmque copiis, Macedoniæ imminentes, tos ad regem miſêrunt, qui pacem ei venalem offerrent, ſi- l & regis caſtra ſpecularentur. Quos Antigonus, pro rega- ıúnificentiâ, ingenti apparatu epularum ad cœnam invitavit. Galli, expoſitum grande auri argentíque pondus admirantes, ıe prædæ ubertate ſolicitati, infeſtiores quàm venerant, re- untur. [a] Quibus & elephantos ad terrorem, velut inuſitatas baris formas, rex oſtendi juſſerat, & [3] naves onuſtas copiis ıonſtrari: ignarus, quòd quibus oſtentatione virium metum ıjicere exiſtimabat, eorum animos, ut ad opimam prædam, itabat. Itaque legati ad ſuos reverſi, omnia in majus ex- entes, opes pariter & negligentiam regis oſtendunt: *referta & argento caſtra; ſed neque vallo, foſſáve munita: & quaıtis munimenti in divitiis haberent, ita eos omnia officia militaintermiſiſſe: prorsùs quaſi ferri auxilio non indigerent, quoniam ndarent auro.* — *Gallorum in Antigonum conſpiratio.* An.M.3757. Ol. 120. 1. Urb. C. 456. Ante C. 295.

CAP. II. Hâc relatione, avidæ gentis animi ſatis ad prædam tabantur. Accedebat tamen & exemplum Belgii, qui non gno antè tempore Macedonum exercitum cum rege trucidave- Itaque, conſentientibus omnibus, noctè caſtra regis aggre- ntur: qui, præſentiens tantam tempeſtatem, ſignum pridie erat, ut, omnibus rebus ablatis, in proximâ ſilvâ taciti ſe ultarent. Neque aliter ſervata caſtra, quàm quòd deſerta ſunt. uidem Galli, ubi omnia vacantia, nec ſine defenſoribus — *Galli ab Antigono vincuntur. Gallorum nomen formidabile.*

INTERPRETATIO.

[a] *Quibus rex juſſerat oſtendi elephantos, belluas à Gallis nunquam viſas, ad terrorem* iendum.

NOTÆ.

Statutâ pace.] Softhene à Gallis, ut tur, vel devicto, vel occiſo, Maces Pyrrhum regem expetebant, qui nperium Siciliæ animum adjicere ma- Interim Antigonus Gonatas, & ochus Soter Macedoniam, tanquam num regnum, ambiebant: ſed tan- Antiochus, qui longè latéque imperabat in Aſiâ, Macedoniam ceſſit Antigono.

2. *Getarum.*] Qui Danubii ripam, Pontum versùs, incolebant.

3. *Naves onuſtas copiis.*] Hoc vero non ſimile videtur: Antigonus enim vitam privatam egerat, & Macedoniam acceperat multis attritam cladibus,

modo,

modò, verùm etiam ſine cuſtodibus vident, non fugam hoſtiur ſed dolum arbitrantes, diu intrare portas timuêrunt. Poſtremùr integris & intactis munimentis, ſcrutantes potiùs quàm diripie tes, caſtra occupavêrunt. Tunc, ablatis quæ invenerant, ad lit convertuntur. Ibi, dum naves incautiùs diripiunt, à remigibı & ab exercitûs parte, quæ eò cum conjugibus & liberis confug rant, nihil tale metuentes trucidantur: [a] tantáque cædes Gall rum fuit, ut Antigono pacem opinio hujus victoriæ, non à Gal tantùm, verùm etiam à finitimorum feritate præſtiterit. Qua quàm Gallorum eâ tempeſtate tantæ fœcunditatis juventus fu ut [1] Aſiam omnem velut examine aliquo implerent. Deniqı neque reges Orientis ſine mercenario Gallorum exercitu ulla b la geſſêrunt: neque pulſi regno ad alios quàm ad Gallos con gêrunt. Tantus terror Gallici nominis, & armorum invicta f citas erat, ut aliter neque majeſtatem ſuam tutam, neque am ſam reciperare ſe poſſe ſine Gallicâ virtute arbitrarentur. Itac [2] in auxilium à Bithyniæ rege invocati, regnum cum eo, pa victoriâ, diviſêrunt, eámque regionem Gallogræciam cognor navêrunt.

Pyrrhus Macedoniâ potitur. An.M.3780. Ol. 126. 3. Urb. C. 479. Ante C. 272.

CAP. III. Dum hæc in Aſiâ geruntur, interim in Siciliâ P rhus, à Pœnis navali prælio victus, ab Antigono Macedoniæ r ſupplementum militum per legatos petit: [b] denuncians, *nî m tat, redire ſe in regnum neceſſe habere, incrementa rerum, quæ Romanis voluerit, de ipſo quæſiturum.* Quod ubi negatum leg retulêrunt, diſſimulatis cauſis, repentinam fingit profectione Socios interim parare bellum jubet: arcis Tarentinæ cuſtodi Heleno filio, & amico Miloni tradit. Reverſus in Epirum tim fines Macedoniæ [3] invadit: cui Antigonus cum exercitu currit; victúſque prælio in fugam vertitur. Atque ita Pyrr Macedoniam in deditionem accipit; &, veluti damna amiſſæ ciliæ Italiæque acquiſito Macedoniæ regno penſâſſet, relict Tarenti filium & amicum arceſſit. Antigonus autem cum pa

INTERPRETATIO.

a *Et tanta fuit ſtrages Gallorum, ut non tantùm Galli, ſed etiam* gentes *finitimæ barbaræ, territæ famâ hujus victoriæ, non auſæ ſint bellum inferre Antigono.*

b *Denuncians, niſi mittat* auxilia, *neceſſe eſſe redire in regnum ſuum, & ſe* geſturum in eum bellum, *ut fines r ſui dilatet, quod volebat facere* diſpe *Romanorum.*

NOTÆ.

1. *Aſiam omnem.*] Aſiam minorem intelligit: ultra Taurum enim non penetrârunt Galli, niſi aliquantô pòſt, pecuniâ conducti à regibus Syriæ.

2. *In auxilium.*] Attalicorum regum ditionem diu populati obtinuêrunt ab iis Bithyniam, quàm ſuo nomine Gallo Græciam dixerunt.

3. *Invadit.*] Primùm cum Anti congredi non auſus, urbes aliquas ce tum, commiſſo in Chaoniâ prælio, líſque, qui pro Antigono ſtabant, co fis, & elephantorum & phalangis d dextram iis protendens, ad partes ſuas traxit.

equitibı

tibus, fugæ comitibus, repentè fortunæ ornamentis deſtitutus, iſſi regni ſpeculaturus eventum, Theſſalonicam ſe recepit; de cum conductâ Gallorum mercenariâ manu bellum repa-. Rurſus à Ptolemæo Pyrrhi filio [2] funditùs victus, cum m comitibus fugiens, non jam recuperandi regni ſpem, ſalutis latebras, ac fugæ ſolitudines captat.

AP. IV. [c] Igitur Pyrrhus, in tanto [3] faſtigio regni colloca- *Pyrrhus à Spartanis repellitur.* jam nec eo, ad quod votis perveniendum fuerat, contentus, ciæ, Aſiæque regna meditatur. Neque illi major ex imperio, An.M.3782. ex bello voluptas erat: nec quiſquam Pyrrhum, quà tuliſ- Ol. 127. 1. ıpetum, ſuſtinere valuit. Sed, ut ad devincenda regna in- Urb. C. 481. habebatur, ita devictis acquiſitíſque celeriter carebat. Ant. C. 270. ò meliùs [4] ſtudebat acquirere imperia, quàm retinere. Itacùm copias [5] Cherroneſo tranſpoſuiſſet, legationibus Athenin, & [6] Achæorum, Meſſeniorúmque excipitur. Sed & Grænnis, admiratione nominis ejus, ſimul & rerum adversùs ınos Pœnóſque geſtarum gloriâ attonita, adventum ejus ex-ɔat. Primum illi bellum [7] adversùs Spartanos fuit: ubi [8] manulierum, quàm virorum virtute exceptus, Ptolemæum fili- & exercitûs partem robuſtiſſimam amiſit. Quippe oppugnanti

INTERPRETATIO.

ıit Theſſalonicam, ut recuperare poſ- ım regnum, ſi qua oriretur occaſio. *quærit latebras,* ut *vitam* ſervet; *dines,* quò poſſit *fugere.*

c *Poſtquam Pyrrhus pervenit ad tantam potentiam, cogitat ſubigere Græciam & Aſiam, non contentus eâ poteſtate, quam vix ſperare debuerat.*

NOTÆ.

heſſalonicam.] Ad ſinum Thermai- ıunc Græcarum urbium eſt nobi-

unditùs victus.] Urbs tamen plu- fide Antigoni remanſerunt. *Ex* ɔ.

ſtigio regni.] Pyrrhus, Athenien- Meſſeniorum laudibus elatus, im- ı vocavit Antigonum, qui non pallium, ſed purpuram adhuc

ıdebat acquirere.] Eum Antigonus ımilem dicebat, qui ſpe lucri pro- diſſipat. Talis etiam Alexander cujus geſta dum legeret aliquan-tus Cæſar, eum admiratum ferunt iſſe in animum quomodo quæſi-t, ſed tantùm ut nova quæſitis

rroneſo.] *Peloponneſo* meliùs dixe-

6. *Achæorum.*] Achaia latè ſumpta Theſſaliâ, Epiro, Peloponneſo, & Mari circumſcribitur: in Bœotiam, Atticam, Megaridem, Phocidem, Locros, Ozolas, & Doridem regiones dividitur. Propriè dicta eſt pars Peloponneſi, inter Corinthum Patras.

7. *Adversùs Spartanos.*] Eum Spartam evocavit Cleonymus, ex ſtirpe regiâ oriundus, indignè ferens regnare Areum ejus ex fratre nepotem.

8. *Majore mulierum.*] Obſeſſi à Pyrrho Spartani in Cretam mulieres amandare cogitabant: ſed illæ, cùm ſe, everſâ urbe, vivere velle negarent, foſſam continuò ducunt, ſimul cum ſenibus & pueris, tertiámque foſſæ partem ſex cubitos latam, altam quatuor, longam octo jugera, hâc nocte perficiunt; ubi verò diluxit, potum, cibum, armáque juvenibus ſubminiſtrabant. *Plutarchus.*

urbem, ad tutelam patriæ tanta multitudo fœminarum conci rit, ut non fortiùs victus, quàm verecundiùs, [1] recederet. Po [2] Ptolemæum filium ejus, adeò ſtrenuum, & manu fortem fu tradunt, ut urbem [3] Corcyram cum ſexaginta ceperit: [a] it prælio navali quinqueremem ex ſcaphâ cum ſeptem inſilue captámque tenuerit. In oppugnatione quoque Spartanorum uſ in mediam urbem equo procurrerit; ibique concurſu multitud interfectus ſit. Cujus corpus ut relatum patri eſt, [b] dixiſſe P rhum ferunt, *aliquantò tardiùs eum, quàm timuerit ipſe, vel meritas ejus meruerit, occiſum eſſe.*

Pyrrhus apud Argos occiditur. Ejus elogium. An.M.3782. Ol. 127. 1. Urb. C. 481. Ant. C. 270.

CAP. V. Repulſus à Spartanis Pyrrhus [4] Argos petit: [5] dum Antigonum in urbe clauſum expugnare conatur, inter c fertiſſimos violentiſſimè dimicans, [6] ſaxo de muris ictus occidi Caput ejus Antigono refertur: qui [7] victoriâ mitiùs uſus, fil ejus Helenum, cum Epirotis ſibi deditum, in regnum rem eique, [8] inſepulti patris oſſa in patriam referenda tradidit. conſtans inter omnes auctores fama eſt, nullum, nec ejus, ne

INTERPRETATIO.

a *Et in certamine navali inſiluerit ex ſcaphâ cum ſeptem ſociis in navem* maximam, quippe *quæ haberet quinque ordines remorum.*

b *Fertur Pyrrhus dixiſſe filium ſuu terfectum eſſe aliquantò tardiùs quan metuebat, vel illius temeritas merebatur.*

NOTÆ.

1. *Recederet.*] Ubi utrinque uno & altero die acriter pugnatum eſſet, Pyrrhus, ſuperatâ foſsâ, equo in urbem irrumpit: ſed illius equus ictus ſagittâ, cùm eum effudiſſet, cecinit receptui, dum hoſtes ingruunt undique; & poſt adventum Ammeniæ, qui exercitûs Antigoni partem ducebat, ab obſidione diſceſſit. *Hæc Plutarch.*

2. *Ptolemæum filium.*] Non ibi occiſus eſt Ptolemæus: ſed dum, obſidione ſolutâ, Argos Pyrrhus repetit, Areus, qui ex Cretâ redierat, eum aggreſſus, Ptolemæum fortiter dimicantem interfecit.

3. *Corcyram.*] Inſula eſt Maris Ionii notiſſima non procul ab Epiro, inter Acroceraunios montes & Leucaden; *Corfeu.*

4. *Argos petit.*] Dum civium principes Ariſtias & Ariſtippus, inter ſe diſſentiunt, & ille Pyrrhum, hic Antigonum vocat.

5. *Dum Antigonum.*] Omnia confudit Juſtinus: dum Ariſtias de nocte Pyrrhum in urbem inducit, Ariſtippus Antigoni filium cum valido præſidio ex alterâ parte acceſſit: quare totâ nocte magnâ confuſione certatum eſt: ſed ubi c territus eſt Pyrrhus & hoſtium m dine, & figura tauri cum lupo pugı fuerat enim prædictum illi mortem i cùm eam ſpeciem cerneret.

6. *Saxo de muris ictus.*] Dum e tentat egredi, & Helenus parenti ferre feſtinat; Pyrrhus fugiens in f currit: elephas enim caſu ſuo aditu tæ obſtruxerat: quare dum alii i alii egredi properant, Pyrrhus in ho ruentes ſe convertit, & cum Argiv dam, à quo fuerat leviter vulr pugnabat; cùm mota periculo filii ingentem tegulam è feneſtrâ in illiu abjecit: tum à Zopyro Antigon cognitus, capite truncatus eſt. Qu tis Plutarchus narrat.

7. *Victoriâ mitiùs uſus.*] Cùm næus ejus filius Pyrrhi caput ad projeciſſet, ille filium baculo & abegit à ſe chlamyde oculis admo crymavit.

8. *Inſepulti.*] Illius caput ad t magnificè cremâſſe teſtatur Plutarch

pe

oris ætatis regem [1] comparandum Pyrrho fuiſſe; raróque inter reges tantùm, verùm etiam inter illuſtres viros, aut ſanctioris, aut juſtitiæ probatioris viſum fuiſſe: Scientiam è rei militaris in illo viro tantam fuiſſe, ut, cum Lyſima- Demetrio, Antigono, tantis regibus bella gerens, invictus per fuerit. Illyriorum quoque, Siculorum, Romanorum- & Carthaginienſium bellis, [2] nunquam inferior, plerum- etiam victor extiterit: qui patriam certè ſuam anguſtam, bilémque, famâ rerum geſtarum, & claritate nominis ſui, orbe illuſtrem reddiderit.

NOTÆ.

Comparandum Pyrrho.] Alexandro ıs, Pyrrho ſecundas, ſibi tertias dabat bal, uti narrant Livius & Plutarchus.

2. *Nunquam inferior.*] Semel à Romanis, ſemel à Carthaginienſibus victus eſt, ut diximus.

LIBER XXVI.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Peloponneſii per proditionem Antigono traduntur. Ariſtotimus tyrannus Epirotas affligit, & Hellanici prudentiâ opprimitur.*
2. *Antigonus Gallis occurrit, qui in furorem verſi conjuges & liberos ſuos trucidant: deinde Numinis vindictâ omnes internecione delentur. Antigoni varii caſus.*
3. *Alexander, Pyrrhi filius, in regnum reſtituitur. Regni Cyrenarum turbulentus ſtatus.*

CAPUT I.

POST mortem Pyrrhi non in Macedoniâ tantùm, verùm etiam in Aſiâ, Græciâque, magni bellorum motus fuêre. Nam & Peloponneſii per proditionem Antigono traditi; variante hominum partim dolore, partim gaudio, prout ulæ civitates aut auxilium de Pyrrho ſperaverant, aut ıs ſuſtinuerant, ita aut cum Antigono ſocietatem junge-, aut mutuis inter ſe odiis in bellum ruebant. Inter- *Peloponneſii Antigono traduntur. Ariſtotimus tyrannus ab Hellanico opprimitur.*

INTERPRETATIO.

Et, dum alii populi dolent de morte *i, alii gaudent: ſingulæ civitates vel ſocietatem cum Antigono, vel inter ſe bella gerunt, prout vel ſperaverant auxilium à Pyrrho, vel eum metuebant.*

An.M.3783. Ol. 127. 3. Urb. C. 482. Ante C. 269.

hunc turbatarum provinciarum motum, [1] Epirorum quoque ur ab Ariſtotimo principe per tyrannidem occupatur: à quo, cù multi ex primoribus occiſi, plures in exilium acti eſſent, Ætc per legatos poſtulantibus, conjuges liberóſque exulum redder primò negavit: poſteà, quaſi pœniteret, proficiſcendi ad ſuos o nibus matronis poteſtatem dedit; diemque profectionis ſtatu Illæ, quaſi in perpetuum cum viris exulaturæ, pretioſiſſima qu que auferentes, cùm ad portam, quaſi uno agmine profectur conveniſſent, omnibus rebus expoliatæ, in carcerem recludu tur: occiſis priùs in gremio matrum parvulis liberis, virginib que ad ſtuprum direptis. [a] Ad tam ſævam dominationem ſ pentibus omnibus, princeps eorum [2] Hellanicus, ſenex & li ris orbus, ut qui nec ætatis nec pignoris reſpectu timeret, c tractos domum fidiſſimos amicorum in vindictam patriæ hor tur. [b] Cunctantibus privato periculo publicum finire, & deli randi ſpatium poſtulantibus, arceſſitis ſervis jubet obſerari fo tyrannóque nunciari, *mitteret qui conjuratos apud ſe compreh deret:* [c] objectans ſingulis, *ſe, quia liberandæ patriæ auctor non poſſit, deſertæ ultorem futurum.* Tunc illi, ancipiti peri lo circumventi, honeſtiorem viam eligentes, conjurant in tyr ni necem: atque ita Ariſtotimus, quinto poſtquam tyrannid occupaverat menſe, opprimitur.

Galli, occiſis uxoribus ab Antigono, delentur.

An.M.3784. Ol. 127. 3. Urb. C. 483. Ante C. 268.

CAP. II. Intereà Antigonus cùm multiplici bello, & Ptolen regis, & [3] Spartanorum, premeretur; [d] novúſque illi hoſtis Ga græciæ exercitus affluxiſſet; in ſpeciem caſtrorum parvâ manu versùs cæteros relictâ, adversùs Gallos totis viribus proficiſci. Quibus cognitis, Galli cùm & ipſi ſe prælio pararent, in auſp pugnæ hoſtias cædunt: quarum extis cùm magna cædes, interit que omnium prædiceretur, non in timorem ſed in furorem ve

INTERPRETATIO.

a *Dum omnes attoniti ſunt propter tam crudelem dominationem, Hellanicus nobiliſſimus omnium civium hortatur amicorum fidiſſimos, quos in domum convocârat, ad ulciſcendam patriam: nec enim timebat ſibi, quia ſenex erat; nec liberis, quia nullos habebat.*

b *Dum omnes dubitant* an debeant ſe *objicere periculo, ut finem imponant* calan ti *publicæ.*

c *Objiciens ſingulis ſe ultorem fore p ab ipſis deſertæ, cùm non poſſit ipſis per dere, ut illam liberent à tyranno.*

d *Cùm novi hoſtes, id eſt, Galli in habitantes, in eum bellum moviſſent.*

NOTÆ.

1. *Epirorum quoque urbs.*] Mendoſus eſt locus; legendum *Eliorum*, ut patet ex Plutarcho & Pauſaniæ Eliacis: Glareanus tamen (neſcio quo auctore) *Epidauriorum* legit.

2. *Hellanicus.*] Non ab Hellanico, ſed à Cylene Ariſtotimus necatus eſt.

3. *Spartanorum.*] Antigonus, n urbibus in Peloponneſo potitus, Spar etiam ſubjicere ſibi cogitabat: ſed, Philadelphus Spartanis mitteret au ipſi non tantùm cum Spartanis, ſed e cum Ptolemæo bellum gerendum fuit.

ſpen-

rantéſque deorum minas expiari cæde ſuorum poſſe; conjuges liberos ſuos trucidant, auſpicia belli à parricidio incipientes. anta rabies feros animos invaſerat, ut non parcerent ætati, cui am hoſtes pepercisſent, bellúmque [1] internecivum cum liberis, erorúmque matribus gererent, pro quibus bella ſuſcipi ſolent. aque, quaſi ſcelere vitam victoriámque redemiſſent, ſicut erant enti ex recenti ſuorum cæde, in prælium non meliore eventu im omine proficiſcuntur. [b] Siquidem pugnantes, priùs [2] parridiorum furiæ, quàm hoſtes circumvenêre; obverſantibúſque e oculos manibus interemptorum, omnes occidione cæſi. Tanſtrages fuit, ut pariter cum hominibus dii conſenſiſſe in exiti-. parricidarum viderentur. Poſt hujus pugnæ eventum, Ptoleeus & Spartani victorem hoſtium exercitum declinantes, in iora ſe recipiunt. Antigonus quoque, ubi eorum diſceſſum et, recenti adhuc ex priori victoriâ militum ardore, [3] bellum henienſibus infert. [4] In quo cùm occupatus eſſet, interim lexander rex Epiri ulciſci mortem patris Pyrrhi cupiens, s Macedoniæ depopulatur. Adversùs quem cùm reverſus à æciâ Antigonus eſſet, tranſitione militum deſtitutus regnum cedoniæ cum exercitu amiſit. Hujus filius [6] Demetrius puer nodùm, abſente patre, reparato exercitu, non ſolùm amiſſam cedoniam recipit, verùm etiam Epiri regno Alexandrum ſpo-. Tanta vel mobilitas militum, vel fortunæ varietas erat, ut iſſim reges, nunc exules, nunc reges viderentur.

CAP. III. [7] Igitur Alexander, cùm exul ad Acarnanas confugíſ- non minore Epirotarum deſiderio, quàm ſociorum auxilio, in *Alexander Pyrrhi filius, in regnum*

INTERPRETATIO.

Itaque, quaſi vitam ſibi conſervâſſent, *victoriam peperiſſent, ſcelere* commiſſo. *Quia dum pugnant, furiæ, ob parricidia patrata, illos prius aggreſſæ ſunt, quàm hoſtes; & omnes occiſi ſunt, dum obverſatur memoriæ recordatio* filiorum *interfectorum.*

NOTÆ.

Internecivum.] Alii *internecinum* ſcri-.

Parricidiorum furiæ.] Id eſt animus conſcius, & ſcelerum ſtimulis agitatus.

Bellum Athenienſibus, &c.] Quod dium Muſæo impoſitum ejeciſſent.

In quo cum occupatus eſſet.] Difficilis urbis expugnatio; Ptolemæus enim Paum miſerat cum claſſe, & Areus ipſe anorum rex ſubſidio venerat; ſed, uam & Spartani & Ægyptii diuturnâ ione feſſi receſſerunt, Athenienſes ſoeſtituti urbem dedere coacti ſunt Ano, qui benignè uſus victoriâ, ubi Muſæo impoſuit præſidium, & ipſe receſſit. *Hæc Pauſanias.*

5. *Alexander.*] Ex Lanaſsâ, Agathoclis filiâ, ſuſceptus, & rex Italiæ à Pyrrho deſtinatus.

6. *Demetrius puer.*] Quo modo id præſtiterit, non liquet; conſtat tamen ex Euſebio, Antigonum ad 23 annos Macedoniæ regnum poſſediſſe.

7. *Igitur Alexander.*] An ille regno expulſus fuerit, & deinde reſtitutus, incertum; mirum enim his de rebus apud Hiſtoricos ſilentium.

reſtituitur Cyrenarum Regni ſtatus.

regnum reſtituitur. Per idem tempus rex Cyrenarum [1] Agas de cedit; qui ante infirmitatem, Berenicen unicam filiam, ad finien da cum Ptolemæo fratre [2] certamina, filio ejus deſponderat. Se poſt mortem regis, mater virginis Arſinoë, [a] ut invitâ ſe contra ctum matrimonium ſolveretur, miſit qui ad nuptias virginis, reg numque Cyrenarum, Demetrium fratrem regis Antigoni, à Ma cedonia arceſſerent: qui & ipſe ex filiâ Ptolemæi procreatus era Sed nec Demetrius moram fecit. Itaque cùm ſecundante vent celeriter Cyrenas advolâſſet, fiduciâ pulchritudinis, quâ nim placere ſocrui cœperat, [b] ſtatim à principio ſuperbus, regiæ fami liæ, militibúſque impotens erat: ſtudiumque placendi à virgir in matrem contulerat. Quæ res ſuſpecta primò virgini, dein po pularibus militibúſque inviſa fuit. Itaque, verſis omnium an mis in Ptolemæi filium, inſidiæ Demetrio comparantur: cu cùm in lectum ſocrûs conceſſit, percuſſores immittuntur. Se Arſinoë, auditâ voce filiæ, ad fores ſtantis, & præcipientis *ut ma tri parceretur*, adulterum paulisper corpore ſuo protexit. Qu interfecto, Berenice, & ſtupra matris, ſalvâ pietate, ulta e [c] & in matrimonio ſortiendo, judicium patris ſecuta.

INTERPRETATIO.

a *Ut ſolveretur matrimonium* quod *contractum fuerat contra ipſius voluntatem.*

b *Ab initio imperii, ob ſuperbiam, diſplicebat regiæ familiæ, & militibus.*

c *Et ſecuta eſt judicium patris, dum ma trimonium contraxit* cum Ptolemæi filio.

NOTÆ.

1. *Agas.*] *Magam* vocant Pauſanias & Athenæus.

2. *Certamina.*] Ille enim hoſtili animo in fratrem Philadelphum, Antiochi Soteris filiam uxorem duxit, ſoceróque perſuaſit, ut violato fœdere bellum inferret Philad pho: quod dum ille moliretur, Ptolemæ diviſis copiis, totam Antiochi vaſtavit tionem. *Ità Pauſanias.*

LIBER XXVII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Seleucus novercam & fratrem infantem interficit.*
2. *Claſſe naufragio amiſsâ, civitates amiſſas recipit, prælio ctus aufugit: auxilium noxium à fratre Antiocho Hier petit, & impetrat.*
3. *Aſiæ lacerus ſtatus, In Antiochum Hieracem & Seleucum N minis vindicta.*

CAPU

CAPUT I.

MORTUO Syriæ rege Antiocho, cùm in locum ejus filius 2 Seleucus ſucceſſiſſet, hortante matre Laodice, quæ prohibere debuerat, auſpicia regni 3 à parricidio Quippe Berenicen, novercam ſuam, ſororem Ptolemæi Ægypti, cum parvulo fratre ex eâ ſuſcepto, interficit. Quo e perpetrato, & infamiæ maculam ſubiit, & Ptolemæi implicuit. Porrò 4 Beronice, cùm ad ſe interficiendam didiciſſet, 5 Daphnæ ſe claudit: ubi cùm obſideri eam ırvulo filio nunciatum Aſiæ civitatibus eſſet, recordatione e, majorúmque ejus dignitatis, caſum tam indignæ forniſerantes auxilia ei omnes misêre. Frater quoque Ptole- periculo ſororis exterritus, relicto regno, cum omnibus vi- advolat. Sed Berenice ante adventum auxiliorum, cùm ıgnari non poſſet, dolo circumventa trucidatur. Indigna nibus viſa. Itaque, cùm univerſæ civitates, quæ defece- ingentem claſſem comparâſſent, a repentè exemplo crude- exterritæ, ſimul & in ultionem ejus quam defenſuri erant, ıæo ſe tradunt: 6 qui niſi in Ægyptum domeſticâ ſeditione catus eſſet, totum regnum Seleuci occupâſſet: tantum vel um, parricidiale ſcelus, vel huic favorem indignè peremptæ ſororis, attulerat.

Seleucus novercam & fratrem interficit.
An.M.3808.
Ol. 133. 3.
Urb. C. 507.
Ante C. 244.

INTERPRETATIO.

tinuò ſe tradunt Ptolemæo, & quia erant crudelitate Seleuci, *& ut ulciſcerentur mortem* Berenices, *quam volebant defendere.*

NOTÆ.

1. *Iortuo Syriæ rege.*] Ita rem narrant mus & Appianus. Poſt diuturna ntiochum deum, Soteris filium, & eum Philadelphum bella; Phila- bello feſſus, Berenicem filiam, de- em Antiocho; qui primùm Laodi- mam uxorem cum filiis Seleuco & ıo aulâ expulit; ſed paulò pòſt, victus, reduxit Laodicen, quæ, ve- ambigui & mobilis animum, eum ſuſtulit.

2. *Seleucus.*] Callinicus (quæ vox vi- ſonat) dictus eſt per antiphraſin, Gallis ſæpè victus fuerat; Pogonem ś, Gallinicum alii nominant.

3. *l parricidio cœpit.*] Filium Bereni- ı matre ab Antiochiæ præfecto oc- avit, ut habet Hieronymus.

4. *Berenice.*] Erat & Philadelphi filia, : Laodices, ſed natu minor.

5. *Daphnæ.*] Vel ſuburbanum Antiochiæ Syriæ, *ex Stephano*: vel lucus fontibus irriguus, undecim ſtadiis ab Antiochiâ diſtans, *ex Strabone*, in quo fanum erat, aſylum Apollinis; Daphne dictus eſt, quod lauris eſſet conſitus.

6. *Qui niſi in Ægyptum*, &c.] Syriam, Ciliciam, & regiones trans Euphratem ſubegit, *ex Hieronymo*. Babylonem etiam cepit, & Laudicen tot criminum ream occidi juſſit, *ex Appiano*.

7. *Revocatus eſſet.*] Quadraginta talentorum millia, auri vaſa pretioſa, ſimulachra deorum 2500 in Ægyptum retulit, quæ Cambyſes olim ex Ægypto rapuerat: Unde Ptolemæus Euergetes, hoc eſt, benefactor, dictus eſt. Hieroſolymis, ſi Joſepho credimus, in Ægyptum rediens, ſacrificavit.

Civitates recipit. Prælio victus fugit. A fratre auxilium petit.
An.M.3811. Ol. 134. 2. Urb. C. 520. Ant. C. 241.

CAP. II. Poſt diſceſſum Ptolemæi, Seleucus, cùm [1] adv civitates, quæ defecerant, ingentem claſſem comparâſſet, rep veluti diis ipſis parricidium vindicantibus, ortâ tempeſtate ſem naufragio amittit; nec quicquam illi ex tanto apparatu,[a] ter nudum corpus, & ſpiritum, & paucos naufragii comites duos fortuna fecit. Miſera quidem res, ſed optanda Seleuco ſiquidem civitates, quæ odio ejus ad Ptolemæum tranſierant, diis arbitris ſatisfactum ſibi eſſet, [b] repentinâ animorum mu one, in naufragii miſericordiam verſæ, imperio ſe ejus reſtitu Lætus igitur malis ſuis, & damnis ditior redditus, velut viribus, bellum Ptolemæo infert: ſed, quaſi ad ludibrium ta fortunæ natus eſſet, nec propter aliud opes regni recepiſſet, ut amitteret, victus prælio, non multò quàm poſt naufra

An.M.3812. Ol. 134. 3. Urb. C. 511. Ante C. 240.

comitatior, [2] trepidus Antiochiam confugit. Inde ad Antioc fratrem literas facit: quibus auxilium ejus implorat, obla Aſiâ, inter fines Tauri montis, in præmium latæ opis. Antic autem cùm eſſet annos XIV natus, ſupra ætatem, regni avidus caſionem non tam pio animo, quàm offerebatur, arripuit: ſ tronis more, totum fratri eripere cupiens, puer ſceleratam vir que ſumit audaciam. Unde *Hierax* eſt cognominatus: [c] quia hominis, ſed accipitris ritu, in alienis eripiendis vitam ſecta Intereà Ptolemæus, cùm Antiochum in auxilium Seleuco v cognoviſſet, nec cum duobus uno tempore dimicaret, in anno cem cum Seleuco pacem facit: ſed pax ab hoſte data interpella fratre, qui, conducto Gallorum mercenario exercitu, [d] pro au bellum, pro fratre hoſtem, imploratus exhibuit. In eo prælio tute Gallorum victor quidem Antiochus fuit: ſed Galli arbitr Seleucum in prælio cecidiſſe, in ipſum Antiochum arma vert liberiùs depopulaturi Aſiam, ſi omnem ſtirpem regiam exti ſent. Quod ubi ſenſit Antiochus, velut à prædonibus, aur redimit, ſocietatémque cum mercenariis ſuis junxit.

INTERPRETATIO.

a *Et vix ipſe nudus evaſit, & vitam ſervavit cum paucis comitibus naufragii.*

b *Se reſtituunt Seleuco, mutatis civium animis propter miſeriam,* in quam redactus eſſet *per naufragium.*

c *Quia ſequens agendi rationem no minis, ſed accipitris, cogitabat* tantù regnis *eripiendis aliis.*

d *Qui imploratus non auxilium* tuli *bellum* intulit; *nec ſe geſſit pro fratr pro hoſte.*

NOTÆ.

1. *Adverſùs civitates.*] Non loquitur de Parthicis, quæ ubi ſemel Arſace duce in Antiochum rebellârunt, nunquam rediêrunt in poteſtatem Seleucidarum.

2. *Trepidus Antiochiam.*] De vi Euergetis, Antiochi Hieracis in fr perfidiâ, Gallorum audaciâ, nihil h alii Hiſtorici: Strabo tamen diſſen fratres meminit.

C

.P. III. Intereà rex Bithyniæ [1] Eumenes, ſparſis conſump- *Aſiæ infelix ſtatus.*
fratribus bello inteſtinæ diſcordiæ, quaſi vacantem Aſiæ An.M.3814.
ſionem invaſurus, victorem Antiochum, Gallóſque aggre- Ol. 135. 1.
[a] Nec difficilè ſaucios adhuc ex ſuperiore congreſſione, in- Urb. C. 513.
ipſe viribus, ſuperat. Eâ namque tempeſtate omnia bella Ant. C. 238.
itium Aſiæ gerebantur: uti quiſque fortior fuiſſet, Aſiam prædam occupabat. Seleucus & Antiochus, fratres, bellum ɛr Aſiam gerebant: Ptolemæus rex Ægypti, ſub ſpecie ſo- ultionis, Aſiæ inhiabat. [b] Hinc Bithynus [1] Eumenes, inde (humiliorum ſemper mercenaria manus) Aſiam depopu- tur: cùm intereà nemo defenſor Aſiæ inter tot prædones iebatur. Victo Antiocho, cùm Eumenes majorem partem occupâſſet, ne tunc quidem fratres, perdito præmio, prop- ıod bellum gerebant, concordare potuêrunt: ſed, omiſſo ɔo hoſte, in mutuum exitium bellum reparant. In eo An- ıs denuò victus, multorum dierum fugâ fatigatus, tandem :erum ſuum [2] Artamenem, regem Cappadociæ, provehitur. o cùm primùm benignè exceptus eſſet, interjectis diebus to quòd inſidiæ ſibi pararentur, ſalutem fugâ quæſivit. Igi- ùm profugo nuſquam tutus locus eſſet, ad Ptolemæum ho- cujus fidem tutiorem quàm fratris exiſtimabat, decurrit; nor vel quæ facturus fratri eſſet, vel quæ meruiſſet à fratre. Ptolemæus non amicior dedito, [3] quam hoſti factus, ſer- ɛum arctiſſimâ cuſtodiâ jubet. Hinc quoque Antiochus ope- ıjuſdam meretricis adjutus, quam familiariùs noverat, de- s cuſtodibus elabitur, fugiénſque à latronibus interficitur. Se- ıs quoque iiſdem fermè diebus, amiſſo regno, equo præci- ıs, [4] finitur. [e] Sic fratres, quaſi & germanis caſibus, ex- ımbo, poſt regna, ſcelerum ſuorum [5] pœnas luêrunt.

INTERPRETATIO.

a *:t cùm integræ eſſent illius vires, ſupe- cile* fratres, *quorum vires erant debi- ob prælia priùs commiſſa.*

b *Inc Eumenes rex Bithyniæ, inde Galli vaſtabant, qui à victis ſemper mer- nducebantur.*

c *Memor quâ pœnâ decreviſſet fratrem afficere,* ſi victor fuiſſet, *vel quam meruiſſet ipſe* ob bellum ipſi illatum.

d *Sed Ptolemæus eum includi juſſit in carcere, non functus officio amici, ſed hoſtis.*

e *Sic fratres germani ſimili ferè more exules ambo, poſt regna amiſſa, dedêrunt pœnas ob commiſſa crimina.*

NOTÆ.

1 *Eumenes.*] Quæ de Eumene Bithyno ıs, alii de Attalo Pergameno refe-

2 *Artamenem.*] *Ariamenem* appellat rus, qui Stratonicen Antiochi ſororem orem duxerat; quare Antiochi ſoce- nalè vocat Juſtinus.

3 *Quam hoſti factus.*] Meliùs dixeris, *Non tam amici debito, quam hoſtis functus.*

4. *Finitur.*] Legendum eſt, *finit.* Sic Tacitus, Tiberius *finivit*, hoc eſt, *mortuus eſt.*

5. *Pœnas luêrunt.*] Seleucus enim pauper & inglorius obiit, Syriâ, magnaque Aſiæ parte ab Euergete ſpoliatus; dicitur tamen à Strabone Antiochiam amplificâſſe.

LIBER

LIBER XXVIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Olympias, Alexandri Epirotæ vidua, Demetrio Ma Phthiam filiam dat uxorem: unde tragœdia & belloru tia.*
2. *Ætoli ſuperbè reſpondent Romanis, qui Acarnanis aux præbebant; & arma movent intrepidè.*
3. *Filiis duobus morbo ſublatis Olympias non diu ſupervivit, damiâ filiâ interfectâ. Epirus graviter affligitur. I trius Macedo moritur. Hujus filii Philippi Antigonus lam ſuſcipit, quam prudenter adminiſtrat.*
4. *Bellum Antigoni adversùs Spartanos, quorum rex Cleo viribus attritis in Ægyptum profugit, ubi interficitur. tigono mortuo Philippus regnat.*

CAPUT I.

Demetrius Olympiadis filiam uxorem ducit: unde bellorum initia.

An.M.3800. Ol. 131. 3. Urb. C. 499. Ant. C. 252.

OLYMPIAS Pyrrhi Epirotæ regis filia, amiſſo m [1] eodémque germano fratre Alexandro, cùm tutela liorum ex eo ſuſceptorum Pyrrhi & Ptolemæi, reg adminiſtrationem, in ſe recepiſſet, [a] ab Ætolis partem [2] naniæ, quam in portionem belli pater pupillorum accep eripere volentibus, ad regem Macedoniæ Demetrium d rit; eíque habenti uxorem Antiochi regis Syriæ ſoro filiam ſuam Phthiam in matrimonium tradit: ut auxi quod miſericordia non poterat, jure cognationis obti

INTERPRETATIO.

a *Auxilium petit à Demetrio Macedoniæ rege, contra Ætolos, qui volebant ipſi eripere Acarnaniæ partem, quam* Alexander *pater pupillorum acceperat ob bellum geſtum* … *rum hoſtes.*

NOTÆ.

1. *Eodémque germano fratre.*] Impium hunc morem Græci mutuati ſunt à Perſis, apud quos Xerxes Artayntam, fratris filiam; Artaxerxes Mnemon Atoſſam & Ameſtrim, filias ſimul & uxores habuit. Illos Græci imitati ſunt; ſed præcipuè Ægypti reges, quos inter Philadelphus ſororem A in uxorem accepit: quod tamen ex tiorum lege feciſſe dicit Pauſanias.

2. *Acarnaniæ.*] Eſt regio mari ad infra Epirum, quam Achæloüs flu Ætoliâ dividit.

nt igitur nuptiæ, quibus & novi matrimonii gratia acquiri- & veteris offenſa contrahitur. Nam prior uxor, velut matrio pulſa, ſponte ſuâ ad fratrem Antiochum diſcedit; eúmn mariti bellum impellit. Acarnanes quoque diffiſi Epirodversùs Ætolos auxilium Romanorum implorantes, obtiınt à Romano ſenatu, ut legati mitterentur, qui denuntiaÆtolis, *præſidia ab urbibus Acarnaniæ deducerent; paterene eſſe liberos, qui ſoli quondam adversùs Trojanos, auctores ııs ſuæ, auxilia Græcis non miſerint.*

AP. II. Sed Ætoli legationem Romanorum [1] ſuperbè aue: Pœnos illis & Gallos, à quibus tot bellis occidione cæſi exprobrantes, dicentéſq; *priùs illis portas adversùs Carthanſes aperiendas, quas clauſerit* [2] *metus Punici belli, quàm in ːiam arma transferenda. Meminiſſe deinde jubent, qui quibus ıtur,* [3] *adversùs Gallos urbem eos ſuam tueri non potuiſſe, capue non ferro defendiſſe, ſed auro redemiſſe.* [a] *Quam genſe aliquantò majore manu Græciam ingreſſam, non ſolum nulternis viribus, ſed ne domeſticis quidem totis adjutos,* [4] *univerdeléſſe; ſedémque ſepulchris eorum præbuiſſe, quam illi urbi imperióque ſuo propoſuerant. Contrà, Italiam, trepidis ex re urbis ſuæ incendio Romanis, univerſam fermè* [5] *à Gallis atam. Priùs igitur illis Gallos Italiâ pellendos, quàm minen Ætolis: priúſque ſua defendenda, quam aliena appetenda. s autem homines Romanos eſſe?* [6] *nempe paſtores, qui latro juſtis* [7] *dominis ademptum ſolum teneant: qui, uxores cùm ter originis dehoneſtamenta non invenirent,* [8] *vi publica ra-*

Ætoli ſuperbè Romanis reſpondent.

INTERPRETATIO.

Celebrantur nuptiæ, quibus Demetrius *rit* amicitiam Epirotarum *ob matrimo- contractum cum Phthiâ: ſed offendit* ·chum *ob* ſolutum *primum* cum ſorore *monium.*

Se deleviſſe omnes Gallos, qui in Græciam irruperant cum majore exercitu; etiam ſi *non adjuti fuerint ullis copiis exterorum* populorum, *& omnes Græciæ populi* non fuerint uniti ad illos vincendos; *& ſe occidiſſe illos omnes, qui urbes & imperium Græcorum volebant evertere.*

NOTÆ.

Superbè audivêre.] *Relatum à Græcis, linguâ magis ſtrenuâ quàm factis, feſponſum,* inquit Livius.

Metus Punici belli.] Erant enim id oris bello Punico irretiti, in quo modò res, modò victi, magnas clades & ho- intulêrunt, & ipſi accepêrunt.

Adversùs Gallos urbem, &c.] De ur- Brenno captâ & incenſâ loquuntur, ı tamen Romani non pecunia, ſed ferro, mêrunt; dum enim pecunia numerare- ſuperveniens Camillus Gallos ſemel erum victos ad unum delevit.

4. *Univerſam deléſſe.*] Gallos intelligunt, qui, in Græciam & Macedoniam ingreſſi, variis cladibus periêrunt.

5. *A Gallis occupatam.*] Partem Italiæ maximam tenebant, quæ ultra Padum, Gallia Tranſpadana, citra, Ciſpadana, dicebatur.

6. *Nempe paſtores.*] Romulus & Remus, aliique, qui prima Urbis jecêrunt fundamenta, fuerunt paſtores Amulii.

7. *Dominis ademptum ſolum.*] Albanos indicat, juſſos à Romanis Romam commigrare.

8. *Vi publica rapuerint.*] Propter virgines Sabinas in ludis, juſſu Romuli, raptas.

puerint

puerint: qui denique urbem ipſam [1] *parricidio condiderint; rorúmque fundamenta fraterno ſanguine aſperſerint. Æ autem* [2] *principes Græciæ ſemper fuiſſe; & ſicut dignitate, i virtute cæteris præſtitiſſe; ſolos denique eſſe, qui Macedonas. perio terrarum florentes, ſemper contempſerint: qui Phili regem non timuerint: qui Alexandri Magni poſt Perſas Ind devictos, cùm omnes nomen ejus horrerent, edicta ſpreverint. nere igitur ſe Romanos, contenti ſint fortunâ præſenti, nec p cent arma, quibus & Gallos cæſos, & Macedonas contemptis vid.* Sic, dimiſsâ legatione Romanorum, ne fortiùs locuti quàn ciſſe viderentur, fines Epiri regni & Acarnaniæ depopulantur.

Olympias & Demetrius moriuntur. Antigonus Philippi tutelam ſuſcipit.

CAP. III. Jam Olympias filiis regna tradiderat, & in lo Pyrrhi fratris defuncti Ptolemæus ſucceſſerat, qui cùm hoſ inſtructo exercitu obvius proceſſiſſet, infirmitate correptus, i nere decedit. Olympias quoque non magno poſt tempore, mino funerum vulnere afflicta, ægrum ſpiritum trahens, non filiis ſupervixit. Cùm ex gente regiâ ſola Nereis virgo, Laudamia ſorore ſupereſſet, Nereis nubit Geloni Siciliæ filio: Laudamia autem cùm in aram Dianæ confugiſſet, conc populi interficitur. Quod facinus dii immortales aſſiduis c bus gentis, & prope interitu totius populi vindicavêrunt. ſterilitatem, famémque paſſi, inteſtinâ diſcordiâ vexati, ext ad poſtremum bellis penè conſumpti ſunt: Milóque Lauda percuſſor in furorem verſus, nunc ferro, nunc ſaxo, in ſum dentibus laceratis viſceribus, duodecimâ die interiit. His in
An.M.3819. ro geſtis, interim in Macedoniâ Demetrius rex, relicto filio
Ol. 136. 2.
Urb. C. 518. lippo, parvulo admodùm, decedit. Cui [3] Antigonus tutor da
Ante C. 233. acceptâ in matrimonium matre pupilli, regem ſe conſtitui l rabat. Interjecto deinde tempore, cùm ſeditione minaci Mac num clauſus in regiâ teneretur, in publicum ſine ſatellitibus p cedit, projectóque in vulgus diademate ac purpurâ, *dare hæc alteri* jubet, *qui aut imperare illis neſciat, aut cui parere ipſi ant:* [b] *ſe adhuc invidioſum illud regnum, non voluptatibus, laboribus ac periculis ſentire.* Commemorat deinde beneficia

INTERPRETATIO.

a *Non diu ſuperſtes fuit filiis, languida & afflicta ob mortem duorum* filiorum.

b *Se periculis & laboribus* toleratis, *non voluptatibus, ſentire* quòd adminiſtret *num illud,* propter quod tanto *odio ha tur.*

NOTÆ.

1. *Parricidio.*] Quia Romulus fratrem Remum necari juſſerat.

2. *Principes Græciæ.*] Apud Strabonem teſtatur Ephorus, gentem illam paruiſſe nemini; ſed propter aſperitatem locorum, fortitudinémque bellicam, ſemper indomitam manſiſſe.

3. *Antigonus tutor.*] Et Doſon e nuncupatus, quòd multa promitteret, non ſemper ſtaret promiſſis; & Euerge *ex Suidâ,* quòd, victo Cleomene, Sp potitus, maxima beneficia Spartanis co lerit.

ctionem ſociorum vindicaverit: ut [1] *Dardanos, Theſſalóſ- ultantes morte Demetrii regis compeſcuerit: ut denique dig- n Macedonum non ſolùm defenderit, verùm etiam auxerit. m ſi illos pœniteat, deponere imperium & reddere illis munus ipſi regem quærant, cui imperent.* Cùm populus pudore recipere eum regnum juberet, tamdiu recuſavit, quoad ſe- s auctores ſupplicio traderentur.

Antigonus in Spartanos bellum gerit, & moritur.

P. IV. Poſt hæc [2] bellum Spartanis infert; qui ſoli Phi- Alexandríque bellis, & imperium Macedonum, & omni- etuenda arma contempſerant. Inter duas nobiliſſimas gen- lum, ſummis utrímque viribus fuit; cum hi pro vetere lonum gloriâ, [a] illi non ſolum pro illibatâ libertate, ſed pro ſalute certarent. [3] Victi Lacedæmonii, non ipſi tan- ed etiam conjuges liberíque, magno animo fortunam tulêre. quippe in acie ſaluti pepercit; nulla amiſſum conjugem filiorum mortem ſenes laudabant; patribus in acie cæſis atulabantur: ſuam vicem omnes dolebant, quòd non ipſi triæ libertate cecidiſſent. Patentibus omnes domibus ſau- cipiebant, vulnera curabant, laſſos reficiebant. Inter hæc in urbe ſtrepitus, nulla trepidatio; magíſque omnes pub- quàm privatam fortunam lugebant. Inter hæc [4] Cleomenes ſt multas hoſtium cædes, toto corpore, ſuo pariter & ho- cruore madens, ſupervenit; ingreſſúſque urbem, non hu- ſedit, non cibum aut potum popoſcit; non denique armo- nus depoſuit; ſed [5] acclinis parieti, cum [6] quatuor millia

An.M.3852. Ol. 139. 3. Urb. C. 531. Ant. C. 220.

INTERPRETATIO.

a non modò pro libertate quam ſemper conſervaverant illibatam, dimicarent, ſed o ſalute.

NOTÆ.

rdanos.] Qui cum Theſſalis juncti, Demetrio Gonatæ filio in Macedo- perant.

llum Spartanis infert.] Sic ſe res Cùm Ætoli Achæos odiſſent peſ- odii ſocietatem traxerunt Cleome- i, multis in præliis Achæis fuſis, epit urbes: quare Aratus Sicyoni- æorum Prætor, Antigonum, Cleo- Euergetem in auxilium acceſſivit. *tarchus & Polybius.* Sed Plutarchus, hiſtoriam ſecutus, infenſus eſt A- òd Antigonum evocârit: Polybius ti commentariis uſus iratus eſt Cle- quòd Megalopolim ejus patriam

cti Lacedæmonii.] Antigonus Acro- Argis & Mantineâ captis, adverſùs Spartam cum 28 millibus movebat, cùm Cleomenes ubique victor, exercitu ad fauces, quæ Spartam ducunt, collocato, cum eo dimicavit. Acre diu & dubium certamen fuit phalangem inter & juventutem Spartanam: victis tandem Lacedæmoniis, fugit Cleomenes.

4. *Cleomenes rex.*] Tyrannum vocat Livius, quòd regiam poteſtatem Ephororum cæde, qui eam oppreſſam tenebant, ſibi vindicaverit.

5. *Acclinis parieti.*] Non *acclivis.* Acclivis propriè de inanimatis, acclinis de animatis dicitur.

6. *Quatuor millia.*] Mercenarios, Spartanóſque omnes, præter ducentos qui cum Cleomene fugerunt, in prælio cecidiſſe refert Plutarchus.

ſola

ſola ex pugnâ ſuperfuiſſe conſpexiſſet, [1] hortatur *ut ſe ad* *reipublicæ tempora reſervarent.* Tum cum [2] conjuge & Ægyptum ad Ptolemæum [3] proficiſcitur: à quo [4] honorif ceptus, [a] diu in ſummâ dignatione regis vixit. Poſtren Ptolemæi mortem, à filio ejus cum omni familiâ [5] inte Antigonus autem, cæſis occidione Spartanis, fortunam tar bis miſeratus, à direptione milites prohibuit; veniámc qui ſuperfuerant dedit, præfatus, *bellum ſe cum Cleome* *cum Spartanis habuiſſe, cujus fugâ omnis ira ejus finita ſit* *minori ſibi gloriæ fore, ſi ab eo ſervata Lacedæmon, à* *capta ſit, proderetur.* [6] *Parcere igitur ſe ſolo urbis ac tect* *niam homines, quibus parceret, non ſuperfuiſſent.* Nec pòſt ipſe [7] decedit, regnúmque Philippo pupillo, annos XI tradidit.

INTERPRETATIO.

a *Diu fuit in ſummâ dignitate apud regem.*

b *Et tam glorioſum ſibi fore, ſi diceretur* aliquando, *quòd Lacedæmon ſerv. ab ipſo, à quo ſolo capta ſit.*

NOTÆ.

1. *Hortatur ut ſe ad meliora reſervarent.*] Et Antigonum in urbe recipiant.

2. *Conjuge & liberis.*] Errat Juſtinus; illius enim uxor jam obierat, & liberos ipſe cum matre ſuâ Crateſicleâ Ptolemæo obſides in Ægyptum miſerat.

3. *Proficiſcitur.*] Dum navim ad Gythium de nocte conſcenderet, Therycionem, ut ſe occideret, hortantem contempſit.

4. *Honorifice ſuſceptus.*] Ptolemæus, inquit Plutarchus, Cleomenis prudentiam, fortitudinem, & urbanitatem miratus, eum in honore habuit, illúmque annuis 24 talentis, ſtipendii nomine, conceſſis, in regnum reſtituturum ſe pollicitus eſt.

5. *Interficitur.*] Soſibii juſſu conjectus in carcerem cuſtodibus vino ſepultis, è cuſtodiâ cum amicis ſtricto gladio erum tíſque occiſis populum ad libertate quem dum à rebus novis abhorr ipſe ſibi, aliique pariter mortem lêrunt. *Ex Polybio & Plutarcho.*

6. *Parcere ſe.*] Republicâ civib tâ, & ſacro diis facto, tertio die re

7. *Decedit.*] Captâ Lacedæm audiiſſet vaſtari à Barbaris Ma continuò, licet jam correptus morl profectus eſt: commiſſóque præ magnâ voce milites hortatur, c pulmonem dirupit. *Ità Plutarchus.* tamen partâ victoriâ, dum præ l geminat, *O fauſtum diem!* ruptâ v tantam ſanguinis effudit, ut acri febre, paulò pòſt expiravit.

L I B

LIBER XXIX.

BREVIARIUM CAPITUM.

Orbis multa imperia novâ regum ſucceſſione mutantur, nominatim in Africâ, Ægypto, Macedoniâ.

Philippus rex Macedoniæ, malo conſilio impulſus, Romanis bellum inferre conſtituit.

Inſanam hanc mentem ſpecioſis verbis occultat.

Tandem apertus hoſtis apparet: unde cruentum bellum, ipſi Philippo pernicioſum ſimul ac ignominioſum.

CAPUT I.

ISDEM fermè temporibus prope univerſi Orbis imperia novâ regum ſucceſſione mutata ſunt. Nam & in Macedoniâ Philippus, mortuo Antigono tutore, eodémque vitrico, annorum quatuordecim regnum ſuſcepit; & in Aſiâ, [1] in-ecto Seleuco, impubes adhuc [2] rex Antiochus [3] conſtitutus Cappadociæ quoque regnum Ariarathi, puero admodum, er ipſe tradiderat: Ægyptum, [4] patre ac matre interfectis, upaverat Ptolemæus, cui ex facinoris crimine, cognomentum *lopator* fuit. Sed & Spartani in locum Cleomenis ſuffecêr: Lycurgum. [a] Et, ne qua temporibus mutatio deeſſet, apud thaginienſes quoque [5] ætate immaturâ dux Annibal conſtitui-

Antigonus, Ptolemæus, & alii reges moriuntur.
An.M.3834. Ol. 140. 1. Urb. C. 533. Ante C. 218.

INTERPRETATIO.

t ut aliqua mutatio fieret hoc tempore omnes gentes, Annibal adhuc juvenis nſtitutus eſt apud Carthaginienſes, non quòd non haberent duces ſeniores, ſed quia ſciebant illum à pueritiâ odiſſe peſſimè Romanos.

NOTÆ.

Interfecto Seleuco.] Callinici filio, qui n Attalum, à quo Aſia penè tota cis Tam ſubacta fuerat, cum Achæo prour, ſuperato Tauro monte, vel dolo us, occiſus eſt, ut habet Polybius; Nicanore & ab Apaturio Gallo veiblatus eſt, uti narrat Appianus.

Rex Antiochus.] Magnus poſteà nuns.

onſtitutus eſt.] Ab Achæo, qui, Apaturio & Nicanore trucidatis, Aſiam omnem citra Taurum receperat. *Ex Polybio.*

4. *Patre ac matre interfectis.*] Quo nitatur auctore Juſtinus, incertum; nam illius patrem mortuum, non occiſum, Plutarchus; morbo conſumptum Polybius affirmat.

5. *Ætate immaturâ.*] Occiſo nuper à Gallo quodam Aſdrubale, ſuffectus eſt Annibal, natus annis viginti ſex. *Ex Polybio & Zonarâ.*

tur, non penuriâ ſeniorum, ſed odio Romanorum, quo imb tum eum [1] à pueritiâ ſciebant. Fatale non tam Romanis, quà ipſi Africæ malum. [a] His regibus pueris, etſi nulli ſenioris æt tis rectores erant, tamen in ſuorum quiſque majorum veſtig intentis, magna indolis virtutis enituit. Solus Ptolemæus, ſic ſceleſtus in occupando regno, [2] ità & ſegnis in adminiſtrando f it. Philippum Dardani, cæteriſque omnes finitimi populi, qu bus velut immortale odium cum Macedonum regibus erat, cor temptu ætatis aſſiduè laceſſebant. Contrà, ille ſummotis hoſ bus, non contentus ſua defendiſſe, ultrò etiam Ætolis bellum i ferre geſtiebat.

Philippus bellum Romanis inferre conſtituit. An.M.3838. Ol. 141. 1. Urb. C. 537. Ant. C. 214.

CAP. II. Quæ agitantem illum [3] Demetrius rex Illyrioru nuper [4] à Paulo Rom. conſule victus, ſupplicibus [5] precibus a greditur, *injuriam Romanorum* querens: *qui non contenti Ital terminis, imperium ſpe improbâ totius Orbis amplexi, bellum c omnibus regibus gerant. Sic* [6] *illos Siciliæ, ſic* [7]*Sardiniæ,* [8] *Hiſ*

INTERPRETATIO.

a *Et ſi illi reges pueri non haberent gubernatores ſenes, in illis tamen magna ſpes tutum* futurarum *apparuit,* dum *quiſque* conatur *ſequi veſtigia majorum ſuorum.*

NOTÆ.

1. *A pueritiâ ſciebant.*] Natus annos novem, dum Amilcari patri blanditur, ut duceretur in Hiſpaniam, quò erat ipſe trajecturus: Amilcar Annibalem admotum altari, factis ſacris, adegit, ut juraret ſe, cùm primùm per ætatem poſſet, hoſtem fore populo Romano. *Ità Polybius, Livius, Zonaras & alii.*

2. *Ità & ſegnis.*] De Ptolemæi vitiis agetur poſteà.

3. *Demetrius rex Illyriorum.*] Pharius nuncupatus, qui, Corcyræ à Teutâ Illyriorum Reginâ Præfectus, eam tradidit Romanis, à quibus Illyrici parte donatus eſt. *Ex Polybio.*

4. *A Paulo Romano conſule.*] Captâ ſeptem diebus Dimalo urbe munitiſſimâ, Pharum versùs, contra Demetrium Conſul navigavit, & maximâ exercitûs parte in locis cavis abditâ, ipſe cum paucis navibus in portum appulit; quarum paucitatem aſpernatus Demetrius, dum extenſionem prohibere conatur, ab iis, qui in ſylvis latebant, à tergo oppugnatus victus eſt, & urbe pulſus, lembo ad Philippum fugit; ut narrat Polybi

5. *Precibus aggreditur.*] Non à Demet ſed ab Annibale accenſum in Rom: Philippum teſtantur Probus & Livius.

6. *Illos Siciliæ.*] Bellum primò Sicul Romanis illatum eſt, dum Mamertinis a lium ferunt contra Syracuſanos, Hieron & Carthaginienſes, quorum imperator H no Meſſanæ captus eſt.

7. *Sardiniæ.*] Quò Cornelius Scipio, c Siciliam ſubegit Florus, bellum primus t ſtulit, & Hannone victo, urbem cepit biam.

8. *Hiſpaniæ.*] Publius Scipio Con cui Hiſpania obvenerat, ubi vidit Anni lem poſt leve certamen, trajecto Rhod. in Italiam deſcendere, Cneum fratrem c parte copiarum miſit in Hiſpaniam, tun veteres ſocios, ob deſertum Saguntum a natos, in officio retineret; tum ut Hi niâ expelleret Aſdrubalem: quod unà c fratre præſtitit: ita ut victi ab Annibal Italiâ Romani, Carthaginienſes in Hiſp vincerent.

niæq

…que, *ſic denique totius* [1] *Africæ imperium affectantes, bellum* … *Pœnis & Annibale ſuſcepiſſe: ſibi quoque non* [2] *aliam ob* … *ſam, quàm quòd Italiæ finitimus videbatur, bellum illatum:* … *ſi nefas eſſet, aliquem regem juxta imperii eorum terminos* … [a] *Sed & ipſi cavendum eſſe exemplum, cujus quanto promp-* … *nobiliúſque ſit regnum, tantò ſit Romanos acriores hoſtes habi-* … *s. Super hæc cedere ſe illi regno, quod Romani occupaverint,* … itetur, *gratiùs habiturus, ſi in poſſeſſione imperii ſui, ſocium* … *s quàm hoſtes videret.* Hujuſcemodi oratione impulit Phi-… um, ut, omiſſis Ætolis, bellum Romanis inferret, minùs … tii exiſtimantem, quòd jam [3] victos ab Annibale apud … hraſymenum lacum [5] audierat. Itaque, ne eodem tempore … tis bellis detineretur, pacem cnm Ætolis facit: [b] non quaſi … bellum tranſlaturus, ſed ut Græciæ quieti conſulturus, *quam* … *uam in majori periculo fuiſſe* affirmabat. *Siquidem conſur-* … *bus ab Occidente novis Pœnorum & Romanorum imperiis,* … *s una hæc à Græciâ atque Aſiâ ſit mora, dum inter ſe bello* … *imen imperii faciunt: cæterùm ſtatim victoribus tranſitum* … *rientem fore.*

INTERPRETATIO.

a … *d & ipſum debere ſibi à Romanis ca-* … *quia illos habiturus erat hoſtes tantò* … , *quantò regnum* Macedoniæ *ſit aliis* … *ilius & promptius* ad bellum geren-…

b … *icens ſe id facere, non ut transferret* … *in aliam regionem, ſed ut conſuleret* … *Græciæ, quam affirmabat nunquam* *fuiſſe expoſitam majori periculo: Carthagi-nienſes enim & Romanos, quorum ſurgerent in Occidente nova imperia, impediri tantùm, quominùs tranſeant in Græciam & Aſiam, quia bellum inter ſe gerunt pro ſummo imperio: ſed, finito bello, continuò victores illaturos arma contra populos Orientis.*

NOTÆ.

1 *…fricæ.*] L. Manlius & M. Attilius …s, ſuperatis navali prælio Hannone … lcare, non procul à Lilybæo, bellum … in Africam tranſportàrunt: unde …s, vaſtatis prope Carthaginem agris, … ltis captivis Romam rediit. Sed an-… enti Attilius, tot victoriis elatus, à …o Lacedæmonio, Carthaginienſium … lum ſui caſtra negligentiùs tuentur, …s, & captus eſt.

2. *…liam ob cauſam.*] Demetrius benefi-… quæ à Populo Romano acceperat, … cùm inde Gallos, hinc Annibalem, … s exitium magnis cum copiis mini-… eret; contra leges pacis, urbes di-… omanæ ultra Liſſum ſubigere cona-…

3. *Victos ab Annibale.*] Annibal, capto Sagunto, Alpibúſque ſuperatis, cum 90 peditum millibus, 12 equitum, ter Romanos vicerat, bis Sempronium Conſulem, ſemel ad flumen Trebiam, iterùm ad Placentiam urbem, tertiò Flaminium ad lacum Thraſymenem, qui avidus pugnæ, ne collega Servilius partem gloriæ præriperet, commiſſo prælio ipſe dum fortiter dimicaret, occiſus eſt; Romani fugati, 15 millia cæſa, ſex capta, ut pluribus narrat Polybius.

4. *Thraſymenum.*] Florentiam inter & Peruſiam. Hodie *Lake of Perugia.*

5. *Audierat.*] Argis Nemæos ludos ſpectabat, quando è Macedoniâ victos ab Annibale Romanos nunciatum eſt.

Conſilium ſuum occultat.

CAP. III. [a] *Videre ſe itaque,* ait, *conſurgentem in Italiâ nu[m] illam trucis & cruenti belli: videre tonantem ac fulminantem [ab] Occaſu procellam, quam in quaſcunque terrarum partes victi[æ] tempeſtas detulerit, magno cruoris imbre omnia fœdaturam.* [Fre]*quenter Græciam ingentes motus paſſam, nunc Perſarum, [nunc] Gallorum, nunc Macedonum bellis:* [b] *ſed omnia illa levia [ſe] exiſtimaturos, ſi ea quæ nunc in Italiâ concurrat manus, e[xtra] terram illam ſe effuderit. Cernere ſe, quàm cruenta & ſa[ngui]naria inter ſe bella, utrìque populi, viribus copiarum, & d[ucum] artibus, gerant:* [c] *quæ rabies finiri ſolo partis alterius inte[ritu,] ſine ruinâ finitimorum non poſſit. Feros igitur animos victi[... m]inùs quidem Macedoniæ, quàm Græciæ timendos, quia & r[e]... tior, & in vindictam ſui robuſtior ſit: ſcire tamen ſe eos qui t... viribus concurrant, non contentos hoc fine victoriæ fore: me[tue]ndúmque ſibi quoque certamen eorum, qui ſuperiores extite[rint].* Hoc prætextu finito cum Ætolis bello, nihil aliud quam P[œno]rum Romanorúmque bella reſpiciens, ſingulorum vires pe[n]debat. [b] Sed nec Romani, tametſi Pœni & Annibal [1] in c[ervi]cibus erant, ſoluti metu Macedonico videbantur: quippe [te]bat eos & vetus Macedonum devicti Orientis gloria, & P[hili]ppus ſtudio Alexandri æmulationis incenſus, quem promptu[m in] bella induſtriúmque cognoverant.

Bellum inter Philippum & Romanos.

CAP. IV. Igitur Philippus, cùm [2] iterato prælio victos â P[œnis] Romanos didiciſſet, apertè hoſtem ſe his profeſſus, naves, q[uibus] in Italiam exercitum trajiceret, fabricare cœpit. Legatum c[um] ...

INTERPRETATIO.

a *Quare dixit videre ſe in Italiâ parari bellum cruentum & immane contra Græciam; videre ſe in Occidente* quaſi *procellam quandam fœtam tonitru & fulminibus, quæ repletura ſit multo ſanguine illam regionem, in quam victores eam detulerint.*

b *Arbitraturos ea levia fuiſſe, ſi bella gerant extra Italiam illi exercitus, qui tunc ibi ineunt prælia.*

c *Quod bellum non poſſit finiri ſo[lo clade] vel Carthaginienſium vel Romanoru[m ſine] ruinâ finitimorum populorum.*

d *Et Romani magis timebant, ne P[hilippus] rex Macedonum ipſis bellum inferr[et, quâ] Annibal victor minabatur* cum valid[o exer]citu *urbis deſtructionem.*

NOTÆ.

1. *In cervicibus erant.*] Annibal multis præliis victor Romæ cum potentiſſimo exercitu imminebat.

2. *Iterato prælio.*] Prælium illud datum eſt ad Cannas celebratiſſimum, in quo vicit Annibal, & Varronis Conſulis temeritate, qui invíto collegâ Paulo Æmilio pugnam iniit, dum ventus & pulvis ſuorum ora verberaret; & Numidarum perfidiâ, qui ſimulato transfugio, poſtquam in mediam Romanorum aciem accepti ſunt, pugn[ares] tergo Romanos adorti, vertêrunt in [...] peditum 40 millia, equitum 2700 c[æſa]; tantáque equitum Romanorum m[ultitudo] cæſa, ut annulorum modius unus, *ex [Plutar]cho,* duo *ex Floro,* tres *ex Eutropio,* [Cartha]ginem miſſi ſunt. Conſul ipſe Paul[us cùm] fugere recuſâſſet, in acie periit, V[arro ve]rò Venuſiam ſe recepit.

Annibalem, jungendæ ſocietatis gratiâ, cum epiſtolis mittit: An.M.3839. Ol. 141. 2.
ui comprehenſus, & ad ſenatum perductus, [2] incolumis di- Urb. C. 358.
ſſus eſt, [a] non in honorem regis, ſed ne dubius adhuc, indu- Ant. C. 213.
atus hoſtis redderetur. Poſteà verò, cùm Romanis nuncia-
n eſſet, in Italiam Philippum copias trajecturum, [3] Lævinum
etorem cum inſtructis navibus ad prohibendum tranſitum mit-
it. Qui cùm in Græciam trajeciſſet, multis promiſſis impellit
Etolos bellum adversùs Philippum ſuſcipere. Philippus quo-
: Achæos in Romanorum bella ſolicitat. Intereà & Dardani
cedoniæ fines vaſtare cœpêrunt, abductíſque xx millibus cap-
orum, Philippum à Romano bello ad tuendum regnum revo-
êrunt. Dum hæc aguntur, Lævinus prætor, junctâ [5] cum Atta-
ege ſocietate, [6] Græciam populatur. Quibus cladibus perculſæ
tates, auxilium petentes, Philippum legationibus fatigant:
non & Illyriorum reges, lateri ejus hærentes, aſſiduis precibus
miſſa exigebant. Super hæc vaſtati Macedones ultionem fla-
bant. Quibus tot tantíſque rebus obſeſſus, cui rei primùm
urreret, ambigebat: omnibus tamen prope diem auxilia ſe
ſurum pollicetur; non quia facere poſſet quæ promittebat; An.M.3850. Ol. 144. 1.
ut ſpe impletos in ſocietatis jure retineret. Prima tamen illi Urb. C. 549.
editio adversùs Dardanos fuit: [b] qui abſentiam ejus aucu- Ante C. 202.

INTERPRETATIO.

Non ut regem honoraret, ſed ne Philip- de quo dubitabat an vellet ipſi bellum -e, impelleretur ad bellum inferendum.

b *Qui, expectantes tempus quo abeſſet* à regno Philippus, *habebant exercitum majorem paratum* ad ſubigendam *Macedoniam.*

NOTÆ.

Qui comprehenſus.] Dum Xenopha- legationis princeps, Capuam petit ſociis, incidit in præſidia Romana, de- ſque ad Lævinum Prætorem, à Phi- miſſum ſe finxit ad ſocietatem cum o Romano firmandam: quare iis de- ævinus, qui Romam eos comitaren- ſed ille, deceptis cuſtodibus, conve- nnibalem, cum quo inito fœdere jam doniam repetebat, cùm iterùm à claſſe nâ deprehenſus, Romam mittitur. *Hæc -s, Florus, & Zonar.*

Incolumis dimiſſus eſt.] Legati Phi- in vincula conjecti, Annibalis verò aſtâ venditi, ut Auctor eſt Livius.

Lævinum prætorem.] Qui Brunduſinæ præfectus, civibus Orici, quæ civitas Epiro, tulit auxilium: cúmque Phi- Apolloniam obſideret, mille in ur- militibus clam immiſſis, noctu eruptione factâ trucidavit hoſtes, eorúmque caſtra diripuit, dum Philippus rex ſeminudus fugit ad claſſem, eâque ipſius juſſu combuſtâ, in Macedoniam cum exercitu ſe recepit. *Ità Livius.*

4. *Ætolos.*] Quos, licèt novo fœdere cum Philippo junctos, ad bellum impulit: dum & Capuam & Syracuſas à Romanis captas prædicat, & Zacynthum aliáſque urbes à ſe captas illis pollicetur.

5. *Cum Attalo rege.*] Qui eò faciliùs cum Romanis fœdus iniit, quòd ab Antiocho Magno ſibi metueret.

6. *Græciam populatur.*] Captis à Lævino Zacyntho & Anticyrâ, Conſul Sulpicius Philippum de Ætolis nuper victorem in Elide ſuperavit; Græciámque omnem, hinc ipſe captâ Oreo, inde Attalus expugnatâ Opunte, diripuit.

pantes, majore belli mole Macedoniæ imminebant. [1] Cum Romanis quoque pacem facit, contentis interim bellum Macedonicum diſtuliſſe: [2] Philopœmeni Achæorum duci, [a] quem ad Romanos ſociorum animos ſolicitare didicerat, inſidias præten[dit]. Quibus ille cognitis vitatíſque, diſcedere ab eos Achæos auctoritate ſuâ coëgit.

INTERPRETATIO.

a *Inſidias ſtruit Philopœmeni, quem audierat ſolicitare animos ſociorum, ut Ro[manis] faverent.*

NOTÆ.

1. *Cum Romanis quoque pacem.*] Deſertos à Romanis alio bello occupatis Ætolos Philippus ad pacem compulerat, quam ut diſturbaret, Sempronius Sulpicii ſucceſſor Apolloniam vexabat: ſed pacem petenti Philippo, & Epirotarum precibus, & juſſu Senatûs, contulit.

2. *Philopœmeni Achæorum duci.*] [Achæo]rum reſpublica multis urbibus cùm in [A]chaiâ, tum in Peloponneſo conſtabat; [ej]us auctor fuit Aratus Sicyonius, propa[gator] Philopœmen, & defenſor Lycortas.

LIBER XXX.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Ptolemæi regis Ægypti luxuria, vecordia, & paricidia.*
2. *Miſerrimus Ægypti ſtatus ſub turpiſſimo principe: ejus me[re]trix, & lenones crudeli fato pereunt.*
3. *Mortuo Ptolemæo, Romani tutelam pupilli adverſus Antioch[um] Syrum & Philippum Macedonem ſuſcipiunt: Philippúm[que] priùs bello reducunt ad humiliorem mentem.*
4. *Terræ motus ingentes. Romani pacem repudiant. Philippu[s et] Flaminius ſuos ad pugnam accendunt. Macedonas Rom[ana] fortuna vincit, & Philippus ſpoliatur.*

CAPUT I.

Ptolemæi luxuria & crudelitas.

PHILIPPO in Macedoniâ magnis rebus intento, in Ægy[pto] Ptolemæi diverſi mores erant. [a] Quippe regno [1] par[ici]dio parto, & ad necem utriúſque parentis, cæde eti[am] fratris adjunctâ, velut rebus feliciter geſtis, luxuriæ ſe tradi[de]rat; regíſque mores omnis ſequuta regia erat. Itaque r[...]

INTERPRETATIO.

a *Nam poſtquam regnum ſibi comparavit per mortem illatam patri & matri, occidit e[tiam] fratres, & ſe dedit voluptatibus, quaſi rebus feliciter geſtis.*

NOTA.

1. *Paricidio parto.*] Illum paricidii falsò inſimulat Juſtinus, ut ſupra dictum eſt.

am

mici tantum præfectíque, verùm etiam omnis exercitus, depo-
tis militiæ ſtudiis, otio ac deſidiâ corrupti marcebant. Qui-
us rebus cognitis, Antiochus rex Syriæ, veteri inter ſe regno-
ım odio ſtimulante, repentino bello [1] multas urbes ejus oppreſ-
t, ipſamque Ægyptum aggreditur. Trepidare igitur Ptole- An.M.3835.
æus, [2] legationibus miſſis, quoad vires pararet, morari Antio- Ol. 140. 2. Urb. C. 531.
ıum. Magno deinde in Græciâ exercitu conducto, [3] ſecundum Ant. C. 217.
ælium facit, ſpoliaſſétque regno Antiochum, ſi fortunam vir-
te juviſſet. Sed contentus recuperatione urbium quas amiſe-
t, [4] factâ pace, avidè materiam quietis arripuit; revolutúſque
luxuriam, [5] occisâ Eurydice uxore, eâdemque ſorore ſuâ,
gathocliæ meretricis illecebris capitur. Atque ita omnem
ıgnitudinem nominis ac majeſtatis oblitus, noctes in ſtupris,
s in conviviis conſumit. Adduntur inſtrumenta luxuriæ tym-
na & [6] crepundia: nec jam ſpectator rex, [a] ſed magiſter ne-
itiæ, nervorum oblectamenta modulatur. Hæc primò labo-
ıtis regis tacitæ peſtes & occultæ fuêre.

CAP. II. Deinde creſcente licentiâ, jam nec parietibus regiæ *Ejus mere-*
nûs contineri meretricis audacia poteſt: quam proterviorem, *trix & leno-*
iata cum Agathocle fratre, ambitioſæ pulchritudinis ſcorto, *nes pereunt.* An.M.3834.
otidiana regis ſtupra faciebant. Accedebat & mater Oenan- Ol. 140. 1.
, quæ geminæ ſobolis illecebris devinctum regem tenebat. Urb. C. 533.
que non contentæ rege, jam etiam regnum poſſident, jam in Ante C. 218.
ɔlico viſuntur, jam ſalutantur, jam comitantur. Agathocles,
is lateri junctus, civitatem regebat: tribunatus, præfecturas,
lucatus mulieres ordinabant; nec quiſquam in regno ſuo mi-

INTERPRETATIO.

Sed ipſe, docens alios artem capiendæ voluptatis, tractat chordas inſtrumentorum mu-
um, *ut ſe oblectet.*

NOTÆ.

Multas urbes ejus oppreſſit.] Perfidiâ
ɔdoti Ætoli, qui Ptolemæi nomine Cœ-
iæ præpoſitus Ptolemaïdem, Tyrum
que Syriæ & Phœniciæ urbes, Antio-
tradidit.

Legationibus miſſis.] Conſilium Soſi-
ecutus, penes quem erat ſumma rerum
tas, dum in deliciis langueret Ptole-
s.

Secundum prælium.] De victoriâ nu-
n Ptolemæi ducem Nicolaum relatâ,
Antiochus, Ptolemæo ad Raphiam,
rocul à Gazâ occurrit: utrique mili-
numerus ferè par; 73 peditum millia,
quitum; huic elephanti 73, illi 102;
ıe, fugatis Ptolemæi elephantis, in
chum victoria inclinabat, cùm Pto-
lemæi ſoror Berenice obambulans exerci-
tum, crinibus ſolutis, magnum victoriæ
momentum, tum lacrymis, tum precibus
attulit, *ex Polybio.*

4. *Facta pace.*] Veritus Antiochus, ne
ſuos alienaret adverſis præliis, cùm præ-
fertim Achæum haberet in ſuo imperio ty-
rannum; legatis ad Ptolemæum miſſis,
pacem obtinuit.

5. *Occisâ Eurydice.*] Ob zelotypiam con-
cubinarum.

6. *Crepundia.*] Vulgò *tripudiæ*, hæc eſt
crepitacula, crotala, ſiſtra Ægyptiaca, qui-
bus in choreis utebantur Veteres. Sunt
Plauto inſtrumenta puerilia.

Ut faciam quaſi puero in collo pendeant
crepundia.

An.M.3850. n is, quam ipſe rex poterat. Cùm interim, relicto quinqu
Ol. 144. 1. ex Eurydice ſorore filio, moritur: ſed mors ejus, dum pecun
Urb. C. 549. regiam mulieres rapiunt, & imperium, initâ cum perditiſſ
Ante C. 202. ſocietate, occupare conantur, diu occultata fuit. Re tamen
nitâ, concurſu multitudinis, & [1] Agathocles occiditur, & [2]
lieres in ultionem Eurydices patibulis ſuffiguntur. Morte r
ſupplicio meretricum velut expiatâ regni infamiâ, legatos A
andrini ad Romanos misêre, orantes *ut tutelam pupilli ſuſciper*
tuerentúrque regnum Ægypti, quod jam Philippum & Antioc
[3] *factâ inter ſe pactione, diviſiſſe dicebant.*

Romani tutelam ſuſcipiunt ejus filiis. CAP. III. Grata legatio Romanis fuit, cauſam belli ac
sùs Philippum quærentibus, [4] qui inſidiatus eis, tempo
Punici belli, fuerat. Huc accedebat, [5] quòd, Pœnis & Ann
An.M.3851. ſuperato, nullius magis arma metuebant, [a] reputantibus, q
Ol. 144. 2. tum motum Pyrrhus parvâ manu Macedonum in Italiâ fec
Urb. C. 550.
Ant. C. 201. quantáſque res Macedones in Oriente geſſiſſent. Mittuntu
que legati, qui Antiocho & Philippo denuncient, *regno Æ*
abſtineant. Mittitur & [6] M. Lepidus in Ægyptum, qui tu
nomine regnum pupilli adminiſtret. Dum hæc aguntur
An.M.3854. terim legationes Attali regis, & Rhodiorum, injurias Ph
Ol. 145. 1. querentes, Romam venêrunt. [b] Quæ res [7] omnem cunc
Urb. C. 553.
Ante C. 198. nem Macedonici belli ſenatui exemit. Statim igitur, titu
rendi ſociis auxilii, bellum adversùs Philippum decer
legionéſque cum conſule in Macedoniam mittuntur.
multo pòſt tempore, [8] tota Græcia, fiduciâ Romanorum, a

INTERPRETATIO.

a *Dum apud ſe reputant quantum bellum Pyrrhus excitâſſet in Italiâ cum parvo exercitu Macedonum.*

b *Quod effecit ut Senatus ſine ul ctatione indiceret bellum* Philippo *Ma regi.*

NOTÆ.

1. *Agathocles occiditur.*] Orto inter ipſum & Tlepolemum, qui etiam regis pueri tutor erat, diſſidio; dum Macedones, qui Alexandriæ habebant præſidium, ad ſe allicere conatur, ab iis contemptus, cum puero fugit in Palatii intima: ſed continuò, portis diruptis, vi retractus confoditur.

2. *Et mulieres.*] Oenanthe, ejúſque filia Agathoclea, & Philæmnen, cui occidendæ reginæ negotium commiſſum fuerat, ut ait Polybius.

3. *Factâ inter ſe pactione.*] Ptolemæi imperium ita partiti ſunt, ut poſt victoriam, Syria & Phœnice Antiocho, Philippo verò Ægyptus & Caria cederet.

4. *Qui inſidiatus eis.*] Ob ſocios populi Romani ab eo vexatos, miſſáque i cam, duce Sopatre, Carthaginienſib tuor peditum millia.

5. *Quòd Pœnis & Annibale ſu* Non planè id temporis devictus A qui hoc tantùm anno egreſſus Italiâ i cam rediit, ubi necdum cum Scip rerum ſummâ contenderat.

6. *Marcus Lepidus.*] Duobus an miſſus eſt, confecto bello Punico fec

7. *Omnem cunctationem.*] Popu men, belli diuturni labore feſſus, præliis abhorrebat; ſed Sulpicii Gal hoc bellum commiſſum fuerat, auc perſuaſus, tandem conſenſit.

8. *Tota Græcia.*] Philippus

Philippum, ſpe priſtinæ libertatis erecta, bellum ei intulit: ic ita, cùm rex undique urgeretur, pacem petere compelli- Deinde, cùm expoſitæ conditiones pacis à Romanis eſſent, ere ſua & Attalus, & [1] Rhodii, & Achæi, & [2] Ætoli cœ- [a] Contrà Philippus *adduci ſe poſſe, ut Romanis pareat*, edebat; *cæterum indignum eſſe, Græcos à Philippo & Alex- o majoribus ſuis victos, & ſub jugum Macedonici imperii tos, veluti victores, leges pacis ſibi dicere, quibus priùs ſit tutis ratio reddenda, quàm libertas vindicanda.* Ad poſtre- tamen, petente eo, induciæ duorum menſium datæ, ut pax, in Macedoniâ non conveniebat, Romæ à ſenatu peteretur.

AP. IV. Eodem anno inter inſulas [3] Theramenem & The- m medio utriúſque ripæ & maris ſpatio, [4] terræ motus fuit: io, cum admiratione navigantium, repentè ex profundo cum is aquis inſula emerſit. In Aſiâ quoque eâdem die idem is terræ Rhodum, multáſque alias civitates, gravi ruina- labe concuſſit, quaſdam ſolidas abſorbuit. Quo prodigio tis omnibus, [b] vates cecinêre, *oriens Romanorum imperium Græcorum ac Macedonum voraturum.* Interim à ſenatu udiatâ pace, Philippus in ſocietatem belli Nabin tyrannum icitat. Atque ita, cùm in aciem exercitum, [7] inſtructis è rſo hoſtibus produxiſſet, hortari ſuos cœpit, referendo *Per-*

Philippus à Flaminio vincitur.

An.M. 3856.
Ol. 145. 3.
Urb. C. 555.
Ant. C. 196.

INTERPRETATIO.

Contrà, Philippus contendebat ſe poſſe *i, ut Romanis pareat; ſed non poſſe* *re, ut Græci ſuperati à Philippo & A-* *lexdro majoribus ſuis, & ſubacti à Mace-* *us, præſcribant ipſi leges pacis; cùm* *nt potiùs ſolvere tributa ob ſervitutem* *impoſita, quàm* velle *ſe vindicare in libertatem.*

b *Vates reſponderunt quòd antiquum Græcorum & Macedonum imperium delendum eſſet ab* imperio *Romanorum naſcente.*

NOTÆ.

is deſpici, ubi, Athenarum obſidione i, ſæpiùs cum ſuorum fugâ, levibus itionibus contendit.

Rhodii.] A quibus & adjuti nuper nienſes, & Philippus victus navali o.

Ætoli.] Qui junxêrunt ſe Romanis, fœdere quod cum Philippo nuper ant.

Theramenem.] Eam *Thera* vocat Strabo.

Terræ motus.] Licèt id etiam Plinius hoc ferè tempus referat, multis tamen s priùs contigit, ſi Euſebio & Polybio imus.

Pace repudiata.] Philippus, jam ſemel into victus, pollicitus fuerat ſe Roma- totâ Illyrici orâ; Ætolis Pharſalo & Lariſſâ; Rhodiis, regione, quam Beræam vocant; Achæis Corintho & Argis ceſſurum: cùm verò, pace conceſsâ, Demetriadem, Chalcidem & Corinthum retinere vellet, tanquam Græciæ compedes; conqueſti ſunt apud Senatum eâ de re Græcorum legati: quare liberum pacis & belli arbitrium Flaminio permiſſum eſt, qui gloriæ cupidus pacem repudiavit.

6. *Solicitat.*] Argóſque tuendum tradidit: ſed ille, urbe direptâ, à Romanis ſtetit.

7. *Inſtructis è diverſo, &c.*] Ex improviſo prælium initum eſt. Quintius, ubinam hoſtis caſtra haberet incertus, qui cautè explorarent loca, mille velites miſit; ſed imprudentes, ob tenebras ejus diei,

jas,

ſas, Bactros, Indóſque, & omnem Aſiam, Orientis finem à *donibus perdomitam;* [a] *tantóque fortiùs hoc bellum quàm* *ſtinendum, quantò ſit libertas imperio carior.* Sed & Fla Romanus conſul relatione rerum recentiſſimè geſtarum ſt mulabat in prælium, oſtendendo, *hinc* [1] *Carthaginem cum* *ciliâ, inde Italiam &* [3] *Hiſpaniam Romanâ virtute, perdo* *nec Annibalem quidem Alexandro Magno poſtponendum, q* *liâ pulſo, Africam ipſam tertiam partem mundi ſupera* *Sed nec Macedonas veteri famâ, ſed præſentibus viribus æ* *dos: quia non cum Alexandro Magno, quem invictum aud* *nec cum exercitu ejus, qui totum Orientem devicerat, bell* *runt; ſed* [4] *cum Philippo puero immaturæ ætatis, qui reg* *minos adversùs finitimos ægrè defendat, & cum his Maced* *qui non ita pridem prædæ Dardanis fuêrunt. Illos m* *decora, ſe ſuorum militum commemorare. Non enim alio* *citu Annibalem & Pœnos, & totum fermè Occidentem,* *ipſis, quos in acie habeat, militibus, ſubactos.* His adhort bus utrínque concitati milites prælio concurrunt, alteri Or alteri Occidentis imperio gloriantes; [b] ferentéſque in b alii majorum ſuorum antiquam & obſoletam gloriam, a rentem recentibus experimentis virtutis florem. Sed M nas [5] Romana fortuna vicit. [6] Fractus itaque bello Phil

INTERPRETATIO.

a *Et hoc bellum ſuſtinendum eſſe tantò generoſiùs quàm illa* antiqua, *quantò fortiùs debeant defendere libertatem, quàm imperium.*

b *Excitati ad bellum fortiter ge alii propter gloriam olim partam à j joribus, alii propter fortitudinem nup præliis exhibitam.*

NOTÆ.

in inſidias Macedonum incidunt, à quibus laceſſiti auxilium â Flaminio obtinent; dúmque hinc & inde pugnatur acriter, Quintius, eductis copiis, aciem inſtruit; Philippus etiam cùm Romanos à ſuis collibus dejectos cerneret, prælii ſubiit aleam. *Hæc multis Polybius.*

1. *Carthaginem.*] Cui, victo in Africâ Annibale, duris conditionibus pax fuerat conceſſa.

2. *Siciliâ.*] Quæ, captis à Marcello Syracuſis, in Romanorum poteſtatem tota venerat.

3. *Hiſpaniam.*] Cujus partem maximam primùm P. & Cn. Scipiones, tum Cornelius Scipio, capta novâ Carthagine, ſubegerat.

4. *Cum Philippo puero.*] Longè fallitur Juſtinus: nec enim puer tum erat Philippus, qui natus annos 38, à 24 annis regnaret, cùm ipſe Flaminius vix trig ſecundum annum attigiſſet, teſtibu & Plutarcho.

5. *Romana fortuna vicit.*] Dum terâ parte hoſtes vincit Flaminius, aciei partem Philippus prcterit. S Tribunus Philippum ultra reliquam longiùs progreſſum animadvertit, c in terga victorum cum ſuis ſævire quod magnum momentum attulit riæ: Ad Cynocephalas in Theſſali natum eſt. *Polybius.*

6. *Fractus itaque bello.*] Amiſſis octo millibus è ſuis cæſis, quinque Lariſſam versùs fugit, ubi, cùm urbes circum jacentes ceſſiſſe victori caduceatorem cum filio Demetrio c cujus precibus conceſſis à Flamini duciis, Legati Romam de pace miſſi *Ità Zonaras.*

à Flaminio conſule petitâ, [1] nomen quidem regium retinuit; [a] ſed [2] omnibus Græciæ urbibus, velut regni membris, ı terminos antiquæ poſſeſſionis amiſſis, ſolam Macedoniam uit. [3] Offenſi tamen Ætoli, quòd non ex arbitrio eorum edonia quoque adempta regi, & data ſibi in præmium belli , legatos ad Antigonum mittunt, qui eum adulatione maglinis, in Romana bella, ſpe ſocietatis univerſæ Græciæ, llerent.

INTERPRETATIO.

[a] *ed retinuit ſolam Macedoniam, amiſſis omnibus urbibus Græciæ, quæ, cum* ſitæ *extra terminos antiquæ Macedoniæ, illius partes* non cenſebantur.

NOTÆ.

1. *Nomen quidem regium.*] Veteri Mae imperare permiſſus eſt.

2. *Omnibus Græciæ urbibus.*] Præcipuè no Achæis redditâ, Demetrias verò lcis à Romanis retentæ, donec belm Antiocho gereretur, aliique Græpuli in libertatem reſtituti; dum in ſthmiacis, prope Corinthum, Quinæterique Romani, ſederent; in merenam præco cum tibicine proceſſit, nunciavit: *Senatus Romanus, & Titus Quintus imperator, Philippo Macedonibúſque devictis, liberos eſſe, ſuíſque legibus vivere jubet, Corinthios, Phocenſes, &c. aliόſque Græciæ populos.* Quod tantus adſtantium clamor excepit, ut ſupra ſtadium volantes corvi in terram deciderint. *Ità Polybius & Plutarchus.*

3. *Offenſi tamen Ætoli.*] Qui Macedonum regnum ideò volebant exſcindi penitus, quòd ab iis primùm Græcia ſervitutis jugo fuiſſet oppreſſa.

LIBER XXXI.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Romani Antiochum Syrum legatione coërcent. A Nabide Græciam liberari jubent. Annibalis nomen Romanis formidabile.*
2. *Annibal, Romanorum inſidias fugiens, ad Antiochum curſum dirigit.*
3. *Nabis duobus præliis fractus, poſt Romanorum diſceſſum, arma movet. Annibalis ad Antiochum de opprimendis Romanis conſilium.*
4. *Carthaginienſes ab Antiocho ſolicitati rem Romanis ſignificant, qui politico ſtratagemate Annibalem ab Antiocho divellunt.*
5. *Spretum Annibalis conſilium de bello in Italiâ Romanis inferendo.*
6. *Antiochi adulatores Annibalis ſana conſilia rident: inde ſubverſio Antiochi, qui terreſtri & navali prælio à Romanis ſuperatur.*

7. Scipiones,

7. *Scipiones, ducto in Africam exercitu, pacis leges Antiocho* [...]*ſcribunt, quas ipſe repudiat.*

8. *Bello reparato, & pugnâ commiſſâ, cæſis quinquaginta Aſ*[...]*rum millibus, Antiochus ſubactus pacem petit, & obtinet.*

CAPUT I.

Romani Antiochum legatione coërcent. A Nabide Græciam liberari jubent.

An.M.3856. Ol. 145. 3. Urb. C. 555. Ant. C. 196.

MORTUO Ptolemæo [1] Philopatore, rege Ægypti, [...]temptâque parvuli filii ejus ætate, qui, in ſpem [...] relictus, præda etiam domeſticis erat; Antiochu[...] Syriæ [2] occupare Ægyptum ſtatuit. [a] Itaque [3] Phœnicem [...]teráſque Syriæ quidem, ſed juris Ægypti, civitates cùm [...]ſiſſet, [4] legatos ad eum ſenatus mittit, qui denunciare[...] [b] *abſtineret regno pupilli, poſtremis patris precibus fidei ſua*[...]*diti.* Quibus ſpretis, interjecto tempore [5] alia legatio ſu[...]nit, quæ, omiſsâ pupilli perſonâ, *civitates, jure belli fact*[...] *puli Romani, in integrum reſtitui jubebat.* Abnuenti b[...] denunciatum: quod ille facilè ſuſceptum infeliciter geſſit. [...]dem tempore & Nabis tyrannus multas Græciæ [6] civitate[...]cupaverat. Igitur ſenatus, ne uno tempore duplici bello [...]manæ vires detinerentur, ſcripſit Flaminio, ſi ei videatu[...]cuti Macedoniam à Philippo, ita [7] Græciam à Nabide [...]ret. Ob quam cauſam imperium ei prorogatum eſt. Ter[...]

INTERPRETATIO.

a *Cùm occupaſſet Phœnicem, & alias Syriæ urbes, quæ pertinebant ad regem Ægypti.*

b *Ut non invaderet regnum pupilli* [...]mei, qui *precibus patris morientis c*[...]datus fuerat *fidei populi Romani.*

NOTÆ.

1. *Philopatore.*] Sic dictus eſt ironicè, quòd patrem, matrem, fratrémque interfecerit.

2. *Occupare Ægyptum.*] Fœdere cum Philippo Macedone ſancito, ambo opes & provincias Ægypti inter ſe partiti ſunt, ut narrat Livius.

3. *Phœnicem.*] Recuperatis Cœloſyriæ & Samariæ urbibus ad fontes uſque Jordanis, victóque Scopâ Ptolemæi duce, Sidonem obſedit, quam & diuturnâ obſidione, & gravi fame victus Scopas reddidit, & poſtea cum ſociis nudus dimiſſus eſt. *Ex Joſepho & Hieron.*

4. *Legatos ad eum.*] Marcus Lepidus in Ægyptum miſſus eſt, ut regis pueri curam gereret.

5. *Alia legatio ſupervenit.*] Precibus Attali, qui per legatos queſtus eſt Senatu, quòd, dum in bello Mace[...] juverat Romanum Conſulem, An[...] regnum ſuum invaſiſſet: Quare [...] Antiochus, ut à regno Attali abſtine[...] illius finibus deduxit exercitum. *Ha*[...]*vius.* Deinde cùm Græcas urbes i[...] occupâſſet, juſſus à Senatu eas re[...] in libertatem, legationem ſprevit, [...] ſocietate Ætolorum, Nabidis, & [...] balis.

6. *Civitates occupaverat.*] Præcipu[...] gos, urbem id temporis munitiſſiman[...]

7. *Græciam à Nabide.*] Flaminius [...]ventum ſociarum civitatum Corinth[...] dixit, in quo, explosâ Ætolorum or[...] bellum in Nabidem omnium conſen[...] cretum eſt.

q[...]

ıe Antiochi bellum Annibalis nomen faciebat, [a] quem
ıuli ejus, *occultis mandatis cum Antiocho iniſſe ſocietatem,*
r omanos criminabantur; negantes *eum æquo animo ſub*
us vivere, aſſuetum imperio, & immoderatâ licentiâ milita-
ſempérque, tædio quietis urbanæ, novas belli cauſas circum-
'e : Quæ etſi falſa nunciata fuiſſent, apud timentes tamen
'eris habebantur.

A P. II. Denique ſenatus metu perculſus, ad ſpeculandos Annibalis, [2] legatum in Africam Cnæum Servilium mittit; tacitis mandatis præcipit, *ſi poſſet, eum per æmulos ejus ficeret,* [b] *metúque inviſi nominis tandem populum Romanum ıret.* Sed res Annibalem non diu latuit, virum ad proſpiıla cavendáque pericula peritum; nec minùs in ſecundis ad-, quàm in adverſis ſecunda cogitantem. [c] Igitur, cùm to-e in oculis principum legatíque Romani, in foro Cartha-nſium obverſatus in ſupremum fuiſſet, appropinquante ve-, [3] equum conſcendit; & [4] rus urbanum, quod propter li-naris habebat, ignaris ſervis, juſſiſque ad portam reverten-opperiri, contendit. Habebat ibi naves cum remigibus oc-ı ſinu litoris abſconditas: erat & grandis pecunia in eo agro ıarata, ut cùm res exegiſſet, nec facultas fugam, nec inopia aretur. [d] Lectâ igitur ſervorum juventute, quorum copiam licorum captivorum numerus augebat, navem conſcendit, ımque ad Antiochum dirigit. Poſterâ die civitas [6] principem

Annibal ad Antiochum fugit.
An.M.3859. Ol. 146. 2. Urb. C. 558. Ante C. 193.

INTERPRETATIO.

Quem æmuli ejus Carthaginienſes *ac-ınt apud Romanos, quaſi iniviſſet ſocietat cum Antiocho per legatos clam miſſos.*

Et liberaret populum Romanum metu, illi *dabat* Annibal *hoſtis illius infenſıs.*

c *Quare cùm tota die uſque ad veſperam fuiſſet in foro Carthaginienſium coram primatibus* civitatis *& legatis Romanis.*

d *Conſcendit navem cum ſervis, quos elegerat ex juvenibus, quorum numerum augebant multi capti in Italiâ.*

NOTÆ.

Æmuli ejus.] Multi viri principes ıagini jamdiu Annibalis familiam ode-ıeſſimè, & ipſe multorum animos of-rat, quòd & perpetuos anteà judices ıt annuos, & vectigalia magiſtrati-ripuiſſet.

Legatum in Africam.] Tres Legatos rat Livius, Caium Servilium, Claudi-Marcellum, & Quintum Terentium onem.

Equum conſcendit] Sub veſperam u forenſi ad portam cum duobus m comitibus ignariis conſilii tendit.

Rus urbanum.] Thapſum pervenit ter-itinere, unde conſcenſâ navi in Cercinam inſulam, inde Tyrum appulit, deinde Antiochiam petiit: unde filio Antiochi ſalutato, Epheſum, quò jam Antiochus pervenerat, contendit, *teſte Livio.*

5. *Italicorum captivorum.*] Hoc vero ſimile non videtur, cùm inter pacis conditiones, hanc Livius referat, ut Carthaginienſes Romanis captivos omnes traderent.

6. *Principem ſuum.*] Erant Carthaginienſibus Suffetes, qui Conſules Romanis; erat etiam Dictator, Quæſtor, Prætor, Judices centum, & Senatus, qui ſenioribus triginta conſtabat, ut habet Livius multis in locis.

ſuum,

ſuum, ac tum temporis conſulem, in foro expectabat. Que profectum nunciatum eſt, non aliter quàm ſi urbs capta omnes trepidavêre, exitioſámque ſibi fugam ejus ominati Legatus verò Romanus, quaſi bellum jam illatum Itali Annibale eſſet, tacitus Romam regreditur, [1] trepidúmque cium refert.

Nabis victus bellum renovat. Annibalis de bello conſilium.

CAP. III. Interim in Græciâ Flaminius, [2] junctâ cum buſdam civitatibus ſocietate, Nabidem tyrannum [3] duobus tinuis præliis ſubegit; [a] & [4] graviter fractum, velut exſan in regno reliquit. Sed [5] libertate Græciæ reſtitutâ, [b] ctíſque ab urbibus præſidiis, cùm Romanus exercitus in am reportatus eſſet, velut vacuâ rurſus poſſeſſione [6] ſol tus, multas civitates repentino bello invaſit. Quibus rebus territi [7] Achæi, ne vicinum malum etiam ad ſe ſerperet, lum adversùs Nabidem [8] decernunt, ducémque prætorem Philopœmenem, inſignis induſtriæ virum, conſtituunt: [9] cuj eo bello tanta virtus enituit, ut opinione omnium [10] Flan Romano imperatori compararetur. Eodem tempore An cùm ad Antiochum perveniſſet, velut deorum munus pitur; [c] tantúſque ejus adventu ardor animis regis acc

INTERPRETATIO.

a *Reliquit in regno victum in gravibus præliis.*

b *Cúmque milites revocati eſſent, qui relicti fuerant ad præſidia urbium.*

c *Et Rex Antiochus propter ejus a tum, tantum ardorem* belli gerendi *co* & ſpem victoriæ.

NOTÆ.

1. *Trepidum nuncium refert.*] Romani Annibalem etſi fractum ſenio, pro igni habebant, qui abeſſet nihil, niſi qui eum excitaret. *Plutarchus.*

2. *Juncta cum quibuſdam.*] Aderant Ætoli, Achæi, Athenienſes, Rhodii, Macedones, Theſſali, & Eumenes.

3. *Duobus præliis continuis ſubegit.*] Dum Spartam obſideret Quintus, erumpentibus ex urbe hoſtibus, ſecundâ uſus eſt fortuna: ſed hæc leviora prælia non fregêrunt Nabidem.

4. *Graviter fractum.*] Quintius Gytheo occupato jam Spartam ceperat, vixque pauci in anguſtiis Romanorum impreſſionem ſuſtinebant, cùm Pythagoras ædificia muris proxima incendi juſſit; quo factum eſt, ut, cadentibus in Romanos tectis, ipſi ſe in caſtra receperint. Nabis tamen, Romanorum fortitudine territus omnia permiſit Quintio, qui, benignè uſus victoriâ, eum Spartæ regnare voluit, licèt Rex Ageſipolis ab eo pulſus exularet. *Ità Liviu.*

5. *Libertate Græciæ reſtitutâ.*] V Corinthum Græcorum conventu, lil tem omnibus reddidit, & præſidiis ductis à Chalcide, Acrocorintho, & metriade, in Italiam rediit.

6. *Solicitatus.*] Ab Ætolis, qui in entes otii Philippum, Antiochum, & bidem in Romanos acuêrunt.

7. *Achæi.*] Achaia propriè dicitur ſeptentrionalis ſecundùm litus ſinûs C thiaci, ab Iſthmo ad Eliorum agrum.

8. *Decernunt.*] Miſſis in Gythæu Nabide obſeſſum, militibus.

9. *Cujus in eo bello tanta virtus.*] M præliis propter Spartam Philopœmen bidem vicit, eóque ab Ætolis oc Achæis junxit Spartiatas contra Æt qui Spartam invadere cogitabant.

10. *Flaminio Romano.*] Qui victorii Philippum & Nabidem relatis, mag nomen ſibi confecerat.

tam de bello, quàm de præmiis victoriæ cogitaret. Sed
ıl, cui nota Romana virtus erat, negabat *opprimi Roma-*
in Italiâ poſſe. Ad hoc ſibi centum naves, & decem
peditum, & [1] mille equites poſcebat, [a] promittens *hâc*
non minus bellum, quàm geſſerit, Italiæ reſtauraturum,
Aſiam regi ſedenti, aut victoriam de Romanis, aut æquas
nditiones relaturum : quippe & [3] *Hiſpanis, bello flagran-*
lucem tantùm deeſſe ; & Italiam notiorem ſibi nunc, quàm
fuiſſe: ſed nec Carthaginem quieturam, ſociámque ſe ci
râ præbituram.

P. IV. Cùm regi conſilia placuiſſent, mittitur Carthagi- ıus ex comitibus Annibalis, qui in bellum cupidos horte- *nnibalémque cum copiis affuturum* nunciet: [b] *nihil*, dicat, *s, niſi animos Carthaginienſium deeſſe: Aſiam, & vires & ſumptum præbituram.* Hæc cùm relata Carthaginem nuncius ipſe [4] ab inimicis Annibalis comprehenditur, & ıus in ſenatum cùm interrogaretur, *ad quem miſſus eſſet*, co ingenio reſpondit, [6] *ſe ad univerſum ſenatum miſſum ; n hoc opus ſingulorum, ſed univerſorum eſſe.* Dum multis deliberant, [c] an eum Romam ad purgandam publicam ntiam mittant, tacitus conſcensâ nave ad Annibalem re- : quo cognito, Carthaginienſes ultrò rem Romam per ı deferunt. Romani quoque ad Antiochum [7] legatos qui ſub ſpecie legationis, & regis apparatum ſpecularen-

Carthaginienſes de bello monent Romanos, qui Annibalem Antiocho ſuſpectum reddunt.
An.M.3861.
Ol. 146. 4.
Urb. C. 560.
Ant. C. 192.

INTERPRETATIO.

P *nittens ſe cum hoc exercitu excita- itum bellum in Italiâ contra Roma- tum priùs geſſerat ; & ſe reporta- Romanis vel victoriam, vel juſtas ditiones, ad Antiochum in Aſiâ n.*

D *t nihil deeſſe principibus ad bellum paratis, niſi ut Carthaginienſes illis faveant ; & Antiochum,* regnantem *in Aſiâ daturum & exercitus & ſumptus ad bellum gerendum.*

c *An eum mittant Romam*, ut probent Romanis *rempublicam non eſſe conſciam criminis* Annibalis.

NOTÆ.

1 *lle equites.*] De equitibus nihil ha- ıanus & Livius, qui peditum mil- m Annibalem petiiſſe volunt.

Aſiam regi ſedenti.] Auctor ta- Antiocho, ſi Livio credimus, ut m exercitum tranſportaret.

ſpanis bello flagrantibus.] Quibus m diu cum Catone fuerat, & eti- erat cum Fulvio Nobiliore.

inimicis Annibalis.] Carthaginis s in factiones erant diviſi, quarum ınibali infenſiſſima, cujus princeps no : altera ipſi favebat ; quæ ab e Amilcare, cognomento Barca, dicebatur.

5. *Punico ingenio reſpondit.*] Non quòd ille Pœnus eſſet, ſed quòd inter Pœnos verſaretur : fuit enim Ariſto mercator Tyrius, *ex Appiano.*

6. *Se ad univerſum ſenatum.*] Quò faciliùs Senatum populo ſuſpectum redderet, tabellas ſupra ſedem magiſtratus ſub veſperam ſuſpendit, in quibus ſcripſerat ſe privatim ad neminem, ſed ad ſenatum publicè miſſum: deinde tertiâ vigiliâ navem conſcendit, *auctore Livio.*

7. *Legatos miſêre.*] Publium Sulpicium, P. Villium, & P. Ælium. Addunt Livius, Appianus, Zonar. & Valer. Max. Africanum, qui, dum cum Annibale colloquitur,

tur,

tur, & Annibalem aut Romanis mitigarent, [a] aut aſſiduo quio ſuſpectum inviſúmque regi redderent. Itaque legat [1] Epheſi conveniſſent ad Antiochum, mandata ei ſenatu dunt. Dum reſponſum expectant, omnibus diebus aſſidu Annibalem fuêre: dicentes *timidè eum patriâ receſſiſſe, cùm Romani, non tam cum republicâ ejus, quàm cum eo factam ma fide cuſtodiant: nec bella eum Romanorum magis odio, patriæ amore geſſiſſe,* [b] *cui ab optimo quoque etiam ſpiritus beatur. Has enim publicas inter populos, non privatas inter bellandi cauſas eſſe.* Inde res geſtas ejus laudare. Quoru mone lætus, ſæpiùs cupidiúſque cum legatis colloquebatur, rus quòd familiaritate Romanâ odium ſibi apud regem c Quippe Antiochus, tam aſſiduo colloquio reconciliatam eju Romanis gratiam exiſtimans, nihil ad eum, ſicuti ſolebat, re expertémque totius conſilii, veluti hoſtem proditorémque odiſſe cœpit. [c] Quæ res tantum apparatum belli, ceſſan peratoriâ arte, corrupit. Senatûs mandata fuerant, ut [2] *con terminis Aſiæ eſſet, ne ipſis ingrediendi Aſiam neceſſitatem neret.* Quibus ſpretis, non accipiendum bellum ſtatuit, ſ ferendum.

Annibal vult bellum inferre in Italiam.
An.M.3863.
Ol. 157. 2.
Urb. C. 562.
Ant. C. 189.

CAP. V. Dicitur, quum frequenter de bello conſilium iſſet, remoto Annibale, tandem eum vocari juſſiſſe, non ſententiâ ejus aliquid ageret, ſed ne per omnia eum ſp videretur; [3] omnibúſque perrogatis [4] poſtremum interr Quo ille animadverſo, *intelligere ſe profeſſus eſt, non quia conſilio, ſed ad ſupplendum numerum ſententiârum ſe voca*

INTERPRETATIO.

a *Aut redderent illum ſuſpectum regi, aſſiduè cum eo colloquendo.*

b *Cùm optimus quiſque debeat vitam fundere* pro patriâ.

c *Quod effecit, ne bellum tanto a* illatum *benè ſuccederet, quia dee peritus artis* militaris.

NOTÆ.

ab eo quæſiiſſe fertur, quem maximum imperatorem crederet. Annibal primas Alexandro Macedoni, ſecundas Pyrrho, tertias ſibi tribuit. Tum ſubridens Scipio, Quidnam tu diceres, inquit, ſi me viciſſes, Annibal? Cui ſubjecit ille, non primas Alexandro, ſed mihi tribuerem.] *Hæc refert Plutarchus.*

1. *Cùm Epheſi conveniſſent.*] Ægrotante Sulpicio, ſolus Villius Apameæ occurrit Antiocho, qui auditâ filii morte colloquia diremit, quæ tamen paulò pòſt Epheſi renovata.

2. *Ut contentus terminis Aſiæ.*] U cos omnes in Aſiâ legibus ſuis vivere, juris eſſe ſineret. Quibus ſpretis, R Byzantios, Cyſicenos Romanis fœder permiſit: Æoles verò & Ionas Aſia bus parere ſolitos, eodem jure eſſe quod cùm non probarent Legati, re i Romam redièrunt, *teſte Appiano.*

3. *Omnibus perrogatis.*] *Perrogare* eſt peragere ſententias: quo verbo utun vius & Tacitus, ubi *prærogare* male le

4. *Poſtremum interrogâſſe.*] Prim men ſententiam rogatus eſt, *ex Appi*

men & odio Romanorum, & amore regis, apud quem ſolum tum ſibi exilium relictum ſit, ſe viam gerendi belli ediſſerturum. Veniam deinde libertati præfatus, *nihil ſe aut conſiliorum, aut* ·ptorum *præſentium, probare ait: neque ſedem belli Græciam ſi- placere, cùm Italia uberior materia ſit: quippe Romanos vinci n niſi armis ſuis poſſe; nec Italiam aliter, quàm Italicis viribus* ·igi: *ſiquidem diverſum cæteris mortalibus eſſe illud hominum &* ·li *genus.* [b] *Aliis bellis plurimum momenti habere, priorem ali-* ·am *cepiſſe occaſionem loci temporíſque, agros diripuiſſe, urbes ali-* ·ıs *expugnâſſe: cum Romano, ſeu occupaveris prior aliqua, ſeu* ·eris, *tum etiam cum victo & jacente luctandum eſſe. Quamob-* ·ı, *ſi quis eos in Italiâ laceſſat, ſuis eos opibus, ſuis viribus,* · *armis poſſe vincere, ſicut ipſe fecerit.* [c] *Sin verò, quis illis* ·liâ *velut fonte virium ceſſerit, perinde falli, ac ſi quis amnes non* ·ipſis *fontium primordiis derivare, ſed concretis jam aquarum* ·ibus *avertere vel exſiccare velit. Hæc & ſecreto ſe cenſuiſſe,* ·óque *miniſterium conſilii ſui obtuliſſe: & nunc præſentibus ami-* · *ideò repetîſſe, ut ſcirent omnes rationem cum Romanis gerendi* ·; *eóſque foris invictos, domi fragiles eſſe. Nam* [1] *priùs illos* · *quàm imperio; priùs Italiâ quàm provinciis exui poſſe: quippe* ·ì *Gallis captos, & à ſe prope deletos eſſe: neque ſe unquam vic-* · *priùs, quàm terris eorum ceſſerit. Reverſo Carthaginem, ſta-* · *cum loco* [2] *fortunam belli mutatam.*

Antiochus terreſtri navalique prælio vincitur.

·AP. VI. Huic ſententiæ obtrectatores amici regis erant; · utilitatem rei cogitantes, ſed verentes, ne, probato conſilio · primum apud regem locum gratiæ occuparet. Et Antiocho · tam conſilium quàm auctor diſplicebat, ne gloria victoriæ ·ıibalis, non ſua eſſet. Omnia igitur variis aſſentantium ·ationibus corrumpebantur: nihil conſilio, vel ratione age- ·r. Rex ipſe, [3] per hyemem in luxuriam lapſus, novis quo-

INTERPRETATIO.

·etiit à rege ut veniam ſibi daret, ſi fortè ·s loqueretur.

·Valere plurimùm ad alia bella feliciter ·a, ſi prior vel tempus vel locum com- · occupaveris, vaſtaveris agros, urbes ·s expugnaveris; ſed etiam ſi Romanos, ·, vel urbes ceperis, tum etiam pugnandum eſſe cum iis* quos putabas *victos & jacentes.*

c *Si quis verò permiſerit illos poſſidere Italiam,* unde ſumebant *omnes vires; illum tam falli, quàm ſi vellet exſiccare vel avertere amnes,* non incipiendo ab iis locis, *in quibus fontes oriuntur,* ſed ab iis, *in quibus ſimul juncti magnum fluvium efficiunt.*

NOTÆ.

1 *Priùs illos urbe quàm imperio.*] Sic · Velleium dux Samnitium Pontius ·ıus dicebat, delendam eſſe Romam, ·ns nunquam, defuturos raptores ali- ·ibertatis lupos, niſi ſylva, in quam ·re ſolerent, exſcinderetur.

2 *Fortunam belli mutatam.*] Non procul ab Adrumeto decretorio certamine penitus devictus eſt Annibal fortitudine Scipionis, Lælii, & Maſiniſſæ.

3. *Per hyemem in luxuriam lapſus.*] Antiochus enim occupatis Demetriade, Chalcide, & aliis urbibus, quaſi re benè geſtâ, hyemem in deliciis Chalcide traduxit.

tidie nuptiis deditus erat. Contrà, Acilius Romanus conſ qui ad hoc bellum miſſus erat, copias, arma, cæteráque be neceſſaria, ſummâ induſtriâ parabat: civitates ſocias confirm bat, dubias illiciebat: nec alius exitus belli, quàm appara utriúſque partis fuit. Itaque [1] primâ belli congreſſione, c cedentes ſuos rex cerneret, non laborantibus auxilium tulit; [2] fugientibus ſe ducem præbuit; caſtráque ditia victoribus reliq Deinde, cùm in Aſiam, prædâ Romanis occupatis, fugie perveniſſet, pœnitere neglecti conſilii cœpit; revocatóque amicitiam Annibale, omnia ex ſententiâ ejus agere. Inte nunciatur, [3] Æmilium, Romanorum ducem, cum octoginta ſtratis navibus in bellum navale à ſenatu miſſum, adventa quæ res illi ſpem reſtituendæ fortunæ dedit. Itaque priuſqu ſociæ civitates ad hoſtes deficerent, [4] decernere navali prælio tuit, ſperans cladem in Græciâ acceptam novâ poſſe victoriâ a leri. Traditâ igitur Annibali claſſe, prælium committitur: [5] nec Aſiani milites Romanis, neque naves eorum pares roſtr navibus fuêre: [6] minor tamen clades ducis ſolertiâ fuit. [a] mam [7] nondum opinio victoriæ venerat, & idcircò in conſul creandis ſuſpenſa civitas erat.

INTERPRETATIO.

a *Cives dubitabant quos Conſules eligerent, quia nondum fama de victoriâ* relatâ *R pervenerat.*

NOTÆ.

1. *Primâ belli congreſſione.*] Cùm omnia cedere Romanis videret Antiochus, relictâ Chalcide petit Thermopylas, unde accivit Ætolos, qui juga montium occuparent, dum ipſe fauces defenderet; ne Romanis pateret aditus, cum conſul Acilius Glabrio, hoſtes fortiter aggreſſus, in caſtra pepulit, unde expelli vix potuiſſent, niſi Portius Cato legatus conſulis Ætolos, qui juga obſederant, in fugam conjeciſſet.

2. *Fugientibus ſe ducem præbuit.*] In os ictus lapide Antiochus, excuſſiſque dentibus, Elateam, tum Chalcidem, deinde Epheſum fugit; dum Acilius, direptis illius caſtris, Eubœam, Heracleam ex Ætolis, aliáſque Græciæ civitates, ſeu vi, ſeu metu, recepit.

3. *Æmilium.*] Regillum prætorem, qui recens multas naves ex Italiâ Livii Salinatoris claſſi junxerat.

4. *Decernere navali prælio.*] Contra Antiochum quinquies pugnatum eſt. 1. Attilius claſſis Romanæ præfectus Iſidorum ducem ad Andrum ſuperavit. 2. Livius Salinator Polyxenidam ad Phocæam. 3. Polyxenidas, ſimulatâ proditione, ad Sa Piſiſtratum Rhodiorum ducem. 4. Rh claſſe reparatâ, Annibalem & Apoll ad Eurymedontem Pamphyliæ flu 5. Æmilius, Eumenes, & Rhodii, Poly dam ad Myonneſum magnâ clade vicer

5. *Nec Aſiani milites Romanis.*] prælia confundit Juſtinus: nec eni Romanos, ſed in Rhodios ad Eurym tem pugnavit Annibal, qui jam in ſiniſtro vicerat, dum, ſuperato dextro nu, ab univerſâ claſſe oppreſſus fugar peſſivit: Polyxenidas verò ad Myon cum Romanis & Rhodiis decertavi naves 80, ille 92 habebant; ſed R militum robore, Rhodii agilitate na & arte remigum, Aſianos ſuperabant.

6. *Minor tamen clades.*] 42 Naves ſæ, quarum 13 captæ, cæteræ vel in vel demerſæ, duæ Romanorum fractæ Rhodiorum capta.

7. *Nondum opinio victoriæ.*] Fallitu ſtinus; eodem enim anno & Scipio in Græciam miſſus eſt, & Æmilius p claſſi præfectus eſt.

CAP.

Antiochus pacis conditiones repudiat.

CAP. VII. Sed adverſùs Annibalem ducem quis melior m [1] Africani frater crearetur, cùm vincere Pœnos opus Sci ıum eſſet? Creatur igitur conſul Lucius Scipio, [2] eíque ır legatus frater Africanus, [a] ut intelligeret Antiochus, non orem fiduciam ſe in Annibale victo, quàm Romanos in ore Scipione habere. [b] Trajicientibus in Aſiam Scipioni exercitum, [3] jam utrobíque profligatum bellum nunciatum victúmque Antiochum terreſtri, Annibalem navali bello nêrunt. Primo igitur adventu eorum, [4] legatos, pacem ntes, ad eos Antiochus mittit, peculiare donum Africano ·entes, ipſius [6] filium, quem rex parvo navigio trajicientem rat. Sed Africanus *privata beneficia à rebus publicis ſecre- ſſe dixit; aliáque eſſe patris officia, alia patriæ jura, quæ liberis tantùm, verùm etiam vitæ ipſe præponantur.* [c] *Pro- gratum ſe munus accipere, privatóque impendio munificentiæ reſponſurum. Quod ad bellum pacémque pertineat, nihil gratiæ dari, neque de jure patriæ decidi poſſe, reſpondit.* ı neque de redimendo filio unquam tractavit, nec ſenatum › agere permiſit; ſed, ut dignum majeſtate ejus erat, *ar- ſe recepturum filium* dixerat. Poſt hæc leges pacis dicuntur; *'ſia Romanis cederet; contentus Syriæ regno eſſet; naves*

INTERPRETATIO.

a *'t cognoſceret Antiochus ſe non debere ſperare victoriam à fortitudine An- , quàm Romanos à virtute Scipionis, m vicerat.*

b *Dum Scipiones tranſportant exercitum am, ipſis nunciatum eſt* Antiochum *navalique prælio ſuperatum fuiſſe.*

c *Reſpondit munus eſſe ſibi gratum, quod filium remiſerit, & ſe reſponſurum liberalitati regis privatis opibus: ſed, quod ſpectaret ad bellum & pacem, nullam gratiam dare ſe poſſe* Antiocho, *quia* Roma *patria ſua nil amittit de jure ſuo* ob munus privatum.

NOTÆ.

1. *lfricani frater.*] L. Cornelius Scipio, ·ei militaris imperitum dicit Appia- uod tamen vero ſimile non videtur, t annis, duce Africano fratre, in Hiſ- : Africâ meruerit, *teſte Livio.*

2. *Eique datur legatus frater.*] Creati ; fuêrunt Lælius, & L. Scipio, quo- ter Africani frater, alter amicus: m utérque cupiebat, cùm frequenti dixit Africanus, ſe fratre ſuo lega- e, ſi Græciam ipſi decreviſſent.

3. *ım utrobique.*] De terreſtri victoriâ . allatum fuerat.

4. *egatos pacem petentes.*] Heraclidem um, qui Antiochi nomine ſpondebat ſe nihil moturum in Græciâ, ceſſurum urbibus Aſiæ, de quibus diſceptatum fuerat, & impenſarum medium partem perſoluturum.

5. *Ferentes ipſius filium.*] Non eo tempore Scipionis filium, ſed paulò pòſt remiſit, dum Scipio Elæam delatus ægrotaret: quod tam gratum accidit Africano, ut auctor regi fuerit, ne in aciem priùs deſcenderet, quàm in caſtra ſe rediiſſe audiiſſet.

6. *Filium.*] Illum Pub. Æmilii filium facit Appianus, à Scipione adoptatum; ſed malè, fuit enim Scipionis filius captus ab Antiocho, dum è Græciâ in Aſiam trajecit, qui poſteà Æmilii filium adoptavit.

univerſas, captivos & transfugas traderet; ſumptúmque om[n] *belli Romanis reſtitueret.* Quæ cùm nunciata Antiocho eſſ[ent], *nondum ita victum ſe eſſe* reſpondit, *ut ſpoliari ſe regno patere*[tur], [a] *bellíque ea irritamenta, non pacis blandimenta eſſe.*

Victus iterum Antiochus pacem petit & obtinet.
An.M.3864.
Ol. 147. 3.
Urb. C. 563.
Ante C. 188.

CAP. VIII. Igitur, cùm ab utríſque bellum pararetur, [1] ing[reſ]ſíque Aſiam Romani [2] Ilion veniſſent, mutua gratulatio Il[ien]ſium ac Romanorum fuit. Ilienſibus *Æneam, cæteróſque* [cum] *eo duces à ſe profectos*; Romanis *ſe ab his procreatos* referenti[bus]. Tantáque lætitia omnium fuit, quanta eſſe poſt longum tem[pus] inter parentes & liberos ſolet. Juvabat Ilienſes, nepotes ſ[uos], Occidente & Africâ domitâ, Aſiam ut avitum regnum vi[ndi]care; *optabilem Trojæ ruinam fuiſſe* dicentes, *ut tam feli*[citer] *renaſceretur.* [b] Contrà Romanos, avitos lares, & incuna[bula] majorum, templáque ac deorum ſimulacra, inexplebile [de]ſiderium videndi tenebat. [3] Profectis ab Ilio Romanis, Eum[enes] rex [4] cum auxiliis occurrit: nec multò poſt [5] prælium [cum] Antiocho commiſſum. Cùm [6] in dexteriore cornu pulſa [legio] Romana, majore dedecore, quàm periculo, ad caſtra fug[eret], [7] M. Æmilius tribunus militum ad tutelam caſtrorum reli[ctus], *armare ſe milites ſuos, & extra vallum progredi* juſſit, ſtri[ctiſ]que gladiis fugientibus minari, *morituros* dicens, *niſi in præ*[lium] *revertantur; infeſtioráque ſua, quàm hoſtium caſtra invent*[uros]. Attonita tam ambiguo periculo legio, comitantibus comm[ilito]-

INTERPRETATIO.

a *Et hæc proponi à Romanis, ut bellum accenderetur, non ut pax fieret.*

b *Contrà, Romani ardebant deſider*[io in]*explebili videndi lares avitos, & incu*[nabula] *majorum, templáque & ſtatuas deorum.*

NOTÆ.

1. *Ingreſſi Aſiam.*] Occupatâ Lyſimachiâ, quam imprudenter deſeruerat Antiochus, per Cherſoneſum & Helleſpontum, Eumenis operâ, non obſiſtente Antiocho, trajecerant.

2. *Ilion veniſſent.*] Urbem Phrygiæ minoris, juxta montem Idam & oram litoralem.

3. *Profectis ab Ilio Romanis.*] Ad caput amnis Caïci tendit Scipio, Hermúmque, non procul à Magneſiâ, juxta montem Sipylum tranſgreſſus eſt, ubi caſtra poſuerat Antiochus.

4. *Cum auxiliis occurrit.*] Eumenes copias jam diu cum Romanis junxerat.

5. *Prælium cum Antiocho commiſſum.*] Dum certamen Antiochus detrectat, convocati ad conſilium à Domitio legato milites conclamant undique, duceret ex[ercitum] in hoſtem: quare aciem inſtruxit ut [...] per foſſas invaderet: tum Antioch[us, ne] ſuorum minueret animos, eductis [...] pugnæ copiam fecit.

6. *In dexteriore cornu.*] Dum cor[nu ſi]niſtrum Eumenes, cum Cretenſibus [...]tariis, clamore & miſſilibus vertit [in fu]gam, Antiochus in dextro Romanos [...]ſtra fugere compulit.

7. *M. Æmilius tribunus militum.*] [Qui] cum duobus millibus Thracum & M[...]num dum inſtanti regi acriter reſiſtere[t, At]talus Eumenis frater, fugato dextro [...] tantam impreſſionem fecit, ut Ant[iochus] novam è caſtris aciem exiſtimans, co[...] equo, fugerit, primùm Sardos, tum [Apa]meam, deinde, ſuperato Tauro, in S[yriam].

bus, qui fugere eos prohibuerant, in prælium revertitur, magque cæde editâ, initium victoriæ fuit. [2] Cæſa hoſtium quinaginta millia, capta undecim, [a] Antiocho pacem petenti [2] ni ad ſuperiores conditiones additum, [3] Africano prædicante, que Romanis, ſi vincantur, animos minui; neque, ſi vincant, undis rebus inſoleſcere. Captas civitates [4] inter ſocios diêre Romani, [b] aptiorem gloriam, quàm poſſeſſiones voluptas judicantes: quippe victoriæ gloriam Romano nomini vindiidam; opum luxuriam ſociis relinquendam.

INTERPRETATIO.

Dum Antiochus pacem petit, nihil adn ad conditiones quas Africanus *priùs oſuerat.*

Judicantes reipublicæ *utilius eſſe* poſſi *gloriam, quàm regiones* aptas ad fovendas *voluptates:* efficiendum *enim* eſſe, ut *gloria ob victoriam* relatam *tribueretur Romanis*; *opes verò,* quæ pariunt *luxuriam, ſociis relinquerentur.*

NOTÆ.

. *Cæſa hoſtium quinquaginta millia.*] uaginta peditum millia habebat Antio-, *ex Appiano,* quibus duodecim millia um addit Livius; Romanis triginta a peditum, *ex Appiano,* ſociis viginti millia peditum, equitatus minor tribus bus fuit, *ex Livio:* quinquaginta milleditum cæſa, equitum quatuor millia, & quingenti capti. Ex Romanis tre pedites, viginti quatuor equites, ex enianis viginti quinque ceciderunt. ani milites, direptis caſtris, clamabant, rex *Antiochus magnus.*

Nihil ad ſuperiores conditiones addi] Legatis reſpondit Africanus, *Europâ nete, Aſiâque omni, quæ cis Taurum eſt, lite; pro impenſis in bellum factis, lecim millia talentorum Euboïcorum is,* id eſt, 21 milliones Francorum. de juſſus eſt Antiochus 20 obſides tra & inter eos Annibalem & Theontam Ætolum: ſtatutúmque eſt, ne ipſi, ſeu naves, ſeu elephantos, ultra ſtatutum numerum habere liceret. Acceptis conditionibus pacis Antiochus benignè ſibi à populo Romano factum dixiſſe fertur, quòd, magnâ curâ liberatus, modicis regni terminis uteretur. Quæ pluribus narrat *Livius & Appianus.*

3. *Africano prædicante.*] Qui prælio non adfuerat, ſed ab Elæâ, ubi primùm viæ pati laborem potuit, Sardeis venerat.

4. *Inter ſocios diviſêre Romani.*] Dum inde Eumenes ipſe ſibi, hincque Rhodiorum legati Rhodiis, quæ Antiocho erepta fuerunt, tribui poſcerent; decrevit Senatus; ut Lycia & Caria, uſque ad Meandrum, Rhodiis; civitates aliæ, quæ Attali vectigales fuiſſent, Eumeni cederent: quæ verò Antiocho paruiſſent priùs, ſui juris eſſent, ut referunt *Livius & Polybius.*

LIBER XXXII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Ætoli libertate ſpoliantur. Bellum inter Meſſenios & Achæ Philopœmen captus, & veneno interemptus: unde Meſſen rum clades.*
2. *Antiochus Syrus, dum ſacrilegio ſibi providere putat, inter citur. Senatus Romanus Philippo parcit, ob Demetrii ſ virtutem; cui Perſeus frater invidet, & Demetrium imp artibus de medio tollit.*
3. *Philippi obitus: & belli apparatus adversùs Romanos, Ga ad hujus belli ſocietatem pertractis: de quorum migrationi ſubjicitur narratio.*
4. *Bellum inter Pruſiam & Eumenem, in quo Annibalis op Pruſias ſuperior evadit. Pace inter reges ſancitâ, Rom Annibalem perſequuntur. Is, hauſto veneno, legationem mo prævenit. Adjunctum ejuſdem Aunibalis elogium.*

CAPUT I.

Ætoli libertate ſpoliantur. Bellum inter Meſſenios & Achæos. Mors Philopœmenis.

ÆTOLI, qui Antiochum in bella Romana impulera, victo eodem, ſoli adversùs Romanos, & viribus impai, & omni [1] auxilio deſtituti, remansêrunt: Nec mu [2] pòſt victi, libertatem, quam illibatam, adversùs dominatior Athenienſium & Spartanorum, inter tot Græciæ civitates retinuerant, [3] amisêrunt. [a] Quæ conditio tantò amarior il,

INTERPRETATIO.

a *Quæ amiſſio libertatis attulit illis dolorem tantò majorem, quantò diutiùs eam ſervârant.*

NOTÆ.

1. *Auxilio deſtituti, remansêrunt.*] Legati ab Ætolis Romam de pace miſſi, dum beneficia in populum Romanum collata, & in bello Philippico fortitudinem ſuam paulò magnificentiùs quàm par eſſet, prædicant; continuò juſſi ſunt templo, eo die Româ, intra quindecim dies Italiâ excedere, iiſque bellum decretum eſt, ut teſtatur Livius.

2. *Poſt victi*] Cùm Ætolia Fulvio Conſuli obveniſſet, ipſe, Ambraciâ obſide cinctâ, Ætolorum conatus ſæpè refuta: quare, uſi deprecatoribus Athenienſibu Rhodiis, pacem iterùm petiêrunt.

3. *Amisêrunt.*] Conventum eſt, ut q genta Euboïca talenta darent, captiv perfugæ Romanis redderentur, ne aliq urbem Ætoli ſui juris facerent, quæ in micitiam populi Romani veniſſet.

qua

antò ſerior fuit, reputantibus tempora illa, quibus tantis Per-um opibus domeſticis viribus reſtiterant; quibus Gallorum olentiam, Aſiæ Italiæque terribilem, Delphico bello fregerant. uæ glorioſa recordatio majus deſiderium libertatis augebat. um hæc aguntur, medio tempore inter Meſſenios & Achæos de incipatu primò [1] diſſenſio, [2] mox bellum ortum eſt. In eâ [3] nobi- Achæorum Philopœmen imperator capitur; non quia pugnan- vitæ pepercerit, ſed, dum ſuos [4] in prælium revocat, in tran- foſſæ equo præcipitatus, à multitudine hoſtium oppreſſus eſt, uem jacentem Meſſenii, ſeu metu virtutis, vel verecundiâ nitatis, interficere auſi non fuêrunt. [a] Itaque, velut in illo ıne bellum confeciſſent, captivum per univerſam civitatem, in dum triumphi, circumduxêrunt, effuſo obviàm populo, ac ſi ıs, non hoſtium imperator, adventaret. Nec victorem Achæi diùs vidiſſent, quàm victum hoſtes vidêrunt. Igitur eundem in atrum duci juſſêrunt, ut omnes contuerentur quem potuiſſe ca- ncredibile ſingulis videbatur. Inde in carcerem ducto, vere- ıdiâ magnitudinis ejus [6] venenum dedêrunt: quòd ille lætus, ſi viciſſet, accepit; quæſito priùs, *an Lycortas præfectus Achæo-ı*, quem ſecundum à ſe eſſe ſcientiâ rei militaris ſciebat, *in-mis effugiſſet?* [b] Quem ut accepit evaſiſſe, *non in totum* di-s *conſultum malè Achæis*, expiravit. Nec multò pòſt, repa-

An.M.3865. Ol. 147. 4. Urb. C. 594. Ant. C. 187.

An.M.3871. Ol. 149. 2. Urb. C. 570. Ant. C. 181.

INTERPRETATIO.

Quare, velut ſi omne bellum finitum per illius captivitatem, eum deduxê- per totam urbem.

b *Ubi audivit illum fugiſſe è pugnâ* incolumem, *expiravit, dicens, res Achæorum non omninò malè habere.*

NOTÆ.

Deſſenſio.] In Achæorum ſocietatem ti nuper Meſſenii ab eorum concilio 'erant, id agente Democrate homine ɔbo, & privatim infenſo Philopœ-.

Mox bellum ortum eſt.] Dum Coro- *ex Livio*, ſeu Colonidem, *ex Plutar-* Meſſeniæ urbem, Dinocrates occupare ıt; Philopœmen annum agens ſep-ſimum, licèt febri laborans, Argis lopolim ſtadia ampliùs quadraginta tem uno die contendit.

Nobilis.] Et victoriarum numero, & ɔris dignitate; octavam enim id tem- Præturam gerebat.

In prælium revocat.] Fugato Dinocrate, Meſſenii 500 ſuperveniſſent veritus ɔœmen, ne circumveniretur, per loca impedita ſe recipiebat: ſed, dum ſubinde in hoſtem irruit, fortè prolapſus equus ipſum effudit in terram, ubi capite ad ſaxum alliſo, ſine voce jacuit. *Ità narrat Plutarchus.*

5. *Quem jacentem.*] Vix apertis oculis caput ſuſtulerat, cùm à Meſſeniis, manibus revinctis poſt terga, captivus adductus eſt.

6. *Venenum dedêrunt.*] Dum illum repoſcunt Achæi, metuens Dinocrates, ne quâ fortè pactione redderetur, primis tenebris famulum cum veneno mittit in carcerem, ubi morbo jacebat Philopœmen, qui animadverſo homine erexit ſe ad ſedendum, acceptóque poculo, impavidus venenum bibit; *teſte Plutarcho,*

rato bello, [1] Meſſenii vincuntur; pœnáſque interfecti Philop… menis [2] pependêrunt.

Antiochus occiditur. Senatus Philippo parcit ob Demetrium, qui à Perſeo occiditur.

An.M.3866. Ol. 148. 1. Urb. C. 565. Ant. C. 186.

CAP. II. Intereà in Syriâ rex Antiochus, cùm gravi tribu… pacis à Romanis victus oneratúſque eſſet, ſeu inopiâ pecuniæ co… pulſus, ſeu avaritiâ ſolicitatus, [a] quâ ſperabat ſe, ſub ſpecie t… butariæ neceſſitatis, excuſatiùs ſacrilegia commiſſurum, adhib… exercitu, nocte [3] templum Didymæi Jovis aggreſſus eſt. Quâ… proditâ, concurſu [4] inſularium, cum omni militiâ [5] interficit… Romæ, cùm multæ Græciæ civitates [6] queſtum de injuriis P… lippi regis Macedonum veniſſent, & diſceptatio in ſenatu in… Demetrium Philippi filium, quem pater ad ſatisfaciendum … natui miſerat, & legatos civitatium eſſet; turbâ querelarum c… fuſus adoleſcens, repentè obticuit. Tunc ſenatus verecundiâ e… motus, quæ probata etiam anteà, cùm obſes Romæ eſſet, om… bus fuerat, cauſam illi donavit: atque ita modeſtiâ ſuâ Den… trius veniam patri, non jure defenſionis, ſed patrocinio pud… obtinuit: quod ipſum decreto ſenatûs ſignificatum eſt, ut ap… reret non tam abſolutum regem, quàm [7] donatum filio patre… [b] Quæ res Demetrio non gratiam legationis, ſed odium …

INTERPRETATIO.

a *Sperabat enim* populos *faciliùs excuſaturos ſacrilegia, quæ committeret*; *quia cogebatur magna tributa pendere Romanis.*

b *Quod non conciliavit* Demetrio *am…* patris *ob gratiam* ipſi obtentam in hâc … *gatione, ſed* illius *odium.*

NOTÆ.

1. *Meſſenii vincuntur.*] Lycortas Achæorum Prætor, vaſtatis Meſſeniorum finibus, tantis eos cladibus affecit, ut in eorum urbem, vel ab invitis, receptus fuerit.

2. *Pependêrunt.*] Dinocrates ſibi ipſi manus intulit; Meſſeniorúmque primates à Lycortâ in vincula conjecti; Philopœmenis cineres cum funebri apparatu ad Achæos relati, urnam ferente Polybio Lycortæ filio, qui Romanam ſcripſit Hiſtoriam. Vult Oroſius Philopœmenem occiſum in Siciliâ, ſed malè: Meſſana quippe Siciliæ eum in fraudem induxit.

3. *Templum Didymæi Jovis.*] Jovis Elymæi meliùs legeris.

4. *Inſularium.*] Id eſt, incolarum: inſulares enim vocat Templi cuſtodes & accolas: Templa enim deorum à Veteribus inſulas dici certum eſt.

5. *Interficitur.*] Dum Antiochus adverſùs Elymæos pugnat, cum omni exercitu deletus eſt, ſi Hieronymo credimus; cui conſentit Strabo; non tamen Jovis, … Beli Templum meminit: quod de An… cho Magno Hieronymus, Scaliger de … phane memorat. Aurelius Victor An… chum vult occiſum à ſatellitibus, quo… convivio temulentus pulſaverat. Ejus n… tem, ut incompertam, Livius & Appi… omisêrunt.

6. *Queſtum de injuriis Philippi.*] … Theſſali, Eumenes & Rhodii per leg… in Senatu queruntur, quòd Philippus eo… urbes vel opprimeret, vel impoſitis pr… diis contra jus retineret; Senatus, … legatione, res ita compoſuit, ut Phili… iis urbibus cederet, quæ ſui non eſſent … ris; quod cùm ille præſtare cunctare… civitatum legati inſtare acriùs: quare … ſus à patre Demetrius, qui Romanorum … niret animos. *Hæc Polybius & Livius.*

7. *Donatum filio patrem.*] Decreto a… tum eſt: *Integra omnia Philippo eſſe … Populo Romano, beneficio Demetrii filii.*

tre…

tionis comparavit. Nam [1] apud fratrem Perſeum æmula- i invidiam contraxit; [a] & apud patrem nota abſolutionis offenſæ fuit, indignante Philippo, plus momenti apud ſe- n perſonam filii, quàm auctoritatem patris, ac dignitatem majeſtatis habuiſſe. Igitur Perſeus, perſpectâ patris ægri- e, quotidie abſentem Demetrium apud eum criminari; & invisum, pòſt etiam ſuſpectum reddere: nunc amicitiam anorum, [2] nunc proditionem ei patris objectare. Ad poſtre- , inſidias ſibi ab eo paratas confingit: ad cujus rei proba- n immittit indices, [3] teſtes ſubornat, & facinus quod obji- admittit. Quibus rebus compulſo [4] ad paricidium patre, fu- m omnem regiam facit.

An.M.3871. Ol. 149. 2. Urb. C. 570. Ante C. 181.

An.M.3873. Ol. 149. 4. Urb. C. 572. Ante C. 199.

AP. III. Occiſo Demetrio, ſublatóque æmulo, non ne- itior tantùm Perſeus in patrem, verùm etiam contuma- erat; nec hæredem regni, ſed regem ſe gerebat. His offenſus Philippus, impatientiùs in dies mortem Deme- olebat: tunc & inſidiis [5] circumventum ſuſpicari, [6] teſtes éſque torquere. Atque ita, cognitâ fraude, non minùs e Perſei, quàm innoxiâ Demetrii morte cruciabatur; [7] pe- étque ultionem, niſi morte præventus fuiſſet. Nam brevi tempore, morbo ex ægritudine animi contracto, [8] deceſſit, o magno belli apparatu adversùs Romanos, quò poſteà

Philippi obitus. Apparatus ad bellum.

De Gallorum migrationibus.

An.M.3875. Ol. 150. 2. Urb. C. 574. Ant. C. 177.

INTERPRETATIO.

t abſolutio, patri data propter filium, *cauſa fuit cur offenderetur in* eum.

NOTÆ.

Apud fratrem Perſeum.] Philippi ex â uxore Demetrius, ex pellice Per- lius fuit, quam Plutarchus Gnatheni- rgivam ſaltatricem nominat, cujus fœ- xor Philippi ſibi ſuppoſuerat. Perſe- tu minorem facit Pauſanias; ſed ma- probabiliùs dixerim, *ex Livio & o.*

Nunc proditionem.] Quaſi cum Roma- auxilio Philippum è regno dejicere aretur.

Teſtes ſubornat.] Legatos ſuæ fraudis ipes Romam miſit, qui literas ante tionem meditatas, quaſi Titi Quintii ie, Philippo attulêrunt, quibus ille n deprecabatur, ſi quid Demetrius, cupiditate prolapſus, ſecum in patrem t, ſe tamen impii conſilii auctorem uiſſe.

Ad paricidium patre.] Allatis his li- dum fugam Demetrius fratris iram ns cogitat, illius amici in cuſtodiam conjecti, necatíque; ipſe vinculis onuſtus, Heracleam miſſus eſt, ubi, exhauſto in cœnâ veneno, patris crudelitatem incuſans, injectis in caput tapetibus, ſuffocatur. *Hæc Livius & Oroſius.*

5. *Circumventum ſuſpicari.*] Aderat Philippo Antigonus, Antigoni tutoris ex fratre nepos, qui Perſeum oderat peſſimè, ex eo Philippus fictas nomine Quintii literas, aliáque Demetrio aſcripta cognovit.

6. *Teſtes indiceſque torquere.*] Comprehenſus Philocles (neſcio quis) literarum auctor, qui tormentorum metu rem omnem patefecit.

7. *Peregiſſétque ultionem.*] In Thraciâ ſibi timens Perſeus aberat; dum Philippus, urbes luſtrans Macedoniæ, populis & præfectis commendat Antigonum, ut eum, ejecto Perſeo, regem recipiant.

8. *Deceſſit.*] Demetriade Theſſalonicam profectus venit Amphipolim, ubi gravi

Perſeus

Perſeus uſus eſt. Nam & Gallos [1] Scordiſcos ad belli ſoci perpulerat: feciſſétque Romanis grave bellum, niſi dec Namque Galli bello adversùs Delphos infeliciter geſto, i majorem vim numinis, quàm hoſtium ſenſerant, amiſſo B duce, pars in Aſiam, pars in Thraciam extorres fugerant. per eadem veſtigia quà venerant, antiquam patriam repet Ex his manus quædam in confluente [2] Danubii [3] & Savi dit, *Scordiſcoſque* ſe appellari voluit. [4] Tectoſagi autem, cùm

An.M.3948. Ol. 168. 3. Urb. C. 647. Ant. C. 104.

tiquam patriam [5] Toloſam veniſſent, comprehensíque pe lue eſſent, non priùs ſanitatem recuperavêre, quàm aruſ reſponſis moniti, aurum argentúmque bellis ſacrilegiíſque ſitum, in Toloſenſem lacum mergerent. Quod omne [6] n poſt tempore [7] Cepio Romanus conſul abſtulit. [8] Fuêre argenti pondo centum decem millia, auri pondo quinqui cies centum millia. Quod ſacrilegium [9] cauſa excidii pioni [10] exercituíque ejus poſteà fuit. [a] Romanos q

INTERPRETATIO.

a *Et* paulò pòſt *Cimbri bellum geſſêrunt in Romanos, quaſi* vellent *punire* ſacr commiſſum *in* accipiendâ *pecuniâ diis ſacrâ.*

NOTÆ.

morbo implicitus, dum filii interempti ſpecies identidem occurreret, moritur.

1. *Scordiſcos.*] Scordiſci Straboni, qui in Pannoniâ inferiore ad Iſtrum habitabant, quorum urbs Sirmium.

2. *Danubii.*] Qui ortus ex monte Abnobâ, prope Villingam Sueviæ oppidum, per Suevos, Vindelicos, Noricos, Pannonios & Myſos in Mare Euxinum defertur: Iſtri nomen ad Axiopolim urbem Myſiæ ſortitus.

3. *Savi.*] Qui ex monte Ocrâ profluens, non procul à Villaco, Carniolam à Croatiâ, Boſniâ, & Stiriâ dividit, & ad Taurunum in Danubium delabitur.

4. *Tectoſagi.*] Toliſtobogi dicuntur à Floro, Galliæ populi, *ex Plinio & Strab.* quorum civitas Toloſa. Tectoſages tamen, ut placet Cæſari, in Germaniâ prope Hercyniam habitârunt. Antiqui Tectoſages in Galliâ Narbonenſi, Garumnam versùs, ex quibus deductæ coloniæ; altera in Germaniam, juxta Hercyniam, ad Nieri fluvii ripas; altera in Galatiam, quorum urbs præcipua Ancyra fuit.

5. *Toloſam.*] Ad Garumnam fluvium, in Aquitaniæ & Galliæ Narbonenſis confinio. A Trojano quodam fertur condita.

6. *Magno poſt tempore.*] 172 annis pòſt.

7. *Cepio Romanus Conſul.*] Rem narrat Oroſius, qui vult, aurum è Apollinis à Cepione ablatum, miſ cum præſidiis Maſſiliam: ſed pau Cepio, interfectis iis quibus comn cuncta per ſcelus furatus eſt.

8. *Fuêre autem argenti pondo.*] ſumma ad undecim coronatorum m aſcendit; poſterior verò ſexdecim m & quingenta millia conficit: ſumma nuit Oroſius, centum millia pondo au genti centum decem millia, hoc e milliones decem, argenti millionem & 210 coronatorum millia. Strab ex Poſſidonio dicit ſublata ad qui centum talentûm millia. Unde n adagium, *Aurum Toloſanum.* De quo ta Budæus habet in Aſſe.

9. *Cauſa excidii Cepioni.*] Ob metu perculſus populus imperium C abrogavit; ipſéque Cepio, publicatis in vinculis obiit miſerè, ejúſque de corpus carnificis manibus laceratum. mat tamen Strabo eum, quòd ſac pecunias attigiſſet, ejectum è patriâ tem miſeram appetiiſſe.

10. *Exercituíque ejus.*] Cimbri, Silano & Manilio Conſulibus, Cep

1 (

brici belli tumultus, velut ultor ſacræ pecuniæ, inſecutus Ex gente Tectoſagorum non mediocris populus prædæ dul- Illyricum repetivit, [2] ſpoliatíſque Iſtris, [3] in Pannoniâ lit. Iſtrorum gentem fama eſt originem [4] à Colchis du- miſſis [5] ab Æetâ rege, [6] ad Argonautas [7] raptoréſque erſequendos; [a] qui, ut à Ponto intravêrunt Iſtrum, alveo fluminis penitus invecti, veſtigia Argonautarum inſequen- naves ſuas humeris per juga montium uſque ad litus tici maris tranſtulêrunt; cognito quòd Argonautæ idem r magnitudinem navis priores feciſſent: quos ut avectos i non reperiunt, ſive metu regis, ſive tædio longæ naviga- juxta [8] Aquileiam conſedêre, [b] Iſtrique ex vocabulo , [9] quo à mari conceſſerant, appellati. [10] Daci quoque s [11] Getarum ſunt; qui cùm, Barabiſtâ rege, adversùs

INTERPRETATIO.

i, *poſtquàm* tranſgreſſi ſunt *Pontum n, Danubium intravêrunt.*

b *Nominati ſunt Iſtri ex nomine fluvii, quo navigaverant,* poſtquàm egreſſi ſunt *ex Ponto Euxino.*

NOTÆ.

tantâ clade vicerunt, ut duo Con- lii cæſi, Romanorum & ſociorum ta millia: calonum verò & lixa- uadraginta trucidata, ſi Antiæ apud credimus: ſed aurum argentum- hoſtibus abjectum in flumen, diſ- eſtis, equi gurgitibus immerſi, ho- ſuſpenſi ex arboribus; adeò ut ex prædâ nihil omninò, & ex tanto ex- vix milites decem ſuperfuerint. *Quæ chus & Oroſius referunt.*

Cimbrici belli.] Cimbri Teutoníque Germanici accolæ, relictâ patriâ, ad Galliæ Septentrionalem, trans Rhe- conſederant: ſed eâ regione à pelago tâ, per Galliam errabundi, Galliæ incolendam, tanquam ſtipendium à nis petunt; ſed ab iis contempti, cum Tigurinis & Ambronibus co- Silanum, Manilium, Cepionem mag- fecerunt cladibus. *Ità Velleius, Ta- & Florus.*

Spoliatíſque Iſtris.] Ab Iſtro flumine illis inditum, cujus ripas incolunt Italiæ extremi, Liburnis finitimi: i verò in Myſiâ inferiori, nunc pars riæ.

In Pannoniâ.] Quæ inter Danubium vum ſita: duplex fuit; ſuperior, ubi ia, Stiria, & Carniola; inferior, ubi garia.

4. *A Colchis ducere.*] Qui prope Euxini maris litus habitabant, Iberis & Albanis contermini. *Mingrelie.*

5. *Ab Æetâ.*] Qui ſolus filius, ex Perſâ Oceani filiâ, fuiſſe perhibetur.

6. *Ad Argonautas.*] Qui Jaſone duce in Argo navi Colchos profecti ſunt, quò vellus aureum à Phrixo apud Æetam relictum diriperent.

7. *Raptoréſque filiæ.*] Medeæ, quæ Poëtarum fabulis & propriis criminibus notiſſima.

8. *Aquileiam.*] Urbem Fori Julii primariam, Carnorum caput, ad Turri & Alſæ confluentiam.

9. *Quo à mari conceſſerant.*] Rectiùs dixeris, *quo à mari receſſerant*, id eſt, quo amne à Mari Pontico receſſerant: quare ab ipſo Iſtro nomen traxêrunt.

10. *Daci quoque.*] Qui ultrà Iſtrum tunc habitabant, quem multis pòſt ſeculis ab Aureliano victi tranſiêrunt. Duplex fuit Dacia: prima, Ripenſis Alpes inter & Danubium ad Auſtrum contenta: ſecunda, Mediterranea, quæ nunc Tranſylvania.

11. *Getarum.*] Daciæ populi, in Scythiæ confinio, ubi Moldavi: eos tamen in Myſiâ inferiori Æmi montis incolas facit Thucydides.

[1] Baſtarnas malè pugnâſſent, ad ultionem ſegnitiæ, capturi num capita loco pedum ponere juſſu regis cogebantur; m riáque uxoribus, quæ ipſis anteà fieri ſolebant, facere. hæc antè mutata ſunt, quàm ignominiam bello acceptam v delerent.

Pruſias Eumenem, Annibalis operâ vincit. Annibal veneno perit. An.M.3870. Ol. 149. 1. Urb. C. 569. Ante C. 182.

CAP. IV. Igitur Perſeus, cùm imperio [2] Philippi patri ceſſiſſet, omnes has gentes adversùs Romanos in ſocietatem [3] ſolicitabat. Interim inter Pruſiam regem, ad quem Anniba pacem Antiocho à Romanis datam, profugerat, & Eume bellum ortum eſt; quod Pruſias, Annibalis fiduciâ rupto fo prior intulit. Namque Annibal, cùm ab Antiocho Roman ter cæteras conditiones pacis, deditionem ejus depoſcerent monitus à rege, in fugam verſus, Cretam defertur: Ibi, cùi quietam vitam egiſſet, invidioſúmque ſe propter nimias op deret, amphoras plumbo repletas in templo Dianæ, quaſi foi ſuæ præſidia, deponit: atque ideò nihil de illo ſolicitâ civ quoniam velut pignus opes ejus tenebat, ad Pruſiam cont [4] auro ſuo in ſtatuis, quas ſecum portabat, infuſo, ne conſ opes vitæ nocerent. Dein, cùm Pruſias terreſtri bello ab Eu victus eſſet, & prælium in mare tranſtuliſſet, Annibal novo mento auctor victoriæ fuit. Quippe omne ſerpentium ger fictiles lagenas conjici juſſit; medióque prælio in naves hoi mitti. Id primum Ponticis ridiculum viſum, fictilibus dim qui ferro nequeant. [a] Sed, ubi ſerpentibus repleri naves cœ ancipiti periculo circumventi, hoſti victoriam ceſsêre. Qu Romam nunciata ſunt, [5] miſſi à ſenatu legati ſunt, qui utrú regem in pacem cogerent, Annibalémque depoſcerent. Sed nibal, re cognitâ, [6] ſumpto veneno, legationem [7] morte præ Inſignis hic annus trium toto Orbe maximorum imperat

INTERPRETATIO.

a *Victoriam dedêrunt hoſtibus, territi duplici periculo,* & à ſerpentibus, & ab hoſti

NOTÆ.

1. *Baſtarnas.*] Qui Sarmatiæ Europææ populi, ubi nunc Podolia Volhinia.

2. *Philippi patris ſucceſſiſſet.*] Calligenes medicus ubi regem in extremis poſitum videt, Perſeum monet per legatos, ut ad regnum invadendum properet: quo factum eſt ut ille ex improviſo adveniens, hoſtibus oppreſſis, occiſóque Antigono, regnum occupaverit.

3. *Solicitabat.*] Baſtarnæ & Scordiſci à Philippo invitati, in Thraciam, ſuperato Iſtro, jam pervenerant, cum iis de Philippi morte allatum eſt.

4. *Auro ſuo in ſtatuis.*] Quæ Plutarchus & Probus confirmant.

5. *Miſſi à ſenatu legati.*] Titus Q Flaminius, L. Scipio Aſiaticus, & P. Naſica.

6. *Sumpto veneno.*] Quod ſub gemmâ occultaverat, teſtatur Pluta Probus, & Zonaras, poſt Livium. A men taurinum ſanguinem ebibiſſe, ſervo compreſsâ gulâ, ejus juſſu, f tum volunt.

7. *Morte prævenit.*] Pruſias nec R negare Annibalem auſus, nec hoſpiti

mori

rtibus fuit, Annibalis, & Philopœmenis, [2] & Scipionis A- An.M.3871.
ni. [a] Ex quibus conſtat Annibalem, nec tum cùm Romano Ol. 149. 2. Urb. C. 578.
ntem bello Italia contremuit, nec cum reverſus Carthaginem Ant. C. 181.
num imperium tenuit, aut cubantem cœnâſſe, [3] aut plus
ı ſextario vini indulſiſſe; pudicitiámque eum tantam inter
aptivas habuiſſe, ut in Africâ natum quivis negaret. Mode-
nis certè ejus fuit, ut, cùm diverſarum gentium exercitus
it, neque inſidiis ſuorum militum ſit petitus unquam, ne-
raude proditus, quum utrúmque hoſtes ſæpè tentâſſent.

INTERPRETATIO.

x illis ducibus Annibal, ut conſtat, am cubans cœnavit, & nunquam bibit uâm ſextarium vini, neque cùm Ita liam terrefecit, gerendo bellum in Romanos, ſive cum reverſus Carthaginem geſſit ſummos magiſtratus.

NOTÆ.

ıra, permiſit ut, ſi poſſent, eum com- ıderent. Continuò, occupato omni i aditu, licèt omni ex parte priùs pa- ꞉xitus, puer, à januâ proſpiciens plu- matos apparere, dixit Annibali, qui ideret clauſos omnes exitus, venenum it, natus annos ſeptuaginta. *Ità Li- c Probus.*

Mortibus fuit.] Nonnulli tamen Afri- nortem ad aliud tempus referunt.

Scipionis Africani.] Qui, acceptæ pe- à petitis Tribunus accuſatus, in judicium feſto habitu venit; ſed, ubi magnas cum Tribunis contentiones fore prævidit, ſeceſſit Linternum, ubi, aliquantò pòſt moriens, eo loco ſepeliri ſe juſſit, ne ſibi funus in ingratâ patriâ fieret, *Hæc Aurelius Victor.* Annos vixit quinquaginta quatuor, *ex Plutarcho.* Sæpiùs vocatus in judicium ab inimicis, præſertim à Marco Catone, ille infenſiſſimo, qui L. Scipionem damnari curavit, ut tradit Livius.

3. *Aut plus quam ſextario.*] Eadem ferè de ipſo narrant Polybius & Livius.

LIBER XXXIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Macedonicum bellum. Perſei & conſulum Romanorum animus.*
2. *Pugna, in quâ Macedones fuſi fugatíque ſunt. Perſeus & filii capti in fugâ. Macedonia in provinciam redacta: & Ætoli oppreſſi.*

CAPUT

CAPUT I.

Bellum Macedonicum.

An.M.3883.
Ol. 152. 2.
Urb. C. 582.
Ante C. 169.

MINORE quidem rerum motu Romani Mace cum quam Punicum bellum geſsêrunt; ſed tant rius, quantò nobilitate Macedones Pœnos anteceſsé Quippe cùm gloriâ Orientis domiti, tum & [1] auxiliis om regum juvabantur. Itaque Romani & [2] legiones plures mero conſcripsêrunt; & auxilia à [3] Maſiniſsâ rege [4] N darum, cæteríſque ſociis omnibus accivêrunt; & Eumen Bithyniæ denunciatum, ut bellum ſummis viribus ju [a] Perſeo, præter Macedonicum [5] invictæ opinionis exerci decennis belli ſumptus, à patre paratus, in theſauris & h erat: Quibus rebus inflatus, oblitus fortunæ paternæ, ve Alexandri gloriam conſiderare ſuos jubebat. [6] Prima eq congreſſio fuit, quâ victor Perſeus ſuſpenſam omnium ctationem in favorem ſui traxit: [7] miſit tamen legato Conſulem, qui pacem peterent, quam patri ſuo Roman am victo dediſſent, impenſas belli lege victi ſuſcep

INTERPRETATIO.

a *Perſeus habebat & exercitum ex Macedonibus compoſitum, qui dicebantur vinci non poſſè,* ob victorias olim relatas, & *ſumptus ſive in auro, ſive in commeatibus, paratos, ad bellum* gerendum *per annos.*

NOTÆ.

1. *Auxiliis omnium regum.*] Multùm diſcrepat à Juſtino Livius, ex quo certum eſt Eumenem Romanis adfuiſſe, Ariarathem neutri faviſſe; Antiochum & Ptolemæum intra ſe bellum gerentes, verbo, ſi re minùs, amicos fuiſſe Populi Romani; Pruſiam Perſeo, licèt uxoris fratri, nihil dediſſe auxilii.

2. *Legiones plures.*] Quatuor legiones novæ à Prætore collecta, veteribus quinque addita millia, & in ſingulas ducenti equites diſtributi: ſociorum exercitus millibus peditum ſexdecim auctus.

3. *A Maſiniſsâ.*] Gelæ Numidarum regis filius fuit, qui etiam tum adoleſcens Syphacem à Romanorum partibus ſtantem in Africâ; Scipionem ipſum in Hiſpaniâ ſemel vicit: ſed ab eo paulò pòſt victus, & ad amicitiam multis provocatus officiis, à Carthaginienſibus ad Romanos defecit; quibus plures victorias peperit, quàm clades hoſtis intulerat.

4. *Numidarum.*] Numida duplex fuit: una mediterranea, in Libyæ interioris & Mauritaniæ confinio; altera litoralis ad ſinum Numidicum, Mauritaniæ Ca finitima. Numidarum originem mult ſequitur Salluſtius.

5. *Invictæ opinionis exercitum.*] T novem peditum millia, equitum habebat; ſextus enim & vigeſimus agebatur, ex quo huic bello intent lippus ſuos levibus præliis in Thrac ercebat, *teſte Livio.*

6. *Prima equitum congreſſio.*] Ad um, prope Oſſam montem in Th Perſeus ſubſtiterat, cùm non procu Conſul caſtra poſuit; tum Perſeus, ctis copiis Romanos aggreſſus, Græc mo impetu vertit in fugam, deind manos equites; quorum 2500 occiſ capti, & magna vis armorum ablata.

7. *Miſit legatos.*] Dum Perſeus R perſequitur, Evander Cretenſis eum, ſiſtat, pacémque offerat, admonet; nuò Perſeus receptum cani juſſit, leg miſit ad Conſulem, qui, repudiatâ Eumenis conſilium ſequutus, u trâ P noctu caſtra tranſtulit.

conſul Sulpicius non minùs graves quàm victo leges dixit. hæc aguntur, metu tam periculoſi belli, Romani [2] Æmilium m conſulem creant, eíque [3] extra ordinem Macedonicum decernunt: qui, cùm ad exercitum veniſſet, [4] non magnam moram pugnæ fecit. Pridie quàm prælium consereretur, nocte defecit: triſte id oſtentum Perſeo omnibus præſagis, finémque Macedonici regni portendi vaticinantibus.

AP. II. In eâ pugnâ M. Cato, Catonis oratoris filius, inter confertiſſimos hoſtes inſigniter dimicat, equo de-, pedeſtre prælium aggreditur. [a] Nam cadentem mani- hoſtium cum horrido clamore, veluti jacentem obtrunis, circumſteterat: at ille, citiùs corpore collecto, magnas edidit. Quum ad unum opprimendum undique hoſtes larent, dum procerum quendam petit, gladius ei è manu elap- mediam cohortem hoſtium decidit: ad quem recuperan- [6] umbone ſe protegens, [b] inſpectante utróque exercitu, mucrones ſe hoſtium immerſit; recollectóque gladio,

Victus Perſeus capitur: Macedonia in Provinciam redacta. Ætoli repreſſi.

An.M.3886. Ol. 143. 1. Urb. C. 585. Ant. C. 166.

INTERPRETATIO.

a quam cecidit, ingens caterva hoſtium gno clamore in eum irruit, ut eum acentem occideret: ſed ille continuò ſurgens, multos hoſtes interfecit.

b Aſpiciente utróque exercitu, ſe projecit in medios hoſtes.

NOTÆ.

1 *onſul Sulpicius.* Errat Juſtinus, nulm Sulpicii, præter ipſum, meminit: nes Publium Licinium habent, qui ni cum Caſſio Conſul erat.

2 *Emilium.*] Non Licinio ſucceſſit Æſed Hoſtilius: Hoſtilio Q. Martius, verò Æmilius: qui omnes, præter um, nihil magni momenti geſsêrunt cedoniâ. Æmilius, decimo ſeptimo oſtquam Conſul fuerat, iterum Contus eſt ætatis anno ſexageſimo.

3 *Extra ordinem.*] Solito tamen more iam ſortitus eſt, illíque Macedonia, Craſſo collegæ Italia evenit.

4 *Non magnam moram.*] Dum Æmilius jores hoſtium copias, ſeu temporis nditatem metuens, pugnam detrelatam à Perſeo; fortuna certamen it. Inter caſtra flumen erat, in cujus em ripam cùm jumentum elapſum à is evaſiſſet, hinc tres Romani illud inde duo Thraces ad ſe ex alveo traontendunt. Romani, occiſo Thrace, um ad ſtationem reducebant, cùm Thraces, qui ripæ erant præſidio, ut mortem ſocii ulciſcerentur, fluvium tranſgreſſi, moxque totus exercitus in aciem proceſſit, certaménque initum eſt, quod ad veſperam de induſtriâ ab Æmilio protractum, ut Sol hoſtium, non Romanorum, oculos perſtringeret. *Ità Plutarchus.*

5. *Luna nocte defecit.*] C. Sulpicius Gallus, Tribunus militum, qui poſtea Conſul, Romanorum primus notavit eclipſes, de iíſque librum edidit, vocatos ad concionem milites, monuit Lunam nocte proximâ, ne quis id pro portento acciperet, ab horâ ſecundâ ad quartam defecturam eſſe: quo factum eſt ut, dum Romani æris crepitu lumen ejus de more revocarent, frequentéſque flammas tædis facibúſque ad cœlum porrigerent; contra Macedonas ſtupor invaſerit, rumorque fuerit ſenſim per caſtra vulgatus, hoc regni occaſum portendere. Quod Sulpicio Livius, Paulo Æmilio Plutarchus tribuit.

6. *Umbone.*] Vel ipſum ſcutum eſt, vel ſcuti pars media.

multis

multis vulneribus exceptis, ad ſocios cum clamore hoſti vertitur. [1] Hujus audaciam cæteri imitati [2] victoriam rêre. Perſeus [3] rex fuga cum decem millibus talentûn mothraciam deſertur; quem [5] Cneus Octavius, ad per dum miſſus à conſule, cum duobus filiis, Alexandro & Ph [6] cœpit; captumque ad conſulem duxit. Macedoniâ à C qui primus in eâ regnavit, uſque Perſen [7] triginta reges h quorum ſub regno fuit quidem [8] annis noningentis & tribus; [a] ſed rerum non niſi [9] centum nonaginta duobus potita. Ita, cùm in ditionem Romanorum ceſſiſſet, mag bus per ſingulas civitates conſtitutis, [10] libera facta eſt; que, quibus adhuc utitur, à Paulo accepit. Ætolorum un rum urbium ſenatus, cum conjugibus & liberis, qui dubi

INTERPRETATIO.

a *Sed per centum nonaginta & duos tantum annos dominata eſt, ſive in Aſiâ,* *Græciâ.*

NOTÆ.

1. *Hujus audaciam.*] Conſtat ex Cicerone, Catonis filium in bello Perſico militâſſe. Veteres non minùs erant ſoliciti, ut armati quàm ut ſalvi exirent è prælio.

2. *Victoriam pepercre.*] Auctor victoriæ fuit Æmilius, qui, cùm inde Pelignos, malè à phalange acceptos, jam inire fugam, hinc alios phalangem haſtis horrentem declinare cerneret, paludamentum ſuum concidit, ſuiſque continuò in phalangem, quâ patebat aditus, immiſſis, aditum aperuit victoriæ. Hoſtium cæſa millia viginti, quinque, capta undecim; ex Romanis centum, ut Poſſidonio placet; octoginta, ut Naſicæ apud Plutarchum, ceciderunt. Pugna commiſſa eſt in Macedoniâ Pieriâ, non procul à Pydnâ, ad Æſona & Lycum amnes.

3. *Rex fugâ,* &c.] Dum phalanx à Romanis cæditur, equitatus ferè integer fugit, principéſque fugæ, rex ipſe primùm Pydnam, tum Pellam, deinde Amphipolim, cum quingentis Cretenſibus pervenit.

4. *Samothraciam deſertur.*] Perſeus, coacto ad concionem Amphipoli populo, cum nec rex ipſe, nec Evander, mœrore & lacrymis impeditus profari poſſet, *Multitudo, abite,* inquit, *ne pauci qui ſuperſumus, propter vos pereamus.* Continuò rex, auro argentóque in lembos qui ſtabant in Strymone delatis, ad flumen deſcendit; unde Samothraciam Thraciæ adjacentem petiit.

5. *Cneus Octavius.*] Prætor, c præerat.

6. *Cœpit.*] Poſtquam Samothra pulit Octavius, Perſeus fugam co mediâ nocte ad mare contendit: c jam navis è portu ſolviſſet, vagat tore aliquandiu, prope obſcurum Templi delituit, &, comitibus ſoc Romanos tranſeuntibus, ipſe tand Philippo filio tradere ſe Octavio coa

7. *Triginta reges.*] Nonnulli ap um viginti; alii apud Euſebium novem numerant.

8. *Annis noningentis.*] Juſtum n excedere videtur Juſtinus: ſi enim rum regum annos dinumeres, annos 630, vel 636, vel 647 reperias. Si ta merum ineas a Carano, qui regna circa annum 3200, uſque ad claden quæ contigit anno 3886, annos 686 i

9. *Centum nonaginta duobus.*] regni Philippi, à quo regnum M amplificatum, Perſeus, in triumphun ab Æmilio, Albam cum amicis miſſu Æmilii beneficio liberâ uſus cuſtc vigiliis, vel inediâ mortem ſibi c ut narrat Plutarchus. Diverſa tam Diodorus. Ejus filius Alexander in do & cælando auro egregius artifex

10. *Libera facta eſt.*] Paulu Amphipoli, juſſit Macedonas uti

fu

:rant, Romam miſſus, ibique, ne in patriâ aliquid novaret, diu :entus, [a] ægréque, per multos annos legationibus civitatum ſe- :u fatigato, in patriam quiſque ſuam remiſſus eſt.

INTERPRETATIO.

Et quiſque remiſſus eſt magnâ cum difficultate in ſuam patriam, poſtquam urbes per os annos miſiſſent ad Senatum frequentes legationes.

NOTA.

:, creare Magiſtratus annuos, tribu- dimidium ejus, quod Regibus pepen- :t, pendere populo Romano, hoc eſt, :m talenta, *ex Plutarcho.* Macedoniáque in quatuor partes diviſâ, capita regionum, ubi conſilia fierent, aſſignavit, Amphipolium, Theſſalonicen, Pellam, & Pelagoniam.

LIBER XXXIV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1 *Romani in Achæos cauſas belli quærunt, & inveniunt. Cruenta Achæorum ſeditio.*

2 *Bellum quo Achæi oppreſſi ſunt, & Corinthus everſa. Ptolemæus Ægypto pulſus petit à Romanis auxilium.*

3 *Populi ad Antiochum in gratiam Ptolemæi verè libera legatio. Antiocho mortuo, Demetrius frater Româ profugus regno potitur.*

4 *Pruſias Rex Bithyniæ, regno & vitâ à filio ſpoliatur.*

CAPUT I.

POENIS ac Macedonibus ſubactis, Ætolorúmque viribus principum captivitate debilitatis, ſoli adhuc ex Græciâ universâ Achæi nimis potentes tunc tem- *Romani infenſi Achæis. Achæorum ſeditio.*
:s Romanis videbantur, non propter ſingularum civi- :m nimias opes, [a] ſed propter conſpirationem univer- :m. Namque Achæi, licèt per civitates, veluti per An.M.3906.
:nbra diviſi ſint, unum tamen corpus & unum imperium Ol. 158. 1.
:ent; ſingularúmque urbium pericula mutuis viribus Urb. C.605. Ante C.146.
:ulſant. Quærentibus igitur Romanis cauſas belli, tem- :ivè fortuna querelas Spartanorum obtulit, quorum agros

INTERPRETATIO.

Sed quia omnes urbes conjunctæ erant per multam ſocietatem.

Achæi [1] propter mutuum odium populabantur. Spartanis à ſenatu reſponſum eſt, [2] *legatos ſe ad inſpiciendas res ſociorum, & injuriam demendam in Græciam miſſuros:* ſed legatis occulta m data data ſunt, ut corpus Achæorum diſſolverent, [b] ſingulá urbes proprii juris facerent, quò faciliùs ad obſequia coge tur: &, ſi quæ urbes contumaces eſſent, frangerentur. Igitu gati, omnium civitatum principibus Corinthum evocatis, de tum ſenatûs recitant: quid conſilii habeant, aperiunt. *Expe omnibus* dicunt, [3] *ut ſingulæ civitates ſua jura & ſuas leges h ant.* Quod ubi omnibus innotuit, velut in furorem verſi, verſum [4] peregrinum populum trucidant: [5] legatos quoque ſos Romanorum violâſſent, niſi, audito tumultu, trepidi f ſent.

Achæi oppreſſi. Corinthus eversa. Ptolemæus pulſus Ægypto.

CAP. II. Hæc ubi Romæ nunciata ſunt, [1] ſtatim ſenatus M mio [2] conſuli bellum Achaïcum decernit: qui extemplò exe deportato, & omnibus ſtrenuè proviſis, pugnandi copiam hoſ fecit. Sed Achæi velut nihil negotii Romano bello ſuſcepiſſent apud eos neglecta omnia & ſoluta fuêre. Itaque [3] prædam, prælium cogitantes, & vehicula ad ſpolia hoſtium reportanda

INTERPRETATIO.

b *Et facerent ut ſingulæ civitates, ſolutâ cum aliis ſocietate, eſſent ſui juris, ut ſ cogerentur ad obediendum* mandatis Senatûs.

NOTÆ.

1. *Propter mutuum odium.*] Quod Achæi Spartiatas vel invitos, legibus & mœnibus ademptis, in eorum ſocietatem compuliſſent: quâ de re Spartiatæ querebantur apud Romanos.

2. *Legatos ſe, &c.*] Fannium Gabinium & Papyrium, quibus adjungit Polybius Scipionem Africanum, qui id temporis Romæ candidatus verſabatur.

3. *Ut ſingulæ civitates.*] Spartam tantùm & Corinthum nominat Pauſanias; Argos, Heracleam, Orchomenios, & Arcadas jungit Polybius; additque Florus civitates omnes, quæ ſub ditione Philippi eſſent.

4. *Peregrinum populum trucidant.*] Lacedæmonii in vincula conjecti, cæteri pulſi ex urbe, dux belli electus, & Bœotii, qui grandi pecuniâ mulctati à Metello fuerant, ad arma concitati. *Ita Pauſanias.*

5. *Legatos quoque Romanorum.*] Aliter belli cauſam narrat Polybius: cùm enim Philippo parerent Corinthii, ita Romanos deſpexêrunt, ut in eorum Legatos a cœnum projicere: dumque paulò po manorum Legati Achæos mitigare rentur, qui ob violatos Legatos bellum moliebantur, Corinthii m onem Romanorum timiditatem eſſe multa dixêrunt injurioſiùs.

1. *Statim Senatus Mummio, &c.*] Juſtinus: primùm enim prorogato Metello, qui tunc regebat Maced Imperio; juſſum eſt, ut in Achæos ret, quos paulò poſt, licèt Bœotiis & cidenſibus junctos, ad Thermopylas ravit. Eorum Imperator, ſive Diæ placet Polybio, ſive Critolaüs, ut Livius, mortem ſibi veneno conſcivit.

2. *Conſuli.*] Mummius Conſul eſt cum Cornelio Lentulo.

3. *Prædam, non prælium.*] Cùm Critolaï ſucceſſor Romanos aliquot ſet, aliique ſe continerent in caſtr non maximè timendos dixerat.

...ıt, & conjuges, liberóſque ſuos, ad ſpectaculum certaminis, An.M.3908.
...montibus poſuêrunt. Sed [4] prælio commiſſo ante oculos ſuo- Ol. 158. 3.
... cæſi, lugubre his ſpectaculum, & gravem luctûs memori- Urb. C. 607.
... reliquêrunt. [a] Conjuges quoque liberíque eorum, de ſpec- Ant. C. 144.
...ibus captivi facti, præda hoſtium fuêre. Urbs ipſa [5] Co-
...ıus diruitur: populus omnis [6] ſub coronâ venditur: [b] ut hoc
...nplo cæteris civitatibus metus novarum rerum imponeretur.
...ı hæc aguntur, [7] rex Syriæ Antiochus Ptolemæo, majoris
...is ſuæ filio, [8] regi Ægypti, bellum infert, ſegni admodum,
...otidianâ luxuriâ ita marcenti, ut non ſolùm regiæ majeſtatis
...a intermitteret, verùm etiam ſenſu hominis nimiâ ſaginâ
...et. Pulſus igitur regno, ad fratrem minorem Ptolemæum An.M.3884.
...ndriam confugit: [c] participatóque cum eo regno, legatos Ol. 152. 3.
...am ad ſenatum mittunt; auxilia petunt; fidem ſocietatis Urb. C. 583.
...rant. Movêre ſenatum preces fratrum. Ant. C. 168.

INTERPRETATIO.

a *...rum conjuges & liberi, qui aſpicie- ...lium, capti ſunt ab hoſtibus, & pars ... fuerunt.*

b *aliæ civitates, territæ hoc exemplo* ſeveritatis, *non auderent bellum renovare.*

c *Illam admiſit ad regni ſocietatem, & deinde ambo Legatos miſêrunt.*

NOTÆ.

4 *Prælio commiſſo.*] Ad Iſthmum, *ex ... aliis*; vel ad Leucopetram, *ex Auctore*, in quo victus Diæus domum ... eâque incenſâ, conjugem à ſe in... m in ignem præcipitavit, ipſeque veneno interiit.

5 *Corinthus diruitur.*] Urbs à propug... ıs deſtituta, tubâ præcinente, deleta ... eferunt Florus, Zonaras, & alii. Si... , tabulæ, veſtes vel incenſæ vel ... : permiſtis incendio plurimis ... æris, auri, argentique venæ fluxêre ...os. Unde Polybius patriæ ſuæ de... teritum, apud Strabonem vidiſſe ſe ... tabulas in ſolum projectas, mili... ſuper his tabulis ludentes, quas in... ıt & Hercules, Deïaniræ tunicâ ex... ıs, & Bacchus, pictus ab Ariſtide, ... llud, *Nihil ad Bacchum.* Plerique, ... æris toto orbe laudatum, in... Corinthi ſuperfuiſſe volunt.

6 *Sub coronâ venditur.*] Non ab ipſo ... io, ſed ab illius patre, ut vult Zo... qui, miſſus poſt victoriam legatus, Græcos juris ſui eſſe voluit, præter ... ios, quorum agros dedit Sicyoniis, ... *bone.* Tantam paulò pòſt Græcia felicitatem adepta eſt, ut vulgò de ſeipſis dicerent, nî capti eſſent, ſe incolumes eſſe non potuiſſe.

7. *Rex Syriæ Antiochus.*] Antiochi magni filius, qui Romanis obſes datus fuerat, vix à Seleuco fratre evocatus Athenas venerat, cùm auditâ illius morte, Romanorum juſſu, ab Eumene & Attalo in regnum deductus eſt. A Syriis Epiphanes dictus eſt, ſive per adulationem, quòd dum Heliodorus & Ægyptii regnum tentant invadere, ipſe tanquam novum ſidus illuxerit: vel per Antiphraſim; à Græcis enim *Epimanes* (hoc eſt, *furioſus*) vocatus eſt, *ex Appiano.*

8. *Regi Ægypti bellum infert.*] Non conſentiunt de hoc bello inter ſe Hiſtorici; ſed confundit omnia Juſtinus: Ex Scripturâ bis; ter ex aliis, Antiochus in Ægyptum bellum geſſit. 1. Quò faciliùs Syriam, quam Ptolemæo Antiochus Magnus cum filiâ Cleopatrâ dederat, recuperaret Epiphanes; præ ſe tulit ſe nepotis Philometoris tutorem fore, eòque nomine Syriam occupavit, quam dum Regni tutores Euleus & Lenius repetunt, ipſe bellum infert Ægypto; tum ut regni tutelam

Romanorum ad Antiochum pro Ptolemæo legatio. Demetrius regno Syriæ potitur.

An.M. 3885. Ol. 152. 4. Urb. C. 584. Ant. C. 167.

CAP. III. Mittitur itaque legatus Popilius ad Antiocl m, [a] qui *abſtinere illum Ægypto, aut ſi jam inceſſiſſet, excedere* .)e-ret. [1] Cùm in Ægypto eum inveniſſet, [2] oſculúmque ei rex)b-tuliſſet (nam coluerat inter cæteros Popilium Antiochus, ım Romæ obſes eſſet;) [b] tunc Popilius *faceſſere interim priv. im amicitiam* jubet, *cùm mandata patriæ intercedant*; prolat ue ſenatûs decreto, & tradito, [c] cùm cunctari eum videret, n-ſultationémque ad amicos referre; ibi [3] Popilius virgâ (ım in manu gerebat, amplo circulo incluſum, ut & amicos ( )e-ret, *conſulere* jubet; *nec prius inde exire, quam reſponſum ſe: 'ui daret, aut pacem, aut bellum cum Romanis habiturum.* Adeóqu: ec auſteritas animum regis fregit, [4] ut pariturum ſe ſenatu: 'e-ſponderet. Reverſus in regnum [5] Antiochus decedit, [6] r :to parvulo admodùm filio, cui cùm [7] tutores dati à populo e: ıt,

INTERPRETATIO.

a *Qui juberet ut non invaderet regnum Ægypti, aut ſi jam* aliqua *occupâſſet, illa reſtitueret* Ptolemæo.

b *Tunc Popilius dicit, ſe nullam habere rationem* veteris *amicitiæ, cùm pro* ant *mandata patriæ.*

c *Cùm viderent eum cunctari, & a*micos *conſulere* priùs quàm reſponderet.

NOTÆ.

obtineret, tum ut pulſum à matre & fratre Philometorem reſtitueret: victiſque navali prælio Ægyptiis, captíſque multis urbibus, Memphim cepit, ubi Regem conſtituit Philometorem, qui deinde Antiochi fraudes ſubveritus, cum fratre Euergete pace compoſitâ, Alexandriæ recipitur. 2. Fratrum concordiâ graviter offenſus Antiochus bellum in Philometorem movet; qui ad breve tempus obtinuit inducias. 3. Finitis induciis, jam Cypro & Peluſio potitus, Alexandriæ Antiochus imminebat, cùm Romanorum legati ipſi occurrerent. Ex his, quæ liquent ex Polybio & Livio, refutabis ea, quæ de hoc bello tradit Juſtinus.

1. *Cùm in Ægypto.*] Eum ad Eleuſinem pagum offendit, qui quatuor millibus paſſuum diſtat Alexandriâ.

2. *Oſculumque.*] Dextram Popilio Antiochum porrexiſſe dicit Livius.

3. *Popilius virgâ.*] C. Popilius Lænas virgâ vitreâ circulum deſcripſit.

4. *Ut pariturum ſe.*] Tum Popilius Regi, tanquam amico benevolo, dextram porrexit; & die, quâ Ægypto excederet, conſtitutâ, firmatâque inter fratres pace, navigavit in Cyprum, unde victricem Antiochi claſſem dimiſit.

5. *Antiochus decedit.*] Trajecto I ıra-te, bellum Armeniorum Regi Arta: in-tulerat: quo victo, petiit Perſepol ut Dianæ Templum, auro argentóque (en-tiſſimum, diriperet. Eam urbem E ıai-dem vocant alii, Pererius Suſam r inat in Elemaïde regione, ubi Euleus fluv Su-ſorum arcem circuit, & Dianæ Ter um, *ex Plinio*; ſeu Veneris, *ex Appian* Sed inde cum dedecore ejectus, dum I ylo-niam repeteret, auditis ſuorum à dæis cladibus, mœrore amens & iracundi gra-vem in morbum incidit: horrendíſ vi-ſcerum doloribus, & vermibus cor npto corpore, dum fruſtrà ſcelerum ve m à Deo poſtularet, miſerè periit in 'abe Perſidis oppido, *teſte Porphyrio.*

6. *Relicto parvulo filio.*] Noven qui ob patris virtutem Antiochus ator dictus eſt, quaſi felix eſſet, cui tali pater contigiſſet.

7. *Tutores dati à populo.*] Cn. C vius vir conſularis, Sp. Lucretius, & elius Aurelius, quibus juſſum eſt ut tecta aves comburerent, elephantum præſci rent nervos, opéſque regias imminuerent uam maximè.

pa-

patruus ejus Demetrius, qui obſes Romæ erat, [2] cognitâ morte ntiochi fratris, ſenatum adiit, *obſidémque ſe vivo fratre veniſſe, o mortuo, cujus obſes ſit, ſe ignorare.* [a] *Dimitti igitur ſe ad reg- m petendum æquum eſſe, quod, ſicuti* [3] *jure gentium majori fratri ſerit, ita nunc ſibi, qui pupillum ætate antecedat, deberi.* [b] Cùm non dimitti animadverteret à ſenatu, tacito judicio, tutius a- d pupillum quàm apud eum, regnum futurum arbitrante; ecie venandi [4] ab urbe profectus, Oſtiæ tacitus, cum fugæ omitibus, navem conſcendit. [6] Delatus in Syriam ſecundo ore omnium excipitur: regnúmque ei, [7] occiſo pupillo [8] ac oribus, traditur.

An.M. 3893. Ol. 154. 4. Urb. C. 592. Ant. C. 159.

CAP. IV. Eodem ferè tempore Pruſias, rex Bithyniæ, conſilium it interficiendi Nicomedis filii, dum conſulere ſtudet minori- filiis, quos ex novercâ ejus ſuſceperat, & Romæ habebat. Sed

Pruſias à filio occiditur.

INTERPRETATIO.

Æquum eſſe ut dimitteretur ad reg- petendum, quod tam debeatur ſibi, qui ajor ætate pupillo, quàm debebatur *fra- majori* Antiocho, *cui* illud *ceſſerat ex gentium.*

b *Cùm videret ſe non dimitti à Senatu, qui judicabat ſecurius eſſe ad res Populi Romani, ſi pupillus potiùs quàm Demetrius Rex eſſet.*

NOTÆ.

. *Patruus ejus Demetrius.*] Turpiter us eſt Juſtinus; nec enim patruus Eu- ris Demetrius fuit, ſed cognatus, pe qui Seleuci filius eſſet, ab eóque us Romam, obſidis loco; Antiocho e- Magno duo filii contigerant, Seleucus Antiochus; ille Demetrium, hic Eu- rem ſuſcepit. *Ità Joſephus, Appianus, ebius.*

. *Cognitâ morte.*] Jamdiu apud Senatum ebatur, æquum non eſſe jactitans, ut s pro liberis Antiochi, qui tunc regna- detineretur: ſed tunc maximè in Se- queſtus eſt, ubi ſibi patriam Romam dixit; Senatorum filios inſtar fra- n, ipſoſque Senatores loco patrum ſe ere, ut qui puer Romam veniſſet.

. *Jure gentium.*] Bonam Demetrii am pervertit Juſtinus: ſi enim ille iochi frater fuit; nihil juris habuit in am; nec enim fratri frater, ſed filius nti ſuccedere ſolet: Regnum tamen Demetrii, quem ſcilicet omnia Seleu- ura ſpectarent.

. *Ab urbe profectus.*] Polybii conſili- ſecutus, qui eum Nauclero fraudis in- cum ſociis obnixè commendavit.

. *Comitibus.*] Octo erant ſocii, fa- muli quinque, pueri tres.

6. *Delatus in Syriam.*] Ubi in Lyciam appulit, ſcripſit ad Senatum ſe in Lyſiam, ut Octavii necem ulciſceretur, non in Antiochum proficiſci: inde Tripolim Syriæ venit, ubi, ſecundo omnium favore exceptus, Rex ſalutatur, ut tradit Zonaras.

7. *Occiſo pupillo.*] Aliter Scriptura, aliter Zonaras id referunt. Tripoli & Apaneâ potitus Demetrius, contendit Antiochiam, tanquam à Senatu miſſus, ut Regnum occuparet, ibíque Eupatorem & Lyſiam obviam progreſſos (Romanorum enim metu armis abſtinuerant) interfecit. *Ita Zonaras.* Conſtat tamen ex Scripturâ, Lyſiam & Eupatorem, cùm eos videre coràm nollet Demetrius, ab exercitu interfectos.

8. *Ac tutoribus traditur.*] Nec Lyſiam intelligit, quem occiderat; nec Philippum, qui metu Lyſiæ exulabat in Ægypto: ſed Romanos Legatos, quorum ut amicitiam ſibi conciliaret, Octavii mortem, qui à Leptine fuerat occiſus, ultus eſt; & coronâ, quæ decies millie aureorum erat, Romam miſſa, Tiberii, amicorúmque favore, Regnum obtinuit. *Hæc Polybius.*

res adoleſcenti ab his, qui facinus ſuſceperant, proditur: hor- tique ſunt, [a] *ut crudelitate patris provocatus, occupet inſidias, & i auctorem retorqueat ſcelus:* nec difficilis perſuaſio fuit. Igit, cùm accitus in patris regnum veniſſet, ſtatim rex appellatur. Pru s regno ſpoliatus à filio, privatúſque redditus, etiam à ſervis deſi- tur. Cùm in latebris ageret, non minori ſcelere quàm filium - cîdi juſſerat, [1] a filio interficitur.

INTERPRETATIO.

a *Ut crudelitate patris excitatus præveniat inſidias; idémque admittat ſcelus in* pat- *quod ille volebat in ipſum admittere.*

NOTA.

1. *A filio interficitur.*] Strabo vult eum ab Attalo interfectum; alii à Silio, - juvante Attalo.

LIBER XXXV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Demetrius, bella quærens, ab hoſtibus opprimitur, & in acie ca*-
2. *Qui Demetrium everterat, ejuſdem filio dat pœnas; pr*- *victus & interfectus.*

CAPUT I.

Demetrius in acie cadit contra Alexandrum.

DEMETRIUS, occupato Syriæ regno, [a] novitati ctium periculoſum ratus, ampliare fines regni & es augere, [1] finitimorum bellis ſtatuit. [b] Itaque A- rathi, regi Cappadociæ, propter faſtiditas ſororis nup- is infeſtus, fratrem ejus Oroſernem, [2] per injuriam regno pul- ſum ſupplicem recepit, [c] datúmque ſibi honeſtum belli ti- tulum gratulatus, reſtituere eum in regnum ſtatuit. Sed Co-

INTERPRETATIO.

a *Arbitratus otium periculoſum ſibi, qui Rex erat à paucis diebus.*

b *Quare offenſus Ariarathi Regi Cappadociæ, qui noluerat in uxorem ducere illius ſoror*-

c *Lætatus quòd data ſibi eſſet honeſta* - *ſa belli* contra eum gerendi.

NOTÆ.

1. *Finitimorum bellis.*] Judæis bellum intulit, in quo Judas Macchabæus contra Bacchidem fortiter dimicans occubuit. Cætera ſat nota ex ſacris Literis.

2. *Per injuriam regno pulſum.*] De ir- iâ nihil habet Polybius; ſed Ariarathem r- tibus Demetrii expulſum memorat; od paulò aliter narrat Zonaras:- Ariarathes a- tes

:rnes ingrato animo, initâ cum Athenienſibus pactione [1] offen-
s tunc Demetrio, pellere ipſum regno, à quo reſtituebatur,
onſilium cepit. Quo cognito, Demetrius vitæ quidem ejus, [2] ne
riarathes metu fraterni belli liberaretur, pepercit: ipſum au-
m comprehenſum vinctum [3] Seleuciæ [4] cuſtodiri jubet. [b] Nec
ntiochenſes indicio territi, à defectione deſtitêrunt. Itaque ad-
ıvantibus, & Ptolemæo rege Ægypti, [5] & Attalo [6] rege Aſiæ,
; Ariarathe Cappadociæ, bello à Demetrio laceſſiti, [7] ſubornant An.M.3903.
opalam quendam, [8] ſortis extremæ juvenem, qui Syriæ reg- Ol. 157. 2.
ım, velut paternum, armis repeteret: & ne quid contumeliæ Urb. C. 602.
eſſet, nomen ei *Alexandri* inditur, [9] genitúſque ab Antiocho Ant. C. 149.
ge dicitur. Tantum odium Demetrii apud omnes erat, ut

INTERPRETATIO.

a *Nec Antiochenſes deſtitêrunt à defectione, etiamſi ſcirent eam notam eſſe* Demetrio.

NOTÆ.

it, ante ſuſceptum filium, Orofernem ptaverat, quem poſteâ nato legitimo o, propter inſidiarum ſuſpicionem, ex- lit: ſed ille, Ariarathe mortuo, in ejus ium inſurrexit; Ariarathis filio opem lit Eumenes, Oroferni Demetrius; nup- rum verò Appianus, Polybius, & Zona- s nuſquam meminêrunt.

1. *Offenſis tunc Demetrio.*] Quòd, non ocul ab Antiochiâ incluſus in regio ca- llo, admitteret neminem, & vitam in o & deliciis duceret, ut narrat Joſe- us.

2. *Ne Ariarathes.*] Qui à Senatu Ro- ano, ad quem confugerat, juſſus eſt una m Oroferne regnare. *Ita Florus.* Te- tur tamen Polybius Orofernem in Se- tu viciſſe, conjectis in Ariarathem falſis minibus.

3. *Seleuciæ.*] Urbs eſt Aſiæ multiplex. Meſopotamiæ, ad Tigrim, prope Cteſi- ontem, *Moſul.* 2. Syriæ, Pieria cogno- ine, ad Orontis Oſtia, *Soldin.* 3. Ciliciæ, pera nuncupata, ad Calycadnum fluvi- , *Seleuca.* 4. Piſidiæ, in Pamphyliæ nfinio, *Celesbria.* 5. Syriæ, ad Belum men.

4. *Cuſtodiri jubet.*] In regnum reſtitu- n Orofernem volunt Appianus & Zo- as: de cuſtodia & proditione nihil bent.

5. *Et Attalo.*] Qui nuper Eumeni pa- ſucceſſerat.

6. *Rege Aſiæ.*] Vel Aſiæ minoris par- tem intelligit, cujus caput eſt Epheſus, quæ Aſia propriè dicitur, cui imperabat Attalus; vel Aſiam minorem. in quâ, li- cet & Pruſias Bithyniæ, & Ariarathes Cap- padociæ præeſſet, aliæque eſſent liberæ civitates; Attalus tamen potentiâ præ- ſtabat cæteris.

7. *Subornant propalam.*] Alii *Propolam*, alii *Pompanum* legunt; ſed meliùs non- nulli *Balam.* Ipſe enim à Joſepho Alex- ander *Balas* nuncupatur.

8. *Sortis extremæ juvenem.*] Hunc incer- tæ ſtirpis Appianus & Florus, ſuppoſititi- um Sulpicius & Genebrardus; Scriptura verò, Joſephus, & Euſebius, Antiochi E- piphanis filium appellant: Euſebius ta- men nothum fuiſſe indicat, quippe qui ex Balâ concubinâ, unde *Balas* dictus eſt, na- tum eſſe affirmet. Malè Lyranus, & poſt eum Adrichomius, eum vocant filium Eu- patoris, qui ante annum duodecimum occiſus eſt à Demetrio.

9. *Genitúſque ab Antiocho.*] Eum Ro- mam adduxerat Byzantius, Antiochi mag- ni olim apud Romanos Legatus, eumque in curiam cum Laodice ſorore adduxit; nihil tamen eorum quæ diceret, placebat ſanæ mentis hominibus; ſed, cùm Sena- tus in alienis regnis bellum quàm pacem mallet, decretum eſt, ut Alexandro reg- num paternum armis repetere liceret. *Ita Polybius.*

æmulo ejus non vires regiæ tantùm, verùm etiam generis n ilitas conſenſu omnium tribueretur. Igitur Alexander admi li rerum varietate [a] priſtinarum ſordium oblitus, totius fe è Orientis viribus ſuccinctus, bellum Demetrio infert, [1] vict que vitâ pariter ac regno ſpoliat. Quanquam nec Deme io animus in propulſando bello defuit. Nam & [2] primo pr io hoſtem fugavit, &, regibus bellum reſtituentibus, [3] multa l lia in acie cecîdit. Ad poſtremum tamen invicto animo i er confertiſſimos fortiſſimè dimicans [4] cecidit.

Alexander à Demetrio vincitur, & occiditur.
An.M.3908.
Ol. 158. 3.
Urb. C. 607.
Ante C. 144.

CAP. II. Initio belli Demetrius [5] duos filios apud [6] C i dium, hoſpitem ſuum, cum magno auri pondere comme a verat, ut belli periculis eximerentur, [b] &, ſi ita ſors tuli t, paternæ ultioni ſervarentur. Ex his major Demetrius, a is pubertatis egreſſus, auditâ Alexandri luxuriâ, quem inſpe æ opes & alienæ felicitatis ornamenta, velut captum, i er ſcortorum greges deſidem in regiâ tenebant, auxilian us [7] Cretenſibus, ſecurum ac nihil hoſtile metuentem aggred r. [c] [8] Antiochenſes quoque, veterem patris offenſam novis e ritis correcturi, ſe ei tradunt: ſed & milites paterni, fa re

INTERPRETATIO.

a *Infert bellum Demetrio, oblitus originis ſuæ, quæ erat ſordida, & adjutus viribus omnium ferè* Regum *Orientis.*

b *Et ſi in bello adverſo periret, conſervarentur ad vindicandam mortem patris.*

c *Et Antiochenſes ipſi favent, ut d nt novis obſequiis crimen priùs admiſſum g a do bellum in illius patrem.*

NOTÆ.

1. *Victûmque.*] Juſtino conſentiunt Scriptura, Polybius, & Joſephus: Appiani tamen Interpres eum Regno pulſum, & in exilio defunctum teſtatur.

2. *Primo prælio.*] Semel tantùm præliatum eſt, *ex Scripturâ & Joſepho,* niſi fortè Juſtinus intelligat, ſiniſtrum Demetrii cornu, quod, fugatâ acie ſibi oppoſitâ, hoſtium caſtra diripuit.

3. *Multa millia.*] Dum cornu, in quo pugnabat Demetrius, loco cederet, ipſe fortiter dimicans, reliquis fugientibus, hoſtium alios fugavit, alios occîdit.

4. *Cecidit.*] Dum hoſtes perſequitur, in cœnum profundum abreptus, prolapſo equo, ipſe pedes diu dimicavit; donec à multitudine multis vulneribus confectus occubuit. *Ita Joſephus.*

5. *Duos filios.*] Demetrium Nicanorem, & Antiochum, quorum uterque poſteà regnavit.

6. *Gnidium.*] Gnidus in Aſiâ ext â, Halicarnaſſum inter & Rhodum.

7. *Cretenſibus.*] Mirum Cretenſes, on Cnidenſes dixiſſe; multis tamen m e nariis militibus à Laſthene Cretenſi c ceptis, Demetrius trajecit in Ciliciam, *ſte Joſepho.*

8. *Antiochenſes quoque.*] Nullam P e mæi Philometoris mentionem facit i nus, cujus tamen viribus Regnum & A x andro ſublatum eſſe, & collatum D e trio, liquet ex Scriptura & Joſepho. m enim Alexander inſidias per Ammo m ducem ſtruxiſſet Ptolemæo, quòd m as urbes Syriæ, impoſito præſidio, retin t, Ptolemæus, detectis inſidiis, filiam C o patram, ereptam Alexandro, Demetrio r didit, & Antiochiæ Rex Aſiæ & Æ ti coronatus eſt: quod tamen paulò pòſt ſ ſit Demetrio, ut referunt Joſephu & Zonaras.

juve s

..nis accenſi, [a] prioris ſacramenti religionem novi regis ſuper-..i præferentes, ſigna ad Demetrium transferunt: atque ita A-..nder, non minori impetu fortunæ deſtructus, quàm elatus, ..mo prælio victus [2] interficitur; deditque pœnas & Deme-..i quem occiderat; & Antiocho, [b] cujus mentitus originem ..t.

INTERPRETATIO.

a *..ræferentes juramentum, quo ſe priùs* ..t Demetrio, *ſuperbiæ* Alexandri *novi Regis.*

b *Cujus filium falsò ſe dixerat.*

NOTÆ.

..*rimo prælio victus.*] Deluſus Ptole-..ma..raudibus Alexander, poſtquam illum ..hiæ audiit Regem coronatum, è .., ubi tum erat, movit in Syriam, ..e collatis, ad fluvium Ænoparam .. Alexander in Arabiam fugit. *Ita ..ra, Joſephus, & Diodorus.*

..*nterficitur.*] A Zebdiele, *ex Scripturâ*; vel Zabele, *ex Joſepho*; vel Diocle, *ex Diodoro,* Arabum principe, qui ad Ptolemæum illius caput deferri voluit: non tamen à Diocle, ſed ab equitibus, quos ſecum duxerat, & Demetrius corruperat, vult occiſum Diodorus. Ptolemæus etiam excuſſus ex equo, dum pugnat, in capite vulneratus, paulò pòſt obiit. *Joſephus, Strabo, & Florus.*

LIBER XXXVI.

BREVIARIUM CAPITUM.

I. *..emetrius junior bella importunè movet, & infeliciter perſequitur. Turbæ in Syriâ, ubi Trypho ab Antiocho, Demetrii fratre, opprimitur. Antiochus Judæos ſubigit.*

.. *..e Judæorum origine, incrementis, & geſtis, Juſtini falſa ſententia.*

.. *..udæorum opes. Mare mortuum. A quibus Judæi domiti ſint.*

.. *..ttali Aſiæ regis delicta, mors, teſtamentum. Aſia Romanorum fit propria: Divitias autem & vitia ſua Romam tranſmittit.*

CAPUT

CAPUT I.

Demetrius bellum infeliciter gerit. Trypho opprimitur ab Antiocho, qui Judæos ſubigit.
An.M. 3914.
Ol. 160. 5.
Urb. C. 613.
Ante C. 138.

RECUPERATO paterno regno [1] Demetri ipſe rerum ſucceſſu corruptus, vitiis adoleſcentiæ ſegnitiem labitur; [a] tantúmque contemptum omnes inertiæ, quantum odium ex ſuperbiâ pater rat, contraxit. Itaque cùm ab imperio ejus paſſim [3] tates deficerent, ad abolendam ſegnitiæ maculam, [4] Parthis inferre ſtatuit: cujus adventum non inviti [5] entis populi vidêre; & propter [6] Arſacidæ regis Part crudelitatem, & quòd veteri Macedonum imperio aſſueti populi ſuperbiam indignè ferebant. Itaque cùm & Perſ & [7] Elymæorum, Bactrianorúmque auxiliis juvaretur, [8] præliis Parthos fudit. Ad poſtremum tamen pacis ſimul deceptus capitur; [b] traductúſque per ora civitatum, lis, qui deſciverant, in ludibrium favoris oſtenditur.

INTERPRETATIO.

a *Et tam contemptus fuit ab omnibus ob inertiam, quàm odioſus fuerat* omnibus illius *pater ob ſuperbiam.*

b *Et per omnes civitates deducti ditur populis, qui* à Parthis ad ipſi *cerant; ut eos pœniteret faviſſe Dem*

NOTÆ.

1. *Demetrius.*] Nicator ſecundus, *ab Appiano & Joſepho:* Nicanor *ab aliis* nuncupatus, quòd paternum regnum ſibi armis vindicâſſet.

2. *In ſegnitiem labitur.*] Hoc Florus crudelitati tribuit, Joſephus avaritiæ, quod pace compoſitâ exercitum dimiſerit, ſoliſque exteris, quos ſecum adduxerat, mercedem ſolveret.

3. *Civitates deficerent.*] Præſertim Antiochia, cujus ſeditionem, ingenti & civium clade, & tectorum incendio, ultus eſt virtute Judæorum, quos Jonathas ipſi auxilio miſerat.

4. *Bellum Parthis.*] Non ita ſe res habuit, cùm alienatos à Demetrio militum animos Tryphon cerneret, ſe contulit ad Arabem Malchum ſive Emalchuel, cui Antiochus Alexandri filius commiſſus fuerat, quem multis precibus obtentum, victo ad Ptolemaidem Demetrio in regnum reſtituit. Victus Demetrius in Ciliciam primùm, tum ſuperato Euphrate, Meſopotamiam & Babyloniam fugit: unde aliquot annos poſt bellum intulit Parthorum Regi. *Hæc Joſephus.*

5. *Orientis populi.*] Jam diu G Macedones, qui iis in regionibus rant, crebris eum legationibus bant, deditionem, ſi veniret, pollice

6. *Arſacidæ.*] Non huic Regi nomen, ſed commune omnibus: e ſteà Priapatium Juſtinus appellat, tertium Oroſius; alii Mithridaten gem ordine ſextum à primo Arſace.

7. *Elymæorum.*] Qui partem P Suſianæ regionis confinio incolunt. tiam Elyma urbs Siciliæ, prope mum.

8. *Multis præliis Parthos fudit.*] Scriptura bellum ab eo Parthis no tum, ſed à quodam Arſacis duce & eſſe & captum, dum exercitum cont phonem in Mediâ contraheret: tamen Perſis indixit, ſi Joſepho cr cùm Tryphonem Syriâ ſperaret ſe rum facilè, ſi res in Parthos ceſſiſſe ſperè; quin etiam duo prælia cum ut placet Oroſio, commiſit, quorum tero captus eſt ab Arſace.

einde in Hyrcaniam, benignè & [1] juxta cultum priſtinæ for-habetur. Dum hæc aguntur, interim in Syriâ [2] Trypho, tutorem [3] Antiocho, Demetrii privigno, ſubſtitui à po-laboraverat, [4] occiſo pupillo, regnum Syriæ invadit: diu potitus, [c] tandem exoleſcente favore recentis im-ab [6] Antiocho puero admodùm, Demetrii fratre, qui iâ educabatur, [7] bello vincitur: rurſúſque regnum Syriæ olem Demetrii revertitur. Igitur Antiochus, memor quòd pater propter ſuperbiam inviſus, & frater propter ſegni-contemptus fuiſſet, ne in eadem vitia incideret, receptâ atrimonium Cleopatrâ, uxore fratris, civitates, quæ vitio ni imperii defecerant, ſummâ induſtriâ perſequitur, domi-rurſus regni terminis adjicit. Judæos quoque, qui in donico imperio [9] ſub Demetrio patre armis ſe in liber-vindicaverant, [10] ſubigit. Quorum vires tantæ fuêre, ut

An.M.3916. Ol. 161. 3. Urb. C. 615. Ant. C. 136.

An.M.3921. Ol. 161. 4. Urb. C. 620. Ant. C. 131.

INTERPRETATIO.

a pulis illum *odio habentibus, qui illi faverant quando regnum arripuit.*

NOTÆ.

1 *Juxta cultum priſtinæ fortunæ.*] In is regiâ habitavit, ejúſque ſororem gunam in matrimonium duxit, *ex* *no.*

2 *Trypho.*] Apamenus genere, nomine us Oroſio, cognomine Tryphon nun-s à luxu & delicatâ vitâ: nam τρυ-ι idem ſonat quod *luxui indulgere.*

3 *Antiocho.*] Ab omnibus Antiochus, præterquam ab Appiano, qui eum ndrum vocat; ſed malè. Fuit ille ndri Balæ filius, ex Cleopatrâ, quæ Demetrio nupſerat: unde illius us fuit.

4 *Occiſo pupillo.*] Per Medicos, qui pue-alculi dolore conſumi ad populum i, eum, dum ſecant, occidêrunt, *au-* *Joſepho*: quod tamen ante Demetrii his captivitatem contigit.

5 *Quo diu potitus.*] Tres tantùm an-i tribuit Joſephus: ſex tamen reg-b occiſis pupillo & Jonathâ.

6 *Antiocho puero.*] Non admodùm pu-t, cujus pater ab annis quatuordecim ıs eſſet, quique paulò pòſt Cleopa-pſerat: ſimul enim cum fratre De-Alexandrum Balam fugerat. An-s Soter *ab Joſepho*, Pius *ab Appiano*, Sidetes vel Sedetes *ab Euſebio* dicitur: quod nomen ille forte inditum ab urbe Side in Pamphyliâ, ubi fuerat educatus, ut *Pontanus* conjicit.

7. *Bello vincitur.*] Eum à ſuis deſertum Scriptura, prælio victum *Joſephus* teſtatur, fugiſſe Doram, prope Joppem; unde fugâ elapſus, vel Orthoſiadem in Phœniciâ, vel Coraceſium in Ciliciâ ſe recepit; ubi obſeſſus cruentas manus ſibi intulit, ut refert Strabo; dum fugeret, aurum, quo perſequentes moraretur, per vias ſparſiſſe tradit Frontinus.

8. *Pater propter ſuperbiam.*] Nec ſuperbia patri, nec fratri ſegnities obfuit; ſed patrem vicinorum Regum odium, fratremque avaritia perdidit, quâ temerè ſuos dimiſit exercitus.

9. *Sub Demetrio patre.*] Celebres illas victorias intelligit à Macchabæis, Judâ, Jonathâ, & Simone relatas de Antiochi Epiphanis & Demetrii Soteris ducibus: quad Scriptura multis perſequitur.

10. *Subigit.*] Juſſu Ptolemæi Euergetis occiſo Simone, Sidetes Hyrcanum, illius filium, obſedit Hieroſolymis: ſed aliquantò pòſt ſolutâ obſidione, cum Judæis fœdus iniit, ſummâ in eos uſus benignitate.

poſt

poſt hunc nullum Macedonum regem tulerint, [a] domeſti imperiis uſi Syriam magnis bellis infeſtaverint.

Judæorum origo. CAP. II. Namque [1] Judæis origo [2] Damaſcena, Syri biliſſima civitas: unde & [3] Aſſyriis regibus genus ex 1 [4] Semirami fuit. Nomen urbi [5] à Damaſco rege indi in cujus honorem Syrii ſepulchrum Arathis uxoris ejus templo coluêre; [b] deámque exinde ſanctiſſimæ religioni bent. Poſt Damaſcum [7] Azelus, mox Adores, & [8] Abr & [9] Iſrael reges fuêre. Sed Iſraelem felix [10] decem rum proventus majoribus ſuis clariorem fecit. Itaque lum [11] in decem regna diviſum filiis tradidit, omnéſque nomine Judæ, qui poſt diviſionem deceſſerat, [13] *Judæo*

INTERPRETATIO.

a *Et habentes* duces *proprios*, qui ipſis *imperarent*, *geſſerint magna bella in Reges Syriæ.*

b *Et habent pro deâ, quam colunt* *ſiſſimè.*

NOTÆ.

1. *Judæis origo.*] De Judæorum origine ridicula ſanè commenti ſunt Hiſtorici Gentiles. E Damaſco oriundos putavit Juſtinus, ex Ægypto Strabo, Tacitus è Cretâ, unde à monte Idâ Judæi nuncupati ſunt, ſed regnante Jove ejecti, primùm Libyæ, deinde Ægypti partem occupârunt. Alii, apud eundem, Æthiopum prolem, alii Solymos Homeri carminibus celebratam gentem crediderunt, à quibus Hieroſolyma condita ſit. Quæ, quàm falſa ſint, quis non videt, cùm ex ſacris Literis conſtet, Judæos ex Abrahamo Tharæ filio ducere originem? ille enim Dei juſſu de Ur Chaldæorum egreſſus, in Haram Meſopotamiæ tum in Cananitidem venit.

2. *Damaſcena.*] Damaſcus Syriæ inferioris, ſive Cœloſyriæ, urbs primaria, ab Hus filio Aram, qui Semi filius erat, condita: à quo populi Aramei, deinde à Græcis Syri dicti ſunt, ut ait Joſephus. Hæc tamen Hieronymus Damaſco Eliezer tribuit: ſed Damaſcum Hus condidit, reſtauravit Eliezer.

3. *Aſſyriis.*] Quibus non à Syris, ſed ab Aſſur Semi filio nomen impoſitum, qui Aſſuriam, quæ poſteà Ninive vocata eſt, condidit.

4. *Semirami.*] Quæ, ſi Diodoro credimus, patriâ fuit Aſcalonita, filia deæ Derceto, ut libro 1. dictum eſt.

5. *A Damaſco rege.*] Quis ille fuerit, vix quiſquam poteſt conjicere. I nomine multi multa habent: ſe benè.

6. *Pro templo.*] Reponendum, *plo.* Hæc omnia corrupta Fabulis.

7. *Azelus, mox Adores.*] Horum num nulla apud alios mentio.

8. *Abraham.*] Quod etiam refert J ex Nicolao Damaſceno, à quo Abr regione ſupra Babyloniam ſitâ cum citu veniſſe Damaſcum proditur, & quam ibi aliquot annos regnâſſet, (tidem petiiſſe. Sed quis his fabuli adhibeat, præcipuè cùm Scriptura regni non meminerit?

9. *Et Iſrael.*] Jacob intelligit, c men non Abrahami filius, ſed n Iſaaco fuit.

10. *Decem filiorum.*] Duodecim numerat Scriptura.

11. *In decem regna.*] Duodecim. bus indicat.

12. *Ex nomine Judæ.*] Alludit ſtrema Jacobo morientis verba, quib cluſo Reuben, jus primogenituræ conceſſit, illiúſque Tribus futuram ſtatem commendavit, ex quâ ſcilicet ſtus erat naſciturus: *Non auferetur ſ de Juda,* &c.

13. *Judæos appellavit.*] Fallitur Ju non enim hoc tempore Hebræi Jud

pell.

vit: [1] colíque ejus memoriam ab omnibus juſſit, [2] cujus io omnibus acceſſerat. [3] Minimus ætate inter fratres Jo- fuit: cujus excellens ingenium veriti fratres [4] clàm inter- um peregrinis mercatoribus vendidêrunt. A quibus depor- ; in Ægyptum, cùm magicas ibi artes ſolerti ingenio perce- t, brevi ipſi regi percarus fuit. [a] Nam & prodigiorum ſa- ſſimus erat, & ſomniorum primus intelligentiam condidit; lque divini juris humaníque ei incognitum videbatur: adeò, tiam ſterilitatem agrorum ante multos annos providerit: pe- tque omnis Ægyptus fame, niſi monitu ejus rex edicto ſer- per multos annos fruges juſſiſſet; tantáque experimenta fuêrunt, ut non ab homine, ſed à Deo reſponſa dari videren- [5] Filius ejus Moſes fuit, quem [6] præter paternæ ſcientiæ :ditatem, etiam formæ pulchritudo commendabat. Sed Ægyp- quum [7] ſcabiem & [8] vitiliginem paterentur, reſponſo moni- um cum ægris, ne peſtis ad plures ſerperet, terminis Ægypti ınt. Dux igitur exulum factus, ſacra Ægyptiorum [9] fur- An.M.2544. ıbſtulit: quæ repetentes armis Ægyptii, domum redire Ant.C.1508.

INTERPRETATIO.

Nam & videbat ſagaciſſimè quid ſignificarent *prodigia, & primus novit artem ex- di ſomnia.*

NOTÆ.

ı habuêre; ſed poſt captivitatem onicam, cùm regnare incepit Zoro- ex Tribu Juda, quæ Babylonem cum regiâ abducta fuerat.

Colique ejus memoriam.] Hoc eſt, il- Tribum aliis eminere voluit: dixit : *Juda, te laudabunt fratres tui, & bunt te filii patris tui.*

Ejus portio.] Nihil juris in agros a- Tribubus aſſignatos habuit Tribus nec aliæ Tribus in illius portionem; is enim Tribubus ſua portio data. ıs porrò Juda inter Tribum Benjamin ertum Pharan collocata.

Minimus ætate.] Non minimus fuit h, ſed Benjamin.

Clàm interceptum.] Hiſtoriam Joſephi ; perſequitur Juſtinus, ſed miſcet fa- ſcientiámque divinandi à Deo con- n appellat artes magicas. Hanc hi- m notam omnibus non opus eſt plu- explicare.

Filius ejus Moſes fuit.] Filii Joſephi fu- Manaſſe & Ephraim. Moſes verò Amrami filius, Levi pronepos, non Joſephi.

6. *Præter paternæ ſcientiæ.*] Plinius & Apuleius Moſem *Magum* vocant, Strabo *virum oraculis deditum*; quales olim fuê- runt Minos, Amphiaraüs, Orpheus, *&c.* Hunc Artapanus apud Euſebium, *Muſæum* nominat, eodem nomine quo Muſæum Poëtam, Orphei diſcipulum: Alexander verò Mileſius, qui Syllæ temporibus flo- ruit, docet apud Suidam, Hebræam muli- erem, Moſo cognomine, Legem Hebræo- rum ſcripſiſſe, depravato & ſexu & no- mine Moyſis.

7. *Scabiem.*] Infinitas prope fabulas de Iſraelitarum exitu finxêrunt Ægyptii, ut ex Manethone & Appione oſtendit Joſephus.

8. *Vitiliginem.*] Eſt lepra Arnobio, Senecæ fœda ex albo varietas, Græcis λευκή.

9. *Furto abſtulit.*] Ægyptiorum opes, tan- quam pro laboribus mercedem debitam, abſtulit: unde Ægyptiorum legatis, qui ſua bona repeterent, plus deberi ſibi ab Æ- gyptiis reſpondit Moſes, *apud Tertull.*

[1] tempeſtatibus compulſi ſunt. Itaque Moſes, Damaſcenâ quâ patriâ repetitâ, [2] montem Sinan occupat; quò ſeptem rum jejunio, per deſerta Arabiæ, cum populo ſuo fatig cùm tandem veniſſet, [3] ſeptimum diem, more gentis [4] *Sabb* appellatum, in omne ævum [5] jejunio ſacravit: quoniam ill es famem illis errorémque finierat. Et, quoniam metu cor onis pulſos ſe ab Ægypto meminerant, ne eâdem causâ inviſi incolas forent, cavêrunt, ne [6] cum peregrinis communica quod, ex causâ factum, paulatim in diſciplinam religioné convertit. Poſt Moſen, etiam filius ejus Arvas, ſacerdos Ægyptiis, [7] mox rex creatur; ſempérque exinde hic mos Judæos fuit, ut [8] eoſdem, reges & ſacerdotes haberent: [c] rum juſtitiâ religione permixtâ, incredibile quantum [9] coal

INTERPRETATIO.

c *Cumque eorum religio ſit juncta cum maximâ juſtitiâ, incredibile quantam poteſtate quiſierint.*

NOTÆ.

1. *Tempeſtatibus.*] Ægyptiorum cladem in Erythræo Mari connotat, ubi univerſus Pharaonis exercitus cum ipſo Rege periit. In maris litore & profundo, quouſque viſus admittitur, extant curruum tractus, & rotarum cernuntur orbitæ, *ex Oroſio:* quod fabuloſum videtur. Multa hâc de re Manethon apud Joſephum abſurda comminiſcitur.

2. *Montem Sinan.*] Sinan, alii deſerti, alii montis nomen eſſe volunt, Paulus montem Sinan vocat: alii, cum Joſepho & Hieronymo, montem Sinai appellant, quaſi diceretur mons deſerti Sinai.

3. *Septimum diem.*] Non ſeptem dies tantùm, ſed annos quadraginta, populos per Arabiæ deſerta vagatus eſt.

4. *Sabbatum.*] Jam ab initio mundi quieti ſacra fuerat iſta dies, quâ Deus ipſe ab omni opere quieviſſet: præſcriptum eſt enim in Exodo, *Memento ut Diem Sabbati ſanctifices*; licet Tertullianus, & poſt eum Vatablus, ante Legem Moyſi datam, Veteres nec circumciſos, nec ſabbatizantes fuiſſe velint. Ut ut ſit, juſſu Dei ſtatuit Moyſes, ut, quemadmodum poſt ſex dies negotioſos, ſeptimus quilibet ab omni opere erat vacuus; ita ſeptimus annus quieti tribueretur: ita ut ſex annis terram colerent, meterentque fruges; ſeptimum verò haberent ab omni cultu ſatuque feriatum; qui tamen annus ſeptimo tantùm anno poſt perdomitos Chananæos obſervari cœpit: quòd verò ab autumno inciperet, ind pularis Judæorum annus cœpit exordiu

5. *Jejunio ſacravit.*] Falſus eſt J non minùs quàm Suetonius, qui jeju ſervari Sabbatis tradidit; hâc enir non jejunabant Judæi; niſi Sabbatum pro die hebdomadis ſeptimo, ſed pr hebdomade ſumatur; quo ſenſu Ph us Luc. 18. *Jejuno bis in Sabbato.* E tilibus alii in honorem Saturni, al Bacchi memoriam id inſtitutum cr runt, *teſte Plutarcho.* De Moſe mult abſurda refert Tacitus.

6. *Cum peregrinis communicarent.*] fas erat apud Judæos iiſdem cum G bus, vel epulis adeſſe, vel cubilibus vel eorum etiam imbui diſciplinis.

7. *Mox rex creatur.*] Nullus id te ris Rex apud Judæos fuit; ſed multis culis pòſt, Saul Rex creatus eſt; verò filii fuerunt Gerſon & Eliezer Sephorâ geniti.

8. *Ut eoſdem reges & ſacerdotes.*] primùm fieri cœptum eſt ætate Ma bæorum, quâ Ariſtobulus ſummo Po catui junxit Principatum; quod t apud Gentiles fieri mos erat, ut di major ex Sacerdotii ſanctitate Re accederet. Sic Virgilius:

Rex Anius, rex idem hominum, Phœ
ſacerdos.

9. *Coaluêre.*] Meliùs fortè dixeris, *valuêre.*

CAP.

[C]AP. III. Opes genti ex vectigalibus [1] opobalſami crevêre, [quod] [2] in his tantùm regionibus gignitur. Eſt [3] namque vallis, [quæ c]ontinuis montibus, velut muro quodam, ad inſtar caſtro[rum c]lauditur. Spatium loci ducenta jugera, [4] nomine arcus [dicitu]r. In eâ valle ſylva eſt, & ubertate & amœnitate inſignis; [quippe ea]dem palmeto & opobalſamo diſtinguitur. Arbores opo[balſam]i formam [5] ſimilem piceis arboribus habent, niſi quòd ſunt [humil]es magis, & in vinearum morem excoluntur. Hæ certo [anni] tempore balſamum ſudant. [b] Sed non minor loci ejus [6] apri[citatis] quàm ubertatis admiratio eſt; quippe, cùm toto orbe regi[onis ej]us ardentiſſimus ſol ſit, ibi tepidi aëris naturalis quædam ac [perpet]ua apricitas ineſt. In eâ regione lacus eſt, qui, propter mag[nitudi]nem & aquæ immobilitatem, [7] *Mare mortuum* dicitur. [Nam] neque ventis movetur, reſiſtente turbinibus bitumine, [quo] aqua omnis ſtagnatur; neque navigationis patiens eſt, [quoni]am omnia vitâ carentia in profundum merguntur; nec ma-

Judæorum opis. Mare mortuum.

INTERPRETATIO.

a [Vall]is dividitur in duas partes, quarum [una pal]mas, altera balſama continet.
b [Ita]l ille locus non minùs eſt admirabilis [propter] apricitatem, quàm propter ubertatem: [nam] cùm Sol ſit ardentiſſimus totâ illâ regione, ibi tepidus eſt aër naturalis, quia locus eſt opacus, propter arbores quibus veſtitur.
c *Quo aqua omnis induratur, neque* in eo lacu *poſſunt duci naves.*

NOTÆ.

1 [O]pobalſami.] Opobalſamum pro ar[bore b]alſamum pro lacrymâ ſeu ſucco ar[boris p]oſuit. Non ita tamen loquuntur [auctor]es plerique; nam opobalſamum eſt, [ὀπὸς ἀ]πὸς τῦ βαλσάμυ.

2 [I]n his tantùm regionibus.] Primis qui[dem] temporibus id contigerit; poſterio[ribus c]ertè balſamum in Arabiâ Pauſanias [...]nius, in Ægypto Claudianus, apud [...] Solinus naſci teſtantur: ubi enim Romani potiti ſunt, propagata eſt [paſſ]ùm hæc arboris ſpecies.

3 Namque vallis.] Duobus in hortis, al[tero j]ugerûm viginti, pauciorum altero, [balſam]um in Judæâ creſcere voluit Plini[us pr]ope Jerichunta in valle felicem hunc [...]m ponit Strabo: at ſpatium dicit ſtadiorum centum, hoc eſt trecento[rum j]ugerûm; ſed Plinius balſameti par[tem e]xiguam, Juſtinus & Strabo, vallis [...]untis magnitudinem intelligunt.

4 Nomine arcus dicitur.] Bene dixeris [arc]us, ex mente Strabonis. Salmaſius [...]no hunc locum ſic reſtituit; *Spatium loci ducentûm jugerûm Iericus dicitur*: vel quod theatrum Strabo, arcum Juſtinus appellat ob loci ſimilitudinem.

5. *Similem piceis arboribus.*] Balſamum dicit Pauſanias ad myrti magnitudinem accedere, ſub cujus umbrâ innumeræ apricantur viperæ, quæ liquore ejus aluntur ſuaviſſimo. Si tamen Straboni credimus, arbor illa odorata eſt, fruticoſa, cytiſo & terebintho perſimilis. Succum ejus per corticem è trunco multis vulneribus expreſſum vaſis ſuſcipiunt, qui tenaci lacti non abſimilis eſt.

6. *Apricitatis.*] Is locus apricus dicitur, *ex Solino*, non qui Soli oppoſitus ſit, ſed qui Soli orienti obverſus, tepido calori & temperato, non immodico pateat.

7. *Mare mortuum.*] Lacus eſt Aſphaltites, ubi olim Sodoma & Gomorrha, qui lacus nec piſces, nec aſſuetas aquis volucres, patitur, nullúmque animalium corpus: unde fama, nihil in eo mergi. In eum Jordanes fluvius influit, & torrentes Arnon, Dibon, &c.

teriam

teriam ullam ſuſtinet, niſi quæ alumine illinatur. [1] Pri Xerxes, rex Perſarum, Judæos domuit: poſteà cum ipſis [2] in ditionem Alexandri Magni venêre, diúque in poteſtate cedonici imperii ſubjecti Syriæ regno fuêre. [3] A Der cùm deſciviſſent, [4] amicitiâ Romanorum petitâ, primi om ex Orientalibus libertatem recepêrunt, [a] facilè tunc Romai alieno largientibus.

Mors Attali. Aſia Romanorum fit propria.

CAP. IV. [b] Per eadem tempora, quibus in Syriâ regni tio, inter novos reges alternabatur, in Aſiâ [5] rex Attalus f tiſſimum ab [6] Eumene patruo acceptum regnum, cædibus corum, & cognatorum ſuppliciis fœdebat, nunc matrem a nunc Berenicen ſponſam maleficiis eorum necatas confi Poſt hanc ſceleſtam violentiæ rabiem, ſqualidam veſtem ſ [c] barbam capillúmque [7] in modum reorum ſummittit: n publicum prodire, non populo ſe oſtendere, non domi l convivia inire, aut aliquod ſignum ſani hominis habere, p ut pœnas pendere Manibus interfectorum videretur. O deinde regni adminiſtratione, hortos fodiebat, gramina ſe bat, & noxia innoxiis permiſcebat, eáque omnia veneni infecta, velut peculiare munus amicis mittebat. Ab hoc ſ ærariæ artis fabricæ ſe tradit, ceríſque fingendis, & ære fu do procudendóque oblectabatur. Matri deinde ſepulchrum inſtituit: cui operi intentus, morbum ex ſolis fervore co

INTERPRETATIO.

a *Dum Romani facilè dant* libertatem populis, *cui ſubditi erant aliis Regibus.*

b *Dum fit in Syriâ mutatio regni, novis Regibus* pellentibus alios.

c *Nutrit longam barbam & longos pilos, ut ſolent rei.*

NOTÆ.

1. *Primùm Xerxes.*] Nunquam in eos bellum geſſit Xerxes; Judæi enim à Cyri temporibus imperio Perſico paruerant; &, ante Cyrum, Nabuchodonoſori Regi Chaldæorum, à quo in ſervitutem abducti fuerant.

2. *In ditionem Alexandri Magni.*] Qui à Jaddo Pontifice exceptus in templo ſacrificavit, Judæiſque multa largitus eſt, profeſſus in Macedoniâ ſe eâdem, quâ Summus Pontifex ſibi in occurſum venerat, ſpecie vidiſſe Deum, qui ad bellum Perſicum eum hortaretur.

3. *A Demetrio.*] Seleuci filio, qui Soter dictus eſt, à quo tamen non penitus devicti Judæi; occiſus quidem poſt multas victorias Judas; ſed Jonathas i lius frater debilitatæ patriæ vires ſuâ virtute confirmavit.

4. *Amicitiâ Romanorum.*] Judas chabæus, cùm victorias à Romanis ſtibus relatas audiviſſet, miſſis Romanorum amicitiam & ſocietate tinuit: quod à Summis Pontificibu tidem deinceps renovatum teſtatur phus.

5. *Rex Attalus.*] Philometor quòd, magnam in matrem pietate ſe ferens magnificum illi ſepulchri truxerit.

6. *Eumene patruo.*] Attalus Eum Stratonicâ filius fuit: ſed Juſtinus nem pro Attalo poſuit, qui, fratre r pro nepote regnum annis viginti nomine moderatus eſt.

7. *In modum reorum.*] Moris enir ut rei veſte ſqualidâ uterentur, barl & capillum nutrirent.

, & ſeptimâ die deceſſit. Hujus teſtamento [1] hæres populus
m. tunc inſtituitur. Sed erat ex Eumene [2] Ariſtonicus, non An.M.3926.
to matrimonio, ſed ex pellice Epheſiâ cithariſtæ cujuſdam Ol. 161. 3.
â genitus, qui poſt mortem Attali, velut paternum regnum, Urb. C. 619.
iam invaſit. Cùm multa ſecunda prælia [3] adversùs civitates, Ant. C. 132.
e metu Romanorum tradere ei ſe nolebant, feciſſet; juſtúſ-
: rex jam videretur, Aſia [4] Licinio Craſſo conſuli decernitur:
intentior Attalicæ prædæ, quàm bello, quum extremo anni
npore inordinatâ acie prælium conſeruiſſet, [5] victus pœnas in-
ſultæ avaritiæ [6] ſanguine dedit. In hujus locum miſſus [7] Per-
na Conſul, primâ congreſſione Ariſtonicum ſuperatum in po-
atem ſuam redegit; [a] Attalicáſque gazas, hæreditarias popu-
Romani, navibus impoſitas, [8] Romam deportavit. Quod
è ferens ſucceſſor ejus [9] Marcus Aquilius Conſul, ad eripien-
n Ariſtonicum Perpennæ, [b] veluti ſui potiùs triumphi munus
deberet, feſtinatâ velocitate contendit. Sed contentionem
ſulum mors Perpennæ diremit. Sic Aſia Romanorum facta
n opibus ſuis [10] vitia quoque Romam tranſmiſit.

INTERPRETATIO.

a *Detulit Romam gazas & opes, quarum ...lem Attalus fecerat populum Romanum.*

b *Quaſi deberet ſuum potiùs quàm Perpennæ triumphum decorare.*

NOTÆ.

1. *Hæres populus Romanus.*] Ubi Eude- Pergamenus tabulas teſtamenti, qui- populus Romanus hæres Regis ſcrip- erat, Romam attulit, Tiberius Grac- Legem de pecuniâ in populum divi- ì tulit, quæ & auctori ſuo & multis exitio fuit.

2. *Ariſtonicus.*] Quem *regii ſanguinis ...em juvenem* Florus, *mentitum regiæ ...s originem*, dicit Velleius.

3. *Adversùs civitates.*] Myndum, Sa- , Colophonem, Florus nominat.

4. *Licinio Craſſo.*] Cui bonorum quin- præcipua contigerant, *ex Gellio*, quòd ditiſſimus, nobiliſſimus, eloquentiſſi- juris conſultiſſimus, & Pontifex mus.

5. *Victus pœnas.*] Illi tamen aderant ...nedes Bithynius, Mithridates Ponti- Ariarathes Cappadox, & Pylamenes ...agon. *Ex Eutropio & Oroſio.*

6. *Sanguine dedit.*] Romano exercitu , Craſſus ab hoſte circumventus undi- virgam, quâ uſus erat ad regendum n, in Thracis cujuſdam oculum im- pegit: quo vulnere ferocior Barbarus il- lius latus tranſegit ferro. Caput oblatum Ariſtonico, corpúſque Smyrnæ ſepultum. *Ita Eutropius.* Hæc tamen poſt Craſſum ab hoſtibus captum accidiſſe refert Florus.

7. *Perpenna Conſul.*] Perpenna à ple- riſque dicitur, qui, auditâ Craſſi clade, advolavit in Aſiam, & Ariſtonicum recen- ti elatum victoriâ improviſo bello ador- tus ſuperavit, obſeſſúmque Stratonicæ, quò fugerat, fame coëgit ad deditionem, ut tradit Oroſius.

8. *Romam deportavit.*] Non Romam rediit Perpenna; nam apud Pergamum in Aſiâ diem obiit, *ex Eutropio, & Oroſio.* Ariſtonicus verò juſſu Senatûs in carcere ſtrangulatus eſt.

9. *Marcus Aquilius.*] Qui belli reliqui- as confecit, corruptis veneno fontibus: quod multum de victoriæ gloriâ detraxit.

10. *Vitia quoque, &c.*] *Syria prima nos victa corrupit; mox Aſiatica Pergameni Re- gis hæreditas,* inquit Florus. Hoc Attali, ſtemma fuit. Ducebat originem ex Attalo

NOTA.

filio Philæteris Tyanæi, qui cuſtos erat gazæ Lyſimachi, in oppido Pergameno, cujus filius ex Achæi filiâ Attalus primus Pergami Rex fuit, Romaniſque contra Philippum auxilium tulit. Huic Eumenes filius ſucceſſit, qui juvit Ro[os] contra Antiochum Magnum, & I[e]-um; ejúſque ex Stratonicâ filius A[us] Romanos dixit hæredes.

LIBER XXXVII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Maſſilienſium in Phocenſes beneficentia. Tragœdiæ in Ca[p]-dociâ & Ponto.*
2. *Mithridatis Ponti regis futura magnitudo prædicta, liber[i]o, occupationes.*
3. *Ejuſdem res geſtæ; & domi ab uxore periculum.*
4. *Otii deteſtatio. Exercitia militaria. Cappadociæ & Ga[l]æ occupatio, atque ſuperbum Romanis reſponſum.*

CAPUT I.

Maſſilienſium in Phocenſes beneficentia. Tragœdiæ in Cappadociâ. An.M.3925. Ol. 162. 4. Urb. C. 624. Ant. C. 127.

CAPTO Ariſtonico, Maſſilienſes pro Phocen[s]us conditoribus ſuis, quorum urbem ſenatus, & c[ne] nomen, quòd & tunc, & anteà Antiochi bello [fe]-ſtâ contra populum Romanum arma tulerant, [de]-ri juſſerat, legatos Romam deprecatum misêre, veniá[mque] his à ſenatu obtinuêre. Poſt hæc regibus, qui adv[erſ]ùs Ariſtonicum auxilia tulerant, præmia perſoluta: Mith[rida]-ti Pontico [1] Syria major: filiis Ariarathis regis Capp[ado]-ciæ, qui eodem bello occiderat, [2] Lycaonia & C[ili]cia datæ; fideliórque populus Romanus in ſocii filios, [quàm] mater in liberos fuit: [b] quippe hinc parvulis auctum reg[num],

INTERPRETATIO.

a *Capto Ariſtonico, Maſſilienſes misêrunt Romam Legatos, ut precarentur pro Phocenſibus conditoribus ſuis; quorum & urbem & nomen Senatus juſſerat deleri, quòd tulerant arma infeſta contra populum Romanu[m] &* *anteà pro Antiocho, & tunc* pro Ariſto[nic]o.

b *Nam* mater *occîdit parvulos filios* [q]uo*rum regnum* populus Romanus *auxera[t]*

NOTÆ.

1. *Syria major.*] *Phrygia major* legendum eſt, ut patet ex ſequentibus.

2. *Lycaonia.*] Aſiæ minoris regio, inter Iſauriam, Armeniam minore[m] & Ciliciam, à quâ monte Tauro dividi[tur]

vita adempta. Namque Laodice, ex numero ſex filiorum, virilis ſexûs ex Ariarathe rege ſuſceperat, timens ne non ...nam regni adminiſtrationem adultis quibuſdam potiretur, ...que paricidiali veneno necavit: [a] unum parvulum, ſceleri ...s cognatorum cuſtodia eripuit, qui poſt necem Laodices ... propter crudelitatem eam populus extinxerat) ſolus regno ...us eſt. [1] Mithridates quoque repentinâ morte interceptus, ..., qui & ipſe Mithridates dictus eſt, reliquit; cujus ea po... ...agnitudo fuit, ut non ſui tantum temporis, verùm etiam ...oris ætatis omnes reges majeſtate ſuperaverit, belláque ...Romanis per [2] xlvi annos variâ victoriâ geſſerit: cùm eum ...i imperatores [3] Sylla, Lucullus, cæteríque, in ſummâ Cne... ...npeius, [b] ita vicerint, ut major clariórque in reſtaurando ...eſurgeret, damníſque ſuis terribilior redderetur. Denique ...remum, non vi hoſtili victus, ſed [4] voluntariâ morte, in ...egno, [5] ſenex, hærede filio, deceſſit.

...P. II. Hujus futuram magnitudinem etiam cœleſtia oſtenta ...erant. Nam & eo quo genitus eſt anno, & eo quo regnare ...n cœpit, [c] [6] ſtella cometes per [7] utrumque tempus [8] ſep... ...a diebus ita luxit, ut cœlum omne conflagrare videretur. ...c magnitudine ſui quartam partem cœli occupaverat; &

Mithridatis futura magnitudo.

Occupationes.

INTERPRETATIO.

... *ati cuſtodièrunt* diligenter clam ... *vulum, ne mater eum etiam oc-* ...

... *m ſuperaverint, ut ſemper habue-rit majores vires ad bellum reparandum.*

c *Stella, quæ dicitur Cometes, ita luxit diu & noctu per dies ſeptuaginta.*

NOTÆ.

... *ridates quoque.*] Cui Euergetes ..., ejus verò filius Eupator dictus ... *piano & Dionyſio.*

... *annos.*] Quot annis hoc bellum ... incertum: Plinius & Oroſius ...os numerant. Florus & Eu... ...draginta, Appianus quadraginta ...tamen ratio temporis à cœpto ...ir, annos tantùm viginti novem ...

... *, Lucullus.*] De iis non nihil ...ur: ſed breviter hæc per-...inus, quia notæ omnibus erant ...te illorum ducum victoriæ.

... *ariâ morte.*] A Pharnace filio, ...citu fuerat Rex ſalutatus, inſi-...s Mithridates, venenum, quod ...m perpetuò ferebat, ſumpſit. ... ob quotidianam pharmacorum conſuetudinem vis veneni nihil illi noceret; vel à Gallorum duce occîdi ſe juſſit, ut habet Florus; vel cum gladio ſe ictu non mortifero petiiſſet, à juvenibus, quos in filium miſerat, gladiis confoſſus eſt.

5. *Senex.*] Annos octo vel novem ſuprà ſexaginta vixit, *ex Appiano*; vel ſeptuaginta duo, *ex Eutropio*; non nonaginta duo, ut vult Juſtinus.

6. *Stella cometes.*] Dicitur Ovidio *ſtella comans*, Plinio & aliis *ſidus crinitum*: eſt enim *cometa* vox adjectiva, quâ cùm Auctores abſolutè utuntur, ſtellam ſubintelligunt.

7. *Utrumque tempus.*] Noctu ſcilicet & interdiu.

8. *Septuaginta diebus.*] Spatium, quo cometæ cernuntur, breviſſimum eſt dierum ſeptem, longiſſimum octogintæ, *ex Plinio.*

 fulgora

fulgore ſui Solis nitorem vicerat; &, cùm oriretur occı rétque, [1] quatuor ſpatium horarum conſumebat. Puer tu inſidias paſſus eſt, qui eum [2] fero equo impoſitum, equita cularíque cogebant: [a] qui conatus cùm eos fefelliſſent, ætatem regente equum Mithridate, veneno eum appe Quod metuens, antidota ſæpiùs bibit, [b] & ita ſe adversùs i exquiſitis tutioribus remediis ſtagnavit, ut ne volens quidem [3] veneno mori potuerit. Timens deinde, ne inimici, quoc no non poterant, ferro peragerent, venandi ſtudium finx per ſeptem annos neque urbis, neque ruris tecto uſus eſt; ſylvas vagatus diverſis montium regionibus pernoctabat, omnibus, quibus eſſet locis; aſſuetus feras curſu aut fuge perſequi, cum quibuſdam etiam, viribus congredi. Quibus & inſidias vitavit, [c] & corpus ad omnem patientiam durav

Mithridatis res geſtæ.

CAP. III. Ad regni deinde adminiſtrationem cùm acc ſtatim non de regendo, ſed de augendo regno cogitavit. Scythas invictos anteà, qui Sopyriona, Alexandri Mag cem, cum triginta millibus armatorum deleverant; qui Perſarum regem cum ducentis millibus trucidaverant; qu lippum Macedonum regem fugaverant, ingenti felicitat

An.M.3960. Ol. 171. 3. Urb. C. 659. Ant. C. 92.

domuit. Auctus igitur viribus, Pontum quoque, ac (Cappadociam occupavit. [d] Cùm de Aſiâ tractaret, tacit quibuſdam amicis regno profectus, univerſam, nemine pervagatus eſt, omniúmque urbium ſitum ac regiones c Inde Bithyniam tranſcendit, &, quaſi dominus Aſiæ, [e] (na quæque victoriæ ſuæ metatus eſt. Poſt hæc in ı cùm jam periiſſe crederetur, reverſus eſt, invento parv quem per abſentiam ejus Laodice ſoror uxórque enixa

INTERPRETATIO.

a *Quæ omnia cùm non nocuiſſent Mithridati, qui equum regebat melius quàm ſolent pueri, eum voluêrunt tollere veneno.*

b *Et ita ſe munivit remediis præſtantiſſimis contra venenum.*

c *Et ita roboravit vires corporis, ut poſſet quoſcumque labores pati.*

d *Cùm vellet ſubigere Aſiam, profectus eſt ex Regno cum quibuſdam*

e *Et vidit quæ loca eſſent o victoriam* de hoſtibus referendam

NOTÆ.

1. *Quatuor ſpatium horarum.*] De ipſius caudâ illud intelligit, quæ in tantam longitudinem porrecta erat, ut quartam cœli partem occuparet.

2. *Fero equo.*] Ferus aliquandò adjectivè, nonnunquam ſubſtantivè, ponitur; equúmque ſignificat apud Virgilium.

3. *Veneno mori potuerit.*] Similem planè hiſtoriolam refert Galenus de c enſi, quæ cicutâ pro cibo uti ſole

4. *Philippum Macedonum,* &c conſentit Juſtinus, qui victos Scythas priùs memorat.

5. *Perdomuit.*] Refert Strab Mithridate ad Mæotidem palude ad Colchos uſque devictos fuiſſe.

inter gratulationem adventûs ſui, & filii geniti, veneno pe-
atus eſt: ſiquidem Laodice ſoror, cùm periiſſe eum crede-
in concubitus amicorum projecta, quaſi admiſſum facinus
re ſcelere tegere poſſet, venenum advenienti paravit. Quod
ex ancillâ Mithridates cognoviſſet, facinus in auctores
cavit.

AP. IV. Hyeme deinde imminente, non in convivio, ſed mpo; non in [1] vacationibus, ſed in exercitationibus; nec er ſodales, ſed inter coæquales, aut equo, aut curſu, aut vi- contendebat. Exercitum quoque ſuum ad parem laboris ntiam quotidianâ exercitatione durabat: atque ita invictus nexpugnabilem exercitum fecerat. Initâ deinde cum Ni- ede ſocietate, Paphlagoniam invadit, victámque cum ſocio it: Quam cùm teneri à regibus ſenatui nunciatum eſſet, le- ad utrumque miſit, *qui gentem reſtitui in priſtinum ſtatum* ent. Mithridates, cùm ſe jam parem magnitudini Roma- m crederet, ſuperbo reſponſo, *hæreditarium patri ſuo regnum iſſe*, reſpondit: *mirarique ſe, quòd quæ ei relata controverſia uerit, ſibi referatur.* Nec territus minis Galatiam quoque at. Nicomedes, quoniam ſe tueri jure non potuerat, *juſto redditurum* reſpondit. Atque ita filium ſuum, mutato no- , [3] Philiamenem Paphlagonum regum nomine appellat; &, ſtirpi regiæ reddidiſſet regnum, falſo nomine tenet. Sic rio habiti legati, Romam revertuntur.

Exercitia ejus militaria. Cappadociæ invaſio.

An. M. 3965. Ol. 172. 4. Urb. C. 664. Ante C. 87.

NOTÆ.

1 *acationibus.*] Alii *advocationibus*, alii *nibus*, hoc eſt, invitationibus & is legunt: ſed Lipſius ad Tacitum *nibus* rectè dici contendit, quod *vacationibus militarium operum.* Sic *nes munerum* vocat Tacitus.

2 *Inter ſodales.*] Erat ſodalitium, quod Græci ἑταιρεῖαν appellant: Cicero verò *ſodalitates* vocat.

3. *Philiamenem.*] Pylæmenem nominat Oroſius: quin etiam Homerus Pylæmenis cujuſdam Paphlagonum Regis meminit, à quo Paphlagonia, olim Pylæmenia dicta eſt.

LIBER XXXVIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Mithridatis regni ſui auſpicia paricidiis polluit; & callidis tibus Ariarathem Cappadocem trucidat.*
2. *Novæ Mithridatis & Nicomedis tragœdiæ, quas Senatus Romanus utcunque ſedat.*

3. *Mithridates Tigranem in ſocietatem belli adversùs Romanos bit, &, Proconſulibus Romanis fuſis, ingenti civitatum Aſi rum favore excipitur.*
4. *Oratio Mithridatis, in quâ rationes ſuas exponit, cur bellù Romanis inferendum.*
5. *Romanos, dum occupati eſſent, adoriundos eſſe cenſet, ju bellum illud oſtendens.*
6. *Malas eorundem artes & originem detegit.*
7. *Stirpis ſuæ nobilitatem, ſuorúmque libertatem, ac fortitud opponit, necnon belli facilitatem; liberalitate ac munific milites alliciens.*
8. *Ptolemæus Phyſcon in Ægypto multiplici ſcelere omnia turba à ſuis pellitur.*
9. *Demetrii Syriæ regis, fortunæ ludibrii, caſus varii.*
10. *Antiochus, Demetrii frater, Parthos bello aggreſſus, in a ſuis deſertus occiditur.*

CAPUT I.

Mithridates Ariarathem trucidat.
An.M.3965.
Ol. 172. 4.
Urb. C. 664.
Ant. C. 87.

MITHRIDATES paricidia à nece uxoris auſ tus, [a] ſororis alterius Laodices filios, cujus virum arathem, regem Cappadociæ, per Gordium in occiderat, tollendos ſtatuit: nihil actum morte patris e mans, ſi adoleſcentes paternum regnum, cujus ille cupid flagrabat, occupâſſent. Igitur, dum in his cogitatio verſatur, interim Nicomedes, rex Bithyniæ, vacuam mort gis Cappadociam invadit. Quòd cùm nunciatum Mithr fuiſſet, per ſimulationem pietatis auxilia ſorori ad expellen Cappadociâ Nicomedem mittit. Sed jam [1] Laodice per pa nem ſe Nicomedi in matrimonium tradiderat. Quod ægrè ſ Mithridates præſidia Nicomedis Cappadociâ expellit; regnúm ſororis filio reſtituit: egregium prorſus factum, ni ſubſeq fraus eſſet. Siquidem interjectis menſibus, ſimulat ſe Gord quo miniſtro uſus in Ariarathe interficiendo fuerat, reſtitue patriam velle, ſperans, ſi obſiſteret adoleſcens, cauſas belli turas: aut, ſi permitteret, per eundem filium tolli poſſe, quem interfecerat patrem. Quod ubi Ariarathes junior m

INTERPRETATIO.

a *Statuit occidere filios Laodices ſororis ſuæ, cujus maritum Ariarathem Regem C dociæ curaverat necari inſidiis per Gordium.*

NOTÆ.

1. *Laodice.*] Uxor fuit Ariarathis, qui Ariſtonicum bello occiderat; quare falſus eſt Juſtinus: nec enim Ariarathem illum occidi juſſit Mithridates; vel Aria mater & uxor Laodice nomen h runt.

co

novit, graviter ferens interfectorem patris per avunculum po-
mùm ab exilio revocari, ingentem exercitum contrahit. Igi-
cùm in aciem eduxiſſet Mithridates peditum octoginta mil-
equitum decem millia, [1] currus falcatos DC; nec Ariarathi,
iliantibus finitimis regibus, minores copiæ eſſent, [2] incertum
timens, conſilia ad inſidias transfert: ſolicitatóque juvene
colloquium, cùm ferrum occultatum inter faſcias gereret,
tatori, ab Ariarathe [3] regio more miſſo, curioſiùs imum ven-
pertrectanti, ait, *caveret ne aliud telum inveniret, quàm quæ-*
. Atque ita riſu protectis inſidiis, ſevocatum ab amicis,
t ad ſecretum ſermonem, inſpectante utroque exercitu, in-
cit: regnum Cappadociæ octo annorum filio, impoſito *Aria-*
is nomine, additóque ei rectore Gordio, tradidit.

AP. II. Sed Cappadoces, crudelitate ac libidine præfecto- vexati, à Mithridate deficiunt, fratrémque regis, & ipſum A- them nomine, ab Aſiâ, ubi educabatur, revocant: cum quo ridates prælium renovat, victúmque Cappadociæ regno ex- . Nec multò pòſt adoleſcens, ex ægritudine collectâ in- tate, decedit. Poſt hujus mortem Nicomedes timens, ne ridates acceſſione Cappadociæ, etiam Bithyniam finitimam leret, ſubornat puerum eximiæ pulchritudinis, quaſi Aria- s tres, non duos filios genuiſſet, qui à ſenatu Romano pa- m regnum peteret. Uxorem quoque Laodicen Romam t, ad teſtimonium trium ex Ariarathe ſuſceptorum filiorum. l ubi Mithridates cognovit, & ipſe pari impudentiâ Gordium am mittit, qui ſenatui aſſereret, *puerum, cui Cappadociæ regnum derat, ex eo Ariarathe genitum, qui bello Ariſtonici auxilia Ro- s ferens cecidiſſet.* [a] Sed ſenatus, ſtudio regum intellecto, alie- gna falſis nominibus furantium, & Mithridati Cappadoci- & Nicomedi, ad ſolatium ejus, Paphlagoniam ademit. ne contumelia regum foret, ademptum illis, quod daretur

Bellum inter Mithridatem & Nicomedem.

INTERPRETATIO.

a *d Senatus videns Reges illos uſurpare liorum ſub nomine Principum, quos gebant* eſſe ex ſtirpe regiâ, *ademit & ciam Mithridati, & Paphlagoniam Nicomedi, ut* Mithridates *id faciliùs ferret.*

b *Et ne Reges injuriam ſibi illatam crederent, ſi darentur aliis regna, quæ illis adempta erant.*

NOTÆ.

1. *rrus falcatos.*] Quales fuerint hi cur- dit Cicero: *Ex ſummo temone haſtæ ferro eminebant. Utrinque à jugo rexerant gladios, & inter radios rota- ra ſpicula eminebant in adverſum. einde falces ſummis rotarum orbibus t, & aliæ in terram demiſſæ, quid- viam, concitatis equis, amputaturæ.* ere Livius & Diod.

2. *Incertum belli.*] Malim *incerta belli:* ſic enim habet & Livius, *incerta caſuum,* & Tacitus, *incerta noctis.*

3. *Regio more.*] Moris eſſe ſcrutari ſalutantes patet ex Plutarchi Timoleonte & Dione: quem morem Romæ primus uſurpavit Auguſtus, dum Senatum legeret. *Ex Plutarcho.*

 aliis,

aliis, uterque populus libertate donatus eſt. Sed Cappado munus libertatis abnuentes, [1] negant *vivere gentem ſine rege p* Atque ita rex illis à ſenatu Ariobarzanes conſtituitur.

Mithridates Tigranem in Romanos excitat.

CAP. III. Erat eo tempore [2] Tigranes Rex Armeniæ, Parthis ante multum temporis datus, ſed olim ab iiſdem in num paternum remiſſus. Hunc Mithridates mirè ad ſocieta Romani belli, quod olim meditabatur, pellicere cupiebat. hil igitur de offenſâ Romanorum ſentientem, per Gordium pellit, ut Ariobarzani, ſegni admodùm, bellum inferat; & quis dolus ſubeſſe videretur, filiam ſuam ei Cleopatram in m monium tradit. Primo igitur adventu Tigranis, Ariobarzanes, latis rebus ſuis, Romam contendit. Atque ita [3] per Tigra rursùs Cappadocia juris eſſe Mithridatis cœpit. Eodem tem mortuo Nicomede, etiam filius ejus & ipſe Nicomedes regn Mithridate pellitur; qui cùm ſupplex Romam veniſſet, dec tur in ſenatu, ut uterque in regnum reſtituantur; in quod miſſi [5] Aquilius & Manlius Maltinus legati. His cognitis thridates [6] ſocietatem cum Tigrane, bellum adversùs Rom geſturus, jungit: pactíque inter ſe ſunt, ut urbes agríque Mi dati, homines verò & quæcunque auferri poſſent, Tigrani cede Poſt hæc Mithridates intelligens, quantum bellum ſuſcitaret gatos ad [7] Cimbros, alios ad [8] Gallogræcos, & [9] Sarm

NOTÆ.

1. *Negant vivere gentem ſine rege poſſe.*] Mirati Romani gentem eſſe aliquam adeò libertatis oblitam, ut vel ſponte oblatam reſpueret; quare iis conceſſum eſt, ut ſuis Regem, quem mallent, ſuffragiis eligerent. Idem ferè de Armenis Tacitus, de Ægyptiis Herodotus memorat.

2. *Tigranes.*] Qui poſteà, quòd Mithridati faveret, à Lucullo victus eſt; & aliquantò pòſt, depoſitâ ad Pompeii pedes coronâ, regnare quidem permiſſus in Armeniâ, ſed Syria mulctatus, acceptâ à Romanis & clade & gratiâ, quàm rebus à ſe geſtis illuſtrior.

3. *Per Tigranem rursùs.*] Ariobarzanem à Mithridate pulſum, ejúſque in locum conſtitutum Ariarathem tradit Appianus.

4. *A Mithridate pellitur.*] A Socrate fratre ejectum dicit Appianus.

5. *Aquilius.*] Legati miſſi ſunt Lælius, Caſſius, & Manlius Aquilius.

5. *Societatem cum Tigrane.*] Non ita ſe res habuit, *ex Appiano.* Nicomedes in Bithyniâ, Ariobarzanes in Cappadociâ à Romanis reſtituti, dum Legatorum ju ditionem Mithridatis irrupiſſet N des, omnia ad urbem Amaſtrim d latus. Hâc de re primùm apud queſtus eſt Mithridates: tum, cùm proficeret, expulſo Ariobarzane, them filium ſuum Cappadociæ conſtituit.

7. *Cimbros.*] *Cimmerios* legendum Freinſhemius, qui in Sarmatis, inter ticam paludem & Boſphorum, ab ipſ *merium* dictum, habitabant, *ex Ovid* circa Colchidem, prope Mare Ca *ex Plinio.*

8. *Gallogræcos.*] Ab iis, qui in tranſierant, Gallis oriundos.

9. *Sarmatas.*] Sarmatia triplex 1. Aſiatica, inter paludem Mæc Tanaïm, Mare Caſpium, & Rha f extenditur; ubi nunc Muſcoviæ p Tartari Præcopenſes. 2. Europæa à Tanai & palude Mæotide, ultra Bo nem, ad Oceanum Septentrionalem nebat, ubi nunc magna pars P 3. Germano-Sarmatia, quæ ab ort

1 Bar-

ſternáſque, auxilium petitum mittit. [a] Nam omnes has
es, Romanum meditabundus bellum, variis beneficiorum
eribus jam antè illexerat. Ab Scythiâ quoque exercitum
re jubet, omnémque Orientem adversùs Romanos [2] armat.
magno igitur labore [3] Aquilium & Maltinum, Aſiano ex-
u [4] inſtructos, vincit: quibus ſimul cum Nicomede pulſis,
nti favore [5] civitatum excipitur: multùm ibi auri argentíque,
o veterum regum, magnúmque belli apparatum invenit: qui-
inſtructus, debita civitatibus publica privatáque remittit, [b] &
tionem quinquennii concedit. Tunc ad concionem milites
t, eóſque variis exhortationibus ad Romana bella, ſive Aſiana
at. Quam orationem dignam duxi, cujus exemplum brevi- An.M.3966.
hujus operis inſererem, quam obliquam Pompeius Trogus ex- Ol. 173. 1.
it: [c] quoniam in Livio & in Salluſtio reprehendit, quod con- Urb. C. 665. Ant. C. 86.
es directas, pro ſuâ oratione operi ſuo inferendo, hiſtoriæ
um exceſſerint.

CAP. IV. *Optandum ſibi fuiſſe,* ait, *ut de eo liceret conſulere bel-* Mithridatis Oratio.
le ſit cum Romanis, an pax habenda: [d] *quin verò ſit reſiſtendum
gnantibus, nec eos quidem dubitare, qui ſpe victoriæ careant.
ppe adverſùs latronem, ſi nequeant pro ſalute, pro ultione tamen ſuâ,
es ferrum ſtringere. Cæterum, quia non id agitur, an liceat qui-
re,* [e] *non tantùm animo hoſtiliter, ſed etiam prælio congreſſis, con-
ndum, quâ ratione ac ſpe cœpta bella ſuſtineant. Eſſe autem ſibi*

INTERPRETATIO.

*Nam dum meditatur bellum in Romanos,
erat jam has omnes gentes ad ſuas partes
is officiis.*

*Et permittit ut nullum tributum ſolve-
per quinque annos.*

*Quia arguit Livium & Salluſtium, quòd
rint contra leges hiſtoriæ, dum inſeruê-
runt in ſuis operibus orationes directas, cùm
deberent eſſe obliquæ.*

d *Etiam eos, qui non ſperant victoriam, non dubitare quin ſit reſiſtendum impugnantibus.*

e *Cùm non tantùm diſſentiant animis, ſed etiam jam prælia cum eis dederint.*

NOTÆ.

nenis ad Viſtulam pertingebat, ubi
c altera Poloniæ pars, & maxima.

. *Baſtarnas.*] Qui in Sarmatiâ Europæâ
itabant, ubi nunc Ruſſia nigra & Vol-
a, Peucinis & Alanis finitimi.

. *Armat.*] Habebat in exercitu 250
tum millia, 40 equitum, naves tectas
, biremes 100, falcatos currus 130, ut
nerat Appianus: Caſſius verò & Aqui-
quadraginta peditum, equitumque mil-
quibus Nicomedes quinque peditum,
equitum millia junxerat.

. *Aquilium & Maltinum.*] Qui non ex-
tatâ Senatûs de tanto bello ſententiâ
lium conſeruerunt, in quo diu alter-
nante victoriâ tandem victor evaſit Mi-
thridates ſtrage incredibili à falcatis cur-
ribus editâ.

4. *Inſtructos vincit.*] Caſſius Apameam cum exercitûs reliquiis, Pergamum Nicomedes, Aquilius Rhodum fugit, qui paulò pòſt captùs à Mithridate, vinctus in aſino per urbes Aſiæ circumvectus eſt, donec aurum liquatùm in os ejus infundi juſſit Mithridates.

5. *Civitatum excipitur.*] Captivos omnes benignè habitos cum viatico domum remiſit, & paulò pòſt Nicomedis ditione potitus eſt.

victo-

victoriæ fiduciam, ſi ſit illis animus: Romanóſque vinci poſſe,
tum non ſibi magis, quàm ipſis militibus, qui & in [1] *Bithyn*
quilium, & Maltinum in Cappadociâ fuderint. At ſi quem
magis exempla, quàm ſua experimenta moveant, audire ſe, à P
rege Epiri, non ampliùs quàm [2] *quinque millibus Macedonum i*
cto, fuſos tribus prœliis Romanos. Audire Annibalem ſexdeci
nis Italiæ victorem immoratum: & quin ipſam caperet urbem,
Romanorum illi vires obſtitiſſe, ſed domeſticæ æmulationis atqu
vidiæ ſtudium. Audire populos Tranſalpinæ Galliæ Italiam in
ſos, maximis eam plurimíſque urbibus [3] *poſſidere;* [c] *& latiùs aliq*
ſolum finium, quàm in Aſiâ, quæ dicatur imbellis, eoſdem Gall
cupâſſe; nec victam ſolùm dici ſibi Romam à Gallis, ſed etiam
tam, ita ut unius illis montis tantùm cacumen relinqueretur, ne
lo hoſtem, ſed pretio remotum: Gallorum autem nomen, quod ſe
Romanos terruit, in partem virium ſuarum ipſe numeret.
hos, qui Aſiam incolunt, Gallos, ab illis, qui Italiam occupaveran
dibus tantum diſtare: originem quidem ac virtutem, genúſque
næ idem habere, [d] *tantóque his ſagaciora eſſe quàm illis inge*
quantò longiori ac difficiliori ſpatio, per Illyricum Thraciâmque
dierint, pene operoſiùs tranſitis eorum finibus, quàm ubi conſedêre,
ſeſſis. [e] *Jam ipſam Italiam audire ſe nunquam, ut Roma con*
ſit, ſatis illi pacatam, ſed aſſiduè per omnes annos pro libertate a
quoſdam etiam pro jure imperii bellis continuis perſeverâſſe; &
multis civitatibus Italiæ deletos Romanorum exercitus ferro, à
buſdam novo contumeliæ more ſub [4] *jugum miſſos. Ac, ne veter*
immoremur exemplis, hoc ipſo tempore univerſam Italiam [5] *b*
Marſico conſurrexiſſe, non jam libertatem, ſed conſortium imp

INTERPRETATIO.

a *Et eoſdem Gallos occupâſſe regionem majorem in Italiâ quam in Aſiâ, quæ non debet dici imbellis.*

b *Et illos habere ingenia tantò aliis ſagaciora, quantò longiori & difficiliori itinere venerint in* Aſiam *per Illyricum & Thraci cùm difficilius fuerit tranſire per illas Pro cias, quàm poſſidere eas, in quibus habitan*

c *Jam ſe didiciſſe Italiæ populos, ex Roma condita eſt, nunquam fuiſſe pacatos.*

NOTÆ.

1. *In Bithyniâ.*] Uno eodémque prælio victos à Mithridate Romanos memorat Appianus: de Maltino verò nihil habet.

2. *Quinque millibus Macedonum.*] Multas habebat è Græciâ Pyrrhus auxiliares copias: nec tribus præliis Romanos vicit, ut ſuprà diximus.

3. *Poſſidere.*] Magnam Italiæ partem, cis Padum & ultra, armis Galli occupaverant; unde Gallia Ciſpadana & Tranſpadana. De Gallis & Annibale ſuperiùs dictum eſt.

4. *Sub jugum miſſos.*] A Samnitibus Furcas Caudinas, ubi clauſo inter ſalt Romanorum exercitu cum Veturio Poſtl miôque Conſulibus, dux Samnitium Pon Romanos armis exutos ſub jugum mi *Ita Florus.*

5. *Bello Marſico.*] Cum plerique It liæ populi laborum omnium ſe eſſe par cipes indignè ferrent, imperii verò ſoc tate & communione honorum exclud Quintum Servilium Proconſulem, & Po teium ejus Legatum, peremêrunt: un

civit

...atiſque poſcentem. Nec graviùs vicino Italiæ bello, quàm dome-... [1] principum factionibus urbem premi, multóque periculoſius eſſe ...co [2] civile bellum: ſimul & à Germaniâ [3] Cimbros, immenſa mil-...erorum atque immitium populorum, more procellæ, [4] inundâſſe ...am: [a] quorum tametſi ſingula bella ſuſtinere Romani poſſent, ...rſis tamen obruantur, ut ne vacaturos quidem bello ſuo putet.

AP. V. *Utendum igitur occaſione, & [b] rapienda incrementa ...m, ne, ſi illis occupatis quieverint, mox adversùs vacuos & ...s majus negotium habeant. Non enim quæri, an capienda ...rma, ſed utrùm ſuâ potiùs occaſione an illorum. Nam bel-...quidem jam tunc ſecum ab illis geri cœptum; cùm ſibi pu-... majorem Phrygiam ademerint, quàm patri ſuo præmium dati ...rsùs Ariſtonicum auxilii conceſſerant, gentem quam & proavo ...ithridati Seleucus Callinicus [5] in dotem dediſſet. Quid, cùm ...lagoniâ decedere ſe juſsêrunt, non alterum illud genus belli ...? quæ non vi, non armis, ſed adoptione teſtamenti, & regum ...licorum interitu, hæreditaria patri ſuo obveniſſet: [c] cùm inter ... decretorum amaritudinem parendo non tamen eos mitigaret,*

Romanos, dum eſſent occupati, adoriundos cenſet.

INTERPRETATIO.

...*t ſi Romani poſſent reſiſtere ſingulis* ...s, neceſſe tamen eſſe, *ut ab omni-...ul bellum gerentibus ita obruantur, ... putet quidem eos contra ſe copias* ...s.

...*t capiendam occaſionem augendi vi-..., ſi bellum non gerant, dum Romani ...ntur aliis bellis, difficilius ſit illos vincere, cùm nullum aliud bellum habebunt: non enim nunc quæri, an arma ſint capienda; ſed an* debeant incipere, *cùm ſint parati; an* expectare donec *Romani primi* aggrediantur.

c *Non obtinuiſſe ne ſe in ipſum iniquiores in dies exhibeant, licèt conatus fuerit eos mitigare, parendo injuſtis eorum decretis.*

NOTÆ.

...bello cum iis multorum annorum ... vario eventu dimicatum eſt, ſed ...ı à Pompeio Strabone & Lucio Syl-...omiti ſunt. Hoc bellum & Sociale ..., & Marſicum, quòd à Marſis fue-...mò concitatum, ut tradunt Appia-...Florus & Plutarchus.

1 *Principum factionibus.*] Qui erant id ...is Marius, Metellus, Sylla, Cinna, ... *&c.* quorum ambitio cruentis ſe-...bus patriam laceravit.

2 *Civile bellum.*] Quod mutuò Marii & ... odio, & utrinque nimiâ gloriæ cu-...e excitatum, inauditâ partium in crudelitate, multiſque virorum præ-...imorum cædibus, geſtum eſt.

3 *Cimbros.*] Qui inſulam incolebant in-...are Cimbricum & Balticum, prope ...oſtia, *Danemark*, vel Silandia, ubi ...ia.

4. *Inundâſſe Italiam.*] Cùm eorum terras inundâſſet pelagus, nec à Senatu agrum in Hiſpaniâ, nec in Galliâ, nec in Italiâ impetrâſſet, Silanum Cimbri & Teutones, Scaurum Cimbri, Caſſium Cepionem, & Manilium Tigurini, totius exercitûs internecione delevêrunt; ſed Teutones tandem & Ambrones ad Aquas Sextias à Mario victi ſunt, cæſis millibus ducentis, captis ſeptuaginta; Cimbri verò per Noricum irrumpentes in Italiam, ab eodem & Catulo Proconſule in Venetiâ ad Campum Raudium ad centum viginti millia trucidati, capti ad ſexaginta millia; quibus cladibus territi Tigurini, in diverſa lapſi, fugâ & latrociniis evanuêrunt. *Ita Florus, Plutarchus, & Oroſius.*

5. *In dotem dediſſent.*] Nam Mithridates illius proavus uxorem habuit Seleuci Callinici filiam.

quin

quin acerbiùs ſe indies gerant, non obtinuiſſe. Quod enim à ſe præbitum illis obſequium? non Phrygiam, Paphlagoniámque di ſas? non Cappadociâ filium eductum, quam jure gentium vi occupaverat? Raptam tamen ſibi eſſe victoriam ejus ab illis, rum nihil eſt niſi bello quæſitum. Non regem Bithyniæ Chre in quem ſenatus arma decreverat, à ſe in gratiam illorum occiſi tamen nihilominùs imputari ſibi, ſi qua Gordius aut Tigranes ciat: libertatem etiam in contumeliam ſui à ſenatu ultrò dela Cappadociæ, quam reliquis gentibus abſtulêrunt: deinde po Cappadocum pro libertate oblatâ Gordium regem orantes, ideò, tùm quoniam amicus ſuus eſſet, non obtinuiſſe. Nicomedem præ illorum bellum ſibi intuliſſe: [a] quia [1] ultum ierit ſe, ab ipſis tum obviam, & nunc eam ſecum bellandi illis cauſam fore, quòa impunè ſe Nicomedi lacerandum, ſaltatricis filio, præbuerit.

Malas eorum artes & originem detegit.

CAP. VI. *Quippe non delicta regum illos, ſed vires ac jeſtatem inſequi: neque in ſe uno; ſed in aliis quoque omnibus ſemper arte graſſatos. [b] Sic & avum ſuum Pharnacem, per nationum arbitria, ſuccedaneum regi Pergameno, Eumeni dati ſic rursùs Eumenem, cujus claſſibus primùm in Aſiam fuêre tr vecti, cujus exercitu magis quàm ſuo, & Magnum Antiochun Gallos in Aſiâ, & mox in Macedoniâ regem Perſen domuerant ipſum pro hoſte habitum, eique [2] interdictum Italiâ; & quod ipſo deforme ſibi putaverant, cum filio ejus Ariſtonico be geſſiſſe. Nullius apud eos majora, quàm Maſiniſſæ regis N darum haberi merita. Huic imputari [3] victum Annibalem, [4] captum Syphacem, huic [5] Carthaginem deletam: huic inter du los Africanos tertium ſervatorem urbis referri: tamen, [6] cum h*

INTERPRETATIO.

a *Quia ultus eſt injuriam ſibi illatam, Romanos ſe oppoſuiſſe ipſi, & ideò accepiſſe cauſam belli in eum gerendi, quòd non permiſerit Regnum ſuum veſtari à Nicomede filio ſaltatricis.*

b *Sic & Pharnacem avum ſuum, ex ſenſu omnium affinium nominatum ſu rem Eumeni Rege Pergameno.*

NOTÆ.

1. *Ultum ierit ſe.*] Sic Tacitus: *Injurias ultum iiſſe.* Salluſtius verò, *Ultum ire injurias feſtinat.*

2. *Interdictum Italiâ.*] Romani ſuſpectus Eumenes, quòd contra Perſeum eos non juviſſet, venerat in Italiam, quò crimen ſibi objectum dilueret: ſed Senatus, audito illius adventu, legem tulit, ne cuiquam Regi venire Romam liceret; miſſuſque continuo ad eum Quæſtor, à quò juſſus eſt Italiâ excedere, ut refert Polybius.

3. *Victum Annibalem.*] Aderat enim validis cum copiis, cùm Scipio in Africâ vicit Annibalem.

4. *Captum Syphacem.*] Semel à Sci victum Syphacem, Lælius & Ma iterùm victum cepêrunt.

5. *Carthaginem deletam.*] Cornelio pioni, dum deleret Carthaginem, non potuit: quippè qui ſub initium belli Punici mortuus ſit, anno vitæ Quin etiam ipſe Scipio, à Manilio C le miſſus, extremum morientis ſpi excepit. *Ex Eutropio.*

6. *Cum hujus nepote.*] Bellum Jug indictum eſt, quòd Adherbalem & H

...ote bellum modò in Africâ geſtum adeo inexpiabile, [a] *ut ne vi...m quidem memoriæ avi donarent, quin carcerem ac* [1] *triumphi ...ſtaculum experiretur.* [b] *Hanc illos regibus omnibus legem odio...m dixiſſe, ſcilicet quia ipſi tales reges habuerint, quorum etiam ...ninibus* [2] *erubeſcant, aut* [3] *paſtores* [4] *Aboriginum, aut* [5] *aru...ces Sabinorum, aut* [6] *exules Corinthiorum, aut ſervos* [7] *ver...ſque Thuſcorum, aut, quod honoratiſſimum nomen fuit inter hæc,* ...Superbos, *atque, ut ipſi ferunt, conditores ſuos* [9] *lupæ uberibus ...tos: ſic omnem illum populum* [10] *luporum animos, inexplebiles ſan...inis atque imperii, divitiarúmque avidos ac jejunos habere.*

CAP. VII. [c] *Se autem, ſeu nobilitate illis comparetur, clariorem* Stirpis ſuæ nobilitatem, *â colluvie convenarum eſſe, qui paternos majores ſuos* [11] *á Cyro Darió-*

INTERPRETATIO.

a *Ut non illi pepercerint victo, ob memo...m patris: ſed eum & in carcere* incluſe...t, *& duxerint in triumphum, ut videre...* à populo.

b *Romanos decreviſſe eodem modo trac...e omnes Reges, quia habuêrunt Reges tam improbos, ut ne audeant quidem eos nomi-nare.*

c *Si verò nobilitas illorum cum ſuâ comparetur, ſe clariorem eſſe illis,* qui ſint tantùm orti *ex infimâ plebe multarum gentium.*

NOTÆ.

...dem Micipſæ filios, Maſiniſſæ nepotes, ...gno & vitâ ſpoliâſſet. *Ita Salluſtius.* Ju...rtha verò Manaſtabalis, Maſiniſſæ filii, ... concubinâ genitus fuit, & à Micipsâ ...ltu regio educatus.

1. *Triumphi ſpectaculum.*] Poſt ſecunda ... Romanos Conſules prælia, Jugurtha fra...us à Metello, dein à Mario penitus debel...tus eſt, & proditione Bocchi Mauritaniæ ...egis, ad quem confugerat, Syllæ traditus, ... victoris poteſtatem venit, illiúſque co...oneſtato triumpho, in carcere necatus eſt. *...a Salluſtius, & Plutarchus.*

2. *Erubeſcant.*] Quanto odio regis nomen ...abuerint Romani, conſtat ex Livio.

3. *Paſtores.*] Romulus enim & Remus ... à paſtore enutriti, & paſtores ipſi fuerunt.

4. *Aboriginum.*] Quos alii ex Ægypto, ...lii ex Arcadiâ cum Oenotrio Lycaonis Ar...adiæ Regio filio in Italiam veniſſe volunt. ...Hoc nomen illis inditum, quòd ſine patri...bus geniti, & quaſi ſine origine viderentur. ...Poſt adventum Æneæ, juncti cum Phry...gibus Latini dicti ſunt, Romámque unà ...um Romulo condiderunt.

5. *Aruſpices.*] Numa Pompilius, qui ...genere Sabinus, & Curibus oriundus, Romana ſacra inſtituit.

6. *Exules Corinthiorum.*] Tarquinius Priſcus Damarati Corinthii profugi filius fuit: Lucumo priùs dictus, & à Tarquiniis, Hetruſco oppido, ubi cum patre hactenus habitaverat, Lucius Tarquinius vocatus eſt.

7. *Vernaſque Thuſcorum.*] Servius Tullius Ocriſiâ Corniculanâ captivâ natus, primùm Tarquinio Regi virtute commendatus, deinde regii ſtemmatis proceribus antepoſitus eſt.

8. *Superbos.*] Tarquinius Priſci Tarquinii nepos, Superbi, ob faſtum & crudelitatem, nomen habuit, quòd cædibus in Senatores graſſaretur.

9. *Lupæ uberibus.*] De Romulo & Remo agetur inferiùs.

10. *Luporum animos.*] Hinc Lupi Romani à Volſcis Ægiſque ducibus dicuntur apud Livium.

11. *A Cyro Darióque.*] Perſarum Regibus, ut placet Appiano, traxit originem, fuitque decimus ſextus à Dario Hyſtaſpis filio, octavus ab illo Mithridate, qui paulò pòſt Alexandri obitum defecit à Macedonibus & Pontici Regni conditor fuit.

que

ſuorumque fortitudinem commendat.

que conditoribus Perſici regni, maternos à Magno Aléxandr[o] [1] Nicanore Seleuco, conditoribus imperii Macedonici, referat. populus illorum conferatur ſuo, earum ſe gentium eſſe, quæ non Romano imperio ſint pares, ſed Macedonico quoque obſtite [a] *Nullam ſubjectarum ſibi gentium expertam peregrina impe nullis unquam niſi domeſticis regibus paruiſſe: Cappadociam ve an Paphlagoniam recenſere; rurſus Pontum an Bithyniam; i que Armeniam majorem minorémque: quarum gentium nullam n Alexander ille, qui totam pacavit Aſiam, nec quiſpiam ſucceſſo ejus, aut poſterorum, attigiſſet. Scythiam duos unquam ante ſ ges, non pacare, ſed tantùm intrare auſos,* [2] *Darium & Philipp ægrè inde fugam ſibi expedîſſe, unde ipſe magnam partem adve Romanos virium haberet.* [b] *Multóque ſe timidiùs ac diffidentiùs la Pontica ingreſſum, cùm ipſe rudis ac tiro eſſet. Scythas pr arma, virtutémque animi, locorum quoque ſolitudinibus vel frig bus inſtructos, per quæ denunciaretur ingens militiæ labor ac per lum. Inter quas difficultates ne ſpes quidem præmii foret, ex hoſte go, nec tantùm pecuniæ, ſed etiam ſedis, inope. Nunc ſe diverſam l conditionem ingredi. Nam neque cœlo Aſiæ eſſe temperatius ali nec ſolo fertilius, nec urbium multitudine amœnius; magnám temporis partem, non ut militiam, ſed ut feſtum diem acturos,* [c] *b dubium facili magis an uberi: ſi modò aut proximas regni Atta opes, aut veteres* [3] *Lydiæ,* [4] *Ioniæque audierint, quas non exp natum eant, ſed poſſeſſum: tantúmque ſe avida expectet Aſia, ut tiam vocibus vocet:* [d] *adeò illis odium Romanorum incuſſit rapaci proconſulum, ſectio publicanorum, calumniæ litium. Sequantur modò fortiter, & colligant quid, ſe duce, poſſit efficere tantus ex citus, quem ſine cujuſquam militum auxilio, ſuâmet unius operâ, derint Cappadociam cæſo rege cepiſſe; qui ſolus mortalium Pont omnem Scythiàmque pacaverit, quam nemo antè tranſire tutò atq*

INTERPRETATIO.

a *Omnes gentes quæ ſibi ſubjectæ ſunt, nunquam paruiſſe Regibus externis.*

b *Se bella Pontica cœpiſſe cum majori timore, & minori confidentiâ, cùm ipſe nullo modo cognoſceret* regiones *Scythiæ, quæ defenſa erat, non modò armis & fortitudine incolarum, ſed etiam ſolitudinibus locorum & frigoribus.*

c *Dubium* eſſe *an bellum illud ſit facil quam uberius.*

d *Rapacitas proconſulum, ſeveritas publ canorum, & injuſtitiæ,* quæ fiunt *in* jud candis *litibus, adduxêrunt Romanos in tantu odium.*

NOTÆ.

1. *Nicanore Seleuco.*] Qui, condito Syriorum Regno, in univerſâ Aſia longè imperavit, & glorioſum Nicanoris nomen ob victorias retulit.

2. *Darium.*] Hyſtaſpis filium, qui victus à Scythis inglorius receſſit.

3. *Lydiæ.*] In quâ olim regnavit Crœſu Regum omnium ætate ſuâ ditiſſimus.

4. *Ioniæ.*] Regio Aſiæ minoris maritima inter Æolidem & Cariam, Urbes præcipu fuêrunt Epheſus, Miletus, Smyrna, Colophon, Erythræ, Clazomenæ.

adir

potuerit. Nam juſtitiæ atque liberalitatis ſuæ nec ipſos mi- qui experiantur, teſtes refugere: & illa indicia habere, quòd regum omnium, non paterna ſolùm, [a] *verùm etiam externa reg- ereditatibus propter munificentiam acquiſita poſſideat, Colchos, lagoniam,* [1] *Boſphorum.*

AP. VIII. Sic excitatis militibus, poſt annos tres & viginti ti regni, [2] in Romana bella deſcendit. At in Ægypto [3] mor- ege Ptolemæo, ei qui [4] Cyrenis regnabat Ptolemæo, per lega- gnum & uxor Cleopatra regina, ſoror ipſius defertur. Læ itur [5] hoc ſolo Ptolemæus, quòd ſine certamine fraternum m recepiſſet, [b] in quod ſubornari & à matre Cleopatrâ, & principum, fratris filium cognoverat: cæterùm infeſtus bus, ſtatim ubi Alexandriam ingreſſus eſt, fautores pueri lari juſſit. Ipſum quoque die nuptiarum, quibus matrem in matrimonium recipiebat, inter apparatus epularum & nia religionum, in complexu matris interficit; atque ita ſororis, cæde filii ejus cruentus, aſcendit. Poſt quod nitior in populares, qui eum in regnum vocaverant, fuit. dem peregrinis militibus licentiâ cædis datâ, omnia ſan- quotidie manabant: ipſam quoque ſororem, filiâ ejus e per vim ſtupratâ, & in matrimonium adſcitâ, repudiat. us rebus territus populus, in diverſa labitur, patriámque, mortis, exul relinquit. Solus igitur in tantâ urbe cum relictus Ptolemæus, cum regem ſe non hominum, ſed rum ædium videret, edicto peregrinos ſolicitat. Qui-

Ptolemæus Phyſcon ob ſcelera à ſuis pellitur.
An.M.3922.
Ol. 162. 1.
Urb.C. 621.
Ant.C. 130.

INTERPRETATIO.

a *d poſſideat etiam externa regna,* quo- *æres dictus eſt* à regibus, *ob munifi-* illis à ſe *exhibitam.*

b *Quod etiam cognoſcebat deferri filio fratris, & à matre Cleopatrâ, & principibus,* qui illi *favebant.*

NOTÆ.

1 *Boſphorum.*] Geminus eſt, Thracius, guſtiâ maris efficitur inter Byzanti- Chalcedonem, *The Streights of Con- ple:* Cimmerius, anguſtiæ maris Cherſoneſum Tauricam in Europâ, natiam in Aſiâ, *The Streights of Caf-* quo Boſphorani dicuntur.

2 *In Romana bella deſcendit.*] Mirum, quòd Juſtinus multis loquentem Mi- em induxerit, ejúſque geſta, dum uvenis, pluribus perſequatur; ni- omninò de præliis in Syllam, Lu- , & Pompeium habeat. *Romanis amdiu reſtitit, donec felicitate Syllæ, Luculli, Pompeii magnitudine, tribus bus bellis ſubactus conſumeretur,* in- orus.

3. *Mortuo rege Ptolemæo.*] Philometore, qui, dum contra Alexandrum Balam pugnaret, excuſſus equo, tribus pòſt diebus obiit, ut ait Joſephus.

4. *Cyrenis regnabat.*] Dum enim cum fratre de regno diſceptaret, ipſe Cyrenis, frater Alexandriæ regnare, à Romanis juſſus eſt.

5. *Hoc ſolo Ptolemæus.*] A Joſepho uno in loco Philometoris, in alio Epiphanis filius dicitur; eum Strabo Phyſconem nominat, hoc eſt, ventricoſum; Epiphanius Philologum, id eſt, eruditum vel loquacem potiùs: ſed ipſe Euergetes dici voluit: ab Alexandrinis tamen Cacergetes, ſive maleficus, vocatus eſt, ob crudelitatem & libidines. *Ex Athenæo.*

bus

bus confluentibus, obvius legatis Romanorum, Scipioni A no, & Spurio Mummio, & L. Metello, qui ad inſpicienda rum regna veniebant, procedit. Sed quàm cruentus civibu ridiculus Romanis fuit. Erat enim & vultu deformis, & brevis, & ſaginâ ventris non homini, ſed belluæ, ſimilis. fœditatem nimia ſubtilitas perlucidæ veſtis augebat, prorſus aſtu inſpicienda præberentur, quæ omni ſtudio occultanda bundo viro erant. Poſt diſceſſum deinde legatorum (quoru fricanus, dum inſpicit urbem, ſpectaculo Alexandrinis fuit etiam populo peregrino inviſus, cum filio, quem ex ſoror ceperat, & cum uxore, matris pellice, metu inſidiarum, [1] tus in exilium proficiſcitur; contractóque mercenario exe bellum ſorori pariter ac patriæ infert. Arceſſitum maximu inde à Cyrenis filium, ne eum Alexandrini contra ſe reger arent, interficit. Tunc populus ſtatuas & imagines ejus [2] hit. Quod factum ſtudio ſororis exiſtimans, filium, quem ſuſceperat, interficit, corpúſque in membra diviſum, & i compoſitum, matre die natalis ejus inter epulas offerri curat. res non reginæ tantùm, verùm etiam univerſæ civitati, ace luctuoſa fuit: [a] tantúmque mœrorem feſtiviſſimo convivio i ut regia omnis repentino luctu incenderetur. [b] Verſo igitur principum ab epulis in exſequias, membra lacera populo oſten & quid ſperare de rege ſuo debeant, filii cæde demonſtrant

Demetrii caſus varii. An.M.3914. Ol. 160. 1. Urb. C. 613. Ante C. 138.

CAP. IX. Finito luctu orbitatis, Cleopatra cùm urg fraterno bello videret, auxilium [3] à Demetrio, rege S per legatos petit: cujus ipſius varii & memorabiles caſ êre. Namque Demetrius, ut ſuprà dictum eſt, cùm b Parthis intuliſſet, & multis congreſſionibus victor fuiſſet pentè inſidiis circumventus, amiſſo exercitu capitur. Cui ces Parthorum rex, magno & regio animo, miſſo in Hyrca non cultum tantùm regium præſtitit; ſed & filiam in matri um dedit, regnúmque Syriæ, quod per abſentiam ejus T occupaverat, reſtituturum promittit. Poſt hujus mortem rato reditu, non ferens captivitatem Demetrius, privatam opulentam, vitam pertæſus, tacitus in regnum fugam medi

INTERPRETATIO.

a *Et attulit tantum dolorem omnibus, qui convivium feſtivum celebrabant, ut regia omnis reſonaret luctu repentino.*

b *Quare omnes Principes, relicti parant exſequias* pueri occiſi.

NOTÆ.

1. *Tacitus in exilium.*] Illius regia à populo incenſa fuerat.

2. *Detrahit.*] Hoc eſt, è loco ſuperiore dejecit: ſublimes enim imagines dedicare ſolebant.

3. *A Demetrio.*] Qui redux è regnum Syriæ recuperaverat.

Ho

rtator illi & comes Callimander amicus erat; qui poſt captivitem ejus à Syriâ [1] per Arabiæ deſerta, ducibus pecuniâ comitis, Parthico habitu Babylonem pervenerat. Sed fugientem aates, qui Arſaci ſucceſſerat, equitum celeritate, per comdioſos tramites occupatum retrahit. Ut eſt deductus ad re-, Callimandro quidem non tantùm venia, verùm etiam nium fidei datum: Demetrium autem & graviter caſtigatum conjugem in Hyrcaniam remittit, arctioribúſque cuſtodiis rvari jubet. Interjecto deinde tempore, [a] cùm fidem illi n ſuſcepti liberi facerent, eodem amico comite repetita fuga ſed pari infelicitate prope fines regni ſui deprehenditur; ac ò perductus ad regem, ut inviſus à conſpectu ſummovetur. inc quoque uxori & liberis donatus, in [2] Hyrcaniam, pœnaſibi civitatem, remittitur, [3] talíſque aureis ad exprobrationem lis levitatis donatur. Sed hanc Parthorum tam mitem in etrium clementiam non miſericordia gentis faciebat, nec ctus cognationis; ſed quòd Syriæ regnum affectabant, uſuri etrio adversùs Antiochum fratrem, prout res, vel tempus, ortuna belli exegiſſet.

An.M.3921. Ol. 161. 4. Urb. C. 620. Ant. C. 131.

AP. X. His auditis, [4] Antiochus occupandum bellum ratus, itum, quem multis [5] finitimorum bellis induraverat, adverarthos ducit. Sed luxuriæ non minor apparatus quàm militiæ quippe [6] lxxx millia armatorum ſequuta ſunt ccc millia lixa- ex quibus coquorum, piſtorum, ſcenicorúmque major nus fuit. Argenti certè auríque tantùm, [c] ut etiam gregarii es caligas auro figerent, proculcaréntque materiam, cujus e populi ferro dimicant. Culinarum quoque argentea inſtru-

Antiochus Demetrii frater à Perſis in acie occiditur.

An.M.3923. Ol. 162. 2. Urb. C. 622. Ant. C. 129.

INTERPRETATIO.

a m *Rex magis ipſi fideret, ob ſuſceptos e liberos.*

b *percit illi* Rex *ob uxorem & liberos, & remiſit in Hyrcaniam, in quâ ſemper captivus fuerat.*

c *Ut etiam gregarii milites haberent caligas auro tectas.*

NOTÆ.

1. *er Arabiæ deſerta.*] Peccat graviter ; nec enim potuit ab Hyrcaniâ biam venire Babylonem.

2. *Hyrcaniam, pœnalem ſibi civitatem.*] vitas, ſed Provincia fuit vaſtiſſi-.

3. *alis aureis.*] Puerilis talorum ludus ui quaternis fiebat talis; quorum ſque caſus habebat quatuor, non dyas namque & pentas hìc deerant, , binarius & quinarius numeri otioſi ſed poſitus ipſe, ſive ratio lapſus vicem obtinebat numeri. A talorum ludo ludus diverſus erat teſſerarius.

4. *Antiochus.*] Sidetes, de quo ſupra.

5. *Finitimorum.*] Judæorum, quibuſcum tandem initâ pace Joannes illius gentis princeps Demetrio cum copiis adfuit, quódque viciſſet Hyrcanos hâc in expeditione, Hyrcanus ipſe dictus eſt.

6. Lxxx *millia.*] Armatorum centum millia, ducenta calonum & lixarum ſcortis & hiſtrionibus immixta numerat Oroſius.

menta fuêre, prorsùs quaſi ad epulas, non ad bella pergere. Advenienti Antiocho multi Orientales reges occurrêre, trader ſe, regnáque ſua, cum execratione ſuperbiæ Parthicæ. Nec n ra congreſſioni fuit. Antiochus [1] tribus prælііs victor, cùm bylonіam occupâſſet, magnus haberi cœpit. Itaque omnibus eum populis deficientibus, nihil Parthis reliqui præter pat fines fuit. Tunc Phraates Demetrium in Syriam ad occup dum regnum cum Parthico præſidio mittit, ut eo pacto Antioc ad ſua tuenda à Parthiâ revocaretur. Interim, quoniam viri non poterat, inſidiis Antiochum ubique tentabat. Propter n titudinem hominum, exercitum ſuum Antiochus per civitates in berna diviſerat: quæ res exitii cauſa fuit. [a] Nam cùm gra ſe copiarum præbitione, & injuriis militum, civitates viden ad Parthos deficiunt; & die ſtatutâ omnes apud ſe diviſum e citum per inſidias, ne invicem ferre auxilia poſſent, aggrediun Quæ cùm nunciata Antiocho eſſent, auxilium proximis latu cum eâ manu, quæ ſecum hyemabat, progreditur. In itinere vium regem Parthorum habuit, adversùs quem fortiùs, q exercitus ejus, dimicavit. Ad poſtremum tamen, cùm vir hoſtes vincerent, metu ſuorum deſertus, [2] occiditur: cui Phra exſequias regio more fecit, filiámque Demetrii, quam ſe Antiochus adduxerat, captus amore virginis, uxorem duxit. nitere deinde dimiſſi Demetrii cœpit: ad quem retrahen cùm turmas equitum feſtinatò miſiſſet, [b] Demetrium hoc ip metuentem jam in regno miſſi invenêrunt: fruſtráque or conati, ad regem ſuum reverſi ſunt.

INTERPRETATIO.

a *Nam cùm viderent urbes ſe gravari ob injurias à militibus illatas, & quia cogebantur dare ſupplementa copiis.*

b *Et miſſi* à Rege *invenêrunt in Demetrium hoc timentem.*

NOTÆ.

1. *Tribus præliis victor.*] Joſephus ex Nicolao Damaſceno vult ab eo trophæum ad Lycum amnem erectum fuiſſe, quòd non procul inde Indatem Parthórum ducem ſuperâſſet; ſed unius tantùm, non trinæ victoriæ meminit, eúmque paulò pòſt ab Arſace victum teſtatur.

2. *Occiditur.*] Aliter ab aliis illius cædes traditur. Ab Arſace victus ſibi manus intulit, ſi Appiano credimus. Ab Arſace interfectus eſt, ut placet Euſebio. Rebus malè geſtis, è prærupto lo dediſſe præcipitem vult Ælianus. A bus diverſa refert Scriptura: cùm vellet Naneam deam, id eſt, Ve uxorem ducere, ídque pollicerent cerdotes; in Templum, ut dotem ſæ acciperet, cum paucis admiſſus, cerdotibus occiſus eſt, & in fruſta ptus. Quem locum alii de Antioch gno, alii de Antiocho Epiphane, tus tamen, Sigonius, Serrarius, d tiocho Sidere intelligunt.

LIB

LIBER XXXIX.

BREVIARIUM CAPITUM.

1 *Demetrius, interfecto fratre Antiocho, dum Ægyptum tentat, Syriam amittit, & tandem cruento fato tollitur.*

2 *Alexander ex ignobili rex factus, dum fortunam ſuam non reverenter habet, fœdè perit interfectus à Grypo, qui matrem & fratrem extinguit.*

3 *Cleopatra, regina mater, in Ægypto graviſſimas turbas concitat, inde horrendæ lanienæ ex mulierum irâ, quarum interitus deſcribitur.*

4 *Peculiares tragœdiæ, quas Cleopatra inter ſuos excitat. Tandem illa à filio Alexandro occupato interficitur.*

5 *Alexander in exilium agitur, revocato Ptolemæo Notho. Romanis ad Orientalia regna excurrentibus, Syria & Ægyptus vexatur.*

CAPUT I.

ANTIOCHO in Parthiâ cum exercitu deleto, frater ejus Demetrius, obſidione Parthorum liberatus, ac reſtitutus in regnum, cùm omnis Syria in luctu propter amiſſum exercitum eſſet; quaſi Parthica ipſius ac fratris bella, quibus alter captus, alter occiſus erat, proſpere geſſiſſet, ita Ægypto bellum inferre ſtatuit; regnum Ægypti [1] à Cleopatrâ ſocru, pretium auxilii adversùs fratrem ſuum, pollicente. Sed dum aliena affectat, ut aſſolet fieri, propria per defectionem Syriæ amiſit. Siquidem Antiochenſes primi, [2] duce Tryphone, execrantes ſuperbiam regis, quæ, converſatione Parthicæ crudelitatis, intolerabilis facta erat, mox Apamenii, cæteræque civitates exemplum ſequutæ, per abſentiam regis à Demetrio defecêre. Ptolemæus quoque rex Ægypti, bello ab eodem petitus, cùm cognoviſſet Cleopatram ſororem ſuam opibus Ægypti navibus impoſitis, ad filiam & Demetrium generum

Demetrius amiſſo regno miſerè perit. An.M.3924. Ol. 162. 3. Urb. C. 623. Ante C. 128.

NOTÆ.

1. *Cleopatrâ ſocru.*] Cleopatra uxor Demetrii, Philometoris filia fuit: Cleopatra vero Ægyptia, ſoror ejuſdem Philometoris eademque uxor, quæ hoc etiam tempore uxor erat & ſoror Euergetis.

2. *Duce Tryphone.*] Non ille, de quo Scriptura meminit, qui ſex abhinc annis jam obierat: vel Tryphonis & Demetrii tempora, quod verius putem, confundit Juſtinus.

[1] in Syriam profugiſſe, immittit juvenem quendam Ægyptiun
An.M.3925. Protarchi negotiatoris filium, qui regnum Syriæ armis petere
Ol. 162. 4. compoſitâ fabulâ, quaſi per adoptionem Antiochi regis recept
Urb. C. 624.
Ante C. 127. in familiam regiam eſſet, nec Syriis quemlibet regem aſpernai
tibus, ne Demetrii paterentur ſuperbiam, [2] nomen juveni Alexa
dri imponitur, auxiliáque ab Ægypto ingentia mittuntur. Inter
corpus Antiochi interfecti à rege Parthorum, in loculo argent
ad ſepulturam in Syriam remiſſum ſupervenit: quod, [a] cum i
genti ſtudio civitatum & regis Alexandri, ad firmandam fabu
fidem, excipitur. Quæ res illi magnum favorem populariu
conciliavit, omnibus non fictas in eo, ſed veras lacrymas exiſ
An.M.3927. mantibus. Demetrius autem victus ab Alexandro, cùm undiq
Ol. 163. 2. circumſtantibus malis premeretur, ad poſtremum etiam [3] ab uxc
Urb. C. 626.
Ante C. 125. [4] filiíſque deſeritur. Relictus igitur cum paucis ſervulis, cù
Tyrum, religione templi ſe defenſurus, petîſſet, navi egredie
præfecti juſſu [5] interficitur. Alter ex filiis Seleucus, quoniam ſi
matris auctoritate diadema ſumpſiſſet, [6] ab eâdem interficitu
alter, cui, propter naſi magnitudinem, [7] cognomen Grypo fu
rex à matre hactenus [8] conſtituitur, [b] ut nomen regis penes ſi
um, jus autem omnis imperii penes matrem eſſet.

Alexander à Grypo interfectus.

CAP. II. Sed Alexander, occupato Syriæ regno, tumens ſı
ceſſu rerum, ſpernere jam etiam ipſum Ptolemæum, à quo fue

INTERPRETATIO.

a *Quod urbes cum ingenti amore excipiunt, & Alexander* teſtatur magnum dolorem, *ut magis crederetur* ab omnibus *fabula,* quâ dicebatur eſſe ab eo adoptatus.

b *Ut filius nomen Regis haberet, m vero omnem auctoritatem regiam.*

NOTÆ.

1. *In Syriam profugiſſe.*] Auditâ populorum defectione Demetrius ex Ægypto in Syriam rediit, eúmque Cleopatra orbata præſidio, à Ptolemæi crudelitate ſibi metuens, ſecuta eſt.

2. *Nomen juveni Alexandri.*] Alexander Zobina dictus eſt ab Euſebio & Appiano, at omiſſus à Joſepho.

3. *Ab uxore filiiſque deſeritur.*] Commiſſo prælio, victus Demetrius ad uxorem Cleopatram, quæ tunc Ptolemaidi verſabatur, fugerat; ſed ab eâ repulſus Tyrum delatus eſt.

4. *Filiiſque.*] Duos quidem liberos è Cleopatrâ ſuſceperat, Seleucum & Antiochum Grypum; ſed id temporis Antiochus Athenis erudiebatur, *ex Appiano.*

5. *Interficitur.*] Ab inimicis captum, diúque ab iis miſerè vexatum fuiſſe tr Joſephus: Appianus tamen & Livius lunt eum uxoris juſſu interfectum, ob mulationem Rhodogunes Arſacis filiæ.

6. *Ab eâdem interficitur.*] Eum, ſag propriâ manu emiſſâ, confixit Cleopa ſive metuens, ne patris necem ulciſce tur, ſive eodem furorè gerens omnia, in Appianus.

7. *Cognomen Grypo fuit.*] Vel pro magnitudinem, vel propter aduncita naſi; Gryps enim & Gryphus genus avis adunco naſo, in morem aquilæ; u Xenophon Cyrum γρύπον appellat, q naſo eſſet aquilino; quales Perſis erant honore, quòd Cyrus talis extitiſſet.

8. *Conſtituitur.*] Eum Athenis, quò diorum causâ miſerat, accerſivit.

ſuborna

ibornatus in regnum, ſuperbâ inſolentiâ cœpit. Itaque Ptole-
ıæus, reconciliatâ ſororis gratiâ, deſtruere Alexandri regnum,
ıod odio Demetrii, viribus ſuis acquiſiêrat, ſummis opibus in- An.M.3929.
ituit. Mittit igitur ingentia Grypo auxilia, & [1] filiam Tryphe- Ol. 163. 4.
ım Grypo nupturam, ut populos in auxilium nepotis, non ſocie- Urb. C.628. Ante C.123.
te tantùm belli, verùm & affinitate ſuâ ſolicitaret. Nec res
ıſtrà fuit: nam, cùm omnes Grypum inſtructum Ægypti viribus
derent, paulatim ab Alexandro deficere cœpêre. Fit denique
ter reges prælium, quo victus Alexander Antiochiam profugit:
i inops pecuniæ, cùm ſtipendia militibus deeſſent, in [a] templo
ıvis ſolidum ex auro Victoriæ ſignum tolli jubet, facetis jocis
rilegium circumſcribens: nam *Victoriam commodatam ſibi ab
ve eſſe* dicebat. Interjectis deinde diebus, cùm ipſius [2] Jovis
reum ſimulacrum infiniti ponderis tacitè evelli juſſiſſet, de-
hensúſque in ſacrilegio, concurſu multitudinis eſſet in fugam
ſus; magnâ vi tempeſtatis oppreſſus, ac deſertus à ſuis, à la-
nibus capitur; perductúſque ad Grypum, [3] interficitur. Grypus
rò, recuperato patrio regno, externíſque periculis liberatus, in-
iis matris appetitur: quæ cum cupiditate dominationis, prodito
rito Demetrio, & altero filio interfecto, hujus quoque victoriâ
eriorem dignitatem ſuam factam doleret, venienti ab exercita-
ıe poculum veneni obtulit. [b] Sed Grypus, prædictis jam ante
idiis, veluti pietate cum matre certaret, bibere ipſam jubet;
ıuenti inſtat. Poſtremùm prolato indice eam arguit, *ſolam
enſionem ſceleris ſupereſſe* affirmans, *ſi bibat quod filio obtulit.* [c] Sic
ta regina ſcelere in ſe verſo, veneno, quod alii paraverat, [4] ex-
guitur. Partâ igitur regni ſecuritate, Grypus octo annis quie- An.M.3936.
ı & ipſe habuit, & regno præſtitit. Natus deinde illi eſt Ol. 163. 3. Urb. C.635.
ıulus regni, [5] frater ipſius Cyzicenus, [6] eâdem matre genitus, Ant. C. 116.
ex Antiocho patruo ſuſceptus, quem cùm veneno tollere volu-
t, ut maturiùs armis cum eo de regno contenderet, [7] excitavit.

INTERPRETATIO.

*Jubet auferri ex templo Jovis ejus ſi-
crum conflatum ex ſolido auro.*

*Sed Grypus, detectis jam inſidiis, jubet
ı bibere, & urget* ad bibendum, *dum
illa abnuit, quaſi certaret pietate cum ma-
tre.*

c *Sic Regina interiit coacta ſumere vene-
num, quod per ſcelus filio paraverat.*

NOTÆ.

Filiam Tryphenam.] Alii Gryphinam
nominant.

Jovis aureum.] Id crimen Antiocho
Cyziceno tribuit Arnobius.

Interficitur.] In prælio cæſum occu-
buiſſe vult Joſephus.

Extinguitur.] Idem, ſed breviùs,
narrat Appianus.

Frater ipſius Cyzicenus.] Antiochus,
cui Cyziceni nomen fuit, quia Cyzici
fuerat educatus.

6. *Eâdem matre genitus.*] Cleopatrâ,
quæ quater nupſerat, primùm Alexandro
Balæ, tum Demetrio Nicanori, deinde
Antiocho Sideti, denique iterùm Demetrio
Nicanori.

7. *Excitavit.*] Belli cauſam Joſephus in
Cyzicenum rejicit; refert enim eum,
dum Grypus in Judæos bellum parat, apud
Cyzicum copias collegiſſe.

CAP.

Cleopatra Ægyptum turbat: unde multæ cædes.
An.M. 3937. Ol. 165. 4. Urb. C. 636. Ante C. 115.

CAP. III. Inter has regni Syriæ paricidiales diſcordias mo[...]tur rex Ægypti Ptolemæus, regno Ægypti uxori & [1] alteri ex fil[...] quem illa legiſſet, relicto, videlicet quaſi quietior Ægypti ſtat[...] quàm Syriæ regnum eſſet, quum mater, altero ex filiis electo, al[...]rum hoſtem eſſet habitura. Igitur cùm pronior in minorem [...]lium eſſet, à populo compellitur majorem eligere: cùi priùſqu[...] regnum daret, uxorem ademit; compulſúmque repudiare cari[...]mam ſibi ſororem Cleopatram, minorem ſororem Selenen duc[...] jubet, [a] non materno inter filias judicio, cùm alteri maritum e[...]peret, alteri daret. Sed Cleopatra non tam à viro repudiata, qu[...] à matre divortio viri dimiſſa, Cyziceno in Syriâ nubit; eíque, [...] nudum uxoris nomen afferret, [b] exercitum Cypri ſolicitatum, [...]lut dotalem, [2] ad maritum deducit. Par igitur viribus fratris C[...]zicenis prælium committit, ac victus in fugam vertitur, Antioc[...]ámque venit. Tunc Antiochiam Grypus, in quâ erat Cyziceni [...]or Cleopatra, obſidere cœpit: quâ captâ, [3] Tryphena uxor Gr[...] nihil antiquius quàm [4] ſororem Cleopatram requiri juſſit: non [...] captivæ opem ferret, ſed ne effugere captivitatis mala poſſet, [c] q[...] ſui æmulatione in hoc potiſſimùm regnum invaſerit, hoſtíque [...]roris nubendo hoſtem ſe ejus effecerit. [d] Tum peregrinos exe[...]tus in certamina fratrum adductos, tum repudiatam à fratre, co[...] matris voluntatem, extra Ægyptum nuptam accuſat. Contrà G[...]pus orare, *ne tam fœdum facinus facere cogatur: à nullo unquam m[...]jorum ſuorum inter tot domeſtica, tot externa bella, poſt victoriam [...] feminas ſævitum, quas ſexus ipſe, & periculis bellorum, & ſævi[...] victorum eximat: in hâc verò, præter commune bellantium fas, a[...]dere neceſſitudinem ſanguinis: quippe ipſius quæ tam cruentè ſævi[...] ſororem equidem germanam eſſe, ſuam verò conſobrinam: lib[...]rum deinde communium materteram.* His tot neceſſitud[...]

An.M. 3939. Ol. 166. 2. Urb. C. 638. Ant. C. 113.

INTERPRETATIO.

a *Non ferens* æquum *judicium inter filias, ut mater debet, cum uni eriperet maritum, ut illum daret alteri.*

b *Addicit ad maritum ſibi conciliatum exercitum,* qui erat *in Cypro, tanquam dotem* pro matrimonio.

c *Quia ferens ipſi invidiam invaſerit regnum Syriæ, & reddiderit ſe hoſtem ſ[...] nubendo ipſius hoſti.*

d *Tum eam accuſat quòd adduxerit [...]citus externos,* ut bellum excitaret [...] *fratres; tum quòd repudiata fuerit à [...]tre, & nupſerit Cyziceno extra Ægy[...] contra matris voluntatem.*

NOTÆ.

1. *Alteri ex filiis.*] Duos habebat filios, Ptolemæum Lathyrum majorem natu, qui à Joſepho Phyſcon & Soter dicitur; & Alexandrum, natu minorem. Lathyros genus eſt leguminis, quod cicerculam vocant; quomodo Ciceronis à cicere.

2. *Ad maritum deducit.*] Eadem ferè [...]pianus & Joſephus.

3. *Tryphena uxor.*] Solus Juſtinus [...] habet hiſtoriam.

4. *Sororem.*] Ambæ enim Ptolemæi [...]ergetis erant filiæ.

ıs ſanguinis adjicit ſuperſtitionem templi, quò abdita profuge-
t, *tantóque religioſiùs colendos ſibi deos, quò magis his propitiis ac*
ventibus viciſſet : [a] *tum neque occiſâ illâ, ſe virium quicquam Cy-*
ceno dempturum, nec ſervaturum redditâ. Sed quanto Grypus ab-
ıit, tantò ſoror muliebri pertinaciâ accenditur, rata non miſe-
ordiæ hæc verba, ſed amoris eſſe. Itáque vocatis ipſa militi-
s, mittit qui ſororem confoderent : qui ut in templum intravê-
nt, cùm evellere eam non poſſent, manus amplexantis deæ ſi- An.M.3940.
ulacrum præcidêrunt. [b] Tunc Cleopatra execratione parici- Ol. 166. 3.
rum, mandatâ violatis numinibus ultione ſui, decedit. Nec Urb. C. 639.
ıltò pòſt repetitâ prælii congreſſione, [1] victor Cyzicenus uxo- Ant. C. 112.
n Grypi Tryphenam, quæ paulò antè ſororem interfecerat, ca-
; [c] ejúſque ſupplicio uxoris Manibus parentavit.

CAP. IV. At in Ægypto Cleopatra cùm gravaretur ſocio re- *Cleopatra à*
i, filio Ptolemæo, populum in eum incitat ; abductâque ei Se- *filio interfici-*
e uxore, eò indigniùs, quòd ex Selene jam duos filios habebat, *tur.*
ılare cogit, arceſſito minore filio Alexandro, & rege in locum An.M.3948.
tris conſtituto : nec filium regno expuliſſe contenta, [2] bello Ol. 168. 3.
pri exulantem perſequitur. Unde pulſo, interficit ducem Urb. C. 647.
ercitûs ſui, quod vivum eum è manibus dimiſiſſet : [d] quan- Ant. C. 104.
ìm Ptolemæus verecundiâ materni belli, [3] non viribus minor
inſulâ receſſiſſet. Igitur Alexander territus hâc matris
ıdelitate, & ipſe eam reliquit, periculoſo regno ſecuram
tutam vitam anteponens. Cleopatra verò timens, ne ma-
filius Ptolemæus ab Cyziceno ad recuperandam Ægyp-
n auxiliis juvaretur, ingentia [4] Grypo auxilia, & Selenen

INTERPRETATIO.

Tum neque Cyzicenum amiſſurum ali-
! ex ſuis viribus, etiam *ſi occidatur ; nec*
aturum diutiùs vires ſuas, *ſi reddatur.*

Tunc Cleopatra interfecta eſt, execrationes
ens in paricidas, & precata deos ab ipſis
atos, ut ulciſcerentur ſuam mortem.

c *Et illam interfici juſſit, ut mortem ux-*
oris ſuæ vindicaret.

d *Quamvis Ptolemæus abiiſſet ex* Cypro
inſulâ, quia nolebat bellum gerere in ma-
trem, licèt non eſſet *inferior viribus.*

NOTÆ.

. *Victor Cyzicenus.*] Hìc Cyziceni reg-
ı incipit Euſebius : ſed poſt multos
ɔs Joſephus rejicit quòd Antiochus in
iâ Syriæ parte regnaret, bellúmque
rdum repararet : qui tandem ab He-
eone per inſidias occiſus eſt.] *Hæc*
phus.

. *Bello Cypri exulantem.*] Reginæ duces
ıt Belcias & Ananias, Judæi, filii O-
, qui Templum Hieroſolymitano ſi-
e in Heliopolitana præfecturâ con-
xerat. *Ex Strabone & Joſepho.*

3. *Non viribus minor.*] Nec enim ho-
ſtium metu fugit, ſed Ptolemaï denſi-
bus cum militum triginta millibus auxi-
lio venit ; è quibus tamen, poſt obſidio-
nem ab Alexandro ſolutam, repudiatus
eſt : quare & eorum obſedit urbem, &
Judæis, qui illis aderant, crudele bellum
geſſit.

4. *Grypo auxilia.*] Ipſa cum Alexandro
filio venit in Syriam, ubi Ptolemaïde poſt
difficilem obſidionem potita eſt.

An.M.3964. Ol. 172. 3. Urb. C. 663. Ant. C. 88.

uxorem nupturam hoſti prioris mariti, mittit, Alexandrúmq filium per legatos in regnum revocat: cui cùm occultis inſid exitium machinaretur, occupata ab eodem interficitur, [a] ſpi túmque non fato, ſed paricidio dedit: digna prorsùs hâc mo infamiâ, quæ etiam matrem toro expulit, [b] & duas filias vid alterno fratrum matrimonio fecit; & filio alteri in exilium a bellum intulit, alteri erepto regno exitium per inſidias machin eſt.

Alexandro in exilium pulſo, revocatur Ptolemæus.

An.M.3965. Ol. 172. 4. Urb. C. 664. Ant. C. 87.

CAP. V. Sed nec Alexandro cædes tam nefanda inulta fi Nam ubi primùm compertum eſt, ſcelere filii matrem inter ctam, concurſu populi [1] in exilium agitur, revocatóque Ptolem regnum redditur: qui neque cum matre bellum gerere voluiſ nec à fratre armis repetere quod prior poſſediſſet. Dum h aguntur, [2] frater ejus ex pellice ſuſceptus, cui pater Cyrenar regnum teſtamento reliquerat, hærede populo Romano inſtitu decedit. Jam enim fortuna Romana porrigere ſe ad Orient regna, non contenta Italiæ terminis, cœperat. Itaque & ea p Libyæ [3] provincia facta eſt: [4] poſteà Creta [5] Ciliciáque pirat bello perdomitæ, in formam provinciæ rediguntur. [c] Q facto, & Syriæ & Ægypti regna, Romanâ vicinitate arcta quæ incrementa de finitimis bellis quærere ſolebant, adem vagandi arbitrio, vires ſuas in perniciem mutuam conv têrunt: adeò, ut aſſiduis præliis conſumpti, in contem tum finitimorum venerint, prædæque Arabum genti, imb

INTERPRETATIO.

a *Et finiit vitam non morte naturali, ſed paricidio.*

b *Et fecit duas filias viduas, cogens fratres ducere alteram ſororem in uxorem, priori repudiatâ.*

c *Quo facto, regna Ægypti & Syriæ inclusa* regionibus *vicinis,* quæ pertineb *ad Romanos vertêrunt vires ſuas in mut perniciem,* cùm *non auderent ultra hos minos arma ferre, licet anteà ſolerent dila re ſuos limites bellum gerendo contra finiti* populos.

NOTÆ.

1. *In exilium agitur.*] Eodem, quo pulſus eſt, anno à Chareâ navarcho occiſus interiit: Romæ jactatum eſt, populum Romanum hæredem ab eo inſtitutum, miſsíque Tyrum Legati, qui pecuniam ibi depoſitam repeterent; non ille tamen, ſed filius ejus Alexander, Romanos dixit hæredes.

2. *Frater ejus.*] Ptolemæus, cui cognomen Appionis fuit.

3. *Provincia facta eſt.*] Eas civitates liberas eſſe Senatus juſſerat: ſed cùm ibi tyranni inſurrexiſſent, ut ait Sigonius, hæc pars Libyæ in provinciam redacta eſt. *Ita Ammianus & Eutropius.*

4. *Poſteà Creta.*] Dum Pompeius piratas in Ciliciâ perſequitur; in Cretâ, alt piratarum fonte, Metellus rebelles vi totamque inſulam ſubegit, invito Po peio, qui Cretenſibus favebat: u Cretici nomen, decúſque triumphi, M tellus retulit.

5. *Ciliciáque.*] Provincia facta eſt, Pompeius piratas, qui ſolicitati à Mith date maria omnia infeſtabant, perdomu illi enim Ciliciam regionem aſperam, tebríſque opportunam, belli ſedem præ puam delegerant: undè vulgò Cili dicti ſunt. Hoc bellum à Quinto Ser lio cœptum eſt, qui expugnato Iſa arce Ciliciæ, Iſaurici cognomen repor vit.

ante

fuerint. Quorum rex [1] Erotimus, fiduciâ ſeptingentorum m, quos ex pellicibus ſuſceperat, diviſis exercitibus, nunc ɔtum, nunc Syriam infeſtabat: magnúmque nomen Arabum, s finitimorum exſanguibus fecerat.

NOTA.

rotimus.] Ab aliis Aretas dicitur, Damaſcenis in odium Ptolemæi, Ti- tempore evocatus, Cœloſyriam occupavit: & Alexandrum ſuperavit, Judæorum ducem, ut narrat Joſephus.

LIBER XL.

BREVIARIUM CAPITUM.

i Tigranem Armenium regem ſibi deligunt.

to Tigrane, Antiochus, Cyziceni filius, creatur rex Syriæ, uæ poſteà in provinciæ formam redigitur.

CAPUT I.

MUTUIS [1] fratrum odiis, & [2] mox filiis inimicitiis parentum ſuccedentibus, cùm inexpiabili bello, & reges, & regnum Syriæ conſumptum eſſet, ad ex- populus auxilia concurrit, [a] peregrinóſque ſibi reges cir- ɔicere cœpit. Itaque cùm pars Mithridatem Ponticum, Ptolemæum ab Ægypto arceſſendum cenſeret; occurrerét- quòd Mithridates implicitus bello Romano eſſet, Ptolemæus e ſemper hoſtis fuiſſet Syriæ; omnes in Tigranem regem

Syri Tigranem ſibi Regem deligunt. An.M.3971. Ol. 174. 2. Urb. C. 679. Ant. C. 81.

INTERPRETATIO.

bit conſiderare quem Regem ſibi eligeret ex iis, qui *externis* populis *imperabant.*

NOTÆ.

1. *Fratrum odiis.*] Antiochi Grypi & i Cyziceni.

ox filiis inimicitiis.] Hæc paulò lon- plicare operæ pretium eſt. Antio- ypus quinque filios moriens relique- leucum, Antiochum, Philippum, ium Eucærum, & Antiochum Dio- ; quorum natu major Seleucus Cy- prælio victum interfecit. Illi us, qui Pius ſive Euſebes dictus eſt, quòd patris mortem ultus fuerit, vel Selenen illius uxorem duxerit, ſucceſſit; qui bello Seleucum è Syriâ Mopſueſtiam Ciliciæ fugere coëgit, ubi à civibus cùm majora tributa exigeret, combuſtus eſt, *ex Appiano.* Seleuci frater Antiocho Pio bellum cùm intuliſſet, ab eo & victus & occiſus eſt, *ex Joſepho.* Eo mortuo, ejus fratres, hinc Philippus Syriæ parte occupatâ, inde Demetrius Damaſci viribus

Armeniæ

Armeniæ conſenſêre, inſtructum præter domeſticas vir Parthicâ ſocietate, & [1] Mithridatis affinitate. Igitur acc regnum Syriæ, per xviii annos [2] tranquilliſſimo regno potit neque bello alium laceſſere, neque laceſſitus inferre alii neceſſe habuit.

Antiochus Rex Syriæ creatur, quæ à Pompeio in provinciæ formam redigitur.

CAP. II. Sed ſicut ab hoſtibus tuta Syria fuit, ita terr tu vaſtata eſt, quo centum ſeptuaginta millia hominum, & urbes periêrunt. Quod prodigium mutationem rerum port aruſpices reſpondêrunt. Igitur [3] Tigrane à Lucullo vict Syriæ Antiochus, Cyziceni filius, ab eodem Lucullo appe
An.M.3984. Ol. 177. 3. Urb. C. 683. Ant. C. 68.
Sed quod Lucullus dederat, poſteà [4] ademit Pompeius: poſcenti regnum reſpondit, *ne volenti quidem Syriæ, nedun ſanti, daturum ſe regem, qui* xviii *annos, quibus Tigranes tenuit, in angulo Ciliciæ latuerit: victo autem eodem Tigrane manis, alieni operis præmia poſtulet. Igitur ut habenti regn ademerit; ita, quo ceſſerit Tigrani, non daturum quod tueri ne rurſus Syriam Judæorum & Arabum latrociniis infeſta dat.* Atque ita Syriam in provinciæ formam redegit: pau que Oriens Romanorum, diſcordiâ conſanguineorum regur ctus eſt.
An.M.3988. Ol. 178. 3. Urb. C. 687. Ant. C. 64.

INTERPRETATIO.

a *Qui reſpondit* Antiocho *petenti Regnum, ſe non daturum Regem Syriæ* r cùm non daturus eſſet, *etiam ſi illud poſceret.*

NOTÆ.

Lathyri fretus, ſe Regem dixêrunt: unaque junctis viribus cum Antiocho Pio, tam acriter dimicârunt, ut in prælio ille occubuerit, ut habet Joſephus. Dum verò Demetrius Philippum fratrem paulò pòſt Berœæ obſidet, obſeſſus ipſe ab Arabibus & Parthis, captus eſt, & ad Regem Mithridatem deductus, ab eo magno in honore habitus eſt. Deinde Antiochus Dionyſius, Damaſco occupatâ, occiſus eſt ab Aretâ Arabum rege. Fratribus ſuperſtes Philippus, Syriæ vix paucis annis præfuerat, cùm Antiochus Aſiaticus, Pii filius, illi bellum intulit: quare à Syris, tot motibus defeſſis, regnum ad Tigranem delatum eſt anno à Seleuco 228.

1. *Mithridatis affinitate.*] Filiam enim Mithridatis in uxorem duxerat.

2. *Tranquilliſſimo regno.*] Aretas tamen & Judæi Syriam excurſionibus maximè infeſtârunt.

3. *Tigrane à Lucullo.*] Tigrane bat peditum 250, equitum 50 Lucullus verò militum undecim millia, ut tradit Appianus, cui Plutarchus. Prælio propter Tig tam, quam Lucullus obſidebat, co Tigranes peditum centum millia, que ferè equites, Lucullus quinq tùm milites amiſit; præterquam qui vulnerati fuêrunt, *ex Plutarch* ginta tantùm hoſtium millia cæ tradit Oroſius.

4. *Ademit Pompeius.*] Qui Lucu ceſſor prælio nocturno trans Eup quem Romanorum primus tranſii thridatem penitus debellavit, c Artaxatis, Tigranem ad pedes ſu in Armeniâ regnare permiſit, & expulſo Aſiatico, provinciam eſſ anno à Nicanore 247.

LIBER XLI.

BREVIARIUM CAPITUM.

arthorum origo, nominis obſcuritas, ſucceſſus, imperium.
egni Parthici adminiſtratio. Parthorum ſermo, veſtes, arma, exercitus, prœliandi mos.
lores domeſtici, ſepultura, religio, ingenium, virtutes, & vitia.
arthorum regum res geſtæ paucis deſcribuntur.
ſacis ſapientiſſimi Parthorum regis vita & mors placida.
ctriani regni ſtatus ſub Eucratide, qui à filio opprimitur.
Parthorum bellici ſucceſſus.

CAPUT I.

ARTHI, penes quos, velut [1] diviſione Orbis cum Romanis factâ, nunc Orientis imperium eſt, Scytharum exules fuêre. Hoc etiam ipſorum vocabulo ma- atur. Nam Scythico ſermone Parthi exules dicun- Hi & Aſſyriorum & Medorum temporibus inter O- s populos obſcuriſſimi fuêre. Poſteà quoque cùm impe- Orientis à Medis ad Perſas tranſlatum eſt, veluti vulgus iomine, præda victorum fuêre. [a] Poſtremò Macedonibus iphato Oriente ſerviêrunt: ut cuivis mirum videatur, ad m eos felicitatem per virtutem provectos, ut imperent gen-, ſub quarum imperio veluti ſervile vulgus fuêre. A Roma- uoque, [2] trinis bellis, per maximos duces florentiſſimis oribus laceſſiti, ſoli ex omnibus gentibus non pares ſolùm, n etiam [3] victores fuêre; quanquam plus gloriæ ſit, inter ria & Medica Perſicáque, memorata olim regna, & opu- ſimum mille urbium Bactrianum imperium emergere po- , quàm longinqua bella viciſſe; præterea cùm gravibus

Parthorum origo & imperium.
An.M.3809.
Ol. 133. 4.
Urb. C. 508.
Ante C.243.

INTERPRETATIO.

a *enique ſerviêrunt Macedonibus,* poſtquam *de* populis *Orientis triumphârant.*

NOTÆ.

1 *Diviſione Orbis.*] Eos Romanorum æ prope pares dicit Strabo.

2 *rinis bellis, per maximos duces.*] M. n & M. Antiochum: quis tertius rit non video, niſi fortè vel Ventidium, vel Corbulonem intelligat.

3. *Victores fuêre.*] Ab iis Craſſus ipſe cum filio totóque exercitu deletus: Antonius verò coactus fugâ conſulere ſibi: ſed deinde à Ventidio & Corbulone ſuperati ſunt.

Scythicis.

Scythicis, & vicinalibus bellis aſſiduè vexati, variis peric certaminibus urgerentur. Hi domeſticis ſeditionibus pulſi, ſolitudines inter Hyrcaniam, & [1] Dahas, & Arios, & nos, & Margianos, furtim occupavêre. [a] Fines deinde, nc tercedentibus primò finitimis, poſteà etiam prohibentibus, tùm protulêre, ut non immenſa tantùm ac [3] profunda cam verùm etiam prærupta collium montiúmque ardua occup: Ex quo fit, ut Parthiæ pleráque finium aut æſtus, aut frigc gnitudo, poſſideat: quippè cùm montes nix, & campo: infeſtet.

Parthorum arma : præliandi ratio.

CAP. II. Adminiſtratio gentis poſt defectionem Mac imperii, ſub regibus fuit. [b] Proximus majeſtati regum, pop ordo eſt : ex hoc duces in bello, ex hoc rectores in pace l Sermo his inter Scythicum Medicúmque medius, & ex ı mixtus ; [c] Veſtis olim ſui moris ; poſteaquàm acceſsêre [4] ut Medis perlucida ac fluida. Armorum patrius ac Sc mos. Exercitum, non ut aliæ gentes liberorum, ſed m partem ſervorum habent : [d] quorum vulgus, nulli manum poteſtate permiſsâ, ac per hoc omnibus ſervis naſcentibus, creſcit. Hos pari ac liberos ſuos curâ habent : & equit [5] ſagittare magnâ induſtriâ docent. Locupletiſſimus ut quiſc ita plures in bello equites regi ſuo præbet. Denique A bellum Parthis inferenti, cum quinquaginta millia equitu currerent, ſoli cccc liberi fuêre. Cominùs in acie præliar obſeſſas [6] expugnare urbes neſciunt. Pugnant autem p rentibus equis, aut terga dantibus, ſæpè etiam [7] fugam

INTERPRETATIO.

a *Deinde tam latè extenderunt ſuos terminos, finitimis populis primò non ſe opponentibus, ſed poſteà prohibentibus, ut occupaverint non tantùm campos immenſos & valles profundas, ſed etiam præruptos & arduos colles.*

b *Poſt regiam dignitatem ordo illuſtrior eſt populorum.*

c *Habebant olim veſtitum ſibi propriùm* & ſingularem : *ſed poſtquam poten ſunt, induti ſunt veſtibus perlucidis* & *antibus,* ut ſolebant *Medi.*

d *Quorum numerus in dies creſcit,* *lus poſſit illis dare libertatem : & ı ſervi naſcuntur : eos tamen tantâ c cant, quantâ* ſolent *pueros* inſtituere.

NOTÆ.

1. *Dahas, & Arios, & Spartanos, & Margianos.*] Qui inter Hyrcaniam & Bactrianam, ab Ariâ ad Mare Caſpium pertinebant.

2. *Intercedentibus.*] Id eſt, *vetantibus,* vox tribunitia : *Intercedimus verbo, prohibemus manu & opere.*

3. *Profunda camporum.*] Ita Florus : *In diverſa terrarum.*

4. *Ut Medis perlucida.*] Medicam veſtem, confectam ſerico Procopius teſtatur, purpuream Xenophon.

5. *Sagittare.*] Hoc etiam verb Curtius.

6. *Expugnare urbes.*] Idem hal canus :

Haud foſſas implere valent, P
ſequente,
Murus erit quodcumque poteſt
ſagittæ.

7. *Fugam ſimulant.*] Id omnes Parthis referunt : idem de Ætoli

ut incautiores adversùm vulnera inſequentes habeant. in his prælio non tubâ, ſed [1] tympano datur. Nec puliu poſſunt: [b] cæterùm intolerandi forent, ſi quantus his eſt, vis tanta & perſeverentia eſſet. Plerùmque in ipſo certaminis prælia deſerunt, ac paulò pòſt, pugnam ex fugâ it, ut, cùm maximè viciſſe te putes, tunc tibi diſcrimen lum ſit. Munimentum ipſis equíſque [2] loricæ plumatæ uæ [3] utrúmque toto corpore tegunt. Auri argentíque nulin armis uſus.

P. III. Uxores dulcedine variæ libidinis ſinguli plures : nec ulla delicta adulterio graviùs vindicant. Quamobninis non convivia tantùm virorum, verùm etiam coninterdicunt. Carne non niſi [4] venatibus quæſitâ veſcunEquis omni tempore vectantur: illis bella, illis convivia, olica ac privata officia obeunt: ſuper illos ire, conſiſtere, i, colloqui. Hoc denique diſcrimen inter ſervos liberóſ, quòd ſervi pedibus, liberi non niſi equis incedunt. ltura vulgò, aut avium, aut canum laniatus eſt. Nuda oſſa terrâ obruunt. In ſuperſtitionibus atque curâ deopræcipua amnibus veneratio eſt. Ingenia genti tumida, a, fraudulenta, procacia: quippe violentiam viris, tudinem mulieribus aſſignant. Semper aut in externos, *Parthorum mores & religio.*

INTERPRETATIO.

facilius vulnerent hoſtes inſequentes, is ſibi cavent.

erùm nemo poſſet eos vincere, ſi aberent perſeverantiam in præliis, *quantum* habent *impetum.*

c *Non* corpora *ſepeliunt, ſed relinquunt canibus & avibus.*

NOTÆ.

le Perſis Xenophon, de Theſſais, da Cattis Tacitus, de Scythis

mpano datur.] Inſtrumentum eſt arte planum clauſum membranâ, um, quod baculo pulſatur.

ricæ plumatæ ſunt.] Hoc eſt, ex ferreis in modum plumæ factis : alii ſquamam vocant ; undè loricæ : nec enim differunt ſquamæ ſpecie modóque con- Utrámque ſimilitudinem junxit :

itabat equum, quem pellis ahenis
nam ſquamis auro conſerta tegebat.

ùmque toto corpore.] Equi etiam ue ad ungulas tegebantur : ideò is :

----credas ſimulacra moveri
Ferrea, cognatóque viros ſpirare metallo :
Par veſtitus equis.

Erant hæc potiùs equorum impedimenta, quàm munimenta.

4. *Venatibus.*] Venatione Parthi delectabantur maximè, quâ non niſi maximis in luctibus abſtinerent ; ideóque Vononem Romæ enutritum ſprevêrunt, quòd rariùs venaretur.

5. *Sepultura.*] Hic mos à Perſis ad Parthos defluxit, quibus idem tribuit Herodotus. Immaturâ morte ſublatis os oculóſque lacte oblinebant, tum impoſitos equo corvis eâ opinione exponebant, ut ſi priùs oculus dexter laceraretur à corvis, beatus ; ſi ſiniſter contrà, infelix haberetur. Senes in montana deductos fame necare moris erat : quod etiam de Caſpiis narrat Strabo.

aut in domeſticos motus inquieti: naturâ taciti: ad faci quàm ad dicendum, promptiores: proindè ſecunda adv ſilentio tegunt. Principibus metu, non pudore parent. dinem projecti, in cibum parci. [1] Fides dictis pron nulla, niſi quatenus expedit.

Parthorum Regum res geſtæ.

CAP. IV. Poſt mortem Alexandri Magni, cùm inter ſores ejus Orientis regna dividerentur, nullo Macedonum d Parthorum imperium, [2] Stagnori externo ſocio traditur. H eà deductis Macedonibus in bellum civile, cum cæteri rioris Aſiæ populis Eumenem ſequuti ſunt: quo victo, ad num tranſiêre. Poſt hunc à Nicanore Seleuco, ac mox ab cho & ſucceſſoribus ejus poſſeſſi: à cujus [3] pronepote Sele mùm defecêre, primo Punico bello, [4] L. Manlio Bulſone, tilio Regulo, [5] conſulibus. [a] Hujus defectionis impunitat duorum fratrum Regum, Seleuci & [6] Antiochi, [7] d dedit: qui, dum ſibi invicem eripere regnum volunt, defectores omisêrunt. Eodem tempore etiam Theodotus urbium Bactrianarum præfectus, defecit, regémque ſe lari juſſit: quod exemplum ſequuti totius Orientis à Macedonibus defecêre. Erat eo tempore Arſaces, vi

INTERPRETATIO.

a *Diſcordia, quæ erat inter duos fratres, Antiochum & Seleucum, impediit ne* *illa defectio.*

NOTÆ.

1. *Fides dictis,* &c.] Ita Lyſander apud Plutarchum, veritatem nihilò meliorem eſſe mendacio, ſed utriúſque dignitatem uſu definiri.

2. *Stagnori.*] Legendum eſt *Stataſnori,* cui tamen priùs Arii & Drancæ ſubditi, Parthi verò Nicanori, licèt Phrataſerni ſubjectos velit Diodorus.

3. *Pronepote Seleuci.*] Peccat Juſtinus; defecêrunt enim à Seleuco Callinico, Antiochi Soteris nepote, non pronepote, quippe qui Antiochi dei filius fuerit.

4. *Manlio Bulſone.*] Meliùs dixeris *Vulſone,* qui collega fuit Caii Attilii, non Marci Attilii, quem Pœni diris cruciatibus laceratum jam anteà occiderant.

5. *Conſulibus.*] Non illis Conſulibus hoc contigit, qui quadriennio antè Conſulatum gerebant, quàm regnaret Callinicus, ſub quo tamen rebellavit Arſaces; ſicut Juſtinus ipſe fatetur, aliique ferè omnes conſentiunt Hiſtorici.

6. *Antiochi.*] Qui *Hierax* dict quo ſuprâ.

7. *Diſcordia dedit.*] Dum Cal pleriſque Auctorum credimus, cum fratre Hierace contendit, p maximam eripuit Arſaces. Appiai id contigiſſe refert, dum Ptolemæ getes, ſororis Berenices mortem u Syriâ bellum gereret: ſed alit rem narrat Georgius Monachus. inquit, *& Tiridates, qui genus à regibus ducebant, Bactrianorum era pæ, dum Perſidi præeſſet Agathocles qui cùm amaret Tiridatem, eique, ferret facilius, ſirueret inſidias, ſp tus, ab ipſo Tiridate, fratris Arſ lio interfectus eſt: ſimúlque Arſac rum occupato imperio annis duobus eóque occiſo, frater ejus Tiridates* In duobus tamen manifeſtè pecc gius, quòd & Perſas pro Parthis & annos tantùm duos tribuat Arſac

-tæ originis, ita virtutis expertæ. [a] Hic ſolitus latrociniis -to vivere, acceptâ opinione, Seleucum [2] a Gallis in Aſiâ -a, ſolutis regis metu, cum prædonum manu Parthos ingreſ- -ræfectum eorum [3] Andragoram oppreſſit; ſublatóque eo, -um gentis invaſit. Non magno deinde pòſt tempore, Hyr- -um quoque regnum occupavit: atque ita duarum civitatum -o præditus, grandem exercitum parat, metu Seleuci & -odoti Bactrianorum regis. Sed citò, morte Theodoti, me- -ratus; cum filio ejus & ipſo Theodoto fœdus ac pacem fe- -ec multò pòſt, cum Seleuco rege, ad defectores perſequen- -niente, [5] congreſſus, victor fuit: quem diem Parthi exinde -em, velut initium libertatis, obſervant.

An.M.3809. Ol. 133. 4. Urb. C. 508. Ant. C. 243.

Arſacis vita & mors.

CAP. V. Revocato deinde Seleuco novis motibus in Aſiam, -laxamento, regnum Parthicum format, militem legit, ca- -nunit, civitates firmat: urbem quoque [6] nomine Daram, -nte Zapaortenon, condit: cujus loci ea conditio eſt, ut ne- -unitius quicquam eſſe, neque amœnius poſſit. Ita enim & -ptis rupibus undique cingitur, ut tutela loci nullis defenſo- -egeat: & ſoli circumjacentis tanta ubertas eſt, ut propriis -expleatur. Jam fontium ac ſylvarum ea copia eſt, ut & -um abundantiâ irrigetur, & venationum voluptatibus exor- -Sic Arſaces, quæſito ſimul conſtitutóque regno, non minùs -rabilis Parthis, quàm Perſis Cyrus, Macedonibus Alexan- -Romanis Romulus, maturâ ſenectute decedit. Cujus me- -e hunc honorem Parthi tribuêrunt, ut omnes exinde reges -*Arſacis* nomine nuncupent. Hujus filius & ſucceſſor regni, -es & ipſe [7] nomine, [8] adversùs Antiochum Seleuci fili- -centum millibus peditum, & viginti millibus equitum in-

INTERPRETATIO.

a -*c ſolitus vivere latrociniis & rapinis, -diiſſet Seleucum victum in Aſiâ à -uiſſe, jam Regem non timens, ingreſ- ſus eſt Parthiam cum prædonibus.*

b *Factâ* per aliquod tempus *à bello intermiſſione, conſtituit Regnum Parthorum.*

NOTÆ.

1. -*certæ originis.*] Hunc Scytham facit -Perſam alii, eúmque vel à Cyro vel -xerxe duxiſſe originem volunt.

2. *-a Gallis.*] Acri enim cum Gallis -commiſſo, Seleucus & victoriam & -nomen retulit.

3. *-ndragoram.*] Idem eſt cum Aga- -Georgii Monachi.

4. *Theodoti Bactrianorum Regis.*] Qui -ætate Bactrianis præfectus novum -n condidit, quòd tamen paucis pòſt -a Parthorum ditionem conceſſit.

5. *Congreſſus.*] In eo fortè prælio, dum victores fugit Callinicus, equo præcipitatus periit.

6. *Nomine Daram.*] Ad pylas Caſpias, ab aliis Aſca; ab aliis Arſacia, vel Europus, vel Agragas, vel Dura dicitur.

7. *Nomine.*] Ut Ægyptiorum Reges Ptolemæi, Athenienſium Cecropidæ, ita Parthorum Arſacidæ nuncupati ſunt.

8. *Adversùs Antiochum.*] Antiochum Magnum intelligit, qui expulſum Mediâ Arſacen ad Hyrcaniam uſque perſecutus eſt.

ſtructum,

ſtructum, mirâ virtute pugnavit: ad poſtremum [1] in ſoc ejus aſſumptus eſt. Tertius Parthis rex Priapatius fuit, ipſe Arſaces dictus. Nam, ſicut ſupra dictum eſt, omn ſuos hoc nomine, ſicuti Romani Cæſares Auguſtóſque, co navêre. Hic, actis in regno quindecim annis, deceſſit, duobus filiis, Mithridate & Phraate: quorum major Pl more gentis, hæres regni Mardos, validam gentem, be muit; nec multò pòſt deceſſit, multis filiis relictis: quibu teritis, fratri potiſſimùm Mithridati, inſignis virtutis viro, imperium: plus regio, quàm patrio deberi nomini ratus; que patriæ, quàm liberis conſulendum.

Eucratidis res geſtæ. Parthorum ſucceſſus. An.M.3870. Ol. 149. 1. Urb. C. 569. Ant.C.182.

CAP. VI. Eodem fermè tempore, ſicuti in Parthis M dates, ita in Bactris Eucratides, magni uterque viri regna [a] Sed Parthorum fortuna felicior, ad ſummum, hoc duce, rii faſtigium eos perduxit. Bactriani autem per varia b ctati, non regnum tantùm, verùm etiam libertatem amiſ ſiquidem Sogdianorum & [2] Drangaritanorum Indorúmqu fatigati, [b] ad poſtremum ab invalidioribus Parthis, velut exſ oppreſſi ſunt. Multa tamen Eucratides bella magnâ virtut quibus attritus, cùm obſidionem [3] Demetrii regis Indorum tur, cum CCC militibus, lx millia hoſtium aſſiduis erupti vicit. Quinto itaque menſe liberatus, Indiam in poteſtat degit: unde cùm ſe reciperet, à filio, quem ſocium regni f in itinere interficitur: qui, non diſſimulato paricidio, vel ſtem, non patrem interfeciſſet, & per ſanguinem ejus curru & corpus abjici inſepultum juſſit. Dum hæc apud Bact runtur, interim inter Parthos & Medos bellum oritur. Cù rius utriúſque populi caſus fuiſſet, ad poſtremum victoria Parthos fuit. His viribus auctus Mithridates, Mediæ E præponit: ipſe in Hyrcaniam proficiſcitur. Unde reverſus lum cum [4] Elymæorum rege geſſit: quo victo, hanc quoqu tem regno adjecit; imperiúmque Parthorum à monte Ca multis populis in ditionem redactis, uſque ad flumen Eupl protulit. Atque ita adversâ valetudine correptus, non min ſace proavo, gloriosâ ſenectute decedit.

INTERPRETATIO.

a *Sed virtus tanti Regis, fortunâ favente, evexit Parthos ad ſummam imperii poteſtatem.*

b *Denique Parthi* magis ac ma *invaleſcentes oppreſsêrunt illos fractos*

NOTÆ.

1. *In ſocietatem ejus.*] Pax enim inter eos eâ lege inita eſt, ut Arſaces, unà cum Antiocho, bellum gereret in Euthydemum Bactrianorum Regem, qui tamen multa poſt prælia pacem conceſſit.

2. *Drangaritanorum.*] Scribe *Drangianorum.*

3. *Demetrii.*] Qui Euthydemi norum Regis, de quo ſuprà, filius f

4. *Elymæorum.*] Quos Julius Pol Hyrcaniam & Bactrianam collocat tus circa Armeniam, circa Suſianan Sunt populi Perſidis, non procul poli.

L I B

LIBER XLII.

BREVIARIUM CAPITUM.

Mithridatis, Parthorum regis, filius & ſucceſſor Phraates à militibus interficitur.

Poſt Artabanum Mithridates, cognomine Magnus, regnat, qui bellum infert Armeniæ; de cujus origine & primis regibus diſſerit Juſtinus.

Jaſonis & Armenii Armeniæ conditoris elogia. Tigris fluvii origo.

Mithridati ejecto Orodes ſucceſſit, qui paricidiis & cladibus domi & foris exagitatur.

Phraatis, filii Orodis, horrenda paricidia & varia fortuna. Auguſtus ab eo captivos Romanos & ſigna militaria repetit.

CAPUT I.

POST necem Mithridatis, Parthorum regis, Phraates filius ejus rex conſtituitur: qui cùm inferre bellum in ultionem tentati ab Antiocho Parthici regni, Syriæ ſtatuiſſet, Scytharum motibus ad ſua defendenda revocatur. Namque Scythæ in auxilium Parthorum adversùs Antiochum Syriæ regem mercede ſolicitati, cùm confecto jam bello ſuperveniſſent, [a] & calumniâ tardiùs lati auxilii mercede fraudarentur; dolentes tantum iis itineris fruſtrà emenſum, [b] quum *vel ſtipendium pro vexatione, vel alium hoſtem dari ſibi* poſcerent, ſuperbo reſponſo offenſi, fines Parthorum vaſtare cœpêrunt. Igitur Phraates cùm adversùs eos proficiſceretur, ad tutelam regni relinquit Himerum quendam, pueritiæ ſibi flore conciliatum; qui tyrannicâ crudelitate, oblitus & vitæ præteritæ & vicarii officii, Babylonias, multáſque alias civitates importunè vexavit. Ipſe

Phraates Mithridatis filius, à militibus interficitur.

INTERPRETATIO.

a *Privarentur* promiſſâ *mercede,* quia Parthi *querebantur quòd tardiùs* ipſis *tuliſſent auxilium.*

b *Quum peterent ſtipendium pro labore* tolerato in itinere, *vel alium ſibi dari hoſtem,* Antiocho jam victo.

NOTA.

Poſt necem.] Nex vix unquam de morte naturali dicitur: Mithridatem tamen fato deceſſiſſe dixit lib. ſuperiori.

X autem

autem Phraates exercitum Græcorum, [1] quem bello Antioc captum ſuperbè crudelitérque tractaverat, in bellum ſecum c cit: immemor prorſus, quòd hoſtiles eorum animos nec capti tas minuerat, & inſuper injuriam indignitas exacerbaverat. I que cùm inclinatam Parthorum aciem vidiſſent, arma ad hoſ tranſtulêre, [a] & diu cupitam captivitatis ultionem exercitûs P thici, & ipſius Phraatis regis cruentâ cæde, exequuti ſunt.

Mithridates Magnus bellum infert Armeniæ, cujus origo deſcribitur.
An.M.3947.
Ol. 168. 2.
Urb. C. 646.
Ant. C. 102.

CAP. II. In hujus locum Artabanus, patruus ejus, rex ſub tuitur. Scythæ autem contenti victoriâ, depopulatâ Parthiâ, i patriam revertuntur: ſed Artabanus bello [2] Thogariis illato, i brachio vulneratus, ſtatim decedit. Huic Mithridates filius ſ cedit; cui res geſtæ Magni cognomen dedêre: quippe clar tem parentum, æmulatione virtutis accenſus, animi magnitud ſupergreditur. Multa igitur bella cum finitimis magnâ vir e geſſit; multóſque populos Parthico regno addidit. Sed & c i Scythis proſperè aliquoties dimicavit, ultórque injuriæ paren fuit. Ad poſtremum [3] Ortoadiſti Armeniorum regi bellum int Sed, quoniam in Armeniam tranſitum facimus, origo ejus pa altiùs repetenda eſt. Neque enim ſilentio præteriri tantùm num fas eſt, cùm fines ejus poſt Parthiam omnium regno magnitudinem ſuperent. Siquidem Armenia à Cappadociâ u mare Caſpium [4] undecies centum millia patet, ſed in latitudi millia paſſuum ſeptingenta porrigitur. Condita eſt autem [5] ab menio, [6] Jaſonis Theſſali comite: [b] quem cùm perditum pro

An M.2772.
Ant.C.1280.

inſignem periculoſámque regno ſuo virtutem [7] Pelias rex cupe denunciatâ militiâ, in Colchos eum [8] abire jubet; [9] pellém

INTERPRETATIO.

a *Et quod diu cupiebant, vindicavêrunt injurias ſibi illatas in captivitate, & cæde exercitûs Parthici, & morte ipſius Regis Phraatis.*

b *Cùm Rex Pelias illum vellet p quia metuebat ſuo regno ob illius vi & audaciam.*

NOTÆ.

1. *Quem bello Antiochi.*] Sidetes, qui, victo Tryphone, Parthis bellum intulit, eóſque tribus præliis fregit: ſed paulò pòſt, dum ejus milites imprudentiùs vagantur, à Parthis oppreſſus periit.

2. *Thogariis.*] Plinius Tacnarios Scythicum genus eſſe teſtatur.

3. *Ortoadiſti.*] Artavaſdis Armeniæ Regis meminêrunt & Strabo & Plutarch.

4. *Undecies centum millia.*] Graviter peccat Juſtinus, cùm plus multò quàm par ſit, tribuat Armeniæ.

5. *Ab Armenio.*] Armeniorum pater fuit Us, vel Ul, Arami filius, & Semi pronepos, ſi Hieronymo credimus.

6. *Jaſonis Theſſali.*] Æſonis ex Al filius fuit, quem moriens pater fratri cui regnum adulto Jaſoni reddendum diderat, commendavit: ſed Peliæ dens Alcimede, eum tradidit Chir lendum. *Valerius Max. & Apolloniu*

7. *Pelias.*] Neptuni ex Tyro S Regis filiâ genitus, Æſonis frater. O

8. *Abire jubet.*] Cùm jam adult ſon Regnum Theſſaliæ repeteret, expeditionis ſuſcipiendæ Pelias illi fuit.

9. *Pellémque arietis memorabilem.*] P a

ictis memorabilem gentibus reportare: ſperans interitum viri, t ex periculis tam longæ navigationis, aut ex bello tam pro- ndæ barbariæ. Igitur Jaſon divulgatâ opinione tam glorioſæ peditionis, cùm ad eum certatim principes juventutis totius mè Orbis concurrerent, exercitum [1] fortiſſimorum virorum, i [2] *Argonautæ* cognominati ſunt, comparavit: quem cùm nagnis rebus geſtis incolumem reduxiſſet, rurſus à [4] Peliæ fili- Theſſaliâ pulſus magnâ vi cum ingenti multitudine, quæ ad fa- m virtutis ejus ex omnibus gentibus quotidie confluebat, [a] co- te [5] Medeâ uxore, quam repudiatam, miſeratione exilii rurſum eperat, & [6] Medio privigno, [7] ab Ægeo rege Athenienſium ito, Colchos repetivit, [8] ſocerúmque etiam regno pulſum ituit.

CAP. III. Magna deinde bella cum finitimis geſſit; [b] captáſ- civitates partim regno ſoceri, ad abolendam ſuperioris militiæ *Jaſonis & Armenii elogia.*

INTERPRETATIO.

Repetiit Colchos cum Medio privigno, Ægei Regis Athenienſium, & cum ux- Medeâ, quam priùs repudiatam iterùm rat, motus miſericordiâ propter ipſius m.

Et unam partem civitatum quas cœpe- rat, dedit populis quos ſecum adduxerat; alteram adjunxit Regno ſoceri, ut deleret memoriam injuriæ, quam ipſi intulerat *in priori bello, cùm & abduxerat Medeam ejus filiam, & interfecerat Ægialum ejus filium.*

NOTÆ.

nantis & Nepheles filius, cùm ſibi o novercâ metueret, conſcenſo aurei is ariete, quem vel à matre, vel à pa- ceperat, Pontum eâ parte, quà angu- trahsfretavit, unà cum Helle ſorore, metu, dum tranſnatat, in fluctus de- , Helleſponto nomen dedit. Phryxus in Colchos delatus, ad Aëtam Regem it, ubi, ariete vel Jovi vel Marti lato, in Templo ſuſpendit vellus au- Aries inter ſidera locatus eſt.

Fortiſſimorum virorum.] 52 vel 56 antur, quorum præcipui Caſtor, , Hercules, Peleus, Telamon, Argus, s, Typhys, *&c.*

Argonautæ.] Nomen ſortiti ab eâ, cti ſunt, navi; cui hoc nomen indi- eſt, vel ob velocitatem, vel propter ectum, vel denique quòd deferret os. Quòd eſſet ex Dodonææ ſylvæ bus fabricata, ideò vocalis à Poëtis r.

Magnis rebus geſtis.] Quo vellus au- raperet faciliùs, Medeæ uſus operâ, em priùs ſopitum occîdit, ejúſque dentes commiſit ſulcis.

4. *A Peliæ filiis.*] Quòd Jaſon à Peliæ filiis Theſſaliâ pulſus fuerit, unáque cum Medeâ ubique victor peragrârit Aſiam; præter Juſtinum, qui ſcripſerit legi nemi- nem.

5. *Medeâ.*] Aëtæ Colchorum Regis filia, Poëtarum & Tragœdiis & Fabulis notiſſimâ. Nonnulli tamen non veneficam fuiſſe volunt; ſed prudentem fœminam, quæ effeminatos homines ad ſanitatem traduxerit, eóſque in locis calidis variis exercuerit laboribus: unde locus datus fabulis.

6. *Medio privigno.*] Dum Jaſon amore Creüſæ flagraret, Medea ab eo repu- diata nupſit Ægeo, ex quo ſuſcepit Me- dium.

7. *Ægeo.*] Neptuni filius erat, Rex Athenienſium, Theſei pater, quem cùm in Cretâ periiſſe crederet, in mare ſe dedit præcipitem, quod ab ipſo Ægæum dictum eſt. Nota omnibus fabula.

8. *Socerum.*] Aëtes ex Perſâ Oceani filia Solis etiam filius extitit.

injuriam, quâ & filiam ejus Medeam abduxerat, & filium [1] Æ-
alium interfecerat, adjunxit; partim populis, quos ſecum addu-
erat, aſſignavit. Primúſque humanorum poſt [2] Herculem & [3]
berum, qui reges Orientis fuiſſe traduntur, eam cœli plagam
muiſſe dicitur. Populis quibuſdam [4] Frudium & Amphiſtratum
rigas [5] Caſtoris & Pollucis, duces aſſignavit. [6] Cum Albanis fœ
percuſſit: qui Herculem ex Italiâ ab Albano monte, cum, [7] Ge
one extincto, armenta ejus per Italiam duceret, ſecuti dicunt
quique, memores Italicæ originis, exercitum Cn. Pompeii b
Mithridatico *fratres* ſalutavêre. Itaque Jaſoni totus fermè Ori
ut conditori, divinos honores templáque conſtituit: quæ Par
nion, dux Alexandri Magni, poſt multos annos dirui juſſit, ne
juſquam nomen in Oriente venerabilius quàm Alexandri e
Poſt mortem Jaſonis, [8] Medius æmulus virtutis ejus, in hono
matris, Medeam urbem condidit; regnúmque ex nomine
Medorum conſtituit, ſub cujus majeſtate Orientis poſteà imper
fuit. Albanis vicinæ Amazones ſunt; quarum reginam Thaleſt
concubitum Alexandri petiiſſe, multi auctores prodidêre. Ar
nius quoque & Theſſalus, unus de numero ducum Jaſonis, re
lectâ multitudine, quæ amiſſo Jaſone rege paſſim vagabatur,
meniam condidit: à cujus montibus Tigris fluvius modicis pr
incrementis naſcitur: interjecto deinde aliquanto ſpatio, ſub
ras mergitur; atque ita poſt quinque & viginti millia paſſu

NOTÆ.

1. *Ægialium.*] Ab omnibus ferè aliis Abſyrtus dicitur.

2. *Herculem.*] Tres numerat Diodorus, ſex Arnobius, & Varro duo ſupra quadraginta, quorum celeberrimus, licèt noviſſimus, Thebanus fuit, Amphitryonis, vel Jovis fictitii, ex Alcmenâ filius; cujus labores ab omnibus decantatos quis neſciat? Ejus hiſtoria ex rebus à Samſone geſtis expreſſa eſt; uterque enim leonem vicit: utérque evertit columnas, hic domi, ille Hiſpaniæ; turpis utriúſque apud mulieres ſervitus, iſtius apud Dalilam, illius apud Omphalen, &c.

3. *Liberum.*] Hujus nominis fuêrunt etiam plurimi, *ex Diodoro*; quorum tertius cæteros rerum geſtarum gloriâ ſuperavit, qui ex Jove & Semele Thebis genitus.

4. *Frudium.*] Hoc nomine nullus fuit: ſed Rhecas & Amphiſtratus, latronum duces, à quibus, quòd aurigæ Caſtoris & Pollucis fuiſſent, Heniochia nomen habui

5. *Caſtoris & Pollucis.*] Fratres g Lædæ ex Jove filii, qui & Tyndaridæ ſunt; Pollux immortalis, mortalis natus eſt: hic enim à Tyndaro, ille à genitus; ſed Caſtore mortuo, Pol Jove petiit, ſuom ut immortalitatem fratre partitus, alternâ morte morer quod illi conceſſum eſt.

6. *Cum Albanis.*] Alba ab A Æneæ filio condita: nunc ei adjacet banum urbs, quæ ex ejus ruderibus vit, *Albano.*

7. *Geryone extincto.*] Tricorporeum xit fabula: tres tamen fuerunt, e nomine, fratres, qui, cùm uterentur mâ inter ſe amicitiâ, ab unâ mente putabantur. *Heſiod.*

8. *Medius.*] Medos tamen ex Lud mi filio ortos refert Chronicon Al drinum.

rande jam flumen [1] in regione Sophene emergit, ac ſic in [2] paludes Euphratis recipitur.

CAP. IV. Igitur Mithridates rex Parthorum, poſt bellum rmeniæ, propter crudelitatem à ſenatu Parthico, regno pellitur. rater ejus [3] Orodes, cùm regnum vacans occupâſſet, Babyloniam, iò Mithridates confugerat, diu obſidet; & fame coactos, in detionem oppidanos compellit. Mithridates autem, fiduciâ cogitionis, ultrò ſe in poteſtatem Orodis tradit. [a] Sed Orodes, us hoſtem quàm fratrem cogitans, in conſpectu ſuo trucidari m juſſit: & poſt hæc bellum cum Romanis geſſit, [4] Craſſúmque nperatorem cum filio & omni exercitu Romano delevit. Hujus ius [5] Pacorus, miſſas ad perſequendas Romani belli reliquias, agnis rebus in Syriâ geſtis, in Parthiam patri ſuſpectus revocar: quo abſente, exercitus Parthorum relictus in Syriâ, [6] à Caſ quæſtore Craſſi, cum omnibus ducibus trucidatur. His ita ſtis, non magno poſt tempore, Romanis inter Cæſarem Pompeinque [7] civile bellum oritur: [b] in quo Parthi Pompeianarum rtium fuêre, & propter amicitiam cum Pompeio bello Mithritico junctam, & propter Craſſi necem, cujus filium in rtibus Cæſaris eſſe audierant; quem ultorem patris, victore

Orodes Mithridatis ſucceſſor parricidiis, & cladibus agitatur.

An. M. 4001. Ol. 181. 4. Urb. C. 700. Ante C. 51.

INTERPRETATIO.

a *Sed Orodes magis cogitans* illum eſſe *em ſibi, quàm* ſuum *fratrem.*

b *In quo Parthi ſtetêrunt à partibus Pompeii, propter amicitiam junctam cum Pompeio,* cùm bellum gereret *in Mithridatem.*

NOTÆ.

1. *In regione Sophene.*] Regio Armeniæ oris, in Meſopotamiæ confinio, ubi Ti-.

2. *Paludes Euphratis.*] Fluvius Aſiæ, ortus in Armeniâ majori, eam à minori, Syriam Arabiámque à Meſopotamiâ ſe-at; deinde, infra Seleuciam junctus, n Tigri in ſinum Perſicum ſe exonerat.

3. *Orodes.*] Quem Hyrodem vocat Pluhus; ab eo Mithridatem expulſum t Appianus.

4. *Craſſúmque imperatorem.*] Craſſus, obâ Syriâ, ſpe prædæ Parthis bellum int; ſed, ſecutus Arabem neſcio quem, in æqualia vaſtámque planitiem cùm extum imprudens deduxiſſet, à Surenâ thorum duce laceſſitus, & filium & mulè ſuis amiſit; cúmque, fugentibus itidem Parthis, nulla pugnandi copia t, ipſe Carras cum reliquo exercitu fugit; ſed paulò poſt in Parthorum manus incidit, à quibus occiſus eſt; capútque abſciſſum miſſum Regi, qui aurum in oris rictum infundi juſſit, *ut cujus animus arſerat auri cupiditate, ejus etiam mortuum cadaver auro ureretur,* inquit Florus.

5. *Pacorus.*] Regionem omnem, quæ ad Euphratem uſque pertinet, recepit; fluvioque tranſmiſſo, irrupit in Syriam.

6. *A Caſſio quæſtore.*] C. Caſſius Longinus, cùm in Syriam poſt cladem Craſſi Carris profugiſſet, res proſperè geſſit in Parthos.

7. *Civile bellum oritur.*] Quod nec ſuperiorem Cæſar, nec parem Pompeius ferre poſſet; Pompeianis id agentibus, ut expleto tempore provinciâ Cæſar exercitúque cederet; Cæſarianis verò, ut idem præſtaret Pompeius, annitentibus.

Cæſare, futurum non dubitabant. Itaque [1] victis partibus Pom-peianis, & [2] Caſſio & Bruto auxilia [3] adversùs Auguſtum & An-tonium miſêre: & [4] poſt belli finem rurſum Pacoro duce, ini [5] cum Labieno ſocietate, [6] Syriam & Aſiam vaſtavêre; caſtra-que Ventidii, qui poſt Caſſium, abſente Pacoro, [7] exercitu Parthicum fuderat, magnâ mole aggrediuntur. Sed ille, [8] ſi-mulato timore, diu continuit ſe, & inſultare Parthos aliquan-tiſper paſſus eſt. Ad poſtremum in ſecuros lætoſque parte legionum emiſit: quarum impetu fuſi Parthi, in diverſa

An.M.4015. Ol. 185. 2. Urb. C. 714. Ant. C. 37. abiêre. [a] Pacorus cùm fugientes ſuos abduxiſſe ſecum legi-ones Romanas putaret, caſtra Ventidii, veluti ſine defenſo-ribus, aggreditur. Tum [9] Ventidius, reliquâ parte legionu emiſsâ, univerſam Parthorum manum cum rege ipſo Paco

INTERPRETATIO.

a *Cùm Pacorus putaret legiones Romanas abductas longiùs, dum perſequuntur ſuos fugien.*

NOTÆ.

1. *Victis partibus Pompeianis.*] Ter Pompeianos vicit Cæſar: ſemel in Theſſaliâ ad Pharſalum; iterùm in Africâ, ad Thapſum prope Leptim; tertiò in Hiſpaniâ, ad Mundam Bæticæ oppidum. In primâ pugnâ Pompeius victus, in alterâ Scipio & Juba, in tertiâ Pompeii filii. Sed hæc omnibus nota.

2. *Caſſio & Bruto.*] Confoſſo pugionibus in Curiâ Cæſare, ille Syriam, hic Macedoniam obtinuerat, quòd à Reipublicæ partibus contra Antonium uterque ſtaret.

3. *Adversùs Auguſtum & Antonium.*] Penès quos id temporis ſumma rerum poteſtas erat; quinque, ut mortem Cæſaris ulciſcerentur, & Senatores proſcripsêrunt plurimos, Caſſiúmque & Brutum armis perſecuti ſunt.

4. *Poſt belli finem.*] De ſummâ rerum certatum eſt ad Philippos, ſive Macedoniæ, ſive Theſſaliæ, ubi & Caſſius ab Antonio, & Octavius à Bruto victus eſt; ut Caſſius, Brutianæ ignarus victoriæ, ſibi conſcivit mortem; Brutúſque, commiſſo iterùm prælio ſuperatus, à ſervo occidi ſe juſſit.

5. *Cum Labieno.*] Filio Titi Labieni, qui & in bello Gallico Legatus Cæſaris fuerat, & in prælio ad Mundam, contra ipſum Cæſarem fortiter dimicans, cecidit. Ante pugnam Philippenſem ejus filium ad Orodem Caſſius miſerat, ut inde evocaret auxilia: ſed Labienus, auditâ Caſſii Brutique clade, Parthis, ut bellum Romanis ferrent, auctor extitit.

6. *Syriam & Aſiam.*] Pacorus Apan & Antiochiâ captis, omni Ciliciâ Syriâq præter Tyrum, potitus, in Judæâ Reg conſtituit Antigonum.

7. *Exercitum Parthicum.*] Labienu dum Pacorus in Syriam properat, in fug egit, & ad Taurum montem perſecu eſt.

8. *Simulato timore.*] Ventidius, equi tûs Parthici metu, in loco edito caſtra] fuerat, quæ dum imprudentiùs aggredi tur Parthi, ab irruentibus undique Ron nis in fugam verſi, Labienus in caſtris (feſſus, & paulò pòſt, dum noctu fugam (gitat, à Liberto captus, multa millia Pa thorum cæſa, ipſéque Pacorus occiſus: *Velleio, Appiano, & Plutarcho.* Quod tam in altero prælio contigit.

9. *Ventidius.*] Loco humili natus, quo mater bello Sociali à Pompeio Strabo capta, ante currum imperatoris triumpha tis in ſinu tulit. Grandior factus, victu ſibi ægrè quæſivit, comparandis mulis vehiculis magiſtratibus. In iſto quæſtu r tus eſſe cœpit Cæſari, cum quo in Gall profectus in illius amicitiam & in ord nem ampliſſimum pervenit. Cum Anto deinde proſcriptus eſt: ſed conjunc partibus Pontifex, deinde Conſul creatu

interfecit

interfecit: nec ullo bello Parthi unquam majus vulnus accepêrint. Hæc cùm in Parthiâ nunciata eſſent, Orodes pater Pacori, qui paulò ante vaſtatam Syriam, occupatam Aſiam à Parthis audierat, victorémque Pacorum Romanorum gloriabatur, repentè filii morte, & exercitûs clade auditâ, ex dolore in furorem vertitur. Multis diebus non alloqui quemquam, non cibum ſumere, non vocem mittere, ita ut etiam mutus factus videretur. Poſt multos deinde dies, ubi dolor vocem laxaverat, nihil aliud quàm Pacorum vocabat: Pacorus illi videri, Pacorus audiri videbatur; cum illo loqui, cum illo conſiſtere: interdum quaſi amiſſum flebiliter dolebat. Poſt longum deinde luctum, alia ſolicitudo miſerandum ſenem invadit, quem ex numero xxx filiorum in locum Pacori regem deſtinet. Multæ pellices, ex quibus generata tanta juventus erat, pro ſuis quæque ſolicitæ, animum ſenis obſident. Sed fatum Parthiæ fecit, in quâ jam quaſi ſolenne eſt, reges paricidas habere, ut ſceleratiſſimus omnium, & ipſe Phraates nomine, rex ſtatueretur.

CAP. V. Itaque ſtatim, quaſi nollet mori, [1] patrem interfecit: fratres quoque xxx trucidat: ſed nec in filiis ceſſant paricidia. Nam cùm infeſtos ſibi optimates propter aſſidua ſcelera videret, ne eſſet qui nominari rex poſſet, adultum filium interfici jubet. Huic Antonius, propter auxilium adversùs ſe & Cæſarem latum, bellum [2] cum ſexdecim validiſſimis legionibus intulit: ſed graviter [3] multis præliis vexatus, à Parthiâ regit. Quâ victoriâ inſolentior Phraates redditus, [a] cùm multa crudeliter conſuleret, in exilium à populo ſuo pellitur. Itaque cùm magno tempore finitimas civitates, ad poſtremum

Phraatis, Orodis filii paricidia. Auguſtus ſigna militaria ab eo repetit.
An.M.4007.
Ol. 185. 4.
Urb. C. 716.
Ante C. 35.

INTERPRETATIO.

a *Ejicitur in exilium à populo, cùm crudelitatem ſuam in multis exhibuiſſet.*

NOTÆ.

a Populus Romanus tam indignè tulit, ut vulgò per vias urbis verſiculi ſcriberentur:

Concurrite omnes Augures, Aruſpices:
Portentum inuſitatum conſiatum eſt recens:
Nam mulos qui fricabat, factus eſt Conſul.

1. *Patrem interfecit.*] Laboranti interim morbo aconitum miſcuit: quod cùm alvum vis morbi dejeciſſet, ita ut paulò ſe haberet meliùs, jacentem lecto præfocari juſſit. *Ita Appianus.*

2. *Cum ſexdecim validiſſimis legionibus.*] Romanorum & ſociorum habebat 60 millia, Gallorum 10, Armeniorum 11, aliarum gentium 30: præterea Hiſpanorum equitatum: quibus copiis Bactros & Indos terruit, ſi Appiano credimus.

3. *Multis præliis vexatus.*] Dum Præaſpa Mediæ Metropolim obſidet, Statianus cum millibus decem à Parthis oppreſſus eſt: deinde, inito certamine, cùm nec victus nec victor diſceſſiſſet, fruſtrà tentatâ pace, Armeniam repetit inglorius, dum Phraates inter viginti ſeptem dierum iter noctu diùque, octodecim præliis eum fatigat. Antonius tamen, quòd vivus è Parthiâ rediiſſet, victorem prædicare ſe non erubuit, ut referunt *Dion, Plutarchus, & Appianus.*

Scythas precibus fatigâſſet, Scytharum maximo auxilio in r. num reſtituitur. Hoc abſente, regem Parthi Tiridatem que dam conſtituerant; qui, audito adventu Scytharum, cum mag amicorum manu ad Cæſarem, [1] in Hiſpaniam bellum tunc tem ris gerentem, profugit, obſidem Cæſari minimum filium Phr tis ferens, quem negligentiùs cuſtoditum rapuerat. Quo cogni Phraates legatos ſtatim ad Cæſarem mittit, *ſervum ſuum Tiri tem & filium, remitti ſibi poſtulat.* Cæſar & legatione Phraa auditâ, & Tiridatis poſtulatis cognitis (nam & ipſi reſtitui regnum deſiderabat, [a] *juris Romanorum futuram Parthiam* affirma *ſi ejus regnum muneris eorum fuiſſet) neque Tiridatem dediturum Parthis* dixit, *neque adversùs Parthos Tiridati auxilia daturu* Ne tamen per omnia nihil à Cæſare obtentum videretur, Ph ati filium ſine pretio remiſit; & Tiridati, quoad manere ap Romanos vellet, opulentum ſumptum præberi juſſit. Poſt h [2] finito Hiſpanienſi bello, cùm in Syriam ad componendum

An.M.4034. Ol. 190. 1. Urb. C. 733. Ant. C. 18. rientis ſtatum veniſſet, metum Phraati incuſſit, ne bellum Parth vellet inferre. Itaque totâ Parthiâ [3] captivi ex Craſſiano ſi Antonii exercitu recollecti, ſignáque cum his militaria Augu remiſſa. Sed & [4] filii nepotéſque Phraatis obſides Auguſto da plúſque Cæſar magnitudine nominis ſui fecit, quàm armis ali imperator facere potuiſſet.

INTERPRETATIO.

a *Dicens Parthiam Romanis aliquo modo ſubjectam fore, ſi ipſum reſtituiſſent in regnum*

NOTÆ.

1. *In Hiſpaniam bellum.*] Hiſpania ferè tota Romanis parebat, præter Cantabros & Aſtures, qui etiam tum domari cùm non potuiſſent, Cæſar ipſe eò profectus eſt.

2. *Finito Hiſpanienſi bello.*] Annis duobus, quorum primo Cantabros, altero Aſtures penitus devicit, non tam ſuâ, quàm legatorum, Agrippæ, Antiſtii & Furvii fortitudine: res enim, ſicut Antonius, per legatos feliciùs quàm per ſe ipſum conficere ſolebat. *Caſſiodorus, Oroſius, Florus.*

3. *Captivi ex Craſſiano.*] Qui vel in Pa thiâ præ pudore remanere, vel morte ſibi inferre, quàm redire in patriam, m luerant.

4. *Filii nepotéſque.*] Phraates, vocato colloquium Titio, qui tum Syriæ præera quatuor filios legitimos, ei tradidit obſide *Ita Florus & Strabo.*

LIBE

LIBER XLIII.

BREVIARIUM CAPITUM.

mani imperii initia. Urbis origo. Primi Italiæ cultores & ...es.
...ea Numitoris filia Remum & Romulum parit, qui mirâ quâ... ratione educati emergunt.
...ma condita, ſenatus conſtitutus, raptæ Sabinæ, vicini ſubacti.
...cenſes Tarquinii temporibus Maſſiliam condunt, Liguribus in...dentibus.
...ria Maſſilienſium fortuna, & felices ſucceſſus.
...aſſilienſium bella, & fœdera. Eorundem benevolentia & mu...entia in Romanos.

CAPUT I.

...RTHICIS, Orientalibúſque, ac totius propemo...lùm Orbis rebus expeditis, ad initia Romanæ urbis Trogus, velut poſt longam peregrinationem, domum ...tur: ingrati civis officium exiſtimans, ſi, cùm omnium ...n res geſtas illuſtraverat, de ſolâ patriâ taceat. Brevi...ur initia Romani Imperii perſtringit: ut nec modum pro...operis excedat, nec utique originem Urbis, quæ eſt caput to...rbis, ſilentio prætermittat. Italiæ cultores primi [1] Aborigi...ère, [2] quorum rex Saturnus tantæ juſtitiæ fuiſſe traditur, [a] ut ...ſervierit ſub illo quiſquam, neque quicquam privatæ rei

Romani imperii initia. Primi Italiæ Reges.

INTERPRETATIO.

[a] *...llius tempore nullus fuerit ſervus, & nullus habuerit bona ſibi propria.*

NOTÆ.

...*origines.*] Hoc eſt, Αὐτόχθονες. ... idem Græcè ſonat quòd Latinè ... & *indigena*: quod nomen huic ...itum, quòd in regione ſuâ ge...erit, quaſi abſque origine, & ve...rrâ nati eſſent. Quare Aborigines ...ephanos populos Italiæ fuiſſe an...s: alii tamen errones quoſdam ...iunt, & multis è regionibus convenas iis in locis junctos, quaſi ab erronibus, *Aberrigines* vel *Aborigines* dicerentur. Non deſunt tamen qui malint eos, vel à Chamaſeno Ægyptiorum Saturno, vel ab OEnotrio, Lycaonis Arcadiæ Regis filio, in Italiam abductos.

2. *Quorum Rex Saturnus.*] Oceani ac Tethyos filius, qui cùm ex oraculo didiciſſet fore, ut à filiis Regno pelleretur.

habue-

habuerit; ſed omnia communia, & indiviſa omnibus
veluti cunctis patrimonium eſſet. Ob cujus exempli m
am cautum eſt, ut [1] Saturnalibus, exæquato omnium ju
ſim in conviviis ſervi cum dominis recumbant. Itaque
regis nomine, *Saturnia* appellata eſt: & mons, in quo hal
Saturnius: in quo nunc, veluti à Jove pulſo ſedibus ſuis S
[2] Capitolium eſt. Poſt hunc tertio loco regnâſſe [3] Faunum
ſub quo [4] Evander, ab Arcadiæ urbe [5] Pallanteo, in
cum mediocri turbâ popularium venit: cui Faunus & ag
montem, quem ille poſteà [6] *Palatium* appellavit, benign
navit. In hujus radicibus templum Lycæo, quem Græci [7]
Romani [8] *Lupercum* appellant, conſtituit: ipſum Dei ſ
crum nudum caprinâ pelle amictum eſt, quo habitu
Romæ [9] Lupercalibus [10] decurritur. Fauno fuit uxor

NOTÆ.

ideóque Jovi ſtrueret inſidias; ab eo Cretâ ejectus, in Italiam profugit. Unde pars Italiæ, quòd ibi apud Janum latitâſſet, Latium dicta eſt. Cùm agri colendi rationem Janum docuiſſet, in regni portionem ab eo receptus eſt; ambóque tam unanimi conſenſu regebant populos, ut eorum ætas aurea fuerit nuncupata.

1. *Saturnalibus.*] Saturni Feriæ menſe Decembri celebrari ſolebant, die decimo quarto: Cecrops omnium primus, ut Macrobius probat ex Philochoro, Saturno, & Opi, tanquam frugum repertoribus ſtatuit in Atticâ, ut patres-familias unà cum ſervis frugibus veſcerentur. Qui feſti dies dicebantur κρόνια, quibus nefas erat gerere bellum & punire quemquam: ſervos domini excipiebant conviviis; quidvis liberè loqui mancipiis licebat; pileos, libertatis ſignum, geſtare, & calceis ingenuorum indui. Sunt tamen qui velint Saturnalia deducta ex Scenopegiis Judæorum, quæ menſe Thiſri ſeptem dierum ſpatio collectis frugibus celebrari mos erat: quo tempore ſervis ſimul cum liberis epulari ſub tentoriis, & feriari licebat. *Ex Levitico.*

2. *Capitolium eſt.*] Arx Romæ munitiſſima in Saturnio monte, quam Tarquinius Superbus condidit, cui nomen datum ab hominis capite ibi reperto, dum fundamenta jacerentur. Mons Tarpeïus priùs dictus, à Tarpeïa veſtali virgine, quæ hoc in loco fuerat Sabinorum ſcutis obr

3. *Faunum.*] Pici filium, qui à genitus. A Fauno orta Poëtæ numina ruſtica, quos Faunos & appellârunt.

4. *Evander.*] Rex Arcadiæ, C Fatidicæ filius, cùm patrem i occidiſſet, pulſus Arcadiâ venit in ubi conditum in monte Palatino à Pallante proavo dixit Pallanteum.

5. *Pallanteo.*] Cui nomen imp Pallante uno filiorum Lycaonis. *ſiodo.*

6. *Palatium.*] Mira inter Auct de nomine varietas. A Pallante urbe deductum vult Livius: à Pal tini uxore Varro: Solinus, vel à ſtorum deâ, vel à Pallante Evand alii denique ab Arcadibus, quòd hoc eſt, vagantes, illuc appulerint.

7. *Pana.*] Cujus filius Pan fu certum eſt: ſed à Poëtis & paſt naturæ totius deus fingitur. In maximè verò in Lyceo & Mænalo bus, colebatur.

8. *Lupercum.*] Sacerdotes hujus Luperci dicti ſunt.

9. *Lupercalibus.*] Alia alii de calibus tradunt Auctores. Ab ex Arcadiâ in Italiam tranſlata Dionyſius, Livius, & Plutarchus. us Max. inſtituta primùm tradit mulo & Remo, propter facta

[1] I

a, quæ aſſiduè divino ſpiritu impleta, velut per furo- ſutura præmonebat: unde adhuc, qui inſpirari ſolent, i dicuntur. Ex filiâ Fauni & Hercule, qui eodem tem- xtincto Geryone, armenta victoriæ præmia per Italiam t, ſtupro conceptus [2] Latinus procreatur. Quo tenente n, [3] Æneas ab Ilio, [4] Trojâ à [5] Græcis expugnatâ, An.M.2871. taliam venit: ſtatímque bello exceptus, cum in aci- Ant.C.1181. ercitum eduxiſſet, ad colloquium vocatus, tantam admi- m ſui Latino præbuit, ut & in ſocietatem regni reci- r, &, Laviniâ in matrimonium ei datâ, gener aſ- ur. [a] Poſt hæc commune utriúſque bellum adversùs

INTERPRETATIO.

a Poſt hæc Latinus & Æneas bellum ſimul gerunt contra Turnum Regem Rutulorum, negatas Turno nuptias cum Laviniâ, quæ ipſi promiſſæ fuerant.

NOTÆ.

Numitore urbis in monte Palatino poteſtatem. Ovidius verò re- omanis ideò celebrata ob beneficium Romanis præſtitum in educandis in- Remulo & Remo: Templúmque ruminalem ab iis extructum te- uòd Lupercal vocatum eſt. Alii Lupercalia à lupis arcendis dicta t, quòd celebrato in Panis hono- Lycæus dictus eſt, hoc ſacrificio, us & ſtabulis lupi arcerentur. Lu- molabant canem, vel in gratiam quâ nutritus Romulus, vel in Panis cui canis propter greges amicus i tamen Servio credimus Lupercal eſt ſub monte Palatino, in quâ ca- tur.

curritur.] Mos erat ut Luperci nam nudi agerent, & per vicos ſitantes, pellibus in ſcuticas diſſe- ias quáſque mulieres verberarent, teróſque ferientes, ut fœcundæ derentur.

ua.] Sic dicta, quòd ſicut Faunus ipſa mulieribus fata caneret. Eà fuiſſe fertur, ut nullum unquam ræter maritum, aſpexerit: unde cris bonæ deæ (eo enim nomine lebatur) adeſſe viris vetitum.

inus.] Fauni & Maricæ Nymphæ it Virgilius, Heſiodus verò Ulyſſis & Circes. Rex Laurenti fuit, & Laviniæ ex Amatâ pater.

4. *Æneas.*] Anchiſæ & Veneris filius, Virgilii verſibus nobilitatus.

5. *Trojâ.*] A Græcis expugnatâ, cùm in Phrygiam appuliſſet Dardanus Jovis ex Electrâ filius, Bateam Teucri filiam uxorem duxit, urbémque ſibi cognominem condidit: illi Ericthonius filius ſucceſſit, pater Troïs, ex quo natus eſt Ilus, qui genuit Laomedontem, Priami parentem. Hæc civitas à variis Regibus varia nomina ſortita eſt: dicta enim à Dardano Dardania, Troja à Troe, & ab Ilo Ilium.

6. *A Græcis expugnatâ.*] Decem annorum obſidio fuit: quæ cauſa belli, quis exitus, docuit vel Fabula vel Hiſtoria. Urbs tandem capta anno ante primam Olympiadem 408, proditione Antenoris & Æneæ, à quibus vel Scea porta aperta Græcis, ut vult Dares; vel equus ligneus refertus milite in urbem inductus.

7. *In Italiam venit.*] Ab Agamemnone datâ copiâ Antenori & Æneæ, ut Trojæ reliquias incolerent: cùm verò Polyxenam pro felici reditu jugulandam Æneas apud ſe occultâſſet, eum è Phrygia diſcedere juſſit Agamemnon, ut placet Dareti: Dictys tamen Cretenſis Æneam ab Antenore, quòd vicinos populos in eum concitaret, expulſum memorat.

[1] Turnum

[1] Turnum [2] Rutulorum regem, propter fraudatas Lavini tias fuit: in quo & Turnus & Latinus interiêrunt. Igit Æneas, jure victoriæ, utróque populo potiretur, urbem mine uxoris *Lavinium* condidit. Bellum deinde [3] adversı zentium regem Etruſcorum geſſit, in quo cùm ipſe [4] occidi locum ejus Aſcanius filius ſucceſſit; qui [5] Lavinio relicto bam Longam condidit, quæ trecentis annis caput regni fui

Rhea Remum & Remulum parit.
An.M.3284.
Ol. 2. 3.
Ant. C. 768.

CAP. II. [7] Poſt multos deinde urbis hujus reges, ad mum [8] Numitor & Amulius regno potiti ſunt. Sed A cùm ætate priorem Numitorem oppreſſiſſet, [9] filiam eju am in perpetuam virginitatem, ne quis vindex regni virilis ex gente Numitoris oriretur, demerſit: [a] addit riæ ſpecie honoris, ut non damnata, ſed ſacerdos videretur. Igitur clauſa [10] in luco Marti ſacro, [b] [11] duos incertum ſtupro an ex Marte conceptos, enixa eſt. cognito, Amulius multiplicato metu proventu d

INTERPRETATIO.

a *Tegens injuriam ipſi illatam ſpecie honoris.*

b *Peperit duos pueros, ſed ince conceperit ex ſtupro, an ex Marte.*

NOTÆ.

1. *Turnum.*] Principem inter Italos fortiſſimum, quem Æneæ æmulum verſibus ſuis Virgilius celebravit.

2. *Rutulorum.*] Populi Latii, quorum Ardea caput fuit: de quibus ſæpè Virgilius meminit.

3. *Adversùs Mezentium.*] Non victum à Mezentio, ſed victorem Æneam deſcribit Virgilius, rerúmque ſeriem invertit, cùm & Mezentium adfuiſſe Turno, eúmque, unâ cum Lauſo filio, Æneæ manu cecidiſſe teſtetur.

4. *Occidiſſet.*] In pugnâ ad amnem Numicum. *Ex Dionyſio.*

5. *Lavinio.*] Urbs olim fuit Latii, inter Oſtiam & Velitras, non procul à mari ſita, ab Æneâ condita.

6. *Albam Longam.*] In Latio: Alba dicta eſt, à ſue albâ quam ibi reperit Æneas: Longa verò, à longo tractu. Eam Tullus Hoſtilius evertit.

7. *Poſt multos deinde reges.*] Ab Æneâ decimus tertius numeratur, quos recenſere non opus eſt.

8. *Numitor & Amulius.*] Procas Sylvius duos filios æquis partibus hæredes moriens inſtituit: tum Amulius regnum patriſque opes partitus, ex unâ parte regnum, in alterâ Sylvii patrimon poſuiſſet, Numitori, qui natu ma optionem dedit; qui cùm regn bona prætuliſſet, regnum obtinu lius. *Hæc Dion. Halicarn.* qui tan pòſt vi expulſum ab Amulio N teſtatur: quod multò magis cum ſtoricis congruit.

9. *Filiam ejus Rheam.*] Primò Numitoris filium, dum venatur, tum Rheam Veſtæ Sacerdotem fi cùm id ſibi à Veſtâ in ſomniis in fingeret.

10. *In luco Marti ſacro.*] Rheæ, crorum causâ puram aquam Ma petiit, ſtuprum in fano obtulit ne ſive è Procis quidam fuit, ut vol nulli; ſive Amulius ipſe, omnib notis, quantùm fieri poterat, obſcu malunt alii; ſive denique numen cujus id fanum erat, ſe puellæ humanâ obtulerit, ut multi fabulan

11. *Duos pueros.*] Romulum &

12. *Quo cognito.*] Martis monitu tatem cauſata, quò tutior eſſet, abſtinuit: ſed Amulius, rem ex ſuſpicatus, cuſtodes parturienti de *Dionyſius.*

...s [1] exponi jubet; & puellam [2] vinculis onerat, ex quorum ... â deceſſit. Sed Fortuna origini Romanæ proſpiciens, [3] pue... ...pæ alendos obtulit: quæ, amiſſis catulis, diſtenta ubera ...nire cupiens, nutricem ſe infantibus præbuit. Quum ſæpi... parvulos, veluti ad catulos, reverteretur, rem Fauſtulus ... animadvertit, ſubtractóſque feræ, inter greges pecorum ... i vitâ [4] nutrivit. [a] Martios pueros fuiſſe, ſive quòd in lu... ...artis enixi ſunt, ſive quòd à lupâ, quæ in tutelâ Martis eſt, ...i, velut manifeſtis argumentis, creditum. Nomina pueris, ... *Remo*, alteri *Romulo* fuêre. Adultis inter paſtores, de vir... ...uotidiana certamina, & vires & pernicitatem auxêre. Igi... ...im latrones à rapinâ pecorum induſtriè frequentérque ſum... ...rent, [5] Remus ab iiſdem latronibus captus, [b] veluti ipſe ... quod in aliis prohibebat, regi offertur; crimini datur, qua... ...ges Numitoris infeſtare ſolitus eſſet. [c] Tunc à rege Numi... ...in ultionem traditur. Sed Numitor adoleſcentiâ juvenis ...otus, & in ſuſpicionem expoſiti nepotis adductus, cùm eum ... lineamentorum filiæ ſimilitudo, nunc ætas expoſitionis tem... ...us congruens, anxium tenerent, repentè [6] Fauſtulus cum ...ulo ſupervenit: à quo, cognitâ origine puerorum, factâ ...iratione, & adoleſcentes in ultionem maternæ necis, & Nu... in vindictam [7] erepti regni armantur.

INTERPRETATIO.

a ...reditum eſt illos pueros aliquo modo ...e ad Martem quaſi manifeſtis argu... ſive quòd nati eſſent loco ſacro ſive quòd educati à lupâ, quæ eſt in ...Martis.*

b *Regi offertur quaſi ipſe eſſet latro, dum latrones perſequebatur.*

c *Tunc traditur Numitori, ut pœnas ab eo ſumeret.*

NOTÆ.

1. *Exponi jubet.*] Priùs re ad Judices ...ulio delatâ, ab iis juſſum eſt, ut ...n Tiberim projicerentur, & Rhea ...æſa necaretur.

2. *...inculis onerat.*] Necatam ſcripſit Li... Macer, ſed Livius vitam ei ſervatam ...recibus filii Amulii, & in carcerem ...am, unde occiſo Amulio liberata ...t.

3. *...ueros lupæ alendos obtulit.*] Cùm Ti... ...nbrium copiâ latè reſtagnâſſet, mi... ...egis, cum per aquam ultrà progre... liceret, ad Palantii montis radices, ...m, in quo erant infantes, alveum ...runt, qui, undâ ſe recipiente, im... ſaxo effudit infantes, quibus, dum ...ur in luto, lupa mammas præ... diſtentis à recenti partu uberibus. *...ivius & Dion*, &c.

4. *Nutrivit.*] Nutriendos dedit uxori Accæ Laurentiæ, quæ recens filium mortuum ediderat, *ex Dionyſio.* Sunt tamen qui Laurentiam lupam inter paſtores dictam putent: unde nata fabula, ut placet Livio.

5. *Remus ab iiſdem latronibus.*] Rem aliter narrant Dionyſius & Livius. Ortâ, *inquit*, inter Amulii & Numitoris paſtores rixâ, victa pars Numitoris ad dolos converſa, abſente Romulo, Remum inſidiis intercipit: eúmque de vi illatâ apud Amuliam criminatur.

6. *Fauſtulus.*] Qui, ubi Romulum, quiſnam eſſet illius pater, edocuit; eum, ut fratrem liberaret, hortatus eſt.

7. *Erepti regni armantur.*] Metu etiam periculi; re enim auditâ Amulius, qui fratres ad ſe ducerent, milites miſerat.

CAP.

Res à Romulo geſtæ. Phocenſes Maſſiliam condunt.
An.M.3320.
Ol. 7. 1.
Urb. C. 1.
Ante C. 750.

CAP. III. [1] Occiſo Amulio, regnum Numitori reſtituit [2] urbs Romana ab adoleſcentibus [3] conditur. [4] Tunc & ſ centum ſeniorum, qui *Patres* dicti ſunt, conſtituitur: tunc cinis connubia paſtorum dedignantibus, [5] virgines Sabinæ untur; [6] finitimíſque populis armis ſubjectis, primùm Itali mox Orbis imperium quæſitum. Per ea adhuc tempora reges ſtas pro diademate habebant, quas Græci *ſceptra* dixêre. Na ab origine rerum, pro diis immortalibus veteres haſtas [8] col

NOTÆ.

1. *Occiſo Amulio.*] A juvenibus patratum id refert Livius: ſed teſtatur Dionyſius, *ex Fabio Pictore* Numitorem illis ſe præbuiſſe ducem, primóque imperii, oppreſſis cuſtodibus, Amulium nullò negotio obtruncatum.

2. *Urbs Romana.*] Licèt omnes ferè Romulum hujus urbis conditorem faciant, non deſunt tamen qui id tribuant aliis: conditam dicit Salluſtius ab Æneâ; Solinus, poſt captam Trojam, ab Achivis, ſuadente Româ captivarum nobiliſſimâ, à quâ nomen accepit. Hanc tamen non captivam, ſed Aſcanii filiam, & Æneæ neptem fuiſſe dicit Agathocles.

3. *Conditur.*] Numitor, ut & nepotibus propriam ditionem tribueret, & Amulii fautores removeret, agros, pecuniam, arma, mancipia, aliáque ejuſmodi, eis, quò novam conderent urbem, conceſſit; familiáſque nobiles quinquaginta, faventes Amulio cum magnâ populi parte eò conferre ſe juſſit. Sic Roma ædificari cœpta eſt Feſtis Paliliis in honorem Pales deæ paſtorum; qui dies urbis natalis habitus eſt. Ut tamen civium creſceret numerus, urbs tanquam aſylum juſſu Romuli omnibus aperta, quò ſceleratorum ingens manus undique confluxit: unde multum roboris illi fuit additum.

4. *Tunc & ſenatus.*] Primùm populum in tres Tribus, ſingulas in Curias decem, Curias in decem Decurias tribuit; ſingulis ſingulos præfecit duces, Tribunos Tribubus, Curiis Curiones, Decuriones Decuriis: deinde populum omnem duas in partes diviſit; unam divitum, qui Patricii dicerentur; alteram tenuiorum, qui plebeii; ut illi pauperibus patroni, iſti optimatum clientes eſſent; illi gererent magiſtratus, iſti agros colerent: poſteà per ſingulas Tribus & Curias centum ſenes ex Patriciis legit, Senatores & Patres conſcripti, vel o tem vel ob dignitatem dicti ſunt; per ſingulas Curias ex primariis electos juvenes trecentos circa ſe quos vocavit Celeres; quod tamen Sabinis pace initâ, contigit, quare pa Ramnenſium à Romulo, altera Tati à Tatio Sabinorum Rege, tertia L à Lucumone Etruſco, qui contra nites auxilio venerat, nuncupata eſt. *Livius.*

5. *Virgines Sabinæ rapiuntur.*] R Neptuno equeſtri diem feſtum cum xiſſet, quo varia cùm equorum, tum num certamina celebrarentur; ing vicinis urbibus, ſed præcipuè ex hominum multitudo Romam conf tum jubet Romulus, ut quiſque ju intactam ſervet virginem, quàm ſi obtuliſſet; quod, cùm ita factum virginibus non diſſentientibus, co 683 puellarum numero, eis totide libes viros delegit, quibus eas ritu in matrimonium dedit. *Ita Gellius, ſius, & Livius.*

6. *Finitimis populis.*] Ortum ex num raptu in vicinos bellum, ipſaru terventu eâ lege compoſitum eſt, ut & Romulus Romæ ſimul imperarent. tio ſex annis poſt interfecto, ſolus lus regnavit; Fidenatibúſque & tibus ſuperatis ad Capreæ paludem, concionem haberet, repentè ſubortâ peſtate nuſquam comparuit; à Pa ut multorum eſt opinio, diſcerptus regni 38.

7. *Haſtas.*] Id Homerus paſſim t in Iliade.

8. *Coluêre.*] Chæronenſes, ut Pauſanias, ſceptrum à Vulcano Jove

jus religionis memoriam, adhuc deorum ſimulacris haſtæ tur. [1] Temporibus [2] Tarquinii regis, ex Aſiâ [3] Phocen- juventus, oſtio Tiberis invecta, amicitiam cum Romanis : inde in ultimos Galliæ ſinus navibus profecta, [4] Maſſili- iter Ligures & feras gentes Gallorum condidit: magnáſque ive dum armis ſe adversùs Gallicam feritatem tuentur, ſive ultrò laceſſunt, à quibus fuerant antè laceſſiti, geſsêrunt. nque Phocenſes exiguitate ac [5] macie terræ coacti, ſtudi- mare quàm terras exercuêre: piſcando, mercando, ple- ue etiam latrocinio maris, quod illis temporibus [6] gloriæ atur, vitam tolerabant. Itaque in ultimam Oceani procedere auſi, in ſinum Gallicum oſtio [7] Rhodani

An.M.3520. Ol. 61. 3. Urb. C. 219. Ant. C. 532.

INTERPRETATIO.

m Phocenſes, ob ſterilitatem ſoli in quo habitabant, maluêrunt opes quærere navigan- m terram colendo.

NOTÆ.

quod haſtam vocabant, pro deo co- .

Temporibus.] Regum, quos omiſit Ju- res geſtas non abs re erit paucis per- e, 1. Numa Pompilius Romana ſa- ſtituit, annum duobus auxit menſi- lauſo Jani templo, otium ſuis perpe- ecit. 2. A Tullo Hoſtilio Alba ex- júſque cives Romam tranſlati, & Me- ffetius in diverſa diſtractus, Tullus e cœlo tactus cum familiâ periit. Anco Martio Latini ſæpè victi, in Aventino collocati, munitum Jani- , Tiberis ſublicio ponte junctus, O- condita. 4. Tarquinius Priſcus po- Thuſciæ duodecim ſubegit, à quibus trabeam, curules, prætextam, & id alia mutuatus eſt; ædemque Jovis lini inchoavit. 5. Servius Tullius primò à ſe inſtitutum quinto quo- nno fieri juſſit, multíſque præclarè Tarquinii & filiæ Tulliæ paricidio periit. 6. Tarquinius ſuperbus cæ- in Senatores graſſatus eſt, Latinas inſtituit, perfecit Templum Capito- vis, tandémque, ob ſtuprum Lucre- filio illatum, abſens, dum Ardeam , dignitate dejectus eſt.

Tarquinii.] Intelligit Tarquinium m, quo regnante id contigit.

Phocenſium.] Meliùs legeris *Phocæn-* Phocis enim & Phocæa multùm dif- ferunt. Illa in Græciâ, cujus metropolis Delphi; hæc in Aſiâ, & prima Ioniæ ci- vitas, & deducta à Phocide colonia. Ex Herodoto refert Ammianus Marcellinus Phocæenſes, quò Harpali, ſeu potiùs Har- pagi, à Cyro Aſiæ præfecti crudelitatem fugerent, Italiam petiiſſe, alióſque in Lu- caniâ Veliam, alios in Galliâ Maſſiliam condidiſſe; ſed id temporis nec Cyrus na- tus erat, nec Harpagus.

4. *Maſſiliam.*] A Phocæenſibus pleríque conditam ſcribunt; Plutarchus tamen Maſ- ſaliam mercatorem neſcio quem illius condi- torem fuiſſe memorat; Euſtathius verò vult illi nomen impoſitum ex occurſu piſcatoris navem religantis; μάσσειν Æolicè eſt *reli- gare*, & ἅλιευς *piſcator*.

5. *Macie terræ coacti.*] Phocæenſes confundit cum Phocenſibus; iſtorum enim regio ſterilis erat, arida, & montium ju- gis obſita; illorum verò fertilis, rerúmque omnium abundans.

6. *Gloriæ habebatur.*] Furari enim nec apud Græcos, *ex Thucydide*, nec apud Ger- manos, *ex Cæſare*, probro fuit.

7. *Rhodani.*] Fluvius eſt Galliæ Narbo- nenſis maximus, qui ex Adulâ monte ori- tur, qui poſtquam Lemano lacu egreſſus eſt, & Viennam, Valentiam, Avenionem, & Arelatum alluit, in mare Mediterraneum ſe exonerat. *The Rhone.*

amnis

amnis devenêre. Cujus loci amœnitate capti, reverſi dom
ferentes quæ viderant, plures ſolicitavêre. Duces claſſi
mos & Protis fuêre. Itaque regem ² Segobrigiorum, ² N
nomine, in cujus finibus urbem condere geſtiebant, amiciti
tentes conveniunt. Fortè eo die rex occupatus in apparatu
arum Gyptis filiæ erat: [b] quam, more gentis, electo inte
genero, nuptum tradere illic parabat. Itaque cùm ad nup
vitati omnes proci eſſent, rogantur etiam Græci hoſpites ad
vium. Introducta deinde virgo, cùm juberetur à patre
porrigere ei quem virum eligeret, tunc omiſſis omnibus, ad (
converſa, aquam Proti porrigit: qui factus ex hoſpite gen
cum condendæ urbis à ſocero accepit. Condita igitur M
eſt propè oſtia Rhodani amnis, in remoto ſinu, veluti in
maris. Sed Ligures, incrementis urbis invidentes, Græc
duis bellis fatigabant. Qui pericula propulſando in tantu
tuêrunt, ut, victis hoſtibus, in captivis agris multas colonia
ſtituerent.

Variæ Maſſilienſium fortuna.

CAP. IV. ² Ab his igitur Galli, & ³ uſum vitæ cu
depoſitâ & manſuefactâ barbariâ, & agrorum cultus &
mœnibus cingere didicêrunt. Tunc & legibus non arm
vere, tunc & vitem putare, tunc olivam ſerere conſuev
adeoque magnus & hominibus & rebus impoſitus eſt nit
non Græcia in Galliam emigrâſſe, ſed Gallia in Græciam
lata videretur. Mortuo rege Nanno Segobrigiorum, à q
cus acceptus condendæ urbis fuerat, cùm regno filius eju
manus ſucceſſiſſet, affirmat Ligur quidam, *quandóque Ma*
exitio finitimis populis futuram, opprimendámque in ipſo ortu,
validior ipſum obrueret. Subnectit & hanc fabulam: *Cane*
quando partu gravidam locum à paſtore precario petiiſſe, in qu
ret: quo obtento, iteratò petîſſe ut ſibi educare eodem in loco
liceret: [b] *ad poſtremum, adultis catulis, fultam domeſtico pr*

INTERPRETATIO.

a *Quam parabat tradere*, ex *more gentis*, *in uxorem* illi quem ipſa *elegiſſet inter epulas*.

b *Ab illis Galli, depoſitâ nativâ ferocitate, didicêrunt & agere vitam magis cultam, & agros colere, & cingere urbes mœ*

c *Denique ſibi uſurpâſſe proprietat* poſtquam *magni* fuêrunt *catuli*. à *defendi poſſet*, tanquam *à præſidio d*

NOTÆ.

1. *Simos & Protis.*] Nomina mutat Athenæus: quem Juſtinus Protin, ille Euxenum, quem Juſtinus Nannum, ille Nanum: Gyptim, Bettan, ſive Aritoxenam appellat. Euxeni verò filium facit Protin, à quo poſteri Prociadæ dicti ſunt; Plutarchus tamen Juſtino conſentit.

2. *Segobrigiorum.*] Segobrigenſ nius in Celtiberiâ collocat, & S gam Strabo in Galliâ Narbonenſi.

3. *Uſum vitæ cultioris.*] Maſſil comitas & urbanitas paſſim laud Cicerone, Strabone, & Tacito.

proprietatem loci ſibi vindicâſſe. Non aliter Maſſilienſes, qui nunc inquilini videantur, quandóque dominos regionum futuros. His incitatus rex inſidias Maſſilienſibus extruit. Itaque ſolenni [1] Floraliorum die multos fortes ac ſtrenuos viros hoſpitii jure in urbem miſit; plures ſirpeis latentes, frondibúſque ſupertectos induci vehiculis jubet: & ipſe cum exercitu in proximis montibus deleſcit: ut, quum nocte à prædictis apertæ portæ forent, tempeſtivè ad inſidias adeſſet; urbémque ſomno ac vino ſepultam armis invaderet. Sed has inſidias mulier quædam, regis cognata, prodidit, quæ adulterare cum Græco adoleſcente ſolita, in amplexu juvenis, miſerata formæ ejus, inſidias aperuit, *periculúmque declinare* jubet. Ille rem ſtatim ad magiſtratus defert: atque patefactis inſidiis, cuncti Ligures comprehenduntur, latentéſque de ſirpeis protrahuntur. Quibus omnibus interfectis, inſidianti regi inſidiæ tenduntur. Cæſa ſunt cum ipſo rege hoſtium ſeptem millia. Exinde Maſſilienſes feſtis diebus portas claudere, vigilias agere, ſtationem in muris obſervare, peregrinos recognoſcere curas habere, ac veluti bellum habeant, ſic urbem pacis temporibus cuſtodire. Adeò illic benè inſtituta, non temporum neceſſitate, ſed rectè faciendi conſuetudine, ſervantur.

CAP. V. Poſt hæc magna illis cum Liguribus, magna cum Gallis, fuêre bella: quæ res & urbis gloriam auxit, & virtutem Græcorum, multiplicatâ victoriâ, celebrem inter finitimos reddidit. Carthaginienſium quoque exercitus, cùm bellum captis piſcatorum navibus ortum eſſet, ſæpè fudêrunt, pacémque victis dedêrunt: cum Hiſpanis amicitiam junxêrunt: cum Romanis propè ab initio conditæ urbis fœdus ſummâ fide cuſtodiêrunt, auxiliíſque, in omnibus bellis, induſtriè ſocios juvêrunt. [a] Quæ res illis & virium fiduciam auxit, & pacem ab hoſtibus præſtitit. Cùm igitur Maſſilia famâ rerum geſtarum, & abundantiâ opum & virium gloriâ vivente floreret, repentè finitimi populi ad nomen Maſſilienſium delendum, veluti ad commune extinguendum incendium, concurrunt. Dux conſenſu omnium Catumandus Regulus eligitur, qui, cum magno exercitu lectiſſimorum *Maſſilienſium bella & fœdera.*

INTERPRETATIO.

Quâ re factum eſt, ut magis fiderent in ſuis viribus propter auxilium Romanorum *& obtinerent pacem ab hoſtibus.*

NOTA.

1. *Floraliorum die.*] Hoc feſtum cùm apud Græcos, tum apùd Romanos celebratum eſt. Nympha, Chloris nomine, ſi fabulis credimus, Zephyro in matrimonio collocata, dotis loco id muneris à marito acceperat, ut florum omnium poteſtatem haberet. Fuit etiam Romæ meretrix, quæ cùm magnas opes, corporis quæſtu, ſibi comparâſſet; Populum Romanum eâ lege ſcripſit hæredem, ut dies ejus natalis ludorum editione celebraretur: tamen, ut rei pudendæ aliqua dignitas adderetur, deam fuiſſe finxêrunt, cujus in honorem hos ludos omni cum laſciviâ celebrarent.

virorum

virorum urbem hoſtium obſideret, [a] per quietem ſpecie tor mulieris, quæ ſe deam dicebat, exterritus, ultrò pacem Ma lienſibus fecit; petitóque ut intrare illi urbem, & deos eoru adorare liceret, cùm in arcem Minervæ veniſſet, conſpecto porticibus ſimulacro deæ, quam per quietem viderat, repe exclamat, *Illam eſſe quæ ſe nocte exterruiſſet*; *illam, quæ recedere obſidione juſſiſſet.* Gratulatúſque Maſſilienſibus, [b] quòd anima verteret eos ad curam deorum immortalium pertinere, tór aureo donatâ deâ, in perpetuum amicitiam cum Maſſilienſi junxit. Partâ pace, & ſecuritate fundatâ, revertentes à Delp Maſſilienſium legati, quo miſſi munera Apollini tulerant, au runt urbem Romanam à Galliis captam, incenſámque. Qu rem domi nunciatam publico funere Maſſilienſes proſequuti ſu aurúmque & argentum publicum privatúmque contulêrunt, explendum pondus Gallis, à quibus redemptam pacem cogno rant. Ob quod meritum, & [1] immunitas illis decreta, & lo ſpectaculorum [2] in ſenatu datus, & fœdus æquo jure percuſſ In poſtremo libro, Trogus majores ſuos à [3] Vocontiis origi ducere; avum ſuum Trogum Pompeium, [4] Sertoriano be civitatem à Cn. Pompeio percepîſſe dicit: patruum Mithrid co bello turmas equitum ſub eodem Pompeio duxiſſe, pat quoque ſub Caio Cæſare militâſſe, epiſtolarumque & [5] lega num, ſimul & [6] annuli curam habuiſſe.

INTERPRETATIO.

a *Conceſſit pacem, terrefactus per ſomnum figurâ mulieris iratæ, quæ ſe dicebat deam.*

b *Quòd videret deos immortales eorum ſalutem.*

NOTÆ.

1. *Immunitas.*] A tributis & vectigalibus; multùm enim intereſt civitatem inter & immunitatem: unde Suetonius in Auguſto: *Civitatem negavit, immunitatem obtulit.* Romani imperatores Maſſiliam ab omni tributo liberam ſemper conſervârunt.

2. *In ſenatu datus.*] Hoc eſt, in Orcheſtrâ, ſeu in loco ad theatri radices ſcenæ proximo, ex quo ſpectabant Senatores. Ita Suetonius, *ſpectare in equite*, id eſt, in equeſtribus ſubſelliis: Et Tertullianus, *arceri ſenatu & equite*, hoc eſt, honeſtioribus theatri locis.

3. *Vocontiis.*] Galliæ Narbonenſ populis, quæ gens Romanis fœderata.

4. *Sertoriano bello.*] Quod Sertori Marianis partibus, contra Syllanos in ſpaniâ diu mirâ fortitudine & fel geſſit, in convivio tandem Pompeii necatus.

5. *Legationum.*] Legationes ſu ſub poſterioribus principibus munus Magiſtri officiorum.

6. *Annuli curam.*] Id muneris A & Mecœnati ab Auguſto & Muci Veſpaſiano commiſſum. *Ex Dione.*

LIB

LIBER XLIV.

BREVIARIUM CAPITUM.

1. *Hiſpaniæ nomen, ſitus, fertilitas, amnes, clauſtra, forma, ſalubritas.*
2. *Hiſpanorum mores: primus dux Viriatus.*
3. *Equarum Luſitanicarum fabula. Gallæciorum origo, divitiæ, & miranda.*
4. *Habidis, Gallæciæ & finitimarum regionum principis, hiſtoria, ſeu fabuloſa narratio, & prudens adminiſtratio. Geryonis, qui triplex fabulis dictus, regnum.*
5. *Carthaginienſium imperium. Præclari eorundem duces violentâ morte pereunt. Hiſpanos domat Cæſar Auguſtus.*

CAPUT I.

HISPANIA ſicuti Europæ terminos claudit, ita & hujus operis finis futura eſt. Hanc veteres [1] ab Ibero amne primùm Iberiam, poſteà [2] ab Hiſpano Hiſpaniam cognominavêrunt. Hæc, inter Africam & Galliam poſita, Oceani freto, & [3] Pyrenæis montibus clauditur. [4] Sicut minor utraque terrâ, ita utraque fertilior. Nam neque, ut Africa, violento ſole torretur, neque, ut Gallia, aſſiduis ventis fatigatur; ſed media inter utramque, hinc temperato calore, inde felicibus & tempeſtivis imbribus in omnia frugum genera fœcunda eſt; adeò ut non

Hiſpaniæ nomen, ſitus, amnes, &c.

NOTÆ.

1. *Ab Ibero.*] Nonnulli tamen ab Ibero Herculis filio, & Celti fratre nomen acceſſiſſe volunt. Iberus ex montibus Aſturorum & Cantabrorum gemino fronte profluens, ubi Caſtellæ, Navarræ, & Arragoniæ partem attigit, inter Catalauniam & Valentiæ regnum, prope Dortuſam, pelago excipitur.

2. *Ab Hiſpano.*] Filio Hiſpali, qui ab Hercule Oro poſt Geryonum cædem his in locis relictus, Hiſpalim condidit. Si tamen Plutarcho credimus, Dionyſius Semeles natus, hâc regione ſubactâ, ad res gerendas, è ſociis unum, cui nomen Pan erat, reliquit, à quo hæc Provincia primùm Pania, deinde unius literæ adjectione, Spania, denique Hiſpania dicta eſt.

3. *Pyrenæis montibus.*] Qui, ab Oceano ad Mare Mediterraneum extenſi, Hiſpaniam à Galliâ dividunt, à portu Venetis in orâ Maris Mediterranei, ad fanum Sancti Sebaſtiani, in litore Maris Cantabrici, diverſa pro ratione locorum ſortiuntur nomina.

4. *Sicut minor utraque.*] Hiſpania latiùs patet, quàm Gallia, quæ Regi Chriſtianiſſimo paret: minùs tamen quàm ea, quæ Romanis olim ſubdita erat.

 ipſis

ipſis tantùm incolis, verùm etiam Italiæ, urbíque Romanæ cunctarum rerum abundantiam ſufficiat. Hinc enim non frument tantùm magna copia eſt, verùm & vini, mellis, oleíque: ne ferri ſolùm materia præcipua eſt, ſed & equorum pernices greges: nec ſummæ tantùm terræ laudanda bona, verùm & abſtruſorum metallorum felices divitiæ. Jam lini, ſpartíque v ingens: minii certè nulla [1] feracior terra. In hâc curſus amnium non torrentes rapidíque, ut noceant, [a] ſed lenes, & vine campíſque irrigui, æſtuariíſque Oceani affatim piſcoſi, pleríqu etiam divites auro, quod in [2] paludibus vehunt. Uno tantùr Pyrenæi montis dorſo adhæret Galliæ: reliquis partibus undi que in orbem mari cingitur. Forma terræ prope quadrat [b] niſi quòd arctantibus freti litoribus in Pyrenæum coit. Porr Pyrenæi montis [3] ſpatium ſexcenta millia paſſuum efficit. Salubritas cœli per omnem Hiſpaniam æqualis, qui aëris ſpiritu nullâ paludium gravi nebulâ inficitur. [c] Huc accedunt & mar næ auræ undique versùs aſſidui flatus, quibus omnem provinciam penetrantibus, eventilato terreſtri ſpiritu, præcipua hom nibus ſanitas redditur.

Hiſpanorum mores. Primus dux Viriatus.

CAP. II. Corpora hominum ad inediam, laborémque; animi ad mortem parati. Dura omnibus & adſtricta parſimonia. Bellum quàm otium malunt: ſi extraneus deeſt, dom hoſtem quærunt: [d] ſæpè tormentis pro ſilentio rerum creditarum immortui: adeò illis fortior taciturnitatis cura, quàm vitæ. Celebratur etiam bello Punico ſervi illius patientia qui ultus dominum inter tormenta riſu exultavit, ſerenâqu lætitiâ crudelitatem torquentium vicit. Velocitas genti pernix inquies animus; plurimis militares equi, & arma, ſanguine ipſorum cariora. Nullus in feſtos dies epularum apparatus. [4] Aquâ calidâ lavari, poſt ſecundum bellum Punicum, à Romani

INTERPRETATIO.

a *Sed fluentes leniter irrigant campos & vineas, & abundant piſcibus propter æſtum Oceani*, qui in illos influit.

b *Niſi quòd coarctari videtur à Pyrenæo, cogentibus litoribus maris.*

c *Huc accedit ventus flans aſſiduè ex pelago, qui, pervadens omnem Provinciam, re dit ſanitatem firmam hominibus, dum diſſip vapores ortos è terrâ.*

d *Sæpè mortui ſunt in tormentis, ne vu garent ſecreta, quæ ipſis credita fuerant.*

NOTÆ.

1. *Feracior terra.*] Multùm noſtrâ ætate degeneravit, pars enim illius maxima ſterilis eſt.

2. *In paludibus vehunt.*] Legendum *quod in balucibus vehunt:* baluces enim dicuntur minuta auri ramenta, & tenuis auri calculus.

3. *Spatium ſexcenta millia paſſuum.*] Quæ ſunt ſtadia 4800: Juſtino nec Strabo n Diodorus congruit: ille enim 2400 ſtadi hic 3000 à Pampelonâ ad oram uſque Oce ni numerat.

4. *Aqua calida.*] Sic Britannos, q jugi patientiores redderent Romani, aq calidâ lavari docuêrunt. *Ex Tacito.*

did

idicêre. In tantâ ſeculorum ſerie nullus illis dux magnus, præter Viriatum, fuit: qui [2] annis decem Romanos variâ victoiâ fatigavit, (adeò feris propiora, quàm hominibus, ingenia geunt) quem ipſum non judicio populi electum, ſed ut cavendi ;ientem, declinandorúmque periculorum peritum, ſecuti ſunt. Cujus ea virtus continentiáque fuit, ut cùm [3] conſulares exercius frequenter vicerit, tantis rebus geſtis non armorum, non veſtis ultum, non denique victum mutaverit: ſed in eo habitu, quo rimùm bellare cœpit, perſeveraverit; ut quivis gregarius mis ipſo imperatore opulentior videretur. An.M.3906. Ol. 158. 1. Urb. C. 605. Ant. C. 146.

CAP. III. In Luſitanis, juxta fluvium [4] Tagum, vento euas fœtus concipere multi auctores prodidêre: quæ fabulæ c equorum fœcunditate, & gregum multitudine natæ ſunt: ui tanti in [5] Gallæciâ & [6] Luſitaniâ, ac tam pernices viſunır, ut non immeritò vento ipſo concepti videantur. Gallæautem Græcam ſibi originem aſſerunt. Siquidem poſt finem Trojani belli, [7] Teucrum morte [8] Ajacis fratris inviſum pai [9] Telamoni, cùm non reciperetur in regnum. Cyprum conſſiſſe, atque ibi urbem nomine antiquæ patriæ [10] Salaminam ondidiſſe. Inde acceptâ opinione paternæ mortis, patriam retîſſe. Sud quùm ab Euryſace, Ajacis filio, acceſſu prohibereı, Hiſpaniæ litoribus appulſum, loca, ubi nunc eſt [11] Carthago *Equarum Luſitanicarum fabula. Gallæciorum origo.* An.M.3875. Ant.C.1177.

NOTÆ.

1. *Præter Viriatum.*] Natione Luſitas fuit, loco natus humili, & paſcendis egibus puer operam dederat; at rei litaris peritus, cujus rudimenta in pubis itineribu obſidendis cum latronum anu poſuerat: unde multis ad eum nfluentibus, & milites in ſigna turmaſe diſtribuit, & Romanos juſto prope excitu aggreſſus eſt.

2. *Annis decem.*] Quatuordecim habent orus, Oroſius, & alii.

3. *Conſulares exercitus.*] Vettilium, aucium, Claudium, Nigidium, Prætores cit: â Quinto Fabio Æmiliano, Scionis fratre, victus eſt; cum Metello, rio Marte pugnavit; à ſuis tandem in ato dormiens noctu, Servilii juſſu, opeſſus eſt.

4. *Tagum.*] Fluvius Hiſpaniæ celeberrius, qui ortus in Caſtella novâ, non pro- l ab Arragoniâ, Toletum in Caſtellâ ovâ, Ulyſſiponem in Luſitaniâ præterpitur, & occiduo miſcetur Oceano.

5. *Gallæcia.*] Pars eſt Hiſpaniæ maxima Occaſum extenta: terminos habet ex unâ parte Oceanum Atlanticum: ex aliâ Portugalliam, Aſturias & Regnum Legionis.

6. *Luſitania.*] Quæ Durio flumine â Tarraconenſi Provinciâ, Anâ fluvio à Bœticâ diſcreta erat id temporis, & ab Oceano ad Caſtellam novam pertinebat.

7. *Teucrum.*] Qui è bello Trojano rediens, ideò Salamine fuerat expulſus, quòd Ajacis ab Ulyſſe inſidiis circumventi mortem non ultus fuiſſet.

8. *Ajacis.*] Græcorum, uno accepto Achille, fortiſſimus fuit, qui in furorem verſus, præ nimio dolore, quòd Achillis arma non retuliſſet, ſe gladio transfodit.

9. *Telamoni.*] Æaci filius erat, Rex Salaminis, unus ex Argonautis, ab Hercule, quòd primus Trojæ muros conſcendiſſet, donatus Heſione, ex quâ natus eſt Teucer.

10. *Salaminam condidiſſe.*] Coronia primùm dicta eſt, *ex Euſebio:* deinde Conſtantia, *ex Stephano:* nunc *Famagoſta.*

11. *Carthago nova.*] Quæ in Hiſpaniâ Tarraconenſi ad oram maris.

nova occupâſſe: inde [1] Gallæciam transîſſe; & poſitis ſedil genti nomen dediſſe. Gallæciæ autem portio [2] Amphilochi cuntur. Regio cùm æris ac plumbi uberrima, tum & mini quod etiam vicino flumini nomen dedit. Auro quoque diti ma, adeò et etiam aratro frequenter glebas aureas exſcinda In hujus gentis finibus ſacer mons eſt, quem ferro violari ne habetur: [a] ſed, ſi quando fulgure terra proſciſſa eſt, quæ in locis aſſidua res eſt, detectum aurum, velut Dei munus, col gere permittitur. Feminæ res domeſticas, agrorúmque cul ras, adminiſtrant: ipſi armis, & rapinis ſerviunt. Præcipua quidem ferri materia, ſed aqua ipſo ferro violentior: quip temperamento ejus, ferrum acrius redditur: nec ullum apud teſum probatur, quod non aut [3] Bilbili fluvio, aut [4] Chaly tingatur. Unde etiam *Chalybes* fluvii hujus finitimi appellat ferróque cæteris præſtare dicuntur.

Habidis & Geryonis hiſtoria.

CAP. IV. Saltus verò [5] Tarteſiorum in quibus [6] Titar bellum adversùs deos geſſiſſe proditur, incoluêre [7] Curete quorum rex vetuſtiſſimus Gargoris mellis colligendi uſu primus invenit. Huic cùm ex filiæ ſtupro nepos proveniſſ pudore flagitii variis generibus mortis extingui parvulum volu ſed per omnes caſus fortunâ quâdam ſervatus ad poſtremu ad regnum tot periculorum miſeratione pervenit. Primù omnium cùm eum exponi juſſiſſet, & poſt dies ad corpus expo ti requirendum miſiſſet, inventus eſt vario ferarum lacte nut

INTERPRETATIO.

a *Sed ſi fulgur cadens in terram eam ſcindat, quod ſæpè accidit, permittitur colli aurum detectum, quaſi eſſet Dei munus.*

NOTÆ.

1. *Gallæciam tranſîſſe.*] Prope litus urbem Hellenem conſtruxit, ubi nunc Pontevedra viſitur.

2. *Amphilochi.*] Urbem etiam condidit, quam de ſocii nomine dixit Amphilochiam; Romani verò Aquas Salidas: ad Minium fluvium ſita fuit, in Hiſpaniâ Tarraconenſi.

3. *Bilbili fluvio.*] Hiſpaniæ Tarraconenſis fluvius, qui in Salonem influit, ferri temperaruræ aptiſſimus. Unde Martialis:

Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem.

Fuit etiam Bilbilis civitas ibi condita, quâ Bilbilis fluvius in Salonem labitur.

4. *Chalybe.*] Fluvius etiam Hiſpaniæ, ferro temperando idoneus.

5. *Tarteſiorum.*] Cœlo ſalubri maximâque aëris temperie eos frui teſtatur Ci ro: unde longævi dicti ſunt ex Strabo populi Hiſpaniæ Bæticæ, ſecundum m litus, ad fretum Gaditanum.

6. *Titanas.*] Filios Titanis, qui Satu frater natu major, ad quem licèt Regn pertineret, illud tamen Saturno, cui n ter Veſta, ſorórque, paulò plùs faveba eâ lege ceſſit, ne quam ſobolem maſcul Saturnus educaret: quare cùm audi ſervatum Opis dolo Jovem cum fratrib bellum Saturno indixit, eúmque detir in carcere, donec eum liberavit Jupi victis Titanibus.

7. *Curetes.*] *Cinetes* meliùs dixeris, retes enim fuêrunt populi Cretæ & Æ liæ: Cures verò fuit urbs Sabinorum, mæ Pompilii patria.

:us. [a] Deinde relatum domum, tramite anguſto, per quem ar-
nenta commeare conſueverant, projici jubet: crudelis prorsùs, ꞁui proculcari nepotem, quàm ſimplici morte interfici maluit. bi quoque cùm inviolatus eſſet, nec alimentis egeret, canibus ꞁrimò jejunis, & multorum dierum abſtinentiâ cruciatis, mox tiam ſuibus objecit. Itaque cùm non ſolùm non noceretur, erùm etiam quarundam uberibus aleretur; ad ultimum in O-eanum abjici juſſit. [b] Tum planè manifeſto quodam numine ıter furentes æſtus, & reciprocantes undas, velut nave, non flu-tu, veheretur, leni ſalo in litore exponitur: nec multò pòſt cer-a affuit, quæ ubera parvulo offerret. Inde denique converſatio-e nutricis eximia puero pernicitas fuit; intérque cervorum gre-:s diù montes ſaltúſque haud inferior velocitate peragravit. Ad oſtremum laqueo captus, regi dono datus eſt. Tunc & lineamen-ꞁrum ſimilitudine, & notis corporis, quæ inuſtæ parvulo fuerant, :pos agnitus. Admiratione deinde tot caſuum periculorúmque,) eodem ſucceſſor regni deſtinatur. Nomen illi impoſitum *Ha-'dis*, qui ut regnum accepit, tantæ magnitudinis fuit, ut non fru-rà deorum majeſtate tot periculis ereptus videretur: quippè ırbarum populum legibus junxit; & boves primus aratro do-ıari, [c] frumentáque ſulco quærere docuit; & ex agreſti cibo ıitiora veſci, odio eorum quæ ipſe paſſus fuerat, homines coë-t. Hujus caſus fabuloſi viderentur, niſi & Romanorum condi-ꞁres lupâ nutriti, & Cyrus rex Perſarum cane alitus prodere-ır. Ab hoc & miniſteria ſervilia populo interdicta, & plebs in :ptem urbes diviſa. Mortuo Habide, regnum per multa ſecula ſucceſſoribus ejus retentum eſt. In aliâ parte Hiſpaniæ, & quæ ҁ inſulis conſtat, regnum [1] penes Geryonem fuit. [d] In hâc tan An.M.2832.
ı pabuli lætitia eſt, ut niſi abſtinentiâ interpellata ſagina fuerit, Ant.C.1120.
:cora rumpantur. Inde denique armenta Geryonis, quæ illis :mporibus ſolæ opes habebantur, tantæ famæ fuêre, [2] ut Her-ulem ex Aſiâ prædæ magnitudine illexerint. Porrò Geryonem

INTERPRETATIO.

a *Poſtquam domum relatus eſt, jubet eum* ·ojici *in tramite anguſto, per quem armenta* lebant *tranſire.*

b *Tum* apparuit *manifeſtè, quòd illum dii* ·fenderent. *Nam quaſi veheretur, non fluctu* d *nave, inter æſtus furentes & undam agi*-ıtam, *exponitur in molli ſalo litoris.*

c *Docuit colligere frumenta terram colen*-*do*; *odio habens ea quæ paſſus fuerat, coë-git homines manducare cibos mitiores, non agreſtes,* ut ſolebant.

d *In hâc parte tanta copia eſt pabuli, ut pecora pereant nimiâ pinguedine,* niſi cavea-tur *ne* nimiùm *ſaginentur, ea removendo in-terdum* à pabulo.

NOTÆ.

1. *Penes Geryonem.*] Non eodem, quo Iabis tempore, ſed multò antè regnavit Geryon.

2. *Ut Herculem ex Aſiâ.*] Geryonis hiſtoria multis infecta fabulis explicari commodè ſic poterit. Cùm in Hiſpaniam Geryon appuliſſet, primùm incola inge-nio rudes, & per agros, ferarum more, ipſum

ipſum [1] non triplicis naturæ, ut fabulis proditur, fuiſſe ferun ſed tres fratres tantæ concordiæ extitiſſe, ut uno animo omi regi viderentur: nec bellum Herculi ſuâ ſponte intuliſſe; 1 cùm armenta ſua rapi vidiſſent, amiſſo bello repetîſſe.

Carthaginienſium imperium. Eorum duces violentâ morte pereunt. Auguſtus Hiſpanos domat.

CAP. V. Poſt regna deinde Hiſpaniæ, primi Carthaginie ſes imperium provinciæ occupavêre. Nam cùm [2] Gaditani Tyro, unde & Carthaginienſibus origo eſt, ſacra Herculis, quietem juſſi, in Hiſpaniam tranſtuliſſent, urbémque ibi con diſſent, [a] invidentibus incrementis novæ urbis finitimis Hiſ niæ populis, ac propterea Gaditanos bello laceſſentibus, aux um conſanguineis Carthaginienſes miſêre. Ibi felici exped one & Gaditanos ab injuriâ [3] vindicavêrunt, & majorem part provinciæ imperio ſuo adjecêrunt. Poſteà quoque hortanti primæ expeditionis auſpiciis, [4] Hamilcarem imperatorem c magnâ manu ad occupandam provinciam miſêre: qui mag rebus geſtis, dum fortunam [5] inconſultiùs ſequitur, in inſ as deductus, occiditur. In hujus locum gener ipſius Haſdru

INTERPRETATIO.

a *Dum finitimi Hiſpaniæ populi conantur impedire incrementa novæ urbis, & ideò bellum gerunt in Gaditanos, Carthaginienſes miſêrunt auxilium conſanguineis.*

NOTÆ.

diſſipatos legibus devinxit, tum omnium primus hâc in regione occupavit tyrannidem. Florebat id temporis maximè Oſiris, primus rex Ægypti, *ex Diodoro*; qui Dionyſius Ægyptius dictus eſt. Ille, domito terrarum orbe venit in Hiſpaniam, prælioque cum Geryone commiſſo ad fretum Gaditanum, Geryonem occîdit. Deinde Geryonis filii aucti opibus, per Typhonem Oſiris fratrem, corruptum muneribus, Oſirim occîdi curârunt; quare Orus, & ipſe Hercules Lybius nuncupatus, cædem paternam morte Typhonis ultus, peragrato terrarum orbe, in Geryones movit; qui cùm ſe locis munitis tenerent, Orus, ut innoxio ſanguini parceretur, cum ſingulis ſeparatim congreſſus, omnes occidit.

1. *Non triplicis naturæ.*] Vult Servius Geryonem dictum trimembrem, quia tribus præfuit inſulis, quæ Hiſpaniæ adjacent; Balearicis majori, minoríque, & Ebuſæ.

2. *Gaditani.*] Paulò poſt Carthaginem conditam, Phœnices, qui jam ſæpiùs, mercium causâ, in Hiſpaniam venerant, inſulam Gades occupârunt; quò verò fac in continentem ipſis tranſmittere lic admonitos ſe finxêrunt in ſomniis, ut H culis ſacra transferrent in Hiſpani quare condendi Templi obtentâ facu te, oppidulum, ubi nunc Medina Sid cernitur, conſtruxêrunt; quò cùm in hominum multitudo allecta, cæremo rum apparatu, commigraret, ad magnitudinem excrevit. *Ita Strabo.*

3. *Vindicavêrunt.*] Jam Balearicas ſulas, & Ebuſam, Maherbal eorum in rator ſubegerat.

4. *Hamilcarem.*] Cujus virtute finis Lybico impoſitus, ſæpiúſque cum Ron feliciter dimicatum eſt; cognomen illi ca fuit.

5. *Inconſultius ſequitur.*] Alii aliter mortem referunt. In mediâ hoſtium fortiter dimicans occubuit, *ex Oroſio*, Helicem urbem obſidet. Ab Oriſſone R qui ſuppetias illi ferre ſimulabat, in fu verſus periit in flumine, *ex Diodoro.* quis ob currus facibus plenos perterref in pugnâ cecidit, *ex Zonarâ.*

mittit

itur; qui & ipſe [1] à ſervo Hiſpani cujuſdam, ulciſcente do-i injuſtam necem, interfectus. [2] Major utroque Annibal :rator, Hamilcaris filius, ſuccedit. Siquidem utriuſque res is ſupergreſſus, univerſam Hiſpaniam domuit: inde Roma-llato bello, Italiam per annos ſexdecim [3] variis cladibus avit: cùm intereà Romani miſſis in Hiſpaniam [5] Scipioni- primò Pœnos provinciâ expulêrunt: poſteà cùm ipſis Hiſ-s gravia bella geſsêrunt. Nec priùs, perdomitâ provinciâ, m Hiſpani accipere potuêrunt, quàm [5] Cæſar Auguſtus, omito Orbe, victricia ad eos arma tranſtulit, populúmque arum ac ferum, legibus ad cultiorem uſum traductum, in iam provinciæ redegit.

NOTÆ.

A ſervo.] Multis rebus præclarè à Gallo quodam in hoſpitio noctu ıs eſt, ut habeant Polybius & Livius. tamen ab Hiſpano occiſum volunt, domini mortem ulturus, Aſdrubalem operantem ad aras obtruncavit: rehenſus deinde haud alio, quàm ſi ſet, vultu fuit: tormentis quoque laceraretur, eo fuit oris habitu, ut tis ſpeciem præberet. *Ita Livius.*

Major utroque.] Subactâ intra flu- Iberum Hiſpaniâ totâ, & captâ Sa- amicâ Romanorum civitate, bello co ſecundo initium dedit.

Variis cladibus.] Conſules plurimos P. Cornelium ad Ticinum, Sempro- ad Trebiam, C. Flaminium ad Thra- num lacum, ad Cannas denique Te- um Varronem & Paulum, donec Fa- Maximus cunctando rem, utcunque, uit.

4. *Scipionibus.*] Cneo & Publio, quos duo belli Fulmina vocant Auctores, à quibus ad Illiturgum Aſdrubal, Mago, & Amilcar victi, cæſáque uno die Carthaginienſium ſexcenta millia; deinde Hanno ad Indibile ſuperatus, iterùm Mago, & Aſdrubal, primùm ad Illiturgum, tum ad Mundam, denique ad Auringem, fugati: ſed tandem Publius Scipio à Magone, Aſdrubale & Maſiniſsâ ab Indibile victus, & occiſus eſt; & paulò pôſt Cneus, auditâ fratris morte, & ipſe victus, in prælio cecidit. At Publius Cornelius Scipio, Cnei filius, captâ novâ Carthagine, & Aſdrubale devicto, in Africam, Hiſpaniâ ſubactâ, bellum tranſportavit.

5. *Cæſar Auguſtus.*] De bello ab Auguſto Cæſare in Hiſpaniâ geſto ſuprà meminimus.

FINIS.

INDEX

PENE

MNIUM VERBORUM

UÆ IN *JUSTINO* LEGUNTUR.

r Numerus paginam, alter verò, vel alii ſequentes, paginæ lineam vel lineas (aut circiter) ſignificant.

A.

A Tergo ponere partem exercitûs, 10, 13.
tibus, 10, 15.
cipio Sicilia Cy- um patria fuit, 19
gio majeſtatis in itutem redacta, 3, 9
ris profugus, 194,
iâ abiret, 198, 18
oris fortunæ pro- lâ, 53, 14
A oſtibus quàm à fi- tutior, 94, 6
A lonymus 104, 19
A ritas 146, 6
ab 295, 1
ab s inſulis liberos mandant *Athenien-* , 35, 22
ab ebat 183, 20
ab ctâ 159, 20. 295, ;
ab ctis 299, 9
ab cto 171, 2
ab ctos 141, 17
ab xerat 308, 1
ab xiſſe 310, 9
ab t 36, 23
A lani 176, 5
ab et 33, 8
ab iſſent 24, 35
a it 29, 26

abjectæ, *plur.* 139, 17
abjecti, *genit.* 116, 14
abjectus 81, 23
abiere 310, 9
abjici 43, 24. 304, 24. 327, 7
abiit 69, 15. 203, 6
abire 36, 8. 155, 27. 336, 25
abirent 53, 8
abiret 76, 15. 198, 18
abiturum 155, 24
ablatis 209, 27. 210, 3
ablato 72, 18
ablatum 56, 8. 93, 17
ablegatus fuerit 9, 19
abnuentes 280, 2
abnuenti 236, 20. 293, 22
abnuerant 154, 19
abnuere 88, 5
abnuit 295, 4
abolendam 82, 29. 266, 6. 307, 14
aboleri 242, 14
Aborigines 313, 8
Aboriginum 285, 5
Abraham 298, 8
abrupta 49, 13. 207, 29
abrruptè 39, 6
abſciſſis 147, 24
abſcondita 102, 4
abſconditas 137, 18
abſens 55, 3
abſentè 315, 20. 309, 13. 310, 5. 312, 2
abſentem 247, 5

abſentiam 71, 8. 160, 1. 276, 27. 288, 31. 291, 12. ejus aucupantes, 229, 20
abſentibus 44, 11
abſentis 117, 18
abſolutionem 90, 3
abſolutionis 249, 2
abſolutum 248, 17
abſorbuit 233, 16
abſtineant 232, 16
abſtinebant 5, 4
abſtinentiâ 327, 5, 27
abſtinere 260, 2
abſtineret 236, 6
abſtinet 85, 22
abſtinuerunt 147, 5
abſtinuit 113, 7
abſtruſorum metallorum felices divitiæ, 324, 5
abſtulerat 201, 15
abſtulerint 174, 5, 11
abſtulerunt 284, 8
abſtulit 10, 23. 250, 12, 269, 17
abſumi 50, 13
abſumpſiſtis 242, 19
abſumpſit 27, 5. 208, 2
abſumpto 24, 28
abundante 25, 21
abundanti 203, 11
abundantiâ 206, 27. 207, 3. 303, 20. 321, 29
abundantiam 324, 2
abundantibus 165, 15.

abundaret 166, 30. 209, 20
abutens 143, 3
Abydo 37, 3
Abydon 37, 12
ac ſi 247, 13, 17. perinde, ac ſi 241, 12. non ſecus ac, 173, 18
Acarnanas 215, 24
Acarnanes 221, 3
Acarnaniæ 220, 5. 221, 6. 223, 9
accedebant 126, 4
accedebat 112, 9. 129, 7. 209, 23. 231, 19. 232, 12
accedere 32, 3. 131, 6. 190, 23. 294, 26
accederent 51, 25
accederet 83, 15. 159, 10
accedit 156, 18. 206, 8
accedunt 49, 21. 324, 15
accendebat 103, 4
accendit 136, 25. 155, 20
accenditur 30, 4. 189, 19. 295, 5
accenſam 96, 5
accenſi, *plur.* 144, 11. 205, 1
accenſos 146, 25
accenſus 99, 61. 306, 13
acceperant 89, 4. 113, 1.

acce-

acceperat 135, 23. 160, 13. 179, 13. 220, 6
acceperint 108, 10
accepêrunt 311, 1
accepimus 74, 10. 176, 8
accepiſſe 117, 10. 148, 28
accepiſſet 120, 6
accepit 8, 26. 9, 6. 24, 13. 118, 10. 119, 20. 121, 15. 127, 22. 132, 17, 136, 14. 147, 18. 247, 20. 256, 11. 320, 11. 327, 17
acceptâ, *ablat.* 17, 25. 122, 25. 155, 16. 156,5.159,20. 222, 26. 323,2. 395,19. *nominat. ſing.* 123,19. 168, 10
acceptam 242,14. 252, 4
accepti 133, 23
acceptis 34, 23. 56, 5. 66, 20. 138, 2.188, 14
acceptiſſimum 130, 6
accepto, *nomen.* 15, 4. 102, 49. 104, 25. 125, 15. 127, 27
acceptum 10,9. 13,20. 108, 8. 166, 6.272, 9
accepturus 136, 15
acceptus fuerat 320, 23
accerſito, *abl.* 2, 9
accerſitum 64, 12
acceſſerat 37, 20. 91, 9. 117,17. 148,24. 169, 2
acceſsêre 99, 8. 300, 14
acceſſeris 50, 16
acceſſione 5, 6. 66, 2. 279, 18
acceſſiſſe 134, 14
acceſſiſſet 159, 11.276, 15
acceſſit 10, 17. 119, 7. 149, 23. 158, 16. 192, 16. 238, 18
acceſſu 325, 20
acceſſura 191, 4. 206, 24. erat 76, 7
acciderit 191, 21
accidiſſet 139, 25
accipere 73,2. 100, 20. 108, 18. 143, 16. 148, 1. 329, 8
acciperent 57, 21. 59, 7
acciperet 61, 20
accipiant 63,21.88,21. 100, 2
accipiendo 153, 14
accipiendum 240, 18
accipit 210, 27
accipitris 218, 20
accipiunt 62, 6. 132,6. 136, 25
accitis 63, 11
accitus 118, 8. 262, 4. 298, 2. eſſet 187, 9
accivêrunt 254, 7
acclamantes 204, 23
acclamavêre 10, 5
acclinis 223, 23
accolis 136, 21
accuſans 39, 10
accuſarent 144, 11
accuſat 174, 4. 294, 22
accuſatus 40, 2. 69,15. 171, 18
accuſavêrunt 81,1.123, 9
acerba, *fœm.* 288, 19
Acerbæ 166,4,17.168, 2. 169, 21
Acerbam 167, 21
Acerbas 168, 6
acerbius 184, 1
acerbos 168, 2
acerrimè, *adv.* 36, 14. 108, 6
acerrimis literarum ſtudiis eruditus fuit, *Alexander* 227, 25
acerrimus 11, 13
Aceſinem, *amnem.* 121, 13
Achaiæ 47, 10
Achæi 233, 4. 238,13. 247, 14. 257, 3, 6. 258, 1, 16
Achæis 176, 3. 247, 21
Achæorum 211, 14. 230, 3. 247, 6, 19, 258, 4
Achæos 229, 8. 130, 5. 247, 5
Acherunta 113, 11
Acheruſium 11, 11
Achillis 160, 1
acie 53, 16. 72, 10. 100,22. 103,9.117, 24. 135, 2. 178,24. 180, 20
aciem, *exercitum.* 25, 7. 63, 16. 72, 5. 75, 23. 102, 24. 103, 7. 107, 4, 6. 20, 23. 139, 29. 141, 2. 163,1.178, 17.207, 20.233,20. 279,3. 306, 4. 315, 7. teli 72, 19
acies, *exercitus, ſingul.* 10, 16, 18.107, 13. *plur.* 31, 1
Acilius 242, 1
acquirere 47, 55. 105, 16. 211, 12
acquirerent 47, 6
acquireret 135, 5
acquiritur 221, 1
acquiſierat 153, 2. 293. 3
acquiſita, *neut.* 287, 4. *ablat.* 136, 7
acquiſitæ, *plur.* 58, 24
acquiſitis 211, 12
acquiſito 52, 9. 150,4. 210, 28
acquiſitos 6, 15
acquiſiturum 79, 17
acrior ventus incubuit 49, 11
acrior hoſtes 227, 6
acrius bellum 113, 10. ferrum 326,11. *adv.* 75, 23
Acropatos 132, 6
acta nox 208, 6. pueritiâ 98,21. *plur. ſubſtant.* 118, 8. 119,19
actæ, *plur.* 164, 1. *gen.* 53, 12
acti eſſent 214, 3
actionem 106, 25
actis, *adject.* 304, 4
acto, curru, 123, 2. in exilium 296, 6. in fugam 152, 3
actos 62, 31
actum, *particip.* 90, 1. 91,22. 114, 3. 193, 20. 204, 11. 278, 4
acturo 125, 5
acturos 10, 6.
286, 90
actus *accuſat.* 3
particip. 161,
187, 22
acuendos 207,
acuerentur labo
175, 17
acueret 45, 16
aculeos 88, 14
acuminis *oration*
27
ad, inſtar, *v.*
ad meliora
tempora ſe
vare 33, 22.
ſtremum 67,
pugnam, *id*
pugnaretur 1
ad ſepulturam
mere 40, 9.
tuenda 290,
ſua tuenda
36, 9. ad te
omnium int
aliquem 62, 1
metum cæte
147, 26. ad
ſpectum alicuju
dum aliquem c
cis 148, 4. ad
tium alicujus
quid alicui ad
279, 28. ad r
revocatus, *i.*
reatum ut ta
reus accuſaretu
15
ad abolendam i
famam 82, 29
nitiæ maculam
6. ſuperioribus
tiæ injuriam 3
adactis 84, 17
Adaſpios 116, 4
addictos 189, 8
addidiciſſet 22, 2
addidit 106, 15
addita *neut.* 9,
ablat. 204, 10.
12
additam 23, 7
additis *nomen.* 14
162, 2
addito, *ablat.* 161
279, 12
additum 245,4. e
30

a

:93, 5
162, 13
294, 20
41, 4. 117,
52, 20. 231,
19, 1. vocibus
mæ 30, 3
t 290,20. 308,
nt 170, 20
45, 20
90, 10
it 283, 11
298, 14
t 73, 8
,20.86,3.104,
79, 28. 294,7.
10
, *neut.* 63, 17.
35,27. 135,5.
1
12, 18
191, 26. 296,
m 153,5. 221,
79, 29
,18. 25,10. 60,
2, 24. 77, 11.
5. 120, 5. 125,
6, 24
94, 4
32, 11. 260,
320, 20
20, 11. 31, 1.
2. 91, 23. 183,
3,12. 196, 21.
9. 326, 4
0, 1
321, 7
52, 9. 124, 15.
19
128, 7
324, 10
e 49, 2
: 142, 8
135, 18
71,10. 76,12.
, *ablat.* 248, 6
re 46, 10
: 89, 9
ionibus 191,17.
16
, 9. 5, 11. 30,
2,4. 84,8.104,
nt 47, 11. 328,

adjecit 6, 16. 146, 6. 199, 7. 304, 29
adjectâ 18, 5
adjecto 146, 4
adjêrunt 177, 13
adjiciat 76, 11
adjicit 58, 4. 114, 19. 267, 12. 295, 1
adjiciunt 98, 8
adjiciuntur 135, 24
adiit 39, 16. 127, 31. 163, 16. 261, 2
adimat 63, 17
adire 287, 1
adit 164, 5
aditu 186, 1
aditus, *plur.* 9, 24
adjunctâ, *ablat.* 239, 4
adjungere 79, 9. 185, 23. 207, 26
adjungi 197, 15
adjungit 82, 29
adjunxit 308, 2
adjurat 202, 24
adjutores 135, 25
adjutos 64, 18. 221, 17
adjutus 219, 23
adjuvabat 62, 25
adjuvandus foret 90 13
adjuvantibus 263, 6
adjuvat 56, 4
adjuvent 63, 16
adminiſtrando 226, 6
adminiſtrant 326, 9
adminiſtrari 51, 8. 140, 23
adminiſtrat 42, 15
adminiſtratio 28, 16 300, 10
adminiſtratione 272, 16
adminiſtrationem 42 24. 143, 5. 220, 4. 275,3. 276,5. 315,8.
adminiſtrato, *ablat.* 75, 16
adminiſtret 232, 17
admirabile 22, 4. 190, 1
admirabilem 149, 1
admirabiles 154,4. 200, 8
admirabili 264, 2
admirabilis 70, 7. 148, 25. 299, 1
admirabiliter 14, 4
admirabilius ſit 100, 9

admirantes 209, 11
admirantur 58, 12
admiratio 23, 29. 121,10. 148,7.180, 9. 192, 9, 11. 271, 9
admirationem 6, 10. 97, 19. 179,3. 203, 18. 206, 10
admirationi 114, 9
admirationis 50, 11. 206, 6
admiratus 9, 10
admiſiſſe 82, 15
admiſiſſet 146, 17
admiſſi, *plur.* 156, 30
admiſſis 174, 23
admiſſum 277,3. ſit 98, 13
admiſſurum 145, 7
admittere 100, 21
admitti 7, 8. 152, 1
admittit 16, 21. 249, 10
admodum 41,8.75, 18. 86, 2. 108, 14.158, 20. 161, 4. 167, 3. 168, 13
admonentur 25, 4
admonere 103, 11
admonet 63, 18. 103, 5
admonita eſſet 30, 16
admonitus 9, 19. 53, 24. 199, 18. 252, 11
admonuerat 97, 16
admovebat 170, 5
adoleſcens 13, 12. 41, 8, 22. 91, 5. 161, 13. 248, 12. 278, 15. 279, 17
adoleſcente 321, 10
adoleſcentes 278, 5. 317, 20
adoleſcenti 200,3. 262, 1
adoleſcentiâ 317, 15
adoleſcentiæ 266, 2
adoleſcentibus 318, 2
adoleſcentis 31, 7. 70, 7. 136, 13
adoleſcentium 151, 9
adoleſcentulum 13, 10
adoleviſſet 9, 18
adoptaturus 87, 15
adoptatus eſſet 193, 3
adoptione 105, 18. 159, 3.283, 11
adoptionem 87, 18. 292 3
adoptionis 161, 11
adorare 97, 22. 322, 3
adorari 118, 13
adoratione 118, 16
Adores 268, 8
adoret 98, 22
Adraſtiis 100, 22
Adreſtas 120, 10
Adria 175, 14
adſcitâ 287, 21
adſtricta 324, 20
adſtruxerat 199, 3
advectis 61, 12
advecturi eſſent 178, 10
advehi 61, 12
advenæ, *plur.* 26, 9
advenas 19, 12. 25, 3. 169, 4
advenienti 277, 4. 290, 1
advenientibus 82, 6
adveniſſe 207, 20
adventante 35, 15
adventare 102, 9. 166, 11. 242, 12
adventaret 247, 13
adventu 13, 3. 22, 19. 30,19. 36,10. 59,5. 72, 7
adventum 71, 21. 119, 23. 125, 2. 137,11. 151, 11
adventus, *nom. ſing.* 69, 21. 114,19. 119, 4. 206, 23. *gen.* 196, 26. 206, 31. 277, 1
adverſa, *fœmin.* 58, 23. 199, 4. *neut.* 154, 9. 183, 27. 237, 12. 302, 2. *ablat.* valetudine abreptus 304, 31
adverſario 91, 19
adverſarium 91, 14
adverſi, *gen.* 36, 24
adverſis 89, 3. 170, 7. 191, 24. 237, 12
adverſo 38, 8. 55, 10
adverſum, *neut.* 46, 1
adversùm, *præp.* 20, 21. 83,24. 161, 9. 191, 21. 301, 1
adverſus aliquem mitis 79, 24. adverſus

ſus hoſtes iracundus, 79, 22. adverſus aliquem melioris fidei eſſe 82, 18
adularentur 125, 4
adulatione 130, 219. 23, 2. 235, 6
adulationem 106, 26
adulationibus 241, 26
adulatur 159, 8
adulentur 84, 11
adultam 28, 1. 42, 12. 161, 13
adulteratè 321, 9
adulterio 44, 22. 56, 13. 187, 18. 301, 18
adulterium 12, 19
adultero, *nomen.* 12, 22. 77, 23
adulterum 216, 16
adultis 190, 14. 275, 3. 317, 10. 320, 29
adultus 137, 4
adultum 311, 20
adunata, *fœm.* 36, 2
adunatis, *ablat.* 63, 23, 75, 6. 150, 7. 152, 24
adunato exercitu 99, 15. 113, 17. 201, 10
advocatâ 30, 2
advolâſſet 216, 8
advolat 217, 12
Æacidâ 143, 17
Æacidæ, *gen.* 144, 3
Æacidarum 97, 15. 98, 21. 126, 17. 127, 15. 161, 7
Æacides 161, 1
ædem 179, 27
ædes, *acc.* 14, 7
Ædeſſam 74, 13. 207, 24
ædificare 37, 27
ædificaverat 132, 4
ædificia 35, 12
ædificiis 35, 19
ædiles 185, 2
ædium 287, 24
Ægeas 75, 4
Ægeatas, *ibid.*
Ægeo 28, 2. 307, 11
Ægeum 28, 2
Ægeus 27, 20
Ægialium 308, 1
ægrè 7, 8. 24, 29. 91, 12, 24, 27. 107, 8. 120, 7
ægri, *gen.* 197, 24
ægri 262, 15
ægritudine 249, 5, 19. 279, 17
ægritudo 197, 9
ægro 197, 15
ægrum 222, 15
Ægypti 5, 1. 671, 106, 4. 159, 5. 158, 26. 217, 5. 219, 8
Ægyptii, *plur.* 269, 14, 17
Ægyptiis 19, 10. 21, 4. 270, 10
Ægyptio 71, 2
Ægyptiorum 14, 6. 269, 16
Ægyptias 19, 9. 236, 5
Ægyptium 20, 19. 292, 1
Ægyptius 22, 17
Ægypto 22, 27. 135, 22. 236, 4. 230, 1. 260, 2, 3
Ægyptum 5, 2. 14, 6. 19, 15. 20, 12, 20. 46, 17. 105, 8. 135, 27
Ægyptus 132, 1. 269, 9
Æmilium 242, 10. 255, 2
Æmilius 244, 18
æmula, *fœm.* 185, 26, 189, 7
æmulari 73, 13
æmulatio 68, 14. 249, 1
æmulatione 42, 9. 129, 24. 143, 3. 153, 3
æmulationem 46, 5. 127, 6. 190, 12
æmulationis 228, 19. 282, 8
æmulator 68, 24
æmuli, *plur.* 237, 1
æmulis, *abl.* 183, 1
æmulo 249, 12. 264, 1
æmulorum 111, 11
æmulos 84, 14. 131, 29. 182, 7. 237, 9
æmulum 91, 21. 56, 11. 96, 22. 134, 14
æmulus 293, 27. 308, 14
Æneâ 176, 5
Æneam 244, 8
Æneas 315, 5. 316, 2
Æolidum 49, 22
æquabat 33, 10
æquales 93, 12
æqualis 324, 14
æqualitas 16, 12. 129, 28
æqualitate 43, 3
æquas pacis conditiones 239, 6
æquata, *neut.* 43, 3
æquis conditionibus, 195, 4. legibus, 196, 2
æquo animo 147, 7, 237, 3. jure 37, 7. 196, 18. 322, 16. marte 46, 22
æquor, *mare,* 37, 16
æquum 123, 24. eſſe, 261, 4
ærariæ, *gen.* 272, 19
ære 126, 10, 272, 20
æris 326, 3
aëris 271, 11. 324, 14
ærumnæ, *plur.* 171, 6
ætumnarum 193, 16
æs 88, 14. 123, 16
æſtimandos 234, 9
æſtimat 84, 15
æſtimatio 117, 8
æſtimatione 57, 14
æſtivi, *plur.* 19, 16
æſtivos 85, 5
æſtu 111, 4. periculorum 198, 14. ſe liberarum ait. *Alexander* 107, 10
æſtuante rege 17, 11
æſtuariis 324, 8
æſtus, *nom. ſing.* 300, 8, 9. maris, *gen.* 49, 20. 50, 6. *accuſat.* 327, 8
ætas 59, 21. 67, 13. 71, 21. 121, 2. 170, 4. 317, 17
ætate 60, 4. 96, 14. 105, 6. 115, 13. 121, 3
ætatem 28, 1. 42, 12. 43, 15
ætati 215, 3
ætatis 31, 22. 56, 15. 72, 1. 76, 15. 94, 22
Æteâ 251, 5
æternitatem 43, 19
æternum 45, 8
Æthiopiam 6, 16
Ætnæ 49, 10, 21. 50, 6
Ætnæos 187,
Ætoli 112, 17 16
Ætoliam 139
Ætolis 314, 4. 221, 6, 9. 227, 9, 15
Ætolorum 2 256, 11. 2
Ætolos 201, 8 222, 1. 229
ævum 23, 29, 191, 11. 2
affatim 13, 9.
affectabant 28
affectabat 146
affectans 39,
affectantes 22
affectantibus 2
affectare 66, 4
affectat 291, 8
affectatæ, *gen.*
affectati, *gen.* 193, 13
affectos 9, 9
affectus, *adject.* 111, 10
afferenda 25,
afferentes 172,
afferre 170, 2
afferret 24, 2. 294, 12
afferri 8, 21
affinitate 79, 16 298, 2
affinitatem 20
affinitatibus 14
affinitatis 77, 8
affinitatium 16
affirmabat 205, 22. 2 227, 14
affirmans 100, 17. 191, 20. 312, 10
affirmant 180,
affirmante 320
affirmarent 139
affirmat 30, 5
affirmationem 2
affirmationi 12,
affirmaverit 97
afflicta, *fœm.* 2
afflictæ, *nom. p.*
afflictas 138, 4
afflictis 68, 15. 205, 1

327, 10
ſſes 214, 23
um 125,21.239,
plur. 137,8. 192,
323, 6. *ablat.*
,8. 184, 13. 90,
192,8. 193,18.
23. 194,21. 244,
253, 6. 285,
124, 26. 132,
145,13. 168, 20.
, *Juſtinus*, 25.
,10. 190,18,24.
,23,25. 226,2.
, 1
m 136,14,17,21.
,3. 185,22. 189,
190, 16
ni 243, 4, 251, 2
no 243, 12, 245,
288, 1
nos 284, 25
nus 243, 6, 13.
3, 8
um 172, 9. 188,
169, 3, 16. 170,
. 172, 7. 184,29.
6, 13
emnonis 160, 11
216, 1
nocle 131, 18.
9, 3. 192, 24
hoclem 157, 9.
2, 13. 193, 15.
5, 1
hocles 187, 1.
5, 5. 232,4. regis
ceri junctus, 231,
hocli 188, 9, 11.
9, 16
hocliæ, *genit.* 231,
hoclis 192,17, 18.
3,7. 194,22. 195,
198, 5
s 142, 18
ant 123, 25. 131,
antur 197, 29
atur 241, 27
dis 68, 5
dum 39, 6. 205,

Agenoris 132, 16
agente 99, 12
agenti 102, 7
agere 100,18. 140, 13. 162,7. 242,10. 243, 19. 321, 16
agerent 43, 9. 173, 10
agerentur 99, 6
ageretur 38, 13
Ageſilai 68, 23. 70, 11. 72, 7
Ageſilao 68, 10
Ageſilaum 67,6,11. 68, 9. 69, 19
Ageſilaus 69, 24
aggerationibus 21, 2
aggrederetur 205, 20
aggredi 9, 27. 71, 20. 100, 9
aggrediebatur 108, 5
aggreditur 24, 3. 36, 33. 41,7. 83,4,88,7. 97,4. 167,14. 168,1. 175, 7
aggrediuntur 75, 22 201,8. 290,14. 310, 6
aggreſſi fuerant 53, 16.
ſunt 63, 25
aggreſſis 79, 2
aggreſſuros 137, 20
aggreſſus, *adj.* 29, 22
agi 10, 4. 39,11. 140, 22
Agidis 56, 12, 111, 8
Agis 111, 16
agit 67, 22. 68, 6. 106, 21. 139, 19. 192, 6
agitant 141, 13
agitantem 226, 11
agitâſſet 83, 10
agitâſtis 142, 16
agitat 84, 15
agitatis, *verb.* 34, 29
agitato regno 9, 14
agitatus 204,9. eſt. 170, 1
agitur 30, 17. 281, 20. 296, 10
agmen 75, 1. 112, 11
agmina 122, 2. 168, 5. 174, 3
agmine 23, 20. 28, 4. 214, 8
agmini 33, 3
agminibus 204, 3
agnito 137, 8

agnitus 327, 15
agnoſcere 126, 17
agnoſcis 171, 10
agnovit 9, 13
agreſtes, 206, *ult.*
agreſti 317, 6. 327, 20
agri, *plur.* 97, 24. 280, 19
agris 81, 6. 196, 10. 320, 15
agro 237, 19
agrorum 154, 26. 155, 2. 192,6. 269,8. 320, 18. 326, 9
agros 47, 9, 24. 48, 2. 59, 4. 68, 6. 70, 12
agrum 20, 8. 43, 8
agunt 82, 9
aguntur 58, 27. 63, 25. 83, 19. 101, 5. 111, 7
Ajacis 325, 17, 20
ait 10, 6. 15, 15. 16, 19. 30, 13. 66, 15. 107, 10
alacriores 10, 3
alacritas 31, 1
alacriùs 10, 12
alatur incendium undis, 49, 22
Albam 316, 6
Albanis 308, 6, 16
Albano 308, 7
Albis 179, 2
Alcetâ 138, 6
Alcetas 135, 26
Alcibiade 52, 15. 59, 13. 62, 6
Alcibiadem 58, 9. 59, 3, 8
Alcibiades 52, 12. 55, 3. 56,3,12,33. 57,9, 13. 58, 25
Alcibiadi 59, 16
Alcibiadis 56, 10
alebantur 73, 18
alendos 319, 3
aleretur 50, 2. 327, 7
Alexander 76, 14. 78, 3,10. 91,25. 92,29. 93,3. 97,22. 99,2,27 gratiarum actionem, ab hoſte ſupervaca- neam eſſe reſpondit, 106, 24
Alexandri 22, 12. 24, 30, 31. 75, 30. 77,
19. 90,20,23. 91,18. 96,11. 97,20. 98,3. 100,23,24. 102,17. 104, 1
Alexandria 185, 26
Alexandriam 106, 3. 116,10. 132,6. 288, 13
Alexandrini, *plur.* 232, 6. 288, 13
Alexandrinis 288, 9
Alexandro 75, 15. 76, 1. 77,10. 78,2. 95, 3, 4. 96,20. 101,6. 14, 17
Alexandros 91, 4. 129, 23
Alexandrum 6, 17. 77, 18. 85,24. 87,9. 89, 17. 91, 18, 20, 28. 92, 17
alia, *neut.* 6, 14. 71, 18. 79, 1, 2. 99,22. 143, 14. *bis. ablat.* 15, 14. 327, 25. *nominat.ſing.* 129,17. 178,23. 236,8. 311, 11
aliæ 19,10, 11. 23,12. 36, 1. 106,9. 144,5. 300, 16
aliam 107, 4. 141, 7. 302, 16. 227, 2
alias 49, 18, 19. 233, 15. 305, 14
aliàs, *adverb.* 49, 15
alibi 191, 9
alicujus 100, 15
alienâ, *abl.* 63, 4. *neut.* 189, 26. 279, 27. 282, 3. 291, 7
alienæ, *gen.* 264, 14
alienam 56, 23
alienaſſet 166, 4
alienatis, *abl.* 135, 16
alienatum 66, 16
alienavit 12, 20
alieni, *gen.* 22, 1. 98, 19. 298, 10
alienis 218, 20. excu- bare ſedibus 84, 9
Alieno, *nomen.* 22. 9. 272, 6
alienum 21, 19. 123, 16
alii *in dativo.* 12, 20. 126, 11. 294, 25

alii,

alii, *in plural.* 60, 26. ter 96,2,4. 118, 2
aliis 12, 7. 16, 24. 12, 12, 24. 24, 24. 75, 5
alimenta 88, 3. 115, 9
alimentis 327, 4
alimentorum 19, 16. 117, 19
alio 74,10. 87,12. 234, 14
alio bellum tranſlaturus 227, 12
aliorum 63, 31
alios 5,6. 42,17. 82,10. 85,17,18. 89,20. *bis.* 92, 17
aliqua, *neut.* 63, 17. 241, 9
aliquam 241, 7
aliquando 20, 6. 120, 14. 320, 27
aliquantiſper 13, 7. 51, 11. 310, 7
aliquantò *adv.* 212, 8. 221,15. 282,10. *adj.* 308, 21
aliquis 241, 8
aliquem 169, 16. 227, 3
aliqui 30, 13
aliquid 6, 5. 32, 25. 62,21. 240,21. 257, 1
aliquis 129, 29
aliquo 39, 27. 90, 13. 210, 10
aliquod 272, 14
aliquos 179, 19
aliquoties 306, 15
alit 80, 9
aliter 36,26. 37,7. 50, 1
alites 37, 22
alitibus 8, 24
alitus 327, 23
aliud 10,23. 60,19. 67, 12
alium 60,21. 66,20
alius 92, 4. 60, 21. 121, 2. *bis.* 3. *bis.* 130,13. 242,4. 310, 21
allatum 73, 8
allegat 152, 4
alligandi 148, 17
alligarentur 201, 6
alloqui 140,14. 141,23. 311, 6
alloquio 92,23. 174,21. 193, 2. blandus, in negotio juſtus, in imperio moderatus, *Hiero*, 200, 8
alloquitur 103,20. 124, 5
alluſit 8, 27
Alpes 181, 2
Alpium 204, 1
altaria 160, 11. 177, 11
altaribus 202, 13
alter 5, 1, 2. 30, 8,9. 60, 14. 147, 11
alterâ, *abl.* 51,13. 57,4. 152, 18. 197, 22
alteram 106,23. 120,9
alteri, *in dativo*, 29, 2. 147, 11. 222, 29. 294. 2,9. *bis.* 296,6. *bis.* 317,9. *bis.* *in plural.* 178, 1. *bis.* 234, 17. *bis*
alterius 69, 20. 83, 14. 84, 10. 127,22. *bis.* 131, 5
alternabatur 272, 8
alternis 23, 21
alterno, *abl.* 296, 5
altero, *adj.* 21, 6. 29,2
alterum 16, 15. 43, 6. 61, 17. 146, 17
altiſſimam 171, 12
altitudine 206, 12
altitudinis 119, 16
altitudo 50, 10
altius 85, 12. 165, 7. 306, 18
altore 79, 14
altos, *part.* 285, 8
altum, *mare.* 167, 19
alveo 251, 6
aluêre 199, 17
aluerit 66, 13
alumine 272, 1
Amadis 124, 19
amara, *fœm.* 167, 16
amari, *verb.* 93, 7
amarior 246, 6
amariorem 152, 9
amarius 98, 17
amarum 117, 23
Amazones 23, 19. 308, 16
Amazonum 19, 6. 23, 30. 24,2,4,5,33
ambigebat 229, 17
ambigerent 16, 10
ambigeri 122, 20
ambiguo 198, 9. 244, 22
ambitio 4, 3
ambitione 7, 8. 127, 7
ambitioſæ, *gen.* 231, 18
ambitioſus 159, 1
ambo 219, 27
amborum 67, 16
Ambros 121, 15
amici 117, 16. 122,11. 125, 18. 126, 31
amicior 32, 19
amicis 15,1. 17,20. 93, 6. 99, 18. 115, 28. 116, 6
amicitiâ 272, 4
amicitiæ 41,6. 123,19. 142,28. 146,26. regiæ cujus palmam tenebat, *Clitus* 117,3
amicitiam 37,25. 57,1. 89,17. 112,16. 113, 9. 154,18. 168, 22. 180, 19
amicitiarum 56, 17. jura non fide ſed ſucceſſu ponderantes 192, 21
amicitias utilitate, non fide colebat, *Philippus* 92, 24
amices 9, 15. 89, 17. 194, 23
amicorum 91,24. 93, 5
amicos 30, 12. 60, 27. 63,6. 96,6. 104,13
amictum eſt 314, 12
amiculo 148, 5
amicum 12,19. 116,9. 117, 11
amicus 88,10, 284,10. 289, 1
amiſerant 47, 4, 11
amiſerat 68, 18. 202, 24
amiſêre 31, 17
amiſerit 9, 21
amiſêrunt 246, 6. 304, 15
amiſiſſe 72, 19
amiſiſſet 31, 14
amiſit 154, 22. 173, 17
amiſsâ, *ablat.* 41,18. 66, 18
amiſſæ 58, 2 210, 28
amiſſam 94,27. 215, 20
amiſſas 141,
amiſſi 15,5. 52, 11. 211, 2
amiſſionem 8,
amiſſis 25, 20. 55,9. 59,9. 154, 23
amiſſo 13, 16. 53,21. 73, 6, 9
amiſſorum 45, 2. 204, 30
amiſſos 111, 1
amiſſum 129,6 291,3. 311,
amittere 22, 16
amitterent 69, 3
amitterentur 1
amitteret 31, 1 10. 218, 12
amitti 114, 2
amittit 158, 2 19. 218, 4
amittunt 53, 7
Ammonis 14, 7 30
amne 323, 2
amnem 23, 3. 1 116, 11. 12
amnes 132, 14 13
amnis 251, 12. 13
amnium 324, 7
amœnitate 102,1 3. 271, 5. 32
amœnitatem 13
amœnius 286, 1 17
amor 12,14. 51, 4
amore 12,20. 3 16
amorem 153, 16
amoris 106, 16.
amotâ 105, 6
Amphiction 27,
Amphilochi 326
Amphipolitanâ 10
Amphipolitanum 26
Amphiſtratum 3

amphoras 252, 23
amplæ, *plur.* 19, 1
implecti 117, 14
implexæ 103, 20
implexantis 295, 8
implexas 177, 10
implexata 203, 3
implexis 197, 21. 226, 14
mplexu 321, 10
mplexus *partic.* 16, 5. 192, 23. 202, 31.
mpliandi 196, 24
mpliare 262, 2
mpliaverat 156, 7
mpliavit 77, 15
mplior 206, 9
mpliora 66, 2
mpliorem 191, 1
nplitudine 6, 8
npliùs 30, 14. 43, 5. 53, 10. 71, 23. 155, 22
nplo 260, 8
nputari moras jubent 206, 22
nputatum 13, 24. 204, 26
mulio 318, 3
mulius 316, 9, 15
myntæ 76, 14. 77, 7. 78, 24
myntam 76, 9, 11. 77, 16
myntas 75, 29. 77, 9. 78, 11. 117, 25. 132, 18
ı 10, 5, 16. 15, 15. 30 13. 35, 1. 58, 18. 61, 14. 67. 7. 72, 23. 100, 9
naxarcho 125, 8
naxilaus 51, 2
ıceps 22, 23. 36, 15. 103, 13. 122, 13. 183, 15
chora 148, 28
choræ 149, 3
choram 149, 10
cillâ 199, 14. 277, 4
cillis 144, 16
cipiti 214, 28. 257 23
ıdragoram 303, 4
ıdragoras 115, 17
ıdromachen 160, 8
fractu 266, 11
angulo 208, 12. 320, 13
anguſtam 213, 8
anguſtias 13, 21. 33, 15. 34, 7. 36, 3. 52, 15. 82, 6. 84, 20. 102 8
anguſtiis 71, 22. 91, 16. 158, 12
anguſtis 49, 1. 50, 1. 195, 8
anguſto 327, 1
anhelantem 87, 7
animadverſo 240, 22
animadvertentes 84, 23
animadverteret 261, 6. 322, 7
animadvertiſſet 34, 24. 122, 2
animadvertit 317, 5
animalia 20, 2, 17
animati eſſent 139, 5
animatum 46, 3
animi, *plur.* 53, 14. 158, 10. 172, 14. 180, 2. 191, 17. 192, 3. 109, 22. 324, 19. *gen.* 88, 5. 105, 5. 106, 27
animis 46, 5. 64, 6, 77, 8. 88, 15. 103, 13. 114, 6. 216, 13. 238. 18
animo, *nomen*, 32, 9. 34, 6. 80, 9. 83, 10. 86, 7. 92, 32. 106, 1. 114, 1. 118, 9. 263, 1
animorum 32, 1. 60, 8. 72, 1. 96, 2. 99, 23. 134, 9. 196, 3. 218, 8
animos 8, 11. 29, 13. 79, 3. 97, 10. 105, 3. 130, 24. 139, 4, 23, 24. 162, 9. 306, 3. accendit 136, 23. acuerit 45, 16. fregit 36, 17. luporum animos inexplebiles ſanguinis divitiarumque jejunos habere. *Romanos* 285, 9
animoſis 105, 1
animum 9, 14. 23, 9. 75, 25. 109, 14. 162, 6. 182, 8. 201, 23. 205, 18. 260, 11. ſenis obſidebant 311 13
animus 10, 17. 16, 3. 69, 23. 93, 9. 117, 8. 126, 25
anni, *gen.* 271, 8. 273, 8
Annibal 173, 6. 225, 11. 228, 17. 238, 17. 239, 1
Annibale 227, 1, 10. 232, 12. 238, 4. 240, 20. 241, 9. 243, 7
Annibalem 229, 1. 234, 7, 15. 237, 11. 239, 11. 26. 240, 1, 4
Annibali 242, 15
Annibalis 237, 1. 8. 239, 11, 15. 241, 25. 252, 9. 253, 1
annis 7, 4. 22, 29. 24, 34. 44, 6. 48, 8. 92, 15. 108, 13. 121, 7. 143, 21
annîterentur 194, 5
anno 43, 6. 47, 14. 108, 8. 190, 14. 233, 11. 275, 19
annorum 108, 10. 158, 13. 161, 13. 172, 8. 225, 4
annos 6, 10. 10, 26. 14, 3. 22, 23. 23, 5. 30, 6
annuas *adj.* 42, 25
annuis *dat.* 28, 16
annuum 126, 18. 142, 3. 165, 13
annuo vectigali 129, 11. 169, 65
annuos 61, 23. 71, 5. 252, 27
Antandro 192, 18
antè actis 64, 1
antecedat 261, 5
anteceſſerunt 254, 3
anteiret 6, 11. 7, 10
antelucano tempore 9, 29
Antenore 175, 13
anteponens 295, 23
anteponeret 139, 20
antequàm 86, 4. 169, 29
anteſignanis 207, 25
antidota 276, 5
Antigoni 140, 5. 142. 4, 20. 150, 7. 216, 16
Antigono 132, 7. 135, 14 138, 7. 139, 2. 148, 24
Antigonum 135, 13. 139, 48, 23. 141, 1, 19. 148, 23
Antigonus 124, 19. 139, 28. 140, 6. 142, 27. 146, 5, 6, 15. 147, 1
Antiochenſes 263, 5. 264, 17. 291, 9
Antiochenſibus 263, 1
Antiochi 132, 12. 149, 8. 220, 7. 237, 1. 261, 2. 274, 3. 292, 3, 6. 302, 15. 306. 1
Antiochiam 149, 8. 218. 13. 293, 9. 294, 14. *bis.*
Antiocho 148, 26. 159, 9, 14. 201, 2, 20
Antiochum 209, 1. 218, 14, 21, 27. 219, 3
Antiochus 218, 16, 26, 29. 219, 7, 15, 23
Antiopâ 24, 6
Antiopæ 24, 9
Antiope 24, 4
Antipater 111, 6. 126, 21. 131, 21. 134, 13. 135, 14
Antipatri 101, 6. 111, 7. 124, 20. 132, 13. 134, 7
Antipatro 89, 17. 133, 20. 134, 9. 135, 11. 151, 3, 12. 152, 19
Antipatrum 124, 20. 130, 18. 135, 8, 24. 137, 12, 16. 140, 5
antiqua *neut.* 101, 13. *abl.* 270, 1
antiquæ 78, 8
antiquam 83, 7. 234, 19. 250. 6, 8
antiquiore 104, 26
antiquiores 4, 10. 21, 4
antiquis 50, 11, 13

antiquiſſima *fem.* 19, 8.
antiquitas 26, 16. 49, 14
antiquitatis 113, 6
antiquius 294, 16
antiquo 199, 13
antiſtites 105, 17, 18. 207, 18
Antonii 312, 18
Antonio 300, 21
Antonium 310, 2
Antonius 311, 20
anuli 322, 21
anulum 127, 8. 148, 28. 149, 4
anulus 149, 2
anum 272, 10
anxiè 8, 26
anxium 198, 9. 317, 19
anxius 198, 9
Apamenii 291, 11
aperiendas 221, 13
aperit 190, 18
aperiunt 258, 8
apertâ *abl.* 64, 16. *neut.* 207, 21
apertæ forent 321, 7
apertè 62, 10. 64, 5, 21. 92, 39
aperto 48, 11
aperuère 99, 2. 169, 20
aperuit 321, 11
apes 199, 16
Aphella 193, 3
Aphellas 192, 23
Apis 12, 6
apim 137, 6
Apolline 136, 27
Apollinem Delphicum 43, 17. 45, 3
Apollini 92, 11. 149, 9.
Apollinienſes 87, 14
Apollinis 35, 7. 81, 8. 148, 27. 177, 2. 205, 25
apparatibus 90, 15. 91, 2. 92, 19
apparatis *artic.* 10, 3
apparatu 22, 26. 31, 20. 97, 4. 182, 17
apparatui 96, 11
apparatum *ſubſt.* 104, 7. 139, 23. 240, 15, 281, 8
apparatus *ſubſt. plur.* 53, 11. 73, 15. 114, 18. 287, 15. *ſing.* 67, 16
appareret 96, 15. 147, 24
apparuère 108, 14. 127, 19
apparuerunt 179, 3
apparuit 8, 28. 31, 9
appellans 140, 14
appellant 130, 23. 314, 11
appellantes 23, 20
appellari 89, 11. 127, 28. 147, 1. 250, 7. 302, 18
appellat 202, 23. 277, 20
appellata eſt 119, 15. 177, 7. 314, 5
appellati *plur.* 251, 13. 326, 13
appellatione 159, 4
appellatum 270, 4
appellatur 138, 6. 152, 16. 198, 4. 262, 5. 298, 9
appellatus eſſet 205, 7
appellaverunt 165, 10
appellavit 115, 2. 269, 1. 314, 9
appetitur inſidiis 293, 18
appetitus matris inſidiis occumbit, *Alexander* 78, 10
appetivère 276, 5
appetunt 21, 16
Appio 164, 16
applicato 105, 1
applicato captivo 109, 9
applicituri erant 34, 27
applicuit 24, 6. 121, 10
Apolloniâ 146, 8
appropinquante veſpere 237, 15
Appulis 112, 15, 17, 19. 113, 2. 3, 6. 165, 12
appulſum 325, 21
appulſus *ſubſt.* 168, 7
apricitas 271, 11
apricitatis 271, 9
apte 20, 4
apti *plur.* 99, 11
aptior 66, 8. 171, 6
aptiorem 245, 7
aqua *abl.* 123, 8. 126, 14. calidâ lavari, à Romanis didicère, Hiſpani 324, 28. *in nom.* 271, 14. 326, 10
aquæ, *gen.* 271, 12. *plur.* 21, 1
aquam 20, 16. 320, 9, 10
aquarum 20, 6, 21. 27, 4. 50, 7. 241, 14. 303, 20
aquila 156, 26. 187, 24. 200, 5
aquilæ, *plur.* 127, 19
Aquileiam 251, 11
Aquilium 281, 5. 282, 2
Aquilius 273, 13. 280, 16
aquis 10, 15. 233, 14
Arabiæ 132, 2. 270, 3. 289, 2
Arabum 296, 23. 297, 3. 298, 15
Araci 44, 19
Aracoſſi 132, 17
aram 222, 18
arare 26, 13
araret 101, 14
aras, *ſubſt.* 51, 19. 99, 16. 123, 5. 202, 28
Arathis 268, 6
aratro 326, 5. 327, 19
Araxis 13, 4
Arbactus 7, 7. 8, 3
arbiter 155, 14
arbitrabantur 182, 5
arbitrabatur 126, 7. 167, 13. 202, 10
arbitrante 15, 7. 261, 7
arbitrantes 11, 5. 45, 4. 59, 9. 166, 18. 210, 1. 218, 26
arbitrarentur 43, 26. 139, 26. 155, 24. 210, 14
arbitrère 50, 17
arbitria 4, 4. 106, 11. 184, 16. 188, 7
arbitrio 81, 4. 143, 7. 235, 4. 296, 20
arbitris 32, 14. 184, 20. 218, 7
arbitrum 56, 25. 202, 6
arbores 271, 6
arboribus 271, 7
arborum 20, 3
Arcades 71, 10
Arcadia 137, 5
Arcadiæ 314, 7
Arcadum 71, 8
arcanorum 8, 16
arce 44, 24. 155, 20
arceantur 20, 22
arcem 81, 1. 144, 26. 15[…] 29. 183, 18. 185, 202, 33
arcere 100, 19
Arceſilaus 133, 1
arceſſendum 297, 6
arceſſerent 216, 6
arceſſiti 164, 4
arceſſit 8, 14. 52, 2 85, 26. 87, 11. 21 29
arceſſitam 143, 2
arceſſitis *partic.* 105, 169, 14. 214, 15
arceſſito 295, 17
arceſſitum 288, 13
arceſſitus eſſet 170,
arceſſunt 69, 20
Archagatho 190, 15. 19 19. 194, 92
Archagathus 194, 23
Archelaum 77, 20
Archeſilao 194, 23
Archidamus 71, 11
Archideum 77, 20
Archos 132, 20
arcis, *gen.* 18, 16. 21 24
arctoribus 287, 8
arctiſſimà 85, 23. 21 22
arctiſſimis 70, 23
arcus *gen.* 207, 25. *nc* 271, 4
ardentes 84, 1
ardentiſſimus 271, 10
arderent 19, 11
ardor 178, 21. 23 19
ardere 99, 16. 215, 1 301, 4
ardorem 45, 28
ardores 16, 16
ardua, *montium* 3c 7
Arean 201, 10
Arei 132, 18

arci

arenæ, *gen.* 6, 13. 167, 20
arenarum 14, 9. 49, 12. 148, 12
Argæo 75, 11
Argæum 137, 2
Argæus 75, 15
argentea 289, 26
argenteis 118, 19
argenteo 292, 7
argenti 42, 22. 83, 10. 88, 17. 209, 11. 250, 13
rgento 107, 23. 118, 19. 209, 18
rgentum 21, 15. 250, 10. 322, 13
Argonautæ *plur.* 251, 9. 307, 5
argonautarum 251, 7
argos 62, 18. 134, 4. 212, 10
guentes 189, 4
guit 193, 23
gumentis 21, 4. 317, 8
gumento 126, 23
gumentum 19, 19. 149, 9. 156, 20
rgyraſpidas 119, 2. 140, 9
rgyraſpides 140, 11. 141, 11
riarathe 263, 7. 275, 12, 278, 14. 279, 7, 22, 25
riarathem 278, 2. 279, 14
riarathes 93, 15. 263, 3. 278, 17. 279, 20
riarathi 134, 19, 225, 6. 262, 3. 279, 4
riarathis 274, 8. 279, 12
ida *neut.* 123, 7
ridæi 143, 1. 144, 25
ridæo 143, 18
ridæum 92, 16. 127, 1. 130, 5, 10, 21. 131, 17. 135, 16
ridæus 131, 23
etis 307, 1
iobarzenes 280, 3, 11
Ariobarzani 280, 8
Arios 300, 3
aris 170, 5
Ariſtæo 136, 10
Ariſtæum 137, 2, 5
Ariſtides 39, 29
Ariſtonici 279, 25
Ariſtonico 274, 1. 284, 22
Ariſtonicum 273, 10. 274, 6. 383, 12
Ariſtonicus 273, 2
Ariſtotele 127, 26
Ariſtotelem 118, 7
Ariſtotimo 214, 1
Ariſtotimus 214, 19
arma, *nomen.* 7, 13. 12, 8. 22, 3, 15. 23, 7. 24, 18, 13. 25, 7. 29, 17. 34, 14. 42, 3. 45, 14
armant 122, 21
armantur 59, 19. 317, 21
armare 244, 19
armâſſet 129, 24
armatam 123, 29
armatas 207, 23
armati 25, 3. 36, 1. 71, 22. 129, 29. 131, 2. 170, 16
armatis, *part.* 25, 17. 103, 2. 107, 16. 121, 16. 184, 18. 321, 8
armato, *ablat.* 71, 9
armatorum 35, 7. 36, 25. 178, 18. 204, 10. 276, 18. 289, 22
armatos 144, 16
armatum 41, 17. 131, 5, 26
armatur 136, 2
armatus 41, 19. 100, 1. 107, 24
armaverat 32, 29. 209, 6
Armenia 306, 20
Armeniæ 280, 4. 298, 1. 309, 3
Armeniam 286, 7. 306, 17. 308, 20
Armeniis 94, 28
Armenio 306, 23
Armeniorum 306, 16
Armenios 132, 20
Armenius 308, 18
Armenta 21, 9, 14. 308, 8. 315, 4. 327, 1, 28. 328, 3
armis 17, 21. 23, 14, 17. 29, 5. 39, 17. 41, 18, 56, 26. 63, 6. 65, 5
armorum 24, 16. 25, 6. 85, 9. 92, 15, 19. 107, 14, 24
Arpos 175, 15
arreptâ 148, 6
arreptum 117, 15
arreptus 304, 23
arripuit 107, 7. 218, 18. 231, 9
arrogantia 156, 18
arrogantiæ, *gen.* 137, 11
Arrubâ 19, 14
Arrybâ 160, 19
Arrybæ 86, 1
Arrybam 85, 28. 160, 13
Arſace 304, 23
Arſaces 302, 19. 303, 21, 26. 304, 2
Arſacidæ 40, 4. 226, 8
Arſacides 288, 29
Arſacis 303, 25
Arſinoë 158, 1. 200, 8. 203, 1, 17, 24, 34. 316, 4, 15
Arſinoës 159, 2
Artabani 41, 16, 23
Artabanum 41, 21
Artabanus 41, 3, 12, 19. 206. 8, 10
Artamenem 219, 16
artantibus freti litoribus Pyreneum coit. *Hiſpania* 324, 12
Artaphernem 32, 9
arta *neut.* 296, 19
Artaxerxe 41, 7. 64, 9
Artaxerxem 41, 9. 62, 8. 64, 20
Artaxerxes 41, 16. 64, 22. 65, 3. 70, 24. 94, 9, 18
Artaxerxi 41, 14. 64, 9, 12. 93, 12
Artaxerxis 66, 6
arte 19, 14. 100, 23. 159, 8. 172, 3. 185. 15. 240, 15. 284, 15
Artamenem 31, 25
Artamenes 31, 22. 32, 3
Artamiſia 36, 12
artes 5, 9. 12, 8. 70, 10. 185, 19. 269, 5
artibus 68, 20. 92, 30. 93, 11. 184, 9. 228. 9
articulos 197, 5
artifex 92, 24
artis 101, 18. 272, 29
Arvas 270, 19
Aruſpices 285, 5. 298, 7
Aruſpicum 199, 18. 250, 10
Aſcaloniorum 165, 12.
Aſcanius 316, 5
aſcendit 287, 17
aſciſceretur 315, 10
Aſia *in nom.* 8, 8. 22, 33. 135, 24. 273, 6, 16. 206, 23. *in abl.* 13, 1. 21, 6
Aſiæ 22, 9, 30. 23, 23, 26. 59, 18. 66, 4. 73, 23. 100, 5. 101, 2. 103, 5
Aſiam 22, 28. 24, 16. 25, 21. 38, 11. 51, 23. 56, 5. 58, 2. 59, 3. 66, 12
Aſiana *ablat.* 24, 34. *in neut.* 281, 11
Aſiani *nom. plur.* 242, 16
Aſiano 281, 5
Aſpaſiam 94, 8
aſpectu 67, 21
aſpera *fem.* 22, 15. 203, 17
aſperiorem 269, 19
aſperitatis 119, 16
aſperius, *cœlum*, 20, 4
aſpernante 135, 8
aſpernantibus 292, 4
aſperſerint 222, 1
aſperſi eſtis 142, 13
aſperum prælium 63, 3
aſpicerent 166, 13
aſſecutas 4, 20
aſſentante 117, 2
aſſentationem 241, 26
aſſereret 279, 24
aſſerunt 325, 16
aſſeveratione 207, 13

aſſidua bella 173, 2. contamina 75, 19. damna 41, 10. funera 61, 14. pericula 129, 6. res 326,7. ſcelera 311, 19. *abl.* conſuetudine 42, 20
aſſiduæ, *plur.* 180, 24
aſſiduas, injurias 172, 15
aſſiduè 226, 8. 282,20. 300, 1. 315, 1
aſſidui, *plur.* 240, 4. flatus 324, 11. imbres 108, 7
aſſiduis 71, 1. 89, 2. 161, 1. 165, 2. 181, 13
aſſiduitate 179, 24
aſſiduo colloquio 240, 1, 12
aſſiduum inter pares diſcordia malum 154, 1
aſſignant 301, 20
aſſignari 141, 20
aſſignat 146, 12
aſſignatæ ſunt 148, 20
aſſignatur 131, 22. 132, 8
aſſignaverat 37, 18
aſſignavit 308, 2, 6. 314, 10
aſſiſtentium 197, 26
aſſiſteret 41, 20
aſſoler 291, 8
aſſueſcerent 196, 8
aſſueti, *plur.* 23, 5. 226, 9
aſſuetum imperio 237, 3
aſſuetus 276, 11
aſſumeret 9, 29. 114, 24
aſſumit 41, 13. 114, 14
aſſumpſit 24, 11
aſſumptis 167, 11
aſſumpto comite 9, 34
aſſumptos 93, 22
aſſumptus eſt 304, 2
aſſumunt 14, 18
Aſſyria 299, 14
Aſſyriæ 263, 7
Aſſyrii 7, 3. 17, 10
Aſſyriis 8, 4. 268, 4
Aſſyriorum 4, 7. 22, 14, 34. 299, 5
Aſſyrium ſtagnum 165, 9
Aſteropæi 74, 9
aſtu 28,12. 88, 16. 100, 18. 288, 6
Aſtyagen 82, 17. 10, 8. 12, 23
at 17,26. 60,15. 78, 18. 125,13. 142,11. 255, 11
Athæ 83,8
Atheam 87, 21
Atheas 87, 13, 17. 88, 1
Athenarum 61,22. 62,1. 70, 19
Athenas 26, 14. 27, 3. 35,11. 39,17. 46,13. 52,7. 57, 10. 58, 6. 70, 14. 83, 20. 89, 18. 133, 18. 160, 15
Athenienſem 40, 15. 66, 17
Athenienſes 26, 1. 28, 4, 13. 29, 4, 6. 30, 19. 35,13. 47,25. 38, 17
Athenienſi 64, 17
Athenienſibus 24, 23. 28,8. 29, 16. 30, 18. 42, 2. 45, 17. 46, 16, 17
Athenienſis 31, 9, 18. 132, 22
Athenienſium 24,18. 26, 4,6. 28, 6. 29,14,17, 19. 34, 24. 36, 1. 38, 14
Athenis 28, 15. 39, 13, 19. 55,3. 60,20. 69,3. 179, 5
Athis 27, 2
Attali 232, 18. 273, 4
Attalicæ 273, 7
Attalicas 273, 11
Attalici 286, 21
Attalo 91,8, 22. 229,12. 263, 7
Attalum 90, 19. 130, 25
Attalus 91, 10. 118, 1. 131, 4. 233, 3. 272, 8
attaminet 184, 2
Atticorum 62, 22
Atticos 47, 15
attigiſſet 286, 9
Attilio 302, 13
attonita 211, 16, 244, 22
attoniti fortunâ 144, 17
attonitum 17, 15
attributis 166, 26
attritis viribus 165, 14
attritus 304, 18
attulerat 317, 20
attulerint 189, 10
attulerit 191, 2
attulerunt 169, 2
avaritiâ 248, 5
avaritiæ 168, 3. 273, 9
aucta 106, 1
aucti 38, 17. 46,19. 59, 2, 207, 5
auctis 149, 13. 181, 5
auctor 30,24. 31,18. 44, 19. 58, 14. 68, 16. 141, 5. 149,16. 125, 21. 185, 25, 214,17. 252, 19
auctore 82, 11. 97, 18
auctorem 17, 14. 35,21, 43, 17. 44,21. 60,22. 97, 5. 166, 15. 262, 3
auctores 75, 3. 89, 25. 123,29. 155,19. 176, 2. *Juſtinus* 196, 1. 212, 16. 221, 7. 223, 6. 277,5. 308,17. 325, 12
auctoribus 73, 15. 131, 24. 171,16. 196, 17. 208, 4
auctoritas 23, 22
auctoritate 56, 6. 179, 16. 230, 5. 292, 16
auctoritatem 111, 14. 135, 6. 249, 4
auctoritatis 147, 3
auctum 274, 10
auctus 137, 10. 180,22. 276, 20. 304, 27
aucupantes 229, 20
audacia 90, 2. 189, 25. 231, 17. *ablat.* 198, 3
audaciæ 31, 3. 143, 7
audaciam 36, 15. 218, 12. 256, 2
audax 203, 17
audendum 62, 21
audere 92, 4
auderent 159, 5
auderet 134, 10. 1[illegible] 23
audiebantur 173, 25
audientes 122, 20
audienti 117, 14
audientibus 97, 16
audierant 234, 10. 3[illegible] 19
audierat 101, 11. 1[illegible] 11, 311, 3
audierint 98, 12. 2[illegible] 22
audierunt 322, 11
audire 147,26. 282,[illegible] 8, 19
audiri 206, 9. 311, [illegible]
audiiſſe 207, 24
audit 156, 30
auditâ 8,20. 37,2. 9[illegible] 101,18. 104,13.[illegible] 23. 129, 2. [illegible] 10. 216, 15. [illegible] 13. 311, 5. [illegible] 8
auditis, *part.* 83,20. [illegible] 16,87,20. 97,22.[illegible] 8. 147,3. 193,23.[illegible] 19
audito, *part.* 7, [illegible] 16,25. 30, 19. 3[illegible] 52, 20. 70, 11. [illegible] 12. 82, 4. 144 [illegible] 162,13. 258,11. [illegible] 3
auditur 206, 9
auditus, *adj.* 50, 3
audivêre 22, 13. 22[illegible] 9
audivit 9,31. 10,11. [illegible] 8, 10. 167, 17. [illegible] 7
avectos 251, 10
averſata 167, 10
avertere 241, 14
aves 101, 15
auferentes 214, 7
auferri 201, 11. [illegible] 19
aufert 190, 8
auferunt 47, 21
augebant 185, 25
augebat 129, 28. [illegible] 21. 147, 4. 28[illegible] Tyriis animis [illegible]

nis exemplum 105, 2
ugendo 276, 16
ugere 262, 2
ugeri 37, 8
ugurandi 203, 15
ugurem 101, 1
ugures 201, 16
Auguſto 312, 19, 20
Auguſtos 304, 2
Auguſtum 310, 2
vi, *gen.* 8, 14
vibus 203, 15
vida Aſia 286, 23
vidæ 209, 22
vidè 231, 8
vidiùs 247, 14
vidos 285, 10
vidus 93, 1. 218, 19
vita 137, 5
viti 55, 14
vitis 181, 2
vito 32, 8. 275, 15
vitos 244, 13
vitum 4,7.198,5.244, 12
vium 301, 16
vo 9, 20. 32, 4
uræ, *plur.* 324, 16
uraria, *neut.* 83, 10
uratam 114, 15
uratas 179, 25
urea, *fœm.* 156,20. *abl.* 156, 22
ureæ, *plur.* 164, 14
uream 92, 3. 104, 23
ureas 326, 5
ureis 64, 14. 108, 21. 289, 13
ureo 322, 8
ures 15, 17. 17, 13
ureum 293, 13
uri 42,22. 88,7.97,6. 103,17.104,14.129, 8. 131, 23
uribus 15, 18. 147, 24
urigas 308, 5
uro 38, 5. 81, 8. 107, 23. 171,3. 207,11
urum 21, 15. 99, 24. 167, 6,17. 205, 21. 250, 10. 322, 13. 326, 8
uſa 5, 13
uſæ, *plur.* 23, 10
uſi 51,16.319,11.fuerunt 247,13. fuiſſent 131, 6
auſos 286, 10
auſpicantur 62, 7
auſpicatam 169, 9
auſpicatiſſima 168, 19
auſpicato 53, 10. 82, 12
auſpicatus 182,16.278, 1
auſpicia 75,24. 142,22, 214,25. 215,2. 217, 3
auſpiciis 82,20.154,12. 166, 28. 170, 10. 328, 13
auſpicio 16, 25. 17, 18
auſpicium 16,24.96,21. 148,18. 169, 6
auſteritas 260, 11
auſus ne es 171, 2. eſt 170, 26. fuerit 100, 10. ſit 108, 9
avum 32,6.152,9.197, 17. 284, 16. 322, 17
avunculo 167, 4
avunculus 182, 6
avunculum 91,25.167, 8. 179, 1
avus 9, 20
auxere 23, 11. 317, 11
auxilia 12,3. 42,6. 48, 11. 52,14,25. 52,2. 57,23.63,10.64,16, 19. 67, 2, 4. 71, 13
auxiliantibus 69,9.264, 16. 270, 4
auxiliaribus 30, 22
auxilii 30, 25. 51, 26. 164, 5. 232, 21, 283,12. 291,7.305, 7
auxiliis 10, 11. 24, 23. 33, 1. 52, 5,20. 56, 21
auxilio 24, 24. 30, 21. 50, 28. 65, 4
auxiliorum 52, 19. 87, 10. 90,15. 124, 12. 217, 13
auxilium 11,9.16,3.24, 17,22,27. 26,2. 28, 3
auxit 6, 11. 38, 16. 53, 24. 179, 4
Azellis 268, 8

B.

BAbylone 128, 2
Babylonem 249, 3
Babyloniâ 11, 11. 135, 7
Babylonia 125, 2
Babyloniam 6, 12. 17, 10, 16. 106, 5
Babyloniis 11, 8
Babylonios 11, 7. 132, 20. 305, 13
Baccabaſum 41, 14
Bacaſin 304, 27
Bactrianâ 132, 13
Bactrianarum 301, 17
Bactriani 304, 14
Bactrianis 116, 13
Bactrianorum 5,9. 266, 10. 303, 7
Bactrianos 19, 5. 132, 18. 149, 13
Bactrianum 22,14.299, 15
Bactris 304, 12
Bactros 234, 1. 304, 14
balſamum 271, 8
barbâ 52, 8
barbam 282, 12
barbaræ *plur.* 129, 7
barbaras 65, 6
barbaria 114,3. 320,17
barbariæ 22, 6. 307, 2
barbariam 118, 5
barbarios 90, 18
barbaris 82, 17. 209, 13
barbarorum 23,26.203, 16
barbaros 13, 13. 96, 9. 169, 17
barbarum 327,18. 329, 10
Barce 11, 15
Barcen 123, 5
Barſenen 104, 9
Barſine 130, 4. 146, 14
Baſtarnas 252, 1. 281, 1
Battos 136, 11
Battus 136,14,22.137, 8
Belgii 209, 23
Belgio 204, 17. 205, 10
bella 4, 9. 5, 3. 12, 11. 23, 8, 21. 26,4. 47, 4. 53, 11. 63, 20. 66, 13, 15. 68, 1. 71, 18. 77, 21. 78, 18. 79, 19. 82, 12. 88,7. 92,31. 101, 3
bellandi 172,3. 240, 9. 284, 12
bellanti 180, 20
bellantibus 75, 24
bellantium 294, 26
bellare 325, 8
belli 6,20.10,9.22,21, 26.23,28.24,19.26, 2. 29,17. 30,24.31, 19. 32, 28. 33, 9. 34,3. 35,3, 15. 36, 24
bellicâ 60, 16
bellicæ, *gen.* 75,20.171. 21
bellicos 196, 9
bellicoſa 203, 17
bellicoſum 169, 8
bellicum inter amicos ceciniſſet, *Alexander* 127, 5
bellis 12, 7. 22,15. 24, 17. 42, 3. 47,5. 56, 27. 68,25. 71,5.78, 27.84,11.89,2.165, 2, 14. 213, 6. 221. 10
bello 13,14. 24,23,26, 35. 25, 2. 28, 5,14. 32, 20. 34, 5. 35,6. 36, 5. 38, 13. 40, 9, 11. 41, 1. 44, 9. 46,11.52,12,24.53, 9
bellorum 11, 6. 22, 2. 24,25. 71,1.92, 20. 103,3. 105,22.141, 1, 14
belluæ, *dat.* 288, 5
bellum 6, 16. 7, 15, 18. 10, 8. 11, 7, 11,13. 12, 3, 5. 13, 2. 17, 22. 18, 2.30,18. 31,20. 32, 17

bene 64, 13. 73, 10. 154, 26. 321, 18
beneficia 32,22. 59,11. 124,7. 205,5. 222, 32. 243, 13
beneficii 132, 1. 154, 25
beneficiis 45,7. 106,19. 117, 20. 136, 6
beneficio 9, 20. 39,27. 85,28. 143, 7
beneficiorum 97, 14. 281, 2
beneficium 104, 22
benignè, *adv.* 76, 10. 106, 16. 219, 17. 267, 1. 314, 10
Berenice 216, 17. 217, 7. 12
Berenicen 216,2. 217, 4. 282, 10
Beroæ, *dat.* 161, 6
Beſſus 116, 6
beſtiæ, *plur.* 47, 22
bibat 293, 24
bibere 293, 22
bibit 276, 5
biennis 159, 19
biennium 55, 1
biformem 26, 26
Bilbili fluvio 326, 12
bis 39, 22. 187, 21, 22. 194, 13
Bithyniâ 282, 2
Bithyniæ 210, 15. 219, 1. 254, 7. 261, 11. 278, 7. 284, 5
Bithyniam 276, 24. 279, 19. 286, 7
Bithynus 219, 9
bitumine 6, 13. 49, 8. 271, 14
blande corrigendo 140, 22. reliquit 140, 24
blandientes occuli 202, 18
blandientis 8, 28
blandimenta 244, 5
blandimentis 140, 13. 161, 8
blandis verbis 194, 3
blando alloquio 193, 2
blandus in alloquio 200, 8. pariter & inſidioſus alloquio, *Philippus* 92, 23
Bæotia 74, 5. *ablat.* 38, 10
Bœotiam 37, 28. 81, 3
Bœotii 83, 24
Bœotiis 154, 5
Bœotiorum 47, 3. 70, 5
Bomilcar 193, 8, 10
bona *ſubſt.* 89, 20. 383, 21. 324, 5
bonis 119, 5
bonorum 85, 9
bonos 4, 3. 42, 14
Boſphorum 287, 5
boves 327, 19
bovis 168, 22
brachia 6,4. 61,18
brachiis 63, 7
brachio 45, 29. 306, 10
Brenno 209, 4. 250, 4
Brennus 205, 9, 17. 206, 19. 207, 7, 9. 208, 2
brevem 190, 3
brevi, *abl.* 12, 21. 24, 32. 38, 12. 43, 27. 52, 14
brevi, *adv.* 169, 11. 187, 24. 189, 8. 196, 19
breviorem 41, 20
brevis, *gen.* 68, 26. *nom.* 288, 4
brevitati 281, 12
breviter 313, 6
Brixam 60, 26
Brundufium 44, 27. 112, 17
Bruto 310, 2
Brutiam 196, 14
Brutii 113, 9. 176, 7. 195, 12
Brutiis 113, 7. 160, 21
Brutios 112, 5. 162, 8. 196, 16
Bubarem 77, 5
Bubares 77, 6
Bubaris 77, 9
bubulum 169, 6
bubus 101, 14
Bucephalen 120, 10
Burſiam 125, 7
Byrſæ 168, 26
Byzantii 88, 7
Byzantium 86, 9. 98, 8

C.

Cacumen 33, 21. 282, 12
cadam 142, 6
cadaveribus 37, 21
cadendum 34, 5. eſſe 34, 10
cadentem 255, 10
cadenti 73, 7
caderet 34, 8
cadit 53, 17
caduca 174. 13
cadunt 63, 12
Caduſiis 94, 24
cæde 75, 28. 91, 24. 94, 21. 117, 6, 8. 153, 9. 188, 19, 215. 1, 7
cædem 15, 17. 41, 23, 83, 5. 152, 3
cædere 207, 26
cædes 12, 21. 31, 10. 33, 19. 59, 6. 62, 6. 78, 16, 26
cædi *verb.* 71, 12
cædibus 31, 15. 62, 13. 63, 5. 30, 11. 81, 24. 126, 29
cædis, *gen.* 30, 11. 91, 18. 96, 20. 133, 10. 166, 24. 287, 19
cædit 53, 21. 79, 7. 99, 19. 100, 2. 102, 6. 169, 26
cædium 107, 21. 184, 27
cædunt 34, 18. hoſtias 214, 26
cæduntur 59, 21. 84, 26. 204, 25
cæſa 24, 9. 141, 8. 163, 7. 245, 2. ſunt 103, 14. 321, 14
Cæſar 312, 8, 20. Auguſtus 329, 9
Cæſare 310, 1. 312, 13. 322, 20
Cæſarem 309, 16. 311, 21. 312, 4, 7
Cæſares 304, 4
Cæſari 312, 5
Cæſaris 209, 19
cæſi 59, 19. 122, 12, 192, 19. 215, 10. 259, 2. 221, 10
cæſis 29, 26. 51, 15. 5 1. 120, 11. 121, 1 223, 15. 224, 6
cæſo 94, 26. 286, 2
cæſorum 23, 13
cæſos 222, 7
cæſura 136, 4
cæſus 113, 18. *virg* 184, 30
cætera imbellis ætas 7 21
cætera, *plur.* 25, 8. 4 12. 76, 6. 142, 153, 15. 154, 14
cæteræ 26, 7. 26 11
cæterarum 103, 1 124, 28. 207, 3
cæteras 96, 9. 134, 163, 9. 236, 4. 25 10
cæteri 34, 3. 147, 155, 31. 180, 7. 20 28
cæteris 16, 15. 38, 1 63, 13. 67, 3. 83, 2 145, 2. 166, 9. 17 2. 179, 1. 180, 206, 26
cæterorum 14, 7. 36, 1 47, 25. 51, 2. 101, 147, 26
cæteros 31, 7. 34, 1. 3 9. 41, 10. 63, 29. 8 30. 85, 21. 104, 1 116, 5
cæterum 9, 15. 20, 5. 3 4. 103, 19. 107, 2 129, 25
Caio Cæſare 322, 20
calamitates 106, 28
calamitatibus 156, 14
calamitatis 174, 16
calamitatem 148, 3 155, 7
calcaverit 127, 32
calida 324, 28
calidis 233, 13
calidas auro figeren 289, 24
callida commenta 189 14
Callinicus 283, 13
callidè, *adv.* 89, 7. 139 21
callido 183, 24
Calliſthenem 147, 21. 148, 1

Calliſthenes 118, 15
Calliſthenis 118, 6
calore 20, 13. 323, 8
calorem 12, 13
caloris 20, 1
calumniâ 305, 7
calumniæ 286, 24
Cambyſes 14, 5. 15, 17
Cambyſi 8, 12
Campaniæ 176, 6
Campanorum 187, 19
campis 100, 21. 190, 25. 201, 11. 234, 8
campo 131, 26. 277, 7
camporum 300, 6
campos 23, 4. 30, 23. 149, 9
campum 166, 9. 201, 9
Candauli 12, 13, 21
cane 8, 26. 147, 25. 327, 23
canebant 199, 19
canem 8, 23, 25. 9, 3. 320, 27
canerent 168, 18
canibus 327, 4
canitiem 121, 1
caninâ 172, 19
canam 301, 17
capere 17, 20. 33, 2. 36, 7. 135, 9
caperent 203, 12
caperet 260, 9. 282, 7
capeſſere 33, 16
capeſſerent 25, 12
capeſſunt 36, 11. 69, 3. 81, 24
capi 25, 13. 65, 6. 147, 16
capiebat 37, 16. 181, 13
capiendâ 29, 26
capienda ſint 283, 9
capillis 144, 23
capillo 52, 8
capillum 282, 12
capit 53, 21. 58, 3. 79, 8. 171, 14. 188, 1. 295, 12
capita 102, 4, 6. 142, 11. 152, 2
capitale 29, 6
capite, *nomen*, 122, 4. 142, 5
capiti 92, 3. 148, 17
Capitolium 314, 6
capitur 10, 23. 11, 13. 104, 8. 120, 5. 184, 29 204, 26. 231, 10. 247, 7
capiunt 34, 14
capiuntur 59, 21. 105, 7
Cappadoces 279, 13. 280, 1
Cappadocia, *abl.* 102, 16. 135, 17. 278, 9, 11. 282, 3, 284, 3. 305, 20. *nom. in* 132, 11. 280, 12
Cappadociæ, *gen.* 23, 3. 219, 16. 225, 6. 262, 4. 263, 7. 264, 8. 278, 3. 279, 1, 16, 19, 25. *dativo* 284, 8
Cappadociam 28, 27. 276, 21. 278, 7. 279, 28. 286, 6, 27
Cappadocum 134, 19. 284, 9
caprarum 74, 14
capras 75, 2
caprinâ 314, 12
capris, *plur.* 74, 16
capta 38, 4. 58, 7. 88, 17. 103, 15. 145, 6. 169, 21. 185, 26. 245, 2. eſſe 173, 18. 238, 2. eſt 71, 7. ſit 224, 10
captâ 102, 3. 175, 13. 191, 13. 194, 16
captæ 24, 9. 36, 19. 57, 19. ſunt 24, 10. 31, 5
captam 194, 6. 212, 5. 221, 14. 282, 12. 322, 11
captare 185, 8
captarum 29, 23
captas, *particip.* 245, 6. 207, 13
captat 211, 6
capti 60, 12. 187, 21. 323, 1. eſſent 194, 15
captis 82, 28. 87, 6. 174, 6. 321, 22
captivâ 24, 1. 29, 23
captivæ, *dat.* 294, 17
captivam 24, 12. 102, 10
captivarum 106, 6, 8. 114, 26
captivas 60, 16. 252, 5
captivi ſub corona venduntur 98, 25. *gen.* 101, 5. *nom. plur.* 312, 17
captivis 39, 26. 98, 11. 106, 24. 320, 15
captivitas 306, 3
captivitate 53, 22. 257, 2
captivitatem 61, 4. 129, 1. 288, 33. 289, 1
captivitatis 45, 22. 51, 18. 53, 24. 98, 1. 108, 15. 294, 18. 306, 5
captivo 109, 9
captivorum 60, 1. 229, 10. 237, 21
captivos 89, 14, 19. 103, 17. 156, 15. 163, 11. 244, 22
captivum 75, 27. 142, 2. 247, 11
captivus 142, 21
capto, *nomen*, 274, 1
captos 84, 21. 85, 18, 23. 137, 3. 241, 18
captum 155, 16. 256, 5. 264, 15. 284, 24. 306, 1
capturi 252, 1
capturus 93, 29
captus 77, 7. 203, 9. 291, 5. 317, 12. amœnitate fluminis 102, 10. amore 290, 20. cupidine 119, 18. laqueo 327, 13. ſomno 149, 21
caput 6, 5. 13, 24. 15, 17. 106, 4. 108, 12. 131, 1. 135, 19. 139, 17
Caranes 256, 6
Caranum 96, 23
Caranus 74, 11
carcere 182, 11
carcerem 40, 1. 183, 5, 13. 214, 8. 247, 16. 285, 2
careant 281, 18
careat 195, 2
carebat 211, 13
carentem 37, 16
carentia 271, 15
careret 259, 11
Caria 135, 24
Cariade 52, 3
Cariam 132, 9
carior 234, 3
cariora 150, 2. 324, 27
cariorem 188, 8
cariores 60, 27
cariſſimam 194, 7
cariſſimarum 192, 6
cariſſimos 126, 1
carius 59, 13
carmina 45, 26
carne 301, 13
carpi 115, 20. 147, 9
Carthagine 105, 3. 191, 10. 192, 5
Carthaginem 105, 6. 170, 13. 171, 13. 172, 18. 174, 16. 189, 2. 194, 6. 234, 5. 239, 8, 10, 14. 241, 20. 253, 4. 284, 24
Carthaginienſes 51, 9. 163, 16. 170, 20. 173, 1. 185, 21. 186, 5. 193, 4. 197, 28. 199, 10. 225, 10. 239, 20. 328, 5, 10
Carthaginienſibus 57, 25. 164, 1, 5. 170, 22. 173, 9. 175, 1. 190, 26. 192, 25. 194, 22. 195, 6. 198, 7, 11, 16. 221, 11. 228, 7
Carthaginienſis 181, 6, 10
Carthaginienſium 105, 2. 124, 23. 163, 15. 164, 3. 165, 2, 5. 171, 20. 172, 1, 15. 173, 7. 181, 4. 114, 14. 191, 23. 192, 20. 213, 6. 237, 14. 239, 13. 321, 23
Carthagini 173, 17
Carthaginis 169, 13. 185, 26. 189, 7. 191, 5

Carthago 169, 4. 28, 325, 21
caruerunt 147, 8
caſibus 12, 13. 60, 27. 158, 14. 170, 1. 219, 27
Caſpium, *mare*, 306, 21
Caſſander 132. 9, 13, 148, 7. 144, 9, 24. 145, 11. 146, 8. 147, 4, 8, 14
Caſſandreæ 201, 24
Caſſandream 202, 25
Caſſandri 144, 1. 151, 1, 2. 153, 7
Caſſandro 143, 5. 144, 6, 19. 145, 5. 9, 14. 150, 13. 152, 13
Caſſandrum 126, 1. 143, 15. 152, 10. 161, 9
Caſſio 309, 14. 310, 2
Caſſium 310, 5
caſtella 190, 24. 191, 28. 192, 4. 303, 14
caſtellorum 191, 4
caſtellum 62, 23. 71, 8. 140, 1. 184, 28. 196, 14
caſtigare 123, 26
caſtigat 39, 19
caſtigari 169, 18
caſtigatione 10, 21
caſtigatum 286, 7
Caſtore 178, 6.
Caſtoris 308, 5
caſtra 13, 7, 8, 11. 24, 34. 28, 10. 34, 14, 18. 244, 18, 23. 310. 4, 10. quinto lapide à Carthagine ſtatuit, *Agathocles*, 192, 5
caſtrenſi 142, 17
caſtris 34, 13, 17, 81, 14. 103, 16. 114, 23
caſtrorum 42, 4. 100, 15. 105, 18. 131, 11, 21, 25
caſum 115, 24, 217, 10
caſurum 204, 15
caſus 44, 24. 62, 24. 165, 7. 173, 23
caſuum 327, 17
catenatis 141, 25
catenis 108, 21
catervas 34, 23
Catinienſes 51, 21. 52, 11
Catinienſibus 51, 26
Cato 255, 8
Catonis *ibid.*
catulis 317, 3. 320, 29
catulos 317, 5. 320, 28
Catumandus 321, 34
Caucaſi 116, 5. 132, 16
Caucaſo 304, 30
caveâ 147, 25
cavenda 237, 11
cavendi 325, 4
cavendum eſſe 227, 4. ſit 17, 20
caverent 34, 10.
caveret 102, 17. 279, 8
cavernarum 49, 31
cavernis 49, 4
caverunt 270, 7
cauponas 12, 8
cauſa 11, 6. 35, 3. 44, 5. 50, 6. 79, 15. 80, 8
cauſæ, *dativ.* 88, 26. 155, 27. *nomin. plur.* 133, 8. *genitiv.* 155, 18
cauſam 35, 15. 83, 7. 101, 7. 109, 23. 117, 9. 125, 8
cauſas 17, 14. 24, 19. 201, 8. 237, 5. 240, 9. 257, 8. 278, 16
cauſatus 88, 2
cauſis 210, 23. juſtiorem eſſe regem 152, 6
cautum, *maſcul.* 200, 4
cautum eſt 314, 2
cedentes 242, 5
cedentibus 17, 25
cedere 94, 10. 163, 4. 227, 6
cederent 280, 20
cederet 10, 18. 192, 25. 214, 1
ceciderant 100, 3
cecidêre 55, 21. 72, 7. 89, 3. 100, 25. 103, 16. 192, 2
ceciderit 97, 9. 122, 9
ceciderunt 72, 16
cecidiſſe 218, 27
cecidiſſent 172, 14. 223, 16
cecidiſſet 9, 7
cecidis 31, 18. 81, 15. 264, 9
cecidit, *à cedo*, 264, 7
cecinerant 78, 23
cecinêre 233, 17
ceciniſſe 45, 5. 101, 13
ceciniſſet 127, 5
Cecropem 26, 15
celandam 202, 31
celebrant 73, 16
celebrantur 202, 21
celebrare 29, 21
celebrat 90, 23
celebrata eſt 31, 10
celebratur 324, 23
celebre 166, 10
celebrem, *nomen*, 321, 23
celeritate 22, 25. 30, 25. 97, 11. 148, 12, 149, 23. 289, 4
celeriter 56, 14. 212, 13. 216, 8
cenſendo 29, 8
cenſentes 123, 24
cenſere 53, 8
cenſerent 63, 17
cenſeret 297, 6
cenſeri 105, 19
cenſuerunt 72, 5
cenſuiſſe 241, 14
centum 38, 1. 53, 20. 59, 3. 67, 2. 87, 6. 91, 23. 100, 8, 25. 102, 24
centurio 187, 15
centuriones 139, 13
ceperant 75, 26
ceperat 56, 25. 96, 7. 122, 2. 142, 28. 170, 2. 243, 13
ceperit 212, 14
cepêrunt 71, 19
Cepio 250, 13
Cepioni 250, 15
cepiſſe 63, 17. 241, 7. 286, 27
cepiſſent 177, 9
cepiſſet 173, 16
cepit 29, 13. 38, 5. 17. 93, 21. 1 8. 149, 13
cera 32, 21, 23, 186, 4
Cerauno 201, 2
Ceraunon 156, 23
cereis 188, 13
Ceren 176, 4
Cereris 55, 3
ceris, *abl.* 272, 19
cernere 228, 7
cerneres 36, 15. 1 15
cerneret 91, 14. 2 6
cernitis 141, 25
certabat 51, 3
certamen 22, 21. 9. 75, 23. 79,
certamina 41, 13. 19. 216, 13. 2 20, 317, 10
certamine 10, 13. 2. 105, 9. 126
certaminibus 161, 300, 1
certaminis 53, 5, 127, 23. 163, 181, 13. 189,
certant 58, 17
certarent 223, 11
certaret 293, 23
certâſſent 178, 1
certatim 139, 27. 1 5. 184, 5. 1 23
certè 16, 13. 84, 91, 31. 131, 171, 7. 191, 1
certior 15, 18. 1 17
certiorem 37, 10
certiores 22, 19
certo 271, 8
certum eſſe 191, 2
cervica 327, 10
cervicibus 73, 23. 1 15. 228, 17
cervorum 327, 11
ceſſabat 107, 16. 1 4
ceſſant 311, 18
ceſſante imperatoriâ te 240, 15
ceſsâſſe 152, 11
ceſſatum eſt 48, 5

ceſ

rum 88, 31
252, 4
t 241, 12, 20.
1, 4. 298, 14
35, 5
132, 12. 148, 7
17, 4
et 256, 9
um 36, 27
idenſium 176, 6
be 326, 12
bes 326, 13
um 160, 8
llo 42, 11
bdin 5, 3
onenſium 87, 9
oneſi 157, 3
oneſo 211, 13
1 156, 24.
ionem 202, 11
ſmos 119, 9
ſton 244, 5
327, 20
1 120, 6. 223,
. 302, 4. 311, 6
196, 8
icibus 121, 3
t 36, 14
es 193, 5
168, 21
a 135, 26. 274, 296, 17
iæ 298, 12
iam 105, 8. 132,
orici, *gen.* 251, 1
oros 280, 21. 283,
onem 40, 5
æ 190, 24
ere 320, 19
t 144, 7
tur 303, 18
unt 133, 22
ſſent 198, 21
t 86, 13
123, 2. 139, 5. 40, 4
lo 260, 8
mdatas 61, 11
mdatam 10, 2
mdatis, *particip.* 2, 15
mdedit 6, 13
mduxêrunt 247,
mferret 147, 26
mfertur 204, 27

circumfluentibus 171, 4
circumjacentes 303, 18
circumire 103, 10. 107, 16
circumſcribens 293, 11
circumſpicere 237, 5. 297, 4
circumſpiciebat 185, 18
circumſpicientes 36, 17. 178, 19
circumſpicienti 140, 9
circumſpicientibus 190, 23
circumſpicit 7, 17
circumſtantes 126, 26
circumſtantibus 37, 7. 292, 12
circumſteterat 255, 11
circumſtrepente 70, 13
circumvectus 103, 1
circumvenêre 215, 9
circumvenirentur 34, 11
circumveniri 36, 3
circumvenit 13, 19. 183, 24
circumventa *fœmin.* 117, 14
circumventi 214, 18. 25, 23
circumventum 193, 14. 249, 15
circumventus 94, 6. 153, 10. 158, 22. 288, 28
circumvolare 101, 15
circumvolavit 178, 25
Cirnus 136, 11
ciſtâ 288, 17
citato curſu 31, 2. impetu 49, 19. itinere 62, 9. gradu 97, 1. 109, 2. 144, 6. agmine 208, 4
citharîſtæ 273, 3
citiùs 255, 12
citò 166, 29. 198, 19. 303, 8
cive 188, 4
civem 109, 9. 129, 5
cives 131, 10. 143, 13. 189, 16
civi 8, 11

civibus 35, 19. 39, 21. 56, 33. 58, 5. 63, 28. 81, 17
civile 283, 3. 302, 9. 309, 16
civilem 136, 3
civili 127, 35. 188, 4
civilibus 84, 11. 155, 25
civilis 16, 14. *genit.* 155, 14
civis 313, 4
civitas 30, 16. 39, 4. 43, 27. 51, 13. 58, 9. 63, 35
civitate 30, 20. 51, 14. 57, 3. 183, 21. 184, 10. 252, 15
civitatem 28, 19. 35, 19. 43, 20. 60, 4. 62, 5. 134, 1. 180, 5. 183, 5. 143, 23
civitates 11, 4. 23, 23. 36, 8. 47, 10. 50, 20. 56, 6. 58, 3. 60, 18
civitati 27, 3. 28, 7. 45, 25. 63, 18. 89, 22. 173, 10. 185, 1. 288, 18
civitatibus 70, 26. 83, 22. 90, 11. 97, 2. 129, 10. 143, 8. 156, 7
civitatis 51, 7. 68, 20. 89, 20. 166, 14. 172, 3, 12. 283, 1
civitatum 36, 4. 38, 13, 15. 42, 6. 53, 1. 62, 23. 80, 6. 86, 6. 90, 6. 9, 12
civium 30, 22. 45, 4, 22. 53, 12. 60, 13. 62, 2, 4, 6. 63, 16, 20. 70, 15
Cizyceno 294, 11
clade 36, 22. 157, 7. 180, 10. 311, 5
cladem 24, 19. 53, 24. 166, 29. 242, 14.
clades 29, 6. 242, 17
cladi 173, 21
cladibus 62, 4. 72, 21
cladis 13, 23. 33, 18. 141, 5. 156, 13. 208, 12
cladium 84, 1

clam 269, 3
clamant 207, 20
clamor 122, 8. 206, 7.
clamore 29, 20. 122, 4. 255, 11. 256, 1
clandeſtinæ, *gen.* 180, 5
clara, *fœmin.* 47, 23. 144, 4. 148, 25. 170, 1
clarior 42, 17. 47, 23. 69, 2. 127, 18. 147, 18. 275, 12
clariorem 268, 9. 285, 11
clariſſimos 74, 9
clariſſimum 112, 18
claritate 213, 8
claritatem 306, 12
clariùs 254, 2
claro 8, 10. 148, 26
clarorum 129, 17
claruêre 19, 5
clarum 56, 7
clarus 76, 1
claſſe 29, 22. 24, 26. 46, 17. 51, 25. 52, 2. 58, 2. 146, 25. 242, 15
claſſem 52, 24. 56, 31. 57, 14. 59, 17. 61, 7
claſſes 38, 8. 58, 23
claſſi 56, 19. 57, 9. 58, 27. 66, 21
claſſibus 284, 18
claſſis 36, 2. 52, 12. *genit.* 46, 19. 51, 24.
claudentem 86, 12
claudere 321, 15
clauderetur 195, 19
claudicare 67, 11
claudicaſſet 67, 9
Claudio 164, 16
claudit 217, 8. 323, 12
claudis 271, 3. 323, 17
claudum 45, 19
clauduntur 204, 29
claudus 67, 10
clauſa, *neut.* 173, 19. *fœm.* 316, 13
clauſæ 173, 19
clauſerit 221, 12
clauſi, *nominat. plur.* 70, 13
clauſo 109, 3

clau-

clauſos 52, 17
clauſum 147, 25. 212, 11
clauſus 222, 28
Cleadas 98, 11
Clearchi 156, 33
Clearchum 155, 6
Clearchus 155, 9, 30. 156, 4
clementia 12, 1
clementiam 289, 15
Cleoſidis 119, 10
Cleoſis 119, 14
Cleomene 224, 8
Cleomenes 132,4.223, 20
Cleomenis 225, 9
Cleopatra 267, 10. 287, 9, 11. 288,24. 291,6. 294, 10,15. 295, 9, 14, 23
Cleopatræ 90,23. 136, 6
Cleopatram 91, 20. 92, 8. 139,12. 280, 10. 291, 13. 294,8, 17
clientelæ 84, 12
clientes 156, 28
Cliti 117, 18
Clito 135, 26
Clitus 117, 3. 124,18.
cludi 148, 16
clypeis 119, 1
clypeo 200, 3
Cnæo Pompeio 322,18, 20
Cnæum Servilium 237, 10
Cnæus Octavius 254, 4
Cnæus Pompeius 275, 12
coacti 319, 8
coactos 309, 6
coæquales 200,1.277,8
coagula 137, 7
coaluêre 270, 13
Cocalus 50, 20
coccinis 179, 2
cocto 6, 12
Codrum 28, 15
Codrus 28, 8
coëgit 40, 11. 80, 8. 92,9.163,4. 197,4. 230, 5
Juſtinus 327, 21
cœleſtia 275, 16
cœli 19, 19. 88, 2. 275,20.308,4. 324, 14
cœlo 58,10,21. 117,2. 204,34. 286,18.
cœlum 20, 4. 174, 3. 275, 19
cœnam 164,13. 191,1. 209, 10
cœnâſſe 353, 4
cœnâſſent 193, 3
cœperant 37, 28. 162, 7
cœperat 216, 9. 296, 16
cœpêre 39,2.69,8.115, 24.233,4. 252, 23. 293, 8.
cœpêrunt 36, 16. 66, 4. 97, 19. 101, 15. 131,3. 229,9. 305, 10
cœpiſſe 20,17. 201,7.
cœpiſſent 177, 15
cœpiſſet 143, 18
cœpit 29, 6, 12. 41,3. 53, 8. 64, 16. 104, 10. 115.20.117,10. 131, 1
cœpta 281, 22
cœptis 9, 29.
cœptorum 11, 1. 75,2. 241, 3
cœptum 32, 17. 283, 11
cœptus eſt 161, 14
coërcerent 43, 13
cœtum 180, 5
coëundi 55, 16. 147, 13
coëunt 60, 25. 90, 22. 129, 30
coëuntibus 50, 12
cogantur 99, 5
cogatur 87, 22. 294, 23
cogebant 276, 3
cogebantur 252, 2
cogerent 252, 25
cogerentur 258, 5
cogeretur 30, 11. 37, 5
cogit 206, 15. 295, 17
cogitans 309, 9
cogitantem 237, 13
cogitantes, 129,10.241, 23. 258,18
cogitarent 173, 17
cogitaret 239, 1
cogitâſſet 93, 21
cogitata 184, 23
cogitationibus 278, 6
cogitatis 35, 1
cogitavit 100,17. 276, 16
cogitur 183, 9
cognata 321, 9
cognati, *plur.* 33, 17. 184, 32
cognatio 17,6. 77,10
cognatione 85, 23
cognationem 113, 16
cognationis 63, 19. 86,3.220,9.289,19. 309,7
cognationum 284, 16
cognatis 60, 27. 95, 4. 101,1. 108,20.109, 16
cognatorum 91, 27.94, 21. 272, 10. 275, 4
cognatus 60, 26. 99, 10. 109, 14. 131, 10. 156, 28, 182, 13
cognitâ, *abl.* 29,19. 32, 10. 56,12. 163,11. 168,16
cognitam 187, 18
cognitio 22, 8
cognitis 13, 14. 28, 9.41,16.67,1.70,3. 111, 10. 139, 18. 141, 21
cognito 12, 2. 16, 23. 26,1. 28,12.52,25. 112, 15. 113, 11. 116, 1
cognitum 282, 1
cognomen 292, 17. 306, 12
cognomento 185, 23
cognomentum 225, 8
cognominata eſt 50,19. 74, 3
cognominati ſunt 307, 6
cognominatur 147, 3
cognominatus eſt, 218, 19
cognominavêre 304, 4
cognominavêrunt 210, 17. 323, 3
cognoſcendas 179,14
cognoſcere 15,16. 144, 22
cognoſcerent 163, 12
cognoſceret 1[…]
cognoſcit 119, […]
cognoverant 2[…] 322, 14
cognoverat 56 12
cognovêre 194
cognoviſſent 4
cognoviſſet 1 113, 6
cognovit 55, 8 134, 3. 13[…]
cohibuiſſe 184
cohorte 61, […] 17
cohortem 116, 14
coiêre 49, 15
coit 324, 12
coitura 190, 2
Colchi 251, 1[…]
Colchis 251, […]
Colchos 28, 1. 306,25. 30[…]
colebat 92, 25
colendas 295,[…]
colentium 119,
colerent 106, 10
coli 21,1. 224, 1
collata erat 46,
collatione 22, 6
collationem 154
collatis 36, 11
collatum eſt 17,
collecta 26,6. 2[…]
collecto 255, 1
collegâ 131, 25
collegæ, *gen.* 3[…]
collegarum 39,
collegiſſe 44, 22
collegit 73, 7
collem 137, 1
collidit 50, 6
colligant 246, 2
colligendi 326, […]
colliſione 106, […]
collium 300, 7
collo 28, 10
collocantis 91, 1
collocatus 211, 7 rat 155, 20
colloquebatur 24
colloquendi 34, 2

i 301, 14
io 67,21.240,1,
itur 155,11.202
ium 63, 32. 66, 279, 6. 315,
atus eſt 138, 2
: 285, 12
:s 26, 10
one 60, 5
iomen, 7, 7
136, 17. 176, 6
m 106,4. 154,
s 116, 3. 132, 320, 15
um 154, 11
107, 19
t 260, 3
268, 6. 318,
r 146, 26
us 320, 24
130, 6
148, 13. 289, 1
tione 115, 14
en 15, 1
s 275, 18
s 300, 22
te 24, 3
tibus 245, 1
tur 231, 22
:e 56, 14. 106,
ior 218, 13
9, 32. 289, 10.
, 23. 307, 9
m 11, 2. 152,
168, 8
s 24, 16. 144,
168,4. 207, 22.
, 5
ns 105,23.190,
211, 1,4. 239,
261, 8
are 327, 2
atibus 52, 17.
, 25. 170, 19.
, 26
atu 170, 27
atus, *accuſ. plu-*
56, 30
morans 140,
morare 234, 14
morat 124, 7

commendabat 269, 13
commendaverat 264, 11
commenta 184,17.149, 149, 14
commento 183, 24. 252, 19
commentum 190, 2
commercio 168, 21
commercium 87, 15
commilitii 63, 20
commilitium 99, 14
commilitonem 140, 19
commilitones 131, 10. 140, 14. 174, 17
commilitonibus 245, 1
commilitonum 158, 8
comminatione 113, 2. 161, 10
commiſiſſet 51, 5
commiſſi, *gen.* 194, 10
commiſſo 35,5. 57,17, 89,1.120,1. 192,1, 259, 2
commiſſum 38, 2. 92, 14. 244, 17. ſit 38, 11
commiſſuros 55, 20
commiſſurum 248, 6
committendo 194, 8
committerent 16, 14
committeretur 148, 23
committit 10, 9. 294, 13
committitur 88, 15. 103, 12. 107, 26. 150, 8. 156, 15, 243, 15
commodatam eſſe 293, 12
commodior 208, 5
commovendam 52,9
commodum 33, 11
commune 12,3.17,22. 55,12. 80,11. 147, 10.294,25.315,10. 321, 30
communem 66, 11. 88,30. 109,2. 194, 4. *bis*
communes 78, 11
communi 53,1. 62,21. 123, 13
communia 42, 5. 314, 1
communibus 88, 30. 147, 13

communicarent 272, 8
communis 63,2,15.64, 4. 246, 6.
communium 63, 19. 294, 28
commutare 41, 21
commutationem 191, 24
comparandum 51, 17. fuiſſe 213, 1
comparandus 12, 13
comparantur 216, 13
compararetur 238, 16. 285, 11
comparâſſent 217, 15
comparâſſet 218, 2
comparatione 47, 22
comparatis *part.* 289, 2
comparatiùs 45, 14
comparatum fuerit 67, 13
comparavit 249,1.307, 6
compedibus 9, 32. 64, 13. 108, 21
compellit 56, 7. 141, 2. 156,10. 167,19. 309, 7
compellitur 233,2.294, 9
compellunt 10,22,158, 7
compelluntur 136, 19
compendioſos 289, 4
compendium 33, 11
compenſatione 42, 21
comperiſſent 62, 9
comperit 24, 14
compertam 105, 14
compertum eſt 296, 9
compeſcendos 196, 13
compeſcere 77, 3
compeſcuerit 223, 2
compeſcuit 96,24.205, 4
competentibus 129, 26
compingit 155, 31
complectentibus 114, 2
complerent 136, 20
complexi fuiſſent 39, 1
complexu 287, 16
comploratione̅m 104, 1
compluribus 49, 9
componendum 312, 16

componit 79, 1
componunt 178, 10
compos 300, 9
compoſita 45,25. 292, 2
compoſitis 11, 11. 13, 21. 85, 20. 90, 6. 131, 20. 150, 6. 188, 17
compoſitum 50, 14. 288, 17
compoſuit 160,18.168, 8
comprehenderit 214, 16
comprehendi 30, 10
comprehendit 31, 33
comprehenditur 239, 15
comprehenduntur 321, 12
comprehenſi 63, 33. eſſent 250, 9
comprehenſis 181, 9
comprehenſo 194, 16
comprehenſos 153, 30
comprehenſum 263, 4
comprehenſus 197, 4. 229, 2
comprimendum 63, 26
compulit 52, 23. 205, 8
compulſi 173, 8. fuerant 8,11. ſunt 270, 1
compulſo 249, 10
compulſum 294, 7
compulſus 91,27. 248, 4. erat 78, 19. eſt 108, 1. 125, 9
Conum 180, 26
conantur 63, 10. 232, 3
conati 290, 24
conatibus 40, 1
conatur 212, 11
conatus, *nomen*, 276, 4
conatus eſt 184, 16
concedebat 233, 5
concedit 60,14. 144,3. 202, 20, 281, 10
concepiſſe 105,12.148, 27
concepit 127, 13
concepti, *plural.* 325,15
conceptionem 44,14
conceptos 310, 14

con-

conceptus, *partic.* 315. 4
conceſſa 146, 21. ſunt 11, 15
conceſſerant 45, 1. 251, 12. 283, 13
conceſsêrunt 51, 1
conceſſiſſe 325, 18
conceſſiſſet 187, 9. 216, 14
conceſſit 28, 2. 125, 8. 134, 16. 189, 19
conciliandis 56, 16
conciliandum 15, 10. 182, 9
conciliante 79, 13
conciliare 159, 2
conciliatum 305, 12
conciliatur 188, 11
conciliaverat 78, 17. 153, 16
conciliavit 77, 12. 96, 17. 292, 10
concilium 80, 11. 90, 9
concionaretur 193, 13
concione 30, 2. 45, 26. 96, 12. 124, 5. 193, 16
concionem 39, 16. 52, 9. 97, 8. 114, 2. 123, 15, 29. 131, 7. 139, 19
conciones 281, 14
concionibus 187, 14
concipere 325, 12
concipiunt 64, 6
concitat 184, 26, 29
concitati 234, 16
concitatus 148, 5
conciter 31, 18. 55, 2
concordante 57, 13
concordantes 92, 25
concordare 16, 11. 299, 13
concordi, *abl.* 32, 2
concordiæ 152, 24. 202, 2. 328, 2
concordiam 131, 17. 159, 5
concreto 208, 7
concretis 241, 13
concubiâ nocte 194, 11
concubitu 24, 31. 119, 11. 148, 27
concubitum 6, 28. 23, 15. 114, 10. 208, 17
concubitus, *acc. plur.* 44, 14. 277, 2. *gen.* 148, 28
concupiſcenda ſunt 22, 24
concupiſcentibus 21, 19
concupiſcunt 22, 16
concurrant 228, 12
concurrat 228, 7
concurrentes 206, 2
concurrentibus 169, 10. 172, 16. 196, 15
concurrentium 49, 18
concurrerat 111, 14
concurrerent 35, 20. 307, 4
concurriſſent 129, 21
concurrit 212, 1. 297, 4
concurrunt 45, 14. 55, 12. 122, 4. 234, 17. 321, 31
concurſu 23, 26. 29, 11. 120, 4. 212, 7
concurſum eſt 46, 5
concurſurus 68, 13
concurſus 50, 7. 141, 22
concuſſi 196, 26
concuſſit 233, 15
condendæ 136, 24. 320, 11, 23
condendam 136, 17
condere 39, 1. 136, 15. 320, 4
conderent 154, 6. 169, 3
conderet 28, 19
conderetur 166, 27
condi 75, 11. 126, 31
condicunt 147, 13
condiderant 82, 13. 112, 10
condiderat 116, 13
condidêre 167, 1
condiderint 19, 6. 222, 1
condidêrunt 22, 14. 154, 12. 165, 13. 281, 1, 3
condidimus 35, 1
condidiſſe 177, 1. 325, 19
condidiſſent 205, 17. 328, 8
condidiſſet 172, 2
condidit 6, 12. 106, 4, 11, 14. 120, 9. 121, 15. 308, 20
condiſcipulatu 118, 7
condit 303, 16
condita 86, 13. 157, 5. 185, 27. erat 119, 3. eſt 169, 28. 306, 22. 320, 11. fuit 136, 10. 165, 8. ſit 282, 20
conditâ 105, 3. 165, 10
conditæ 173, 9. 321, 25 forent 75, 13
conditas 132, 16
conditi 166, 29. 176, 5. ſunt 177, 5
conditio 10, 4. 22, 3. 63, 2. 69, 4. 101, 20. 168, 10. 303, 16
conditione 20, 3. 190, 11
conditionem 11, 5. 286, 17
conditiones 233, 3. 239, 6. 245, 4. 255, 11
conditionibus 66, 10. 83, 21. 195, 4
conditis 23, 24
conditorem 32, 7
conditores 285, 8. 327, 22
conditori 308, 10
conditoribus 34, 29. 274, 1. 286, 1, 2
conditum, *neut.* 27, 7
conditur 169, 4. 318, 2
condixerant 48, 9
Condomannus 94, 25. 27
conductâ 211, 3
conductis 101, 14
conducto 81, 9. 218, 24. 231, 6
confecto 88, 13. 114, 8. 305, 6.
confectum, *maſc.* 107, 7
conferatur 286, 3
conferentibus 154, 18
confertiſſimas 114, 8
confertiſſimi 207, 30
confertiſſimos 81, 14
108, 5. 212, 9. 264, 8
confeſſa fuerat 1
confeſſio 9, 12
confeſſione 71,
confeſtim 16, 26 130, 18. 1 206, 20
confictas eſſe 1
confidant 17, 2
confidebant 42,
confinem 132,
confingens 282,
confingit 249, 9
confinis 90, 17
confirmabat 24
confirmandam 1
confirmantes 14
confirmarent 15
confirmaretur
confiteri 117, 1
confitetur 166,
confixus 125, 1
conflagrare 275
confligere, 107,
confluebant 11, 30
confluebat 307,
confluente 196, 2 7
confluentibus 2
confoderent 14 295, 7
confoſſum, *maſc* 8
confugerant 11 210, 15
confugerat 309,
confugêrunt 31, 12
confugiant 61, 8
confugiſſent 202
confugiſſet 215 222, 18
confugit 140, 2. 14, 259, 12
confugiunt 84, 2
confuſa eſſent 4
confuſus 248, 1
congeſta 111, 6
congeſtis 135, 4
congeſto 199, 1
congrederetur 16
congredi 276, 1
congreditur 146,
congregantur 17
congregati 201,

ione 53, 5. 69, 31, 13. 220, 3. 15. 219, 4. 5. 273, 10. 10
ſionem 35, 6. 7
ſioni 290, 3
ſionibus 288,
is 281, 21
o 100,21. 189, 254, 12
ſus 52, 22. 138, 03, 10. eſt 127,
ns 317, 11
as 189, 12
um 40, 8
urâ 32, 27
uris 15, 13
14, 1. 252, 20 168, 8. 224,
m 223,14.289,
s 25, 1. 35, 94, 17. 114, 1. , 12. 165, 18. , 19. 214, 4. , 1. 223, 12. , 1, 3. liberóſque ium ſub coronâ didit, *Philippus*, 22
ibus 24, 35. 51, 20. 81, 6. 135, 141, 4. 155, 30. , 5. 256. 12
um 23, 13. 99,
ant 214, 19
atio 7, 15
atione 68, 23. , 15
ationem 94, 21
ationis 15, 21. , 5
atis 16, 4
atos 16, 18. 214.
bia 318, 4
biorum 124, 6
a 59, 16. 60, 12. , 20. 68, 12, 15. , 11, 14
na 66, 17, 21. , 12

Conone 59, 19
Cononem 67, 17
Cononis 69, 2
conquievit 117, 8
conſalutant 101, 25
conſanguineis 169, 2, 18. 328, 17
conſanguineorum 298, 17
conſcendit 169,26.237, 15, 21. 261, 8
conſcendunt 29, 18. 36, 1. 47, 20
conſcensâ 239, 19
conſcenſis 122,19.170, 16. 197, 2
conſciæ, *plur.* 25, 14
conſcientiâ 12, 16
conſcientiæ 85, 28
conſcientiam 55, 6. 239, 19
conſcii 15, 20. 30, 13
conſcios 30, 11. 96, 20
conſciſſa, *fœm.* 20, 22
conſcivit 129, 3
conſcium 147, 23
conſcribit 188, 21
conſcripſerat 45, 27
conſcripſerunt 254, 6
conſcripta 154, 10
conſcripto 60, 6. 69, 21
conſecrarent 179, 27
conſecravit 92,12. 101, 27. 149, 7
conſectandas 36, 9
conſectantur 201, 15
conſectatus ſit 91, 24
conſecuta 119, 12
conſecuti ſunt 196, 19
conſecuturos 170, 14
conſecuturus erat 68, 21. 179, 13, 24
conſedêre 206, 3. 282, 19. *infin.* 251, 11
conſedêrunt 23, 4
conſedit 160, 2. 200, 4. 203, 14, 17.223, 22. 250, 7. 251, 3
conſensêre 298, 1
conſenſiſſe 215, 11
conſenſu 71, 17. 72, 13. 130, 16. 140, 3. 148, 21. 201, 8. 264, 2. 321, 31
conſentiente 191, 25. 199, 9
conſentientibus 131, 27 169, 4. 209, 25
conſentiunt 130, 26. 131, 18
conſenuit 7, 2. 79, 18
conſequi 22, 5. 146, 19
conſequuntur 23, 14
conſequutum 140, 19
conſerere 93, 3
conſereretur 255, 5
conſeritur 204, 25
conſerto 75, 27. 198, 17
conſeruiſſet 273, 9
conſiderabant 85, 14
conſiderans 117, 9
conſiderantibus 19, 7
conſiderare 254, 11
conſilia 32, 28. 40, 2. 45, 27. 77, 24. 100, 19. 130, 2. 164, 4. 185, 18. 239, 10. 279, 6
conſilii 36, 22. 37,10. 41, 13. 190,1. 240, 14. 241, 15. 242,9. 258, 7
conſiliis 186, 3
conſilio 17, 16. 25,9. 35, 21, 36, 27. 37, 9. 47, 7, 17. 92,32
conſiliorum 82, 11. 130, 21. 198, 15. 241, 3
conſilium 29, 11. 32, 27. 37, 2. 67, 13. 93,21. 131, 1. 135, 18. 139, 6. 190, 18
conſiſtere 103, 7. 301, 14. 311, 9
conſiſtit 142, 5
conſobrinam 294, 27
conſobrinus 117, 25
conſolaretur 106, 18
conſolatis 191, 24
conſolatus 96, 12. ſit 128, 24
conſortium 182, 14, 15. 202, 4. 282, 25
conſpectâ 99, 15
conſpectæ 252, 17
conſpectioris 99, 13
conſpectis 103, 19
conſpecto 122, 4
conſpectu 123, 10. 171, 13. 184, 31, 206, 19. 289, 11. 309, 9
conſpectum 108, 19. 126, 20. 142, 29. 148, 4. 171, 3. 174, 2. 201, 14. 301, 11
conſpectus, *ſubſt.* 72, 2. 114, 9
conſpectus, *particip.* 200, 2
conſpexiſſent 122, 3
conſpexiſſet 93, 19. 108, 6. 224, 1
conſpexit 102, 21
conſpicati eſſent 201, 12
conſpicerentur 114, 14
conſpici 185, 6
conſpirant 156, 25. 178, 20
conſpiratione 23, 6. 78, 28. 165, 16. 184, 10. 185, 1. 317, 19
conſpirationem 257, 5
conſtans eſt 212, 15
conſtanter 122, 6. 139, 6
conſtantia 131, 7
conſtantiæ 89, 24
conſtantiam 9, 10. 124, 3. 148, 8
conſtantiores 115, 6
conſtantius 87, 4
conſtat 283, 2. 327, 26
conſtent 125, 10
conſtitiſſent 178, 8
conſtituantur 130, 8
conſtituerant 312, 3
conſtitueretur 155, 53
conſtituêrunt 320, 16
conſtitui, *infinit.* 222, 26
conſtituit 17, 2. 65, 8. 85, 20. 131, 26. 308, 11, 15. 314, 12
conſtituitur 8, 2. 15, 8. 17, 24. 57, 9. 91, 1. 188, 12. 225, 11. 280, 3. 292, 18. 305, 2. 318, 3
conſtitutam 16, 20
conſtitutis 256, 10
conſtituto 295, 17. 303, 21

con-

conſtitutus 104, 19. eſt 225, 6
conſtituunt 40, 4. 44, 25. 130, 18. 138, 15
conſtituuntur 62, 25. 160, 15
conſueſcant 108, 8
conſueſcendi 43, 19
conſuerant 60, 10
conſuetudine 42, 21. 115, 1. 321, 19
conſuetudinem 85, 27
conſuetudo 92, 26. 115, 8
conſueverant 73, 13. 327, 2
conſuevêrunt 320, 30
conſul 162, 12. 234, 4. 242, 2. 243, 5. 250, 12. 255, 1. 273, 10, 14
conſulant 39, 7
conſuleres, *accuſ.* 325, 6.
conſulatur 39, 15
conſule 322, 22. 235, 1. 226, 12. 256, 4
conſulebatur 184, 5
conſulem 238, 1. 254, 14. 255, 3. 256, 5
conſulendi 101, 18
conſulendo 40, 1
conſulendos 101, 15
conſulendum 160, 4. 281, 21. 304, 10
conſulens 61, 2
conſulentes 112, 19. 204, 24
conſulentibus 35, 6. 101, 21. 206, 15
conſulere 260, 9. 261, 12. 281, 16
conſuleret 29, 8. 53, 23. 57, 8. 101, 18. 311, 24
conſuli 258, 14. 273, 7
conſulibus 243, 1. 302, 13
conſultabat 198, 11
conſultant ſibi ipſis 155, 26
conſultationem 260, 7
conſulti 8, 8
conſultò *adverb.* 17, 26
conſulto oraculo 45, 16
conſultum 108, 3. 247, 21. eſſe 169, 21
conſulturum 43, 22
conſulturus 105, 10. 227, 13
conſuluêrunt 28, 6
conſuluiſſe 119, 10
conſuluiſſet 12, 6
conſulum 273, 16
conſumebat 276, 2
conſumendam 61, 16
conſumerentur 33, 6
conſumit 231, 12
conſummando 39, 11
conſummato 116, 12
conſummavit 98, 12
conſumpſiſſet 46, 1
conſumpta, *abl.* 60, 4. *accuſ. plur.* 121, 3
conſumpti 55, 22. 290, 21. ſunt 222, 21
conſumptos 219, 1
conſumptorum 89, 15
conſumptum eſſet 197, 3
conſumpturus 116, 3
conſurgentem 228, 1
conſurgentibus 227, 14
conſurgunt 127, 6
conſurrexiſſe 282, 25
contagionis 270, 6
contemnendus 285, 10
contemnentes 71, 21
contemnere 125, 9
contemneretur 185, 13
contemni 69, 8. 183, 4
contemnitur 185, 22
contemnunt 90, 3. 141, 3
contemplatio 78, 15
contemplatione 83, 13
contempſerant 223, 9
contempſerint 222, 4
contempſerunt 90, 10
contempta 236, 1
contemptior 183, 6
contemptu 14, 12, 23, 11. 33, 26. 47, 14. 107, 27. 185, 17. 207, 9, 15. 226, 8
contempta 41, 2
contemptos 222, 8
contemptum, *ſubſt.* 45, 18. 79, 3. 97, 19. 192, 11. 266, 3. 296, 21
contemptus fuiſſet 267, 9. fuit 47, 24
contendebant 146, 25
contendebat 68, 24. 208, 11. 277, 8
conlenderat 179, 15
contendere 106, 28
contenderent 90, 11
contenderet 91, 4. 293, 29
contenderit 76, 3
contendiſſe 202, 5
contendit 29, 24. 37, 12. 53, 13. 56, 5. 97, 2. 237, 17. 252, 16. 273, 15. 280, 12
contendunt 156, 29
contenta, *fem.* 6, 15. 295, 18. 296, 15
contentæ 231, 20
contenti 5, 4. 66, 2. 71, 14. 184, 23. 226, 13. 306, 9. ſint fortunâ præſenti 222, 6
contentio 19, 9. 32, 11
contentionem 273, 15
contentiones civitatum alit. *Philippus*, 80, 6
contentis 230, 1
contentos 228, 13
contentus 6, 20. 12, 15. 41, 14. 79, 18. 171, 15. 185, 5. 187, 19. 211, 18
conterant 45, 2
contexiſſe 144, 23
contigiſſe 99, 21
contigiſſet 63, 10. 112, 7. 133, 2
continebatur 111, 10
continendam 62, 15
continentem 99, 26
continentia 21, 18. 325, 5
continentiæ 164, 10
continerentur 126, 10
contineri 231, 17
contingat 109, 19
contingens 202, 13
continuâ 55,
continuæ 156,
continuam 121
continuaretur 2
continuas 151,
continuatis, *a*
17
continuerant 6
continuis 21, 27. 131, 7. 271, 3.
continuit 310,
continuo 14, 3.
contrà, *adverb.* 58, 12. 84, 100, 17
contrà, *præp.* 26 6. 45, 23. 64, 18
contracta 205, 67, 4
contractam 36,
contractis 10, 21. 111, 16 25
contracto 94, 1 19. 188, 16 19. 288, 12
contractos 214,
contractum 216
contrahenda 84
contraherent 48
contrahit 64, 16 2
contrahitur 221,
contrahunt 70,
contraxerant 55,
contraxerat 37,
contraxiſſent 11
contraxiſſet 203,
contraxit 56, 10 3. 183, 2. 2 266, 4. 272,
contremuit 253,
contribuit 116,
controverſia 277,
controverſiam 31
contuerentur 58 247, 15
contulerat 91, 26 11
contulêre 62, 18
contulerunt 322,
contuliſſet 93, 1
contulit 44, 27.
contumaces 9, 7. 19. 173, 2. 1 180, 2. 258,

ciâ 85, 11
cior 249, 13
cium 191, 5
lia, *abl.* 204,
om. 279, 29
liæ, *dat.* 263,
ren. 282, 23
liam 148, 9.
16. 284, 7
lias 58, 21
liis 98, 16. 124
lioſiùs 58, 17
:it 42, 15
re 166, 29
t 43, 27. 88,
um 285, 12
e 207, 4
bat 233, 10
e 100, 19
ent 9, 13.
18. 150, 11.
1
et 90, 11. 183,
ſent 16, 25.
6. 214, 8.
2
int 184, 6. 320.
im 125, 5
, *fem.* 320,
tione 291, 10.
11
m eſſe 156, 2
s 182, 13
runt 180, 5.
21
t 26, 3. 42, 3.
o. 97, 23. 101,
05, 19, 270,
intur 210, 14
vallium æ-
t Xerxes 33,
117, 11. 142, 4.
141, 13
32, 14. 123,
i 43, 4
um 91, 11.
2
32, 14. 104,
272, 14. 301,
13

conviviis 231, 12. 314, 3
convivio 10, 3. 76, 15, 17. 89, 8. 91, 22. 93, 2, 5. 117, 6, 24. 125, 14, 16. 277, 6. 288, 20
conviviorum 92, 19
convivium 76, 12. 91, 9. 114, 19. 116, 16. 117, 24. 125, 12. 126, 13. 320, 8
convocato 10, 3
convolarent 255, 13
convulneraverat 28, 12
copia 33, 5. 207, 11. 303, 20. 324, 3
copiæ 38, 6. 134, 17. 279, 5
copiam 34, 27. 237, 20. 258, 15
copiarum 13, 11. 53, 1. 76, 6. 79, 11. 174, 16. 207, 3. 228, 8. 290, 12
copias 37, 1. 28, 38. 9. 97, 7. 175, 3. 211, 13. 229, 5. 242, 2
copiis 13, 6. 22, 13. 36, 25. 61, 12. 67, 12. 69, 24. 107, 11. 113, 18
coquorum 289, 23
Corcyram 212, 4
coriis 21, 11
Corinthii 64, 3
Corinthiorum 285, 6
Corintho 179, 5
Corinthium 90, 7. 97, 2. 134, 5. 185, 3. 258, 7
Corinthus 259, 5
corio 168, 22
corium 168, 24
cornibus, *aciei*, 178, 25
cornu, *aciei*, 65, 4. 244, 17
coronâ 98, 25. 156, 22. 259, 5
coronæ 164, 14
coronam 92, 3. 104, 23
coronas 81, 21. 89, 9
coronatos 202, 50
coronis 171, 8

corpora 20, 5. 41, 4. 71, 13. 89, 15. 121, 3. 146, 15. 172, 20. 203, 2. 324, 19
corpore 17, 13. 28. 18. 30, 1. 40, 2. 110, 1. 131, 19. 140, 20
corporibus 89, 4
corporis 7, 10. 10, 20. 15, 7. 17, 24. 19, 13. 30, 5. 88, 5. 91, 4. 107, 18
corporum 22, 15. 46, 2. 107, 14
corpus 16, 7. 17, 17. 64, 1. 75, 7. 79, 11. 88, 23. 92, 5. 96, 18. 104, 2
correcta 184, 25
correcturi 264, 18
correptos 124, 1
correptus 222, 13
corrigendo 140, 22
corripi 41, 22
corripiendos 123, 29
corripiuntur 16, 4
corripuiſſet 146, 7
corrumpebantur 241, 26
corrumpere 63, 9
corrumperent 39, 22
corrumpi 139, 26
corrupit 240, 16
corrupti 231, 1
corruptior 7, 6
corrupto 153, 3
corruptum 97, 6. eſſe 102, 18
corruptus 166, 2
cothurnis 356, 21
Cranus 27, 1
Craſſi 309, 4, 19
Craſſiano 312, 18
Craſſo 273, 7
Craſſum 309, 10
Cratero 131, 21
Craterum 135, 24
Craterus 124, 19. 135. 14
creandi 43, 2
creandis 243, 1
creant 255, 3
creantur 52, 12
crearent 288, 14
crearet 240, 11
crearetur 199, 11. 243, 4

creari 166, 5
creatur 81, 16. 187, 24. 199, 9. 243, 5. 270, 10
creatus erat 97, 17
creaverunt 66, 18
credenti 20, 3
credentibus 50, 12
credere 102, 16
crederent 97, 13. 190, 17
crederet 126, 12. 277, 2, 15
crederetur 276, 26
credibilia 59, 13
crediderant 128, 4
crediderat 167, 7
credita 54, 4. eſt 6, 8
creditarum 324, 22
creditoribus 123, 19
creditum 18, 1. 317, 9. eſt 91, 17
crediturum 124, 11. 191, 21
credo 108, 22.
credula, *nom fem.* 30. 4. *accuſ. plur.* 32, 13
credunt 16, 17. 75, 14
creduntur 91, 31
cremare 172, 20. 180, 6
crematæ 70, 19
crematus eſt 62, 11
cremavit 92, 6
crepundia 231, 13
creſcente 76, 11. 231, 16
creſcenti 73, 8
creſceret 103, 1. 197, 10
creſcit 300, 18. diſſimulatione ipsâ dolor; hoc altiùs demiſſus, quò minùs profiteri licet 85, 11
Creata 296, 17
Cretam 43, 23. 179, 13. 252, 12
Cretenſibus 164, 16
crevêre 26, 8. 172, 13. 271, 1
crevêrunt 171, 21
crevit 127, 27. 131, 1
crimen 40, 7. 123, 13. 133, 23
crimina 115, 21
criminabantur 237, 3

crimi-

criminari 249, 6
criminationibus 126, 6
criminatur 66, 12
crimine 225, 8
crimini 81, 1. 317, 13
criminis 89, 23
crinibus 203, 5. 207, 18
Critias 63, 11
Crœſi 11, 12. 12, 4
Crœſo 11, 14. 12, 3
Crœſum 12, 6, 12
Crœſus 11, 8, 13
Crotonæ 180, 8
Crotonam 179, 16
Crotonienſes 177, 12. 178, 2, 12. 180, 3
Crotonienſibus 177, 8. 179, 7
Crotonienſium 178, 18
cruce 92, 2. 193, 12
crucem 171, 13. 184, 32
cruciabat 68, 27
cruciabatur 249, 18
cruciatis 327, 5
cruciatus 168, 2
cruciatus eſt 125, 17
crudele 14, 13
crudeles 62, 23
crudeli 186, 7
crudelior 185, 1
crudelis 197, 26. 327, 2
crudeliſſimis 51, 20
crudelitate 30, 2. 51, 3. 55, 13. 108, 17. 156, 17. 189, 23. 262, 1
crudelitatem 10, 10. 17, 17. 60, 13. 84, 3. 98, 4. 133. 23. 144, 11
crudelitati 115, 24. 156, 18
crudelitatis 14, 1. 63, 25. 98, 13. 155, 21. 201, 9. 217, 16. 241, 10
crudeliter 57, 7. 116, 5. 147, 23. 306, 1. 311, 24
crudelius 12, 6. 39, 18
crudeſcente irâ 82, 23
cruenta 170, 2. 306, 6. *acc. plur.* 203, 8. 228, 8
cruentè 195, 16. 20, 27
cruenti, *genit.* 139, 20, 228, 2. *nom. plur.* 215, 16
cruentius 46, 6
cruentus 187, 19. 288, 3
cruore 126, 29. 223, 21
cruoris 228, 4
crura 6, 4. 144, 23
cruribus 184, 30
cubantem 253, 4
cubiculo 62, 10
cucurriſſet 92, 2
cui 4, 6. 16, 18. 56, 14, &c.
cuiquam 100, 17
cuivis 299, 9
cujus 91, 8. 98, 14. 108, 8. &c.
cujuſdam 219, 23. 275, 5. 329, 1
cujuſquam 286, 26. 308, 12
Culinarum 288, 26
culmen 127, 20
culminibus 166, 12
culminis 207, 21
culpa 68, 26
culpæ 148, 2
culpam 98, 13
culta 21, 12. eſt 169, 28
cultior 160, 18
cultiorem 329, 10
cultiores 169, 16
cultioris 320, 17
cultius 43, 6. 79, 17
cultores 313, 8
cultos 22, 6
cultum, *ſubſt.* 114, 16. 267, 1. 288, 30. 325, 1
culturas 326, 9
cultus, *ſubſt.* 93, 7, 320, 18
cultus, *partic.* 119, 6
cumulaverat 199, 5
cumulum 103, 6
cumulus 158, 16. 191, 16
cuncta 20, 8, 18. 68, 7
cunctæ 125, 3
cunctantibus 10, 19. 16, 5. 214, 13
cunctarentur 207, 25
cunctari 160, 7
cunctarem 96, 16. 324, 1
cunctationem 232, 20
cuncti 131, 2. 173, 20. 321, 12
cunctis 126, 27. 130, 6. 314, 2
cunctos 139, 8
cunei confertiſſimi 207, 30
cunis 75, 22
cuperet 306, 24
Cuphites 120, 12
cupidæ 167, 5
cupidè, *adv.* 71, 5. 97, 19. 112, 5. 154, 17. 173, 3. 202, 31
cupidine 119, 18
cupidior 72, 25
cupiditate 4, 8. 79, 8. 202, 26. 278, 5. 293, 18
cupiditatem 158, 11. 167, 13
cupidiùs 55, 1. 112, 13. 240, 10
cupido 21, 20. 101, 11
cupidos 239, 11
cupiebat 135, 9. 280, 7
cupiens 105, 15. 159, 12. 215, 16. 218, 18. 317, 2
cupientes 66, 2. 156, 27
cupitam 306, 5
cupiunt 58, 21
cur 63, 15
cura, *ablat.* 20, 20. 57, 14. 68, 13. 129, 18. 160, 14. 191, 19. 300, 19. 301, 18. *nominat.* 57, 6. 68, 27. 96, 19. 131, 22. 135, 17, 26. 179, 8. 197, 9. 324, 23
curabant 223, 17
curam 322, 7, 21
curant 46, 4
curari 120, 7
curas 321, 17
curat 34, 28. 288, 18
curatio 122, 1
curavit 92, 7.
curent 45, 3
Curetes 326,
curioſiùs 279,
curis 107, 7
curru circa me 123, 2
currum 304,
currus, *acc. p* 23. 279, 4
curſu 31, 2. 109, 2. 276, 11. 2
curſum 190, 22
curſus, *gen. nom. plur.* non torrent 7
cuſpide 148,
cuſtode 162,
cuſtodes 142,
cuſtodia 28, 8 131, 21. 275, 5
cuſtodiam 25 5. 43, 1. 139, 27. 210, 24
cuſtodiant 24
cuſtodibus 9, 3. 142, 2 18. 210, 24
cuſtodiendos 1
cuſtodiêrunt 3
cuſtodiis 289,
cuſtodire 321,
cuſtodiri 163,
cuſtoditum 31
cuſtos 16, 19
Cyclopum 50,
Cydni 102, 1 2
Cygnæa 77, 2
Cyneas 164,
Cynegiri 31, 9
Cypri 194, 1 18
Cypriis 168, 1
Cyprium 60,
Cypro 145, 1
Cyprum 325,
Cyprus 168, 7.
Cyran 136, 21
Cyrenarum 1 216, 1, 5.

yrenas 216, 8
yrene 136, 7, 10
yrenem 136, 15, 26. 137, 9
yrenis 287, 8. 288, 13
yri 9, 5. 13, 11, 24. 15, 15. 17, 7, 9. 65, 4, 5. 66, 9, 18
yro 9, 25. 10, 9. 11, 6, *bis*. 12, 7. 64, 8, 9. *bis*. 10, 19. 94, 8. 285, 12
yrrhæum campum 201, 9
yrum 12, 11. 13, 20. 22, 11. 32, 6. 59, 1. 64, 19. 279, 18
yrus 9, 19. 10, 23. 11, 1, 10. 12, 5. 13, 1, 6, 15. 14, 2. 64, 15. 65, 1. 116, 13. 327, 22
yziceni 294, 15. 298, 9
yziceno 295, 3, 24
yzicenus 293, 27. 294, 13. 295, 11

D.

DAbant 7, 3
dabat 124, 14
Daci 251, 12
ædalos 119, 10
ahas 118, 9. 300, 3
amaſcena 268, 3. 270, 1
amaſco 268, 5
amaſconis 187, 18
amaſcum 268, 7
amna 22, 22. 25, 21. 44, 10. 141, 9, 12. 192, 6. 210, 27
amnantur 81, 5
amnarentur 51, 11
amnata 173, 20. 316, 12
amnata 133, 10. eſſent 90, 1
amnatis 60, 5
amnarum 55, 7
amnatur 40, 3. 181, 9
amnaverant 189, 16
amnis 76, 5. 228, 10. 275, 13
damno, *nomen*. 34, 8
damnorum 45, 27. 47, 22
damnum 12, 17
dantes 49, 19. 118, 18
dantibus 300, 24
dantis 104, 22
Danubii 250, 7
Daphnæ 217, 8
Darâ 108, 22
Daram 303, 15
Dardani 226, 6. 229, 9
Dardanis 204, 12. 234, 13
Dardano 204, 14
Dardanorum 204, 9
Dardanos 85, 21. 96, 9. 221, 1. 229, 20
dare 22, 4. 36, 10. 73, 2. 90, 4. 109, 24. 122, 5. 139, 11. 149, 11. 171, 17
darent 24, 8. 60, 5
daret 32, 22. 34, 12. 42, 18. 43, 20. 56, 32
daretur 279, 29
dari 61, 14. 68, 4. 76, 10. 105, 22. 106, 10. 130, 1
Darii 16, 22. 30, 19. 41, 10. 56, 13. 61, 23. 77, 11
Dario 17, 6. 18, 1. 30, 17. 31, 26. 35, 2. 41, 8. 102, 18. 108, 1, 22
Darium 16, 26. 17, 14. 22, 10. 93, 15. 99, 7. 102, 7
Darius 16, 18. 18, 2. 25, 16. 31, 20. 32, 2. 55, 13. 58, 28. 64, 8. 76, 4
data, *ablat.* 98, 11. 108, 17. 109, 6. 115, 10. 201, 4, 21. 287, 19. 315, 9. *nominat.* 124, 22. 132, 29. 218, 23. eſſet 235, 5. eſt 166, 17. ſunt 258, 3
datæ 103, 11. 233, 9. 274, 9
datam 109, 19. 197, 30. 252, 8
date 142, 9
dati 283, 12. 312, 20. eſſent 160, 13
datis, *adject.* 114, 11. 125, 12. 161, 12
dato 15, 21. 68, 5. 78, 4. 126, 8. 303, 14
datos 115, 30
datum 81, 1. 107, 11. 134, 17. 168, 20. 262, 6. 289, 6
datur 8, 15. 133, 4. 137, 25, 27. 143, 5. 301, 2. 317, 14
datura ſit 39, 3
daturos 88, 21
daturum 204, 21. 298, 11, 14. 312, 12
datus 222, 26. 280, 5. 322, 16. eſt 327, 13
deâ 169, 28. 322, 8
deæ 117, 10, 17. 295, 8. 322, 5. *dativ.* 179, 27
deam 117, 18. 268, 7. 323, 2
debeant 288, 22
debeantur 125, 10
debeatur 169, 19. 240, 8
debebat 24, 1. 182, 14.
debebatur 15, 5
debere 19, 183. 4, 1. 58, 22. 87, 23. 108, 4. 115, 25
deberet 61, 14. 273, 15
deberi 261, 5. 304, 9
debilitas 60, 23
debilitatis, *ablat.* 257, 2
debita 67, 18. 282, 8
debitæ 197, 20
debito 219, 22
debitorem 109, 13
debitoribus 123, 18
debuerat 94, 5. 217, 3
debuiſſet 117, 11
debuit 82, 2
decedens 51, 4. 87, 16
decederet 68, 25
decedit 31, 21. 72, 15. 77, 10. 94, 19. 124, 23. 167, 1
decem 30, 22. 44, 6. 63, 23, 28. 65, 3. 87, 9. 103, 15
decennis 254, 9
decent 142, 4
deceperit 241, 17
decepta eſt 127, 14
deceptis 92, 31. 219, 24
deceptus 266, 12
decernere prælio 137, 16. 242, 13. viribus 198, 15
decerneretur 29, 14
decernit 258, 14
decernitur 52, 12. 138, 7. 232, 21. 273, 7. 280, 15
decernunt 60, 7. 64, 6 18. 68, 9. 144, 12. 238, 13. 255, 4
deceſſerat 268, 11
deceſſiſſe 106, 15
deceſſiſſet 251, 2
deceſſit 5, 11. 58, 1. 92, 15. 127, 11. 180, 9. 249, 20
decidi 243, 18
decidiſſet 120, 4
decidit 255, 14
decies 152, 14
decimas 170, 21. 178, 15
decimum 116, 11
decipi 202, 8
decipitur 78, 13
declinanda 112, 13
declinandorum 325, 4
declinandum 48, 2
declinantes 215, 13
declinare 321, 11
declinatum 184, 21
decora *neut.* 49, 27. 174, 5. 234, 14
decore 107, 24
decreverat 284, 5
decrevêre 45, 9
decreviſſent 64, 21. 183, 7
decreta, *ſubſt.* 139, 9
decreta, *adj.* 322, 15
decreto 53, 2. 184, 23. 248, 16. 260, 6
decretorum 131, 20. amaritudinem 283, 17
decretum, *ſubſt.* 284, 3. 258, 7
decurrant 20, 19
decurrentes 172, 6
decurrentibus 20, 25

decurrere 140, 11
decurrit 219, 20. 220, 6
decurritur 314, 13
decurrunt 154, 9. 155, 7. 178, 4
decus 124, 24
dedantur 99, 4
dedecore 53, 24. 244, 18
dedecus 136, 12
dederant 59, 7. 174, 5
dederat 48, 3. 209, 36. 298, 10
dedêre 29, 28. 71, 15. 306, 12
dedere, *infin.* 153, 11.
dederint 204, 21
dederit 50, 11. 67, 15. 79, 23. 88, 1. 109, 16. 126, 24
dedêrunt 247, 17. 321, 24
dediderunt 84, 25
dedignantibus 318, 4
dedignatus 77, 5
dediſſe 326, 2
dediſſent 254, 15
dediſſet 39, 3. 119, 11. 188, 10. 283, 14
dediſtis 142, 12
dedit 11, 4. 20, 10. 26, 10. 27, 2, 4. 31, 24. 46, 5. 78, 7. 82, 1. 86, 3. 89, 22. 94, 17. 96, 17. 101, 2. 123, 1. 134, 9
deditio 84, 24
deditionem 10, 10. 107, 3. 118, 9. 119, 20. 121, 15
deditum 212, 14
dediturum 312, 11
deditus erat 93, 10. 242, 1
deducere 131, 24. 198, 13
deducerent 221, 6
deduci 43, 8
deducit 294, 13
deductis 238, 9. 302, 8
deductos 118, 5
deductus 328, 16. eſt 289, 5
deducuntur 69, 3. 150, 12
deduxerat 52, 11
deerat 59, 18. 62, 23. 67, 5. 91, 3
deeſſe 87, 20. 200, 10. 239, 7, 13
deeſſet 23, 22. 92, 28. 95, 2. 107, 8. 142, 23
defecerant 58, 3. 97, 18. 217, 15. 218, 2. 267, 11
defecêrat 191, 18
defecêre 192, 13. 291, 12
defecerint 114, 5
defecêrunt 11, 6. 198, 19
defeciſſe 97, 5. 98, 12.
defecit 101, 3. 255, 6. 302, 17
defecto 30, 17
defectione 263, 6
defectionem 56, 6. 222, 32. 221, 8. 300, 20
defectionis 10, 10. 97, 5. 302, 14
defectores 152, 8. 302, 16. 303, 10
defectus, *acc. plur.* 191, 22
defendat 234, 12
defendenda 221, 21. 305, 4
defendentem 8, 24
defendentes 23, 21. 24, 29
defenderant 143, 10
defenderit 223, 2
defenderunt 65, 8
defendi 188, 5
defendiſſe 68, 22. 221, 14. 226, 9
defendit 205, 4
defendunt 23, 8. 206, 4
defenſæ 188, 4
defenſionem 69, 19. 293, 23
defenſionis 248, 15
defenſor 219, 10
defenſore 155, 18. 162, 8
defenſoribus 122, 1. 209, 29. 303, 18. 310, 11
defenſuri 82, 9. erant 217, 17
defenſurus 7, 16. 292, 14
deferre 174, 7
deferrent 89, 16
deferri 116, 1
defert 155, 28. 321, 12
defertur 101, 6. 161, 6. 194, 19. 252, 12. 256, 3. 287, 9.
deferunt 32, 10. 44, 24. 329, 21
deficere 126, 31
deficerent 242, 13. 266, 3
deficeret 122, 14
deficiant 96, 10
deficiatur 121, 6
deficiebant 192, 21
deficiente 31, 3
deficientibus 46, 14. 190, 22. 290, 5.
deficiunt 158, 6. 163, 10. 276, 14. 290, 13
definiebantur 139, 18
deflens 167, 21
deflent 60, 26
deflet 174, 4
defletæ 61, 10
deforme 147, 24. 284, 21
deformes 52, 9
deformis 29, 10. 76, 5. 288, 4
defuerit 72, 25
defuiſſe 75, 29. 170, 19
defuiſſent 75, 24
defuit 16, 3. 31, 3. 33, 4. 103, 9. 157, 8. 264, 6
defuncti 110, 1. 222, 12 reſponſo 113, 5
defuncto 150, 13
defunctos 126, 18
defunctum 40, 8
defunctus 9, 13
defungi 88, 4
defuturum 155, 26
degeneraviſſe 114, 23 143, 12
degere 43, 10
degeret 17, 1
dehoneſtamenta 221, 23
dehoneſtamentum 199, 15
dehoneſtaretur 77, 14
dei 28, 9. 81, 23. 10. 105, 88. 1 4, 8
Deidamia 144, 5
dejectis 122, 13
dejicere 167, 20
dejicerent 61, 19
dein 13, 7. 39, 8. 41 43, 19. 45, 11. 13. 195, 8.
deinceps 28, 2. 48 127, 17. 154, 3. 15, 276, 21
delata 168, 20, 172 eſt 9, 7
delatam 284, 8
delati 154, 11. 154, 12. eſſent 26
delatum fuerat 26
delatus 176, 1. 26
delectus 9, 6
delegit 15, 1
delendam 183, 14
delendas 133, 18
delendum 131, 1
delerent 35, 2. 25
deleret 152, 12
deletur 37, 4. 1
deleri 274, 4
deleſſe 221, 17
delet 32, 21
deleta 98, 15. eſt 10
deletæ ſunt 38, 6
deletam 284. 34
deletas 97, 7
deleti 192, 8
deletis 69, 24
deleto 291, 1
deletos 25, 2. 282 eſſe 241, 19
deletum 60, 2
deletus 192, 15. 196, 22
deleverant 276, 1
deleverint 130, 8
delevêrunt 22, 13
delevit 29, 22. 11
deliberandi 214, 1
deliberant 239, 18
deliberantibus 166
deliberaretur 98,
deliberatum, 61,

deliberavêrunt 67, 8
deliberavit 206, 20
delicta 284, 14. 301, 10
delictorum 81, 23
deligarent 45, 29
deligentium 40, 9
deligunt 39, 24. 47, 7. 101, 10
deliguntur 173, 11
delinimentis 182, 12
deliteſcit 321, 6
Delo 46, 13
Delphi 207, 5, 15
Delphica oracula 112, 10
Delphici 67, 7
Delphico 247, 3
Delphicum 43, 22. 177, 12
Delphis 34, 4. 35, 16. 45, 4, 16. 81, 8. 154, 5
Delphorum 207, 8
Delphos 35, 7. 136, 12. 178, 13. 207, 20. 251, 3
demandant 35, 22
Demarato 179, 10
Demaratus 32, 18
demendam 258, 3
dementia 34, 28
dementiam 29, 7. 117, 15
demere 185, 8
demeret 79, 4. 96, 13
demerſit 316, 12
Demetrii 146, 2, 3. 159, 8. 223, 1. 249, 15, 17. 263, 11
Demetrio 146, 20. 147, 1. 150, 12. 151, 10. 213, 4
Demetrium 152, 25. 153, 1. 154, 1. 216, 6. 220, 6
Demetrius 145, 15. 146 21. 150, 9. 151, 10. 152, 2, 21. 153, 9. 215, 19. 216, 7
demigrare 63, 7
demiſſa 61, 18
demiſſus 85, 12
demonſtrant 288, 23
demonſtrari 209, 14
demonſtratum 35, 17
Demophoon 28, 3
demortui 187, 17
Demoſthenem 52, 26. 97, 6.
Demoſthenes 53, 8. 18, 21. 133, 22
Demoſthenis 53, 23
dempſit 104, 4
demptis 9, 31
demptum 148, 17
dempturum 295, 4
demùm 11, 7. 24, 28. 99, 3. 301, 17
denique 33, 8. 41, 16. 48, 7. 49, 10. 89, 7. 105, 12. 124, 8. 127, 32
denis 107, 16
dent 142, 12
dentibus 31, 19. 322, 23
denuntiabatur 67, 8
denuntians 210, 20
denuntiantibus 22, 31
denuntiare 189, 8
denuntiarent 121, 6. 236, 6
denuntiaretur 286, 15
denuntiat 10, 14
denuntiatâ 306, 25
denuntiatione 57, 12 169, 14
denuntiatum 236, 10. 254, 8
denuntient 120, 14. 232, 16
denuò 39, 13. 52, 2, 7. 59, 15. 99, 3. 150, 10. 184, 27. 219, 15. 289, 11
deo 16, 17. 81, 7, 22, 82, 11. 106, 1. 136, 19
deorum 14, 7. 47, 14. 82, 3, 23. 85, 1. 99, 16
deos 14, 13. 35, 10. 58, 19. 98, 19, 22. 109, 19. 156, 23. 170, 16. 174, 4. 326, 16. gratulantes tulêre obviam 58, 19
depenſi 194, 11
deperibat 12, 14
deponendi 56, 32
deponere 159, 6. imperium 223, 3
deponerent 179, 26
deponeret 87, 10. 183, 8
deponit 252, 14
deponunt 53, 19
depopulabantur 219, 10
depopulandos 70, 12
depopulantur 39, 23. 222, 10
depopulatâ 206, 9
depopulati eſſent 81, 3
depopulatur 201, 11 215, 17
depopulaturi 218, 28
deportandum 159, 14
deportant 178, 18
deportato 258, 14
deportatus 269, 4
deportavit 273, 13
depoſcebat 161, 10
depoſcerent 252, 11, 25
depoſcit 120, 2
depoſitâ barbariâ 320, 17
depoſitis 77, 17. 183, 2. 231, 1
depoſito 8, 14. 185, 2. 201, 22
depoſiturum 183, 11
depoſuit 6, 20. 78, 9 223, 23
deprecabantur 84, 5
deprecantem 84, 9
deprecantes 104, 27. 178, 14
deprecantibus 79, 23. 99, 3. 112, 5.
deprecantur 97, 22. 104, 2. 178, 5.
deprecaretur 151, 4
deprecata eſt 197, 15
deprecati 84, 26
deprecatum miſêre 274, 5
deprecatur 106, 6. 120, 14. 159, 6.
deprecaturus 136, 13
deprædantur 47, 21
deprædatur 205, 18
deprehenditur 289, 11
deprehenſæ 78, 11
deprehenſus 94, 16. 293, 11
derelinquenda 85, 6
deriſus 88, 6
derivare 241, 13
deſcendere 141, 2. 183, 9
deſcenderit 145, 7
deſcendit 8, 6. 27, 8. 150, 7. 160, 13. 185, 5. 287, 7
deſciverant 56, 1. 266, 13
deſciviſſent 17, 10. 272, 4
deſcribuntur 90, 13
deſcripſiſſent 154, 17
deſeratur 56, 24
deſerendo 141, 10
deſerere 51, 6. 87, 22
deſeritur 262, 6. 292, 13
deſerta 270, 3. ſunt 209, 28
deſertæ 24, 23. 214, 17
deſertam 122, 1. 125, 8. eſſe 194, 14
deſerti 29, 17. 198, 14. erant 69, 17
deſertis 206, 28
deſerto 36, 5
deſertor 194, 20
deſertus 290, 19. 293, 25. eſſet 148, 12. 189, 24
deſeruerant 181, 5
deſeruiſſe 197, 16
deſeruiſſet 13, 8
deſerunt 301, 5
deſidem 264, 15
deſidentis 49, 21 50, 5
deſiderabat 312, 9
deſideratus 58, 5
deſidere 49, 19. 185, 6
deſiderio 16, 23. 215, 25
deſiderium 244, 15. 247, 4
deſides 209, 5
deſidia 12, 12. corrupti marcebant 231, 1
deſidiam 175, 3
deſignata 134, 25
deſiliens 148, 15.
deſilientem 207, 20
deſilierint 16, 26
deſiliit 122, 3. 124, 1
deſiliunt 122, 12
deſperantibus 205, 2
deſperatio 59, 7. 103, 1. 193, 6

deſperatione 37, 4. 122, 17. 178, 21. 197, 6
deſperationem 37, 6. 70, 13. 170, 19
deſperationis 45, 20
deſperatis 60, 3. 81, 6. 141,22. 197,10
deſperato 288, 33
deſperaverint 60, 8
deſperaverunt 178, 24
deſperent 60, 9
deſponderat 216, 3
deſtinat 275, 8. 198,6.
deſtinatam 178, 20
deſtinato 83, 8. 125, 4
deſtinatum 91, 7. 182, 12
deſtinatur 327, 16
deſtinet 311, 12
deſtiterunt 263, 6
deſtituat 118, 6
deſtituimus 35, 3
deſtitutæ 53, 12
deſtituti 246, 3
deſtitutis 58, 1
deſtitutus 211, 1. 215, 18
deſtructa 114, 19
deſtructus 265, 3
deſtruens 199, 5
deſtruere 293, 2
deſuper 186, 4
detectam 20, 15
detectum 326, 7
deteguntur 32, 28
detentus 257, 2
deterruit 139, 24
deterſit 149, 24
deteſtandum 108, 18
detinendi 169, 3
detinerentur 71, 4. 236, 13
detineretur 164,6.227, 11
detinuit 31, 14
detrahit 288, 15
detrectantem 133, 21
detrimenta 45, 24. 58, 21
detrimentum 66, 14
detulerat 91, 13
detulerit 228, 3
detulerunt 189, 3
detuliſſe 43, 18
detuliſſent 139, 18
detulit 166, 8
Deucalionem 27, 6
Deucalionis 26, 15
devehitus 121, 14
devenêre 320, 1
devicerat 234, 11
devictæ 123, 9. 128,3, 8
devictarum 126, 5
devictas 172, 22
devicti 228, 18
devictis 29, 14. 146,6. 175, 7. 211, 11
devictos 220, 5
devincenda 211, 11
devinctum 231, 20
devinctus 143, 7
devinxerat 136, 6
deum 16, 17. 35, 21. 124,26.236,13. 207, 20. 325, 2
devorare 185, 9
devorentque vos arma veſtra 142, 18
devota capita 142, 11
ſpoliæ 88, 24
devotum 55, 8
devotus erat 58, 19
devoviſtis 142, 8
dexteram 109, 24
dexteriore 244, 17
dexterioribus 23, 18
dextrâ 31, 11, 13
dextram 126, 21
dextro 45, 29
dextrum 79, 20
diadema 114, 12. 148, 16. 202,2. 292,16
diademate 222, 29. 318, 6
Dianæ 207, 23. 222, 18. 252, 14
dicam 176, 4
dicat 239, 12
dicatur 191, 12. 282, 10
dicavit 149, 9
dicebant 232, 9
dicebat 107, 17. 203, 12. 322, 2
dicebatur 74, 5
dicenda ſunt 48, 13. 165, 6
dicendi 98, 11
dicendum 302, 2
dicens 147, 20. 204, 11. 244, 21
dicentem 156, 30
dicentes 115, 25. 169, 20. 221,11. 240,4. 244, 12
dicere 141,24. 174,10. 233, 7
dicerent 22, 18. 96,18. 104, 27
dicerentur 123,7
diceres 100, 16
diceret 97, 9
dicit 24, 17. 130, 9. 156, 20. 171, 17. 322, 19
dicitur 9, 9. 27, 7. 38, 3. 49, 12. 240, 19. 263, 11, 271,4, 13. 308, 4
dico 122, 17. 171, 7
dicta, *fem.* 22, 4
dictæ ſunt 23, 19
dictaturæ 172, 12
dicti ſunt 7, 4. 160, 3. 318, 3
dictis 302, 4
dictitans 37, 8
dictu 122, 7
dictum eſt 25,16. 198, 2. 288, 27. 304, 3
dicturus 29, 9
dictus eſt 275, 8. 304, 3
dicunt 141, 11. 258, 8
dicuntur 244,1. 299,4. 308,8. 315,2. 326, 2, 14
didicerat 106, 3. 230, 4
didicêre 325, 1
didicerit 106, 26
didicêrunt 220, 19
didiciſſent 62, 14
didiciſſet 140,6. 217,8. 228, 22
didicit 32, 18
Didonis 105, 3
Didymæi Jovis 248, 7
die 2,28. 10,2. 13,8. 16, 14,22. 33, 20. 38,5. 39,11. 89,8. 102, 22. 107 ,3, 6. 109,2. 116,16.126, 16.127,7.19,*bis*,21. 128, 29. 149, 2
diebus 47, 19. 48, 4. 57, 19. 63, 30. 71, 16. 72, 15. 79, 22. 108, 11. 114, 11
diei 34, 20. 125, 13 282, 11
diem 16, 20. 39, 11 41, 17. 72, 6. 85 15, 16. 270, 4 286, 20. 303, 11
diem fungitur 172 4
dierum 37, 20. 114, 7 219,15.270,2. 327 5
dies 24, 31. 73, 14 126,5. 164,2. 171 13. 185, 1. 326,21
impatientiùs in di mortem Demetrii do lebat, *Philippus*, 249 15
differant 66, 13
differenda 131, 2
differre 102, 27
differetur 91, 14
differunt 47, 17
difficile 31, 6. erat 1 12. 34, 13
difficile, *adverb.* 219,
difficilem 16, 12
difficiliorem 13, 6
difficiliori 282, 17
difficilis 17,11.123,2 162, 4
difficilius 153, 1. 20 8
difficultates 286, 16
difficulter 69, 25
diffidant 155, 25
diffidentia 13, 20
diffidentiùs 86, 12
diffiſa 144, 1
diffiſi 51, 22. 143, 1 221, 4
diffuſus 50, 9
digito 127, 1
digna 37, 14. 296,
dignam 17, 6. 181,
dignante 302, 7
dignatione 224, 4
dignetur 84, 15
digniſſimum 126, 3 127, 3
dignitate 69, 4. 84, 104, 5. 115, 22
dignitatem 6, 10. 14 5. 223, 2. 249, 293, 20
dignitati 45, 23. 7 2

dig

gnitatis 31, 8. 44, 21. 51,7. 57,6. 96, 21
gnum 82,3. erar 243, 19
gnus 67, 5
greſſo 76,16. 83,13
greſſus 148, 23
i 142, 11. 170, 6. 215,11.222,19. perjuriorum vindices 142, 11
is 31, 19. 35, 8. 94, 16. 103, 11. 108,22.166,6.203, 8. 218,3,7. 318,8, anteſignanis 207, 25. proximus habetur per quem deorum majeſtas vindicata ſit 82, 3
labi 36, 5. 68, 1
ilabuntur 36, 21
ilapſæ 134, 18
lapſi erant 155, 31
lapſus 255, 9
ilata fuerat 194, 2
latio 92, 33. 102, 14
ilationem 84, 5. 104, 2. 206, 29
ilationibus 83, 3
ilationis 159, 16
ilatum 72, 8
ilectæ 92, 22
iligentiſſimè, *adverb.* 5, 10
iligere 104, 10
limicabatur 53, 4
limicandum 56,26.66, 8
dimicans 53,17.81,15. 212, 12. 264, 8.
dimicant 289, 26
dimicantes 46, 18
dimicare 152, 18. 252, 22
dimicaret 218, 22
dimicâſſe 34, 10
dimicâſſent 48,11.170, 8
dimicat 255, 9
dimicatum 33, 20. 51, 9. 172, 8. eſt 38, 7. 48, 5. fuerat 29, 5
dimicaturi 31, 17
dimicaverit 31, 17
dimicavit 290,17. 306, 15
dimicet 68, 19
dimiſerat 105, 15
dimiſêrunt 46, 11
dimiſiſſet 295, 20
dimiſit 31, 12. 79, 6. 140,3. 146,3. 155, 17. 174, 22
dimiſſa, *abl.* 222, 8. *nom. fem.* 294, 11
dimiſſi 124, 18. 290, 21
dimiſſis 34, 8. 36, 8. 111, 18. 123, 21. 124, 19. 126, 25
dimiſſo 140, 8
dimiſſus 39,21. 64,14. 284, 2. eſt 229, 2
dimitti 261, 3, 5
dimittit 182, 11
dimittitur 66, 11
dimittunt 23, 25
Diocles 30, 8
Diomedem 112, 18
Diomedes 175, 15
Dionyſii 62, 1. 187, 2. 195, 11
Dionyſio 180, 21. 181, 3. 182, 2
Dionyſium 180, 17. 181, 3. 182, 2
Dionyſius 175, 1. 180, 11. 181,12. 182,6. 183,15,28. 184,7, 36. 196, 13
dira, *neut.* 157,6. 168, 2
diras 142, 84
directas 281, 14
diremit 273, 16
direptam 40, 12
direptione 86, 5. 224, 6
direptionem 183, 2. 191, 5
direptis 214, 10
dirigit 190, 16
direxit 237, 24
diripiendum 35, 7
diripientes 210, 3
diripit 139, 11
diripiunt 210, 4
diripuiſſe 241, 1
diripuit 82, 22
diris per omnium ſacerdotum religiones
devotum 55, 8
diruerent 98, 8
dirui 14, 7. 308, 12
diruitur 98, 24. 259, 5
diruta, *abl.* 70,16. *neut.* 70, 18. fuerant 63, 8
dirutæ, *plur.* 70, 20
diſcedendi 139, 7. 190, 5
diſcedentes 197, 21
diſcedentibus 50, 12
diſcedere 50,16.70,25. 230, 4. 283, 14
diſcedit 221, 3
diſcedite 35, 6
diſceditur 72, 14
diſcedunt 28, 13. 131, 3
diſcenti 200, 1
diſceptare 185, 7
diſceptatio 248, 10
diſceptationem 83, 55
diſceſsêre 34, 2
diſceſſiſſent 190, 5
diſceſſit 114, 12
diſceſſu 36, 6. 197,24.
diſceſſum *ſup.* eſt 46, 22
diſceſſum, *nomen,* 77, 9. 123, 22. 199, 16. 215,14. 218,1. 288, 8
diſceſſus 33, 14. 197, 15
diſcinctus 174, 2
diſciplina 102,18. 172, 2. *nomen.* 124, 3
diſciplinæ 16, 14
diſciplinam 124, 13. 270, 9
diſcipuli 1[illegible]6, 26
diſcordia, *ablat.* 51, 12. 52,4.84,11.222,21. 298, 17. *nominat.* 145,4. 154, 1. 180, 24. 302, 15
diſcordiæ 127, 6. 155, 14. 219, 2
diſcordiam 129, 28
diſcordiarum 64,2.101, 22. 170, 1
diſcordias 294, 1
diſcordiis 101,22. 155, 25
diſcrimen 227,16. 201, 6, 15
diſcrimine 193, 6
diſcurrentibus 136, 1
diſcurrere 60, 21
diſcurrit 119, 9
diſcurſus 85, 8
diſcuſſit 40, 2
diſpenſanda 79, 1
diſplicebat 241, 25
diſplicere 62, 13
diſpliceret 190, 4
diſpliciturum 29, 2
diſponi 202, 28
diſputationum 179, 24
diſſeminavêrunt 125, 19
diſſentio 36, 4. 64, 1. 247, 6
diſſentione 24, 22
diſſentionem 51, 13. 127, 9. 155, 9
diſſenſiones 154, 14. 180, 24
diſſenſionis 44, 5
diſſenſit 73, 6
diſſentientibus 56, 24
diffidentem 195, 8
diffidentibus 201, 1
diffidii 197, 26
diſſimulare 92, 32
diſſimularet 29, 11
diſſimulata eſt 89, 7
diſſimulatæ 167, 6
diſſimulatione 64, 13. 85, 11
diſſimulationem 64, 15
diſſimulatis, *ablat.* 210, 22
diſſimulato 9, 17. 167, 19. 304, 22
diſſimulatum 88,26. animum intendit, *Dionyſius,* 182, 8
diſſipata, *fem.* 63, 35
diſſipati 207, 30
diſſipentur 36, 8
diſſolvendis 43, 26
diſſolverent 258, 4
diſtare 282, 15
diſtenta ubera exinanire cupiens, *lupa,* 317, 3
diſtinguitur 271, 6
diſtinxit 20, 2
diſtractis 87, 6
diſtributis 116, 14
diſtributurus 116, 3
diſtulerat 118, 12

diſtuliſſe 230, 2
diſtuli 9, 18
ditet 88, 3
ditia, *acc.* 242, 7
ditionem 226, 9. 272, 2. 304, 30
ditionis 60, 19
ditior 197, 12. 218, 10
ditiores 184, 8
ditiſſima, *fem.* 326, 4
diù 19, 9. 32, 25. 44, 23. 46, 21. 51, 9. 61, 15. 67, 7, 20. 72, 8. 78, 17. 88, 26. 95, 3. 113, 5. 122, 11. 124, 24. 138, 2. 143, 22. 155, 3. 161, 10
divelleretur 197, 15
diverſæ, *fem* 45, 5. 92, 3. *neut.* 93, 1. 277, 21, 310. 9. *abl.* 103, 2
diverſæ 145, 2. 146, 6
diverſam 286, 17
diverſarum 253, 7
diverſi 96, 2. 230, 2
diverſis 68, 20. 78, 29. 276, 10
diverſo 179, 1. 233, 20
diverſum 241, 6
dives 187, 20
dividebant 32, 15
dividerentur 145. 6. 148, 19. 302, 7
divideretur 182, 5
dividi 73, 19
dividit 85, 19. 99, 18. 114, 18. 131, 29. 142, 27. 277, 12
dividuntur 45, 5. 98, 24
divini 269, 7
divinis 58, 17
divinitatis 105, 15
divino 315, 1
divinos 45, 9. 140, 18. 308, 10
divinum 158, 18
diviſa 42, 2, 3. 7, 24. eſſet 51, 13
diviſerat 290, 11
divisêre 245, 7
diviſerunt 210, 16
diviſio 107, 17. 133, 1
diviſione 112, 6. 151, 5. 160, 9. 292, 1
diviſionem 149, 12. 155, 2. 182, 7. 268, 11
diviſi ſint 257, 6
diviſis 204, 3. 297, 2
diviſiſſe 232, 9
diviſiſſent 107, 12. 133, 4
diviſit 42, 24. 43, 3. 111, 3
diviſo 23, 20. 38, 4. 47, 9
diviſum 268, 10. 288, 16. 290, 13
divites 79, 4. 81, 8. 324, 9
divitiæ 11, 8. 43, 5. 324, 6
divitiarum 21, 20. 92, 20. 99, 26. 103, 2. 104, 7. 129, 10. 285, 9. luxuria, *Juſtinus*, 38, 5
divitias 8, 1. 33, 4. 180, 16
divitiis 209, 19
divitum 43, 14. 155, 2
divortio 294, 10
diutinam 275, 2
diutiſſimè 20, 16
diuturni 190, 23
divulgaretur 115, 27
divulgat 145, 8
divulgatâ 307, 3
divulgatur 192, 9
dixerat 94, 11. 243, 20
dixêre 318, 7
dixerim 67, 12
dixiſſe 212, 8. 285, 3
dixit 73, 10. 104, 4, 25. 109, 10. 126, 28. 169, 27. 204, 16. 243, 14. 255, 1. 312, 11
docebat 179, 22. 185, 12
docent 300, 19
doctior 160, 16
doctore 127, 26
doctrina *abl.* 22, 5. 82, 15. *nom.* 73, 3
doctrinam 179, 21
docuêre 26, 12
docuit 327, 20
documenta 24, 27. 40, 7, 42, 18
Dodonæi Jovis 112, 11. 160, 4
doleant 131, 12
doleat 118, 4. 311, 10
dolebant 96, 6. 158, 4. 204, 30. 223, 16
dolebat 249, 15
dolendi fuerant 165, 7
dolendum 13, 17
dolentes 126, 23. 305, 8
doleret 293, 20
dolis 29, 27
dolo 36, 9. 41, 7. 65, 5. 167, 13. 169, 21. 217, 13
dolor 86, 12. 311, 7
dolore 9, 17, 19. 33, 19. 72, 12. 94, 19. 125, 17. 213, 13. 311, 51.
dolorem 13, 17. 89, 12. 208, 2
doloris 111, 11
doluerit 32, 12
doluiſſe 91, 20
doluit 120, 5
dolum 15, 7. 29, 29. 32, 22. 40, 3. 82, 28. 135, 12. 210, 1
dolus 9, 36. 201, 25. 280, 9
domari 327, 19
domeſtica, *abl.* 24, 21. 217, 18. *neut.* 201, 23. 294, 25
domeſticæ, *gen.* 115, 3. 188, 10. 282, 7. *plur.* 154, 4
domeſticas 298, 1. 327, 19
domeſticis 56, 27. 221, 16. 236, 3. 247, 2. 268, 1. 283, 1. 286, 5. 300, 2
domeſtico 320, 29
domeſticorum 283, 16
domeſticos 302, 1
domeſticum judicem 32, 10
domi 17, 12. 22, 21. 32, 12. 24, 35. 30, 1. 32, 10. 63, 10. 56; 7. 60, 23. 82, 20. 170, 1. 173, 13. 180, 24. 190, 20, 21
domibus 21, 12. 60, 21. 156, 8. 223, 17.
dominam 84, 8
dominatione 63, 4, 149, 18
dominationem 63, 33. 184, 15. 201, 17. 214, 10. 246, 4
dominationi 81, 19
dominationis 5, 5. 60, 24. 68, 16. 89, 155, 29. 293, 18
domini, *plur.* 60, 6. *gen* 166, 2. 329, 1
dominis 63, 18. 156, 1 165, 17. 221, 2 314, 4
domino 16, 24. 16 15
dominorum 25, 165, 17. 166, 3 174, 12
dominos 25, 3. 166, 321, 2
dominum 166, 7. 189, 324, 24
dominus 33, 9. 27 24
domitâ 244, 11. manſuetudine 150, 3
domitarum gentium 9 17
domitas 267, 12
domiti 254, 4
domitis 5, 5. 11, 7. 115 115, 16. 204, 2
domitores 142, 27
domitus eſt 147, 20. ſi 143, 11
domo, *nomen.* 23, 2. 78 8. 99, 24. 162 10. 180, 9. 184, 19 14
domos 123, 17. 135, 3. 202, 27
domuerant 170, 10 284, 20
domuerint 204, 12
domuerit 88, 32
domuiſſe 308, 4
domuit 25, 22. 272, 2. 304, 7. 329, 4
domum 23, 25. 36, 20. 41, 10. 44, 20. 58, 1. 141, 14. 143, 15. 180, 6. 214, 13. 269, 17. 313, 3. 320, 1. 327, 1

domus

mus, *nom. ſing.* 21. 9. 153, 7. 164, 10. 167, 14. *gen.* 126, 17. 127, 20. 152, 11. 158, 15. 174, 21. 231, 17. *nomin. plur.* 173, 19
na 169, 2
narent 285, 2
natâ deâ 322, 8
natæ ſint 189, 5
natis militibus 108, 10
natum, *maſcul.* 242, 17
natur 289, 14
natus 289, 12. eſt 200, 7. 280, 1
naverit 77, 14
navit 102, 1. 248, 14
nec 50, 8. 118, 3. 122, 15. 144, 19
nis 146, 25. 164, 9. 200, 7
no 48, 2. 327, 13
num 149, 1. 243, 12
ricetis 152, 17
rienſes 28, 4, 5, 12
rmiebat 62, 11
rmiens 41, 10
rmientem 149, 23
rmienti 15, 17
rſo 324, 10
talem 168, 11. 294, 12
tata, *ſanguine mariti* 12, 22
te 43, 12
tem 283, 14
tibus 124, 23
tis 43, 13
rancæ 132, 18
rancas 116, 4
rangaritanorum 344, 16
uabus 31, 15. 144, 16. 207, 23
uæ 23, 19. 24, 3, 9. 103, 18. 127, 19
uarum 127, 22. 303, 6
uas 23, 20. 31, 1. 42, 2
ubiâ 173, 22. 256, 12
ubiæ 60, 18. 96, 9. 102, 19
dubias 243, 4
dubiis 82, 11
dubios 106, 26. 130, 2
dubitabant 310, 1
dubitare 281, 18
dubitavit 14, 11. 183, 7
dubium 90, 14. 286, 20
dubium conſilii Xerxem 36, 22
ducatu 39, 25. 91, 14.
ducatus mulieres ordinabant 231, 23
duce 38, 2. 40, 5. 67, 19. 69, 13. 71, 19. 72, 18
ducebant 99, 2
ducebat 303, 10, 12. 315, 4
ducem 22, 12, 20. 30, 17. 33, 4. 39, 24. 40, 4. 44, 18. 45, 17
ducenta 13, 21. 31, 17. 58, 6, 9, 15. 120, 12. 271, 4
ducentas 33, 3
ducentes 61, 6. 105, 4
ducentis 91, 2. 276, 19
ducere 251, 4. 294, 8. 322, 17
duceret 20, 26. 215, 1. 308, 8
duces, *acc.* 36, 13, 38. 14. 47, 7. 70, 8. 73, 17. 75, 2. 90, 18. 140, 11
duci, *nomen,* 59, 17, 230, 3
duci, *verbum,* 70, 7. 247, 15
ducibus 37, 11, 18. 42, 2. 52, 3. 74, 16. 89, 4
ducis, *nomen,* 28, 13. 45, 7. 47, 17. 52, 26. 69, 10, 20
ducit 16, 21. 79, 13. 122, 1. 142, 21. 144, 25
ductæ 183, 29
ducto 247, 17
ductus 94, 12
ducum 53, 15. 67, 12. 68, 14. 97, 21. 103, 9. 139, 23
ducunt 69, 17. 147, 11. 165, 18. 176, 3
dudùm 44, 29
dulcedine 59, 14. 115, 4. 251, 2. 301, 9
dulcedinem 59, 14
dulci 123, 8
dulcis 8, 27
dummodò 47, 6
duntaxat 9, 14
duo 23, 1. 42, 4, 8. 52, 15. 72, 6. 83, 13
duobus 34, 22. 47, 5. 52, 21. 61, 17. 107, 2, 21
duodecim 99, 16
duodecima 222, 23
duorum 91, 1. 111, 1. 121, 4. 233, 9. 302, 14. 316, 15
duos 6, 19. 16, 4. 42, 3. 47, 7. 66, 6. 83, 6. 91, 4. 130, 24
duplicatas 66, 4
duplici 236, 13
duplicis 127, 20. 171, 18
dura, *neut.* 43, 17. *fem.* 324, 20
durabat 277, 10
durare 50, 1
durat 42, 11
duravêrunt 24, 30
duravit 276, 4
duritia 88, 5
duritiæ 196, 7
durius opinati 216, 2
dux 27, 24. 29, 29. 30, 24. 33, 4. 34, 24. 39, 29. 44, 26. 53, 16. 55, 2
duxerat 153, 18
duxêre 115, 15
duxêrunt 258, 18
duxi 281, 12
duxiſſe 332, 20
duxit 100, 14. 119, 5. 124, 22. 256, 6. uxorem 290, 21

E.

EAndem 20, 16. 24, 11. 63, 25. 86, 12. 167, 13.
eant 286, 22
earum 42, 16. 286, 3
earumdem 194, 19
eas 76, 14. 154, 12. 205, 22
eaſdem 32, 21. 75, 2
eatenus 56, 23
eatur 191, 22
ebrietate 13, 14. 76, 10
ebrietatis 93, 1. 125, 19
ebrios 116, 17
Ecbatana 111, 6
edicit 131, 26
edicta 322, 6
edicto 62, 17. 369, 10. 287, 24
edictum 172, 18
edidêrunt 104, 1
edidiſſet 16, 16
edidi 16, 24. 21, 19. 112, 2. 255, 12
ediſſerturum 241, 2
editâ 245, 2
editorem 20, 18
editiſſimam 20, 14
editiſſimis 166, 11
editiſſimum 126, 20
edito 122, 4
editur 33, 19
edituros 131, 11
edoceret 131, 8
edocet 17, 16
edocto 149, 5
edomitam eſſe 24, 16
educabatur 267, 6. 279, 15
educandi 160, 14
educare 320, 28
educari 29, 18
educatio 199, 11
educatos 98, 23
educatur 9, 2
educit 163, 1
eductum 284, 3
eduxiſſet 279, 3. 315, 7
effecerit 294, 20
effecit 87, 3
effectu 26, 6
effectum eſt 24, 7. 57, 22. 73, 19. 169, 1
efferre 207, 2
efficit 324, 13
effudit 79, 21

effœminata mollitie 12, 10
effœminatæ 71, 23
effoſſis oculis 184, 30
effuderat 205, 10
effuderit 228, 7
effudit 13, 8
effugere 284, 17. 287, 2
effugiſſet 247, 10
effundunt 73, 15
effuſa 58, 7. 202, 24
effuſo 247, 13
effuſus, *in lætitiam*, 125, 13
egeant 204, 12
egeat 242, 23. 303, 18
egentem 199, 16
egerant 155, 7
egerat 117, 20
egere 87, 19. 205, 22
egeret 327, 4
egerunt 62, 19. 169, 15
egeruntur 49, 12
egeſtate 197, 25
egiſſent 89, 24
egiſſet 31, 11. 180, 8. 252, 12
egit 10, 24. 29, 1. 43, 24. 78, 18. 304, 24
ego 142, 6, 16. 171, 10
egrediens 292, 15
egredientes 173, 21
egrediuntur 30, 24
egregia, *ablat.* 75, 30. *neut.* 29, 3
egregia indolis 78, 6
egregiè, *adv.* 82, 27, 86, 9
egregiis 114, 3
egregium 131, 11. 278, 12
egregius 41, 22. 187, 6
egreſſis 191, 21
egreſſos 29, 21
egreſſus, *annos pubertatis*, 187, 7. 264, 13
ejuraret 114, 24
ejuſdem 30, 14. 36, 27. 119, 18. 134, 1. 136, 27. 149, 2
elabitur, *deceptis cuſtodibus Antiochus* 219, 24
elaborato imperio 6, 23
elapſus 255, 14
elata, *fem.* 316, 14
elatus 125, 16. 147, 1. 265, 3
electæ, *gen.* 114, 17
electi, *plur.* 129, 19
electionem 16, 12
electo 284, 4. 320, 6
electos 100, 14. 129, 16
electum, *maſc.* 325, 4
electus 66, 6. eſſe 227, 10. ſit 99, 20
elegerat 114, 14
elegit 100, 13
elephanti 142, 23
elephantorum 163, 3
elephantos 209, 12
elephantus 150, 2. 159, 18
Eleuſin 27, 9
Eleuſina 63, 23, 29
Eleuſinis ſacris 29, 18
Elidem 55, 7
eligat 66, 17
eligendus ſit 66, 19
eligentes 214, 19
eligere 294, 6
eligerent 83, 15
eligererentur 43, 12
eligeret 132, 9
eligitur 321, 32
eligunt 81, 19
Eliſâ, *abl.* 167, 2. *nom.* 167, 4, 10, 18. 168, 14, 20
Eliſæ 168, 9. 169, 14
eloquentiâ, *abl.* 56, 16. 134, 5. *nom.* 92, 27.
eloquentiæ 56, 18. 63, 20
eluxit 173, 23
Elymæorum 266, 10. 304, 28
Emanus 206, 21
Emathia 74, 3
Emathiam 74, 13
Emathionis 74, 1
emenſum 305, 8
emenſus 109, 5
ementium 98, 26
emerant 84, 5
emere 185, 9. 204, 18
emergere 299, 15
emergeret 73, 21
emergit 309, 1
emeritæ militiæ 100, 12.
emeritorum ſtipendiorum 141, 14
emerſit 233, 14
emi 42, 21
emicuit 31, 8
emigrare 63, 23, 34
emigrâſſe 320, 21
emiſit 16, 15. 310, 8
emiſsâ 310, 12
emiſſurus 109, 12
emolumentum 16, 8
empto 168, 22
empturam 197, 19
enatam, *vitem*, 8, 7
enimverò 58, 13
enituêrunt 320, 15
enituit 226, 5. 238, 15
enixa eſt 316, 15. fuerat 276, 27
enixi ſunt 317, 7
enumerabat 179, 18
enuntiaviſſe 55, 5
eò 24, 2. 37, 28. 58, 15. 77, 4. 108, 6. 116, 12. 193, 21. 197, 30. 210, 5
eòque redactos 84, 10. res reducta eſt 99, 5
eò uſque 45, 20
eò ampliora 66, 2. conſpiratiùs 45, 14. indigniùs 295, 16. inſtantiùs 67, 18. miſerior 203, 6. occultior 15, 8. promptiùs 87, 22. ſpecioſiùs 68, 18
eodem 56, 1
eorumdem 42, 4. 131, 10
eoſdem 10, 2. 46, 11. 270, 11. 282, 10
Epaminondâ 71, 18. 155, 5
Epaminondæ 69, 10. 73. 22. 78, 8
Epaminondas 72, 10, 15
Epeus 117, 5
Epheſi 240, 4
Epheſiâ 273, 3
Epheſo 23, 24
Epheſtion 124, 23
Epigoni 115, 16
Epiri 85, 23. 90, 23. 91, 28. 111, 9. 112, 4
Epiro 112, 13. 14, 16
Epirorum 214, 1
Epirotæ 160, 3. 161, 1 220, 1
Epirotarum 215, 25
Epirotis 212, 14. 22, 4
Epirum 91, 25. 199, 2 210, 25
epiſtola 9, 23
epiſtolæ, *plur.* 102, 1 106, 9. 111, 7. 13, 16
epiſtolarum 115, 3 322, 21
epiſtolas 67, 20. 10, 20. 106, 5, 23. 13, 9. 139, 21. 143, 147, 12. 159, 6
epiſtolis 9, 27. 281, 229, 1
epulandum 9, 16
epulari 43, 7
epularum 10, 5. 76, 1 104, 9 114, 18
epulas 13, 12. 76, 1 89, 9. 117, 12
epulis 10, 3, 7. 13, 288, 21
equæ 16, 21
equarum 88, 19. 32 12
equas fœtus concipe *vento* 325, 11
equeſtri 134, 21
equeſtribus 101, 12
equi 12, 8. 16, 19. 17 12. 65, 1. 120, 1 126, 11. 148, 12 169, 8. 324, 26
equidem 283, 30. 294, 27
equis 16, 26. 23, 17 109, 6. 179, 2. 300 24. 301, 7, 12, 16
equitare 276, 3. 300 19
equitatu 24, 21
equitatum 131, 1
equites 100, 25. 103 16. 130, 20. 131, 2 17. 239, 4. 300, 20
equitibus 130, 23. 211, 1
equitum 79, 9, 11. 90, 16. 100, 7. 102, 24.

.102,15. 106,13.
9, 4
120, 3. 148, 15.
2,6. 219,26. 247,
255, 9. 276, 3.
7, 8
um 111,4. 115,9.
8,18. 324,4
16, 15, 17. 92,
n 16,20. 237,15.
6, 4. Trojanum
7, 5
16, 15, 23. 88,
4, 5. 11, 9. 13,
16,11. 28,4,17.
, 17. 46, 18. 92,
32, 28
ntheum 27, 8
a 233, 1. eſt 69,
æ 291, 5
i 196, 18
us 97, 1
am 109, 16
i 159, 6. 317,
o 296, 7
um 86, 1
us 128, 5. 327,
t 59, 2
ulo 9, 30. 11, 2
17, 24. 39, 4
bant 96, 3
bantur 191, 17
ntur 192, 3
re 202,5. 218,18.
30, 6. 302, 15
rent 17, 4
ret 294, 9
retur 62, 17
endis 218, 20
tur 69, 4
unt 156, 4
ierat 158, 23
uit 70, 1. 200, 2.
75, 5
imus 297, 1
e 21, 10
rem 270, 5
eſcant 285, 4
tet 49, 10
iebantur 156, 27
iendi 160, 15
itus 73, 22. fuit
127, 25
erupit 94, 19
eruptionibus 304, 20
eructuros 71, 18
etiam 8, 25. 10, 15
etiam nunc 84, 6
etſi 11, 15. 62,25. 66, 19
Etruſcorum 316, 4
evaginato 15, 2
Evagoram 60, 14
Evander 314, 7
evaſit 155, 18
Eucratides 304,12, 18
evecti ſunt 27, 6
evellere 295, 7
evelli 293, 13
evenerat 133, 20
evenire 107, 17
evenit 16, 22. 83, 13. 132, 10. 208, 11
eventilatio 324, 17
eventu 28, 5. 45, 16. 82,4. 105, 10. 215, 7
eventum 163, 8. 211, 2. 215, 12
eventus 31, 3. 36, 27. 197,3. *acc. plur.* 178, 13
Evergetas 116, 4
everſa eſt 157, 6
Eumene 138, 1. 145, 1. 252, 18. 272, 9. 273, 2
Eumenem 137, 19. 141, 21. 242, 28. 258,8. 284,17. 302, 10
Eumenes 137,15. 138, 3. 139,19,29. 146, 7, 13
Eumeni 132,11. 135, 23. 137,13,18. 140, 6
Eumenis 139, 17
eundem 16,20. 17, 1. 23, 16. 37, 9. 78, 5
eundo 40, 1
eundem 101, 24
eunti 149, 5. 156, 20
euntibus 30, 26
evocari 90, 7
evocat 76, 17. 124, 21
evocatis, *ablat.* 97, 2. 258, 7
evocato 171, 14
evocatos 131, 27
evocatum 126,7. 279, 20
evolat 29, 11
Euphratem 106, 23. 125, 1. 304, 31
Euphratis 309, 2
Europâ 74, 10. 99, 17
Europæ 23, 23. 103,4. 127,21. 323,1
Europam 96, 8. 152, 25
Europum 75, 17
Europus 74, 11
Eurydice 77, 18. 143, 1, 18, 20. 231, 9. 232, 10
Eurydicen 153, 6
Eurydices 72, 22. 78, 10
Eurydicis 232, 5
Eurylocus 118, 1
Eurymedon 53, 16
Eurymedonta 52, 26
Euryonem 77, 20
Euryſace 325, 20
exacerbatus 94, 14
exacerbaverat 306, 4
exactâ 127, 25
exactio 123, 19. 286, 2
exacto 129, 31
exæquatâ 190, 11
exæquato 314, 3
exæquendas 56, 28
exæſtuat 6, 14
exæſtuet 20, 13
examine 310, 10
exanguem 238, 8
exangues 304, 17
exanguibus 297, 4
exanimavit 148, 6
exarſiſſe 63, 26
exarſiſſet 92, 33
exarſit 104, 27
exarſurum 190, 27
exauctoraret 124, 17
exaudias 42, 21
excedat 313, 7
excedente 129, 29
excedere 260, 2
excederet 99, 19
excedit 208, 5
excellens 269, 3
excelſiorem 99, 10
excepit 150, 5
excepti 76, 10. 194, 16
exceptis 256, 1
exceptus 70, 15. 183, 17. 211,18. 215,7. eſſet 58, 26. 219, 17
exceſſerat 146, 13
exceſſerint 281, 15
exceſſit 5, 2. 93, 5
excidere 10, 2
excidia 98, 3. 204, 30
excidii 190, 26. 250, 14
excidio 23, 13. 85, 8. 98, 1. 143, 9
excidiam 84, 24. 104, 27
excipere 90, 22. 203, 3
exciperet 197, 19
excipiebant 223, 17
excipitur 105, 2. 194, 1. 211,14. 238,18. 261,9. 281,7. 292, 9
excipiunt 121, 17
excipiuntur 24,35. 39, 21
exciſo 175, 15
excitatæ 24, 8
excitatus, *ablat.* 287, 6
excitatus 107, 8
excitavit 293, 30
exclamat 63, 14. 322, 5
excluſo 21, 1
excoluntur 271, 8
excommodo 83,21. 98, 26
excontinenti 15, 21. 57,10. 59, 8. 72,9. 99, 6
excruciandum 116, 8
excubare 84, 9
exculta, *neut.* 82, 15
excurſurus fuerat 133, 18
excuſantes 58, 12
excuſat 171, 15
excuſatiùs 182, 9. 248, 6
excuſaturus 152, 3
excuſſo 149, 15
execrantes 129,7. 291, 9
execrarentur 81, 10
execratione 44, 2. 290, 2. 295, 9
execrationes 58, 22

exe-

execrationibus, 58, 19. 262, 14
executo 76, 8
executuri ſunt 306, 7
executurum 170, 24
exegiſſet 64, 12. 237, 19. 289, 18
exegit 91, 16
exemit 222, 20
exempla 93, 20. 153, 16. 162, 7. 282, 3
exempli 109, 21. 314, 2
exemplis 282, 24
exemplo 42, 17. 53, 23. 63, 24. 97, 2, 16. 136, 3. 217, 16. 259, 6
exemplum 7,2. 17,20. 23,10. 36,1. 105,3. 139,23. 158, 8, 20. 164, 11
exempta 106, 2
exemptum 127, 8
exequiarum 96, 19. 197, 16
exequias 92, 2. 106, 15. 288, 21. 290, 19
exercebant 23, 17
exercebat 93, 6
exercent 20, 8
exercere 12, 2. 83, 12
exercent 180, 4
exerceretur 81, 4
exercet 183, 19
exercitatio 179, 7
exercitatione 277, 10. 293, 20
exercitationibus 277, 7
exercitibus 120, 11 135, 25. 152, 24. 153, 10. 158, 5. 297, 2
exercitio 75, 20
exercitu 13, 16. 22, 11, 26. 24, 28. 33, 1. 37, 4. 47, 9. 51, 10. 52, 3. 53, 22. 57, 9, 10. 60, 6. 65, 3, 6. 68, 13. 69, 21
exercitui 10, 17. 39, 24. 46, 26. 67, 4. 79,9. 113,21. 119, 9
exercitum 9, 22. 10, 9, 11. 14, 8. 18, 1. 33,2. 37,22. 38, 8. 41, 18. 306, 1
exercitus, *genitiv.* 10, 13,23,25. 45,2. 57, 18. 58,7. 59,20. 77, 4. 79, 11. 111, 12. 118, 3, 18. *nominat. ſing.* 37,1. 38,1. 59, 18. 62, 5. 63, 13, 22. 87, 8. 90, 17. 99, 22. 115,14. *nominat. plur.* propter multitudinem terris graves erant 37, 17. *accuſ. plur.* 42,5. 73, 14. 174, 19. 253, 7
exhauriendos 104, 20
exhauriri 115, 5
exhauriunt 62, 13
exhauſta 121, 3
exhauſtam 63, 5
exhauſti 78, 27
exhauſtus 87, 5
exhibeat 84, 1. 88, 3
exhibentem 104, 21
exhibere 156, 27
exhibito 102, 4
exhibuit 187, 6. 218, 25
exhortationibus 281, 10
exigat 169, 19
exigebant 229, 15
exigendi 124, 3
exigere 152, 13
exigerent 173, 12
exigerentur 184, 31
exigeret 8, 19. 82, 2
exigua, *neut.* 32, 16. *fem.* 206, 12
exiguitate 319, 7
exiguo 37, 15
exilii 171, 6, 14. 307, 10
exilio 23, 7. 56, 7. 62, 1. 79, 18. 134, 7. 142, 17. 155, 9, 15. 161, 3. 168, 6. 279, 2
exilium 30, 17. 43, 24. 44,26. 55,6. 57. 13. 59, 15. 62, 19. 63, 31
eximat 292, 25
eximerentur 264, 12
eximia, *nom, fem.* 23, 28. 327, 11. *abl.* 179, 1
eximiæ 101, 16. 136, 26. 279, 20
ex improviſo 189, 1
exinanire 317, 3
exinde 6, 7. 103, 14. 119, 15. 201, 22. 268, 7
ex integro 39, 1. 40, 4. 114, 5. 150, 13. 166, 26. 180, 23
exinterato 9, 24
exire 260, 9
exiſtebat 44, 17
exiſtimabat 209, 15. 219, 20
exiſtimans 29, 6. 42, 20. 93, 18. 115, 1. 155, 10
exiſtimantem 227, 10
exiſtimantes 47, 18. 140, 13. 154, 27. 197, 30. 201, 17
exiſtimantibus 292, 11
exiſtimaturos 139, 17. 220, 6
exiſtimaverint 143, 14
exitii 79, 15. 290, 11
exitio 118, 14. 320, 25
exitioſam 78, 12. 238, 5
exitium 80, 2. 146, 2. 215,11. 219, 5, 14. 296, 2, 7
exitus, *acc. plur.* 106, 26. 142,12. *nominat. ſing.* 154, 4. 155, 3. 242, 4
exoleſcente favore 267, 5
exolvi 81, 5
exorat 188, 6
exoratus 91, 24. eſt 118, 4
exornari 202, 27
exornat 59, 17. 114, 26
exornatæ, *plur.* 184, 6
exornatos 77, 1
exornaturus 76, 17
exornatus eſſet 119, 6
exornetur 303, 21
exortus eſt 209, 3
exoſi, *plur.* 137, 12
expectabant 57, 17
expectabat 211, 17. 238, 1
expectandi 30, 24
expectandum 34, 130, 2
expectant 240, 4
expectantibus 114, 166, 12
expectari 130,16. 31
expectat 286, 23
expectatione 25, 1 19. 173, 23
expectationem 13
expectato 30, 21
expectaturos 22,
expedire 258, 8
expediſſe 286, 11
expedit 302, 5
expeditio 47, 23. 19
expeditione 24, 322, 11
expeditionem 96,
expeditiones 115,
expeditionibus 69,
expeditionis 111, 162, 13. 186 307, 3. 328,
expellendum 278, 322, 13
expellit 278, 12. 16
expenſa 123, 20
expergefactum 24
experiantur 287, 2
experiendum 34, 60, 7
experientibus 49,
experimenta 74, 187, 16. 269, 282, 3
experimentis 96, 147, 18. 152, 234, 19
experimentum 33,
experirentur 44, 1
experiretur 285, 3
experiri maris fo nam 34, 21
experiundos 139, 2
experta eſſet 129,
expertæ, *gen.* 303,
expertam 84, 2. 2 5
expertem 240, 13
experiri 152, 23. 98, 1

exp

is 109, 14. 185,
ſit 107, 4
ſe 47, 16
æ, *gen.* 103, 5
um, *maſc.* 114,
232, 6
144, 23
i 82, 2. 215, 1
erat 148, 14
it 73, 11. 109,
193, 17. 247, 21
88, 4
ur 303, 19
contumelias ho-
bus 58, 21
r 59, 20
ram 194, 16
tus 313, 2
tis, *conſiliis*, 186,
118, 16
tæ 214, 8
ndum 8, 19
ret 8, 29
317, 1. 326,
162, 11
ur 9, 3. 327,
48, 12
tum 109, 3
entes 170, 6
æ eſſent 233, 3
i, *gen.* 317, 16.
, 22
ione 8, 21
ionis 9, 12. 317,
is 188, 12
o 199, 17
um 209, 10
us fuerat 199,
it 281, 13
rantes 221, 11
ratione 14, 1
rationem 289,
andum 14, 8
ant 71, 9
antur 45, 11
are 212, 11.
, 23
ari 217, 13
âſſe 241, 8
âſſent 44, 3
at 37, 24. 68,

7. 69, 10. 85, 22. 87, 9. 108, 12. 120, 11. 192, 4
expugnatâ 122, 26. 166, 22. 175, 13. 315, 6
expugnati 165, 12
expugnatio 17, 11
expugnatione 61, 22. 119, 17. 177, 9
expugnationem 69, 17
expugnatis, *particip.* 44. 25. 180, 13
expugnatum 170, 17.
eant 280, 22
expugnaverit 127, 31
expugnavêrunt 196, 15
expugnavit 149, 14
expulerant 196, 1
expulerint 58, 18
expulêrunt 180, 26. 329, 7
expuliſſe 295, 18
expulit 296, 5
expulſâ 90, 20
expulſi 44, 27
expulſum 186, 2
expulſus 206, 14
exquiſitis 276, 6
exſcindat 326, 5
exſcindit 83, 8
exſiccare 241, 14
extant 74, 2
Extarches 132, 17
extaret 94, 18
extat 35, 5
extemplò 29, 13. 258, 14
extenditur 98, 26
extera 190, 23
externa, *ablat.* 149, 18. *acc. plur.* 287, 3. 294, 24. 217, 3
externæ 81, 19
externis 42, 3. 56, 27. 164, 1. 221, 16. 222, 21. 293, 17
externo 163, 18. 201, 22. 302, 8
externos 301, 20
exteros 182, 16
exterritæ 217, 16
exterriti 50, 5. 185, 22. 238, 12
exterritus 8, 10. 14, 10. 217, 12. 322, 8

exterruiſſet 322, 6
extinctæ, *gen.* 153, 8
extinctam 75, 14. fuiſſe 72, 22
extincti 118, 2
extinctis 50, 19
extincto 128, 1. 182, 1. 308, 7. 315, 3
extinctorem 152, 10
extinctus 20, 9
extinguendum 12, 3. 55, 11. 321, 3
extingui 326, 19
extinguitur 134, 12. 293, 25
extinxerat 275, 6
extinxiſſent 218, 28
extinxit 97, 1
extirpato 166, 26
extis, *abl.* 214, 26
exitêre 24, 27. 76, 2
extiterint 228, 18
extiterit 313, 7
extitiſſe 82, 3, 25. 91, 19. 97, 7. 152, 8. 158, 18. 204, 33. 238, 2
extollens 36, 24
extollentes 97, 21. 209, 17
extollere 117, 1
extolleret 8, 11. 139, 4
extorquendum 154, 20
extorres 142, 17. 250, 5
extrà 90, 16. 228, 7. 235, 3. 244, 20. 255. 3. 294, 21
extraneis 63, 8
extraneum 17, 8
extraneus 324, 21
extremæ 263, 8
extremis 85, 18
extremo 219, 14. 273, 8
extremos 74, 7. 197, 19
extruant 39, 5
extructâ 8, 1. 169, 24
extruere 61, 9
extruit 321, 3
extulit 111, 2
exturbatâ 148, 10
exeuntem 41, 21
exui 241, 18
exit 81, 14

exul 57, 9. 58, 12. 63, 1. 183, 17. 215, 24. 287, 22
exulabat 32, 19. 66, 18. 134, 2. 187, 23
exulantem 295, 18
exulare 51, 19. 170, 12. 195, 16
exulaturæ, *plur.* 214, 6
exules 62, 17, 20. 63, 30. 89, 22. 133, 10. 197, 24
exulibus 62, 16, 22
exulis 45, 7. 63, 27. 170, 20. 171, 10
exultabundus 171, 5
exultans 117, 6
exultantes 13, 19. 205, 4. 223, 1
exultâſſe 89, 13
exultavit 324, 25
exulum 63, 20. 214, 4. 269, 16

F.

FAbricæ 272, 19
fabricare 177, 15. 218, 23
fabricavêrunt 35, 15
fabricavit 177, 5
Fabricius Lucinus 164, 7
fabulâ 292, 3
fabulæ, *plur.* 50, 3. 325, 12. *gen.* 50, 14. 136, 25. 292, 9
fabulam 320, 26
fabularum 117, 22
fabulas 98, 9
fabulis 328, 1
fabuloſa 26, 16. 49, 14
fabuloſi, *plur.* 327, 21
facem 96, 5
facere 14, 11. 84, 12. 87, 23. 142, 10. 148, 14
facerent 46, 16. 180, 10. 184, 3. 258, 4. 289, 9
faceret 12, 18. 16, 12. 88, 8. 120, 14. 132, 1. 184, 22
faceſſere 260, 5
facetis jocis ſacrilegium circumſcribens 293, 11

faciant

faciant 190, 20
faciat 106, 7. 126, 32. 284, 7
faciebant 162,16. 231, 19
faciebat 59,14. 185,25. 237, 1. 289, 15
facienda 83, 3. eſſe 169, 20
faciendi 321, 19
faciendo 68, 22
faciendum 88,19. 302, 1
facientibus 25, 11. 71, 17
facies, *nomen*, 85, 7
facilè, *adverb.* 46, 18. 53,16. 67,12. 190, 26. 198,20. 205,12, 15. 236,10. 272,6. *nomen*, 77, 5
facilem 24, 8. 69, 17
facili 286, 20
faciliorem 3, 15. 42, 21
facilitas 92, 25
facilitati, *ibid.*
facilius 135, 10. 184, 18, 20. 185, 13. 258, 5
faciliùs 191, 9
facillimè 19, 18. 36, 7
facillimis 79, 2
facimus 306, 17
facinore 217, 6
facinoris 93, 22. 146, 16. 225, 8
facinoroſior 155, 9
facinoroſum 202, 22
facinus 15, 5. 34, 29. 51, 16. 82, 15. 91, 31. 92, 14
facit 17, 26. 37, 10. 49,8. 50,7. 58,2. 68,6. 77, 7. 91, 3. 109, 5. 156, 3
faciunt 52, 16. 227,16
facta, *ablativ.* 10, 12. 55, 14. 57, 4. 88, 28. 94, 15. *nominat. plur.* 206, 4. erant 140,21. ſunt 92,13. *nominat. ſing.* 83, 12. 169, 11. 273, 12. erat 291, 10. eſt 71, 6. 256, 10. 296, 16
factæ, *gen.* 51, 24
factam 148, 27. 240, 6. 293, 20
factas 236, 9
facti 22,19. 111,5. 133, 4, 8. 259, 4. eſſent 43, 11. 196, 12
facti, *ſubſt.* 117, 10. 148, 10
factionem 23, 2. 133, 12
factiones 150, 11
factionibus 283, 2
factionis 146, 6. 147, 9
facto 12, 19. 29, 11. 96,17. 141,24. 181, 9. 188, 8. 296, 18, *ſubſt.* 45, 6. 55, 11. 123, 13. 139, 14
factos 10, 4. 107, 20
factum 56, 7. 106, 26. 140, 18. 270, 8. 288, 15. eſſet 191, 20. eſt 156, 32
factum, *ſubſt.* 81, 10. 113, 5. 134, 6. 278, 13
facturi 75, 27
facturos 142, 9
facturum 94, 11. 104, 26. 194, 28
facturus 123, 6. 182. 9. erat 29, 10. eſſet 219, 20
factus 15, 18. 219, 22. 269, 16. 311,7. 320, 11. erat 136, 8. eſſet 141, 23. 187, 20. eſt 79, 22. 102, 24. 187, 15. 298, 17
facultas 237, 19
facultatem 178, 13
facundia 16, 13. *ablat.* 131, 15. 185, 24
falcatos, *currus*, 279, 4
falce 28, 11
Faliſci 176, 5
falli 241, 12
falſa, *ablat.* 41, 15, 193, 13. *neut.* 125, 9. 237, 5
falſi 15, 19
falſis 279, 27
falſo 277, 21
fama 38, 8. 139, 3. 164, 4. 192,8. 151. 4. eſt 212, 16. in majus, ſicuti mos eſt, omnia extollens 36, 24. tamen loquebatur, 167, 10. *ablativ.* 104, 14. 112, 17. 213, 8. 234, 9. 321, 28
famæ 23, 30. 38, 10. 179, 4. 327, 29
famam 15, 4. 82, 29. 307, 8
fame 61, 11. 144, 7. 269, 9. 309, 6
famem 61, 3, 14. 222, 20. 270, 5
fames 37, 20. 208, 7
familia 75, 14. 197, 11. 224, 3. *nominat.* 173, 9
familiæ 216, 10
familiam 17, 9. 146, 4. 292, 3
familiaris 118, 7
familiaritate 244, 11
familiaritati 76, 12. 156, 29
familiariter 181, 8
familiarius 219, 28
famoſus 187, 8
fano 83, 1
fas 83,11. 294,36. eſſe 130, 7. eſt 306, 19. fuiſſet 142, 14. faſces 115, 30
faſcias 279, 7
faſtidiat 123, 26
faſtidiebant 140, 12
faſtiditas 262, 4
faſtidium 84, 15
faſtigia 207, 21
faſtigio 110,1. 128, 9. 166, 13. 211, 7
faſtigium 4, 2. 304, 13
fata 45, 4. 78,23. 113, 6. 169, 23
fatale 133, 2. 226, 2
fatalem 125, 7
fatalis 113, 11
faterentur 6, 9
fati 189, 15
fatigabant 320, 14
fatigabat 197, 22
fatigando 161, 2
fatigant 88, 29. 229, 13
fatigaretur 162, 4
fatigâſſet 312, 1
fatigat 202, 32
fatigati 34, 21. 14. 304, 16
fatigatione 149,
fatigatis *part.* 13
fatigato 67, 20. 3
fatigatur 323, 7
fatigatus 8,22. 3 190, 12. 21 270, 3
fatigavit 325, 2 5
fatiges 121, 7
fato 53,13. 92,1 15. 296, 3
fatorum 22, 3. 15. 143, 11. 12
Fatua 315, 1
fatuari 315, 2
fatum 70, 19. 1 177, 3. 311,
faucibus 49, 1
faventibus 295,
Fauni 315, 2
Fauno 314, 13
Faunum 314, 7
Faunus 314, 9
favor 62, 24. 12 135, 20. 13 153, 14
favore 56, 2. 5 94, 26. 14 199, 10. 2 264, 18. 36 281, 6. 287,
favorem 15, 1 17. 127, 7. 1 143, 23. 15 182, 9. 217 254, 13, 292
favoris 266, 13
fauſtis profecti bus 178, 10
Fauſtulus 317, 5
fautore 287, 13
fecerant 196, 2
fecerat 37, 3. 7 90,23. 104,22 18. 277, 11. 4. 304, 22
fecêre 22, 28. 121, 10
fecerint 17, 15. 22. 117, 23. 3. 241, 11

…nt 52, 5. 133,
…
9, 10. 58, 13.
…,17. 152,4. 222,
…nt 10,2. 130,20.
…, 18. 251, 9
…t 70, 26. 143,
148, 5. 173,
223, 14. 250,
273, 6
142, 2
…2,20. 59,21. 71,
75,7. 79,11. 86,
89,8. 93,17. 102,
112, 16
…ſent 276, 4
…: 40, 9
… 324, 5
…328, 11
…us 323, 8
…r 94, 19. 304,
…res 23, 12. 61,
141, 17
…as 101,20. 108,8.
5, 27. 210, 13
…ate 31, 25. 112,
198, 4, 20. 276,
…atem 299, 9
…atis 156, 19.
…1,4. 196,23. 264,
…er 60, 15. 68,
79, 12. 170, 8.
…8,23. 230,4. 244,
…us 37, 18. *adv.*
…,2. 109,14. 183,
…16, 24. 268, 9
…re 15, 2. 88, 22.
…9, 3, 11
…31, 16
…ior 19, 17. 51, 2.
…4, 6
… 317, 6
… 148, 6
…t 123, 17
…um 169, 17. 326,
… 276, 11. 319, 4
… 36, 27
… 64, 8. 146, 13.
…1, 11
…ant 135,14. 266,9

ferendam 109,24. 189, 23
ferendi 51, 26, 232, 21
ferendo 80, 7
ferendus 9, 25
ferens 55, 6. 91, 12. 273, 13. 278, 11
ferentes 46,12. 48,10. 87,9. 123,22. 170, 12. 234, 18. 241, 12. præ ſe ferentes 179, 27
ferentibus 156, 31
ferinis 21, 17
feris 8, 24. 325, 3
feritas 196, 3, 23
feritate 166, 3 210, 8
feritat m 319, 6
fermè 49, 6. 57, 18. 111, 8. 157, 1. 164, 11
fero, *nom.* 276, 3
feróciſſimæ 148, 20
feróciſſimo 148, 4
feróciſſimos 154, 24
ferociter 204, 20
ferorum 283, 3
feros 215, 2. 228, 10
ferramenta 177, 4
ferre 81, 18. 147, 11. 170, 22. 174, 14
ferrent 107, 22. 205, 1
ferret 24, 27. 170, 25. 294, 17
ferretur 90, 12
ferri, *verbum,* 9, 23. 49, 19. 226, 10
ferri, *nomen,* 107, 25. 209, 20. 324, 3. 326, 10
ferro 10, 13. 16, 13. 25, 7, 11, 14. 35, 12. 37, 7. 72, 17. 77, 2
ferrum 7, 12. 16, 7, 22, 3. 107, 27. 125, 17. 136, 2
fertilior 323, 6
fertilius 286, 18
fertur 74, 8. 144, 23
ferventis 49, 20
ferum 329, 10
ferunt 16, 8. 49, 1. 177, 1. 212, 8. 314, 7. 328, 1. *ſententiam* 90, 3

feruntur 207, 1
fervore 19, 11. 272, 2
ferus 150, 2
feſſæ 25, 1
feſſi 48, 7. 71, 4
feſſis viâ 206, 20
feſſos 168, 23
feſſus 120, 14
feſtinans 162, 14
feſtinanti 125, 5
feſtinatâ 273, 15
feſtinatione 102, 9
feſtinato 290, 22
feſtinaverat 92, 11
feſtis 321, 15
feſtiviſſimo 288, 19
feſto 183, 26
feſtos 73, 14. 324, 27
feſtum 202, 26. 286, 20
fictas 292, 10
fictiles 252, 20
fide 17, 23. 42, 13. 46, 14. 60, 18. 92, 25. 187, 10
fidei 51, 5. 82, 18. 84, 25. 93, 8. 96, 9. 102, 19
fidelior 274, 9
fidem 12, 18. 26, 5. 46, 10. 124, 7. 128, 3
fides *nomen,* 39, 26. 52, 6. 88, 18. 128, 7. 157, 8. 302, 4
fidiores 156, 10
fidiſſimos 214, 13
fido, *nom.* 9, 25. 32, 23
fiducia 30, 25. 33, 9. 99, 4. 100, 18. 105, 2. 117, 3. 119, 2. 195, 7
fiduciam 69, 20. 127, 28. 243, 6. 282, 1. 321, 27
fidum 36, 7
fierent 133, 14
fieret 25, 15. 58, 15. 84, 24. 107, 17
fieri 121,9. 123,8. 144, 10. 252, 3. 291, 8
figerent 286, 25
figitur 184, 32
figulo 187, 3
figura 149, 3

filia *abl.* 8, 8. 15, 14. 92, 9. 159, 19. 167, 2
filiæ *gen.* 8, 7. 25, 17. 39, 26. 77, 7. 90, 23. 91, 29
filiam 8, 11. 14, 16. 15, 18. 17, 7. 77, 20. 79, 13. 91, 1. 106, 23. 123, 11
filias 104, 5. 106, 18. 156, 9. 183, 28. 294, 9. 296, 5
filii *gen.* 6,18. 75, 30. 76, 12. 91,24. 115, 24. 127,18. 129, 4. 136, 13
filiis 30,8. 31, 21. 41, 5, 12. 61, 6. 64, 9. 98, 2, 24. 94, 6. 153, 13
filiorum 41,17. 85,15. 115, 10. 163, 6
fine 101, 21. 228, 13
finem 22, 34. 35, 14. 103, 6. 120. 14. 121, 8. 158, 13. 177, 13
fines 4, 5, 20, 8. 23, 7. 39, 32. 47, 15. 88, 12
fingendis 272, 19
fingere 92, 25
fingeret 41, 11
fingit 41, 8. 43, 18. 135, 9. 167, 14. 186, 2
finibus 25, 4. 85, 17. 100, 19. 234, 17. 143, 18. 282, 19. 320, 4. 326, 5
finiebantur 4, 6
finienda 216, 2
finierat 270, 6
finiêrunt 25, 15
finire 92, 9. 122, 5. 214, 14
finiret 118, 17
finiretur 109, 1
finiti 228, 9
finis 10, 26. 67, 8. 69, 7. 323, 2
finita ſit 224, 9
finitima *neut.* 5, 3
finitimam 279, 19
finitimas 188, 22. 311, 25

fini-

finitimi 226,7. 321,29. 326, 16
finitimus, *dat.* 4,9. 23, 9. 160, 6. 196, 24. 320,26. *abl.* 22, 19, 31. 69, 8
finitimorum 23,14, 15. 173, 2. 196, 10. 207, 4. 210,8. 228, 10
finitimos 23, 5. 24,29. 71,18. 75,20. 85,21. 136, 6
finitimum 147, 15
finitimus 227, 5
finito 153, 11. 228, 14. 288, 24. 312, 15
finitum 145, 2. 172, 10
finitur 201, 19. 219, 26
finivit 89,6. 95,5. 169, 28. 208, 3
finium 62,23. 204,12. 282, 10. 304, 8.
finxiſſet 147, 23
finxit 276, 9
firmandam 292, 9
firmarent 190, 4
firmaret 79, 3
firmâſſet 172, 4
firmatis, *part.* 165, 3
firmaturus 17, 8
firmaverat 34, 6
firmavit 5, 5
firmius 182, 3
fiſtulis 49, 5
fit 7,15. 56, 1. 62,15. 63, 3. 69, 11. 183, 14. 293, 8. 300, 7
fiunt 42,2. 62,3. 220, 9
fixum 204, 26
flagella, *acc.* 25, 8
flagellis per laſciviam contumaces cecidiſſet, *Cyrus* 9, 7
flagitabant 123,22. 229, 15
flagitanda eſſe 194, 3
flagitaret 155, 3
flagitatione 22, 30
flagitii 194, 19. 326, 18
flagrabat 278, 5
flagrantibus 239, 7
Flaminio 235, 1. 236, 13. 238, 16
Flaminius 234,4. 238, 6
flammas eructet 49, 9
flatibus 49, 6
flatus 324, 16
flebant 197, 23
flebiles 173, 25
flebili 169, 22. 197, 21
flebiliter 311, 20
flentes 124, 15. 126, 21
flentibus 126, 21
fletibus 197, 26
fletus 117, 13
flevit 223, 14
Floraliorum die 321, 3
flore 56,15. 128,1. 305, 12
florem 100, 11. 334, 20
florentes 55,18. 169,12. 222, 4
florentibus 191, 23
florentiſſimis 299, 12
florentiſſimum 78, 24. 272, 8
floreret 321, 29
floruit 129, 18
fluctu 327, 9
fluentibus 199, 2
fluida, *veſtis,* 300, 15
flumen 106,23. 113,11. 304,31. 309,1
flumina 20, 18. 33, 1, 5
flumine 21, 7
flumini 326, 4
fluminis 13, 4, 6. 102, 10. 108, 2. 123, 4. 151, 6
fluvii 326, 13
fluvio 326, 12
fluvium 325, 11
fluvius 308, 20
fluxu 122, 14
fodiebat 272, 17
fœcunda, *fœm.* 323, 9
fœcunditate 44,10. 325, 23
fœcunditatem 44, 11
fœcunditatis 210, 9
fœcundum, *neut.* 19, 16
fœdabat 272, 10
fœdæ 17, 15. 77, 6
fœdam 117, 10. 199, 6
fœdaturam 228, 4
fœdè 189, 2
fœdera 201, 6
fœdere 252, 9
fœditas 37, 21. 91,9
fœditatem 288, 5
fœdum 84, 5. 91, 7
fœdus 33, 14. 76, 13. 113, 9. 294, 22. 303,9. 308, 6. 321, 26
fœmina 6, 2
fœminæ 6,2. 7,12. 16, 23. 19,6. 27,1. 184, 5. 326, 8
fœminam 7, 14. 8, 23
fœminarum 7, 1. 19, 4. 44, 13. 88, 17. 98, 15. 180,2. 212, 1
fœminas 6, 11. 7, 10. 22,32. 24,20. 187, 7. 294, 94
fœminis 105, 4. 114, 10. 152, 11. 301, 10
fœtus, *accuſ. plur.* 325, 12
fonte 241, 12
fontem 109, 7. 135, 19
fontis 136, 22
fontium 196, 9. 241, 13. 303, 19
foramen 206, 13
fore 28, 6. 35, 15. 42, 21. 56,25. 64,3. 78, 12, 24
forent 87, 20. 183,25. 185, 16. 301, 3
fores, *acc.* 214,15. 216, 15
foret 22,1. 35, 3. 142, 1. 147, 12. 277,29. 286, 16
foribus 174, 22
foris 24, 5. 190, 21. 192,19. hoſtem etiam ſuis viribus vinci 190, 22. invictos, domi fragiles eſſe, *Romanos,* 241, 16
forma, *ablat.* 163, 4. 185,5. 202, 324, 11
formæ, *gen.* 12, 15. 104, 2 23. 129,14. 167,2. 269, 10
formam 17, 5. 160,18. 206 6
formandam 90,7. 129,
formas, *nom.* 2
format 303, 1
formata 82, 1
formatam 124
formato 17, 1
formaturus 18
formatus 166,
formavit 42, 1
formidine 70,
foro 45, 2. 193,9. 237, 1
forum 43, 8
fors prælii 64,
forſitan 53, 1 24
fortè 8, 19. 83,13. 134, 5
fortem 127, 4.
fortes 10, 14.
forti 127, 3. 1
fortior 5,6. 219 22
fortiſſimè 53, 1 8
fortiſſimi 72, 1 195, 12
fortiſſimis 59, 8
fortiſſimo 148,
fortiſſimorum
fortiſſimos 24, 14
fortiter 68, 6.
fortium 144, 2
fortiùs 34, 10 14. 181, 5. 222,8. 234, 17
fortuitis 174,
fortuna *abl.* 1 16, 7. 44, 4 56,1. 59,9, 3. 144, 17. 199,2. 222,

omin. 38, 2. 67, 15.
19, 23. 163, 14
næ, *gen.* 9, 1. 32,
53, 14. 55, 22.
3, 12. 267, 1. *dat.*
2, 13. 16, 13. 60,
5. *nom. plur.* 189,

nam 34, 1, 24.
3, 14. 60, 7. 61, 2.
3, 11. 241, 20.
27, 15. publicam
eſtibus iterant 60,
;
nis 156, 5. 187,
)
-ve munita 209,
;
247, 8
conſciſſa 20, 22
e ſint 66, 19
47, 12. 52, 17. 57,
. 61, 13
s 184, 20
im 238, 8
is bello 234, 20.
idiis 181, 13
s 43, 13
es 241, 17
is 49, 3
itatis 158, 19. 199,

erentur 258, 6
untur animi 192,

r 41, 15. 78, 12.
35, 25. 148, 13.
56, 33
ma 32, 11
mæ 202, 9. *gen.*
63, 3. 267, 11
mi 65, 2
mo 94, 8. 222, 1.
38, 24
e 30, 9. 64, 22. 78,
79, 13. 158, 6. 145,

em 14, 10. 15, 6.
2, 8. 64, 11, 12,
2
es, *accuſ.* 31, 26.
0, 26. 83, 6, 8. 93,
3. 151, 5. 152, 1.
69, 2. 308, 9. 311,
8. 328, 2. *nomin.*
2, 15. 83, 13. 118,
.219, 7, 12, 26. 269,

fratri 42, 20. 96, 21. 116, 8. 172, 11. 218, 18
fratribus 83, 17. 94, 15, 23. 126, 8, 12. 219, 2
fratris 30, 10. 77, 16. 227, 18. 202, 20
fratrum 78, 26. 182, 6, 13. 259, 13. 294, 20
fraudare 67, 18
fraudarentur 305, 7
fraudâſſet 85, 3
fraudatas 316, 2
fraude 13, 19. 15, 11. 59, 9. 78, 13. 83, 18. 84, 21
fraudem 202, 20, 31
fraudi 184, 3
fraudis 151, 7. 197, 2
fraudulenta 301, 19
fraus 202, 26. 278, 13
fregerant 247, 3
fregit 9, 15. 36, 17. 260, 11
fremebant 133, 15
fremere 115, 23
fremitum 49, 20
frequentur 49, 9. 52, 1. 93, 5. 116, 18. 179, 21
frequentia, *abl.* 169, 1. *nomin.* 206, 1
frequentiùs 73, 16
freti 36, 3. 324. 12
freto 323, 5
fretum 49, 16
frigidâ 126, 14
frigidus 206, 13
frigora 19, 15
frigore 204, 1. 208, 1
frigoribus 20, 11. 21, 17. 286, 14
frigoris 19, 11. 20, 2. 300, 8
frigus 19, 13
frondibus 321, 5
fronte 148, 15
frontibus 10, 15
fructuoſæ 169, 6
Frudium 308, 5
frueretur 135, 5
frugalitatem 179, 19, 24. *Juſtinus.*
frugalitati 93, 10 2
frugalitatis 42, 20. 179, 17
fruges 269, 10
frugum 20, 3. 323, 9
fruitur 83, 9
frumenta 26, 12. 327, 19
frumenti 27, 9. 67, 3
frumento 190, 6. 192, 13
fruſtrà 24, 16. 29, 17. 32, 25. 51, 3. 67, 20
fruſtrati 83, 3
fruſtrationibus 91, 13
fruſtratus eſt 197, 2
fuderat 310, 5
fudêre 75, 28
fuderint 282, 3
fuderunt 321, 24
fudiſſet 102, 27
fudit 266, 11
fuerant 11, 4. 240, 16. 257, 1
fuerat 8, 4. 44, 19. 45, 5. 52, 2. 68, 16
fuêre 290, 1
fuerint 130, 14. 297, 1. 314, 1
fuerit 19, 8, 10, 17. 32, 15. 46, 6
fuêrunt 19, 2. 89, 25. 125, 20. 142, 25. 171, 6
fuga, *abl.* 22, 11. 33, 7. 37, 2, 10. 65, 1. 76, 5. 301, 5. *nom.* 62, 15. 289, 10. ſervavit 204, 27
fugæ 108, 4. 168, 4. 191, 26. 211, 1, 6. 261, 8
fugam 13, 6. 22, 25. 25, 12. 32, 19. 36, 18. *bis* 52, 23. 300, 24. molitur 167, 11
fugare 276, 12
fugaret 112, 2
fugarit 122, 9
fugaris, *part.* 209, 6
fugatos 174, 10
fugaverant 276, 20
fugavit 264, 6
fugerant 250, 5
fugerat 113, 13. 134, 1
fugere 10, 22. 108, 1. 141, 21. 191, 18. 245, 1
fugeret 63, 14. 103, 13. 244, 18
fugêrunt 48, 5
fugiant 63, 15
fugiebant 10, 22
fugiendi 167, 13
fugiendo 242, 8
fugiens 211, 5. 219, 24
fugientem 109, 4. 168, 16. 249, 3
fugientes 31, 11. 53, 21. 59, 21. 310, 9
fugienti 91, 31
fugientibus 10, 16. 168, 19. 208, 5. 242, 6. 244, 20
fugientiam 74, 15
fugiſſent 258, 12
fugiſſet 194, 9
fugitivi 25, 12
fuiſſe 31, 15. 38, 10. 58, 13. 82, 10. 113, 13. 116, 9
fuiſſet 25, 4. 105, 5. 142, 14. 179, 9. 198, 14
fuiſti 14, 2
fulgentem 107, 23
fulgore 276, 1
fulgorem 166, 13
fulgure 326, 7
fulminantem 228, 2
fulminibus 35, 9
fultam 320, 29
fumum 49, 10
fumus 101, 14
functus imperio 24, 14. tot periclis 78, 1
fundamenta 75, 8. 93, 11. 150, 5. 222, 1
fundamentis 169, 5
fundata, *nom. fem.* 45, 8. *abl.* 32, 9
fundendo 272, 2
fundit 11, 13
funditus 211, 4
fundos 43, 2
fundum 50, 8
funduntur 69, 24
funera 61, 14. 117, 20
funere 322, 12
funeri 72, 25
funeribus 156, 12. 203, 4

fune-

funeris 91, 7
funerum 89,15. 111,2. 222, 14
funeſtam 249, 11
funeſtis 156, 13
fungantur 184, 1
fungi voto 88, 11
fungitur 72, 12. diem 172, 4
furantium 136, 3
furari 21, 51
furentes 327, 8
furentium 279, 27
furiæ 215, 8
furiis 204, 9
furor 47, 4. 166, 10. 205, 1
furore 117, 12
furorem 214, 27. 222, 22. 258,10. 311, 5. 315, 1
furtim 161,5. 300,4
furtivæ, *dat.* 100, 19
furto 21,13. 269, 17
fuſi 107, 2. 310, 9
fuſis 92, 31
fuſos 282, 5
fuſum eſt 103, 29
fuſus 45, 20. eſſe 207, 11
futilibus 252, 22
futura 17, 16. 315, 1. eſt 323, 4
futuræ, *gen.* 31,8. 76,9. 150,5. 199,11
futuram 40, 6. 44, 14. 80,12. 109,17. 115, 2
futuras 278, 16
futuri 39,5. 75,25. 115, 7
futurorum 105, 10
futuros 321, 2
futurum 8, 8. 16, 22. 48, 1. 139, 25. eſſe 182, 3
futurus 67, 8. 159, 11

G.

Gaditani 328, 6
Gaditanos 328, 9, 11
Galamam 145, 16
Galatiam 277, 7
Gallæci 325, 15
Gallæcia 325, 13
Gallæciæ 326, 3
Gallæciam 326, 1
Galli 203,11,15. 204, 17, 23. 207, 6, 13. 209, 3. 10, 28
Galliâ 320, 22. 323, 7
Galliæ 125, 3. 282,8. 319,4. 324,10
Galliam 320, 21. 323, 4
Gallicâ 210, 14
Gallicam 319, 6
Gallici 204, 5. 210, 12
Gallicum 319, 11
Gallimander 289, 1
Gallimandro 289, 5
Gallis 71, 7. 180, 23. 203, 9. 207,4. 210, 7
Gallogræciæ 214, 22
Gallogræciam 210, 16
Gallogræcos 280, 21
Gallorum 180, 18,22. 204,7. 205,9. 206, *ult.*
Gallos 204,19. 205,3. 207, 16. 210, 12. 215, 24
Gangaridas 120, 11
Gargoris 226, 17
gaudeant 131, 13
gaudebant 96, 5. 129, 6
gaudentes 168, 21
gaudere 92, 31. 174, 8
gaudio 70, 15. 72, 13. 213, 13
gaudium 93, 18. 108, 18
gazas 273, 12
Gedroſi 132, 17
Gelo 199, 13
Geloni 222, 17
gelu 208, 7
geminæ 149, 7. 231, 19
gemino funerum vulnere 222, 14. mortis vulnere 122, 21
gemitum 49, 20
gemitus 173, 24
gemmâ 148, 28
gener 315, 9. 320, 11. 328, 16
genera 20,4. 323,9
generandis 49, 6
generandum 24, 32. 44, 19
generare 19, 12. 20, 17
generâſſe 20, 3
generata erat 311, 13
genere 44, 12. 52,20. 76,3. 149, 19. 187, 3
generi, *gen.* 77, 22
generi, *dat.* 172, 6
generibus 326, 18
generis 19, 9. 101, 15. 104, 22. 149, 11. 156,21. 161,7. 199, 15. 364, 1
genero 106,1. 151,12. 152,19. 320, 6
generum *acc.* 91,4. 126, 2. 153, 4. 167, 9. 291, 14
genibus 104, 1
genitas 23, 22
geniti, *gen.* 98,20. 277, 1. *plur.* erant 85,13. eſſent 32, 1
genitis 130, 3
genito 307, 11
genitos 83, 6. 98, 22. 197, 11
genitricem 179, 23
genitura 9,31. 119,12. 279, 25
genitus 263, 10. 293, 28. erat 199,12. 275, 2. eſt 275, 17
gens 6, 7. 12,9. 19, 8. 22, 14. 98, 20. 127, 16. 129, 17. 132,7. 165,8. 203, 17
gente 8, 12. 97, 15. 129, 15. 160, 14. 222,16. 251,2. 316, 11
gentem 127, 31. 180, 19 221, 15. 251,4. 277,13. 280,2. 283, 13. 304,7,29
gentes 26,7. 65,7. 96, 1,9,34. 103,2. 114, 8. 117, 22. 118, 6. 119, 20. 121, 16. 123,9. 125, 4. 128, 3, 8. 148, 20. 154, 24. 175, 8. 181, 3. 208, 9. 223,9. 252, 6
genti 10, 25. 113,18. 271, 22
gentibus 4, 8. 6 3. 24,25. 31, 6. 85, 19
gentis 21,12. 42 6. 77,6. 97,1 9. 209, 22
gentium 4,1. 41 7. 78, 29. 84 17
genu 122, 15
genuerant 85,1 12
genuerat 8, 17
genuerit 98, 19
genuiſſet 279,
genuit 20,7. 24, 16
genus 22, 32. 24, 18. 25,5 93, 13
gerant 66,13. 2 228,9. 234,1 1
gerebant 5, 3. 77,2. 158,1 7, 13
gerebantur 146,2 7. 219, 6
gerebat 24, 5. 198,2. 249,1 8
gerebatur 16, 6
gerendi 26, 5. 2 16
gerens 28, 10.
gerentem 180,1 4
gerentibus 71,
gerere 17, 22. 11
gererent 183,2 5
gereret 11, 8. 133, 18. 1 279, 7
geri 283, 11
geris 171, 9
gerit 143, 8
germanam 294,
Germaniâ 283,
germanis caſibus 26
germano 220, 2
germine 166, 2

:runt 55, 2. 133, 20. 325, 3
runtur 42, 1. 70, 24. 180, 13. 201, 1. 210, 18. 304, 25
:ryone 308, 7. 315, 3
eryonem 327, 26, 30
:ryonis 327, 28
ſſerant 82, 15. 170, 11
ſſerat 175, 10. 193, 23
ſsere 72, 21
ſſuit 58, 12. 239, 5. 275, 11
ſsêrunt 204, 3. 210, 11. 254, 2. 319, 7. 329, 7
ſiſſe 240, 7. 284, 22. 326, 16
ſiſſent 232, 15
ſiſſet 102, 26. 113, 17. 291, 5
ſit 6, 8. 73, 2. 77, 21. 99, 3. 101, 3. 123, 7
tarum 19, 1. 67, 14. 112, 18. 116, 17. 123, 5
tæ 306, 11. fuêrunt 67, 17
tas 19, 7. 117, 4. 240, 9. 313, 5. 329, 3
:lteanos 120, 10
ti 26, 5
ſtiat 30, 14
:tiebant 320, 4
ſtiebat 79, 9. 83, 7. 182, 8. 226, 10
ſtis 42, 7. 60, 15. 68, 24. 79, 18. 82, 27
ſto, *abl.* 41, 282, 27. 250, 3
ſtum, *neut.* 285, 1
ſturos 141, 12
ſturus 151, 10. 280, 18
:tarum 209, 7. 251, 13
:nitur 271, 12
iſcone 173, 5
iſconis 189, 13, 18. 193, 14, 21
adiis 244, 20
gladio 15, 1. 41, 21. 53, 22. 91, 23. 102, 5. 169, 26, 27. 255, 16
gladium 92, 11. 144, 20
gladius 255, 14
glandem 26, 13
Glauci 161, 6
glebas 326, 5
gliſcentem 127, 9
gloria 16, 9. 31, 7, 9. 67, 14. 146, 1. 228, 19. 241, 25. *victoriæ*, ſævitiæ maculâ infuſcaretur 115, 27. *abl.* 24, 21. 34, 8. 36, 26. 38, 17. 58, 4. 72, 9, 75, 20
gloriabatur 311, 4
gloriæ 23, 30. 56, 11. 68, 24. 72, 25. 73, 9. 82, 1. 84, 14. 89, 3. 103, 6, 10
gloriam 5, 3. 22, 16. 38, 15. 48, 4. 68, 20. 72, 22. 89, 5. 93, 11. 94, 27
gloriantes 234, 18
gloriantur 26, 9
gloriari 174, 9
gloriatur 103, 6. 158, 18
gloriatus eſt 204, 19
glorioſa, *nomin. fem.* 247, 4. *abl.* 304, 32
glorioſæ 307, 3
glorioſam 123, 27
glorioſius 100, 20
gnata artis 104, 18
Gnidium 264, 10
Gobryas 16, 5
Gordien 101, 9
Gordii 101, 12. 102, 4
Gordio 279, 2
Gordium 278, 3, 14. 279, 24. 280, 8. 284, 9
Gordius 101, 14, 25. 284, 9
Gorgias 124, 18
gracilis 6, 3
gradu 43, 15. 97, 1
gradus 157, 1
Græca *fem.* 175, 15
Græcam 325, 15
Græcarum 196, 21
Græcè 49, 13
Græci 22, 5. 36, 10. 37, 2. 40, 4. 71, 15. 108, 15. 175, 8, 10. 196, 1. 314, 11. 318, 7. 320, 8
Græcia, *nomin.* 42, 1. 62, 16. 113, 13. 133, 20. 177, 6. 211, 15. 320, 21. *abl.* 12. 2. 37, 8, 24
Græciæ 12, 15. 24, 3. 27, 5. 34, 2. 39, 23, 25
Græciam 32, 17. 33, 2, 13. 36, 7, 26. 41, 2. 51, 23. 56, 27. 70, 25. 77, 12. 82, 5. 84, 6. 86, 5
Græcis 28, 3. 35, 8. 55, 16. 56, 25. 180, 12. 181, 7, 10. 221, 8. 315, 6
Græco 321, 9
Græcorum 24, 17. 37, 28. 65, 3. 73, 20. 74, 12
Græcos 24, 27. 38, 4, 9. 71, 14. 103, 3. 175, 6
gramina 272, 17
grande 129, 8. 209, 11. 309, 1
grandine 208, 1
grandinem 303, 7
grandis pecunia 237, 18
graſſante 197, 5
graſſanti 155, 22
graſſatus 284, 16
graſſatur 35, 13. 183, 4
graſſatus fuerit 141, 3
grata, *fem.* 56, 30. 180, 21. 232, 10
gratam 206, 17
gratè 104, 24
gratis, *abl.* 56, 14. 160, 16. 184, 1. 229, 1. 293, 2. *nomin.* 221, 1
gratiæ 56, 10. 241, 24. 243, 17
gratiam 29, 3. 64, 20. 78, 5. 92, 25, 26. 108, 20
gratiarum 106, 24
gratias 106, 21. 139, 19
gratior 160, 16
gratiores 76, 17
gratis, *adv.* 89, 14. 163, 11
gratiùs 123, 19. 227, 7
gratulabantur 223, 15
gratulabatur 134, 15
gratulabundus, *patriæ,* 73, 11
gratulantes 58, 19
gratulatæ 82, 21
gratulatio 244, 7
gratulatione 121, 11
gratulationem 277, 1
gratulationis 104, 24
gratulatus 262, 6. 322, 6
gratum, *maſc.* 126, 3. *neut.* 242, 15. eſſe 106, 20
gravaretur 140, 4. 295, 14
gravari 290, 11
gravati 178, 5
grave 12, 5. 172, 16. 175, 2. 250, 2
gravem 109, 20. 167, 15. 259, 3
graves 37, 17. 51, 22. 255, 1
gravi 134, 12. 170, 9. 193, 5. 233, 15. 248, 3. 324, 15
gravia 45, 11. 77, 21. 329, 7
gravibus 299, 16
gravidam 8, 14. 148, 27. 320, 27
gravior 122, 16. 184, 36
graviora 53, 10. 78, 18
graviorem 67, 19
graviores 79, 5. 156, 11. 197, 9
gravis 173, 10
graviſſimâ, *abl.* 44, 2. *acc. plur.* 97, 25
gravitatis 76, 15
graviter 15, 2. 39, 19. 46, 12. 70, 2. 72, 12

gravius, *adv.* 13, 17. 39, 15. 44, 8. 174, 14. 283, 1. 301, 10. *adj.* 21, 13. 151, 6
gregariam 187, 12
gregarii, *gen.* 56, 4. *plur.* 289, 24
gregario 132, 2
gregarius 325, 9
gregatim 137, 13
gregem 74, 14
greges 7, 9. 114, 17. 264, 15. 317, 6, 15. 324, 4. 327, 12
gregum 325, 13
gremio 92, 9. 202, 34. 214, 9
grex 144, 5
Grypi 294, 16. 295, 11
Grypo 292, 17. 293, 4. 295, 25
Grypum 293, 6, 16
Grypus 293, 16, 21, 26. 294, 15, 22. 295, 4
Gygi 12, 18
Gylippus 52, 29, 24. 53, 20
gymnaſio 188, 17
Gyptis 320, 5

H.

HAbeant 258, 8, 9. 301, 1. 321, 17
habeas 68, 2. 167, 22. 206, 6. 234, 16
habebant 17, 24. 69, 21. 178, 20. 208, 9. 318, 7
habebantur 196, 5. 237, 6. 327, 29
habebat 8, 7. 79, 15. 99, 18. 116, 15. 132, 15. 141, 6. 207, 6. 261, *ult.*
habebatur 28, 18. 82, 30. 187, 14. 211, 11. 319, 10
habenda ſit 281, 17
habendæ 69, 7
habens 59, 16
habent 26, 14. 66, 2. 176, 2. 257, 7. 268, 7. 371, 7. 300, 12, 16, 19. 301, 6
habenti 220, 7. 298. 14
habentibus 21, 14. 42, 15. 115, 2
habere 24, 10. 41, 20. 73, 10. 75, 2. 107, 3. 109, 10. 131, 1. 159, 7. 168, 15. 187, 11. 195, 2
haberent 44, 21. 46, 10. 63, 7. 82, 17. 147, 7. 180, 5. 209, 19. 270, 11
haberentur 85, 11. 196, 20
haberet 34, 27. 152, 18. 206, 19. 286, 12
haberetur 76, 5. 94, 23. 147, 3
haberi 68, 17. 76, 13. 104, 4. 107, 1. 161, 14. 284, 23. 290, 4
habet 43, 16. 59, 5. 180, 16
habetur 82, 3. 267, 2. 326, 6
Habide 327, 14
Habidis 327, 16
habita 19, 8. 47, 23. eſt 87, 2. 94, 8. *in neut.* 126, 6
habitabat 314, 5
habitare 63, 8
habiti 277, 21
habitis 115, 23
habitus 6, 5. 7, 9. 28, 10. 29, 10. 52, 8. 77, 1
habitum, *ſubſt.* 114, 10, 12. 141, 26. *part.* 284, 20
habitura eſſet 294, 5
habituros 113, 4. 115, 29
habiturum 70, 26. 202, 16. 204, 22. 260, 10, 26
habiturus 75, 2. 85, 28. 112, 9. 227, 7. erat 159, 9. ſit 227, 6
habitus, *part.* 73, 22. 78, 7
habuerant 70, 22. 154, 27
habuerat 11, 3. 75, 3. 158, 21. 266, 4
habuêre 19, 4. 24, 24. 26, 15. 115, 18. 149, 11. 178, 16
habuerint 32, 14. 285, 4
habuerit 124, 8. 167, 22. 313, 10
habuêrunt 70, 9. 126, 14. 128, 3
habuiſſe 32, 7. 33, 3. 130, 10. 162, 9
habuiſſent 44, 21. 51, 19. 144, 14
habuiſſet 9, 28. 32, 2. 129, 23. 240, 19
habuit 9, 30. 92, 1, 17. 101, 9, 16. 104, 16. 115, 15. 148, 8. 163, 8
hâc 10, 21. 14, 1. 36, 22. 44, 8. 57, 12. 75, 14. 100, 8. 103, 8. 113, 1
hactenus 292, 18
hæ 271, 8
Hæmum 77, 13
hærede 275, 15. 296, 14
hæredem 32, 7. 75, 18. 87, 20. 126, 32. 127, 3. 249, 14
hæredibus 98, 13. 167, 3
hæreditaria 283, 16
hæreditarias 273, 12
hæreditarium 277, 15
hæreditas 94, 20
hæreditatem 129, 20. 269, 13
hæreditatibus 217, 3
hærentes 229, 14
hærentibus 32, 27
hæres, *nomen*, 127, 10. 147, 8. 273, 1. 304, 6
Halicarnaſſi 36, 12
Hamilcar 173, 4. 186, 1. 188, 2, 7. 189, 13
Hamilcare 51, 10. 172, 5. 189, 1, 3, 17
Hamilcarem 185, 23. 188, 6. 189, 10. 193, 14, 21. 328, 13
Hamilcari 172, 11. 188, 12
Hamilcaris 173, 14. 189, 15. 329, 3
Hammone 106, 3. 12 25
Hammonem 105, 9
Hammonis 105, 1 131, 23
hanc 46, 11. 56, 14. 5 29, 33. 66, 5, 11. 8 11. 83, 7. 90, 1 91, 12
Hanno 181, 6. 184, 1 192, 1
Hannone 173, 5
Hannonem 193, 13
harioli 8, 8
Harpago 8, 15. 9, 1
Harpagum 10, 8
Harpagus 9, 17
Harpalo 133, 23
harum 24, 30. 16 13
has 61, 20. 139, 2 142, 16. 179, 2 240, 8
Haſdrubal 172, 1 317, 6. 328, 16
Haſdrubale 172, 5
Haſdrubali 173, 5
haſtâ 200, 4
haſtæ, *gen.* 148, 1 *plur.* 319, 1
haſtas 318, 6, 8
haud 51, 3. 96, 127, 2. 327, 1 ſecus 178, 9. 19 12
hebetatæ ſunt, *vir.* 72, 19
Hectoris 160, 9
hedera 119, 5
Heleno 160, 7. 162, 1 198, 4. 210, 24
Helenum 212, 14
Hellanicus 214, 11
Helleſponti 58, 2 157, 3
Heracleæ 133, 2 154, 3
Heracleam 154, 11
Heraclidâ 190, 15
Heraclienſes 154, 1 24. 157, 1
Heracleinſium 154, 2
herba 122, 24
Hercule 24, 10. 144, 315, 3
Herculem 104, 1 119, 17. 127, 130, 4. 203, 1 30

308, 3, 7. 327, 30
rcules 24, 5, 12.
121, 15. 146, 12
rculi 23, 30. 88,
). 104, 25. 154,
6. 328, 3
rculis 98, 20. 119,
19. 140, 17. 160,
5. 167, 4. 168, 5.
170, 22. 177, 2.
328, 7
rcyllides 66, 5
cynione 67, 2
um 100, 3
erni 10, 5
erno 10,6. 207, 13
129, 9. 156, 25.
58, 5, *bis*. 193,
3, 24. 198, 14.
99,4. 300,2. 302,8
cenſanas 121, 14
bas 169, 13
pronomen. 4, 8.
, 16
adv. 49, 20.
06, 6
ax 218, 19
o 199, 8
oclyto 199, 12
erâ 51, 14
31, 4. 42, 5. 45,
5. 48, 11. 50, 2,
, 4
itu 17, 19
itum 16, 16, 24
pias 30, 9, 16. 31,
8
polochus 63, 11
polyte 24, 10
polytum 24, 12
anium 267, 1. 300,
ani 329, 1, 8
ania 323, 1
aniæ 226, 15. 325,
1. 327, 26. 328,
, 9
aniam 234, 6.
12, 4. 323, 3.
24, 14. 328, 8.
29, 4, 6
aniarum 125, 1
anienſi 312, 15
anis 239, 7. 321,
4. 329, 7
ano 323, 3. hiſto-
e 289, 7
ernis 10, 7

homine 200, 8. 269, 11
hominem 156, 19
homines 9, 8, 9. 12, 18. 35, 12. 42, 4. 167, 7. 170, 3, 16. 221, 21. 224, 11. 280, 20. 327, 21
homini 73, 4. 288, 5
hominibus 20, 8. 35, 11. 137, 7. 205, 20, 22. 215, 20. 330, 20. 324, 17. 325, 3
hominis 96, 18. 218, 20. 159, 10. 272, 15
hominum 15, 18. 17, 10. 19, 17. 21, 2. 22, 3. 25, 20. 27, 7. 29, 11
honeſta, *acc. plur.* 185, 18
honeſtæ 85, 25. 191, 11
honeſtè, *adv.* 94, 12. 153, 10. 178, 22
honeſtior 93, 10
honeſtiorem 154, 25. 187, 4. 214, 18
honeſtiſſimis 156, 8
honeſtiùs 34, 13. 146, 26. 159, 7
honeſtum 145, 8. 262, 6
honoratiorem 43, 16
honoratiſſimum 285, 7
honoratiùs 58, 18
honoratum ducatu 91, 14
honoratus 95, 2
honore 146, 4
honorem 27, 10. 43, 14. 120, 8. 168, 9. 229, 3. 261, 5. 303, 24. 308, 14
honores 45, 9. 73, 1. 140, 18. 308, 11
honoribus 58, 17, 21
honorificè 224, 3
honoris 147, 5. 164, 14. 316, 12
honorum 113, 11
honos 167, 5
horam 16, 22
horarum 38, 12. 276, 2
horis 38, 11

horreis 254, 10
horrerent 222, 6
horrido 255, 10
hortabatur 141, 6
hortamenta 45, 26
hortandas 103, 19
hortante 204, 3. 217, 2
hortantibus 328, 13
hortarentur 139, 9
hortari 103, 10. 233, 20
hortati ſunt 169, 1
hortator 289, 1
hortatores 182, 7
hortatur 9, 21. 17, 20. 24, 16. 33, 21. 34, 9. 36, 23. 39, 8. 66, 16. 107, 23. 115, 29. 183, 28. 214, 13. 224, 1
hortatus eſt 89, 19. 96, 12. fuerat 97, 14
hortetur 239, 11
hortes 104, 21. 272, 16
horum 23, 6. 51, 2. 89, 22. 152, 9, 12. 196, 10
hos 53, 11. 123, 20. 140, 17, 18. 173, 6. 174, 19. 282, 14. 300, 18
hoſpitaliter 82, 24
hoſpite 320, 11
hoſpitem 264, 11
hoſpites 320, 8
hoſpitibus 168, 27
hoſpitii 76, 13. 321, 4
hoſpitum 76, 16
hoſte 22, 23. 34, 11. 70, 26. 94, 26. 106, 19, 25. 109, 15. 120, 6. 134, 17
hoſtem 12, 19. 25, 10. 31, 2. 36, 20. 47, 19, 61, 3. 66, 15. 88, 30
hoſtes 10, 14, 13, 18. 25, 12. 31, 11. 37, 6, 7. 47, 6. 16, 25. 52, 16, 22. 61, 10. 70, 2, *bis*. 72, 22
hoſti 29, 28. 69, 22. 108, 3. 140, 3. 146, 21. 189, 4. 252, 23.

294, 19. 296, 1
hoſtias 99, 19. 100, 2. 169, 25. 172, 19. 202, 28. 314, 25
hoſtibus 13, 5, 13. 17. 20. 22, 18. 24, 8. 25, 5, 19. 29, 14. 36, 27. 39, 4
hoſtiis 178, 18
hoſtile 24, 7. 71, 16. 106, 22. 183, 13. 188, 22. 264, 16
hoſtilem 99, 27. 109, 14
hoſtiles 42, 5. 68, 6. 306, 2
hoſtili 115, 19. 127, 32. 136, 2. 150, 10. 188, 4. 205, 4. 175, 14
hoſtilibus 77, 8. 188, 2
hoſtilis 85, 8
hoſtiliter 82, 21. 139, 11. 181, 21
hoſtis 73, 8. 97, 19. 106, 26. 107, 27. 121, 9. 127, 29. 135, 4. 138, 5
hoſtium 13, 3. 28, 9, 10. 29, 20. 30, 32. 33, 21
hujuſcemodi 227, 8
humana 127, 15
humanæ 37, 14. 158, 19. 199, 4, 16
humanam 58, 20. 127, 12
humanas 172, 19
humani 66, 1. 167, 8. 269, 7
humanis 58, 16
humanitate 166, 3
humanitatis 106, 16
humano 13, 24
humanorum 308, 3
humanum 158, 1, 18. 207, 22
humatos 101, 1
humeris 251, 7
humi 223, 22
humiles 271, 7
humili 149, 19. 187, 2. 193, 2
humiliorem 219, 9
humillima *acc. plur.* 38, 5, 4
humillimo 20, 15

humore peſtifero graſſante 297, 5
humoris 50, 2
hunc 7, 6. 8, 2. 27. 2. 58, 7, 9, 10. *bis* 72, 20. 75, 9. 78, 25. 101, 27. 130, 1
hyberna 19, 15. exercitum in hyberna diviſerat 290, 11
hybernis 37, 12
hybernos 85, 5
Hydaſpem 132, 15
hyemabat 290, 16
hyeme 277, 6
hyemem 241, 27
hyemis 20, 10. 21, 11
Hyemerum 305, 11
Hyperidem 134, 3
Hyrcaniam 114, 6. 288, 30. 289, 7, 13. 304, 28
Hyrcanorum 10, 25. 303, 5
Hyrcanos 132, 19
Hyſtaſpis 16, 18

I.

JAceant 190, 25
jacente 241, 10
jacentem 199, 17. 247, 9. 255, 1
jaceret 149, 22
jaciebat 150, 5
jacta ſagitta 79, 20
jactantes 124, 14
jactare 171, 5
jactari, *plur.* 44, 24. 304, 14
jactavit 204, 20
jacto, *part.* 134, 8
jactum, *ſubſt.* 31, 2
jactura 25, 21
jactus, *ſubſt.* 23, 18
jaculari 276, 3
jaculum 99, 27
jamjam 122, 23
jampridem 119, 23
jam tunc 283, 10
Jancyri 25, 16
Jaſon 307, 1
Jaſone 308, 19
Jaſoni 308, 10
Jaſonis Theſſali 306, 23. 308, 13, 12
Ibero amne, *Hiſpano*, 423, 2
Iberiam 323, 3
ibidem divitiarum cupido eſt, ubi & uſus, 21, 19
ictus, *part.* 134, 12. 212, 12
idcircò 34, 5. 243, 1
idem 68, 17. 94, 27. 130, 20. 148, 13. 154, 10. 157, 3. 193, 9. 216, 1. 233, 14. 251, 9. 282, 16
identidem 103, 7
ideò 35, 1. 49, 13. 52, 11. 63, 17. 74, 24. 202, 5. 241, 15. 252, 15. 284, 16
jecit 93, 11. 100, 1
jejuna 114, 19
jejunia 270, 2, 5
jejunis 327, 4
jejunos 285, 10
ierit 284, 11
ignaris 141, 19. 206, 10. 237, 16. 276, 11
ignaro 131, 25
ignarum 91, 18
ignarus 13, 12. 77, 3. 78, 11. 112, 12. 158, 19. 209, 14. 240, 11
igne 20, 11. 35, 12. 49, 8
ignes 49, 22. 50, 7
ignibus 49, 6. 188, 13
ignis 20, 7, 9. 50, 2, 9
ignobilem 213, 8
ignobili 76, 7
ignobilis 205, 6
ignominiâ 142, 6
ignominiam 252, 4
ignorabant 167, 7
ignorantes 64, 18. 201, 13
ignorare 261, 3
ignoraret 129, 15
ignoratio 22, 7
ignota, *acc. neut.* 125, 10
ignotus 21, 16
iidem 142, 13. 162, 8
iis 21, 16. 139, 17. 142, 27. 146, 11. 156, 6. 178, 10. 305, 8
iiſdem 107, 19. 133, 13. 137, 4. 164, 11. 196, 4. 219, 25. 295, 1. 280, 5. 317, 12
Ilienſes 244, 11
Ilienſibus 244, 8
Ilienſium 244, 7
Ilio 100, 3. 175, 15. 244, 15. 315, 15
Ilion 244, 7
illa, *nom. ſing.* 8, 18. 15, 15. 101, 14, 18. 170, 5. 177, 6. 294, 3. *acc. plur.* 10, 16. 234, 3. 247, 1. 287, 2. *abl.* 89, 8. 285, 12. 195, 3
illacrymatum 106, 15
illæ 51, 25. 100, 2. 184, 4. 214, 6
illam 6, 17. 35, 14. 63, 16. 107, 23. 228, 27. 322, 5, 6
illata eſt 193, 6
illati 29, 16. 113, 18
illato 135, 1. 306, 10. 329, 4
illatum 24, 15. 39, 17, 22. 57, 23. 172, 7. 173, 88. 227, 3. eſſet 12, 3. 238, 4
illaturus erat 173, 1
illecebris 37, 22. 119, 12. 231, 10, 20
illexerat 281, 3
illexerint 327, 30
illibatâ 223, 11
illibatam 246, 4
illio 49, 20. 320, 7. 321, 18
illicebat 242, 4
illinatur 272, 1
illius 140, 23. 142, 5, 324, 24
illo 8, 27, 29. 9, 15. 10, 24. 16, 8. 44, 16
illorum 124, 6, 8. 283, 10. 284, 6, 11. 286, 3
illos 17, 19. 25, 10. 45; 3. 68, 21. 124, 7, 8
illuc 49, 3
illud 13, 23. 29, 3. 70, 19. 126, 27. 154, 15. 204, 15. 222, 31. 283, 15
illudat 156, 23. 171 12
illum 58, 24. 72, 1 82, 1 *bis.* 102, 1 114, 23
illuſtraverint 127, 17
illuſtraverit 313, 5
illuſtrem 108, 13. 21 9
illuſtres 42, 7. 213,
illuſtri 147, 17
illuſtria 19, 1
illuſtrior 19, 8
illuſtris 75, 9
illuſtrius 191, 16
illuvies 20, 6. 27, 4
Illyrici 127, 22
Illyrico 175, 14
Illyricos 205, 15
Illyricum 251, 3. 28 18
Illyrii 75, 21
Illyriis 75, 19. 7 21. 78, 14
Illyrio 138, 6
Illyriorum 91, 213, 5. 226, 229, 14
Illyrios 75, 28. 79, 96, 8. 103, 2. 1 6. 161, 6
imaginem 115 2. 1 15
imagines 288, 15
imbecillitas 60, 23
imbecillitate 39, 2
imbecillo 80, 9
imbelli 105, 6. 2 22
imbellis 59, 21. 21. 282, 10
imbre 228, 4
imbrem 74, 15
imbres 208, 7
imbribus 35, 9. 3 9
imbrium 21, 11. 14
imbutum 226, 1
Imilco 173, 14
Imilcone 173, 5
imitandum 184, 3
imitaretur 114, 16
imitatæ 36, 2
imitati 256, 2
imitatio 43, 7
imitatus 8, 2

mmanitate 19,11. 94, 3
mmaturâ 75,17. 225, 11
mmaturæ, *gen.* 234, 12
mmaturam 78, 27
mmaturi 204, 15
mmaturo 5, 13
mmemor 114,20.306, 2
mmemores 82,10. 89, 3. 144, 13
mmenſa *acc. plur.* 141, 15. 183, 3. 300, 6
mmenſæ, *plur.* 22, 15
mmenſas 148, 12
mmeritò 33, 1. 327, 14
mmerſit 148, 6. 255, 16
mminebant 78, 18. 230, 1
mminente 57, 5. 277, 6
mminentes 209, 7
mminere 168, 2
mmiſêre 46, 16
mmiſſis 184, 7. 188, 18
mmiſſum fuiſſe 91, 17
mmitium 283, 4
mmittit 249, 9. 292, 1
mmittuntur 216, 14
mmobilitatem 271, 12
mmoderatâ 237, 4
mmoderati, *gen.* 55, 12
mmolabant 170, 4
mmolare 172, 19
mmoratam 20, 16
mmorati 22, 30
mmoratum 282, 6
mmortale 226, 7
mmortalem 128, 14. 140, 18
mmortales 222, 19
mmortalibus 35, 8. 103, 11. 108, 22. 203, 8. 318, 8
immortalitatis 204, 1
immortalium 82, 23. 205, 19, 21. 322, 7
immortui, *plur.* 324, 22
immunitas 322, 15
immunitatem 96, 16
immunitates 101, 2
immutabilia 125, 11
impares 246, 2
impatientiùs 126, 23. 249, 15
impediendum 108, 2
impediretur 23, 18
impellente 53, 12
impellerent 235, 7
impelleret 134, 2
impellit 36,9.41,9.55, 9.221,3.229,7.280, 8
impendente 206, 1
impendentis 158, 2
impendio 243, 16
impenſâ 20, 20. 123, 16
impenſæ, *gen.* 68,4.87, 21
impenſam 154, 27
impenſas 87, 12. 254, 15
impenſè 100, 25
impenſis 66, 13. 112, 2
impenſiùs 184, 6
imperabat 183, 21
imperabatur 94, 13
imperantis 84, 14
imperare 80, 1. 222, 30
imperari 133, 17
imperat 139, 11
imperati 15, 3. 206, 23
imperator 67, 5. 171, 19. 172, 1. 175, 14
imperatore 51,10. 142, 2, 19, 20. 192, 15. 325, 9
imperatorem 70, 9. 142,9.171,10. 328, 14
imperatores 275, 11
imperatori 238, 16
imperatoriâ 240, 15
imperatoriæ 31, 8. 70, 10
imperatoriis 56, 4. 77, 17
imperatoris 78, 9
imperatorum 173, 10. 252, 27
imperent 223, 4. 299, 10
imperia 56,9. 73,1.99, 21. 129, 8. 141, 3. 173, 13. 211, 12. 225, 1. 286, 5
imperii 4, 5, 8. 10, 26. 22, 29. 51, 23. 55, 13. 58, 14. 63, 9. 66, 14. 67, 8. 68, 19. 69, 11. 84, 13. 93, 11. 96, 22. 103,11.123,2. 127, 21
imperiis 99, 11. 127, 15. 268, 1
imperio 5,4. 6,16,20. 11, 5. 14,15. 17, 6. 19,4. 22,10. 24,14. 266, 5,9. 267,13. 286,3. 299,10.303, 6. 328, 12. regnum claudicare 67, 11
imperiorum 42, 19
imperium 4, 1. 5, 3, 13. 7, 3. 8, 3, 17. 19,3. 22, 9, 14. 23, 26. 30,10.47,3. 51, 1, 8
impetravit 24, 1
impetro 142, 7
impetu 49, 2, 16. 119,7. 265,3. 310, 8
impetum 26, 2. 48, 2. 59, 14. 148,5. 211, 10
impetus, *ſing.* 301, 3
impio 81, 15. 168, 16
impium 201, 22
implerent 37,22. 210, 10
impleret 96, 13. 197, 21
impleſſe 114, 11
impleta 197,26.315,1. eſt 202, 17
impletas deo, *mentes vatum*, 206, 15
impletos 229, 18
impletus 188, 8
implevit 102, 2
impliciti 47, 5
implicitus eſſet 297, 7
implicuit 217, 7
implorant 178, 8. 207, 22. 259, 14
implorantes 221, 4
implorat 218, 15
implorati fuerant 51, 15
imploratus 188, 2. 196,24. 198,2.218, 25
imponeret 56, 32. 73,24. 148,17.240, 17
imponeretur 259, 7
imponi 168, 14
imponit 167, 19. 190, 10. 202, 23
imponitur 292, 5
imponunt 71, 9
importunè 305, 14
impoſitas 273, 12
impoſitis 291, 14
impoſito 22, 29. 279, 12
impoſitos 197, 13
impoſitum 276,3. 327, 16
impoſitus eſt 320, 21
impoſſibile 24, 1
impoſuêrunt 164, 15
impoſuit 22, 34. 92,4. 142, 1. 197, 27
impotens 216, 10
impotenter 155, 3
impreſſione 10, 22
imprimis 177, 15
improbâ 192,23. 226, 14
improviſo 189, 1
improviſus 79, 10
imprudentia 60, 22
impubere 5, 11
impuberes 59,19. 170, 4
impubes 225, 5
impudentiâ 279, 24
impudicum 86, 4
impugnabatur 196, 6
impugnantibus 281, 18
impugnaret 189, 26
impugnâſſe 197, 17
impugnatæ ſunt 188, 5
impulerant 246, 1
impuliſſe 91, 31
impulit 227, 8
impulſos 15, 19

impulſus 149, 20, 25
impunè 168, 16. 284, 12
impunitate 91, 30
impunitatem 60, 5. 302, 14
imputari 284, 6, 23
imum 49, 19. 50, 8. 279, 8
in adminiſtrando 226, 6. alienis eripiendis vitam ſectaretur *Antiochus*, 218, 20, conciliandis amicitiarum ſtudiis 36, 16. conſulibus creandis 243, 1. diſſolvendis legibus 43, 26. quærendo 105, 3. interficiendo 278, 14. matrimonio ſortiendo 216, 18. occupando regno 226, 5. propulſando 264, 5. proſequendo 111, 1. reſtaurando bello 275, 13. retinendis 56, 7. tradendo 153, 15. tuendâ ſalute 105, 5
in æternum 45, 8
in futurum 139, 25
in integrum 236, 9
in oracula patet 206, 13
in orbem 324, 11
in perpetuum 214, 6. 322, 8
in poſterum 197, 1
in præſenti 139, 24
in ſummâ 138, 2. 187, 12. 222, 23. 275, 12
in ſupremum 237, 14
in tantum 300, 5. 320, 14
in totum 247, 20
inanibus 141, 17
inaudita, *fem.* 189, 14
inauditis 202, 14
inauditum 189, 16
incaſſum 109, 11
incautiores 301, 1
incautis 183, 13
incautiùs 210, 4
incautos 71, 20
incautum 193, 3
incedere 185, 8
incedunt 301, 16
incendat 50, 9
incenderant 108, 18
incenderent 191, 28
incenderetur 288, 20
incendêrunt 135, 3
incendi 191, 25
incendia 61, 4. 191, 4. 192, 7
incendii 135, 5
incendio 61, 16. 143, 9. 221, 19
incendiorum 201, 14
incendit 35, 12. 201, 11. 203, 14
incendium 8, 1. 12, 4. 49, 11, 22. 55, 12. 88, 28. 321, 31
incenduntur 53, 18
incenſa, *ſing.* 72, 9. 196, 23. fuerant 70, 17. patriâ 70, 16
incenſæ, *gen.* 37, 26
incenſam 322, 11
incenſi 207, 27
incenſis 37, 27
incenſus 167, 8. 228, 19
incerta, *fem.* 87, 3. 202, 7. *abl.* 173, 23. *neut.* 125, 10
incertæ, *gen.* 303, 1
incertum 72, 23. 279, 5. 316, 14. eſt 100, 10. fit 19, 7. 206, 5
incertus 129, 28. 198, 10
inceſſiſſet 260, 2
inceſſit 192, 9
inceſſu 67, 10
inchoatam 152, 1
inchoatum, *neut.* 97, 3
incideret 267, 10
incidit 146, 9
incipere 135, 22
incipientes 215, 2
incitabantur 209, 22
incitat 281, 11. 295, 15
incitati 207, 13
incitatis, *part.* 114, 5
incitatus 321, 2
inclementiam, *cœli*, 88, 1
inclinat 56, 2
inclinatam 306, 4
inclinatio 58, 16
inclinato 52, 20
inclinatum 192, 6
includitur 21, 5
includunt 143, 12
incluſi, *plur.* 158, 12
incluſum 260, 8
inclytæ opibus 23, 20
inclytas leges 179, 14
inclyto 127, 26
inclytum 204, 14
incognitum 269, 8
incolas 19, 16. 168, 20. 175, 12. 187, 9
incolis 44, 25. 166, 25. 324, 1
incoluêre 326, 16
incoluêrunt 165, 9
incolumem 120, 8. 307, 6
incolumes 79, 6
incolumi 16, 8. 87, 29
incolumibus 61, 6
incolumis 114, 3. 129, 2. 247, 20
incolumium 61, 2
incolunt 26, 11. 282, 15
incompoſitis 7, 17. 204, 7
incredibile 17, 4. 81, 25. 179, 20. 247, 17. 270, 12. eſt 122, 7
incredibili 99, 16
incredibilis 179, 4
incrementa 24, 1. 74, 3. 78, 6. 79, 16. 168, 16. 188, 10. 210, 21. 283, 7. 396, 19
incrementi 39, 3
incrementis 69, 10. 179, 11. 195, 9. 308, 21, 320, 13. 328, 9
incremento 26, 8
incrementorum 75, 8. 133, 2
increpantes 98, 6
increpatis, *partic.* 97, 22
increvit 160, 2
incruenta 163, 6
incruento 55, 20
incubantes 207, 6
incubarent 199, 7
incubuit 49, 12
incultæ 22, 6
incultas 21, 10
incunabula 115, 7. 24, 14
incurrentium 20, 21
incuſſit 216, 24. 31, 17
indecorum 109, 22. 14, 24
Indi 123, 4
Indiâ 119, 15. 133, 148, 11
Indiæ 6, 16. 132,
Indiam 149, 14. 150, 304, 21
indicat 15, 19. 39, 1
indicavit 139, 3
indice 293, 23
indices 249, 9, 16
indicia 287, 2
indicio 46, 2. 101, 263, 5
indicit 202, 27
indicium 32, 22. 41, 109, 6
indigentibus 162, 3
indigerent 209, 20
indigna, *acc.* 165, 1 *fem.* 217, 14
indignabatur 115, 2
indignæ 217, 14
indignam 110, 1
indignante 259, 3
indignantes 93, 31. 15, 25. 178, 2
indignantibus 9, 8
indignati, *plur.* 13 20
indignatio 114, 22
indignatione 33, 19
indignatum 146, 5
indignatus 7, 11. 20, 11
indignè 98, 26. 170, 2 217, 20. 266, 9
indignior 78, 16
indignitas 45, 15. 30 3
indignitate 143, 19
indignitatem 55, 6
indignitati 91, 8
indigniùs 295, 19
indignorum 130, 15
indignum 96, 15. 7 13. eſſe 233, 5
Indis 119, 13. 123, 132, 15
inditum 268, 5

nditur 263, 10
ndiviſa, *neut.* 314, 1
ndixit 22, 17. 113, 22
ndole 75, 30
ndoles 31,8. 226,4
ndoleſceret 125, 18
ndolis 70,6,8. 78,7
ndomitas 65, 6
ndorum 119, 14, 21. 306, 16, 19
ndos 149, 25. 222, 5. 234, 1
ndubitatam 126, 16
ndubitato 102, 19
ndubitatus 229, 3
nduci 321, 5
nduciæ 71, 17. 233, 9
nduciarum 81, 2
nducias 48, 8
nducit 118, 19
nductâ 185, 4
nductus 161, 8. 162, 5
ndulgentia 15, 2. 94, 10. 97, 23. 129, 1. *nomin.* 94, 3
ndulgentiam 93, 16
nduliſſe 253, 5
ndum 132, 15
ndurabantur 196, 9
nduratâ 89, 2
ndurati 75, 20. 115, 13
ndurato 70, 1
nduraverat 289, 20
ndurent 196, 6
nduſtria, *adject.* *fem.* 19,9. *ſubſtant.* *ablat.* 59, 17. 66, 9. 74, 6. 77, 17. 119, 6. 136, 4. 171, 20. 142,3.267,11.300, 19
nduſtriæ 238, 14
nduſtriam 41,18. 160, 8
nduſtriè 317, 11. 321, 26
nduſtrium 228, 20
nduxit 139, 8
nedia 118, 3
nediam 324, 19
nermes 127, 29
nermibus 204, 22
nermis 124, 1
nerti 55, 10
inertiæ 266, 4
ineſt 271, 11
ineundum 191, 15
ineunt 25, 15. 37, 2. 304, 12
ineunti 200, 3
inexplebile 244, 14
inexplebiles 285, 9
inexpiabile 285, 1
inexpiabili 297, 2
inexpugnabilem 277, 10
infamia 36,27. 98, 10. 105,16.232,6. 296, 4
infamiæ 217, 6
infamiam 14,22. 48,1. 125, 20
infans 8,15. 42, 15.
infantem 8, 23
infantes 141, 9
infanti 127, 24. 199, 18
infantium 75, 21
infantibus 317, 4
infantilibus blandimentis inductus 161, 8
infantis 8, 18. 21, 28. 75, 26. 78,19. 199, 11
infantum 23, 18
infecta, *neut.* 272, 18
infectis 184, 19
infelicibus 171, 11
infeliciora 53, 10
infelicis 170,13.171,6. 208, 8
infelicitate 289, 10
infeliciter 41,2. 179,8. 236, 11. 251, 3
infelicium 173, 24
infenſus 131, 24
inferat 280, 9
inferebant 168, 27
inferendum 90,14.240, 18
inferentes 23, 8
inferenti 30, 18. 300, 61
inferi, *gen.* 175, 11
inferias 142, 17. 167, 22. 199, 25
inferior 40, 10. 112,1. 162,7. 163,2. 213, 6. 327, 12
inferiorem 68, 2. 293, 19
inferiores 56, 28
inferioribus 80, 6
inferre 34,29. 55, 11. 63, 18. 86, 8. 158, 7. 226, 10. 266, 6. 291,6. 298,4. 305, 2. 312, 17
inferret 189, 26. 277, 9
inferri 110, 3
infert 10, 8. 13, 2. 18, 2. 88, 26. 94, 24. 143,2. 215,15. 218, 11. 223, 7. 259,8. 264,4. 288, 13
infertur 7, 15
inferûm numina 109, 18
inferunt 63, 32
infeſta 189, 6. 274,3
infeſtabat 297, 3
infeſtam 298, 16
infeſtare 317, 14
infeſtas 118, 5. 196, 12
infeſtaverint 268, 2
infeſtiora 244, 21
infeſtiores 156,10.209, 12
infeſtiſſimas 88, 29
infeſtiſſimo 189, 4
infeſtiſſimos 89, 14
infeſtos 311, 19
infeſtus 9, 15. 262, 4. 287, 12
inficitur 324, 15
infidæ 96, 10
infinis 69, 10
infinitæ 150, 2
infiniti, *gen.* 293, 13
infirmitate 39, 9. 159, 17. 222, 13. 279, 17
infirmitatem 153, 13. 216, 2
infirmitatis 102, 17
infirmum 98, 15
inflatus 33, 8. 254, 10
infligerent 45, 24
influentis 102, 11
infrequens 24, 6
infulis 104, 16. 161,1. 207, 19
infuſcarent 123, 28
infuſcaretur 115, 27
infuſo 452, 17
ingemuit 125, 16
ingenia 20, 5. 82, 15. 166, 16. 282, 17. 18. 325, 3
ingenii 59, 13. 66, 1. 83,16. 99,13. 166, 14
ingeniis 21, 12
ingenio 163, 2. 166,2. 169, 25. 239, 16. 269, 5
ingenium 78, 22. 269, 5
ingens 10, 16. 52,12. 58,7. 159,11. 192, 7. 207,10. 286, 15. 324, 6
ingentem 33,2. 68,11. 217,15. 218,2.279, 2
ingentes 34,21.114,18. 192,4. 228, 4
ingenti 23, 25. 22, 21. 83, 9. 102, 7, 18. 123,8. 127,14.136, 1. 155, 16. 193, 1. 204, 6. 209, 10. 276,20. 281,6.292, 8. 307, 2
ingentia 53, 2. 67, 4. 162,12. 292,6.293, 4. 395, 25
ingentibus 67,11. 147, 15. 164, 9. animis 103, 12
ingentis 105, 12. 149, 23
ingenua 166, 16
ingenui 156, 14
ingenuis 165, 25
ingenuus 9, 8
ingerebat 108, 6. 179, 24
ingeſta ſunt 73, 1
ingrati 313, 4
ingrato 186, 6. 263, 1
ingrederentur 191, 27
ingredi 88, 13. 286, 17
ingrediatur 9, 22
ingrediendi 340, 17
ingredientem 105, 17
ingreditur 28, 11. 41, 5
ingreſſam 221, 16
ingreſſi, *plur.* 244, 6
ingreſſos 66, 12. 282, 9

ingreſſum, *bella* 286, 13
ingreſſus 9, 29. 25, 18. 174, 20. 223, 21. 103, 3. eſt 78, 21. 287, 13. fuerat 82, 24
inhiabat, *Aſin. Ptolomæus* 219, 8
inhibite remos 35, 5
injecit 45, 28
injecto 168, 4
inierant 82, 12
injicere 209, 15
injicitur 72, 13
iniiſſe 146, 5. 197, 18. 237, 2
inimici 90, 4. 276, 8
inimicis 47, 9. 239, 14
inimicitiæ, *plur.* 47, 13
inimicitiis 297, 1
inimicorum 98, 26
inimicos 85, 4
inimicus 181, 6
iniquo 91, 16
inire 123, 26. 272, 14
initâ 145, 11. 155, 11. 232, 2. 263, 1. 277, 11. 310, 3
initia 19, 3. 52, 1. 78, 3 96, 24. 154, 4. 187, 6. 313, 2, 6
initiatus ſacrorum ſolemnibus 102, 1
initii 6, 7. 26, 8
initio 11, 1. 14, 3. 10, 10. 34, 3. 90, 18. 189, 5. 196, 5. 264, 10. 267, 11. 321, 25
initiorum 27, 10. 55, 4
initium 44, 5. 69, 6. 79, 16. 158, 2. 245, 2. 303, 11
injuria 45, 5. 47, 23. 64, 11. 317, 2. 328, 11
injuriæ 17, 24. 306, 16. 316, 12
injuriam 47, 17. 89, 21, 24. 91, 8. 171, 14. 189, 15. 226, 13. 258, 2. 262, 5. 306, 3. 307, 15
injurias 195, 13. 232, 19
injuriis 248, 9. 290, 12
injurioſi 171, 16
injuſtâ 96, 2
injuſtam 329, 2
innati 26, 10
innixa *fem.* 144, 16
innocentiam 64, 13
innocentior 94, 23
innocentis 193, 14
innotuit 113, 3. 258, 9
innoxiâ 249, 17
innoxiæ 113, 19
innoxii 111, 24. 184, 33
innoxiis 196, 25. 272, 17
innoxio 98, 18
innoxium 98, 15. 117, 11
innumeras 31, 10
inope 187, 20. 286, 17
inopes 22, 20. 142, 17
inopi 141, 18
inopia 71, 27. 237, 20. *ablat.* 37, 20. 56, 24. 68, 1. 87, 22. 206, 26. 248, 4
inopiæ, *gen.* 44, 17. 88, 18
inopiam 60, 3. 87, 7
inopinantes 24, 3. 29, 22
inopinanti 17, 14
inopinantibus 25, 10. 13, 16
inopinatam 129, 8
inopinato 32, 20
inops 92, 21. 174, 1. 293, 6
inordinatâ 273, 8
inquies animus 324, 96
inquieti 302, 1
inquilini 321, 1
inquinaret 187, 11
inquirendas 44, 23
inquit 14, 2. 141, 26
inſatiabilem 158, 11
inſatiabilis 14, 2
inſcitiâ 53, 15
inſculptis 45, 29
inſectanti 148, 11
inſecuta eſt 197, 28. 208, 1
inſecuti ſint 191, 14
inſecutus eſt 251, 1
inſepulti, *gen.* 212, 15
inſepultum 304, 24
inſequendum 13, 10
inſequentes 251, 7. 301, 1
inſequi 284, 15
inſequitur 53, 20. 109, 4
inſerendo 281, 15
inſererem 281, 12
inſeritur 9, 24
inſidiæ 14, 16. 125, 20. 137, 19. 216, 13. 219, 18. 321, 14
inſidiantes 71, 8
inſidianti 321, 14
inſidiarum 13, 19. 59, 5. 78, 13, 27. 118, 15. 125, 21. 147, 22. 288, 11
inſidias 23, 6. 45, 10. 63, 3. 79, 5. 94, 15. 101, 6. 112, 10. 152, 5. 155, 13. 158, 22. 172, 15. 201, 23. 230, 4. 249, 8. 262, 3. 276, 2, 6, 13. 279, 6. 290, 14. 296, 7. 321, 3, 7, 8, 10. 328, 16
inſidiatores 137, 10
inſidiatus 80, 6. fuerat 232, 11
inſidiis 13, 21. 29, 19. 41, 23. 56, 12. 77, 22. 78, 10. 94, 6. 126, 19. 127, 33. 156, 28. 160, 11. 181, 13. 249, 15. 553, 7. 278, 3. 279, 9. 288, 28. 290, 9. 293, 17, 21. 296, 2. 321, 12
inſidioſus 92, 23
inſignem 172, 13. 185, 24. 202, 36. 306, 24
inſignes 11, 9. 72, 21
inſignia 93, 19
inſignibus 81, 23. 171, 4. 207, 19
inſignis 14, 14. 28, 19. 56, 16. 61, 21. 71, 6. 73, 4. 77, 13. 82, 30. 91, 2. 9 27. 104, 11. 119, 2 123, 17. 136, 5, 1 150, 4. 167, 2. 20 7. 207, 22. 238, 1 252, 27. 271, 5. 30 8
inſigniter 75, 30. 25 9
inſiluerit 212, 5
inſimulatur 55, 3
inſimulatus eſt 18 19
inſinuavit 56, 15
inſita 57, 7
inſolentes divitias 18 16
inſolentia 106, 1. 1 18. *abl.* 293, 1
inſolentior 311, 29
inſoleſcere 245, 6
inſolitis 29, 12
inſolitum 114, 10,
inſpectante 255, 1 279, 10
inſpicienda, *neut.* 288, 6
inſpiciendam 39, 13
inſpiciendas 258, 2
inſpicientibus 50, 1
inſpicit 288, 9
inſpirari 315, 2
inſpirata, *fem.* 180,
inſpiratæ 264, 14
inſpirati *plur* 168,
inſtantibus 198, 11
inſtantius 67, 18
inſtar 52, 19. 169, 271, 3
inſtat 293, 22
inſtaurata commeſſatione 125, 14
inſtinctus in ſacros ululatus 119, 8
inſtituere 196, 4
inſtituit 40, 4. 42, 1 75, 18. 83, 12. 12 12. 200, 1. 272, 293, 3
inſtituitur 203, 2
inſtituta 321, 18
inſtitutis, *ſubſt.* 42, 8. 8 16. 106, 3. *adj.* 16 3
inſtituto 296, 14
inſtrenuè 158, 15
inſtructi *plur.* 25, 19

in

uctior 66, 10. 159, 5
uctis 30, 21. 57, 7. 134, 11. 229, . 233, 20
ucto 71, 10. 83, 7. 97,12. 205,14. 22, 12. 282, 5
uctos 63, 2. 154, 5. 281, 5. 286, 16
uctum 189, 23. 83, 7. 298, 1
uctus 152,21. 179, 5. 188,22. 281,8.
uit 77, 18
uebant 133, 8
uendi 84, 23
uere 56, 23. 92, 5
uit 57, 15. 68,11. 90, 6. 201, 24
umenta 25, 8. 62, o. 115, 9. 179, 6. 231, 12. 289, 6
umenti 146, 23
rumento 185, 3. 197, 11
rumentum 5, 7. 146, 4
ruunt 145,12. 147, 14
ruxêre 192, 14
ruxit 32, 17
ietos 13, 13
ula 29, 14. 168, 7. 233, 14. *ablat.* 29, 7. 295, 21
ulæ 29, 5. 50, 20. 105,1. 136, 12, 16. 164,1.166,25.175, 2. 193, 24. 195, 8 197, 29
ularium 248, 8
ularum 49, 22
ulas 233, 11
ulis 327,26. demandant 35, 22
ultare 310, 7
ultaret 190, 1
ultâſſe 89, 13
ultat 60, 16
ultaverit 32, 12
uper 91, 14. 144, 23. 146, 3. 147, 25. 189, 7. 204, 10. 306, 3
actæ 24, 24
intacti 22, 10
intactis 210, 2
intactos 47, 25
integer 219, 4
integra, *neut.* 123, 17
integris 210, 2
integro 39, 1. 40, 4. 114, 5. 150, 13. 166, 26. 180, 23
integrum 236, 9
intellecto 279, 27
intellectos 29, 21
intellectum eſt 166,15. 207, 2
intellecturum 109, 14
intellexit 113, 14
intelligens 280, 20
intelligentiam 269, 7
intelligere 240, 23
intelligerent 42, 13
intelligeret 35,10. 119. 9. 243, 6
intelligi 64, 7
intemperiem 125, 19
intendebantur 203, 3
intendit 13, 18. 102, 21. 135, 8. 182, 9. 184, 15
intenta eſſet 36, 2
intentant 25, 10
intentior 273, 7
intentiore 160, 14
intentis 180, 21. 226, 4
intento, *abl.* 230, 1
intentus 156, 3. 272, 21
interbibendum 102, 20
intercapedinem pacis 184, 11
intercedant 260, 6
intercedentibus 300, 4
interceptum 269, 3
interceptus 275, 7
interceſſurum 155, 23
intercidat 22, 32. 44,9
intercidit 24, 33. 73, 12
interciperent 62, 9
intercipi 50, 13
intercluderetur 25, 20. 108, 2
intercludunt 52, 17
intercluſâ 102, 13
intercluſi 37, 6
iutercluſo 37, 4
interdicta, *ſup.* ſunt 1
327, 24
interdictum 99,2. *part.* 284, 20
interdicunt 301, 11
interdixerant 58, 20. 155, 8
interdum 55, 21. 102, 25. 112,2. 115, 25. 156,18,19. 180,17. 311, 10
intereà 29, 16. 31, 20. 36, 11. 42, 1. 45, 10. 56, 33. 57, 22. 64, 3. 90, 22. 102, 23. 108, 20. 119,19. 116,6.134, 19. 143, 1. 146,19. 163, 15. 170, 20. 173,4. 184,36 192. 7. 193, 18. 201,18. 205, 9. 214, 21. 218, 21. 219, 1,10. 229,9.248,3.292,6. 329, 5
interemptorum 215, 9
interempturi 142, 15
intereſſe 147, 14
intereſt 142, 6
interfecerat 116, 7. 278, 17. 295, 12. 308, 2
interfeciſſet 64,14.304, 23
interfecit 9,16. 99,11. 152,2. 153,6. 158, 2.311, 1,17
interfecta eſt 6, 18
interfectâ 24, 28. 92, 9
interfectæ 94,18. 145, 9
interfecti 118, 1, 15. 248,1.292,7. fuerant 33, 17
interfectis 16, 2. 30, 12. 77, 2. 171, 17. 194, 21. 225, 7. 321, 13
interfecto 101, 8. 184, 16. 216, 16. 225,5. 293, 19
interfector 8, 2. 93, 5
interfectorem 30, 10. 279, 1
interfectores 105, 19. 152, 14
interfectoribus 17,12
interfectoris 92, 5
interfectorum 45, 21. 71, 13. 89,19. 131, 14. 144,10. 177,14. 272, 15. 296, 9
interfectos 113,3. 126, 1
interfectum, *maſc.* 98, 12
interfectus eſt 329, 2. ſit 212, 7
interficere 79, 5. 83,7. 247, 10
interficeret 39,28. 184, 20. 237, 9
interficeretur 88, 23
interfici 96,23.149,21. 202, 33. 311, 20. 327, 3
interficiebant 23, 16
interficiendi 93,20.261, 12
interficiendo 278, 14
interficiendum 56, 11. 131, 4
interficit 13, 16. 146, 18. 182, 14. 184, 8. 188,15,20. 193, 3. 217, 5
interficitur 16,8.28,12. 30,9. 41, 11. 65,2. 69,14.111,23. 113, 12. 173,4
interficiunt 16,4.23,13. 62,15. 122,22.156, 13. 165, 17
interficiuntur 23, 27
interfuturum 155, 25
interjecta 206, 24
interjectis 47, 19. 48, 4.57,19. 63,20.79, 22
interjecto 9, 18. 17,9. 19,6.39,8.46,8,19. 52, 6
interiêrunt 316, 2
interiiſſe 72, 20
interiit 14, 9. 160, 12,21. 172,11.222, 24
interiora 49, 9
interiret 23, 15
interitu 108, 14. 222, 19. 228, 9. 283,26
interitum 29,5. 307,1
interitus 214, 26
intermiſiſſe 209, 20
intermiſſa 173, 19
intermiſſo 183, 26

intermiſſum 125, 12
intermitteret 259, 10
intermixtis 29, 23
internecivi 103, 3
internecivis odiis 71, 2
internecivum 215, 4
internuntios 7, 3. 15, 14. 67, 22. 188, 6
interpellâſſet 168, 19
interpellata ſagina fuerit 327, 27
interpellatum 147, 22
interpellatur 218, 23
interpoſitâ 79, 1. 189, 5
interprete 181, 11
interrogaretur 239, 15
interrogâſſe 240, 22
interrogationem 105, 21
interrogato 9, 9
interrogatus 164, 16
interrumpendi 37, 3
interrupto 25, 19
interſtrato 6, 13
interveniſſent 117, 16
interveniſſet 45, 25
interventus 96, 11
inteſtina, *fem.* 120, 24. *abl.* 222, 21
inteſtinæ 19, 2
inteſtini 44, 5
inteſtino 57, 14. 197, 5
intimum 100, 20
intolerabilis 291, 10
intolerandi 301, 2
intra 4, 6. 13, 5. 102, 4. 116, 11. 126, 18
intractabilia 204, 1
intrare 171, 5. 210, 1. 286, 10. 322, 3
intravêrunt 251, 6. 295, 7
intravit 6, 17
intrepidus 204, 7
intrinſecus 49, 7
introducta, *fem.* 320, 8
introiret 125, 6
introitum 104, 27
introitus 32, 13
intuebatur 166, 10
intulerat 154, 4
intulêre 69, 9
intulêrunt 81, 9. 154, 8. 178, 4
intuliſſe 180, 12. 284, 11. 328, 3
intuliſſent 44, 2
intuliſſet 288, 27
intulit 4, 9. 6, 16. 25, 17. 81, 12. 113, 17. 233, 1
invadebat 183, 22
invadendæ 155, 10
invadendi 151, 11. 162, 4
invadere 120, 1. 184, 15
invaderet 62, 8. 184, 20. 279, 19. 321, 8
invadiſſet 236, 5
invadit 67, 17. 57, 1. 210, 25. 267, 4. 177, 12. 278, 8. 311, 11
invadunt 165, 18
invalidioribus 304, 17
invaſerat 125, 3. 215, 3
invaſerit 294, 19
invaſit 53, 20. 238, 12. 273, 4. 303, 5
invaſurus 219, 3
invecta, *fem.* 319, 3
invehitur 123, 4
invenerant 210, 3
invenêrunt 16, 13. 243, 10. 290, 23
inveniebatur 219, 11
invenirent 221, 23
invenirentur 19, 14
inveniret 279, 9
inveniretur 102, 14. 155, 4
inveniri 68, 3. 169, 17. 191, 9
inveniſſe 5, 10. 137, 8. 190, 5
inveniſſet 97, 24. 260, 3
invenit 7, 8. 8, 23. 32, 28. 48, 4. 102, 6
inveniunt 34, 18
inveniuntur 139, 17
inventâ 123, 8
inventione 42, 16
inventionum 92, 28
invento 276, 26
inventos 103, 5
inventos 103, 17. eſt 169, 6
inventuros 10, 15. 244, 22
inventus 41, 11. eſſet 139, 20. eſt 149, 3. 326, 22. ſit 94, 2
invicem 32, 12. 48, 6. 83, 14. 103, 20. 129, 27. 147, 3. 290, 15. 302, 15
invicia 169, 28. 210, 13. *neut.* 204, 1
invictæ 254, 9
invicti 22 10. 79, 11. 251, 6
invicto 264, 8
invictos 12, 11. 241, 17. 276, 17
invictum 67, 15. 122, 20. 128, 4. 140, 10. 254, 10
invictus 115, 13. 126, 25. 211, 11. 213, 5. 277, 18
invidentes 320, 13
invidentibus 328, 8
invideri 39, 6
invidia 47, 26. 193, 14
invidiæ 48, 2. 81, 11. 82, 29. 117, 22. 282, 8
invidiam 6, 9. 185, 17. 194, 9. 249, 2
invidioſâ 30, 4
invidioſiora 118, 12
invidioſius 114, 14
invidioſum 126, 3. 222, 31. 252, 13
invidio 186, 7
inviolata 82, 12
inviolatum 83, 11. 166. 24
inviolatus eſſet 327, 4
inviſa forent 185, 16. fuit 216, 12
inviſi 216, 10. forent 98, 10. 270, 7
inviſior 183, 6
inviſum 30, 5. 240, 2. 249, 6. 325, 17
inviſus 267, 9. 288, 10. 289, 11
invita 216, 4
invitæ, *plur.* 100, 2
invitam 197, 18
invitat 10, 3. 125, 15. 202, 25
invitati, *plur.* 320, 7
invitatis, *part.* 164, 13
invitatos 197, 10
invitavit 209, 10
inviti, *plur.* 266, 7
invitis 88, 13
invitus 167, 16
invocato 169, 22
involucris 167, 20
involucra *neut. ibid.*
involutam 148, 5
inulta 203, 7. 296
inulti 178, 22
inundâſſe 283, 4
inuſitata 163, 3
inuſitatas 209, 13
inuſtæ fuerant 327,
inuſtis 23, 17
inutiles 111, 4
inutili 33, 18
inutilis 12, 2
jocatus 205, 19
jocis 293, 11
jocos 76, 16. 92, 2
Jollâ 126, 9
Jollas 126, 13
Jonas 25, 22. 34,
Iones *voc.* 34, 28.
36, 15
Ioniæ 58, 24. 59,
286, 21
Ioniis 26, 2
Ionios 56, 20
Joſeph 269, 3
Jove 293, 12. 314,
Jovem 105, 9
Jovis 101, 12, 24, 102, 3. 112, 11. 1
20. 160, 4. 168,
202, 11. 293, 10
Iphicratem 70, 6
iracundè 117, 10
iracundior 79, 22
iræ 117, 8. 142, 1
iram 64, 6. 91, 92, 32. 117,
142, 11
irarum 91, 30
iraſcentes 71, 7
iraſcitur 155, 29
iratum 58, 12. 1
23
ire 34, 6. 77, 5. 1
25. 301, 14
iri 206, 25
irrigandes 104, 21
irrigetur 303, 20
irrigui 324, 8
irritamenta belli 2
4
irritatis 118, 6
irritatis, *abl.* 88, 15
irrumpit 205, 15
irrumpunt 34, 15. 1
2

·onomen, 8, 3, 16.
6, 16. 52, 19. 60,
.75,5.141, 20
enias 62, 24
el 268, 8
elem 268, 9
ablat. 34, 4. 102,
6. 171, 2, 8. *accuſ.*
42, 3
, *fluminis*, 25, 10.
8, 9. *populi*, 251,
1
anorum 87,14,16
s 251, 3
rum 251, 4
im 251, 6
a, *abl.* 111,9.112,
,12. 113,15. 125,
. 160,21. 163,17.
64,6. 177,8. 179,
. 196, 1. 198,20.
99, 6
æ 49, 1, 12. 50,
o. 162, 5. 177, 6.
93,11.198,6. 199,
. 210,28. 226,13.
27, 2
am 44, 24. 112,
, 14. 159, 14, 20.
75, 4, 8, 9. 180,
2,23,25. 183,17.
90, 16
cæ, *gen.* 308, 9
ici 175, 6
icis 198, 8. 241, 6
ico 283, 2
icorum 237, 21
ceſſim 35, 5
1 212, 4. 286, 7
9, 29. 37, 6, 18.
23,6.205,20.203,
ant 6, 25
ità 162, 1. 185, 1
itò, *adverb*, 57,20.
3,11.107,22. 146,
o. 152,22. 154,9.
63, 13. 183, 10.
93, 4. 320, 28.
ominat. 228, 21
ùm 12, 7. 17, 25.
o, 7. 62, 7. 70, 3.
3, 9. 150,31. 184,
6
ere 39, 9. 53, 19.
06, 14. 109, 4
eris 65, 7. 123, 7.
05, 8
ituram 16, 23, 27
ituros 22, 24. 39, 7.
190, 17
jubeant 155, 27
jubeat 141, 20
jubebant 123, 23
jubebantur 136, 18,
172, 21
jubebat 183, 19. 236,
10. 254, 12
jubebatur 136, 14
jubent 63, 7. 70, 7.
130,23.178,6.184,
25
jubentes 123, 25
jubentur 45, 17. 101,
23
juberent 277, 14
juberet 63,23. 148,4.
223, 5. 260, 2.
juberetur 320, 9
jubet 6, 6. 10, 1, 14.
14,1,7. 15,17. 17,
13, 19. 20, 11. 33,
16, 37, 11. 41, 18,
20, 22. 62, 29. 70,
25. 77, 3. 81, 22.
87, 18. 88, 11. 90,
8. 103, 7. 105, 19
jubetur 131, 23. 135,
25
jucunda 32, 13
jucunditatem 174, 15
Judæ 268, 11
Judæis 268, 3
Judæorum 298, 15
Judæos 267,12.269,1.
270, 11. 272, 2
judicabo 171, 11
judicantes 61,2. 245, 8
judicantibus 108, 22
judicarent 173, 11
judicaret 129, 16
judicatum 139, 2
judicatus 38, 15
judice 91, 16
judicem 32, 10. 83, 15
judices 89, 22. 173, 11
judicia 42, 25. 173,
13
judicibus 90, 2
judicio 17, 19. 38, 14.
116,1.127,10. 261,
6. 294, 9. 325, 4
judicis 83, 18
judicium 16, 13. 17,
1. 31, 6. 32, 14.
40,9. 55,5. 64,10.
83, 15. 184, 27.
216, 18
juga 136, 27. 204, 1.
251, 8
jugera 271, 4
jugo 149, 15
jugum, *ſervitutis*, 73,
23. 108,10. 233,6.
282, 23. 329, 8.
Gordii 101, 12.
plauſtri 102, 3
juncta, *abl.* 229, 11.
236, 8. fuerant 50,
17. fuit 17, 6
junctim 309, 18
juncti fuerant 70, 22
junctum 85, 24
jungebant 213, 15
jungendæ 209, 1
jungere 202, 4
jungerent 89, 18
jungi 153, 1. 188, 9.
201, 21. 218, 30.
280, 18
jungunt 88, 33
junguntur 150, 12.
174, 3. 168, 4
junior 278, 13
junioribus 123, 21
Junonis 179, 27
junxerant 206, 20
junxêre 88, 27
junxêrunt 311, 25
junxiſſet 125, 13
junxit 27, 1. 134, 6.
319, 3. 327, 19
jura 42,14. 57,1. 77,
8. 243, 14. 258, 9
jurant 130, 19
jurare 205, 7
juràſtis 142, 9
jurat 188, 13
juratis viris 184, 2
jure 19, 17. 25, 6. 32,
7, 8. 39, 11. 41, 6.
51, 18. 82, 17. 92,
22
jurejurando 43,20. 64,
2. 84,17. 98,7. 142,
3, 7
jurgantium 156, 28
jurgaret 91, 32
jurgari 185, 11
jurgia 94, 14
jurgium 88, 22
juris 87, 2. 90, 18.
167,8. 236,5. 258,
4. 269,7. 280, 12.
312, 10
jurisjurandi 43, 25.
142, 13. 202, 6
jus 31,20. 76,11. 83,
11. 86, 3. 153, 12.
182, 3. 192, 19
jusjurandum 44, 12.
202, 19
juſſa, *part.* 149, 1
juſſerant 63, 34
juſſerat 209,14.262,7.
274, 4
juſſerit 9, 20
juſsêrunt 176,12. 189,
13. 247,15. 283,14
juſſi, *plur.* 12,8. 328,7
juſſis 29, 20. 327, 16
juſſiſſe 240, 20
juſſiſſet 269, 10. 293,
13. 322, 6. 326, 21
juſſit 16,7. 42,22. 43,
4. 12, 24. 75, 13.
244, 22
juſſo 32, 23. 109, 3
juſſu 143, 20. 252, 2.
292, 15
juſſus 74, 12. 124, 20.
141, 24. 149, 21.
erat 74, 16. eſt 9,
27. 66, 21
juſta, *fem.* 151, 8
juſtæ, *gen.* 177, 15
juſtam 109, 24
juſtior 172, 9
juſtiorem 152, 6
juſtis, 121, 8. 221, 24
juſtitia 21, 13. *ablat.*
51, 2. 270, 13
juſtitiæ 28,18. 83, 14.
109, 23. 213, 2.
287, 1. 313, 9
juſtitiam 21, 19. 42,
19
juſto 93, 14. 273, 2.
277, 18
juſtus 147, 8. 200, 9.
273, 6
juvabantur 254, 5
juvabat 244, 11
juvandos 56, 24
juvante 87, 3
juvarentur 164, 1
juvaret 254, 8
juvaretur 266,11. 299,
25
juvene 279, 6
juvenem 40, 7. 70, 6.
130, 5. 151, 4

juve-

juvenes 23, 1. 44, 12. 77,1. 100,11. 124, 12
juveni 153, 16. 292, 5
juvenibus 43,5.115, 10. 177,15,17.180, 3
juveniles animi 158, 10
juvenis 94,14. 117,20. 204,15.265,1. 317, 15. 321, 10
juventus 72,6, 8. 168, 14. 210,9. 311,13. 319, 2
juventute 24, 3. 98, 14. 159,21. 167,1. 180,8. 205,2. 237, 20
juventutem 23, 3. 29, 19
juventutis 44, 9, 19. 307, 4
juvêrunt 321, 27
juviſſet 231, 7
juxta 8,23. 11,2.23,3. 36,16.111,10. 114, 19. 227,4. 251,11. 267, 1. 325, 11

L.

LAbantium 139, 24
labe 233, 15
labes 158, 2
labia 17, 13
Labieno 310, 4
labiis 147, 24
labitur 266, 3. 287, 22
labor 286, 15
laborabat 185,17.222, 27
laborantibus 154, 5. 242, 6
laborantis 231, 14
laborarent 51, 12. 170, 2
laboraverat 267, 3
labore 36, 9. 119, 19. 166, 29. 175, 5. 208, 7. 281, 5
laborem 42,20. 115, 3. 324, 19
labores 196, 9
labori 10, 6. 37, 19
laboribus 22, 15. 43, 9. 71, 1. 115, 13. 120, 13. 222, 31
laborioſæ 169, 9
laboris 10, 5. 277, 9
laborum 73,9. 103,6
Lacedæmon 224, 10
Lacedæmona 55, 9. 60,17. 71,20. 179, 4
Lacedæmone 32,24.52, 24. 63,26. 176, 8. 179, 5
Lacedæmonem 39, 7. 43, 25
Lacedæmonii 34, 3. 42, 5. 45, 13, 16. 46, 9,15,20. 47, 1, 12. 48, 5. 55, 17. 57, 20. 61, 21. 64, 17. 66, 1. 67, 1, 7. 68, 8. 69,3. 71, 7. 90, 10. 223, 13
Lacedæmoniis 30, 20. 39,2. 52, 2. 46,14. 47,20.51,25.52,18. 55,15. 56, 8. 57, 12. 58,1,27. 63,10. 69,7,13. 71,4,16, 20. 71,3,17. 81,1, 13. 84,4
Lacedæmoniorum 32, 18. 39, 16. 46, 7, 23. 55, 9. 56, 19. 60,15. 62,17. 67,8. 69, 11, 14, 16. 70, 12,20.71,11. 87,2. 111, 14, 16
Lacedæmonios 56, 10. 24.57,15.59,1.64, 3,6. 66, 12. 80, 10. 84, 13. 97, 5
lacera, *acc.* 288, 21
lacerati 17, 12
lacerationis 17, 15
lacerato 30, 1
laceratis, *abl.* 222, 23
lacertis 100, 17
lacerum 184, 32
laceſſat 241, 10
laceſſebant 206, 8
laceſſentibus 328, 10
laceſſentium 122, 8
laceſſere 298, 5
laceſſit 79, 19
laceſſiti 204,5.299,13. fuerant 319, 7
laceſſitis, *abl.* 263, 8
laceſſitus 298, 4
laceſſunt 319, 16
Lachete 52, 3
lacrymæ 30, 4. 52,10, 85, 11. 197,23.
lacrymarent 126, 21
lacrymas 13, 18. 292, 11
lacrymis 110, 2. 120, 14. 126, 24. 169, 24. 197, 27
lacte 21, 16. 321, 24
lactis 137, 6. 196, 8
lacum 227, 11. 250, 11
lacus 271, 11
læta 198, 13
lætari 156, 1
lætatus eſt 134, 14
læti 129, 25. 178, 9
lætior 102, 21
lætiora 272, 17
lætis 10, 7. 34, 12
lætitia 89, 7. 244, 9. pabuli 327, 27. *abl.* 324, 25
lætitiæ 70, 16. 91, 6. 111, 10. 202, 21
lætitiam 89,13. 163,8. 202, 23. totus in lætitiam effuſus 125, 13
lætiùs 121, 10
læto 137,18. 191,15
lætos 310, 8
lætum 206, 27
lætus 105, 18. 119, 3. 158, 16. 197, 3. 198, 4. 218,9. 240, 10. 247,18. 287,9. eventus 197, 3
Lævinum 129, 5
Lævinus 162, 14. 229, 5
lagenas 252, 20
Lamacho 52, 24
Lamachus 52, 13, 16. 154, 19
lamentatione 169, 24
Lampero 23, 20
Lamponium 51, 25
lanæ 21, 16
lanam 7, 13
Lanaſſam 160, 4
lanceâ 204, 26
laniatum 17, 17
laniatus 301, 17
lanificii 26, 11
lanificio 23, 17
lapide 192, 5
lapidea 117, 17
lapſos 12, 11
lapſum 179, 16
lapſus *part.* 183, 241, *ult.*
laqueo 327, 13
lares 51, 20. 165, 244, 13
largientibus 272, 6
largiri 205, 20, 2
largitionibus 15, 1
largiuntur 72, 3
laribus 141, 16
Lariſſeâ 92, 16
Lariſſeo 130, 11
Lariſſam 79, 8
larium 115, 3
laſciviâ 7, 10
laſciviam 9, 6
laſcivientem 155,
laſſitudo 208, 7
laſſos 223, 17
latæ opis 218, 16
latè 137, 5
latebant 56, 18
latebras 7, 17. 21
latebris 262, 6
latentem 37, 15. 8
latentes 321, 5, 1
latentia 102, 4
latere 6, 12
latere 21, 6. 74,
laterent 143, 14
lateret 9, 26
lateri 229,14. 23
lati 305, 7
Latino 315, 8
Latinos populos 17
Latinus 315, 5. 3
latitudinem 21,7. 20
latius 282, 10
latrare putant 50, 5
latratus 50, 3
latrociniis 187, 8. 15. 303, 1
latrocinio 221,24. 9
latronem 281, 19
latrones 317, 11
latronibus 149, 219, 24. 293, 317, 13
latronis 83, 18. 18

it 298, 12
137, 19. 237, 11
178, 3. 311, 21
m 84, 18. 168,
s 159, 13. 290,
324, 28
ɔant 223, 14
ɔat 179, 17
ımia, *abl.* 222
. *nom.* 222, 17
ımiæ 222, 22
nda 324, 5
nt 58, 11
ntes 73, 17
re 240, 9
ret 117, 4
t 124, 6
58, 5
m 117, 7
s, *verb.* 33, 5.
nen, 117, 10. 171,
t
bus 31, 10
ice 148, 25. 149,
217, 2. 275, 1.
'6, 27. 277, 2. 278,
ɔ
icem 279, 22
ices 175, 5. 278,
is 75, 20
nedon Mitylenæus
32, 5
ıniâ 315, 9
.nia 316, 3
ıniæ 316, 1, 3
ınio 316, 6
eas 81, 21. 142,
2
31, 6
mento 303, 14
ıtis vinculis 141,
4
ıverat 311, 8
a *acc.* 36, 25. 207,
abl. 237, 20
as 123, 12
is 9, 27
ſiſſimâ 122, 18
tiſſimorum 321, 32
to *ſubſt.* 149, 3
tos 123, 24
tum *ſubſt.* 216, 14
ant 10, 4
ati 57, 1. 76, 10.
77, 4. 83, 19. 84,
4. 104, 26. 164, 12.
165, 1
legatio 180, 21. 232,
10. 236, 8
legatione 99, 3. 126, 2.
130, 26. 304, 23.
222, 8. 312, 8
legationem 39, 9. 204,
9. 222, 9. 252, 26
legationes 83, 23. 124,
28. 232, 18, 22
legationibus 84, 16. 88,
29. 211, 14. 229, 13.
231, 4. 257, 2
legationis 239, 22. 248,
18
legationum 322, 21
legatis 22, 19. 39, 7.
76, 8. 88, 7. 97, 21.
101, 5. 204, 20. 240,
10. 258, 3. 288,
1
legatorum 77, 2. 123,
10. 170, 15. 288, 8
legatos 22, 31. 39, 4,
13. 15, 19. 52, 7. 64,
3. 67, 2. 70, 24. 83,
20. 87, 21. 90, 7.
104, 24
legatum 134, 3. 228,
23. 237, 8. 239, 21
legatus 164, 7. 238, 3.
243, 5. 260, 1
legavit 64, 10
lege *nomen*, 42, 17.
140, 20. 254, 15
legem 22, 18. 29, 6. 90,
8, 18. 285, 3
legentis 102, 21
legerat 129, 18
legeret 100, 11
legeretur 57, 3. 131,
17
leges, *nomen*, 28, 17. 42,
16. 61, 20. 106, 26.
111, 15
legi, *infin.* 130, 13
legibus 4, 4, 5. 21, 13.
28, 18, 19. 42, 9. 43,
20. 21, 23, 26. 81, 4.
82, 16
legio 244, 17, 22
legiones 254, 5. 320,
10
legionibus 311, 22
legionum 310, 8, 11
legiſſet 294, 3
legit 90, 11. 124, 12.
184, 17. 188, 21.
303, 14
legitur 28, 18
legum 43, 1. 63, 13
legunt 44, 11. 130, 22.
lenes 324, 8
leni 327, 9
lenibus 123, 27
lenocinia 12, 8. 106,
27
lenones 185, 10
lenonibus 22, 18
leo 148, 5. 149, 23
Leonati 134, 13
Leonato 132, 9. 134,
10
Leonatum 130, 17
leoni 148, 4
Leonida 33, 14. 34, 5
Leonidæ 32, 27. 33,
20
Leonidam 175, 15
Leonides 156, 24
leonis 148, 6
Leontinorum 188, 1
Leontiſcum 146, 22
Leophronis 183, 24
Leoſthenes 134, 7
Lepidus 232, 17
lepori 9, 24
lepus, *ibid.*
levandos 56, 28
levaretur 123, 14
levi 17, 3
levia 228, 6
levitatis 289, 14
libamenta 123, 1. veneri ſoluturus 168,
13
libentiùs 185, 8
libera, *fem.* 256, 10
liberæ 173, 10
liberalitatem 165, 12
liberalitatis 287, 1
liberam 190, 5
liberandæ 214, 17
liberantur 28, 14
liberare 105, 16. 145,
10
liberaret 237, 10
liberaretur 156, 33.
263, 4
liberari 191, 7
liberatâ 57, 14
liberationis 62, 7
liberatum 107, 10
liberaturi 156, 25
liberatus 291, 2. 293,
17. 303, 8. 304, 20.
eſt 122, 25. 185, 20
189, 13. fuero 142,
6
liberaverat 11, 2
liberavit 52, 23
liberet 236, 15
Liberi patris, Bacchi,
119, 2. 140, 17
liberi, *ſubſt.* 85, 1. 222,
12. 259, 4. 289, 9.
adject. 303, 22. 301,
16
liberis, *ſubſt.* 24, 35. 51,
16, 20. 81, 6. 94, 2,
17. 109, 13, 15.
135, 3. 141, 4
liberius 218, 27
liberorum, *ſubſt.* 78, 15.
99, 24. 152, 7. 215,
4. 224, 28. *adject.*
300, 36
liberos, *ſubſt.* 21, 10.
35, 21. 78, 11, 14.
94, 11. 274, 10. 300,
18. *adj.* 221, 7. 301,
15
libertas 63, 31. 122, 27.
233, 8. 234, 3
libertate 56, 20. 77, 14.
82, 7. 105, 5. 190,
9
libertatem 37, 27. 60, 5,
6. 63, 21. 70, 26. 87,
4. 89, 6. 90, 15
libertata 62, 12. 80, 5.
241, 2
libertatis 30, 16, 56, 29.
63, 15. 96, 3. 111,
13. 148, 2. 149, 16,
bis. 201, 5
liberum 165, 16
Liberum, *Bacchum*,
308, 3
libidine 279, 13
libidinem 187, 7. 302,
3
libidini 91, 11
libidinis 78, 14. 301, 9.
libido 28, 17
libro 322, 17
Libyæ 4, 19. 296, 16
liceat 107, 11. 281, 20
licentiâ 231, 16. 237,
4. 287, 19
licentiam 82, 26
licerent 33, 10

liceret

liceret 21, 15. 130, 3. 141, 23. 281, 16. 320, 29. 322, 3
licet 85, 12
licèt 185, 13. 257, 6
Licinio Craſſo 173, 7
licuit 203, 7
ligneis 32, 21. 35, 17. 186, 4
Ligur 320, 6
Ligures 319, 4. 300, 13. 321, 12
Liguribus 176, 1. 321, 20
limina domûs 174, 22
limina patriæ 141, 16
limum 21, 3
lineamenta 46, 2
lineamentis 15, 7
lineamentorum 6, 4 317, 17. 327, 13
linguâ 148, 6. 149, 24
linguæ 136, 11. 15, 23
lini 324, 6
liquor 196, 9
litatis hoſtiis 178, 8
literæ 16, 13
literarum 73, 3. 93, 7. 127, 25. 179, 23
literas 73, 5. 218, 14
literis 106, 2. 181, 7, 10
litis 32, 12
litium 286, 43
litora 122, 19. 175, 6
litoralibus 123, 6
litore 36, 12. 99, 19. 154, 20. 173, 24. 190, 18. 327, 9
litoribus 124, 27. 324, 12. 325, 21
litoris 237, 18
litus 24, 5. 165, 9. 168, 12. 210, 3. 227, 16. 251, 8
Livio 281, 13
lixarum 289, 23
loca 52, 21. 85, 7. 89, 4. 104, 18. 123, 7. 176, 1. 204, 5. 325, 21
locant 156, 28
locare 83, 1
locat 29, 19
loci 49, 14. 50, 15. 113, 11. 119, 20. 136, 23
locis 6, 14. 49, 9. 58, 2. 74, 2. 78, 30
loco, *nom.* 16, 6, 23. 36, 7, 92, 6. 147, 17
locorum 19. 24. 20, 2. 168, 26. 286, 14
Locrenſes 178, 4, 15, 18. 183, 25
Locrenſibus 178, 3. 183, 17
Locrenſium 180, 15
Locri 163, 9
Locris 165, 3. *populis* 178, 24. 180, 13
Locrorum 184, 10
loculo 292, 7
locum 16, 21. 23, 27. 43, 15. 52, 26. 58, 28. 66, 17. 75, 6. 11, 15
locuplete 179, 10
locupletes 205, 19
locupletiſſimos 183, 20. 188, 19
locupletiſſimus 300, 19
locus 156, 17. 171, 6. 193, 9. 219, 19. 320, 23. 322, 15
locuti 222, 9
locuturus eſſet 109, 11
longa *ablat.* 22, 5. 25, 1. 59, 4. 87, 4. 141, 5. 162, 10. 206, 26. *accuſ.* 99, 21
longæ 144, 8. 154, 7. 251, 11. 307, 2
longam 44, 7. 45, 13. 61, 13. 107, 12. 114, 15. 184, 11. 313, 3
Longam Albam 316, 6
longas 133, 17
longè 47, 22. 68, 3. 89, 1
longinqua *acc.* 5, 2. 299, 16. *abl.* 878, 5
longinquæ 96, 4. 99, 24. 162, 12
longiori 282, 17
longis 24, 2
longitudinem 21, 7
longo 180, 13
longum 47, 13. 244, 10. 311, 10
loquacitate 39, 28
loquebatur 167, 7
loquentis 136, 13
loqui 136, 23. 181, 11. 311, 9
loramenta 102, 5
loramentorum 102, 4
loricæ 301, 7
loricam 41, 20
Lucani 113, 9. 196, 4
Lucanis 113, 7. 183, 27. 196, 27
Lucanorum 162, 2
Lucanos 196, 2
Lucinus 164, 7
lucis 183, 3
Lucius 243, 5
luco 316, 3. 317, 7
lucri 168, 27
luctandum eſſe, 241, 10
luctante 49, 9
luctu 91, 7. 204, 29. 288, 20, 24. 291, 3
luctum 113, 22. 311, 10
luctuoſa, *fem.* 88, 25. 288, 19
luctus, *nom. ſing.* 85, 10. 172, 12. *genit.* 167, 15. 259, 3
Lucullo 298, 9
Lucullus 275, 11. 298, 9
ludentes 9, 6
ludibrio 136, 16. 277, 21
ludibrium 91, 11. 174, 16. 218, 11. 266, 13
ludicras 12, 8
ludicrorum 76, 2
ludimagiſtrum 185, 11
ludis, *abl.* 114, 20
ludo, *nom.* 200, 1
ludorum 73, 15. 91, 2
ludos 89, 9
lue 181, 5, 250, 9
luentium 158, 4
luerunt 25, 13. 219, 27
lues 174, 19
lugebant 223, 19
lugebat 197, 25
lugentia 171, 4
lugubre 259, 2
lugubres 156, 11
lugubri 144, 11. 167, 21
luiſſent 80, 11
luit 15, 3. 81, 15. 113, 19. 153, 9
luna 255, 5
lupâ 317, 8. 327, 22
lupæ 283, 8. 317, 3.
lupanari 184, 1
lupanaribus 185, 6
Lupercalibus 314, 1[illegible]
Lupercum 314, 11
luporum 285, 9
lupus 200, 2
Luſitaniâ 225, 14
Luſitanis 325, 11
luſtrationem 131, 25
luxêrunt 128, 9
luxit 124, 23. 275,
luxuria, *abl.* 12, 10. 4[illegible] 9. 179, 9. 183, 2. 2[illegible] 9. 264, 14. *nomin.* [illegible] 5. 43, 5. 59, 14. 1[illegible] 19
luxuriæ 93, 10. 1[illegible] 17, 26. 230, 4. 2[illegible] 12. 298, 21
luxuriam 12, 11. 43[illegible] 179, 16. 241, [illegible] 243, 9. revolutus luxuriam 231, 9
luxum 114, 16
luxuriatos 179, 20
luxurioſa, *acc.* 104,
luxus 110, 19
Lycacnia 274, 8
Lyceo 314, 10
Lycia 135, 24
Lyciam 132, 8
Lycurgi 42, 9. 17[illegible] 14
Lycurgum 225, 10
Lycurgus 42, 10
Lydi 12, 7
Lydia 175, 12
Lydiæ 55, 15. 59, 1. 24[illegible] 21
Lydiam 11, 11. 132, [illegible]
Lydis 12, 12
Lydorum 11, 8
Lygortas 247, 18
Lynceſtarum 96, 2[illegible] 101, 6. 126, 1
Lyſander 58, 27. 6[illegible] 13
Lyſandro 61, 21. 6[illegible] 20
Lyſias 63, 1
Lyſimachi 159, 1. *bi*[illegible] 202, 24
Lyſimachia 157, 4
Lyſimacho 132, 1[illegible] 145, 5, 11. 148, 1[illegible] 150, 12. 157, 3, [illegible] 158, 7, 22. 21[illegible] 4

machum 147, 15. 48, 14. 153, 19. 02, 28
machus 147, 4, 26. 48, 5, 8. 131, 12. 52, 16, 23. 153, . 154, 2. 158, 9. 4, 21

M.

MAcedonas 75, 22. 107, 18. 120, 1. 131, 5. 161, 2. 222, 3, , 234. 8, 20
edones 103, 4. 07, 13, 26. 124, 14. 29, 5. 143, 19. 144,
edonia 74, 11. 76, 125, 29. 129, 17, 3. 126, 1. 145, 14. 6, 6. 235, 5. *abl.* 4, 12
edoniæ 73, 23. 74, 75, 5, 7. 76, 9. 77, . 78, 23, 24. 80, 81, 18. 82, 29. , 21
edoniam 25, 22. , 29. 83, 3. 85, . 115, 5, 26. 134, . 135, 18, 22. 3, 2, 17. 146, 10. 1, 13. 153, 2
edonibus, *dat.* 75, , 29. 88, 25. 96, 15 4, 11, 20. 130, 7. 4, 2
edonici 149, 12. 1, 12. 232, 2. 233, 255, 7
edonicis 114, 13
edonico 228, 17. 7, 13. 286, 4
donicum 230, 2. 4, 1, 9. 255, 3.
donis 77, 19
donum 73, 21. 87, . 89, 2. 97, 7, 11. 0, 20. 106, 3, 4. 1, 14. 123, 12. 4, 13. 129, 21
lo 185, 9
inaretur 296, 2
inata eſt 296, 7 319, 8

maculâ 115, 27
maculam 217, 6. 266, 6
madens 223, 21
magi 15, 20
magicas 5, 9. 269, 5
magis 4, 5. 10, 24. 17, 21. 19, 4. 20, 11. 22, 21, 28. 29, 11. 42, 56
magis, *abl.* 1, 6, 9. 125, 6. *dat.* 17, 4. 29, 11
magiſter 231, 13
magiſtratibus 28, 17. 39, 14. 42, 25. 184, 21. 256, 10
magiſtratui 32, 21, 23
magiſtratus, *plur.* 43, 2. 166, 17. 321, 11. creatur 199, 8
magiſtri 156, 27
magiſtros 100, 13
magna, *abl.* 7, 8. 63, 14. 68, 13. 74, 11. 75, 28. 81, 1. 95, 3. 102, 8. 122, 17. 153, 11. 156, 4. 245, 2. 293, 15
magnæ 67, 16. 70, 6. 167, 5
magnam 59, 20. 106, 7. 255, 4. 286, 1, 19
magnas 6, 8. 69, 19. 133 4. 136, 4. 154, 13. 160, 7. 170, 11. 255, 19. 319, 5
magni 22, 12. 24, 30. 77, 19. 104, 23. 155, 7, 16. 139, 12. 140, 9. 143, 16. 145, 3
magnifica 154, 15
magnificæ, *plur.* 19, 2
magnificentia 91, 2. *ablat.* 178, 1. 206, 17
magnificentiam 104, 9. 114, 20
magnificentior 92, 32
magnificentiora 121, 8
magnis 31, 9. 50, 4. 111, 2. 126, 2. 179, 10
magnitudine 91, 1. 106, 27. 107, 18. 119, 22. 127, 12. 143, 19. 147, 19
magnitudinem 5, 4. 40, 6. 74, 14. 107, 14

magnitudini 172, 6. 187, 1. 277, 15
magnitudinis 105, 12. 127, 18. 139, 15. 150, 2, 5
magnitudo 8, 9. 127, 1. 129, 15. 275, 8. 300, 8
magno 67, 19. 70, 15. 95, 3. 97, 6. 104, 14. 105, 7. 107, 10. 112, 10. 113, 16. 128, 2.
magnos 133, 11
magnum 6, 17. 78, 22. 140, 18. 184, 19. 281, 8. 292, 10. 297, 3
magnus 67, 16. 147, 21. 166, 21. 290, 4. 320, 20. 325, 1
mago 15, 17. 16, 6, 7
Mago 163, 15. 164, 2. 171, 19. 172, 1
magorum 17, 12. 125, 9
magos 16, 2
magum 15, 1
magus 13, 4. 16, 8
majeſtas 82, 4. 94, 2. 131, 19. 206, 5
majeſtate 41, 4. 82, 14. 149, 20. 243, 20
majeſtatem 51, 7. 139, 13. 147, 4. 187, 2. 210, 13. 284, 14
majeſtati 12, 1. 95, 2. 101, 26. 300, 11.
majeſtatis 4, 2. 15, 9. 83, 4. 93, 19. 94, 16.
major 6, 10. 33, 13. 57, 5, 18. 63, 13. 66, 4. 68, 27. 92, 29. 101, 2
majora 26, 6. 39, 1. 45, 27. 85, 27. 284, 23
majore 23, 23. 32, 7. 36, 9. 49, 2. 52, 2. 89, 2
majorem 27, 4. 32, 26. 34, 20. 101, 10. 106, 22. 107, 22. 130, 12
majores ſpiritus largiuntur 72, 3
majores, *avi*, 98, 22. 285, 12. 322, 17

majori 132, 6. 227, 17. 261, 4
majoribus, *avis*, 143, 12. 160, 16. 233, 6. 268, 9
majoris 35, 15. 51, 23. 70, 9. 93, 8. 259, 8
majorum, *avorum*, 85, 13. 89, 16. 110, 3. 126, 17. 127, 17. 143, 11
majus 36, 24. 37, 26. 69, 2. 127, 15. 139, 4
mala, *ſubſt.* 45, 12. 53, 7. 155, 1. 170, 2. 294, 18
malè 25, 14. 53, 9, 12. 247, 21. 252, 1.
maleficiis 282, 11
Malei 170, 2
Maleum 170, 10
mali 60, 24. 80, 8. 156, 8. 158, 2. 177, 13
malignè 56, 31
malint 155, 27
malis 47, 21. 48, 7. 57, 21. 61, 13. 174, 8. 192, 15
malit 7, 14. 151, 12
malle 93, 7. 152, 12
mallent 51, 7. 84, 3. 130, 15
malo, *nomen*, 57, 14. 197, 10
malorum 79, 16
Maltinum 281, 5. 282, 2
Maltinos 280, 16
maluerit 193, 16
maluêrunt 108, 18
maluit 153, 11. 327, 3
malum 127, 6. 154, 2. 189, 2. 208, 8. 226, 3. 238, 12
malunt 324, 21
mammâ 122, 14
mammis 23, 18
manabant 287, 19
manabat 199, 13
mandare 63, 4
mandâſſe 87, 19
mandâſſent 56, 12
mandat 202, 4
mandata 126, 24. 169, 20. 137, 9. 240, 3, 10.

16. 258, 3. 260, 6. *abl.* 295, 9. fuerat 135, 7.
mandatis, *abl.* 237, 2
mandentur 130, 14
mane 16, 15
maneat 88, 12
manere 53, 13. 66, 19. 312, 14
manes, *acc.* 169, 5. placâſſent 177, 14
Manibus 131, 13. 215, 9. 272, 15. parentavit 295, 12
manifeſta 22, 23
manifeſtant 180, 3. 206, 18
manifeſtari 98, 7
manifeſtatur 299, 3
manifeſtis 317, 8
manifeſto, *abl.* 168, 10. 327, 7
manifeſtum ſit 72, 22
manipulis 255, 10
manium 152, 14. 177, 16
Manlio Bulſone 302, 13
Manlius 280, 16
manſêre 22, 10
manſionibus 137, 18
manſiſſe 34, 10
manſit 115, 8. 117, 16. 149, 10
manſuefactâ 320, 18
manſuetudine 150, 3
manſuetudinem 301, 20
manſurum 75, 14
manu 12, 9. 31, 11. 109, 25. 119, 6. 124, 1
manubiis 64, 4
manum 8, 26. 31, 12. 93, 3. 141, 25. 148, 5. *exercitum,* 310, 12
manumittendi 300, 17
manumitterent 45, 21
manumittit 256, 8
manus, *acc.* 85, 22. 102, 12. 136, 3. 148, 14. 174, 3
Marathonem 40, 5
Marathoniâ 33, 17
Marathoniam 35, 13
Marathonios 30, 23
marcebant 231, 1
marcenti 259, 9
Marcus 244, 18. 273, 13
Mardonii 38, 6, 9
Mardonio 37, 1
Mardonius 36, 23. 37, 24. 38, 5
Mardos 114, 6. 304, 6
mare 20, 19. 43, 24. 123, 3. 167, 20
marem 26, 16
mares 23, 15
Margianos 300, 4
mari 48, 6. 57, 20. 82, 13. 88, 11. 145, 12
maria 33, 10, 11. 38, 11. per compendium ducebat, Xerxes, 33, 11
marinæ, *plur.* 324, 15
marinis 52, 17
maris 34, 23. 37, 3. 49, 3. 50, 16. 53, 15
mariti 12, 22. 92, 6. 127, 16. 143, 19. 151, 5
maritimam 86, 10
maritis 156, 13. 184, 4
marito 220, 1. 293, 18
maritum 197, 22. 294, 9, 12
Marſico 282, 25
Marte 23, 22. 46, 22. 316, 14
Martheſia 123, 19. *abl.* 22, 27
Martios 317, 7
Martis 317, 7, 8
Maſſilia 320, 12. 321, 28
Maſſiliam 319, 4. 320, 25
Maſſilienſes 274, 1. 321, 1, 15. 322, 12
Maſſilienſibus 321, 3. 322, 2, 7, 9.
Maſſilienſium 321, 30, 10
Maſiniſſâ 254, 6
Maſiniſſæ 284, 22
mater 64, 14. 103, 18. 105, 11. 127, 13. 128, 9. 135, 19
materia 6, 13. 49, 7. 95, 12. 133, 3. 241, 4. 324, 4. 326, 10
materiam 42, 23. 111, 8. 231, 8. 271, 15. 289, 25
materna, *fem.* 8, 11. *neut.* 151, 4
maternæ 97, 15. 151, 7, 9. 317, 20
maternas 130, 11
materni 44, 16. 295, 21
materno 22, 5, 8. 294, 8
maternos 286, 1
maternum 32, 6. 199, 13
materteram 294, 28
matre 7, 1. 32, 4, 5. 78, 14. 90, 20. 91, 17, 25
matrem 78, 16. 105, 16. 106, 18. 202, 33. 216, 11
matres 10, 18
matri 6, 4. 109, 15. 216, 15. 272, 20. 288, 17
matribus 44, 24. 215, 4
matrimonia 43, 14. 45, 24. 168, 15
matrimonii 12, 16. 101, 19. 121, 11
matrimoniis 90, 17
matrimonio 27, 1. 92, 8. 93, 14. 158, 21. 160, 5, 9
matrimoniorum 141, 12
matrimonium 8, 14. 11, 4. 17, 7. 23, 9. 24, 11
matris 77, 25. 78, 10, 25. 159, 2, 4. 168, 17
matronæ, *plur.* 144, 5. 179, 25
matronali 77, 1
matronarum 29, 24. 179, 20. 180, 1. 184, 7
matronas 29, 17
matronis 29, 20. 156, 11. 214, 5
matrum 10, 20. 173, 25. 214, 9
matura imperia 99, 21. *fem.* 129, 31. ſenec-
tute 303, 24
maturari 39, 14
maturatâ fugâ, 37,
maturiorem 44, 15
maturioris 70, 6
maturiùs 41, 9. 2 29
matutino 38, 10
Mauris 173, 7
Maurorum 184, 29
maxima, *acc.* 32, 78, 6. *ablat.* 59, 193, 16
maximæ, *dat.* 10, *plur.* opes erant ſtrumenta belloi 92, 19
maximam 48, 4
maximarum 66, 7
maximè 115, 20. 1 18. 157, 4. 17c 301, 6.
maximi, *gen.* 58, 1
maximis 282, 9
maximo 78, 1. 312
maximorum 109, 252, 27
maximos 299, 11
maximum 43, 182, 2. 288, erat 142, 15. vigiliæ malum 2 8
maximus 31, 24
Maxitanorum 169,
me 142, 1, 2, 5. 1 11
mea, *acc.* 142, 3.
mearum 171, 9
Medea 27, 11. *abl.* 3 9
Medeam 308, 1, 1
medela 96, 11
Medi, *gen.* 9, 30
media, *ablat.* 125, 206, 11. *nom.* 206, 6. 323, 8
Mediæ 132, 6. 27
mediam 102, 10. 6. 235, 15
medica 299, 15
medici 102, 19
medicis 102, 15
medico 102, 17, 2(
medicum 300, 14
medicus 125, 14
medii 123, 7

nediis 194, 13
nedio 23, 1. 42, 14. 52,13. 151,19. 166, 8
ledio 28, 1. 307,10
iediocre 99, 7. 135, 20
iediocrem 51, 1
iediocri 8, 13. 314, 8
ediocribus 58, 25
ediocris 6, 3. 96, 7. 251, 1
lediolanum 180, 26.
lediis 7, 7. 10, 7, 8. 209, 7. 300, 14
editabatur 280, 7
editabundus bellum 281, 2
editatur 211, 9. 288, 34
edium 16, 5. 47, 1
edius 91, 4. 300, 14
edius 308, 14
edorum 8,3. 9,22. 10, 26. 11, 4. 299, 5. 308, 15
edos 8,4. 10,25. 304, 25
egabazum 76, 6
egabazus 77, 4
egaram 29, 25
egarenſes 29, 4, 14, 26, 24, 26
egaris 134, 2
eleager 130, 2
eleagro 131, 24
eleagrum 130, 25
elior 56, 17. 72, 24. 243, 3
eliora 33, 24. 224, 1
eliore 198, 20. 215, 7
eliorem 66, 20
eliores 73,17. 87,20. 107, 20
elioris 82, 18
elius 35, 10. 51,17. 89,25. 99,24. 115, 25. 141,10. 190,8. 211,13. eſſe 67,10. 130, 14
elle 21, 16. 199, 17
ellis 137, 6. 324, 3. 326, 17
embra 63, 35. 136,3. 257,6. 288, 16,21
embris 147,25. 184, 31. 235, 3
memborum 197, 6
meminerant 99, 26. 270, 7
meminerint 34, 9. 63, 16
meminêrunt 58, 25
meminiſſe 107,19. 221, 14
meminiſſet 121, 1
memor 55,15. 219,20. 267, 8
memorabile 12, 24. 29,3. 72, 20. 154, 15
memorabilem 307, 1
memorabiles 12, 14. 288, 26
memorabilia 75, 10
memorabilis 303, 23
memorata 299, 14
memoravimus 180, 13
memorem 56,23. 104, 11
memores 25,5. 29, 16. 64, 17. 308, 8
memoriâ 103, 3. 127, 16. 143, 18. 148, 10
memoriæ 28,16. 51, 5. 118,8. 144,18. 158, 24. 285, 2. 303, 24
memoriam 9,11. 45,8. 74, 15. 75, 3. 95, 1
Menalippe 24, 10
Menalippen 24, 13
Menander 132, 9
mendacio 156, 24
Menelai 77, 16
Menelaum 77,20. 146, 24
menſe 129, 31. 184,1. 214, 20. 304, 20
menſem 127, 11
menſes 158, 20. 180, 18
menſibus 278, 14
menſium 169,25. 233, 9
mentes 206, 15
mentio 94, 8
mentione 116, 17
mentionem 133, 10. 159, 24. 165, 5
mentis 96,9. 99, 16. 119,8. 126,24
mentita 6, 7
mentitus fuerat 265, 5
meo 142, 5
mercando 319, 9
mercarentur 204, 6
mercari 301, 15
mercatoribus 269, 4
mercatu 133, 11
mercede 78,4. 305,6, 7
mercedem 117, 19
mercenariâ manu 211, 2. manus 219, 9
mercenariis 218, 30
mercenario 81, 9. 210, 11. 218, 25. 288, 12
mercetur 66, 14
mercibus 87, 6
mercium 42, 24
meretricis 219,24. 231, 10, 17
meretricum 232, 6
mergerent 250, 11
Mergide 15, 5, 8
Mergim 14, 10
mergitur 304, 22
merguntur 271, 15
meridianis 38, 11
merita 284, 24
meriti 10, 8
meritis 90,8. 104, 17. 264, 18
meritorum 109, 12
meritum 322, 15
mero 91,10. faucii 207, 15
meſſæ 36, 19
meruerat 203, 10
meruerit 212, 9
meruiſſet 219, 21
Meſopotamiam 133, 1
Meſſeniam 44, 3
Meſſenii 45,10. 46,8. 247, 10. 248, 1
Meſſeniis 44, 1, 9. 46, 4, 21
Meſſeniorum 44, 1. 46, 15. 47, 1. 211, 14
Meſſenios 247, 5
meſſes 207, 1
metalla 83, 11
metallo 288, 2
metallorum 324, 5
metam 123, 2
Metapontini 177, 4, 7, 16
Metapontinis 113, 8
Metapontum 184, 8
metatus eſt 13,7. 276. 25
Methonum 79, 19
metiebantur 158, 14
metu 7,6. 8,14. 13,8. 25, 11. 44, 17. 50, 15. 51, 25. 52, 4. 53,13. 59,5. 62,13. 79, 5
metuebant 204, 31. 232, 14
metuenda, *neut.* 223, 8
metuendum 228, 14. fuit 166, 20
metuendus 185, 11
metuens 25,19. 60,14. 276, 5
metuente 24, 7
metuentem 79,10. 264, 16. 290, 24
metuentes 69, 18. 83, 14. 88,27. 169, 11, 188, 22. 210, 6
metuentibus 37, 19. 183, 14
metuere 84, 19
metueret 41, 12. 194, 11
metui, *infin.* 93, 7
metum 96,13. 102,27. 104,4. 117,24. 147, 27. 154, 6. 185, 25. 209, 15. 312, 6
metus *gen.* 25,8. 72,12. *nom. ſing.* 33,8. 43, 19
Mezentium 316, 4
Micalo 51, 5
Mida *abl.* 75, 5. *nomin.* 101, 27
migrare 63, 29. 167, 14
migrationis 167, 18
migravit 180, 8
mihi 141, 26. 142, 8
miles 60,9. 325,9
militantibus 124, 22
militares 324, 26
militari 6, 4. 172, 2. 194,7. 237, 4
militaria 209,19. 312, 19
militaribus 200, 7
militaris 15,13. 60,11. 124,3. 190,9. 213, 3

militâſſe 322, 30
militaturi 115, 6
militaverant 82, 20. 100, 13
milite 28, 18. 79, 1. 81, 9. 132, 3
militem 186, 2. 188, 21. 303, 15
milites 37, 11. 58, 8. 59,5.62,6.63,1.73, 18. 81, 21. 100, 5, 14
militia, *ablat.* 87, 10, 141, 5. 152,7. 162, 10
militiæ 15,10. 42, 20. 73, 4. 76, 5. 96, 4, 16. 99,24. 100,12, 14
militiam 66,6. 67, 19. 112, 14. 115, 30. 119, 3
militibus 28,7. 45,28. 63,8. 66,9. 87,23. 108,11.109,7.111, 17
militis 31,9. 56,4. 72, 11
militum 33,15.41,18. 44, 13. 46, 20. 67, 17. 68, 14, 26
mille 7, 4. 22, 35. 30, 23. 31, 1. 33, 3. 124, 11. 133, 16. 190, 5
millia 13, 23. 30, 24. 31, 17. 32, 29, *bis*. 35,7. 36,25. 62,3. 65, 3. 67,3. 71,24. 79,7.88,16. 90, 16. *bis*.
millibus 15,18. 25,20. 30, 23. 33, 15, 21. 102, 23, 24. 106, 16. *bis*. 109, 4. 121, 16, 17
millium 34, 15. 38, 1. 113, 17. 116, 12. 124, 25. 133, 19
Milo 222, 23
Miloni 210, 25
Miltiades 30, 25
Miltiadis 40, 5
minabatur 84, 25
minacem 9, 15
minaci 222, 27
minæ 170, 15
minaretur 105, 1
minari 244, 20
minas 215, 1
minatur 156, 3
Mindarus 57, 16
minentur 221, 13, 20
Minervæ 27,3. 177, 4. 10, 14,15. 207,24. 322, 4
minii 324, 6
minimis 185, 7
minimo 153, 12
minimum 312, 5
minimus 269, 2
minio 326, 3
minis 156, 4. 168, 17. 277, 17
miniſteria 252, 2. 327, 24
miniſterio 37,16.45,7. 126, 24. 196, 6.
miniſterium 14,14.241, 15
miniſtra 158, 1
miniſtrare 126, 9
miniſtris 129, 20
miniſtro 8, 18.278, 15
miniſtros 167,18. 168, 1. 184, 21
miniſtrum 68,4.152,8, 9
Minithya 24, 30. 114, 7
Minois 179, 14
minor 132,10.153,15. 242,17.271,9. 289, 21.295,21. 304,32. 323, 5
minore 34, 8. 191,19. 215,25.254,1.295, 17
minorem 56, 8. 101, 10. 112, 8. 115, 1. 202,19,29. 259,11. 286, 7. 294, 5, 8
minores 162, 9. 279, 5
minori 132,6. 224, 9. 262, 7. 265, 3
minoribus 261, 13
minoris 11, 14. 147, 2
minuerat 306, 3
minuerentur 36, 6
minui, *infin.* 245, 5
minus 10,14.12,1.19, 3.36,20. 48,10.56, 15. 58,11. 63, 30. 77,14.79,10.85,12. 91, 1. 100,23. 105, 1
mira, *fem.* 58,15.90,2. 189, 25. *abl.* 304, 1
mirabantur 107, 15
mirabile 73, 4
miræ, *plur.* 49,15.*gen.* 119,16
miranda, *fem.* 37, 15
mirantur 58, 9
mirari 277, 16
mirè 280, 6
miretur 55, 18. 129, 20
mirum 49, 14. 299, 9
mirus 106, 1
miſcent 61, 1
miſcet 124, 14
miſcuiſſe 124, 10
miſera 218, 6. ſenectâ 141, 18
miſerabiles 197, 23
miſeranda, *fem.* 85, 7. 98, 26
miſerandum 84,6. 147, 25. 311, 11
miſerantes 85,15. 115, 25. 217, 10
miſerantium 62, 23
miſeras, *nom.* 62, 12. 174, 16. 208, 8.
miſerat 35, 6.127, 24. 196, 15. 248, 11
miſerata 321, 10
miſeratio 75, 26
miſeratione 307, 10. 326, 20
miſeratus 224, 6
misêre 45, 19. 51, 26. 53,2. 63,20.67,12. 217, 11
miſerè vitam exhibentem 104, 21
miſericordiam 52, 10.
miſericordia, *abl.* 8,24. 63,27. 94, 23. 156, 7. 161, 8. 220, 8. *nom.* 289,15.& perfidia in eo pari jure dilectæ, in *Philippo* 92, 21
miſericordiæ 166, 3. 295, 5
miſericordiam 52,8.78, 16. 83, 5. 161, 15. 170, 5. 218, 9
miſeris 171, 12
miſerint 32, 14
miſerior 323, 6
miſeriorem 61, 1
miſerit 62, 16. 63, 2[...] 85, 2. 173, 24
miſerorum 171, 3, 1[...]
miſeros 142, 3
miſerrimæ, *gen.* 98, [...]
miſerrimam 61, 4
miſertus 148, 1
misêrunt 195, 4. 19[...] 27. 209, 8
miſiſſet 39,28. 104,2[...] 127, 6. 290, 22
miſit 43, 2. 83, [...] 89, 18. 104, 13
miſſa, *abl.* 46,17. 1[...] 6. 166,30. *neut.* [...] 3. 71, 4
miſſæ 102, 16. [...] 164, 14
miſſas 32, 25
miſſi 164, 12. 280, [...] 290,23.322,10.[...] 144, 19. 252, 24
miſſione 141, 15
miſſionem 123, 22
miſſis 22,17. 76,9.[...] 23. 97, 21. 101, [...] 231, 5. 329, 6
miſſo 279, 8. 288, [...]
miſſos 137,2. 167, 183,12.217,7.2[...] 4. 282, 23
miſſum 58,10. 134 163, 18. 239, 242, 11
miſſura 169, 25
miſſuros 258, 3
miſſurum 115,28.2[...] 17
miſſus 154,19.160, 309, 11. erat 2[...] 2. eſſet 239, fuerat 170,23. 1[...] 21
mitem 289, 15
Mithridate 155, 276, 4. 279, 394, 5
Mithridatem 155, 297, 5
Mithridates 255, 6 277, 5, 14. 278 11. 279, 3, 15,

23.280,6,17,20
thridati 155, 15. 274, 7. 278,8. 279, 27. 280, 19. 283, 13. 304, 8
ithridatico 308, 9. 309, 18. 322, 19
thridatis 280, 13. 298, 1
i 166, 1
igandos 130, 24
igarent 240, 1
igaret 283, 17
igato 152, 16. 167, 11
igatus eſt 91, 26
ior 287, 17. victoria 11, 14
iora 327, 20
is 79, 24
iùs 212, 23
tant 183, 29. 239, 19
tat 210, 20
tebantur 52, 14
tebat 272, 18
tenda, *neut.* 64, 19
tendi 164, 5
tere 56,31.168,12. 311, 6
terent 183,11.221, 3
terentur 221, 5
teret 202, 6, 8. *bis.* 214, 16
tti 88, 11. 252, 22
ttit 8, 2. 13, 11. 14,8. 24,21. 37,9. 57, 10. 60, 17. 70, 25. 76,5. 77, 4. 82, 31. 87, 21. 122,18. 131, 5
ttitur 52,18. 63,27. 132, 16. 232, 16. 239,10.260,1. 329, 1
ttunt 39, 4, 13. 52, 7. 53, 1. 64, 4. 130, 25
ttuntur 232, 15, 22. 292, 6
xtus 300, 13
itylenæus 132, 5
bilitas 215, 21
derate 71, 15. 96, 14
deratio 4, 3. 16, 15. 22, 1. 199, 9
moderatione 136, 5
moderationis 51, 3. 146, 1. 253, 6
moderatior 39, 9
moderatiùs 32, 15
moderatus 79,23. 200, 9
modeſtiâ 124,16. 248, 15
modeſtiam 179, 22
medica, *neut.* 74,3. 174, 8. 177, 17
modicarum 86, 6
modicis 308, 20
modico 22, 28
modicum monumentum victoriæ fore 191,3
modiorum 67, 3
modo, *abl.* 45,3. 80,3. 96,10. 166,38. 168, 19. 186, 1
modò 117, 8, 9. 194, 5. 285, 1. 286, 21, 5
modò ſolùm *legitur infra poſt* nec, neque &, non
modulatur 231, 14
modum 60,17. 156,16. 184, 23. 202, 31. 207, 22
modus 93, 1
mœnia 35, 1, 19. 39, 1. 61, 9
mœnibus 17, 21. 133, 21. 320, 18
Mœotim 20, 19
mœror 85, 10
mœrore 113, 21
mœrorem 288, 19
mœſta ac lugentia caſtra 171, 4. civitas fuit 173, 17
mole 189, 18. 229,20. 310, 6
moles 49, 12. 148, 13
molibus 14, 9. 20, 22. 241, 14
molienti 150, 1
molirentur 131, 8
moliri 159, 4. 278, 18
moliti 142, 15
molitionibus 121, 9
molitur 167, 11
moliuntur 39, 1
molliorem 115, 3
mollirentur 19, 14
mollitiâ 7, 10
mollitie 12, 10
Moloſſorum 79, 13, 14. 143. 17. 159, 23
momenti 58, 13. 241, 7. 249, 3. *temporis* 68, 26
momento 17, 3. horarum 38, 12
momentum 99,7. 135, 20. 159, 11. 191, 3
monebant 207, 27
monebat 107, 18
monendo 140, 21
monere 123,27. 222,6
monerent 39, 4
moniti 250, 10. 269, 15
monitu 168, 8. 269, 10
mons 314, 5. 326, 6
monſtra 163, 5
monſtrârunt 16, 13
monſtrata eſt 122, 24
monſtravit 75, 11
monſtri 50, 4
monte 38, 6. 136, 26. 205, 23. 303, 15. 304, 30. 308, 7
montem 119, 7. 136, 21. 270, 2. 314, 9
montes 33, 9. 77, 13. 119, 10. 207, 29. 300, 9. 327, 12
montibus 13, 21. 21,6
montis 49,10, 22. 50, 6. 119, 5. 132, 17. 136, 27. 206, 12. 207, 16
montium 27,5. 251, 8. 276, 10. 300, 7
monumenta 123, 4. 140, 17
monumentum 177, 2. 191, 16. 193, 10
mora, *ablat.* 87,5. 103, 8. 207, 4. 239, 9. *nom.* 227, 16. 290, 3
morabantur 116, 5
moram 59, 20. 68, 5. 107,12. 120,3. 139, 29. 151,11. 163, 3. 216, 7. 255, 5
moraretur 237, 20. victoriam 16, 19
morari 231, 5
moras 206, 22
morata 22, 24
moraturos 191, 8
morbi 125, 18. 197,4, 9
morbo 94,18. 102,19, 149, 19
morbum 272, 21
more 29,10. 66,1. 67, 22. 83, 16, 18. 87, 12. 320, 6. procellæ inundâſſe Italiam 283, 4
morem 4, 8. 6, 6. 23, 16. 93, 15. 124, 9. 147, 22. 159, 1. 271, 7
morerentur 178, 22
mores 22,6. 114,14. *bis.* 115, 21. 169, 16. 230, 2, 5.
mori 17,5. 30,14. 34, 14. 105, 20. 107, 28, 29. 109, 13. 117, 3. 142, 5
moribus 43, 17, 27. 114, 21
moriendi 117,16. 124, 9
moriendum 34, 6. 72, 4. eſſe 191, 27
moriens 43, 24. 45, 1. 75,11. 109,18. 113, 12. 158, 15
moriente 144, 22
morientem 130, 9. 197, 23
morientes 89, 4
morientium 37, 21
moris 175, 11. 300, 15
moritur 64, 8. 232, 1. 294, 1
morituræ 103, 20
morituri 34, 17
morituros 244, 21
moriturus 122, 23. 153, 12
mors 189, 14. 197,28. 217, 20. 232, 2. 273, 16
morſu 31, 14
mortales 21, 15
mortali 142, 15
mortalibus 21,20. 125, 10. 241, 6
mortalitate 127, 15

mortalium 191, 12. 286, 27
morte 53, 22. 61, 22. 73, 12. 75, 17. 93, 16. 128, 5. 129, 2. 134, 13. 174, 20. 202, 24. 223, 1
mortem 30, 8. 65, 5. 94, 28. 104, 2. 106, 15. 110, 2. 113, 13. 118, 4. 124, 27. 126, 16, 25
mortes 151, 2
morti 28, 14. 144, 21
mortibus 111, 11. 174, 12. 253, 1
mortis 7, 16. 34, 20. 73, 5. 75, 10. 104, 2, 4. 122, 21. 326, 19
mortui 197, 7, ſunt 174, 9
mortuo 8, 16. 117, 6. 126, 29. 217, 1. 225, 3
mortuorum 172, 20
mortuum 117, 14. 271, 12
morum 21, 18. 56, 17. 59, 14
mos 118, 16. 270, 11. 300, 15. erat 4, 6. 93, 2. 168, 10. eſt 36, 2, 4
Moſen 270, 9
Moſes 269, 12. 170, 1
motæ *plur.* 88, 32
motam 8, 25
motæ *plur.* 143, 19. 161, 11
moribus 97, 11. 303, 13. 305, 4
motu 119, 18. 139, 6. 165, 8, 207, 29. 254, 1. 298, 5
motum 111, 16. 214, 1. 232, 13. *part.* 56, 3
motus 5, 10. 90, 2. 101, 8. 133, 11. 157, 4. 179, 12
moveant 282, 4
moveat 36, 24
movebat 102, 24
movendi 189, 17
movent 52, 11
moverant 133, 7
moverat 153, 2
movere 259, 14
moverentur 107, 19
moveret 75, 2
moveretur 166, 2
movetur 271, 13
moviſſe 29, 17
movit 131, 16
mox 7, 17. 9, 6. 23, 8. 36, 18. 51, 15. 74, 16. 88, 22. 91, 22. 94, 11, 15. 105, 6. 124, 23
mucrone 72, 18
mucrones 255, 16
muliebrem 56, 14
muliebri 7, 9. æmulatione perculsâ 143, 3. more 23. pertinaciâ 295, 5
muliebris 143, 7
muliebriter 13, 3. 144, 20
mulier 6, 11. 8, 26. 321, 9
muliere 7, 6. 36, 14
mulierem 196, 15
mulieres 7, 16. 25, 13. 60, 23. 76, 16. 231, 23. 232, 2, 5
mulieribus 29, 23. 114, 7, 301, 20
mulieris 144, 11. 196, 17. 322, 1
mulierum 19, 7. 44, 10. 104, 3. 139, 15. 141, 9. 211, 18
multa 6, 14. 29, 3. 63, 35. 68, 6, *bis.* 79, 7. 96, 14. 109, 6, *bis.* 149, 11
multæ 24, 9. 31, 5. *bis.* 36, 19. *bis.* 69, 4. 123, 9. 133, 14. 144, 4. 154, 14. 156, 12. *bis.*
multarum 78, 29. 84, 4
multas 29, 6. 47, 10. 87, 9. 96, 24. 113, 7. 163, 15. 169, 25. 195, 6
multi *plur.* 12, 12. 61, 15. 119, 16. 122, 12. 214, 2. 290, 1. 308, 17. 325, 12
multiplex 206, 9
multiplicatâ 321, 22
multiplicato metu 316, 15
multiplici 214, 21
multis 23, 24. 31, 21. 58, 2. 69, 25. 85, 19 108, 13. 109, 8. 118, 14. 120, 5. 125, 11
multitudine 25, 21. 33, 5. 36, 4. 74, 11. 107, 18
multitudinem 37, 17. 107, 13. 146, 9. 174, 21. 290, 10
multitudinis 59, 14. 140, 2. 141, 22. 179, 19. 212, 7. 232, 4. 293, 14
multitudo 24, 6. 30, 4. 58, 8. 78, 26. 102, 24. 122, 7. 212, 1
multo, antè 181, 12. clarior 283, 2. comitatior 218, 13. major 161, 10. periculoſiùs 283, 2. plura 47, 21. poſt 40, 2. 78, 9. 157, 8. 158, 19. 304, 7. 327, 10. timidiùs 286, 12
multorum 11, 6. 37, 20. 172, 8. 219, 15. 327, 4
multos 8, 5. 23, 5. 37, 7. 92, 17. 104, 16. 122, 22
multùm 21, 7. 61, 2. 103, 17. 118, 6. 280, 5. 281, 7
Mummio 258, 12. 288, 2
mundi 5, 10. 20, 5. 127, 28. 179, 12. 234, 8
mundum 20, 7. 167, 2
munera 32, 12. 164, 13. 206, 16. 322, 10
muneribus 58, 21. 146, 3, 25. 164, 10. 281, 2
muneris 27, 9. 56, 20. 75, 4. 123, 18. 202, 6. 312, 10
municipes 35, 18
munificentia 123, 17. *abl.* 209, 9
munificentiæ 243, 18
munificentiam 287, 4
munimenta 39, 4
munimenti 209, 19
munimentis 190, 25 210, 2
munimento 21, 14
munimentum 206, 5 301, 6
munit 303, 15
munita 39, 3. 209, 18 ſit 20, 21
munitionibus 52, 16
munitius 303, 16
munitum 140, 1. 184 28
munus 132, 1. 153 2. 148, 18. 158, 18 223, 4. 238, 17 243, 16. 272, 18 273, 15. 280, 1. 326 8
Murgantinis 187, 23
muri 61, 18. 63, 7. 206 4
murinis 28, 18
muris 35, 17. 39, 18. 79 20. 122, 13, 22. 134 8
murium 146, 9
muro 611, 11. 122, 271, 3
murorum 143, 11. 222 1
muros 83, 1. 143, 14 205, 16
murum 6, 12. 122, 1
murus urbi civium vir tus 143, 13
mutandum 43, 22
mutare 25, 5. 191, 23
mutarent 39, 8. 59,
mutâſſe 96, 18
mutâſſent 179, 9
mutâſſet 7, 1
mutata eſt 38, 2. ſur 225, 2. 252, 3
mutatam 11, 5. 241 20
mutatio 225, 10. 272 7
mutatione 96, 9. 218,
mutationem 298, 7
mutato *abl.* 9, 10. 11, 5 62, 1. 277, 19
mutatos eſſe civitatum animos 97, 10
mutatur 62, 2. 93, 1
mutaturos 43, 21
mutaverit 75, 15. 725, 8

utua *fem.* 244, 7
utuæ *gen.* 153, 15
utuam 46, 5. 129, 24. 190, 11. 296, 21
utuarum 268, 21
utuatur 87, 7
utuis *abl.* 131, 12. 213, 16. 257. 8. 297, 1
utuo 159, 15
utus 311, 7
utuum exitium 80, 2. 219, 14. odium 258, 1
ycale *monte* 38, 7
yrtalis 92, 12
yſteria Cereris ſilentio ſolemnia 55, 3

N.

NAbide 236, 14
Nabidem 238, 7, 13
abin 233, 19
abis 236, 11
ctæ fuerant 82, 21
anno 320, 22
annum 320, 3
rranda ſunt 159, 23
rraretur 16, 1
ſcendi 31, 23, 25. 44, 20
aſcentibus 300, 18
aſcerentur 23, 15. 130, 3
aſceretur 64, 2. 130, 11
aſcitur 308, 21
aſcuntur 150, 14
aſi 292, 17
aſo 147, 24
aſum 17, 3
ata 20, 18. eſt 145, 4. 160, 20. fuit 149, 4
atæ ſunt 325, 13
atalis dies 288, 17
atam 72, 22
ati 44, 15. eſſent 15, 16. 115, 6
ationes 65, 6. 81, 25. 208, 9
ationibus 74, 6. 85, 19
ationum 4, 1. 126, 5
ato 73, 5. 162, 1. 224, 13
natos 19, 18
natu 31, 22. 153, 12. 182, 2
natum 31, 26. 32, 5. 70, 6. 87, 10. 130, 4. 172, 16. 202, 29. 253, 6
natura 31, 23. 50, 15. *abl.* 76, 1. 302, 1
naturæ 33, 9. 125, 10. 182, 3. 185, 15. 228, 1
naturalem 149, 11
naturalia 206, 4
naturalibus 8, 6. 119, 5
naturalis 22, 3. 49, 7. 271, 11
naturalium 191, 22
naturam 20, 1. 22, 4
natus 8, 15. 127, 12. 179, 10. 187, 4. 199, 15. erat 8, 20. 96, 14. 147, 17. 158, 9. eſſet 131, 18. 218, 11, 16. eſt 127, 19. 293, 27. fuerat 42, 12. 130, 17. fuit 149, 19
navale 36, 3. 52, 24. 53, 13. 242, 11
navalem 66, 19
navali 26, 1. 38, 6. 40, 11. 46, 18. 48, 4. 58, 4. 69, 12. 146, 20
navalis 35, 6. 53, 5. 66, 17. 67, 2
nave 134, 6. 239, 19. 327, 9
navem 31, 11, 13, 14. 136, 20. 137, 21. 261, 8
naves 29, 18. 31, 4. 11. 33, 2. 35, 15. 36, 1, 19. 47, 19. 53, 17, 20. 57, 19. 58, 6. 60, 16. 61, 19
naufragii 218, 5, 8
naufragio 31, 17. 38, 3. 154, 22. 176, 1. 218, 3
naufragium 199, 5. 218, 15
navi 100, 1. 174, 1. 178, 10. 292, 10
navibus 24, 2. 29, 21. 35, 20. 56, 5. 57, 17. 59, 3, 17. 60, 14. 87, 6
navigabile 123, 3
navigantes 50, 4
navigantibus 191, 18
navigantium 233, 13
navigat 121, 16
navigationis 33, 11. 154, 7. 251, 11. 307, 2. patiens 271, 14
navigia 50, 13
navigio 37, 15. 243, 12
navis 251, 2
navium 29, 24. 35, 17. 36, 12
Nearchus 132, 9
nebulà 324, 15
nebulæ 74, 14
nec modò 209, 29. ſolùm 49, 16. 282, 11. 324, 3. tantùm 79, 23. 207, 24. 286, 16. 324, 5
nec non & 49, 6. 68, 12. 229, 14
necaretur 8, 15
necari 123, 10
necatas 282, 11
necati *gen.* 8, 18
necaverunt 186, 7
necavit 275, 4
nece 92, 2. 278, 1
necem 156, 25. 161, 5. 214, 19. 230, 3. 275, 5. 305, 1. 309, 18. 329, 2
neceſſaria 13, 9. 242, 3
neceſſe, habere 210, 21. haberet 152, 18. habuiſſent 51, 19. habuit 137, 16. 298, 4
neceſſitas 155, 7. 197, 23
neceſſitate 84, 24. 87, 16. 321, 18
neceſſitatem 10, 17. 24, 19. 56, 32. 81, 11. 171, 15. 190, 6. 240, 17
neceſſitatis 248, 6
neceſſitudinem 294, 26
neceſſitudinibus 294, 28
neceſſitudinis 97, 16
neceſſitudinem 127, 2
necis 20, 3. 151, 9. 153, 8. 317, 20
nedum 6, 1. 298, 11
nefanda 174, 19. 296, 8. *neut.* 184, 17
nefandiſſima 155, 21
nefandiſſimum, *vocat.* 171, 2
nefariâ 184, 34
nefas 127, 5. 203, 1. 227, 3. 326, 6
negabat 239, 2
negabatur 154, 20
negando 204, 21
negant 88, 21. 282, 2
negantes 171, 1. 237, 3
negantibus 153, 6
negaret 94, 12. 253, 6
negârunt 61, 17
negat 7, 14. 88, 13. 130, 2
negatis, *part.* 64, 5
negatum 210, 22
negatum 210, 22
negavêrunt 187, 21. 201, 17
negavit 145, 6. 214, 4
neglecta *neut.* 258, 17
neglecti *gen.* 242, 9
negligentiam 209, 17
negligentior 249, 12
negligentiùs 312, 6
negligere 109, 22
negotiantium 87, 12
negotiatore 179, 10
negotiatoris 292, 2
negotii 16, 19. 184, 22. 227, 9. 258, 16
negotio 11, 12. 200, 9
negotium 283, 9
nemine 15, 7. 87, 3. 124, 1. 129, 28. 174, 22. 205, 17. 276, 23
neminem 30, 13. 43, 3. 164, 9
nemini 76, 6. 84, 17. 91, 5
nemo 6, 17. 28, 15. 89, 10. 92, 4. 94, 2. 100, 14, 16. 108, 9. 139, 20. 197, 12, 20. 208, 10. 219, 10. 223, 13. 286, 28
nentem 7, 9
Neoptolemi 79, 12
Neoptolemus 135, 26. 137, 13, 16. 138, 1

nepos 197, 8. 326, 18. 327, 13
nepote 9,3.144,2.285, 1
nepotem 8,8. 9,13.10, 24. 197, 7. 327, 3
nepotes 149, 10. 166, 19. 244,11.312,19
nepoti 8, 11
nepotis 9, 16. 293, 5. 317, 16
neptem 160, 5
neptis 197, 16
nequaquam 82, 6
neque enim miſeros convitia decent 142, 3
neque mundum poſſe duobus ſolibus regi, *reſpondit Alexander* 107, 2
nequeant 170,14. 252, 22. 281, 19
nequeat 106, 20
nequeunt 22, 6. 90, 4
nequibat 9, 23
nequiſſent 57, 13
nequiſſet 152, 12
nequitiæ 231, 13
Nereis 222, 16
nervorum 231, 14
nervos 102, 12. 197, 5
neſciat 126,27.222, 30. 298,15
neſciunt 300, 23
neutram 135, 12
neutris 71, 16
nexi 180, 4
nexibus 102, 6
nexis 183, 5
nexorum 182, 10
nexum 101, 12
nî 10,15. 22,31.28,6. 45, 25. 57, 11. 64, 14
Nicanor 132, 19
Nicanore Seleuco 286, 1. 302, 11
Nicænam 120, 9
Nicias 52,12, 15. 53, 11, 18, 23
Nicomede 277,11.280, 13. 281, 6
Nicomedem 278, 9. 284, 10
Nicomedes 277, 18. 278,7.279,18. 280, 14
Nicomedi 278,10.279, 28. 284, 13
Nicomedis 261,12.278, 11
nihil 9, 9. 10, 23. 16, 19.21,19.22,15,16. 24,6.34.13. 39,11. 42, 17. 43, 10,20. 20. 47, 20
nihilominus 21,1. 115, 11. 284, 6
nil 100, 18
Nili 21, 3
Nilo 21, 1
nimia, *abl.* 183, 2. 259, 10. *nom. fem.* 288, 5
nimio 19,11. 155,4
nimis 56, 22. 93, 1. 121,7. 216,9. 257, 3
Nini 6, 2
Ninum 6, 10
Ninus 4, 7. 5, 4
Ninya, *abl.* 5,12. *nom.* 6, 20
nitor 320, 21
nitorem 276, 1
nix 208,7. 300, 9
nobilem 83,8. 86,9
nobili 15,13. 160, 14. 199, 12
nobilibus 104,22. 115, 16. 205, 5
nobilis 62, 21. 91, 5. 247, 6.
nobiliſſima, *fem.* 268,3
nobiliſſimæ *plur.* 192, 12
nobiliſſimam 79, 7
nobiliſſimas 123, 13. 223, 9
nobiliſſimi 156, 24
nobiliſſimis 73, 16
nobiliſſimorum 17, 2
nobiliſſimum 112, 18
nobilitas 8, 11. 17, 22. 164, 2
nobilitate 16, 11. 147, 18. 254, 3. 285, 11
nobilitatis 114, 17
nobilium equarum 88, 18
nobilius 227, 5
nobiſcum 35, 3
noceant 324, 7
nocebant 137, 12
nocendi 72, 17
nocerent 44, 9. 252, 17
noceretur 327, 6
nocte 92,3. 127, 13. 194, 11. 206, 24. 209, 25. 248, 7. 255,5. 321,6. 322, 9
noctem 13, 15. 16,20. 109,3. 125,13.168, 5
noctes 27, 10. 321, 11
noctis 34, 20. 71, 19. 137, 21. 168, 8. 206,21. errore 194, 17
noctium 114, 18
noctu 29, 11
noctua 200, 3
nocturnum 11, 2
nodis 102, 4
nodos 102, 4
Nolani 176, 5
nolebant 273, 6
nolebat 93, 6
nollet 67, 22. 311, 17
noluit 10, 25
nomen 9,3,5. 27,2,3. 50,18. 60,2,10.61, 16. 73, 21. 74, 10, 92, 12
nomina 135, 21. 185, 17. 204, 31. 317,9
nominare 30, 11
nominari 311, 20
nominavit 30,12. 119, 13
nomine 7, 7. 9, 30. 15,1. 24,33. 30,9. 48,9. 49, 13. 74,1, 11. 85, 26. 92, 12. 95, 2
nomini 245, 8. 304, 10
nominibus 45, 29. 144,18. 147,7.156, 23. 279, 27. 285, 4
nominis 28, 16. 56, 6. 101,4. 125,3. 139, 16
Nomium 137, 2
non immeritò 325, 14
non modo 6,11,15.19, 12. 26,5. 29,9. 88, 1,11. 102,13. 130, 10. 186, 3
nonniſi 48,8. 80,4. 16. 241, 5. 256, 301, 12, 16
non ſolùm 32, 13. 18. 89, 18. 94 115,7. 116,7. 1 14. 144,13. 146 155, 20
non tantùm 14, 3. 1.32,4.35,8. 39 45,22.55,7. 58,
nonaginta 111, 5. 2 6
nonas 178,16
nondum 53, 9. 96 136,13,242,17. 3
nonne 176, 6
noningentis 256, 8
nonnulla *neut.* 127,
nonnullas 23,23. 5 96,24. 125,2. 1 6
nonnulli 96, 5
noſtra 35, 2, 4
nota *ſubſt.* 249, 2
nota erat 17,22.20 239, 2
notam *adject.* 8, *ſubſt.* 44, 16. 1 11
notas *ſubſt.* 17, 24
notiorem 239, 7
notis 327, 14
nova *abl.* 4, 8. 225 242,14. *neut.* 93 150,14. 163,5. 326, 1
novæ *plur.* 61, 12. 169, 10. 196, 228, 9
novam 28, 19. 1 14
novaret 257, 1
novarum 259, 6
novas 155,2. 180, 203,13. 237,5
novem 24, 2. 100, 101, 14
noverat 219, 24
noverca *abl.* 83, 6. 21. 96,23. 261, *nom.* 118,1. 158,
novercæ 99, 9
novercam 217, 4
novi, *gen.* 221, 1. 2 1. 260,9

nc

novis 104,18. 156, 13. 12. 294, 23. 302, 7
227, 14. 242, 1.
264, 18. 305, 13
noviſſimè 92, 11. 185, 11
novitate 107,19. 139,4
novitatem 150,1. 192, 12
novitati 262, 1
novo 6, 5. 252, 19. 282, 22
novos 272, 8
novus 148, 24. 214, 22. 209, 2 .214, 22
nox 32, 12. 206, 6
noxa 119, 8
noxam 193, 9
noxia, *accuſ.* 272, 17
nubem 228, 1
nubendi 23, 8
nubendo 197, 17. 203, 1. 294, 19
nubere 43, 12. 156, 9
nuberet 184, 3
nubit 167, 5. 222, 17. 294, 11
nubunt 25, 3
nuda *neut.* 301, 17
nudam 12, 18
nudatum 41, 21
nudum 218,4. 294,11. 314, 12
nulla 19,17. 20,11. 22, 24. 51,1. 92,24. 94, 24. 151,8. 159, 16. 179, 7, 8. 208, 6. 223,14, 18. 332,4. 324, 6, 15
nullæ 28,17. hominum adversùs deos vires 35, 10
nullam 20, 10, 44, 11. 127, 30, 31. 130,9. 286, 4, 8
nullas 88, 13. 130, 21
nulli *plur.* 20, 8. 300, 7. *dat.* 44, 17. 51, 16. 226, 3
nullis 4, 4. 43, 13. 109 12. 205, 24. 221,16. 286,8. 303, 18
nullius 69, 20. 127, 17,29. 232,13. 284, 24
nullo 11, 12. 37, 27. 55, 4. 96, 10. 127, 30, 190, 15. 191,
nullum 8, 17. 19, 19. 21,13. 109,6. 121, 10. 151, 7. 190, 19. 191, 25. 212, 16. 268, 1
nullus 12, 13. 156, 17. 171,5. 208,6. 223, 18. 301, 8. 324, 27. 325, 1
num 10, 20. 73, 7
numen 177, 14
numerati 123, 23
numerata 25, 24
numeret 282, 14
numero 33, 3. 45, 24. 51, 2. 62, 13. 88, 15
numerum 37, 8. 41, 17, 18. 124, 13. 140, 24
numerus 59,19. 173,6. 237, 21. 289, 23
Numidarum 254, 6. 284, 23
Numidas 173, 8
Numidis 194, 16
numina 109, 18. 204, 24
numine 166,17. 327,8
numinibus 170,7. 295, 9
numinis 43,18. 82,14. 149, 23. 251, 4
Numitor 316, 9. 317, 15, 20
Numitorem 316, 10
Numitori 317,15. 318, 1
Numitoris 316, 11. 317, 14
nuncupare 127, 3
nuncupatarum 202, 15
nuncupatus 107, 9
nuncupent 303, 25
nunquam 58, 25. 124, 7. 129, 24. 178, 26. 213, 6. 227, 13. 282, 20
nunciabantur 192, 19
nuntiantes 169, 15. 198, 8
nunciari 46, 4. 214, 15
nunciat 36, 7. 143, 6
nunciata eſſent 63, 20. 113, 20. 115, 26. 130,23. 144,6. 204, 28. 244,3. 290, 15. 311, 2. eſſet 173. 15. eſt 179, 5. fuiſſent 257, 5. ſunt 110, 1. 214, 14. 252, 24. 258, 13
nunciatam 322, 13
nunciato, *abl.* 72, 7
nunciatum eſſet 13, 9, 33,20. 64,13. 134, 16. 141, 2. 148, 7. 217, 9. 229, 4. 277,13. eſt 218, 2. fuiſſet 278, 8. ſit 21, 12
nunciatur 39, 12. 63, 25. 97, 4. 102, 7. 106, 14. 224, 28. 242, 10
nunciatus eſſet 134, 11
nuncient 88, 8
nnnciet 239, 2
nuncii 60, 22
nuncio 15, 4. 37, 11. 128, 3
nuncios 39, 28. 115, 28
nuncium 127,21. 238,5
nuncius 13, 23. 239, 14
nuper 34, 29. 90, 19. 226, 12
nupta eſſet 148, 26
nuptam 294, 24
nuptiæ 156, 11. 202, 21. 220, 9
nuptiarum 12,21. 184, 16, 24. 287, 14. 320, 5
nuptias 25, 17. 39,26. 77,7.21. 79,13. 90, 24. 101,21. 135,6. 156, 12. 159, 2. 168,11. 169,14,25. 183,20. 203,1. 215, 5. 262, 4. 316, 1. 320, 7
nuptiis 17,8. 91,29. 96. 5. 156, 13. 242, 1
nuptum 16, 6. 320, 6
nupturum 293,4. 296, 1
nura 144, 2
nuſquam 34, 12. 49, 15. 171, 5. 191, 8. 219, 19
nutricum 317, 4
nutrici 9, 3
nutricis 117, 17
nutriendis 49, 6
nutriendus 161, 7
nutrimenta 50, 9
nutrimentis 50, 2
nutrire 9, 2
nutriti 317,8. 327, 24
nutritus 326, 24
nutrivit 317, 6
Nyſam 119, 1

O.

OBeunt 501, 14
objecit 327, 5
objectâ 207, 4
objectabat 117, 7
objectans 193,13. 214, 16
objectare 249, 8
objectu 13, 5
objici 148, 4
objiciat 108, 4
objicit 249, 10
obitum 66, 3
oblatâ 218, 15. 284, 9
oblectabatur 272, 20
oblectamenta 231, 14
obligaret 202, 7
obligat 43, 20
obligationem 136, 11
obliquam 281, 14
obliti *plur.* 51,7. 84,1. 99, 24
oblitus 10, 8. 127, 2. 167,8. 231,1. 254, 11. 204,3. 305,84
oblivione 191, 14
oblivionem 64, 2
oblivionis 167, 15
obliviſcitur 156, 19
oblocare 104, 20
obruantur 283, 6
obruebant 207, 17
obruere 172, 21
obrueret 320, 26
obrui 122, 9. 146, 15
obrutas 20, 7
obrutus 120, 5
obruunt 301, 17
obruuntur 156, 32
obſcœna 10, 20
obſcurâ 8, 12
obſcuriſſimi *plur.* 299, 6
obſcuro 16, 16
obſcurum 73, 20

obſecrationibus 202, 7. 207, 27
obſederint 191, 14
obſedit 127, 31
obſequendi 56, 14
obſequia 42,18. 85,28. 130, 18. 179, 22. 183, 13. 258, 5
obſequiis 124,23. 136, 9
obſequio 197, 20
obſequium 284, 2
obſerari 214, 15
obſeratis *abl.* 174, 22
obſervant 303, 12
obſervare 101,23. 321, 16
obſervari 184, 24. 289, 8
obſervavit 75, 1
obſes 73,21. 78,7. 248, 14. 260, 4. 261, 1, 3. 280, 4
obſeſsâ 170, 19
obſeſſis 300, 23
obſeſſores 191, 14
obſide 78, 4
obſidebant 311, 14
obſidem 78, 5. 261, 2. 312, 5
obſidentibus 9, 24
obſidere 188, 1. 294, 15
obſiderentur 193, 20
obſideret 322, 1
obſideri 97, 11. 217, 8
obſides 76, 9. 204, 21. 312, 19
obſidet 88,8. 188, 18. 309, 6
obſidetur 185, 1
obſidio 140, 4
obſidione 35, 4. 44, 6. 52, 23. 61, 11. 86, 13. 88, 6. 133, 21. 134, 7, 16
obſidionem 61, 3. 183, 16. 189, 22. 191, 5. 304, 18
obſidionis 87, 4, 21. 140, 2. 144, 8. 190, 3, 6
obſignari 189, 12
obſiſtentes 41, 7
obſiſtentium 28, 11
obſiſteret 278, 15
obſoletam 234, 19
obſtinatos 144, 15
obſtiterint 286, 4
obſtitiſſe 282, 7
obſtricti eſtis 142, 3
obſtringeretur 39, 27
obſtringit 15, 20
obſtringuntur 64, 2
obſtrinxerint 44,2. 98,7
obſtructum iri 209, 25
obtentâ 24, 11
obtento 24, 32. 178,9. 186, 2. 320, 28
obtentu 62, 7. 135, 9
obtentum 312, 13. ſit 120, 7
obterebant 308, 9
obterendam 56, 27
obticuit 248, 12
obtineret 135,11. 142, 10. 220, 9
obtinet 30, 5
obtinuêre 274, 6
obtinuêrunt 124, 17. 221, 5
obtinuiſſe 284, 1, 10
obtinuiſſet 7, 8. 25, 17
obtinuit 135, 12. 248, 16
obtrectationis 249, 1
obtrectatores 241, 22
obtruncat 91, 6
obtruncatur 156, 31
obtruncaturus 255, 11
obtulerint 204, 14
obtuliſſe 241, 15
obtuliſſe 64, 22. 128, 7. oſculum 206, 3
obtulit 150, 3. 203, 2. 257, 9. 293, 21, 24. 317, 3
obvenerat 152, 19
obveniſſe 277, 16
obveniſſet 183, 16
obverſantibus 215, 9
obverſatus fuiſſet 137, 16
obviam, effuſo populo 247, 13. ituros 22, 24. miſsâ nave 134, 6. occurrunt 10, 18. procedit 58, 8. 144, 16. procedunt 69, 22. tulêre 58, 19. vadit 106, 13. ventum 284, 12
obviam, *adject.* 101, 16
obvii 29, 25. 134, 1
obviis 16, 2
obvios 104, 16
obvium 9,28, 30. 290, 16
obvius 101, 24. 191, 28. 222, 13. 288, 1
obumbraretur 8, 8
occaſio 183, 23
occaſione 201, 4. 283, 7, 10
occaſionem 9, 18. 115, 31. 111, 13
occaſu 228, 3
occidendam 144, 12
occidendi 117, 9
occidendum 77, 22
occidendus 8, 15
Occidens 112, 7
Occidente 133,17. 166, 10. 227, 14. 224, 11
Occidentem 234, 15
Occidentis 166,9. 234, 17
occiderat 149, 16. 265, 5. 278, 3. *perierat* 274, 8
occiderit 113,12. interimeret 122, 16
occideretur 156, 33. 194, 23
occidêrunt 34, 22
occidi 9, 20. 62, 10. 96, 20. 146, 14. 183, 21. 262, 7
occidione 38, 9. 215, 10. 221,,10. 224,6
occidiſſe 38, 9
occidiſſent 28, 7. 115, 11
occidiſſet 316, 5
occidit 156, 17. 167,9
occiditur 134,8. 138,1 143, 21. 150, 9. 151, 4. 158, 22. 184, 31
occisâ 231, 9. 295, 3
occiſi 60, 12. 117, 9. 204, 28. 214, 3. 217, 9
occiſis 16, 9. 82, 28. 135, 2. 145, 2. 156, 13. 214, 9
occiſo 5,11. 52,22. 69, 20. 94, 7. 96, 2. 129, 25
occiſorum 60, 1
occiſos 166, 4. 174,
occiſum 41, 9. 88, 23 117,12. 126,2. 139 1. 158, 4. 193, 21 284,6. eſſe 212, 9
occiſus 51, 15. 95, erat 291, 5. eſſ 116, 9
occubuit 15, 3. 133,
occulitur 15, 9
occulta 258, 3. conſil victoriæ furtivæ con venire 100, 19
occultæ *plur.* 231, 1
occultanda erant 288,
occultate 6, 5
occultarent 209, 27
occultata fuit 232, 3
occultato 16, 1
occultatum 279, 7
occultè 64, 11, 1 131, 28. 156, 166, 7
occultior 32, 26
occultis 237, 2. 296,
occulto *abl.* 43, 5. 23 18
occumberet 276, 1
occumbit 78, 10
occupabat 219, 6
occupanda 206, 28
occupandæ 71, 19. 19 30
occupandam 104, 1 177, 16. 184, 1 328, 14
occupando 226, 5
occupandum 126, 289, 19. 290, 7
occupant 165, 17
occupare 37, 10. 15 22. 187, 21. 232, 236, 4
occuparent 51, 24. 14 11
occuparet 241, 24
occuparetur 135, 23
occupari 202, 32
occupârint 174, 13
occupâſſe 22, 20. 152, 282, 11. 326, 1
occupâſſent 17, 10. 3 4. 81, 2. 101, 278, 6
occupâſſet 33, 15. 7 12. 91, 21. 101, 2 217, 18. 219, 1

occ

ıpat 29, 29. 52,
:1. 62, 23. 83, 11.
;4, 21. 168, 25.
83, 18. 184, 29.
.70, 2. 277, 18.
acinus 15, 5
ıpata, *abl.* 30,6. 44,
.6. *nom.* 296, 3
ıpatam 221, 19.
;11, 3
ıpaturam 192, 8
ıpatas 82, 21
ıpati 36, 10. eſſent
.6, 15
ıpatis, *abl.* 91, 6.
:42, 8. 283, 9
ıpato 12,6. 71,2,9.
, 4. 149, 6, 17.
152, 2
ıpatum 289, 5
ıpatur 214, 2
upatus 62, 10. erat
320, 5. eſſet 215,
15. fuiſſet 77, 23
upaverant 175, 9.
182, 15
upavêrat 34,7. 137,
1. 145, 15. 154, 3.
202, 2
upavêre 23, 5, 23.
51, 16. 81, 8. 82,
6. 136, 23
cupaverint 227, 6.
300, 7
cupaveris 241, 9
cupavêrunt 210, 3
cupavit 50, 20. 74,
15. 89, 21. 102,
13. 153, 4. 194,
1
cupet 262, 3
currat 167, 16
currebant 118, 2
currentibus 144, 18
currere 202, 30.
290, 2
currerent 300, 23
curreret 229,16.297,
6
curriſſe 207, 26
ccurrit 114, 6. 204,
9. 205, 14. 210,
26. 244, 16
ccurrent 10, 19. 71,
23. 88, 20. 108, 15
ccurſum eſt 137, 21
)ceani 122, 19. 124,
27. 319,11. 323,4.
324, 8
Oceano 118, 17. 122,
26. libamenta dedit
123, 1
Ochi 94, 28
Ocho 94, 20
Ochus 93, 15
octavo 129, 31
octo 23,35. 60,14.87,
10. 160,5. 279,11.
193, 26
octodecim 298, 2, 12
octoginta 25, 20. 168,
13. 242, 11. 279,
3. 289, 24
oculi 202, 18
oculis 8, 15. 61, 17.
103, 8. 126, 28.
167, 16. 237, 13.
devorare 285, 9
oculorum 7, 10. 183,
2
oculos 58, 9. 59, 16.
61, 3. 102, 21.
215, 9. 259, 2
oculum 79, 21
oderant 179, 8
odia 92, 26. 131, 4
odii 55, 14. 103, 2
odiis 71, 2. 188, 3.
213, 16. 297, 19
odio 84, 1. 92, 25.
98, 26. 115, 19
odiorum 285, 3
odiſſe 240, 14
odium 9, 17. 55, 12.
98, 6. 117, 23.
137, 11
Oenanthe 231, 19
offenderit 9, 21
offendiſſet 37, 13.
149, 21
offendit 117, 5
offenſa, *ſubſt. abl.* 51,
26. 280, 1. *nom.*
59, 10. 221, 1
offenſæ, *ſubſt.* 28, 5.
205, 21. 249, 3
offenſam 159, 6. 161,
2. 194, 10. 264, 17
offenſi, *plural.* 235, 4.
305, 10
offenſis 189,24. 263,1
offenſus 14, 6. 249,
14
offerebatur 218, 17
offerentem 204, 10
offerentes 204, 18
offerentis 28, 14
offerre 93, 3
offerrent 209, 8
offerret 227, 10
offerri 288, 18
offert 17, 14. 30, 19.
106, 23. 186, 3
offertur 106, 10. 317,
13
offerunt 72, 1. 139,27
officia 143, 4. 170,
24. 173,20. 188,8.
209, 19
officii 56, 14. 88, 1.
92, 2. 305, 13
officiis 103, 9. 109, 13
officio 72, 11. 161, 11
officium 124, 15. 153,
17. 197, 19. 313,4
olei 26, 13. 324, 4
olim 34, 29. 73, 14.
83, 8. 125, 8, 12.
168, 1. 280, 5, 7
Olympiaco 133, 11
Olympiade 90, 20. 91,
17. 126, 4. 135, 8.
144, 10. 146, 17
Olympiadem 79, 12.
91, 19. 105, 14,
143, 3, 20
Olympiadi 82, 23
Olympiadis 79, 15. 85,
25. 92, 12. 112, 7.
145, 9
Olympias 91, 27, 31.
205, 11. 127, 13.
135, 19. 143, 16,
23. 144, 8, 15
Olympici 127, 25
Olympio 76, 24
Olympum 77, 13
Olynthiis 77, 21
Olynthios 83, 4
Olynthum 37, 26
omen 127, 20, 26
ominati ſunt 238, 3
omine 168, 10. 215, 7
ominibus 178, 11
omiſêre 23, 9
omiſêrunt 302, 16
omiſſa *ablat.* 125, 7.
130, 26. 178, 20.
236, 8. 272, 16.
eſſet 154, 8. eſt
136, 18
omiſſis 46, 20. 103, 9.
227, 9. 320, 10
omiſſo 25, 7. 77, 7.
219, 14
omiſſus 156, 11
omitto 142, 3
onera 167, 20
onerando 121, 7
onerant 58, 17
onerare 13, 13
onerat 99, 15. 317, 1
oneratus eſſet 248, 4
onere 49, 3
onus 223, 25
onuſtam 31, 11. 205,
12
onuſtas 209, 15
Onomarchus 81, 16
ope 84, 10. 198, 13
opem 58, 20. 204, 34.
207, 21. 294, 17
opera, *nom. plur.* 26, 6
opera, *abl.* 56, 4. 57,
23. 64,17. 219,25.
286,27. *nom.* 103,9
operam 104, 20. 139,
26. civibus vendita-
bat 56, 35
opere 43, 9
operi 39, 12. 272, 21.
281, 15
operiebantur 120, 12.
operiri 125, 2. 135,
25. 237, 17
operis 93,11. 281, 12.
298, 13. 313, 7.
323, 2
operoſius 282, 18
opes 12, 8. 33, 6.
42, 15. 55, 19. 66,
19. 69, 1. 86, 7.
88, 3
opibus 23, 20. 59, 2.
88,6. 159,15. 166,
30. 167, 19. 185,
16. 191, 1, 26
opimam 205, 11. 209,
16
opinati fuerint 116, 2
opinio 115, 26. 210,
7. 243, 1
opinione 97, 10. 119,
24. 206, 29. 238,
15. 303, 2. 307, 2.
325, 19
opinionem 82, 21.
136, 25. 169, 10.
196, 15
opinionis 196, 26.254,
9
opis 199, 16. 218, 16

opobalſami 271, 1, 6
opobalſamo 271, 5
oporteat 53, 11
oportere 37, 8. 205, 20
oppidani 122, 20
oppidanis 74, 13. 119, 2. 183, 15
oppidanos 309, 7
oppido 119, 9
opponit 85, 17
opportuna 52, 21. 276, 25
opportunis 123, 7
oppreſſæ 80, 4
oppreſsêre 59, 5
oppreſſi 96, 3. eſſent 34, 16. ſunt 304, 17
oppreſſiſſet 316, 10
oppreſſi 97, 12. 111, 17. 125, 20. 231, 5
oppreſſuri 29, 18
oppreſſus 14, 9. 41, 15. 65, 2. 293, 15. eſt 247, 9
opprimendam 55, 19. 78, 29. 320, 25
opprimendum 255, 12
opprimeretur 32, 20
opprimi 239, 2
opprimit 13, 15
opprimitur 214, 20
oppugnante 90, 13
oppugnanti 211, 19
oppugnarentur 163, 13
oppugnaret 79, 20
oppugnari 188, 5
oppugnatione 89, 5. 178, 2
optabilem 144, 12
optanda fuit 218, 6
optandum fuiſſe 281, 16
optatam 168, 1
optimates 57, 12. 311, 19
optimatibus 15, 19. 123, 12
optimatum 23, 2
optimo 240, 7
optimum 140, 9
opulenta 206, 16
opulentam 288, 34
opulenti 22, 20
opulentiæ 38, 4
opulentior 325, 9
opulentiſſimas 82, 31
opulentiſſimi 68, 1
opulentiſſimum 299, 15
opulentiùs 43, 7
opulentum 312, 14
opum 66, 3. 103, 2, 17. 129, 9. 245, 9. 321, 29
opus 39, 8, 12. 121, 10. 239, 17. 243, 4. humanum 158, 18. majus humanâ mortalitate utero tulit, *Olympias* 127, 15
opus eſſe 101, 22
orâ 23, 3
orâ, *accuſ. plur.* 58, 10. 156, 16. civitatum 266, 12
òrabant 205, 1
oracula 28, 6. 34, 4. 101, 13, 24. 112, 10, 19. 206, 13
oraculi 45, 5. 67, 7. 74, 12
oraculis 207, 1
oraculo 45, 16. 75, 10. 102, 5. 177, 16
oraculum 35, 16. 43, 21. 113, 3. 136, 12
oram 175, 11. 319, 11
orant 10, 19. 83, 24. 124, 16
orante 284, 9
orantes 232, 7
orare 98, 19. 109, 20. 121, 5. 294, 22
orat 63, 20. 140, 19. 167, 21
oratio 56, 30. 92, 27
oratione 30, 4. 93, 8. 103, 2. 114, 5. 227, 8. 281, 14
orationem 281, 11
orator 63, 1. 133, 22
oratorem 97, 7
oratores 99, 4
oratoriæ 70, 10
oratoribus 99, 6
oratoris 255, 8
orbam 184, 20
orbe 103, 5. 129, 16. 166, 20. 168, 19. 204, 13
orbem 100, 9. 107, 2. 125, 3. 129, 20. 158, 11. in orbem 324 11
orbis 82, 2. 84, 7, 10. 95, 11. 105, 4. 108, 13. 112, 6. 122, 5
orbitatem 23, 7. 204, 30
orbitatis 9, 19. 13, 17. 173, 23. 288, 24
orbus 214, 12
Orchomenii 98, 3
ordinabant 231, 23
ordinandâ 103, 9
ordinat 68, 13
ordinatâ 172, 2
ordinatis, *abl.* 85, 20
ordinaturus 188, 17
ordinaverat 157, 9
ordine 29, 2. 31, 24
ordinem 8, 5. 27, 7. 77, 15. 160, 12. 255, 3
ordines 42, 24. 57, 4. 100, 14
ordinis 190, 11
ordo 16, 14. 31, 23. 300, 12
ore 58, 23
Oreſtæ 160, 11
Oriens 112, 7. 140, 16. 142, 26. 147, 20. 208, 17. 308, 10
oriens 166, 12. 233, 17
Orientales 290, 2
Orientalia 142, 14. 296, 15
Orientalibus 272, 5. 313, 1
Orientalis 114, 3
Orientalium 140, 15
Oriente 13, 1. 118, 17. 133, 6. 149, 11. 150, 7
Orientem 20, 12. 21, 5. 142, 25. 162, 10. 166, 9
orientem 166, 6
orientes 96, 24
Orientis 5, 8. 55, 20. 74, 7. 99, 25. 104, 16. 145, 14. 149, 6. 205, 11. 210, 10. 228, 18. 234, 2, 17. 254, 4. 264, 3
Origine 9, 31. 19, 2. 20, 8. 26, 9. 105, 10, 149, 5
originem 26, 10. 20. 105, 15. 17. 176, 3
origini 196, 3. 2
originis 130, 7. 7. 185, 25. 18
originum 177, 7
origo 11, 6. 26 11. 44, 5. 8c 101, 13. 148
oriretur 101, 8. 1. 316, 12
oris, *gen.* 15, 6
Orithia 23, 27. 4, 5, 14
Orithiam 24, 25
oritur 34, 17. 36 135, 13. 197 304, 25. 309
ornamenta 76, 1. 18. 141, 26. 5. 176, 25. 18 264, 14. matr rum, pudicitiam veſtes eſſe 179,
ornamentis 147, 177, 11. 211,
ornamentum 72, 193, 10
ornatas 6, 17
ornatiſſimas 183,
ornatu 6, 6. 171,
ornatui 92, 28
ornatus, *ſubſt.* 92, *particip.* 170, 171, 3. 179, 1
oro 142, 4
Orodes 309, 5, 8. 2
Orodis 309, 8
Orofernem 262, 5
Orofernes 263, 1
Oropaſta 15, 8
Oropaſten 15, 6
Orpheo 102, 1
orta, *ablat.* 24, 116, 17. 218, *nomin.* eſt 101, fuiſſe 193, 7
Ortoadiſti 326, 16
ortu 111, 17. 1 18. 320, 26
ortem 16, 16. 1 11

ort

rtum eſt 247, 6. 252, 9. eſſet 321, 24
rtus, *accuſ.* 137, 7
; 148, 6
ſcula 203, 1
ſculandam 126, 21
ſculatus eſt 73, 9
ſculis fatigabat 197, 22. fatigat 202, 34
ſculum 260, 3
ſſa 43, 26. 45, 1. 75, 12. 212, 15. 301, 17
)ſtani 15, 13
ſtendebat 27, 10
ſtendendo 234, 6
ſtendere 121, 2. 272, 14
ſtenderet 59, 13
ſtendêrunt 75, 28
ſtendi, *infin.* 8, 24. 209, 14
ſtendit 12, 18. 17, 17. 24, 19. 30, 2, 15. 141, 25. 166, 14. 190, 19
ſtenditur 266, 13
ſtendunt 10, 20. 209, 17. 288, 24
ſtenſuros 170, 18
ſtenſurum 174, 17
ſtentæ 275, 16
ſtentant 175, 11. 177, 6
ſtentatione 103, 3. 309, 15
ſtentationem 199, 4
ſtentent 174, 13
ſtenti 93, 25
ſtentis 157, 8
ſtentum 20, 4. 255, 6
ſtia 320, 13
)ſtiæ 261, 8
ſtia 88, 9. 123, 4. 319, 2, 11
tia 73, 20
tio 23, 16. 39, 24, 107, 9. 114, 11. 125, 12. 155, 4. 180, 14. 231, 1
tioſum 47, 2. 113, 16
tium 12, 12. 47, 14. 175, 2. 262, 2. 324, 21

P.

PAbuli lætitia 327, 27
pacandæ 22, 30
pacare 286, 10
pacatam 282, 20
pacatum, *maſc.* 88, 9
pacaverit 286, 28
pace 23, 14. 59, 5 135, 15. 183, 13. 209, 2. 231, 8. 233, 18. 235, 1. 300, 13. 322, 9
pacem 37, 5. 47, 13. 48, 7. 52, 4. 57, 21. 61, 14, 18. 77, 11. 79, 24. 83, 20. 89, 17. 90, 11
pacificari 66, 8
pacificator 164, 3
pacificatus 195, 6
pacis 37, 25. 52, 6. 56, 25. 63, 34. 76, 9. 78, 6. 83, 21, 22. 90, 8. 106, 13, 27. 184, 11
paciſcitur 30, 26. 155, 13
paciſcuntur 47, 2
Paconiâ 74, 8
Pacori 311, 2, 13
Pacoro 310, 4, 5, 12
Pacorum 311, 4, 8
Pacorus 309, 11. 310, 9. 311, 8, 9
pactâ 78, 4. 84, 24. 144, 8. 152, 25. 180, 24
pacta 77, 24
pacti ſunt 16, 14. 280, 18
pacto 84, 25
pactione 79, 1. 146, 11. 150, 6. 189, 5. 194, 21. 232, 9. 263, 1
pactionem 278, 10
pacto 208, 10. 290, 8
pactus 168, 9. fuerat 192, 26
palam 6, 1. 9, 23. 64, 12. 92, 31. 105, 14.
palantes 148, 11. 268, 9
palantium 59, 6
Palatium 314, 9
Pallanteo 314, 8
palmam 117, 3. 148, 28
palmas 142, 24
palmeto 271, 5
palmite 8, 7
paludamentis 179, 2
paludes 22, 27. 309, 1
paludibus 324, 9
paludium 324, 15
Pamphyliam 132, 8
Pana 314, 11
Panaſgorum 24, 24
Pandoſiam 112, 11. 113, 11
panificiis 177, 18
Pannoniâ 203, 16. 251, 3
Pannoniis 204, 2
pannoſus 28, 10. 185, 7
Paphlagonia, *abl.* 132, 11. 283, 14. *nom.* 135, 23
Paphlagoniam 277, 11. 297, 28. 284, 2. 286, 6. 287, 4
Paphlagonum 277, 20
par 72, 5. 78, 13. 107, 1. 134, 15. 140, 5
par ducum 67, 12
parabat 64, 13. 112, 25. 136, 5. 137, 1. 242, 3. 320, 7
paranda 25, 8
Parapamiſios 116, 4. 132, 18
parare 22, 15. 64, 16. 84, 19. 210, 25
pararent 214, 25
pararentur 219, 19
pararet 168, 16. 231, 5
pararetur 64, 19. 156, 7. 244, 6
parari 101, 7
parat 37, 2. 94, 15. 184, 19. 303, 7
paratæ fuerant 147, 24
paratas 249, 8
parati 324, 20
paratis, *part.* 99, 5
parato 34, 6. 97, 13
paratum eſſe 41, 17. eſt 126, 13
paraturus 190, 8
paratus erat 254, 10
paraverat 155, 13. 293, 25
paravêre 154, 13
paravêrunt 133, 5
paravit 160, 7. 277, 4
parcat 94, 24. 121, 7. 235, 5
parcendi 71, 15. 93, 9
parcendo 119, 9
parcendum 100, 6
parcere 84, 3. 224, 10
parcerent 296, 3. 215, 3
parceret 14, 12. 224, 11
parceretur 216, 16
parci, *verb.* 119, 3
parci, *nom. plur.* 302, 4
parcimonia 324, 20. *abl.* 166, 29
parcimoniæ 196, 7
parcimoniam 42, 19
parcior 107, 9
parcus 72, 24
pareant 10, 7
parebat 145, 14
parem 29, 3. 68, 2, 94, 20. 97, 24. 189, 24. 277, 9, 14
parendi 22, 18
parendo 283, 17
parent 302, 3
parentari 92, 7
parentatura 126, 30
parentaturos 131, 13
parentavit 160, 4. 195, 13
parentem 128, 8
parentes 60, 26. 126, 24. 144, 10. *patres* 244, 10
parentibus 6, 20. 9, 7. 61, 6. 85, 1. 108, 18. 179, 24
parentis 105, 20. 148, 9. 230, 3
parentum 101, 18. 297, 1. 306, 12
parentur 41, 16
parere 7, 13, 14. 51, 6. 136, 19. 222, 30
pareret 320, 28
pares 16, 13. 42, 9. 103, 5. 129, 24. 154,

154, 1. 155, 24
paret 9, 22. 107, 4
pari 13,16. 22,12. 78, 13. 82, 5, 27. 92, 22. 146, 18, 25. 279, 25
paria 67, 15
parieti 223, 28
parietibus 231, 16
pariter 6, 3. 12, 22. 17,22. 39,7. 83,9, 92, 23. 94, 26. 95, 4
parituris 6, 2
pariturum 260, 11
Parmenio 111, 6
Parmenion 115, 21. 117, 25. 308, 11
Parmenione 107, 8
Parmenionem 90, 19. 114, 12. 186, 1
Parmenionis 102, 15
Parnaſſo 205, *ult.*
paricidarum 215, 11. 295, 9
paricidas 93, 23. 311, 15
paricidia 203, 8. 278, 1, 311, 18
paricidiale 217, 19
paricidiales 294, 1
paricidiali 275, 3
paricidii 15, 3. 41, 13. 85, 9. 94, 16. 151, 4. 171, 9
paricidio 41, 10. 94, 7. 153, 9. 197, 16. 215, 2. 217, 3. 222,1. 230,2. 296, 4. 304,22. in paricidio nulla juſta cauſa ad ſceleris patrocinia prætexti poteſt 151, 8
paricidiorum 204, 8. 215, 8
paricidis 94, 23
paricidium 14, 11. 41, 9. 92, 10. 93, 21 94, 1. 158, 3, 249, 11
pars 20, 16. 57, 18. 63, 14. 66, 4. 101, 2. 111, 4
parta, *acc.* 56, 9. 141, 5. *abl.* 105, 11. 210, 16. 293, 25. 322, 19
parte 13, 11. 23, 23. 36, 12. 51, 14. 53, 3. 57, 4. 68, 3. 76, 6. 77, 4. 108, 16. 117, 2
partem 10, 13. 20, 10, 15. 23, 24. 27, 4. 34, 20. 84, 12. 105, 4. 106, 22. 140, 3
partes 11, 14. 20, 6. 23, 20. 34,26. 42, 2. 51, 13. 130, 21. 136, 1
Partheniæ 44, 15
Partheniis 45, 8
Parthi 299, 1, 14. 303, 11, 24. 309, 17. 310, 9. 311, 1. 312, 2
Parthica, *accuſ.* 291, 4. *abl.* 298, 2
Parthicæ 290, 3. 291, 10
Parthici 305, 4. 306, 6
Parthicis 313, 1
Parthico 249, 3. 290, 7. 306,14. 309, 4
Parthicum 22,14.303, 14. 310, 5
Parthis 113, 20. 115, 16. 266, 6. 280, 5. 288, 27. 290, 5. 300, 21. 303, 22
Parthorum 108, 21. 115,17.266,8.288, 29. 289, 14. 290, 16. 291, 2
Parthos 19, 5. 132,19. 266, 11. 289, 21. 290, 14
parti 159, 11
partibus 159,12. 239, 12. 309, 19. 310, 1. 324, 11
participato 259, 12
participes 83, 6. 98, 4
participi 8, 16
partientem 7, 11
partim 25, 14. *bis.* 52, 20, 21. 53, 21 *bis.* 98,22,23.207,17*bis*
partis 131, 5. 142, 5. 228, 9. 245, 2
partium 56, 28. 135, 20. 137, 14. 139, 8. 207, 17. 309, 17
partiuntur 32, 16
parto 230, 3
partu 320, 27
partum 8, 29. 129,31. 130, 16
partus, *nom. ſing.* 8,15. *gen.* 106, 15. *acc.* 130, 2
parva, *abl.* 17,25.100, 8. 154, 24. 214,23. 232,14. *neut.* 80,10
parvæ 46, 17
paruêre 45, 5. 71, 5. 173, 2
paruiſſe 286, 6
parùm 29, 8. 35, 4. 146, 16
parvo 88, 4. 243, 12
parvulâ 115, 13
parvulæ, *gen.* 92, 13
parvulas 106, 18
parvuli 166, 2. 197, 21. 236, 1
parvulis 162, 12. 214, 9. 274, 10
parvulo 149, 4. 217, 5, 8. 222, 25. 260, 23. 276, 26. 327, 10, 14
parvulorum 9, 2
parvulos 51, 4. 197, 11. 317, 4
parvulum 9, 90. 75, 18. 161, 4. 199, 16, 19. 275, 4. 326, 19
parvus 62, 5. 78, 17
Parymas 116, 4
paſcentibus 21, 10
paſſæ ſunt 123, 3
paſſam 228, 5
paſſi 222, 20. ſint 98, 17. ſunt 155, 1
paſſim 6, 14. 26, 9. 59, 21. 62, 15. 84, 26. 143,23. 156,3. 166, 5. 308, 19. 314, 3
paſſum 30, 3
paſſuras 22, 32
paſſurum 88, 13
paſſurus fuit 12, 5
paſſus, *nom. plur.* 31, 1
paſſus eſt 276, 2. 310, 7. fuerat 89,14. 91, 8. 327,21. ſit 220, 7
paſſuum 109,5.116,12
306, 22
paſtor 8, 22. 317,
paſtore 320, 27
paſtorem 8, 28
paſtores 9, 5, 14. 1 5. 196, 5. 2 12. 221, 22. 2 5. 317, 10
paſtori 8, 19, 20
paſtoribus 196, 16
paſtoris 9, 2, 12
paſtorum 318, 4
pateant 24. 17. 2 25
pateat 49, 6
patebat 41, 6
patefacerent 37, 7
patefactis 321, 12
patentibus 223, 16
pater 32, 3, 8. 15. 44, 17. 74, 91, 29
patere 108, 4. 191
paterentur 51,8.22. 22. 154,9. 163, 197,14.221,6.2 14. 292, 5
pateret 37, 7. 164,
pateretur 244, 4. 3 19
paterna 8, 11. 94, 287, 3
paternæ 91, 18. 16. 117, 7. 217, 254, 11. 264, 269, 14. 272, 325, 19
paternarum 96, 19
paternas 117, 10
paterni 54,14. 146, 139, 6. 264, 18
paternis 121, 5
paternitatis 93, 20
paterno 199, 7. 160 266, 1
paternos 285, 12
paternum 39, 10. 4. 151,14. 263, 273, 4. 278, 279, 21.280, 6
pater 21, 7. 206, 306, 12
pati 84, 5
patiantur 17, 21. 1 20
patibulis 232, 5
patibulo 193, 9
patiebatur 130, 12

ns 271, 14
nter 6, 1. 63, 20
ntia, *abl.* 17, 4.
87,6. *nom.* 324,24
ntiam 20,2.45,13.
24,2. 190,4. 276,
. 277,9
ur 13, 13
rentur 204, 8
ita ſunt 26, 6
8,18. 32, 4, 17.
1,23. 92,29. 97,3.
3,21.100,12. 109,
9.114,23. 123,25.
37, 2
em 32,6. 40,7.44,
0. 76, 14. 77, 19.
4,9. 105,20. 152,
,10. 153,18. 170,
7. 171,7,11
es 115,11. *ſenatores*
18, 3
9, 16. 91,27. 93,
94,15.117,1.130,
212, 8. 248,
5
a 56, 12. 51, 19.
7, 14. 58, 11. 62,
1.63,3. 66,18.70,
6. 113, 13
æ 28, 14. 29,28.
1, 19. 32, 19. 33,
2.34,1.38,16. 62,
9
am 4, 6. 30, 19.
5,18.45,3. 51,20.
6,3. 61,1. 63, 21,
8. 68, 17, 21, 22.
9,21.113,13. 114,
ibus 115,5,10.123,
5
imonia 32, 16. 43,
imonii 11, 14. 47,
4
imoniis 88, 2
imonium 32,1. 44,
7. 99, 17. 314, 2
io 292, 17. 304,
ios 202, 7. 290, 6
is 14,5.40,10. 41,
3. 51,19. 64, 10.
3,21.94,3,14. 96,
, 20. 97,2, 15,17.
04, 5
ium 155, 10

patrius 300, 15
patrocinia 94,20. 151, 8
patrocinio 248, 15
patrocinium 117, 6
patronos 140, 14
patronus 155, 18
patruele 79, 14
patruis 100, 12
patrum 45, 29. 115, 11
patruo 162, 7. 272, 9. 293, 28
patruum 32,9. 193, 15. 322, 19
patruus 206, 8. 261, 1
patuerit 108, 4
pauca 48,12. 159,23. 165, 6
paucæ 24, 7, 28
paucarum 16, 5
pauci 72,5.98,17.205, 15
paucis 7, 17. 26,7. 34, 7. 37,12. 38, 3.71, 16.107,15. 141,21. 180, 14
paucitas 136, 19
paucitate 102, 26
paucitatem 178, 19
paucitati 180, 15
paucitatis 33, 16. 102, 25
paucos 72,15.92,5.126, 5. 141, 9. 164, 2. 171, 13
pavidi 60, 21. 207, 19
pavidis 208, 6
paulatim 10, 18. 36,1. 20,9. 140,20. 192, 11. 270, 8. 293, 7. 298, 17
paulisper 182, 8. 216, 16
paulò altiùs 165,7.306, 18. antè 37,16. 58, 20. 60, 8, 22. 82, 20, 24
PauloRom.conſule 226, 12. 256, 11
paulùm 29, 26. 194,15
Paulum conſulem 255, 3
pavor 85, 8
paupertas 180, 16
Pauſania 86, 13
Pauſaniæ 92, 3

Pauſaniam 39, 24. 91, 20, 30
Pauſanias 40,2. 63,27. 69, 14. 91,5, 7, 12. 118, 2
pax 25,15. 63,29. 71, 6. 83,21. 188, 11. 218,23. 233,9.281, 17
pecora 21, 9,14. 85,4. 327, 28
pecoris 8, 19. 88, 17
pecorum 25,2. 317, 6, 11
pecudes 31, 4
peculatus 40, 7
peculiare 243,11. 272, 18
peculiaria 188, 7
pecunia, *abl.* 42,21.53, 6.68,2. 81,5,8. 83, 1. 102,18. 155, 16. 156, 4
pecuniæ, *plur.* 43, 12. *gen.* 72,24.73,1.87, 5. 131,21. 172, 10. 248,4. 251,1. 286, 17. 293, 9
pecuniam 46, 12. 106, 9. 159,15. 168,11. 232, 2
pecunias 139,10. 184, 9
pede 45, 19. 67, 9
pedeſtre 255, 9
pedeſtres 103, 16
pedeſtria 52, 15
pedeſtribus 37, 18
pedeſtrium 79, 11
pedibus 100, 17. 301, 15
Pediculis 113, 8
pedites 100, 25. 130, 20. 131, 3,7,16
peditum 90,16. 100,7. 102, 23. 103, 14. 106, 23
pedum 149, 21. 252,2
pelagi 50, 5
Pelaſgi 74, 4
Pelaſgos 133, 1
Pelegonus 74, 9
Peliæ 307, 7
Pelias 306, 24
Pelio 136, 26
pelle, *nomen*, 314, 12
pellebat 183, 21
pellem 306, 25

pellendos 221, 20
pellere 85,24. 277, 8. 263, 9
pellibus 21, 17
pellicatum 77, 24
pellice 273,3. 288,11. 296, 15
pellicem 94, 9
pellicere 280, 7
pellices 15,14. 311,12
pellicibus 93,13. 297,2
pellicum 114, 17
pellitur 183, 16. 280, 14. 309, 4. 311, 25
pellunt 269, 16
pelluntur 36, 18
Pelopidæ 73, 22
Peloponnenſes 46, 16. 134, 3
Peloponneſii 53,1.213, 3
penates 85, 14
penatibus 82, 24
penatium 72, 22
pendendi 22, 35
pendentis 92, 3, 10. 148, 2
pendere 272, 15
penderet 56, 21
pendunt 81, 25
penè 88, 25. 126,28. 228,21. 282,18
penes 4,2.57,17. 182, 4. 292,18,19. 304, 96. 327, 26
penetrabilis 49, 5
penetrantibus 324, 17
penetraverat 60, 24
penetravit 203, 16
penitus 51,23. 25, 16
penſa, *acc.* 7, 11
penſabant 56, 9
pensâſſent 210, 28
Pentheſilea 24,29. *abl.* 28
penuriâ 226, 1
pependêrunt 248, 2
pependiſſe 98, 14
pepercerat 78,12. 174, 19
pepercerit 247, 8
peperciſſe 152, 11
peperciſſent 215, 3
peperciſſet 130,1. 269, 5
pepercit 82,25. 96,21. 99,12.223,13. 263, 4

Pepe-

peperêre 50,3. 256,2
peperiſſe 137, 1. 149,1
pepigêrunt 47, 12
peractâ 188, 19
peractum eſſe 105, 21
peragerent 276, 8
peragrat 122, 19
peragratâ 119, 15
peragravit 327, 12
peraguntur 194, 5
peranguſti, *plur.* 74,4
percarus 124, 24. 269, 6
perceperit 159, 8
percepiſſe 322, 19
perceptâ 136, 25
percontantur 173, 22
percontatur 126, 26
percontatus 101, 17
perculêrunt 25, 11
perculſa, *fem.* 143, 3
perculſæ 229, 13
perculſi 191, 3
perculſum 11, 12. 36, 22
perculſus 37, 11. 237, 7
percuſſit 89, 20. 308, 6
percuſſor 222, 22
percuſſores 131,6. 144, 17. 216, 14
percuſſori 92, 1
percuſſoribus 203, 2
percuſſum, *ſup.* eſt 322, 16
percuſſus eſt 92, 11
perpendat 100, 5
perdat 118, 5
perdere 84, 2
Perdicca 75, 9. 78, 13. 129, 30. 131, 24. 134, 119. 135, 15,27. 138,5. 145, 1
Perdiccæ 78, 15. 127, 8. 130, 15. 131,7. 15,22. 132,7. 135, 26.137,11, *bis*.138, 6. 142, 13
Perdiccam 77,19. 130, 17. 131,5. 135,13. 139, 1
perdidêrunt 80,2. 141, 5
perdidiſſent 69, 8
perdidiſſet 205, 1
perdidit 12, 10. 194, 9
perdiſcendos 179, 12
perditæ 61, 10. forent 53, 9
perditarum 179, 18
perditis rebus 60, 3
perditiſſimis 232, 3
perditiſſimo 187, 7
perdito 219, 12
perditum 306, 23
perdoceat 169, 16
perdomitâ 329, 8
perdomitæ, *plur.* 296, 17
perdomitam 22,28. 96, 8. 234, 2
perdomitas 234, 6
perdomito orbe 329,9
perdomiturum 36, 27
perdomuit 4, 10. 176, 20
perducendos 37, 11
perducerent 16, 15
perducitur 116, 6
perducto 202, 11
perductum 91, 9
perductus 229, 2. 239, 15.289, 11. 293,16
perduxit 13, 21. 304, 14
peregiſſet 117,15. 249, 18
peregrina 286, 5
peregrinam 112, 13
peregrinationem 313, 3
peregrinis 60,4. 269,4. 270,8. 287,18
peregrino 163,17. 288, 9
peregrinorum 168, 21
peregrinos 287, 24. 294,20. 297,4. 321, 16
peregrinum 258, 10. 321, 16
peremptæ 217, 20
peremptorum 78, 26
perfacundus 187, 14
perfecto 56, 26
perferendas 32, 23
perferri 109, 12
perfici 66, 15
perfidia 10, 10. 82, 27. 98,13. *nomin.* 92, 22
perfidiæ 98, 13. 116, 8
perfidorum 142, 16
Pergameno 284, 17
Pergami 130, 4
pergerent 290, 1
pergit 57, 15. 67, 21. 70, 15. 81,22. 105, 9. 109, 7. 121, 13
pergunt 16, 2
Periclem 47, 8
Pericles 48, 1
Periclis 47, 17, 23
periclitatus eſt 277, 1
pericula 107,9. 108,6. 112,13. 129,7. 135, 1. 137, 11. 257, 7. 320, 14
periculi 11, 13. 64, 5. 102,14. 107,24
periculis 33, 7. 78, 1. 93,3. 115, 13. 222, 31. 254,12. 293,17. 294,24. 307,2. 327, 18
periculo 47, 17. 57, 5. 62,22. 65,1. 68,19. 119,19. 122,11,25. 197, 18
periculorum 99, 25. 131, 11. 140, 14. 198, 15. 207, 14. 300, 1. 325,5. 326, 20. 327, 15
periculoſa 108,5. 109, 15
periculoſæ 154, 7
periculoſam 113, 13. 175,13. 306,25
periculoſi 255, 2
periculoſius 102, 27. 198,13. 283,2
periculoſo 295, 22
periculoſum 100, 10. 139, 22. 198, 12. 262, 2
periculum 47,26. 48,3. 69, 2. 145,7. 286, 15. 321, 11
periêre 92, 18. 180, 7
periêrunt 198, 7
periiſſe 126, 19. 276, 26. 277,2
perinde ac 21,15. 241, 12
perire 80,3. 84,2. 102, 19
perîſſet fame 269, 9
peritum 237,12. 325,5
perituram 61, 1
perituros 34, 13
perjuria 303, 8
perjurii 48, 10
perjurio 202, 8
perjuriorum 142, 11
perlatam 136, 27
perlatis 32, 24
perlici 190, 26
perlucida, *fem.* 300,
perlucidæ 288, 6
permiſcebat 272, 17
permisêre 44, 14
permiſit 13, 4. 43, 114, 26. 243,19
permiſſa 28, 17. *a* 300, 17
permiſſum fuerat 7,
permittente 57,6. 1 1
permittere 106, 11
permitteret 8,22. 2 16
permittite 192, 9
permittitur 326, 8
permittunt 15, 11
permixta 270, 12
permotus 63, 27. 22. 317, 16
permulſit 194, 3
permunitas eſſe 39,
permunivêre 207,
permutatâ 9, 2
permutato 325, 14
pernices 324, 4. 3 15
perniciem 129,24. 2 20
pernicioſi 196, 20
pernicitas 327, 11
pernicitatem 317, 1
pernix 324, 26
pernoctabat 276, 1
peroraſſet 131, 15
peroſus 158, 1
perpendebat 228, 1
Perpenna 273, 10
Perpennæ 273, 14,
perperàm 140, 21
perpeſſi eſſent 45, ſunt 165, 15
perpeti nocte 60, 25
perpetrati 15, 4
perpetrato 113,22. 2 6
perpetua 94, 13. 2 11
perpetuæ 103, 11
perpetuam 113,4. 1 6. 316, 10
perpetui, *plur.* 49,

P

etuitatem 45, 6
etuò 22, 9. 113,1.
69, 7
etuos 50, 6
etuum 43, 23.
68,9. 214,6. 322,
ulerat 250, 2
ulit 85, 23
uirerent 137, 3
ogatis omnibus
40, 22
æ 9, 4. 17, 17.
4, 4, 17. 36, 18.
07,12,15,27. 108,
arum 8,12. 10,18.
3,22.15,19. 17,2.
2, 10. 25, 16. 33,
9. 34,25.41,1. 55,
3. 56,24. 58, 58.
1,22. 62, 8. 64,8.
6,5. 67,22.70,18,
4
ſas 9,20,25. 10,10.
5,9. 38, 7. 68,21,
2.76,13. 97,5.98,
. 131, 9. 132, 20.
22,5.234,1. 299,7
cribebat 186, 5
cribit 32, 21
ſei 249, 17
ſen 256,7. 284,20
ſeo 254, 8. 255, 6
ſepolim 9, 32. 108,
12
ſequendos 309, 12
ſequendos 152, 8.
251, 5. eſſe 114, 4
ſequendum 256, 4
ſequi 168, 16. 194,
15. 276,12. 302,16
ſequitur 267, 112,
295, 19
ſeverandum eſſe 53,
10
ſeverantia *abl.* 44,8.
nom. 301, 4
rſeveràſſe 282, 22
rſeverata eſt 118, 4
rſeveraverit 325, 8
rſeveret 155, 23
rſeum 249, 1
rſeus 249,5,13.250,
1. 252, 5. 254, 12.
256, 2
rſica *acc.* 299, 14
rſicæ *gen.* 130, 7.
2
147, 22
Perſicam 104,12. 149,
5
Perſici, *gen.* 46,13.47,
3. 108, 12. 286,1
Perſico 38, 5. 118,11.
185, 22
Perſicorum 154, 18
Perſicum 97, 3. 99, 9,
24
perſimilis 15, 7
Perſis 9,31. 11, 3. 17,
26. 35, 14. 39, 23.
42,1. 68,15.70,19.
76, 14. 82,6. 97,6.
98,8. 99,20. 103,4.
112,9. 154,16.272,
2
perſoluta 274, 7
perſona 15, 9. 48, 9.
101, 23. 130, 15.
184,25. 236,9
perſonabant 173, 18
perſonam 117, 9. 249,
3
perſonantibus 206, 8
perſpectâ 249, 5
perſpexiſſe 207, 24
perſtare 185, 9
perſtent 141, 8
perſtringit 313, 6
perſuadere 34, 14
perſuadet 35,18. 45,1.
56,18. 137,17. 151,
1
perſuaſio 262, 4
perſuaſis 34, 14
pertæſus 288, 34
pertinacia 295, 5
pertineat 109,21. 243,
17
pertinere 86, 9. 328, 8
pertinet 174, 13
pertractanti 279, 8
pertractis 246, 9
pertrectantibus 76, 14
pertrectare 15, 16
pertulerint 121, 4
pervagatus eſt 276, 23
pervenerat 249, 3
perveniat 66, 14
perveniendum fuerat
211, 8
pervenire 202, 2
perveniſſent 44, 17
perveniſſet 42, 12. 86,
1. 119,17. 238, 17.
242, 8
pervenit 77,16. 187,3.
292, 8. 326, 20
perveniunt 16, 2
perviciſſet 91, 29
pervigilem 125, 13
pervigiliæ 208, 8
pervigilio 137, 21
Peruſini 176, 3
peſſimum 139, 24
peſte 170, 2. 174, 7.
177, 12. 179, 18
peſtem 37, 21. 174,
14
peſtes 231, 15
peſtiferâ 250, 9
peſtifero 197, 5
peſtilentiâ 136,19.154,
5
peſtilentis 173, 16
peſtis 177,18. 269, 15
petant 170, 14
petebant 178, 9
petendum 261, 3
petens 88, 10. 99, 19.
110, 5
petente 233, 9
petentes 83,19. 87,22.
141, 20. 172, 21.
180, 19. 196, 27.
229, 13. 243, 11.
320, 4
petenti 245, 5
petere 37, 5. 45, 17.
135, 10. 136, 16.
178, 6. 202, 2,15.
204,19. 233, 2
peterent 64,5. 254,14
peteret 279,21. 292,2
peteretur 233, 10
peti 90, 15
petierat 168, 25
petiêre 57, 21
petiiſſe 87,18. 308,17
petiiſſet 6, 18
petîſſe 114,4. 320,27,
28
petîſſet 292, 14
petit 24, 18. 87, 15.
106,8. 134,10.141,
23. 151, 10. 159,3,
14.169,14. 210,20.
288, 26
petit 101,9. 118, 17.
119,11.136,1. 212,
10 *aggreditur* 255,13
petita 235,2. 272,5
petitæ 99, 20
petitam 29, 24
petitione 17, 18
petito 170, 26. 322,3
petitum 152, 4. 281,1
petituros 141, 8
petitus 291,13. ſit 253
8
petivêre 51,12. 52, 3.
61,14.63,10.155,6.
204, 4
petivêrunt 30, 20. 52,
18
petulantiam 77, 2
petulantiùs 76, 13
petunt 34, 16. 67, 2.
259, 13
Peuceſtes 132, 20
Phalantho 45, 8
Phalanthum 44, 18
Phalanthus 44, 26
phaleras 118, 18
Pharnabazum 66, 7
Pharnabazus 57,16.66,
11
Pharnacem 284, 16
Phaſi 21, 7
Philiamenem 277, 20
Philippi 79, 17. 84,3,
21. 88,16. 92,4,8.
96, 1. 97, 15. 105,
21.111,14. 115,20.
117, 4, 6. 121, 4.
130, 6, 23. 132, 8.
135,21. 144,4.148,
26. 151,1. 204,21.
223,7.232,19.248,
9,10. 252,5
Philippo 78,4,6. 82,1.
87, 14, 18. 88, 20.
91,13. 98,21. 102,
17. 115, 11
Philippum 75, 17. 77,
19. 81,18.83,1.91,
15. 88,31, 33. 91,
16
Philippus 73,21.78,17.
79, 18. 80, 4. 81,
20. 82,5, 18. 83,6.
15
Philo 132,6
Philocteten 177, 1
Philomelo 81, 7
Philomelus 81, 13
Philopator 225, 9
Philopatore 236, 1
Philopœmen 246, 2
Philopœmenem 238,
14
Philopœmenes 247, 7
Philo-

Philopœmeni 250, 2
Philopœmenis 248, 1. 253, 1
philoſophi 78,9. 118,6. 156, 26
philoſophiâ 147, 10
philoſophorum 22, 5. 127, 26
philoſophum 147, 21
philoſophus 179, 9
Philotâ 115, 22
Philotæ 135, 27
Philotas 117, 25. 132, 5
Philoxeno 135, 27
Phocenſes 80, 10. 81, 6, 22. 83, 24. 84, 21
Phocenſibus 81,2. 274, 1
Phocenſium 81,10. 84, 1, 4. 319, 2
Phœnice 145, 13
Phœnicem 236, 3
Phœnices 165, 11
Phœnicibus 165, 8
Phraate 304, 6
Phraates 290, 6, 19, 304. 6, 305, 1, 10. 306, 1. 311,15,23. 312, 6
Phraati 312, 13, 16
Phraatis 306, 7. 312, 5, 8, 19
Phratafernes 132, 19
Phrygas 101, 21
Phrygia 132, 7, 10. 134, 24
Phrygiam 101,9. 102, 1. 283, 3. 284, 2
Phthiam 220, 1, 21
Phylen 62, 22
Phylone 138, 5
piacula 82, 2
piæ 166, 3
Pialis 160, 12
piceis 271, 6
pietate 104,3. 216,17. 293, 22
pietatem 129, 3
pietatis 40, 6. 42, 14. 153,15. 167,9. 170, 24. 197, 20. 278, 9
pigere 117, 9
pignora 17, 23
pigneris 214, 12
pignus 39, 15, 19. 70, 9, 13. 189, 6. 252,15. unicum fidei regiæ, dextram ſe ferendam Alexandro dare, *Darium*, 109, 24
pio 218, 17
Piræum 61, 18
piraticâ 87, 5
piraticam 83, 12. 187, 20
piratico 296, 17
Piſæ 176, 1
Piſandrus 68, 10, 23
piſcando 317, 8
piſcatoriâ 37, 13
piſcatorum 321, 23
piſcem 165, 11
piſcium 165, 10
piſcoſi 324, 9
Piſiſtratus 29, 19, 26, 27
piſtorum 289, 23
Pithon 132, 16
placâſſent 177, 14
placatura manes 169, 25
placeat 130, 3
placebat 135, 18
placendi 216, 11
placere 216,9. 241, 4
placito 72, 13
placuiſſent 239, 10
placuiſſet 166, 5
placuit 130, 16
plagam 308, 4
plenè 327, 7
plangentium 173, 24. 274, 2
planiciem 122, 2
planicies 206, 12
planum 33, 10
Platæas 35, 11
Platæenſes 98, 2
Platæenſibus 30, 22
Platonis 156, 26
plauſtri 102, 3
plauſtris 21, 11
plauſtro 101, 24
plauſtrum 101, 25
plebe 188, 19
plebem 29, 1. 57, 8. 155, 4, 20
plebis 30, 5. 155, 18
plebs 155,2,28. 156,1. 184, 18. 327, 24
plena, *fem.* 92, 28
plena 105, 21
plenus 10, 11. iræ 142, 19
pleraque 300, 8
plerique 324, 9
pleriſque 11, 7
pleroſque 100,12. 126, 17. 131, 10
plerumque 45, 12. 92, 33. 106, 11. 213,7. 301, 4. 319, 9
plumatæ 301, 7
plumbi 326, 3
plumbo 252, 13
plura 22,23. 34,1. 47, 21. 66,1. 92,23. 96, 11. 101, 3
plures 36, 19. 44, 15. 142, 18. 182, 5. 196, 12. 214, 2. 254,5. 269,15. 300, 20. 301, 9. 320,2. 321, 4
pluribus 6, 14. 68, 4. 205, 15
plurima 155, 1
plurimi 133, 12
plurimis 133,3. 282,9. 324, 26
plurimos 44, 26. 122, 24
plurimùm 241, 7
pluris 47, 22
plus 22, 3. 30, 25. 42, 13. 56, 10. 59, 6,10. 70,15. 81,11. 105,4. 107,24. 111, 10. 137, 11. 188, 22. 202, 5. 206, 6. 207, 11, 15. 249,3. 253, 4. 299, 14. 304,9. 309,8. 312, 20
pocula 117, 12
poculis 184, 19
poculo 102, 20. 125, 15
poculum 293, 20
pœnæ 184, 31
pœnatem 289, 13
pœnam 108, 15. 126,7
pœnarum 45, 13
pœnas 15,3. 31,19. 81, 15,24. 94, 16. 113, 18. 148, 2. 153, 8. 171, 19. 219, 27. 248,1. 265, 4. 272, 15. 273, 9
Pœni 172, 19. 189,21. 192,18. 195,3. 228, 17
Pœnis 189, 6. 19[illegible] 193,7,9,21,24. 19. 228, 21. 22[illegible] 232,12. 257, 1
pœniteat 223, 3
pœnitentiâ 94, 11
pœnitentiæ 117, 1
pœnitentiam 15,21 24. 117, 12
pœnitere 97,19. 24 290, 21
pœniteret 214, 5
pœnituerat 129, 2
Pœnorum 169,13. [illegible] 2,14. 181,7. 18[illegible] 13. 189, 14. 19[illegible] 192, 1,3, 8, 11 193,8, 12. 227, 228, 15
Pœnas 189,16. 19[illegible] 211, 16. 221, 234,15. 243,4.[illegible] 3. 329, 6
Pæonia 74, 12
poëtam 45, 19
poëtis 73, 16
polliceatur 107, 4
pollicente 291, 7
pollicentes 63, 9
pollicentur 45, 22
pollicetur 55,16. 5[illegible] 84,16. 88,12. 1[illegible] 19. 105, 15. 10[illegible] 28. 141, 20. 16[illegible] 229, 18
polliciti 61, 18
pollicitus 9, 24. 76, eſt 96, 15
Polluce 178, 6
Pollucis 308, 6
Polybitæ 42, 10
Polydamas 124, 19
Polyperchon 124, 138, 1
Polyperchonta 102, 135, 15. 137, 143, 1
Polyperchonte 145,
Polyperchonti 143,
Pompæ 142, 23
Pompeianarum 309,
Pompeianis 310, 1
Pompeii 308, 9
Pompeio 309, 17. 3[illegible] 18, 20
Pompeium 309, 322, 18

Pompeius 298, 10. Trogus 281, 13
ponat 88, 13
ponatur 88, 11
pondere 97, 6. 104, 14. 207, 11. 264, 11
ponderis 104, 23. 293, 13
pondo 250, 13. *bis.*
pondus 129, 8. 209, 11. 322, 14
oonè, *præp.* 75, 23
onendam 88, 9
onere 252, 2
oni 75, 13
onit 10, 13
ons 108, 2
onte 25, 19
ontem 37, 12
onti 24, 16. 113, 16. 154, 6
ontibus 33, 11
Pontica 286, 13
Pontici 132, 10
Ponticis 252, 21
Pontico 274, 7
Ponticum 20, 19. 297, 5
ontis 37, 3
Ponto 21, 6. 251, 6
Pontum 5, 2. 154, 11. 276, 21. 286, 27
onunt 177, 17
Popilium 260, 4
Popilius 260, 1, 5, 6
opinis 185, 6
opoſcit 223, 24
opulabantur 258, 1
opulantur 47, 15
opulares 159, 1. 287, 17
opularetur 205, 14
opulari, *nomen*, 155, 27
opularibus 216, 12
opularis 4, 3
opularium 75, 16. 182, 9. 222, 10. 314, 8
opulatione 47, 24. 59, 18. 100, 5. 205, 4
opulationem 154, 26
opulationis 47, 17
opulatur 59, 4. 154, 21. 229, 12
opuli 15, 10. 22, 20. 26, 10. 42, 8. 57, 11. 63, 27. 96, 10. 119, 17. 153, 16. 155, 10. 156, 4. 175, 11. 184, 31. 193, 16. 222, 18, 20. 226, 7
populis 5, 3. 74, 6. 116, 12. 172, 15. 266, 13
populo 10, 1. 16, 12. 17, 17. 29, 12. 30, 2. 42, 4. 43, 1. 48, 1. 57, 2, 6. 69, 4. 73, 19. 78, 19. 92, 7. 94, 1.
populorum 23, 6. 27, 4. 95, 7. 98, 6. 216, 16. 283, 4. 300, 11
populus 4, 9. 5, 8. 85, 6, 17. 102, 26. 116, 5
populum 6, 6. 42, 18. 52, 10. 63, 34. 75, 4
populus 4, 4. 74, 4. 167, 7. 169, 11. 223, 5. 251, 2. 273, 1. 274, 9. 275, 6. 280, 1. 286, 2. 287, 21. 288, 14. ſub coronâ venditur 259, 5
porrecta 21, 5. 109, 25
porrexit 126, 21
porrigere 196, 15. 320, 9
porrigit 320, 10
porrigitur 306, 23
porrò 20, 17. 31, 24. 45, 17. 49, 18. 68, 23
portâ 101, 16
portabat 252, 17
portæ 204, 29. 321, 7
portam 202, 32. 214, 7. 237, 17
portantes 7, 13
portarum 71, 22
portas 86, 12. 99, 1. 210, 1. 221, 11. 321, 15
portendebat 127, 24. 157, 8
portendere 191, 22. 298, 7
portendi 8, 9. 101, 19. 199, 18. 255, 7
portendi 191, 18
portentum 157, 6
porticibus 184, 18. 322, 4
portio 74, 8. 106, 10. 203, 13, 14. 205, 9. 207, 29. 269, 2. 326, 2
portione 85, 3
portionem 56, 20. 64, 4. 75, 5. 87, 21. 88, 21. 124, 13. 220, 15
portionibus 182, 5
portu 162, 11
portum 29, 25. 173, 20
portus *ſing.* 198, 14
Porus 119, 21. 120, 4.
poſcebat 239, 4
poſcentem 283, 1
poſcenti 105, 21. 291, 10
poſcentibus 67, 19
poſcere 169, 16
poſcerent 305, 9
poſceret 125, 17
poſcit 71, 13
poſita, *neut.* 201, 11. *fœm.* 325, 4. eſt 101, 9
poſitæ ſint 190, 19, 26
poſitam 35, 19. eſſe 180, 20
poſitis 123, 2. 131, 3. 136, 25. 139, 29. 326, 1
poſitò 75, 23. 122, 15. 131, 19
poſitum 101, 12, 26, eſt 205, 23
poſſe 7, 14. 15, 16. 21, 1. 32, 2. 36, 8. 39, 17. 45, 3. 47, 26. 96, 11. 105, 20. 107, 2. 115, 5
poſſedêrunt 113, 5
poſſediſſet 296, 12
poſſedit 20, 8. 28, 4
poſſent 19, 13, 18. 45, 10. 46, 3. 47, 19. 61, 9, 12
poſſes 144, 22
poſſeſſa fuit 87, 1
poſſeſſi, *plur.* 302, 12
poſſeſſio 20, 9. 45, 7. 87, 3
poſſeſſione 5, 5. 174, 12. 201, 25. 227, 7. 258, 11
poſſeſſionem 105, 22. 119, 2
poſſeſſiones 245, 7
poſſeſſionis 103, 11. 135, 3. 282, 19
poſſeſſum 286, 22
poſſeſſuri 100, 6
poſſeſſuros 113, 1
poſſet 13, 4. 36, 4. 37, 9. 62, 10. 64, 7. 79, 6. 81, 5. 102, 5. 144, 24. 146, 19. 147, 15
poſſideat 287, 4. 300, 8
poſſidebat 150, 6
poſſident 175, 12. 231, 21
poſſidentes 175, 8
poſſidere 282, 9
poſſint 122, 4. 141, 10. 183, 29
poſſit 39, 11. 56, 25. 191, 1, 15. 228, 10. 186, 25. 303, 17
poſſunt 90, 3, 4. 301, 3
poſterâ 9, 28. 13, 8. 16, 22. 107, 6. 109, 2. 139, 29. 149, 2. 164, 14. 237, 22
poſteram 107, 2
poſteri 7, 2
poſteris 121, 10. 133, 5. 149, 10. 168, 9
poſteritatem 22, 32
poſtero 10, 2
poſterorum 75, 13. 186, 9
poſterum 41, 17. 131, 26. 197, 1
poſthac 82, 16. 171, 1
poſtponendum 234, 7
poſtquam 25, 9. 117, 7. 131, 26. 202, 17. 214, 20
poſtrema, *neut.* 74, 10
poſtremas 45, 1. 109, 11
poſtremis 236, 7
poſtremo 17, 26. 95, 4. 224, 4. 299, 8
poſtremo, *adject.* 174, 21. 322, 16
poſtremum 5, 8. *ſupra legitur cum* d.
poſtremum 141, 23. 210, 240, 24. 293, 25

poſtremus 7, 5. 33, 7. 158, 15
poſtulabat 76, 10
poſtulantibus 67, 5. 145, 5. 214, 3, 15
poſtularentur 89, 23
poſtulat 68, 3. 312, 8
poſtulatis, *ablat. ſubſt.* 312, 9
poſtulaverant 113, 3
poſtulaverat 94, 10
poſtulet 298, 13
poſtumus 42, 12
poſuêrunt 259, 2
poſuiſſe 58, 21. 84, 10
poſuiſſent 115, 8
potare 185, 5
potens 12, 9
potentem 169, 9
potentes 257, 3
potenti 104, 22
potentia 125, 20
potentiæ 69, 6. 155, 19, 29. 188, 9, 11
potentiam 39, 20. 57, 8, 81, 18. 127, 12. 130, 25
potentior 98, 23
potentiorem 43, 3
potentiores 133, 13
potentiſſimi 42, 8. 89, 23
potentiſſimos 188, 14
potentiſſimus 181, 6
potentium 43, 14
poterant 25, 11. 191, 13. 201, 11. 276, 8
poterat 35, 12. 62, 25. 79, 1. 91, 16. 140, 23. 185, 9. 189, 26. 202, 2. 220, 9. 232, 1. 290, 9
poteſt 108, 18. 151, 9. 182, 13. 231, 17
poteſtate 98, 11. 102, 17. 109, 7. 139, 22. 272, 3. 300, 17
poteſtatem 13, 1. 18, 1. 25, 19. 42, 25. 43, 2. 86, 12. 104, 15. 106, 6. 139, 7. 149, 20. 190, 5. 214, 5. 273, 11. 304, 21. 309, 8
potione 125, 15
potioni 126, 15
potior 66, 9
potirentur 80, 9. 154, 15
potiretur 41, 9. 275, 3. 316, 3
potiſſimùm 8, 14. 34, 16. 84, 12. 106, 20. 156, 1. 166, 6. 279, 1. 294, 18. 304, 8
potiſſimum 101, 7
potita 6, 20. 256, 9. eſt 24, 26. 92, 10
potiti 69, 16. 165, 17. ſunt 316, 9
potitur 65, 3
potitus 119, 19. 142, 21. 167, 5. eſt 119, 14. 275, 6. 298, 3
potiundæ 101, 10
potiùs 47, 15. 48, 11. 63, 15. 84, 15. 124, 16. 172, 20. 210, 2. 227, 8. 273, 14. 283, 11. 304, 10
potu 122, 24
potuerat 119, 12. 277, 18
potuerit 21, 1. 126, 11. 174, 15. 276, 7. 287, 1
potuerunt 16, 11. 25, 13. 65, 6. 71, 21. 147, 6. 219, 13. 329, 8
potuiſſe 33, 2. 221, 14. 247, 16. 299, 16
potuiſſet 8, 18. 42, 11. 50, 2. 92, 15. 312, 21
potuiſti 171, 5
potuit 72, 6, 9. 94, 1
potum 1, 6, 14
potus 106, 8
præ ſe ferentes 179, 27
præbentem 8, 23
præbere 56, 31. 185, 8
præberent 29, 24
præberentur 188, 7
præberet 56, 19
præberi 312, 15
præbet 200, 20
præbitione 290, 20
præbitum 284, 1
præbituram 239, 9, 13
præbuerit 284, 13
præbuiſſe 221, 17
præbuit 168, 9. 242, 7. 317, 4
præcedere 142, 19
præceperant 169, 27
præceperat 133, 17
præcepit 43, 8. 104, 5. 142, 30
præceps 120, 3
præcepta, *ſubſt.* 75, 10. 148, 1
præceptis, *ſubſt.* 22, 5. 28, 9. 45, 5. 156, 26
præcepto, *ſubſt.* 43, 18. 284, 10
præceptum 36, 16. 207, 2
præceptum erat 25, 9
præciderat 15, 17
præcidêrunt 295, 8
præcidi 17, 13
præcipiat 169, 20
præcipientis 216, 15
præcipit 123, 8. 237, 9
præcipitant 135, 4
præcipitatus 219, 27. 247, 9
præcipitem 162, 7
præcipitia 206, 4
præcipitur 28, 8
præcipua 301, 18. 324, 4, 17. 326, 10
præcipuè 154, 15
præclara, *femin.* 6, 14. *ablat.* 127, 7
præconem 71, 12
præcones 83, 2
præda 23, 25. 58, 7. 60, 16. 65, 2. 83, 9. 86, 6. 88, 24. 145, 6
prædæ 22, 24. 46, 14. 59, 4. 64, 4. 79, 8
prædam 29, 25. 47, 15. 51, 21. 99, 25. 101, 11. 108, 11. 123, 16
prædandi 87, 11
prædari 196, 11
prædarum 70, 18
prædas 192, 4
prædatum 190, 16
prædicabant 23, 22
prædicante 245, 5
prædicantibus 19, 10
prædicare 12, 15
prædicaverat 105, 14
prædiceretur 214, 27
prædicta 125, 9
prædictis 293, 21. 321, 7
præditus 127, 13. 303, 6
prædixerant 375, 17
prædixerat 48, 1. 11[2], 12
prædixit 125, 6
prædonem 197, 14
prædones 201, 16. 21[9], 11
prædonibus 218, 29
prædonum 303, 3
præerant 158, 5
præeſſe 124, 20
præfatus 75, 13. 99, 1[…] 100, 6. 224, 7. 24[…]2. eſt 139, 6
præfecerat 99, 11
præfecit 94, 13
præfecti 67, 18. 11[…]9. 132, 14. 23[…]6. 292, 15
præfectis 101, 3. 10[…]14. 133, 4
præfecto 123, 6
præfectorum 279, 1[…]
præfectos 66, 6. 71, 123, 9. 126, 149, 15. 150, 1[…]
præfectum 55, 15. […]13. 303, 3
præfecturas 133, 331, 23
præfectus 7, 7. 8, 41, 3. 64, 10. 11[…]15. 115, 16
præferebatur 156, 2[…]
præferens 205, 21
præferentes 127, […] 265, 1
præferre 129, 3
præficere 66, 21
præficitur 58, 28. […] 27. 132, 13
præfregeris 72, 17
præfrigidam 102, 1[…]
præfuerat 53, 17
præfulgentem 140, […]
prægnantem 127, […]
prægreſſa 202, 26
prægustare 126, 13
prægustatæ 126, 1[…]
prælata 38, 15
prælatam 91, 19
prælia 17, 26. 52, 58, 2. 93, 5. 1[…]19. 109, 5
præliandum 25, 6

præliantibus 34, 9
præliantur 63, 11
præliari 300, 23
præliator 150, 4
præliatum fuit 172, 17
præliatur 122, 6
præliatus eſt 122, 15
prælii 11, 12. 21, 5. 31, 10. 35, 6. 64, 21. 189, 18. 295, 10
præliis 45, 19. 52, 22. 58, 6. 107, 21. 114, 3. 138, 3
prælio 10, 22. 26, 1. 28,13. 31,5,17. 33, 7. 34, 20,23. 35,5. 36, 18. 38, 6. 46, 11. 48,4,11. 53,7. 55, 10
præliorum 48, 6
prælium 10, 19, 21. 13, 12. 24, 22. 30, 23. 36, 10, 15, 38, 1, 10. 46, 1, 6, 20. 47, 16. 63, 3. 69, 11. 81, 22. 88, 15, 22. 103, 12. 107, 6, 13, 26
præmia 22, 22. 115, 10. 123,16. 139,18. 141, 4. 145, 7. 146, 6. 274, 7. 298, 13. 315, 4
præmii 135, 1. 139, 20. 286, 16
præmiis 38, 13, 17. 141, 14. 239, 1
præmio 68, 20. 219, 12
præmiſſis 88, 7
præmiſſos 105, 16
præmium 12, 21. 22, 29. 24, 11. 39, 25. 191, 10, 16. 218, 15. 235, 5. 283, 12. 289, 6
præmonebat 315, 2
præmonente 35, 13
præmonito 126, 11
præmonitus 9, 28
prænuntia 199, 11
prænuntiâſſet 181, 8
prænuntietur 8, 9
præoptabant 107, 28
præoptantibus 154, 8
præoptarent 84, 2
præparata, *neut.* 168, 5. erat 237, 18
præparatos 92, 1
præpetes 127, 20
præponantur 243, 15
præponerent 67, 7
præponit 204, 27
præponitur 124, 19. 131, 21. 132, 7. 205, 6
præponunt 135, 15
præpoſitus 7, 7. 111, 6. 101, 7
præpoſuit 10,25, 11,3. 32, 11. 59, 1
prærupta 300, 7
præruptis 303, 17
præſagientibus 255, 6
præſens 9, 17
præſenſiſſent 71, 22
præſenſiſſet 137, 15. 152, 1
præſente 127,29. 133, 10. 202, 6
præſentem 190,7. 191, 23
præſenti 41, 14. 98, 9. 128, 5. 139, 24. 222, 7
præſentia, *ablat.* 72, 7. *nomin.* 98, 5
præſentiam 207, 28
præſentibus 234, 9. 241, 15
præſentiens 209, 25
præſentiente 135, 11
praeſentis 109,10. 190, 4
praeſentium 10, 5. *bis.* 90, 7. 129, 30. 185, 18. 241, 3
praeſertim 192, 12
praeſidia 34,2. 69,8. 97, 10. 140,15. 188,3. 206,4. 211, 6. 252, 14. 278, 11
praeſidii 30, 25
praeſidiis 238, 10
praeſidio 94,5. 144,12. 163,10. 165,4. 290, 7. 320, 27
praeſidium 35, 17. 71, 9. 154, 17
praeſtabat 57, 22
praeſtare 20, 8. 326, 14
praeſtarent 88, 16. 89, 1. 166, 16
praeſtaret 92, 24
praeſtaturum 107, 1
praeſtat 68, 2
praeſtiterant 12, 11
praeſtiterit 210, 8
praeſtitiſſe 222, 3
praeſtitit 77, 11. 288, 30. 293,27. 321,28
praeſto 10, 1
praeſumebant 67, 19
praeſumptio 99, 23
praeſumptionem 44, 6
praetendentes 201, 8
praetendit 230, 4
praeter 6, 17. 17, 5. 23, 16. 23, 28. 60, 19. 82, 30. 96, 16. 104, 18
praeter caſtra 170, 21
praetereà 39, 27. 299, 16
praetereuntem 79, 20
praeteriti 306, 18
praeteritae 305, 13
praeteritis, *abl.* 304, 8
praeteritorum 185, 17
praetermittat 313,8
praetermitteret 83, 12
praeterquam 26, 8
praetexi 151, 9
praetextu 228, 14
Praetor 187, 24. 188, 12. 229, 11
Praetorem 229,5. 238, 14
Praetorium 34, 15
praevenit 189,15. 252, 27
praeventus 184,26. fuiſſet 249, 18
precantis 118, 4
precari 109, 18
precario 320, 27
precatus 100,2. 123, 1
preces 98, 24. 118, 7. 142, 11. 170, 15. 259, 14
precibus 8, 21, 24. 52, 12. 58, 24. 91, 24, 27. 97, 24. 118, 4. 121, 8
premebat 149, 19
premerent 19, 16
premerentur 183, 25
premeretur 87, 14, 152, 17. 214, 24. 292, 13
premi 283, 2
pretia 88, 1. 156, 1
pretio 37, 27. 66, 15. 79, 6. 282, 13. 312, 14
pretioſiſſima 214, 7
pretioſiſſimis 35, 24
pretium 94,14. 98,25. 106, 8. 291, 7
Priami 160, 7
Priapatius 304, 1
pridem 51, 24. 61, 7. 117, 14. 293, 8
pridie 16, 20. 102, 16. 209, 26. 255, 5
prima, *fem.* 20,9. 31,6. 52, 1. 96, 19. 100, 21. 101, 20. 152, 1. 175, 5
primæ 19,14. 207,19. 328, 14
primam 72, 16
primi, *plur.* 26, 11. 69, 8. 97, 18, 19. 195, 13. 272, 5. 291, 9. 313, 8. 328, 5
primis 6, 7. 91, 7. 169, 5. 195, 9. 196, 7
primò 7, 17. 22, 18
primo 15, 13. 16, 15. 187, 15. 193, 24. 243, 10. 264, 6. 265, 3. 280, 10. 302, 13
primordii 20, 8
primordiis 241, 14
primores 183, 12
primoribus 213, 2
primos 36, 14. 43, 9
princeps 26, 24. 184, 14. 214, 11
principatu 247, 5
principe 214, 2
principem 24, 15. 84, 7. 237, 24
principes 36, 4. 38, 15. 42, 19. 51, 7. 56, 11
principia 5, 10. 104, 15. 187, 4
principibus 118, 14. 130, 14. 167, 13. 169, 14
principio 4, 1. 17, 7. 20, 7. 34, 20. 50, 19. 55, 24. 62, 3. 71, 19. 78, 25

Principium 19, 2. 33, 18
principum 4,5. 16, 10. 17, 1. 24, 3. 30,2. 41, 13. 42, 19. 94, 21. 133, 12. 143, 22
prior 20,16. 59,10. 64, 2. 221, 2. 241, 9. 252,9. 296, 12
priore 59, 11. 75, 29. 152,23. 170, 18
priorem 152,4. 156,30. 241,7. 306, 10
priores 61, 5. 68, 20. 132, 14. 177, 12. 251,9
priori 163, 14. 215, 15
prioris 11, 12. 53,14. 59, 2. 63, 24. 142, 28. 144, 17. 180, 13
priorum 98, 9
priſcâ 58, 4
priſtinâ 155, 23
priſtinæ 89, 3. 95, 1. 144,12. 233,1. 267, 1
priſtinum 12,10. 70,4. 194, 10
priſtinarum 264, 3
priſtinis 17, 6
priſtinos 124, 6
priſtinum 277, 14
privarentur 81, 6
privaret 201, 25
privata, *abl.* 53,6. 98, 19. *neut.* 173, 20. 281,9. 301, 13. beneficia à rebus publicis ſecreta eſſe dixit, *Scipio Africanus* 243, 14
privatæ, *gen.* 32, 4. 82, 14. 170, 24. 313, 10. *plur.* 173, 19
privatam 223,19. 260, 5. 288, 33
privatas 240, 9
privati 47, 24. 146, 23
privatis 60,27. 62, 25. 82, 22
privato 31, 26. 32, 5. 185,3. 214,14. 243, 16
privatos 78, 14
privatum 32,2. 120, 2. 146,3. 147,10. 320, 13
privatus 79, 17. 153, 17. 262, 6
privigna 144, 4
privigni 28, 1
privigno 267, 3. 307, 10
privignum 31,22. 85, 24
priùs 20, 17. 35, 2. 92,9. 115,23. 135, 8
proavo 283, 13
probare 241, 3. 304, 32
probaretur 92, 14
probata fuerat 248, 13
probationem 249, 9
probationis 213, 3
probatis, *part.* 127, 5
probato, *abl.* 25,9. 35, 21. 36,27. 131,16. 184, 4. 244, 24
probatur 326, 13
probatus foret 182, 10
procacia ingenia 301, 19
procacitate 149, 20
procedere 319, 11
procedit 58,8. 104,25. 139, 29. 144, 17. 174, 1
procedunt 29, 25. 69, 23
procellâ 53, 15
procellæ, *gen.* 283, 4
procellam 228, 3
proceribus 129, 15
procerum 131,4. 255, 14
proceſſiſſent 166, 9. 178,17. 320, 7
proceſſiſſet 13, 7. 94, 26. 222, 14
proclamante 203, 1
proclamantes 194, 14
proconſulum 286, 25
procreat 166, 1
procreatione 93, 18
procreatos 244, 9
procreatur 315, 5
procreatus erat 216, 7. ſit 32, 5
procudendo 272, 20
procul 49, 17. 50, 14, 99, 13. 207, 11
proculcarent 289, 25
proculcari 327, 2
procurrentibus 300, 24
procurrere 93, 2
procurrerit 212, 7
procurrunt 207, 20
prodenda 118, 8
prodendas 184, 9
prodere 57, 12. 137, 14
proderet 32, 23. 174, 20
proderetur 39, 29, 146, 15. 224, 10. 327, 24
prodiderat 116, 7
prodidere 308,18. 325, 12
prodidêrunt 40 7
prodidiſſe 45, 5
prodidiſſet 77, 25
prodidit 321, 9
prodierint 282, 18
prodigia 127, 18
prodigio 149, 25. 233, 16
prodigiorum ſagaciſſimus, 269, 6
prodigium 191,21. 298, 7
prodire 123, 3. 271, 13
prodit 18, 1. 41, 14
proditâ 155, 13. 188, 21. 248, 7
proditionem 105, 7. 184, 13. 213, 13. 249, 7
proditionis 39,25. 40,1, 3. 47,26. 63,6. 69, 15. 181, 9
prodito, *abl.* 142, 20. 163,9. 293, 18
proditor 194, 20
proditore 137, 15
proditorem 189,4. 240, 15
proditum ſit 33, 1
proditum, *maſc.* 184, 27. *neut.* 196, 14
proditur 262, 2. 326, 16. 328, 1
proditures 84, 27
proditus 253, 8
producto 97, 8
producunt 107, 6
produxiſſet 233, 20
profecta, *abl.* 197, 20 *nom. fem.* 319, 4
profecti 99, 7. 178, 7, 11. 180, 7. ſunt 57, 13
profectionem 111, 13. 192,17. 199,8. 210, 24
profectionis 197, 27. 214, 6.
profectis 135, 13. 244, 10
profectò 20, 14. 22, 1. 127, 15
profectos 176,8. 244,9.
profectum 59, 3. 62,8. 238, 1
profecturæ, *plur.* 214. 8
profecturos 191, 21
profectus 24,2. 30, 17. 87,8. 101,5. 143, 8. 179, 13. 276, 23. eſt 55, 7. 87, 11. 139, 11. fuerat 112, 6
proferenda 39, 11
proferre 4, 6
proferrentur 175, 5
profeſſi ſint 56, 30
profeſſione 64, 16
profeſſum 83, 24
profeſſus 159, 6. 185, 11. 190, 2. 228, 23. eſt 240, 24
proficeret 123, 28
proficiſcebantur 83, 4
proficiſcendi 214, 5
proficiſcens 99, 9
proficiſcente 68, 10
proficiſcentes 197, 28
proficiſcenti 144, 2
proficiſcerentur 191, 20
proficiſceretur 34, 5. 168,24. 209,4. 305, 11
proficiſci 43, 23. 136, 18
proficiſcitur 10,12. 17, 17. 39,9. 43,24. 59, 15
proficiſcuntur 44, 24. 71,20. 215, 7
proficit 22, 7
profiteri 85, 15
profitetur 227, 5
profligatis, *part.* 193, 18. 198, 15

pro-

profligato, *abl.* 150, 10
profligatum, *adj.* 243,9. ſit 18, 2
profluentem 149, 23
profuere 118, 6
profugerant 156, 6
profugerat 252, 8
profugerit 295, 1
profugiebant 137, 14
profugiſſe 186, 2. 292, 1
profugiſſet 106, 5
profugit 38, 3. 56, 14. 137, 17. 194, 12. 223,9. 312, 5
profugo 219, 18
profugorum 99, 1
profundum camporum 300, 6
profundo *mari*, 20, 14
profundo 233, 14
profundum foramen 206, 12
profundum 271, 15
progredi 43, 7. 244, 20
progreditur 7,18.30,1. 190, 16
progreſſi, *plur.* 63, 34
progreſſus, *part.* 7, 13. 117, 14
prohibebantur 62, 18. 172, 19
prohibebat 317, 12
prohibendum 229, 6
prohibent 25, 4
prohibente 124,1.205, 17
prohibentibus 300, 5
prohibere 13,4. 217, 3
prohiberetur 325, 20
prohiberi 143, 18
prohibita, *neut.* 29
prohibiti, *plur.* 206, *ult.*
prohibitis 170, 19
prohibitum, *maſc.* 119, 18. 142, 29
prohibitus eſt 67, 21
prohibuerant 245, 1
prohibuêre 22, 27
prohibuiſſet 64, 14
prohibuit 224, 7
projecta, *fem.* 277, 3
projecti, *plur.* 302, 3
projectis 102, 11
projecto 222, 29
projici 327, 2
projicit 102, 12
proinde 10,15. 197, 3. 155, 25. 207, 25. 243,15. 302, 2
prolatam 141, 25
prolato 75, 22. 160,6. 293, 24
prolatum 74, 7
prolatus eſſet 126, 20
promiſcuos 44, 14
promiſerat 45, 6. 94, 12
promiſsâ 159, 3
promiſſa, *ſubſt.* 229, 15
promiſſio 84, 26
promiſſis *longis*, 52, 8
promiſſis, *ſubſt.* 136,24. 141, 17. 229, 7. 302, 4
promittebat 229, 18
promittebatur 199, 20
promittens 239, 4
promitterent 202, 19
promitteret 92, 24
promittit 123,15. 288, 32
promontoria 50, 17
promontoriis 50, 12
promontoriorum 50, 10
promontorium 49, 12
promoto 139, 10
promotum eſt 63, 22
prompti, *plur.* 195,12
promptior 93, 9
promptiores 302, 3
promptiſſimos 188, 19
promptiſſimus 187, 14
promptiùs 87, 22
promptius 227, 5
promptum 200,4. 228, 20
pronam 9, 22
pronepote 302, 12
pronior 294, 5
pronum 158, 6
pronunciantur 49, 15
pronus 198, 11
propalam 263, 8
prope 229,17. 289,10. 320, 12
propè 29,5. 61,10. 62, 4. 67, 14. 94, 26. 105, 14. 222, 19. 225,1. 241,19. 321, 25. 324, 11
propediem, *pro* brevì 129, 18. 189, 9
propemodum 213, 1
propenſior 151, 6
propinquis 207, 24
propioria 325, 3
propitiis 295, 2
proponatur 10, 4
proponentes 61, 3
proponi 34, 28
propoſitâ 156, 9
propoſiti 313, 16
propoſito, *ſubſt.* 17, 15. 73, 5
propoſitorum, *ſubſt.* 142, 4
propoſuerant 221, 18
propriâ 75, 30. 123, 16
propria 291, 8
proprietate 29, 4
proprietatem 321, 1
proprii 258, 4
propriis 42,7. 155, 26. 303, 19
proprio 48, 9. 79, 17.
propter litus 237, 16. murum 122, 10
propterea 27, 2. 34, 7. 75,25. 161, 3. 198, 18. 199, 15. 328, 9
propugnatores 82, 9
propulſando 364,5.320, 15
propulſant 257, 8
prorogatum eſt 236, 13
prorsùs 12,37.17,4.19, 6. 22, 4. 35,8. 47, 21. 290, 1
prorumpunt 201, 6
proſapiæ 144, 21
proſciſſa eſt 326, 7
proſcribi 34, 28
proſecutam 174, 21
proſecutum 106, 16
proſecutus eſt 110, 2
proſequendo 111, 1
proſequente 8,26. 142, 17
proſequuti ſunt 322, 12
proſiliunt 207, 28
proſiluit 100, 1
proſpera 52, 2
proſperæ, *gen.* 197, 17
proſperè 88,31.157,10. 291, 5. 306, 15
proſperos 178, 14
proſperum, *maſc.* 123, 1
proſpicienda 237, 11
proſpiciens 48,1. 86,7. 317, 2
proſternerent 191, 27
proſternit 68, 7
proſtituerent 183, 26
proſtratam 119, 15
proſtrato 15, 5
Protarchi 292, 1
protectis 279, 9
protecturam 202, 10
protegens 255, 15
provinciæ, *dat.* 132, 5. *plur.* 145, 6. 148, 19. *gen.* 296,18. 298, 16. 328,6,12. 329, 11
provinciam 82, 28. 132,3. 324,16. 328, 14
provinciarum 214, 1
provincias 130,14. 131, 29. 135, 24
provinciis 241, 18
proviſis 258, 15
provocant 47, 16
provocare 202, 9
provocat 170, 5
provocatam 96, 7
provocatorem 94, 25
provocatores 200, 5
provocatum 58, 12
provocatus 146,24. 262, 3
provocavit 179, 19
provocent 222, 7
provolutæ, *plur.* 104, 1
prout 213, 15. 289, 17
proxima, *nom. fem.* 5,7. 175,15. *abl.* 209,27. *acc.* 175, 6
proximam 11,15. 204, 35
proximas 286, 21
proximi 130, 15
proximis 5, 6. 85, 22. 108,1. 290,15. 321, 6
proximum 49,12. 109, 7. 165, 9. 178, 7
proximus 82,3. 115,22. 300, 11
prudentior 92, 31
Pruſiam 252, 7, 16
Pruſias 252,9,18. 261, 11. 262, 5

Ptolemæi 146, 1, 22. 158, 24. 159, 19. 202, 3
Ptolemæo 132,1. 135, 22. 145, 5, 16. 158, 20
Ptolemæum 148, 22. 204, 18. 136, 4. 212, 2
Ptolemæus 122, 24. 130,10. 136,4. 137, 10. 145, 11, 12. 146, 19
puberes 43, 8
pubertatis 91,7. 187, 6. 196, 5. 264, 14
publica, *abl.* 53, 6. 221, 25. *acc.* 281, 9
publicæ, *gen.* 82, 15. 166, 22. 170, 25
publicam 60, 25, 27. 174, 4. 223, 19. 239, 10
publicanorum 286, 25
publicaret 12, 16
publicas 240, 8
publicarum 40, 3
publicè 43, 4. 113, 14. 153, 17. 160, 15
publicis 62, 25. 82, 25. 184, 18. 243, 13
publico, *adj.* 82,8. 183, 29. 222, 12. *ſubſt.* 185, 5, 12. 231, 21
publicos 75, 15
publicum, *ſubſt.* 29,10. 30,1. 156,20. 222, 28. 272, 13. *adj.* 73, 18. 214, 15. 322, 14
pudebat 117, 18
pudet 142, 8
pudibundo 288, 7
pudibundum 119, 15
pudicitia 94, 14. *abl.* 168, 12
pudicitiæ 30,15. 184,5
pudicitiam 119, 14. 179,22. 180,1. 252, 5
pudore 53, 12. 85,28. 185,15. 223,5. 302, 3. 326, 18
pudoris 24,16. 156,14. 248, 16
puellæ, *gen.* 30, 9
puellam 317, 1
puer 6, 8. 8, 27. 9, 5. 127, 24. 130, 3, 17
pueri, *plur.* 59, 9. *gen.* 287, 13
puerilis 289, 14
pueris 115, 9. 137, 4. 152, 11. 226, 3. 317, 9
pueritia, *abl.* 98, 21. 127, 25. 226, 3. *nom.* 115, 12
pueritiæ 78,8. 124,23. 305, 12
pueritiam 97,20. 117, 20. 187, 4
puero 9, 9. 41, 8. 46, 2
puerorum 9, 7. 88, 16. 159, 3. 179, 21
pueros 43, 8. 60, 22. 137, 1. 185, 12
puerum 6, 3. 8,19,22, 25. 9, 1. 85, 25. 104, 11. 130, 1. 279, 19, 25
pugione 208, 5
pugna, *abl.* 33,17. 224, 1. 255, 8. *nom.* 49, 18. 58, 23
pugnæ 25, 5, 19. 36, 10, 11, 16. 64, 22. 72, 1
pugnam 13, 5. 30, 26. 33, 16. 35, 13. 47, 15, 18
pugnandi 10, 17. 258, 15
pugnando 45, 24. 247, 7
pugnant 300, 23
pugnantes 215, 8
pugnantibus 10, 12,16. 178, 25
pugnantium 207, 19
pugnare 34,19. 107,20. 108, 6. 179, 2
pugnaretur 63, 4
pugnâſſent 252, 1
pugnatum 173, 8. eſt 31, 3. 40, 6. 179, 3, 5. fuerat 69, 14
pugnaturus 68, 19
pugnavit 200,6. 304,1
pulcherrimis 82, 16
pulchra 101, 20
pulchrior 142, 24
pulchriora 61, 8
pulchritudine 187, 5
pulchritudinem 12, 14. 104, 10. 117, 14
pulchritudinis 12, 17. 87,24. 101,17. 114, 17. 136, 26. 207, 22. 216, 9. 231, 18. 279, 20
pulchritudo 129, 15. 200, 7. 269, 13
pulchrius 153, 18
pulmento 43, 10
pulſa 10, 17. 221, 2. 244, 17. fuerat 92, 8
pulſi 23, 2. 75, 22. 112, 19. 200, 2. 210, 11. fuerant 113, 12
pulſis 51, 14. 75, 6. 136, 21. 175, 1. 193, 25. 281, 6
pulſo 75, 4. 134, 17. 154, 2. 201, 19. 234, 8. 295, 19. 314, 6
pulſus 89, 21. 270, 6
pulſum 262, 5. 307, 12
pulſus 30, 17. 133, 23. 184, 10. 259, 11. 307, 7
pulverem 183, 3
pulveris 102, 11
pulvinaria 178, 10. 202, 14
Punici 221, 12. 232, 11
Punico 164,2. 169,15. 239, 16. 302, 12. 324, 25
Punicum 254, 2. 324, 28
pupilli, *gen.* 75, 21. 78, 18. 222, 26. 232, 7, 17. 236, 7, 9. *plur.* 115, 11
pupillo 224, 12. 261, 10. 267, 4. 283, 11
pupillorum 220, 5
pupillum 261, 5, 6
pupillus 160, 13
purgandam 239, 18
purificato 94, 24
purpura 170, 27. 171, 2, 8. 222, 29
purpuram 7, 9
purpureâ 156, 21
purpuream 114, 15
putabant 20, 1. 32, 26. 137, 20
putabat 158, 17
putant 50, 5. 88, 30
putare 88, 4
putare vitem 320, 20
putarent 88, 25. 104, 23. 107,20. 178,22
putares 31, 4. 100,14. 129, 13
putaret 310, 10
putat 6, 9. 183, 4
putaverant 284, 21
putent 141, 9
puteos 104, 20. 123, 7
putes 50, 16. 301, 6
putet 195, 1. 283, 6
Pydnam 144, 2, 6
Pygmalion 167, 8, 16. 168, 15
Pygmalione 167, 2
Pygmalioni 167, 3
Pyra 169, 25
Pyram 169, 26
Pyrenæi, *gen.* 324, 10, 13
Pyrenæis 323, 5
Pyrenæum coit 324, 12
Pyrrhi 199, 8. 211, 14. 213, 10. 215, 18. 220, 1, 3. 222, 12
Pyrrhidæ 160, 3
Pyrrho 154, 2. 160, 18. 163, 9. 164, 8, 9, 16. 165, 1. 200, 6. 201, 21. 213, 1, 14. 282, 4
Pyrrhum 153, 19. 161, 3. 163, 10. 164, 3. 211, 10. 212, 8
Pyrrhus 153, 1. 159, 10, 19. 160, 1, 3. 164, 6. 198, 1. 210, 18, 27. 211, 7. 212, 10. 232, 14
Pythagoras 179,9. 180, 7

Q.

Quadraginta 6, 19. 103, 15. 108,12. 275, 10

qua-

quadrata 324, 21
quadrigarum 127, 23
quadrigis 207, 10
quadringenti 300, 22
quadringentis 57, 11. 102, 23. 106, 13
quaerant 223, 4
quaeratur 107, 25
quaerebant 5,4.146,10
quaerebat 39, 12
quaerenda 194, 4
quaerendas 203, 12
quaerendi 166,29.180, 24
quaerendo 105, 5
quaerentem 17, 14
quaerentes 64,19. 130, 26
quaerenti 30, 12
quaerentibus 101, 23. 107, 8. 232, 11. 237, 8
quaerere 74, 12, 16. 92,26. 166,11.102, 18. 296, 19. 327, 20
quaererent 39, 20
quaereret 106,27.279, 9
quaereretur 139, 16. 161, 5
quaeri 114,21. 283, 9
quaerit 15,14. 135,12
quaerunt 33, 18. 126, 31. 127, 7. 168, 6. 178, 23. 324, 21
quaeſierant 15, 11. 82, 13
quaeſierat 149,22.198, 20
quaeſiſſe 82, 26
quaeſiſſent 144, 15
quaeſiſſet 105, 4
quaeſitâ 23, 14. 301, 12
quaeſitæ, *gen.* 5, 5
quaeſitas 68, 27
quaeſitis 19, 14
quaeſito 247, 18. 303, 21
quaeſitum 17,3.68,25. 250,11.284,5.318, 9. fuerat 48, 3
quaeſitura, *ſing.* 114,8
quaeſituras 22,31.168, 11
quaeſiturum 159, 7. 210, 22
quaeſivêre 22, 9
quaeſivit 72, 25. 73, 9. 219, 8
quaeſtibus 141, 18
quaeſtioni 32, 24
quaeſtionibus 115, 23
quaeſtore 309, 14
quaeſtu 92, 20
quaeſtum 57,22. 168, 12
quales 142, 12
qualis 164, 17
qualitas 6, 4
qualitercunque 34, 6
quamobrem 91, 25. 93, 4. 98, 6. 109, 16. 149,4. 152,13. 206,7. 241,10.301, 10
quamque 20, 14
quamvis 53, 9
quandam 115, 3
quandiu 147, 5. 169, 28
quando 206, 7. 326, 6
quandóque 78,12. 320, 25. 321, 2
quanquam 17, 5. 19,9. 21,17. 151, 8. 174, 16. 197, 14. 210, 8. 264, 5. 295, 20. 299, 13
quanta, *fem.* 81,5.201, 13. 244, 10
quantæ, *plur.* 86, 7. 152, 23
quantas 102, 28. 232, 14
quantis 126, 29
quantò 11, 13. 20, 4, 16. 32, 26. 42, 13. 69, 2. 160, 16. 227, 5. 234, 3. 247, 1. 254, 2. 282, 17. 298, 4
quanto aſperius 20, 4. charior 234,3. doctior 160, 16. longiori ac, &c. 282,17. majus 69, 2. minoris 11, 13. occultior 32, 26. plus 42, 13. prior 20, 16. promptius 265, 5. ſerior 247, 1
quantos 102, 26
quantùm 39, 3. 44, 9. 50, 21. 62, 4. 81, 25. 89, 10. 117, 21, *bis.* 22. 126, 28. 166, 15. 180, 2. 188, 9
quantum 189, 9. 232, 13. 266,4. 280, 20
quantus 301, 1
quare 156, 32. 182, 8. 196, 23
quartâ 33, 20. 102, 22
quartam 275, 20
quarto, *abl.* 126, 16
quarum 6, 8. 32, 5. 44,22.64,10. 77,1. 82,20. 114,26.125, 20. 143, 9. 168, 3. 180,25. 198,4.207, 10. 214, 26. 286,8. 299, 10. 308, 16. 310, 8
quarumdam 62, 23. 184, 8. 327, 6
quaſcunque 228, 4
quaſdam 88, 23. 184, 8. 233, 16
quaſi verò 63, 31
quatenùs 123, 2, 26. 302, 4
quater 142, 2
quatridui teneri religione 30, 21
quatriduo 118, 3
quatuor 33, 15. 35, 6. 100,8. 108,11.137, 1. 158, 9. 159, 18. 172, 13. 207, 8. 223,23. 276, 1
quatuordecim 146, 13. 218, 16. 224, 13. 225, 4
queant 58, 21
queis, *pro,* quibus, *dat.* 96, 11
quemadmodum 90, 2. 107, 22. 142, 6
quemlibet 292, 4
quemquam 16, 1. 43,6 139, 23. 311, 6
quendam 15, 1. 55,13. 263, 8. 292, 1, 305, 12. 312, 2
querela 9, 7
querelæ flebiles 173, 25
querelam 60, 27. 91, 13
querelarum 156, 6. 243, 13
querelas 189, 2. 257,9
querelis 44,7. 189, 10. 196, 12
querens 226, 13
querentem 91,30. 153, 6
querentes 232, 19
queritur 17, 17. 30,3. 68, 1. 171, 15
queſtibus 60, 25
queſtum 248, 9
quibuſcum 183, 11
quibuſcumque 182, 11
quibuſdam, *abl.* 49, 5. 167, 11. 238, 6. 275, 3. 276, 12, 22. 282, 23. *dat.* 135. 18. 308, 5
quibúſque 79, 2, 18
quicquam 71, 16. 106, 26. 183,13. 218,4. 195,3. 303,17.312, 10
quicquid 98, 13
quicunque 25, 13
quid 7, 13. 12, 5. 17, 20. 29, 1. 36, 23. 39, 18. 43, 22. 95. 12. 105, 17. 139, 25. 142, 23. 144, 9, 23. 156, 8. 198, 10. 202, 8. 258,7. 263, 10. 286, 25. 288,22.quid ſit 35,2
quid ? 171, 7, 8. 176, 4, *bis.* 6, 7. *ter.* 283, 14
quid ſalvum eſſet ſi furari liceret ? 21, 14
quidam 8, 27. 94, 29. 125, 6. 192, 16. 320, 26
quidem 4, 10. 12, 23. 31, 25. 47, 23. 55, 16. 58, 8. 64, 5. 70, 6. 78, 17. 85, 8. 88, 1
quidnam 194, 1
quies 37, 19
quieſcere 141, 18. 181, 20
quietæ 171, 4
quietam 252, 12
quietem 14, 10. 122, 24. 127, 13. 148, 27

quieti 227, 13
quietior 294, 3
quietis, *gen.* 231, 9. 237, 4
quietos 79, 19. 283, 8
quieturam 239, 8
quieturos 56, 29
quievêre 46, 15. 51, 11. 178, 2
quieverint 283, 8
quievit 168, 17
quin 35, 4. 48, 6. 72, 9. 282, 6. 284, 1. 285, 2. quin verò 281, 17
quindecim 22, 29. 71, 23. 90, 16. 158, 15. 162, 11. 178, 19
quingenta 102, 9
quingenti 100, 8. 201, 13
quingentis 66, 20
quingentorum 44, 15
quingentos 22, 33. 63, 1
quinquaginta 48, 7. 93, 22. 94, 2. 129, 10
quinque 56, 5. 141, 7. 159, 17. 188, 14. 207, 7
quinquennii 232, 1. 381, 9
quinquennium 32, 17. 127, 25
quinquiremem 212, 5
quinquies 250, 14
quinto 108, 8. 214, 19. 304, 20. lapide 192, 5
quinto decimo 47, 14
quique 89, 23
quis 29, 6. 55, 18. 101, 8, 12. 129, 20. 171, 11. 181, 10. 184, 2. 241, 10, 12, 13. 243, 3. 280, 9. 316, 11. ſi quis manium ſenſus eſt 152, 14
quiſpiam 286, 9
quiſquam 142, 1. 184, 33. 211, 10. 231, 24. 313, 10
quiſque 61, 2. 135, 3. 219, 6. 226, 4. 257, 3. 300, 20
quivis 253, 6. 325, 9
quo 6, 17. 44, 27. 50, 16. 56, 1. 67, 19. 74, 16. 164, 4. 169, 23. 170, 21. 172, 18. 190, 15. 251, 12. 270, 2. 295, 1. 309, 5. 322, 10
quò ſe fortuna eodem favor hominium inclinat 56, 1
quò 45, 14. magis 29, 11. 295, 2. minus 85, 12. plura 66, 1
quò, *pro*, ut, 8, 29. 48, 8. 51, 23. 88, 7. 258, 5
quodam 81, 7. 166, 17. 180, 4. 271, 3. 327, 8
quodammodo 114, 2. 141, 16
quoddam 140, 1. 184, 23
quodam 12, 9. 20, 14. 42, 5. 49, 1. 66, 9. 135, 7. 221, 7
quoſdam 115, 28. 126, 23. 148, 11. 183, 21. 188, 14. 282, 21
quoſque 175, 7
quotannis 92, 7
quotidiana, *neut.* 231, 18. 317, 10. *abl.* 259, 9. 277, 9
quotidianas 92, 21
quotidiane 37, 19. 75, 20
quotidie 41, 4. 156, 26. 179, 17. 242, 1. 249, 5. 287, 19
quoties 128, 5
quum 33, 20. 196, 21. 240, 19. 253, 8. 255, 12. 269, 14. 273, 8. 294, 4. 305, 8. 317, 4. 321, 6. 325, 20

R.

Rabida, *fem.* 31, 16
rabiem 202, 2. 282, 12
rabies 215, 2. 228, 6
radice Caucaſi 116, 5
radicibus 314, 10
ranarum 146, 9
rapacitas 286, 25
raperet 22, 3
rapi 183, 19. 328, 4
rapidi, *plur.* 324, 7
rapienda 283, 7
rapina, *abl.* 82, 8. 317, 11. *nom.* 85, 10
rapinæ 46, 14. 183, 23
rapinas 92, 21
rapinis 80, 11. exhauriunt 62, 13. pateant 24, 17. ſerviunt 326, 9
rapiunt 232, 2
rapiuntur 84, 26. 318, 4
raptam 136, 27. eſſe 284, 3
raptas 168, 14
rapto 117, 5. 303, 2
raptorem 24, 15
raptores 82, 9. 251, 5
raptum ſpiritum 50, 7
raptus immaturâ morte 75, 17
rapuerat 312, 6
rapuerint 221, 24
rapuit 108, 8. 160, 5
rariorem 115, 29
rarò 7, 1. 46, 6. 107, 28. 214, 1
rata 13, 5. 295, 5
ratæ, *plur.* 25, 2
rati, *plur.* 44, 15. 53, 19. 69, 17. 90, 11. 154, 25. 177, 17
ratibus evecti ſunt 27, 6
ratio 73, 5. 92, 22, 30. 166, 14. 233, 8
ratione 22, 12. 82, 5. 241, 27. 281, 22
rationem 153, 13. 173, 12. 191, 19. 241. 16
ratus 16, 21. 35, 16. 62, 22. 79, 1. 86, 9. 100, 20
re 24, 7. 29, 19. 39, 7
reatum 52, 15
rebantur 178, 9
rebellantes 35, 3. 96, 24
rebellare 108, 9
rebellavêre 12, 7
rebellent 99, 4
rebus 11, 3, 11. 35, 22. 42, 7. 52, 17. 58, 1. 60, 3, 15. 63, 29. 68, 6, 8, 16, 24. 70, 3. 280, 11. 287, 21. 307, 6. 309, 12. 313, 2. 320, 21. 325, 17. 328, 15. ſupra vota fluentibus 199, 2
recedant 33, 22
recedentem 125, 13
recedere 322, 6
recederet 212, 2
recens 32, 22. 206, 23
recensêre 286, 8
recenti 13, 18. 69, 25. 215, 6, 14. 221, 19
recentia 59, 10
recentibus 234, 19
recentiore 17, 22
recentis 267, 5
recentiſſima, *fem.* 21, 3
recentiſſimè 234, 4
receperant 83, 5
receperat 90, 21. 94, 9. 307, 10
recepêrunt 27, 6. 62, 20. 272, 6
recepiſſe 137, 5
recepiſſet 202, 24. 218, 12. 220, 4. 287, 11
recepit 17, 7. 22, 27. 60, 19. 102, 22. 104, 17. 119, 12. 123, 11. 184, 12. 187, 19. 211, 2. 262, 6
receptâ 267, 10
receptaculâ 39, 2
receptaculum 24, 23. 86, 10
receptas 264, 10
recepti, *gen.* 16, 9. 58, 14. 135, 2
recepto 134, 15. 185, 3
recepturi, *plur.* 63, 33
recepturum 57, 11. 243, 20
receptus 140, 20. 184, 36. eſſet 292, 3
receſsêre 72, 8
receſſiſſe 174, 13. 240, 5
receſſiſſet 295, 21
receſſit 140, 7. 178, 24. 206, 7

recipere

cipere 19,13. 40,11. 62,17. 68, 17. 233, 5
ciperent 69, 1
ciperet 304, 21
ciperetur 315,9. 325, 17
cipiant 140, 20
cipiantur 20, 23
cipiat 167, 22
cipiebat 287, 15
cipiendas 104, 14
cipit 7,18. 58,8. 105, 9. 146, 11. 215, 20
cipitur 309, 2
cipiunt 215, 14
cipiuntur 69, 5
ciprocantes 327, 8
citant 258, 7
citarentur 189, 13
citatæ, *plur.* 133, 10
citavit 45, 26
clamante 202, 19
cluduntur 214, 9
cogniturus 41, 18
cognoſcere 321, 16
cognovit 108, 11
collectâ 308, 19
collecti, *plur.* 312, 18
collecto 255, 16
colligit 199, 19
conciliat 78, 6
conciliatâ 293, 1
conciliatam 240, 13
conciliationem 152, 1
cordantes 61, 5. 128, 5
cordatio 117,18. 247, 4
cordatione 72,3. 217, 9
ecreavit anhelantem inopiam 87, 7
ectè 39, 2. 321,19
ectiùs 184, 26
ectore 279, 12
ectores 61, 20. 62, 3, 98,22. 226,3. 300, 12
ecumbant 314, 15
ecuperandæ 62, 19. 111, 14
ecuperandam 295, 25
ecuperandi 211, 5
ecuperandum 255, 15
ecuperare 45,3. 110,15
recuperaret 188, 11
recuperatâ 70, 16. 178, 1
recuperatione 231, 7
recuperato 266,1. 293, 17
recuperatum 170, 17
recuperavêre 250, 10
recurrit 193, 19
recuſabat 130, 14
recuſantes 118,14. 139, 11
recuſanti 73, 1, 298, 11
recuſantibus 156, 10
recuſarent 47, 6. 169, 19
recuſaverint 17, 5
recuſavit 223, 5
redactam 129, 1
redactis 304, 31
redacto 13, 2
redactos 84, 11
reddant 63, 21
reddat 121, 5. 298, 16
reddebant 196, 11
reddebat 183, 20. 191, 19
reddenda 104, 25. ſit 233, 8
reddentium 206, 17
reddere 223, 4. 249, 7
redderent 43, 4. 57,11. 240, 2
redderet 156,11. 214,4
redderetur 229,4. 275, 15
reddi 141, 10
reddiderat 91,13. 153, 15
reddiderit 117,25. 213, 9
reddidiſſet 154, 27. 204, 35
reddidiſſent 147, 25. 277, 21
reddidit 24,14. 89, 15. 146,4. 171,18. 321, 23
redditâ 295, 4
redditæ, *gen.* 68, 17
redditam 117, 19
redditi, *plur.* 198, 28
redditis, *abl.* 39,26. 142, 27
redditur 296, 11. 324, 18. 326, 11
redditurum 141, 20. 277, 19
redditus 122,17. 155,9. 218,10. 262,6. 311, 24
redduntur 106,9. 111, 7
redeant 22, 31
redegiſſet 86, 10
redegit 89,20. 273,11. 304,21. 329,11
redemiſſe 221, 15
redemiſſent 215, 6
redemit 40,2. 78,4. 79, 2. 218, 30
redemptam 322, 15
redemptum, *acc. neut.* 113, 15. 119, 11
redeundi 108, 17
redeunt 10, 21
redeuntes 141, 15
redeuntis 58, 7
rediens 146, 8
redigerentur 70, 4
redigit 18, 2. 298, 16
redigitur 64, 1
rediguntur 60,3. 70,15. 296, 18
redimendarum 106, 6
redimendo 243, 18
redimi 66, 15
redire 43, 11. 91, 27. 143,2. 210,23. 269, 17
redirent 77, 4
redit 123, 9. 184, 10
reditu 37, 4. 70, 11. 288, 34
reditum 46,19. 113,22. 121,2. 123, 1. 170, 14
reditus, *nom. ſing.* 25, 20. *acc.* 73, 15. 97, 17. *gen.* 115,1. 121, 1
reducere 37, 1. 45, 25
reducta eſt 99, 5
reducto 194, 17
reducturus 76, 17
redundatura 189, 8
reduxerit 174, 17
reduxiſſet 307, 7
refectis 108, 10
refecturus 87, 13
referat 286, 2
referatur 277, 17
referabant 98, 4
referebat 31, 25
referenda 212, 15
referendo 234, 1
referentes 320, 1
referentibus 244, 9
referetur 18, 3
referre 109, 17. 169, 15. 240, 14. 160,7
referri 284, 25
refert 7, 14. 238, 5
referti, *neut.* 38,3. 206, 26. 209, 18
refertam 108, 14
refertur 212, 14
reficere 168, 25
reficiebant 223, 17
reficit 70, 18
refixum 92, 5
refugere 10, 21. 287, 2
refugêrunt 63, 5
refugia 27, 5. 140, 15
refugiens 13, 8, 20
refugientem 144, 20
refugiis 99, 11
refugit 11, 10. 25, 21. 146,21. 311, 24
regales deos 109, 19
regali 144,16. 185,15. 197,13. 209,9
regalibus 17, 8
regalis 38, 4. 148, 18
regant 130, 15
rege, *nomen,* 5,9. 8,16. 13, 23. 17, 11. 24, 18. 41,6. 67, 1,20. 75.22,27. 79,15. 86, 14. 97, 7. 98, 13. 106,1. 112,16. 114, 8,11. 116,2. 118,8. 124,15. 137,3. 143, 17. 172, 18
regebat 231, 24
regem 9,10,21. 15,18. 16,26. 17,1. 22,10. 24,15. 26,15. 27,6. 28,6. 32,6, *bis.* 33. 4. 34,18. 36,9. 41, 8. 55,9. 56,25. 60, 15. 62, 8. 66, 11, 16
regendo 276, 16
regente 16, 7
regerent 63, 25
regeretur 129, 23
reges, *nomen,* 4, 2. 8,5. 12,13. 45,24. 46,2. 83, 13. 98, 23. 90, 13

regi, *verb.* 107,2.328, 2
regi, *nomen*, 9, 8. 17, 13. 31, 26. 32, 19. 34, 4. 42, 10. 93, 13. 115, 22. 122, 24. 124,26. 125,4. 126,9.130,13.134, 19. 148,7, 11. 152, 6. 153, 17. 186, 6. 204,15. 216,10
regia, *adject.* 65,1.222, 16
regia, *ſubſtant.* 197,26. 230, 5. 288, 20. *ablat.* 222, 28. 264, 15
regiæ, *adject. dat.* 12, 1.95,2.101,27.277, 21. *genitiv.* 83, 3. 109,24.117,3. 118, 11.131,21. 152,10, 12. 231, 16. 249,4. 259,10. *plur.* 33, 6. 264,1
regiam, *ſubſtant.* 7, 18. 16,1, 15. 41,5. 93, 16. 94,21. 129,30. 131,2. 249,11
regiam, *adject.* 56, 31. 80,7. 114,20. 135, 6. 139, 15. 147, 4. 218,8. 232, 2. 292, 4. vitam 11, 15
regiarum 114, 17
regias 15,14. 147,7
regibus 17, 6. 42, 25. 75,6. 82,28. 104,8. 114, 13. 119, 21. 129,21. 160, 6
regii, *gen.* 8,19,21.144, 4. *plur.* 23, 1
regiis impenſis aluerit 66, 13
regina 13, 3. 14, 1. 24,31. 36, 12. 114, 2. 119, 15. 151, 2. 287, 9. 293, 24. *ablat.* 23,27. 24, 6. 32,5. 169,18. 268, 4
reginæ, *gen.* 6, 14. 13, 16.24,1,13.119,10. *dat.* 13, 10. 169, 15.288,18. *plur.* 23. 19
reginam 201, 15, 23. 308, 17
reginas 104, 4
regio 64,5. 326,3
regio, *abl.* 9,8. 92, 18. 110,2. 115,19.143, 23. 183, 16. 279,8. 288, 29. 290, 19. *dat.* 304, 9
regione 74, 8. 154, 6. 160, 1. 271,11.309, 1
regionem 166,10. 210, 16
regiones 132, 10. 196, 12. 276,24
regioni 27, 2
regionibus 20, 2. 101, 14. 132, 14. 157,4. 271, 2. 276, 10
regionis 77, 13. 136, 17. 271, 10
regionum 20,3. 157,7. 321, 2
regis, *nomen*, 8, 16. 9, 3, 17,23. 10, 10. 15,5,9, 15, 19. 17, 7, 18. 22, 19. 25, 16. 28,8,9,12. 32, 27. 34, 2, 15, 26. 36, 20. 37, 2, 25. 38,2. 39, 27. 41, 4,12. 51,6. 56, 12, 14. 57, 2. 61, 22. 66, 9. 67, 18. 68, 1, 19. 74, 1. 75, 21, 24
regium 67, 9. 109, 13. 119, 15. 124, 24. 200, 9. 235, 2. 288, 30
regna 4, 6. 19, 6. 24, 4. 32, 15. 55, 11. 76, 2. 82, 3. 93,6. 107,3.109,16. 119, 10. 127,16. 130,8. 133,3. 137,5. 211, 9, 11
regnabat 287, 8
regnante 78, 24
regnare 93, 6. 275, 17
regnaret 183, 18
regnâſſe 74, 8. 137,6. 314, 7
regnâſſet 92, 16. 184, 10
regnaturum 14, 10. 101, 13
regnavêrunt 10, 26
regnavit 7,5. 14,3. 27, 2.28,15. 30,7.75,9. 92,17. 101,27.143, 22. 256, 6
regni 6, 10, 15. 8, 9. 11,1.13,5.14,3.16, 9. 17,7,18. 32,7. 41,4. 51, 7. 74, 16. 75, 3. 78,3, 25,27. 79,16.83,7. 85,18, 26,28.87,15.91,21. 94,20. 106, 10, 11, 23
regno 6, 19. 9, 14. 16, 10, 18. 23, 28. 24, 25, 29. 30,16. 31,21. 32,3,29.33, 5. 41, 9, 13
regnorum 231, 2, 306, 20
regnum 7, 16. 8,6. 9, 24. 10, 25. 11, 10. 12,24. 15,5,11. 17, 2,8. 22,26. 24, 25, 32. 27,8. 28,4. 31, 21,24.32,2. 36,23. 37, 2. 231, 22
regreditur 9, 34. 238, 5
regreſſus 179, 13
regum 20, 20. 21, 2. 28, 18. 68, 26. 74, 15. 75, 12. 84,7. 91,1. 109,24. 111, 11. 114, 12. 121,4. 144,18.147,7. 154, 18. 156, 21
rei 13, 14. 53, 12. 55, 6. 67, 7. 77, 3. 82,14.101,13. 143, 19. 153, 13. 155,3. 191, 19. 206, 10. 207,2. 213, 3. 229, 16. 241, 25. 249,9. militaris 247, 19
rei, *plur.* 89, 23
reipublicæ 28, 16. 29,8. 34,8. 42, 24. 43,3. 62,2. 72, 16, 18
relata eſſent 239, 14. fuerit 277, 16
relatis 43, 25
relatum 327, 1. eſt 212, 8
relaturum 239, 6
relatus 72, 6
relicta 35,24. 214,26
relictæ forent 61, 19
relictam eſſe 205, 12
relictas 53, 19. 13 21
relicti fuerant 209, 5
relictis 25,2.31,21.6 21. 64, 9, 154, 2 172,4. 173,4. 17 10. 304, 5, 8
relicto 5, 11. 20, 2 123,5. 146,10.16 10. 165, 2, 8. 21 12
relictos 174, 19. e 194, 14
relictum 210, 28. f 290,6. ſit 241, 1
relictus 68,11.113,1 137,14. 236,2.24 19. 287, 25. 29 14. 309, 15
religio 191, 18
religione 15,20. 30,2 43,25. 142,10.17 3. 184, 17. 270,1 292, 15
religionem 88,10. 26 1. 270, 9
religiones 55, 8
religioni 16, 13. 17 26. 205, 21
religionibus 102, 1
religionis 14, 13. 4 19. 81, 26. 119, 170,24. 184,1.20 12. 268, 7. 318, 8
religionum 82,1. 28 11
religiosè 75, 1
religioſiùs 295, 2
relinquat 36, 25
relinquatur 114, 3
relinquenda fuerit 194 15
relinquendam 245, 9
relinquerent 47, 2
relinqueret 116, 10 27, 2. 159,21. 182 14
relinqueretur 131, 1c 282, 13
relinqui 127, 5
relinquit 99, 14. 287 24
relinquuntur 85, 2
reliquâ 168, 13. 310 11
reliquæ 23, 25

iam 136,24. 141,
ias 37, 1
ierant 47, 25
ierat 167,22. 296,
;
iêrunt 133,5.259,
ii, *plur.* 21, 15
iæ 75, 13. 194, 5
ias 45, 2. 62,
:
iis 21, 20. 106,
. 111, 2. 184, 8.
324, 10
iſſent 51, 21. 81,
iſſet 32,8. 51,4
it 13, 9. 60, 20.
, 17. 149, 24.
9,20. 161,4. 190,
;
10, *dat.* 72, 17
ios 46, 9
15,19. 32,26. 39,
,18. 40,1. 41,14.
, 4, 12. 66, 11.
,10. 91,12. 99,2.
6,7. 109,24. 124,
nſerant 23,12. 26,
, 29
nsêrunt 34,3. 246,
nſiſſe 158, 17
nſiſſet 182, 4
nere 37, 8. 155,
7
neret 99, 13
edia 122, 24. 125,
7
edii 102, 13
ediis 19, 14. 276,6
edio 122,26. 170,3
edium 102,15. 143,
. 154, 10
iges 73, 18
igibus 210, 4
isêre 93, 5
iſerint 98, 17
iſerit 99, 3
iſit 89, 14. 97, 23.
20,8. 212,14. 311,
3
iſſa, *neut.* 164, 2.
12, 19
iſſam 96, 4
iſſis 44, 13. 52, 5.

87, 17
remiſſum 292, 8
remiſſus 280,6. eſt 257, 3
remittendæ 44, 20
remittere 173, 9
remitteret 117, 21
remitti 312, 8
remittit 146, 24. 182, 11. 167,13. 281, 9. 289, 8
remittitur 68, 5. 289, 13
Remo 317, 9
remos 35, 5
remotior 228, 11
remotiorem 115, 30
remoto 240, 19. 320, 12
remotum 282, 13
removeret 131, 29
rempublicam 23,11. 62, 7. 63, 23. 165, 18. 184, 20
Remus 317, 12
renaſceretur 244, 13
renovaret 167, 15
renovat 279, 16
renunciari 87, 17
renunciâſſet 164, 16
renunciatâ 204, 24
reorum 282, 13
reparant 219, 14
reparantibus 201, 16
reparare 141, 10
repararet 211, 3
reparat 106, 12
reparato, *ablat.* 181, 4. 215, 20. 247, 21
reparatur 53, 13
reparaturus 189, 19
reparavêre 46, 9, 20
repellere 100, 20
repentè 63,30. 701, 6. 102, 12. 107, 6. 125, 16. 128, 6. 131,24. 145,4. 148, 23. 155, 18. 163,5. 173, 16
repentinâ 107,10. 218, 8. morte interceptus 275, 7
repentinæ, *genitiv.* 154, 22
repentinam 210, 23
repentinis 156, 11
repentino 24, 7. 59, 5. 119, 7. 191, 2.

231,3. 238,11. 288, 20
reperire 102, 5
reperiſſent 101,24. 129, 22
reperiſſet 109, 6
reperiunt 251, 10
reperta eſt 27, 9
repertum 169, 8
reperturi, *plur.* 126, 26
repetebant 181, 5
repetenda eſt 26, 7. 306, 18
repetendum eſt 19, 2
repetentes 172, 8. 269, 17
repetentibus 31, 9
repetere 233, 3. 296, 12
repeteret 263, 9
repetîſſe 241, 16. 325, 20. 128, 4
repetîſſent 113, 1
repetita, *ablat.* 270, 2. 295, 10. eſt 289, 10
repetitis rebus 165, 6. ſacris 168, 6
repetito 10, 12
repetitum eſt, *convivium* 126, 13
repetitur 52, 13
repetivêre 75, 23. 113, 10. 250, 5
repetivit 251, 3. 307, 11
repetunt, *amiſſa*, 71, 11. pugnam 301, 5
replenda, *neut.* 85, 6
replentur 204, 29
repleri 252, 22
replet 94,21. 183, 5
repletam 137, 1
repletas 252, 15
repletum 13, 24
repletur 62, 15
repleverint 98, 9
reponentes 207, 15
reportanda 258, 18
reportarent 108, 12
reportaret 307, 1
reportatus eſſet 238, 10
reportavit 200, 6
reprehendit 281, 14
repreſſi, *plur.* 10, 21
repromittens 188, 8

republica 89, 25. 133, 14. 240, 5
repudiare 297, 7
repudiat 287, 21
repudiata, *abl.* 233,18. *nom.* 294, 10
repudiatam 294, 21. 307, 10
repudio dimiſerat Olympiadem *Alexander* 105, 15
repudium 91, 19
repugnantibus 119, 2
repulerit 66, 12
repulſus 212, 10
reputabat 102,25. 117, 21
reputans 116, 8
reputantes 96, 7
reputantibus 32,2. 232, 13. 247, 1
requirendum 326, 24
requirentibus 166, 14
requirere 60, 24
requiri 294, 17
requiſitâ 9, 31
requiſivit 73, 7. 202, 3
rerum 4, 1. 19, 1, 10. 20, 7, 9. 37, 5, 14. 67,14. 80,8. 85,4. 90,7. 96, 6, 16
reſcindere 134, 9
reſciſſuros 130, 9
reſcripſit 106, 11
reſediſſe 137, 4
reſervent 33, 22
reſervare 96, 15
reſervarent 224, 2
reſervatos 166, 18
reſervatum 158, 9
reſiduos 218, 5
reſiduum 78, 25
reſiſtebant 107, 16
reſiſtendum 4, 9. ſit 281, 17
reſiſtente 271, 13
reſiſteret 183, 8
reſiſti 96, 10. 198, 8
reſoluti 73, 14
reſolutis 102, 6
reſonabat 197, 27
reſonare 206, 9
reſpectu 76, 15. 102, 25. 123, 10. 144, 12. 267,9. 207,14. 214, 12
reſpectus, *ſing.* 289,16.

re-

reſpicerent 131,8. 173, 15
reſpiceret 121, 6. 166, 3
reſpiciant 142, 11
reſpiciens 169,27.228, 15
reſpirandi 109, 6. 168, 19
reſpondent 22, 20
reſpondentibus 206, 8
reſponderant 101, 22
reſponderat 154, 5
reſponderet 260, 13
reſponderi 105, 17
reſponderunt 8,10.298, 8
reſpondetur 105, 20, 23
reſpondiſſe 9, 10
reſpondit 39, 6. 88, 3. 101,19. 106,25. 126, 33. 164, 17. 169,24.170,25.195, 2. 239,16. 243, 18. 244,4. 277, 16,19. 298, 11
reſponſa 7, 3. 143, 11. 206, 15, 18. 269, 13
reſponſi 9, 11
reſponſis 137, 9. 250, 10
reſponſo 8, 10. 28, 9. 74,12. 84,19. 178, 16, 199, 17. 269, 15. 277, 16. 305, 10
reſponſum, *ſup*. eſt 28, 6. 105,24. 154,10. 178,15. eſt 177,14. 258, 2. fuerat 34, 4. 35, 16
reſponſum 45,18.67,7. 84,17. 112, 10, 19. 136,15, 16. 178,6. 240, 3. 260,9
reſponſurum 243, 16
reſpublica 57, 2. 61, 19
reſpuerant 111, 15
reſtare 98, 15
reſtaurando bello 275, 13
reſtaurant 45, 13
reſtauraret 31, 20
reſtaurat 180, 23
reſtauraturum 239, 5
reſtiterant 247, 2
reſtitêrunt 180, 15
reſtitit 122, 6
reſtituantur 280, 16
reſtituat 63, 17
reſtituebantur 133, 10
reſtituebatur 263, 2
reſtituendæ 242, 13
reſtituentibus 264, 7
reſtituere 262, 7. 278, 15
reſtituerent 47, 3
reſtituerentur 70, 21
reſtitueret 244, 3
reſtitui, *infin*. 113, 2. 236, 10. 277, 15. 312, 9
reſtituit 42, 13. 63, 28. 70, 18. 71, 1. 89,21. 94,27. 166, 25. 278, 12. 307, 13
reſtituitur 216, 1. 312, 2. 318, 1
reſtitutâ 69, 4. 238, 9
reſtituti, *plur*. 90, 1
reſtitutionem 37, 26
reſtituto, *abl*. 6, 9, 2
reſtitutos 63, 20
reſtitutum 288, 32. eſſe 68, 23
reſtitutus 291, 2
reſtituunt 218, 9
reſumendæ 69, 6
reſumendas 206, 21
reſumentes 180, 15
reſurgeret 275, 14
retenti, *plur*. 123, 21. 132, 15
retentis 99, 6
retentos 39, 19
retentum 327, 25
retentus eſt 118, 15
retia 9, 25
reticenda 12, 16
retinendis 56, 17
retinendo 37, 8
retinere 211, 13
retineret 229, 19
retinet 183, 13
retinuerant 246, 6
retinuit 235, 2, 4
retorqueat 262, 3
retractus 141, 22
retrahendum 290, 23
retrahit 289, 5
retulêrunt 210, 23
retulit 135, 1
reverſa 24, 33
reverſi 22,27. 101, 25. 106, 16. 320, 1. ſunt 174, 10. 290, 25
reverſis 173, 13
reverſo 241, 20
reverſos 25, 3. 137, 5
reverſum 17, 9. 186, 5
reverſuros 44, 3
reverſus 8, 23. 13, 15. 63, 23. 85, 4. 106, 3. 122,26. 125, 11. 131, 28. 133, 8. 156,16.195,8.210, 25. 253,3. 260, 12. 304, 28. eſſet 139, 16. 155, 15. 170, 27. 215, 17. eſt 276, 26. fuerat 194, 18
revertantur 10,19.244, 21
revertentem 237, 17
revertentes 65, 6. 322, 9
reverteñti 88, 20. 124, 27
revertentibus 124, 21
reverteretur 170, 24. 189,14.209,2. 317, 5
revertêrunt 121, 14. 194, 16
reverti 10,25. 151,14. 154,24. 197, 3
revertitur 24, 15. 58, 6.70,12.199,1.239, 20. 245, 2. 256, 1. 267, 7. 313, 3
revertuntur 24,25.209, 13. 277, 21. 306, 10
revocandum 68, 9
revocant 279, 15
revocanti 91, 26
revocantur 22, 30. 53, 15
revocârant 155, 8
revocaretur 290, 8
revocari 279, 2
revocat 147, 8. 296,2
revocati, *plur*. 47, 1. 131, 17. 133, 14
revocato 52,15. 118,8. 342,9. 296,10.303, 14
revocatur 9, 11. 57, 9. 63,35. 134,7. 3 4. 309, 14
revocatus 55,5. 74, 155,13,19. eſſet 2 18
revocaverint 58, 1
revocaverit 141, 1
revocavêrunt 161, 229, 11
revocavit 58, 1. 1 15. 179,17. 181
revolutus 231, 9
rex 4, 7. 5, 1. 8, 2 6. 11, 8. 15, 8, 16, 16. 22, 17, 35. 23, 30. 25, 28, 8. 32, 3, 18. 15. 34, 5. 36, 11. 1. 41, 1, 20. 55, 58, 28
rexerit 253, 7
Rhæto 181, 2
Rhætorum 181, 3
Rheam 316, 10
Rhegini 51, 13
Rheginis 51, 17
Rheginorum 183,
Rhegium 49, 14
Rhodani 319, 11. 13
Rhodanum 185, 2
Rhodii 233, 4
Rhodiorum 232, 1
Rhodum 105, 8. 2 15
ridiculum 252, 21
ridiculus 288, 3
rigeat 20, 11
rigerent frigoris im nitate 19, 11
rigor 102, 14
rigore 20, 11
ripæ 232, 13
Riphæis 21, 6
risêre 204, 24
riſit 89, 8
riſu 324, 25
riſum 185, 8
riſus, *ſing*. 8, 28
ritu 218, 20
robore 46, 20. 59,
robur 79, 9
robuſtior 228, 12
robuſtiſſimam 211,
robuſtiſſimis 41, 5
robuſtos 100, 11
rogant 76, 11
rogantem 84, 9

.ntes 10, 20. 108,
6
.nti 142, 8
.ntur 320, 7
.ret 8, 28
.ri 170, 6
.t 8,21.10,4.76,15.
18,23. 105,19
.vit 194, 24
) 96, 5
na 164,17. 169,30.
182, 20
næ 233,10. 248,8,
15. 258,14. 260, 4.
161, 1. *ult.* 214,
14
nam 163, 11. 164,
). 180,18. 233, 19.
238,5. 242,17.252,
25
mana, *nom. ſing.* 71,
7. 234, 20. 239, 2.
244, 17. 296, 17.
318, 2, *abl.* 234, 6.
240,11.296,19.*acc.*
235,7. 246,1. 281,
11. 287, 7
manæ, *plur.* 236,14.
gen. 313,2. *dat.* 324,
1
manam 203, 15.
322, 11
manas 310, 10
mani, *plur.* 163,13.
283,5. 304,4. 314,
11. 329, 6. aptiorem
gloriam quam poſſeſ-
ſiones voluptarias ju-
dicantes 245, 7. *gen.*
236,9.237,15.273,
13. 280,6. 309, 13.
313, 6
omanis 113, 8. 163,
15. 194,4,16. 198,
8, 13. 199, 3. 210,
21
omano 163,10. 164,
5,7. 221,5. 226,13.
229, 10. 238, 16.
241, 9
omanorum 22, 14.
163, 16. 164, 11.
213,6. 221, 4. 222,
8. 226, 1, 14. 227,
15. 228, 15
omanos 159,14. 161,
15. 162, 3. 163, 3.
198,1. 199,6. 211,
16. 221, 21
Romanum 237, 10.
242,10.274,4.281,
2
Romanus 162,15.234,
4.238,4,10. 242,2.
250,13. 273,1.274,
9
Romulo 317, 9, 18
Romulus 303, 24
roſtratis navibus 242,
11, 16
Roxane 146, 17
Roxanem 127,2. 130,
7
Roxanis 129,31. 130,
16
rudes, ad reſiſtendum
populos 4, 9
rudimenta 78, 8. 87,
10
rudis 286, 14
ruebant 42,9. 107,27.
207,15. 208, 1
ruentes 80, 3
ruina 39, 3. *abl.* 61, 6.
228, 10
ruinæ 158,3, 16. 199,
5
ruinam 61, 4. 157, 7.
244, 13
ruinarum 233, 15
ruinas 61, 5
ruiſſe 55, 19
rumpantur pecora 327,
28
rumpebant 48, 10
rumpenda ſit 10, 16
rupe 206, 1
rupes 206, 9
rupibus 206, 8. 303,
17
rupis 206, 11
rupto 47, 15. 252, 9
rura 206, 26
ruri 9, 30
ruris 276, 9
rursùm 50, 13. 58,
15. 125,9. 307,10.
310, 3
rursùs 141, 15. 184,
26. 211, 4. 238,
11
rus 237, 15
Rutulorum 316, 1

S.

SAbbatum 270, 4
Sabinæ 218,4
Sabini 176, 7
Sabinorum 285, 5
ſacer 326, 5
ſacerdos 168,6,7. 270,
10. 316, 3
ſacerdotem 177, 10
ſacerdotes 277, 11
ſacerdoti 167, 4
ſacerdotii 168,10. 171,
1
ſacerdotio 94, 13
ſacerdotum 55, 8
ſacra, *ſubſt.* 22,21. 89,
8. 173,20. 269, 16.
328, 7
ſacra 55, 4
ſacræ 251, 1
ſacram 154, 6
ſacramenti 15,20. 265,
1
ſacramento 123, 25.
139,20. 142,7.180,
3. donatos 190,
9
ſacratæ 27, 10
ſacrati 139, 16
ſacratos 16, 17
ſacratum 201, 9
ſacravit 27, 3. 270,5
ſacri 119, 4
ſacrificio 44, 2. 178, 8
ſacrilegia 14,11. 248,6
ſacrilegii 15,3. 81, 15,
20. 82,1,19,25
ſacrilegio 82, 8. 293,
15
ſacrilegiorum 82, 26
ſacrilegium 81,10.239,
11. 250, 15. 293,
11
ſacris, *ſubſt.* 29,18,168,
5. 270, 10
ſacris 82, 24
ſacro 316, 15
ſacrorum 63, 19. 102,
1. 170, 2
ſacros ululatus 119, 8
ſacrum 203, 14
ſæpè 9,14. 93,4. 128,
6.200,6.203,2.253,
9. 300,25. 321, 25.
2
324, 23
ſaepiùs 193,2. 240,10.
276,5. 317,4
ſaevam 214, 10
ſaeviat 294, 27
ſaeviebat 93, 4
ſaevire 115, 19
ſaeviſſimi 63, 13
ſaevitiâ 155, 24. 183,
4
ſaevitiae 115,27. 156,
18. 294, 25
ſaevitiam 36,20. 183,
18
ſaevitum 294, 25
ſaevo 49, 16
ſagaciora ingenia 282,
17
ſagaciſſimo 15, 14
ſagaciſſimus 269, 6
Sagillo 24, 18
ſagina, *abl.* 259, 11.
288, 5. *nom.* 317,
28
ſaginam 183, 1
ſagitta, 79,20. *abl.* 122,
4
ſagittae, *plur.* 177, 2
ſagittare 300, 19
ſagittarum 23, 18. 31,
2. 88, 15
ſagittas 122, 20
Salaminae 29, 5
Salaminam 325, 19
Salaminii 36, 3
Salluſtio 281, 14
ſalo 327, 9
ſaltatrice 92, 16
ſaltatricis 284, 14
ſaltem 109,10. 121, 5
ſaltus, *ſalvas*, 85, 5.
326, 15. 327, 12
ſalvâ 216, 17
ſalubritas 324, 15
ſalvo 107, 3
ſalvos fore 143, 14
ſalutandi 118, 16
ſalutant 105, 18
ſalutantur 231, 23
ſalutare, *nomen* 907, 2
ſalutari, *verb.* 118,
13
ſalutationis 147, 21
ſalutatis, *part.* 44, 23
ſalutaverat 96, 23
ſalutavêre 308, 10
ſalutaverint 16, 26
ſalute 28, 15. 45, 28
ſalu-

ſalutem 35, 16, 20. 60,8. 139,23. 149, 21. 194, 15. 219, 18
ſaluti 108, 3. 122, 17. 187,21. 223, 14
ſalutis 57, 5. 139, 27. 140, 8, 15. 141,6. 154, 17. 211, 5
ſalvum eſſet 21, 15
Sami 179, 10
Samnites 176, 7
Samnitium 162, 2
Samothraciam 203, 6 259, 3
ſanctioris 213, 2
ſanctiſſimæ 268, 7
ſanctiſſimum 202, 11
Sandrocottus 149, 16. 150, 8
ſanè 43, 15
ſanguinaria 228, 8
ſanguine 12,23. 13,25. 14,2.81,15,25.130, 8. 131,14. 142, 14. 170, 5
ſanguinem 136,3. 304, 24
ſanguinis 94, 23. 107, 21, 28. 122, 15. 126, 30
ſanguis 148, 16
ſani, *gen.* 272, 15
ſanitas 324, 17
ſanitate 178, 2
ſanitatem 102,23. 250, 9
ſanxit 42, 17
ſapienter 40, 1
ſapientia 67, 14. *abl.* 166, 16
ſapientiæ 129,15. 179, 11
ſapientium 22, 5
Sappho 173, 6
Sardanapalo 7, 15
Sardanapalus 7, 5
Sardiniâ 172, 10
Sardiniæ 125,1. 172,7. 226, 15
Sardiniam 170,8. 190, 17
Sardis 139, 11
Sarmatas 280, 21
ſarmenta 28, 10
ſara 201, 10
ſatellite 117,5. 1, 2, 3
ſatellites 130, 23. 153, 17
ſatellitibus 111, 18. 132, 14. 156, 33. 222, 28
ſatellitum 30, 6. 62, 3. 120,4. 124,13.148, 11
ſatiate ſanguine quem ſitiſti 14, 1
ſatiatus 117, 7
ſatio 27, 9
ſatis, *adv.* 19, 1. 37,7. 99, 21. 125, 10. 195, 2
ſatisfaciendum 248, 11
ſatisfactionem 148, 7
ſatisfactum eſſet 218, 7
ſaturet 124, 16
Saturnalibus 314, 3
Saturnia 314, 4
Saturnius 314, 5
Saturno 314, 6
Saturnus 313, 9
Satyrus 156, 34
ſauciatur 70, 2
ſaucii 207, 15
ſauciorum 208, 4
ſaucios 13, 15. 208, 1. 219,4. 223,17
ſaucius 204, 26
Savi, *fluminis*, 250, 7. 251, 6
ſaxi 119, 18. 206, 6
ſaxis 34, 28
ſaxo 119,20.206,3.207, 17. 212,13. 222,24
ſaxum 119, 16
ſcabiem 269, 15
ſcandentes 207, 16
ſcaphâ 37, 14. 212, 5
ſcelera 193,13.201,24. 203,7. 204,8. 211, 19
ſcelerata voluntas 202, 3
ſceleratam audaciam 218, 18
ſceleratior 93,23. 94,7
ſceleratiſſimus 311, 15
ſceleratus 93, 11
ſcelere 78, 11. 82, 19. 83,18. 146,19.170, 3,7. 215, 5. 249,17
ſceleri 41, 13. 184,16. 275, 4
ſceleris 77, 25. 82, 10. 94,18. 151,8. 293, 24
ſcelerum 42,24.78,15. 98,8. 152,13. 219, 27
ſceleſtam violentiæ rabiem 272, 13
ſceleſtus 86, 2. 226,5
ſcelus 21, 14. 78, 25. 167,10. 184,21,35. 217,19. 262,4
ſcenam 73, 16
ſcenas 98, 9
ſcenicorum 289, 24
ſceptra 318, 7
ſciant 34, 19. 194, 6. 222, 30
ſciat 195, 3
ſciebant 56, 7. 61, 11. 226, 2
ſciebat 247, 19
ſciente 190, 15. 276, 24
ſcientem 325, 4
ſcientia 60, 11. 73,4. *abl.* 247, 19
ſcientiæ 269, 14
ſcientiam 23, 28. 179, 14. 213, 3
ſcilicet 94,24. 146,18. 245, 4
Scipio 243, 5
Scipione 243, 7
Scipioni 288, 1
Scipionibus 243,8.329, 6
Scipionis 253, 1
Scipionum 243, 1
ſcire 15, 15. 126, 28. 228, 13
ſcirent 34, 6. 191,26. 241, 16
ſcirpiis 321, 5, 14
ſciſcitantibus 34, 3
ſciſcitari 60, 23
ſciſsâ 203, 5
Scolopitus 23, 2
Scordiſcos 250, 1, 7
ſcorto 130, 11. 231, 18
ſcortorum 7, 9. 264, 15
ſcortum 91, 11. 119, 35
ſcribentis 32, 28
ſcribere 115, 30. 181, 11
ſcribit 9,19. 39,15,27. 106, 21. 143, 4
ſcripſerat 102, 17. 133, 9
ſcripſit 236, 14
ſcriptorem 47, 8
ſcriptorum 31, 9
ſcriptum 32, 25
ſcriptura 32, 23
ſcrutantes 210, 2
ſcrutatori 277, 7
ſculpta eſſet 149, 1
ſculpturæ 149, 2
ſcurriliter jocatus 2 19
ſcutum 73, 7
Scyllam 50, 3
Scyno 132, 7
Scythæ 13,15. 19, 21,4. 22,19. 24, 35. 25,5. 88,16. 3 5. 306, 9
Scythæus 132, 19
Scytharum 13,2. 1 22, 33. 24, 18. 13. 299, 2. 305 312, 1, 3
Scythas 13, 15. 19 20,8. 22,24,27. 1. 25,15. 87,17, 88, 3, 5. 276, 286, 14. 312, 1
Scythia 21, 5. *ab* 22,11. 76,4. 88, 111,9. 281,3. 3 2
Scythiæ 5, 1. 24, 87, 15
Scythiam 13,7. 15, 20,17. 87,11. 1 9, 28
Scythica, *neut.* 88, 25
Scythicæ, *gen.* 88, 1
Scythicis 300, 1
Scythico 299, 4
Scythicum 300, 14
Scythicus 300, 15
ſeipſo 142, 21
ſeipſos 61, 1
ſeipſum 158, 19
ſecari 168, 25
ſecreta eſſe 243, 15
ſecretam 20, 11
ſecretius 184, 19
ſecreto 84, 15. 24 15
ſecretum 171, 2. 27 10
ſectabantur 208, 10
ſectaretur 218, 21

ſect

ectari 104, 9
ecula 21, 2. 49, 11. 327, 25
eculis 50, 1. 68, 25. 143, 13
eculorum 20, 20. 23, 10. 127, 16. 325, 1
ecum 21, 41. 23, 3. 41, 21. 50, 7. 58, 17. 99, 15. 107, 20. 142, 23. 162, 13. 178, 10. 252, 16. 283, 11. 284, 10. 290, 16, 20. 306,2. 308,2. 310, 10
ecunda, *accuſ.* 17, 26. 52, 15. 173, 15. 198,6.237,12. 273, 5. 302,2. *ablat.* 199, 2
ecundâ 99, 3
ecundam 83, 9
ecundante vento 216, 8
ecundi 189, 19
ecundis 237, 13. 245, 6
ecundo 123, 4. 261,9
ecundum prælium 231, 6
ecundum 247,19. 324, 28
ecundus 107, 1. 167, 5
ecuram 205, 24
ecuri, *abl.* 89, 20
ecuri, *plur.* 129, 26
ecuribus 10, 1
ſecurior 41, 7
ſecuriores 88, 7
ſecuris, *adj.* 34,13. 71, 8. 84, 19. 137, 20. 184, 11
ſecuritate 107,10. 233, 26. 322, 9
ſecuritatis 166, 23
ſecuriùs 59, 4. 63, 4
ſecuro 137, 18
ſecuros 310, 8
ſecurum 102, 21. 137, 20. 264, 16
ſecus 173,18. 194, 13
ſecuta 111,14. 219,18. erat 230, 5. eſt 103, 15. ſunt 289, 23
ſecutæ 163,9. 192, 14. 291, 11. ſunt 158, 3
ſecuti 7,2. 112,17. 302, 18. 308,8. ſunt 302, 10. 325, 5
ſecutos 10, 7
ſecutum 119, 4
ſecuturum 174, 17
ſecutus 17, 1. 74, 15. 134, 4. 195, 11. eſt 38, 1
ſedata eſt 177, 18
ſedato 194, 6
ſedavit 126, 19
ſede 34, 17
ſedem 20,9. 75,1, 113, 4. 296, 9. 221, 19. 241, 3
ſedenti 239, 5
ſedêrunt 127, 20
ſedes, *ſing.* 21,9. 26,11. 120, 18. *accuſ.* 44, 24,25. 74, 13. 146, 10. 154, 13. 168,6, 27. 169,3. 180,24. 203, 13
ſedibus 44, 27. 84, 9. 180, 25. 181, 2. 282,15. 314,6. 326, 1
ſedis 115, 3. 286, 17
ſeditio 67,17. 101,21. 130,26. 193,7
ſeditione 124, 1. 171, 18. 222, 27
ſeditionem 44, 26
ſeditiones extinxit 97, 1
ſeditionibus 123, 27. 142, 15. 177, 13. 300, 2
ſeditionis 36,24. 99,13. 123, 29. 131, 25. 223, 6
ſeditioſa, *abl.* 187, 13. *neut.* 301, 19
ſeditioſos 116,15. 131, 28
ſegni admodum 259, 9. 280, 9
ſegnibus 16, 25
ſegnior 79, 21
ſegniores 24, 20. 192, 18
ſegnis 103,9. 226, 6
ſegnitiæ 252, 1. 266,6
ſegnitiam 73,14. 181,8. 183,1. 266,2. 267, 9
Segobrigorum 320, 3, 25
ſejungi 50, 17
Selene 295, 15, 16
Selenem 294, 8. 295, 25
Seleuci 149,3. 159, 9. 217, 18. 302, 15. 203, 7, 26
Seleuciæ 163, 4
Seleuco 132, 13. 145, 11. 149,4. 153, 11. 218, 6,21,24. 225, 5. 286, 2. 302,11, 13. 303, 10, 14
Seleucum 158,6. 218, 26. 303, 2
Seleucus 148, 25. 150, 5, 6, 152, 23. 158, 9, 16. 217, 2. 218, 1. 219, 7, 25. 292, 15. Callinicus 283, 14
ſemel 17, 25. 136, 17. 162, 6
ſemetipſis 61, 20
ſemetipſos 135,4. 150, 10
ſemianimis 73, 6. 125, 16
ſeminabat 272, 17
Semirami 268, 4
Semiramide 5, 13
ſemper 14, 2. 19,8,15. 21,4,9. 33,7. 41, 6. 72,25. 14, 8. 92,21. 107, 9. 108, 2
ſenatores 155,30. 156, 15
ſenatoriæ, *gen.* 155, 18
ſenatoribus 171, 17
ſenatorum 155, 25. 156,1. 168, 4. 173, 11
ſenatu 155, 3. 164, 1, 7,13. 184, 16. 188, 17. 221, 5. 233,10, 18
ſenatui 30, 5. 33, 1. 155, 24. 184, 18. 232, 20. 248, 11. 260,10,11. 277,14. 279, 25
ſenatum 29,1. 43,1. 57, 2,6. 90,9. 100, 15. 260, 17. 163, 16
ſenatus, *nom.* 156, 1. 189,10. 236, 6,13. 237,7. 248,11. 256, 13. 258,14. 274,2. 279, 26
ſenatuſconſulto 181, 9
ſenectâ 141, 18
ſenectus 43, 16
ſenectute 303,24. 304, 23
ſenem 117, 11. 311, 11
ſenes, *nomin.* 59, 19. 71, 21. 72, 5. 124, 18. 223, 15. *accuſ.* 60, 24
ſenex 75,11. 78,1. 115, 23. 214, 11. 275, 15. 276, 7
ſeni 166, 17
ſenibus 117, 3
ſeniores 99, 15
ſenioris 226, 3
ſeniorum 226,1. 318,3
ſenis 94,3. 115,25. 166, 2. 197,24,26. 311, 15
ſenſerant 97, 14. 250, 4
ſenſêre 22, 14. 207, 28
ſenſêrunt 80, 4
ſenſit 212, 29
ſenſu 259, 10
ſenſuros 189, 9
ſenſurum 204, 24
ſenſus 60, 25. 152,15
ſententia 45,5. 130,15. *ablat.* 240,23. 242, 10
ſententiæ, *gen.* 35, 20. *dat.* 241, 23
ſententiam 90, 3
ſententiarum 240, 24
ſententias 189, 11, 15
ſentiant 29,21. 191, 5
ſentiens 126, 16
ſentientem 280, 8
ſentientibus 47,20. 74, 14
ſentire 222, 33
ſentiret 89, 10
ſenum 43,15. 72,9. 98, 15
ſeparatam 172,20. 180, 4
ſeparatim 15,16. 124, 5
ſepeliant 104, 2

ſepelierant 113, 4
ſepeliri 110, 2
ſeptem 15,20.17,2.41, 5. 87,1.158,10,20. 211,4. 212,5. 270, 2. 276, 9. 321, 15. 327, 24
Septentrionalem 20, 10
ſeptimâ 273, 1
ſeptimo 190, 15
ſeptimum 116,11. 270, 4
ſeptingenta 32,29.306, 23
ſeptingentis 15, 18
ſeptingentorum 297, 1
ſeptingentos 62, 5
ſeptuaginta 87, 6. 275, 18. 298, 6
ſepulchro 89, 14, 16
ſepulchris 121, 5. 221, 17
ſepulchrum 268,6.272, 20
ſepultura, *abl.* 45, 28. 146, 15. *nom.* 194, 15. 201, 16
ſepulturae 46,3.75,15. 89,15.109,20. 113, 14
ſepulturam 40, 9. 71, 13. 89,19. 292.7
ſequantur 286, 26
ſequenti 18, 3. 81, 14. 187, 16
ſequentibus 117, 7
ſequentis 5, 7
ſequeretur 37, 24
ſequitur 142, 20. 328, 16
ſerenâ laetitiâ 324, 25
ſerere 26, 13. 320, 20
ſererent 82, 21
ſeria 92, 25
ſermo 300, 13
ſermone 240, 10. 299, 4
ſermonem 279, 10
ſermoni 181, 10
ſermonibus 115, 20
ſerpente 105, 13. 127, 15
ſerpentium 252, 20
ſerperet 238, 14. 269, 15
Sertoriano 222, 18
ſervae, *gen.* 169, 7
ſervandi 160, 15
ſervandos 34, 2
ſervans 96, 21
ſervantur 321, 19
ſervare 53, 11
ſervarentur 264, 13
ſervaretur 52, 7
ſervari 219, 22. 269, 10
ſervata 122,26. 224,9. eſt 131, 18. *neut.* 209, 27
ſervatae, *gen.* 23, 28
ſervati, *plur.* 61, 8
ſervatorem 284, 25
ſervatum 73, 8
ſervatur 120, 4
ſervaturum 295, 4
ſervatus 326, 19. ſit 9,21. 174,15
ſervavêrunt 48, 8
ſervavit 67, 16. 86, 3. 166,25. 204, 17
ſervi, *plur.* 25, 13. 31, 15. 314,3. *gen.* 324, 25
ſerviant 63, 21
ſervierit 313, 10
ſerviêrunt 299, 8
ſervile 299, 11
ſervili 24,35. 166, 26. 174,2. 196, 6
ſervilia 327, 24
ſervilibus ingeniis 166, 16. verberibus 9, 8
ſervilis, *gen.* 25,8.166, 15. *nom.* 69, 4
ſervilium 237, 8
ſervis 25, 2, 6. 64, 4. 156, 9. 165, 15. 166, 4. 214, 15. 237,16. 262,6.300, 18
ſervîſſent 51, 18
ſervitia 141, 10. 184, 26
ſervitiis 135, 4
ſervitio 149, 18
ſervitus 63, 32
ſervitute 96, 3
ſervitutem 23,9 61,5. 80, 7. 90, 11. 149, 17. 155, 29
ſervitutis 45, 11. 70,4. 73,24. 108,10.149, 15. 233, 8
ſerviunt 326, 9
ſerum auxilium 78, 19
ſervo, *nomen*, 9. 8, 25. 32,23.51,5,6. 329, 1
ſervorum 37,16.166,1, 20.184,28. 327,20. 300, 16
ſervos 45, 15, 21. 156, 8. 166, 19. 190, 9, 285,6. 301, 15
ſerus 69, 21
ſervulis 203, 5. 292, 15
ſervum 9,30. 36,6. 37, 9.39,15.51,8. 312, 7
Seſto 57, 17
ſeu 15, 3. *bis.* 51, 24, 25. 53, 13. *ter.* 90, 15. 130,3. 143, 19. 153,8. *bis.* 161,7,8. 241,9. *bis.* 247, 10. 248, 4, 5. 285, 11. 286, 2
ſeveritatem 126, 6
ſeveritatis 78, 8
ſeveriùs 43, 13
ſex 48,8. 109,4. 143, 21. 184,10. 275,4. 10
ſexagenarius 100, 15
ſexaginta 103, 15. 155, 30. 180, 7. 207,7. 212,4. 304, 19
ſexcenta 30,23. 67, 3. 100,23. 324, 14
ſexcenti 34, 15. 190,5
ſexcentos 196, 14
ſexdecim 102, 29. 282,6.311,23. 329, 5
ſèxtario 253, 5
ſexto 127, 7
ſexum 7,1.187,8.men-tita, *Semiramis*, 6, 7.
ſexus, *nom.* 91, 8. 294, 25. 316, 11. *gen.* 8, 17. 60,24. 94, 23. 275, 2
ſibi ipſis 155, 26
ſibimet 158, 13
Sibyrtio 132, 17
ſic 6,7.8,13.9,4. 12,9. 17,2.39,21. 44,21. 46,3. 58,25. 61,10. 65, 2
Sicania 50, 18
ſiccata, *acc.* 33,2. ſit: 17
Siciliâ, *abl.* 52,21. 5 8. 55,1.112,8.16 4. 170, 7. 173, 1 175,1. 180,11.18 1, 184, 14. 187, 189, 14
Siciliae 48, 13. 50,1 18. 51,8. 52,1. 5 10. 57,24. 58,2 62,1. 170,10. 17 15. 187, 1
Siciliam 48, 13. 49, 51, 26. 52, 3. 5 3
Sicilienſi 70, 22. 17 4. 199, 5
ſicubi 33, 18
Siculis 192, 1. 198,
Siculorum 165, 1. 19 3. 213, 5
ſicut 25, 9,16. 68, 1 112,9.141,25. 16 27,30. 172, 6. 18 5
ſicuti 30,19.36,23.4 20. 61, 7. 62, 1 72, 16. 74, 3. 8 6
Sicyonia 134, 4
ſideris 137,7. 173, 16
ſiderum 5,10. 179, 1 193, 23
Sidon 165, 11
Sidona 165, 10
Sidoniæ 104, 19
ſigna 75,2. 107,6. 256 2. 312, 18
ſignificabat 200, 5
ſignificans 169, 9
ſignificari 191, 25
ſignificatum eſt 30, 18 248, 16
ſignis, *abl.* 206, 28
ſignum 30,2.71,14,15 209, 26. 272, 15 293,10. 301,1
ſilentio 55,4. 141, 25 302,2.326,18. 313 8. 324, 23
ſilentium 12,17.128,2, 190, 2
Silecs 121, 15
ſileri 94, 1

ſimil

ſimile 136,16. 139,25. 164, 11
ſimilem 10,6. 126,26. 171, 6
ſimili 82, 6
ſimilis 6,4.22,1.50,10. 85,8. 93,7. 100,1. 288, 5
ſimilitudine 327, 14
ſimilitudinem 136,16
ſimilitudo 9, 12. 317, 17
Simos 320, 2
ſimplici 327, 3
ſimulabat 30, 3
ſimulacra 50, 4. 85, 1. 177, 1. 202, 13. 244, 14
ſimulacris 319, 1
ſimulacra 322, 4
ſimulacrum 177, 10. 293,13.295,8. 314, 12
ſimulant 300, 24
ſimulantem 64, 13
ſimulantes 46, 11
ſimulâſſet 6, 9
ſimulat 6,2. 29,9. 41, 20. 43,21. 115,28. 278, 14
ſimulatâ 13, 19. 39, 10
ſimulatio 185, 14
ſimulatione 266, 12
ſimulationem 278, 8
ſimulationum 185, 19
ſimulato 13,8. 85,27. 113, 20. 201, 25. 310, 6
ſimulatum 28, 4
ſin 241, 12
ſin verò 155, 25
ſinat 141, 19,
ſincerâ 202, 14
ſinceriùs 93, 18
ſingula 42, 21. 283, 5
ſingulæ 15,16. 44,15. 50,20.80,1,3. 213, 14. 258, 8
ſingulare 23, 10. 194, 19
ſingularem 23,28. 160, 8
ſingulari 131, 15
ſingularum 90, 8, 12. 257, 4, 7
ſingulas 36, 9. 103, 1. 256, 10. 258, 4
ſinguli 300, 9
ſingulis 57,8. 131,27. 133,2.184,21. 214, 16. 247, 16
ſingulorum 31,6.41,19. 104,17.116,11.147, 10. 197,6. 228, 16. 239, 17
ſingulos 103, 10. 107, 17.129,13. 140,13, 21. 147,9. 159, 12. 178, 21
ſiniſtrâ, *manu*, 31, 13
ſint 22, 22. 286, 4
ſinu, *maris*, 237, 18. 320, 12
ſinum, *maris*, 50, 15. 24,16.168,20. 319, 11
ſinus, *maris accuſ.* 303, 15. 319, 4
Siris 178, 3
ſit 6, 9. 19, 7. 20, 4. 32,26. 68,3,4. 100, 9
ſitiſti 14, 2
ſitu 48, 12
ſitum 276, 23
ſobolem 22, 31. 24, 31. 44,31. 168, 15. 267, 7
ſoboles 115, 15. 251, 13
ſobolis 152, 12. 251, 20
ſocer 132, 6
ſoceri 153, 5. 307, 14
ſocero 320, 11
ſocerum 307, 12
ſociâ 30, 20
ſociæ, *gen.* 178,7. *plural.* 242, 13
ſociam 101,20. 153,7. 239, 9
ſociari 94, 1
ſocias 242, 3
ſociata, *fem.* 231, 17
ſocietate 55, 15. 88, 29. 145, 12. 152, 24. 155, 11. 188, 22. 229,12. 232, 3. 238, 7. 277, 11. 293,5. 298,1. 310, 4
ſocietatem 41, 13. 64, 9. 93,22. 104, 17. 126,6. 129, 19. 134,4.146,11. 167, 12. 180,19. 188,8. 190,26. 280, 6,17. 304,1. 315,8. omnis fortunæ iniiſſe 197, 18
ſocietatis 46, 14. 70, 23. 189, 6. 201, 5. 229, 1, 19. 235, 5. 259, 13
ſocii 56, 1. 98,3. 137, 12.150,10. 187,21. 189,2.192,21.198, 19. 274, 9
ſociis 16, 5. 30, 26. 34, 9. 48, 10. 67, 6,9. 69, 17. 94,16. 111,3.113,17. 147, 16
ſocio 155, 17. 277,12. 295,14. 302,1
ſociorum 24, 24. 36, 2, 6. 39,20,24. 48, 9. 51, 16. 208, 3. 138,4. 150,8. 163, 1, 13
ſocios 7, 13. 33, 21. 46,9.52,23. 61,15. 70,21. 82,18. 85,3. 124,8.131,11. 140, 15
ſocium 9, 28. 11, 1. 73, 9. 152, 9. 153, 1. 155, 27. 168,9. 193,15.227,7. 304, 22
ſocius 39,29. 159,11
ſocru 291, 6
ſocrui 216, 9
ſocrus 216, 14
ſodales 125, 15. 277, 8
Sogdianis 116, 13
Sogdianorum 304, 15
Sogdianos 132, 19
ſol 191,18. 271,10
ſola, *accuſ.* 178,19.190. 21. 224, 1. *nominat. fem.* 222, 16. *ablat.* 313, 5
ſolæ 23, 21. 327, 29
ſolam 109,18. 235, 3. 293, 23
ſolatia 13, 18. 45, 27. 162,12. 174,8.178. 11
ſolatio 142, 1
ſolatium 85,2. 109,10. 279, 28
ſole 323, 7
ſoleant 205, 22
ſolebant 252, 3. 296, 20
ſolebat 12, 15. 126, 9. 230, 13
ſolem 16, 16. 166, 6, 13. 183, 3
ſolemne eſt reges parricidas *habere in Parthiâ* 311, 14
ſolemnem 184,16.303, 11
ſolemni 44,1. 116, 16. 321, 3
ſolemnia 55, 4. 287, 15
ſolemnibus 102, 1
ſolemnis 92, 26
ſolemniter 125, 12
ſolent 7, 17. 170, 6. 215, 5. 315, 2
ſolere 114, 21
ſolerti 136,4. 269,5
ſolertiâ 140, 23. 185, 24. 242, 17
ſolertiæ 92,27. 93,8
ſolertior 92, 20
ſolet 206,9. 244,11
ſoli, *genit.* 49, 7. 303, 18
ſoli, *plural.* 26,8.34,3. 90, 10. 111, 15. 154, 18. 154, 12. 204, 12. 209, 5. 221, 7. 223,7, 246, 2,6. 257, 2. 299, 12. 300, 22. *dativ.* 96, 20
ſolibus 107, 2
ſolicitabat 209,16.252, 7
ſolicitæ, *plur.* 311,13
ſolicitare 34,26. 230, 3
ſolicitarent 83, 2
ſolicitaret 134, 4. 293, 6
ſolicitat 37, 25. 168, 22. 182,12. 229, 8. 233, 19. 287, 24
ſolicitata 155,28. *ablat.* 252, 15
ſolicitatæ 37, 22
ſolicitati 196,11. 209, 11. 305, 6
ſolicitatis, *part.* 156,7
ſolicitato 279, 6

ſolicitatum 12, 19. 85, 26. 294, 12
ſolicitatus 86, 5. 112, 5. 238, 11. 248, 5
ſolicitaverat 136, 6
ſolicitavêre 320, 2
ſolicitavit 150, 1
ſoliciti, *plur.* 45, 28
ſolicito 16, 19
ſolicitudo 68, 27. 311, 11
ſolicitus 11,10. 29,7
ſolida, *neut.* 50, 13
ſolidas 233, 16
ſolido 207, 11
ſolidum 293, 10
ſolis *ſubſtantiv.* 16, 16. 19, 11, 16. 20, 13. 94, 12. 166, 11,13. 272,21.276, 1
ſolita, *neut.* 89, 8. *ſup.* erat 321, 10
ſolitam 183, 18
ſoliti 126, 14. 196,11. erant 67, 18. 196,5
ſolitis 21, 10
ſolito 29, 20. 121, 8
ſolitudinem 197, 24
ſolitudines 21,10. 123, 3. 211, 6. 300, 2
ſolitudinibus 286, 14
ſolitus 148, 1. 303, 1. eſſet 104, 21. 317, 14
ſolo, *ſubſtantiv.* 20,15. 26,11. 98,18. 146, 10
ſolo 8, 2. 224, 10
Solon 28,18. 29,7
Solonis 42, 8
ſolos 121, 3. 140, 16. *bis.* 191,12. 222, 3
ſolſtitiales 137, 7
ſolventibus 184, 3
ſolveretur 116, 5
ſolvi 123, 24
ſolviſſet 101, 12
ſolvit 87, 17
ſolum, *ſubſt.* 19, 16. 221,22. 282,10
ſolum, *adject.* 82, 2. 122,3. 123,25. 158, 17. 241, 1
ſolùm 190,2. *pluries ſupra legitur poſt* nec, & non
ſolvo 142, 7
ſolus 52,19. 60,13. 75, 6. 93,21. 102,15
ſoluta, *ablativ.* 88, 6. *nomin.* 202,17. fuêre 258, 17
ſoluti 228, 27
ſolutio 123,20. 194,2
ſolutione 172, 10
ſolutior 129, 27
ſolutis 43, 16. 126, 23
ſolutos 53, 25
ſolutum 37, 12. 91, 10
ſoluturum 12, 16
ſoluturus 168, 13
ſolutus 134,16. 303,3. erat 140, 7
ſomni 8, 13. 43, 10. 107, 8
ſomnii 9, 11
ſomnio 9, 13, 17. 14, 10. 127, 14
ſomniorum, primus intelligentiam condidit, *Joſeph,* 269, 7
ſomno 149, 22. 321, 8
ſomnum 8, 16. 41,11. 107, 10. 252, 1
ſomnus 107, 7
ſonus 206, 8
Sophene 309, 1
Sophoclem 47, 8
ſorbentis 50, 5
ſorberent 205, 18
ſordes 131, 11. 171, 6
ſordidâ 52,7. 174, 1
ſordidam 84, 11. 140, 12
ſordidis 26, 8
ſordidiſſimum 185, 4
ſordidius 104, 5
ſordido 187, 3
ſordidum 73, 20. 199, 14
ſordium 264, 3
ſoror 32, 2. 103, 18. 139, 14. 276, 27. 277,2. 287,9. 295,5
ſorore 222,16. 231,10. 232,1. 288, 10
ſororem 11,3. 79,14
ſorores 24, 4, 9
ſorori 24,13. 201, 23. 202,3. 273,9. 283, 12
ſororiæ, *gen.* 219, 8
ſororibus 24, 15
ſororis 30, 15. 85, 26. 112,7. 117,17. 135, 6
ſors 264, 12
ſorte 9, 2, 6. 112,7. 132,2. 133,20. 183, 29
ſortem 10,4. 70,4. 174, 3
ſortiendo 216, 18
ſortis 37, 14. 263, 8
ſortiti eſſent 169, 3
ſortitur 132, 18
ſortitus 187,12. ſit 109, 14
ſortiuntur 132, 9
ſoſpitem 128, 6
Soſthenes 205, 2, 15
Spacos 9, 3
ſpargi 45, 2
ſparſerat 206, 28
ſparſis 203,5. 207, 18. 219, 1
ſparſos 59, 5. 201, 13
Spartam 44, 13. 47, 20
Spartani 34, 17. 39, 22. 43, 25. 61, 17. 70, 13
Spartanis 33,22. 39,8. 12, 21. 42, 16
Spartanorum 32, 24. 33, 14. 34,4. 42, 10. 45, 18. 47,5,9. 72, 8
Spartanos 34, 9. 45, 20. 56, 29. 61, 15. 178,4
Sparti 324, 6
ſpatia 65, 7
ſpatii 38, 11
ſpatio 15, 21. 46, 2
ſpatium 39, 11. 84,22
ſpe 34,19. 85,26. 96, 13. 106,12. 151,11. 162, 4
ſpecie 9,26. 15,9. 51, 26. 118, 15
ſpeciem 29, 23. 214, 23
ſpecioſius 68, 18
ſpecioſus 144, 5
ſpectabant 129, 9, 12
ſpectaculo 37, 14. 92, 10. 107,13. 135,5. 288, 9
ſpectaculorum 322, 15
ſpectaculum 84, 16. 91, 3. 119, 4. 131, 12
ſpectandam 179, 12
ſpectantibus 166, 9
ſpectas 33, 4
ſpectâſſe 5, 11
ſpectata, *fem.* 4, 3
ſpectatæ, *gen.* 47,8. 51, 5
ſpectator 36, 11. 231, 16
ſpectatoribus 254, 4
ſpeculâ 80, 5
ſpeculandos 185, 23. 237, 7
ſpecularentur 192, 7. 209, 9. 239, 22
ſpeculati 71, 8
ſpeculaturus 164, 3. 211, 2
ſpei 9,1. 39, 6. 44,21. 53, 12. 70,9. 78,25. 101, 20
ſpem 26,5. 37,25. 41, 4. 53,14. 59,2
Speo 137, 2
ſperabat 284, 5
ſperans 57, 2. 153, 1. 242, 14. 278, 15. 307, 1
ſperantes 47, 25. 214, 27
ſperantibus 183, 9
ſperare 104,5. 115,25. 288, 22
ſperaretur 44, 18
ſperat 79, 17
ſperatâ 180, 17
ſperaverant 213, 14
ſperaverat 195, 10
ſpernant 107, 23
ſpernere 292, 21
ſpes 78, 21. 100, 17. 102, 13, 27. 140,8. 153,2. 194,6. 286, 16
Spinambris 176, 3
ſpiramenta 49, 11. 50, 9
ſpirantem 109, 8
ſpiritu 49, 8. 315, 1. 324, 17
ſpiritum 50, 7. 73, 6. 218,5. 222,15. 296, 3
ſpiritus, *accuſat.* 72, 3.

vitam 197, 19. *gen.* *vitæ* 182, 15. 197, 18.*nom.ſing.*206,13. *vita* 240, 8. aëris 324, 14
ſplendore 68, 25. 166, 12
ſplendorem 183, 3
ſpolia 88, 25. 205, 18. 258, 18
ſpoliant 63, 6
ſpoliare 23, 5. 159, 12
ſpoliari 244, 4
ſpoliâſſet 231, 6
ſpoliat 184, 7. 203, 4. 215, 21. 264, 5
ſpoliatis, *part.* 251, 3
ſpoliatus fortunis 156, 3
ſpoliatus 203, 9. 262, 5
ſpoliavit 83, 18. 156, 5
ſpoliis 70, 20. 108, 14. 205, 12
ſpolium 174, 11
ſpondebat 78, 23
ſpondens 37, 26. 183, 11
ſpondentes 44, 4
ſponſam 282, 11
ſponſis 183, 20
ſponte 15, 2. 81, 20. 221, 2. 328, 3
ſpretæ eſſent 170, 15
ſpretam 97, 20
ſpretis 104, 23. 236, 8. 240, 17
ſpreverant 111, 15
ſpreverint 222, 6
ſprevêrunt 178, 7
ſpreviſſe 240, 21
ſpreviſſent 59, 12. 168, 14
ſpreviſti 171, 8
ſprevit 204, 10
Spurio Mummio 288, 2
ſpurios 176, 8
ſqualidam 282, 12
ſqualidius 185, 8
ſqualoris 52, 8
ſtabat 122, 10
ſtabula 8, 25
ſtadia 102, 9
ſtagnatur 271, 15
ſtagnavit ſe remediis 276, 6
Stagnori 302, 8
ſtagnum 169, 9
ſtantis 216, 15
ſtarent 38, 8. 72, 4
ſtaret 139, 15
Statanori 132, 18
ſtationem 321, 16
Statiram 123, 11
ſtatu 41, 15. 52, 20. 62, 1. 107, 3. 166, 4
ſtatuæ, *gen.* 88, 15
ſtatam 88, 9, 11, 13
ſtatuam, *verb.* 171, 11
ſtatuas, *nomen.* 177, 15. 207, 10. 288, 15
ſtatuat 139, 25
ſtatuentibus 168, 27
ſtatuerat 182, 10
ſtatuerent 39, 18
ſtatueretur 311, 16
ſtatuêrunt 177, 8. 196, 16
ſtatuis, *nom.* 101, 1. 164, 15. 252, 16
ſtatuiſſet 152, 22. 305, 3
ſtatuit 34, 23, 26. 43, 11
ſtatuitur 115, 16
ſtatum 78, 14. 129, 30. 188, 15. 191, 23. 277, 14. 312, 15
ſtatura 6, 3. *abl.* 288, 4
ſtatus, *ſing.* 143, 15. 170, 1. 190, 4. 294, 3
ſtatura, *abl.* 16, 15. 184, 26. 197, 2
ſtatutam 16, 22
ſtatutis 66, 10. 168, 11
ſtatuto 155, 15. 169, 5
ſtatuunt 62, 4. 184, 25
ſtella 275, 19
ſtent 184, 1
ſterilitatem 222, 20. 269, 8. terræ cauſatus 88, 2
ſternebat maria pontibus, *Xerxes* 33, 11
ſternunt 34, 19
ſteterant 65, 4
ſtetiſſet 58, 15
ſtimulabat 234, 5
ſtimulante 231, 3
ſtimulis iratum 91, 30
ſtipatoribus 132, 12
ſtipendia 24, 1. 56, 19. 115, 11. 123, 23. 124, 21. 194, 3. 204, 13. 293, 9
ſtipendiarios 99, 13
ſtipendii 194, 11
ſtipendio 63, 1. 67, 18. 68, 5. 190, 6. 192, 14
ſtipendiorum 194, 1
ſtipendium 46, 12. 173, 8. 305, 9
ſtirpem 75, 15. 152, 11. 218, 28
ſtirpi 157, 6. 166, 25. 277, 20
ſtirpis 152, 15. 153, 8
ſtolidè 22, 20
ſtrage 94, 21
ſtragem 112, 1
ſtrages, *ſing.* 60, 1. 215, 10, *accuſ.* 203, 16. 255, 12
Stratonem 166, 7, 19
Stratonis 166, 24
ſtratorum 34, 22
ſtratum 49, 7
ſtravit 207, 29
ſtrenua 12, 9
ſtrenuè 10, 2. 258, 15
ſtrenuos 321, 4
ſtrenuum 212, 3
ſtrenuus 62, 20. manu 187, 15
ſtrepitu 29, 20
ſtrepitum 207, 25
ſtrepitus 223, 19
ſtrictis 224, 20
ſtricto 16, 3. 91, 23
ſtridorem 207, 25
ſtringere 281, 20
ſtructa 20, 21
ſtruebatur 202, 26
ſtudebat 68, 15. 211, 12
ſtuderet 181, 11
ſtudet 261, 12
ſtudia 6, 20. 98, 5
ſtudiis 56, 17. 58, 26. 121, 6. 127, 25. 231, 1
ſtudio 51, 23. 85, 6. 199, 19. 203, 15. 228, 19
ſtudioſior 92, 19
ſtudioſiùs 319, 8. 179, 19, 23. 216, 10. 276, 9. 282, 8
ſtupebant 107, 15
ſtupentibus 106, 11. 214, 11
ſtupere 163, 4
ſtupor 72, 13. omnes & admiratio inceſſit 192, 9
ſtupore 119, 8
ſtupra 216, 16. 231, 10
ſtuprata 30, 9. 287, 20
ſtupratas 44, 1. 183, 20
ſtupri 85, 27. 90, 20. 91, 30. 105, 14. 187, 6
ſtupris 98, 16. 231, 12
ſtupro 315, 4. 316, 15. 326, 19
ſtuprum 91, 8, 20. 183, 19. 114, 10
ſuamet 286, 26
ſuadentibus 104, 1
ſuadere 29, 13
ſuaſit 42, 20
ſub jugum 233, 6. 282, 23. terras 308, 23
ſubactâ 13, 1. 23, 24
ſubactis 74, 6. 257, 1
ſubactos 233, 7. 234, 16
ſubditam 96, 6
ſubegerat 114, 25. 195, 11
ſubegêrunt 196, 19
ſubegiſſet 198, 3
ſubegit 5, 8. 114, 6. 116, 6. 162, 10. 195, 8. 238, 8
ſubeſſe 15, 7. 64, 7. 202, 20. 280, 9
ſubeundum ſit 301, 6
ſubjecerat 71, 11
ſubjecit 15, 6
ſubjectarum 286, 4
ſubjecti fuêre 272, 4
ſubjectis 318, 5
ſubjectos 23, 4. 124, 15
ſubjectum 7, 12
ſubigendum 76, 6
ſubigi 241, 6
ſubigit 267, 15
ſubigunt 197, 31
ſubjiciantur 130, 15

ſubiit 217, 6
ſubire 80, 7. 99, 5
ſubitâ 96, 6
ſubitam 29, 8
ſubitum 155, 17. 192, 10
ſubiturum 140, 2
ſublata 10, 19
ſublatis 183, 1. 280, 11
ſublato 249,13. 303,4
ſublatum 134, 14
ſublaturum 88, 15
ſublegendi 43, 1
ſublime 49, 19. 206, 14
ſubmerſæ fuêrunt 20, 14
ſubminiſtrat 72, 2
ſubminiſtrent 190, 21
ſubmovendum 88, 30
ſubmovere 79, 19
ſubnectit 234,21. 320, 26
ſubornabat 91, 28
ſubornant 263, 8
ſubornari 287, 11
ſubornat 105,17. 126, 8. 144, 10. 149, 9. 279, 10
ſubornatus fuerat 293, 1
ſubſequi 109, 4
ſubſequuta eſſet 278, 14
ſubſequuntur 142, 24
ſubſidium 68, 8
ſubſternere 43, 10
ſubſtitêrunt 144, 19
ſubſtitui, *infin.* 267, 3
ſubſtituitur 97, 3. 306, 8
ſubſtitutis 63, 23
ſubtilitas 288, 6
ſubtractos 317, 6
ſubtracturus 156, 5
ſubtractus 161, 6
ſubtrahere 36, 16
ſubtraxerint 163, 3
ſubtraxiſſet 65, 1
ſubveniat 198, 9
ſubveniret 198 10
ſubverſi, *gen.* 58, 14
ſub·erteret 68, 26
ſubvertiſſe 115, 21
ſuccedaneum 284, 17
ſuccedente 33, 18
ſuccedentibus 297, 2
ſuccedentium 75, 12
ſuccedere 127, 4
ſuccederent 45,23. 115, 5
ſuccedit 23, 28. 75, 30. 77, 8. 150, 13. 173, 15. 306, 11. 329, 5
ſuccedunt 81, 20
ſuccensêre 82, 16
ſucceſſerat 222, 12. 249, 4
ſucceſſerint 172, 6
ſucceſſibus 23, 22
ſucceſſio 41, 18
ſucceſſione 223, 2
ſucceſſione 225, 2
ſucceſſionem 87, 15. 129,9,19. 157, 9
ſucceſſiones 42, 25
ſucceſſionis 8, 5. 27,8. 77, 15. 157, 1
ſucceſſiſſet 42, 11. 59, 17. 159,4. 217, 2. 252,5. 320,24
ſucceſſit 14, 5, 27, 1. 75,6. 92,29. 117,8. 161,1. 171,19. 187, 2. 316, 6
ſucceſſor 160, 2. 263, 13. 303,25. 327,17
ſucceſſorem 75,16. 130, 1
ſucceſſores 115, 8. 145,3. 148,19. 302, 6
ſucceſſori 77, 10
ſucceſſoribus 302, 11. 327, 25
ſucceſſorum 125, 20. 286, 9
ſucceſſu 14, 14. 156, 19. 161, 14. 69,12. 185, 21. 196, 23. 204,3. 266,2. 292, 20
ſucceſſuri erant 101,9
ſucceſſurus ſit 197, 20
ſuccinctos 264, 4
ſucco, *abl.* 272, 18
ſuccubuiſſe 114, 25
ſuccumbentem 144,21
ſudant 271, 8
ſudorem 149, 23
ſudoris 102, 11
ſuffêcere 182, 3
ſuffecerunt 225, 9
ſuffectis 104, 18
ſuffectus 59, 16
ſufficere 99, 18
ſufficeret 121, 2
ſufficeretur 187, 18
ſufficiat 324, 2
ſuffigi 171, 13
ſuffiguntur 232, 5
ſuffixus eſt 193, 9
ſuffocatum 50, 8
ſuffragia 189, 11. 193, 15
ſuffragio 17, 25
Sugambros 121, 16
ſulco 327, 20
ſulphure 49, 8
Sulpicius 255, 1
ſumere 81,21. 114,16. 120,6. 311,6
ſumerent 24, 8
ſumit 218, 19. 282, 12
ſumma, *neut.* 26, 8. 107,2. 324, 5. *nom. fem.* 68,13. *ablat.* 42, 13. 57, 14. 193, 12. 224, 4. 240, 6. 242,3. 267,11. 321, 26
ſumma, *ſubſtant.* 90, 15. 123, 17. 142,5. *ablat.* 135, 17. in ſummâ 138,2. 187, 12. 222, 23. 275, 12
ſummæ, *dat. ſubſt.* 67,7. *gen. adj.* 98, 23
ſummam, *ſubſt.* 10, 8. 66, 14. 90, 17. *adj.* 70,13. 170,19. 179, 13
ſummi, *gen.* 78,9. 275, 11
ſummis 8,21. 53,3. 63, 3. 68,11. 133,7. 207, 26. 223, 9. 254, 8. 293, 9
ſummitteret 129, 29
ſummittit 272, 13
ſummo 119,19. 166,3. 207, 16
ſummotis 226, 9
ſummotus 76, 5
ſummoventes 23, 8. 122, 22
ſummoverent 317, 12
ſummoveri 66, 16
ſummovêrunt 22, 11
ſummovetur 289, 12
ſummum 33, 21. 155, 28. 153,4. 304, 13
ſummus 131, 11
ſumpſerant 179, 8
ſumpſiſſent 131, 9
ſumpſiſſet 292, 16
ſumpſit 89, 9
ſumptâ 144, 10
ſumpti 287, 7
ſumptibus 184, 24
ſumptis in manus altaribus 202, 12
ſumpto 169, 24, 26. 252, 26
ſumptu 70, 18
ſumptam, *ſubſt.* 55,16. 88,1. 232, 13. 244, 2. 312, 14
ſumpturum 191, 2
ſumpturus 139, 6
ſumptus, *nom. ſing.* 72, 25. 254, 9. *accuſ.* 123, 20
ſumunt 23, 7
Suniatus 181, 6
ſunt 20,6. 176,6. 251, 13. 271, 7. 301, 7. 308, 16
ſuper 53,7. 89,16. 92,6. 189,23. 227,6. 229, 15. 301, 14. amnem 116, 11
ſuperabat 184, 14
ſuperantibus 183, 15
ſuperantur 46,18. 141, 3
ſuperare 119, 19
ſuperaretur 106, 20
ſuperari 22, 6
ſuperârint 140, 17
ſuperat 26, 1. 193, 6. 219, 5
ſuperata, *plur.* 100, 23
ſuperatam 6, 9
ſuperatis, *part* 21, 4
ſuperato 232, 12
ſuperatum 40, 11. 273, 11
ſuperatus ſit 17, 19
ſuperaverint 234, 8
ſuperaverit 142, 26. 275, 10
ſuperavit 12, 12
ſuperba 293, 1
ſuperbè 80,11. 171, 8. 221,9. 306, 1
ſuperbiâ 57,7. 266,4

ſuperbiæ

ſuperbiæ, *gen.* 118,11. 290,3. *dat.* 265, 1
ſuperbiam 266, 9. 267, 8. 291,9. 292,5
ſuperbo 277,15. 305,9
ſuperbos 285, 7
ſuperbum 61, 3
ſuperbus 216, 10
ſuperent 306, 20
ſupereſſe 16,20.30,13. 41,12. 61,8,12.147 6. 293, 3
ſupereſſent 33, 6
ſupereſſet 160,14. 184, 35. 190,19.208,12. 222, 17
ſuperfuerant 111, 5. 158,5. 166,23.173, 21. 224, 7
ſuperfuerat 62, 4. 170, 11
ſuperfuêrunt 27, 5
ſuperfuiſſe 224, 1
ſuperfuiſſent 224, 11
ſuperfuiſſet 60, 13
ſuperfuit 13, 23
ſupergreditur 306, 13
ſupergreſſus 329, 3
ſuperi, *gen.* 49,3. 175, 13
ſuperior 68, 3. 172, 9. 198, 17
ſuperiore 219,4
ſuperiores 28,6. 141,7. 228,14. 245, 4
ſuperioribus 59, 7
ſuperioris 212,16. 275, 13
ſupermisêrunt 126, 15.
ſuperſtite 92, 4
ſuperſtites, *acc.* 195, 23
ſuperſtitione 75,14, 25. 92,7. 98,19
ſuperſtitionum 295, 1
ſuperſtitioni 184, 4
ſuperſtitionibus 14, 6. 301, 17
ſupertectos 321, 5
ſupervacaneam 106, 25
ſupervacaneos 46, 11
ſupervacuam 47, 18
ſuperveniant 137, 19
ſuperveniendum 34, 12
ſuperveniſſent 305, 7
ſuperveniſſet 163, 14
ſupervenit 69, 24. 83,17. 109,2. 139, 28. 223,21. 236,8. 317, 19
ſuperveniunt 61, 10. 165, 1
ſupervixit 222, 15
ſuperûm 109, 18
ſupplementa 115, 4
ſupplementis 85, 19
ſupplemento 52, 26. 124, 21
ſupplementum 44, 12. 45,20.135,10. 210, 19
ſupplendum 240, 23
ſuppleri 44, 10
ſupplet 123, 21
ſupplex 280, 14
ſupplicem 106,11.262, 6
ſupplices 52,10. 145,5. 178, 5
ſupplicia 25,13. 83,10. 98,1,14.124,2.126, 5. 158, 4. 165, 5. 168, 2
ſupplicibus 226, 12
ſuppliciis 71, 15. 124, 3,16. 272,10
ſupplicio 83, 8. 131, 28. 158,9. 184, 33. 223,6. 232, 6. 295, 12
ſuppliciorum 193, 9
ſuppliciter 141,13.207, 21
ſupplicium 162, 4
ſupponit 77, 1
ſuppreſſæ ſunt 31, 5
ſuprà, *adv.* 25, 16. 30, 18. 94, 8. 180, 11. 288,207. 304,3
ſupra, *præp.* 70, 7. 97, 20. 127,12. 199,2. 207, 22. 218, 16. 276, 4
ſupremum 237, 14
Suſa 108, 11
ſuſceperant 34, 5. 262, 2
ſuſceperat 71,4. 77,23. 261, *ult.*275,2.288, 10,16. 297,2
ſuſcepiſſe 227, 2
ſuſcepiſſent 258,16
ſuſcepit 78,20.111,12. 225, 4
ſuſcepti, *plur.* 93, 14. *gen.* 289, 9
ſuſceptis 31, 22
ſuſcepto 28, 2. 217, 5
ſuſceptores 83, 3
ſuſceptorum 220, 3. 279, 23
ſuſceptos 92, 11. 197, 25
ſuſceptum, *maſc.*91,21. 96, 23. 104, 11. *neut.* 236,10. ſit 56, 21
ſuſcepturus 254, 5
ſuſceptus 224, 3. 293, 28. 296, 15. erat 198, 5
ſuſcipere 47, 5. 145, 8. 229, 8
ſuſciperent 47,4. 232, 7
ſuſcipi 215, 3
ſuſcipiat 188, 7
ſuſcitaret 281, 21
ſuſcitaturus 144, 9
Suſana 132, 7
ſuſpecta 216, 11. fuit 15, 12
ſuſpectam 46, 10
ſuſpecti 39, 2
ſuſpectos 63, 6
ſuſpectum 102, 16. 240,1. 249,7
ſuſpectus 91, 5. 209, 13
ſuſpendio 25, 14. 92, 9
ſuſpenſa 58, 10. erat 243, 1
ſuſpenſam 254, 14
ſuſpenſo 173, 22
ſuſpicantes 126, 19
ſuſpicati 249, 16
ſuſpicione 41, 15. 47, 26
ſuſpicionem 90,20.317, 16
ſuſtentavit 138, 4
ſuſtineat 281, 22
ſuſtinendum 56, 23. 234, 3
ſuſtinere 39, 18. 103, 8. 211,10. 283, 5
ſuſtinet 272, 1
ſuſtinuerant 213, 15
ſuſtinuêre 72, 5
ſuſtinuiſſet 122, 11
ſuſtuleris 72, 17
ſuſtulerit 32, 3
ſuſtulit 42, 23. 77, 18. 160, 5
Sybarem 9, 30. 11,1
Sybaritanis 177, 7
Sylla 175, 11
ſylva, *abl.*209, 27.*nom.* 271, 1
ſylvam 8,22. 10,1
ſylvarum 303, 20
ſylvas 276, 10
ſylvis 196, 5
ſymbolos 34, 27
Synan 270, 2
Syphacem 284, 24
Syracuſæ 188, 3. 189, 5. 190,19. 193,20
Syracuſani 52,18. 183, 7
Syracuſanis 51,24. 52, 4, 6. 53,2. 185, 2. 187, 16
Syracuſanorum 57, 23. 187, 22
Syracuſanos 51,21. 53, 15. 183,10. 188, 7
Syracuſanus 63, 1
Syracuſarum 58, 24. 187, 22. 192, 17
Syracuſas 184,11. 187, 9. 188, 1. 189, 19, 21. 194, 19. 198, 3
Syracuſis 184,26. 188, 12
Syria, *ablat.* 248, 3. 267,2. 289,2. 294, 11. 309,12,14. *nom.* 274,7. 291,3. 298, 1
Syriæ 217, 1. 220, 7. 231, 2. 206, 3, 5. 244,1.259,7.262,1. 263, 9. 264, 4, 7. 268,3. 272,4. 288, 25,31.289,15. 291, 8.292,2,20. 294,1, 4. 296, 18. 297, 3, 8. 298,2,8,11. 305, 3, 6
Syriam 104,15. 132,5. 161,9. 268,2. 290, 6. 292, 1, 8
Syrii 7,4. 268, 6
Syriis 292, 4
Syrim 177, 9

T.

TAbellis 32, 20. 186, 4
tabulam 200, 2
tabulas 155, 2
taceat 313, 5
tacendo 29, 7
tacentibus 126, 27
tacita, *abl.* 12, 16. *neut.* 189, 11. 193, 15
tacitæ, *plur.* 231, 15
tacitum 89, 12. 178, 16
tacitè 45, 2. 146, 15. 293, 14
taciti, *plur.* 71, 20. 83, 4. 209, 27. 302, 1
tacitis 64, 6. 237, 8
tacito 71, 17. 261, 6
tacito 167, 11
tacitum, *maſc.* 127, 7
taciturnitatis 324, 24
tacitus 17, 15. 85, 10. 155, 10. 164, 2. 183, 17. 238, 4. 239, 19. 261, 8. 276, 22. 288, 11
tactis 188, 14
tactum 125, 17
tædio 52, 4. 99, 9. 144, 8. 188, 25. 237, 4. 231, 10
tædium 43, 19
Tagum 325, 11
tale 210, 6
talem 174, 11
talenta 190, 7
talentis 66, 20
talentorum 124, 25
talentûm 106, 24. 108, 12. 111, 3, 6. 123, 20. 129, 11. 256, 3
tales, *acc.* 114, 25. 142, 12. 285, 4
tali, *dat.* 7, 11. *abl.* 106,
talibus 129, 20
talis, *abl.* 289, 14
Tamyris 13, 3, 17
Tanaim 116, 11
Tanaus 5, 1
tandem 30, 16. 44, 24. 120, 15. 122, 11, 17. 197, 27
tandiu 50, 8. 103, 13. 122, 12, 15. 147, 5. 178, 25. 223, 5
tanquam 66, 15. 75, 23
tanta, *nom. fem.* 16, 15. 30, 25. 33, 5. 37, 21
tantæ, *gen.* 13, 23. 129, 1, 5. 148, 8. 208, 12
tantam 31, 15. 38, 9. 47, 7. 60, 3. 64, 6
tantarum 84, 18. 104, 8
tantas 114, 20. 144, 15. 196, 19
tanti, *gen.* 32, 7. 60, 25. 94, 18. 127, 14. 140, 12. 148, 2. 175, 3. *plur.* 325, 13
tantis 6, 1. 20, 21. 46, 5. 52, 13. 213, 4. 228, 12. 229, 16. 247, 1. 325, 7
tanto, *adv.* 11, 15. 20, 15, 17. 52, 7, 23. 32, 15, 26. 69, 9. 72, 2
tanto accenditur 295, 4. acriores 227, 5. amarior 246, 6. certior 180, 16. clarior 69, 2. clariùs 254, 2. duriora 20, 5. fortius 234, 2. gratior 160, 16. honeſtius 146, 26. majorem 32, 26. majores 72, 2. melius 211, 12. mitior 11, 15. moderatiùs 32, 15. plura 22, 24. plus 22, 7. prius 20, 17. pulchrior 142, 25. religioſiùs 295, 2. ſagaciora 282, 16. celeratior 93, 22
tanto 13, 16. 28, 19. 33, 3. 65, 5. 67, 4. 84, 1. 93, 24. 125, 17
tantos 70, 8
tantùm, *id eſt*, ſolùm 15, 20. 59, 11. 61, 6. 64, 1. 72, 11. 85, 2. 93, 15
tantum 23, 29. 44, 4. 63, 23. 114, 23. 129, 29. 143, 13. 188, 10. 286, 22. *cum genitivo*, 7, 12. 38, 11. 39, 3. 50, 11. 58, 13. 70, 17. 72, 1. 107, 21, 28. 134, 9. 282, 24. 305, 8. virtutis paupertas adverſùs inſolentes divitias habet 170, 16. in tantum 300, 5. 320, 15
tantum, *nom.* 45, 27. 55, 12. 67, 5. 82, 13, 15
tantus 8, 27. 12, 4. 47, 4. 50, 2. 51, 5. 87, 8
tardiſſimè 20, 12
tarditatem 39, 10
tardius, *adject.* 156, 31. *adv.* 212, 8. 305, 7
Tarenti 210, 30
Tarentina 45, 7
Tarentinæ 210, 25
Tarentini 45, 1. 162, 8. 176, 8
Tarentinis 112, 4. 159, 13
Tarentino 162, 11
Tarentinorum 44, 25. 45, 2. 162, 1
Tarentinos 161, 15
Tarquinii 176, 2. 319, 2
Tarſum 102, 10
Tarteſiorum 326, 15
Tauri montis 215, 15
Taurum 102, 8
taxatæ ſint 61, 7
Taxiles 132, 15
te 14, 1. 100, 15. 171, 1, 5. 301, 6
tecta, *ſubſt.* 85, 13
tecti, *ſubſt.* 21, 15
tectis, *adject.* 21, 13 *ſubſt.* 167, 6. 238, 6. 224, 11
tecto 276, 9
tectorum, *ſubſt.* 61, 6
Tectoſagi 250, 8
Tectoſagorum 251, 2
tectum, *ſubſt.* 21, 9
tegere 277, 4
tegerentur 184, 18
tegi 168, 22
tegit 6, 5
tegmine 32, 22
tegunt 31, 8. 302, 2
Telamoni 325, 17
teli 72, 18
telo 72, 16. 117, 5. 125, 16. 134, 8
telorum 122, 8
telum 117, 15. 279, 9. 326, 12
temerè 93, 3. 94, 12. 113, 18. 194, 10
temeritas 205, 1. 212, 9
temeritate 204, 15
temperamento 29, 1. 326, 11
temperamentum 19, 19
temperare 126, 13
temperatam fuiſſe 19, 15
temperatius 286, 18
temperato 323, 8
temperatum 20, 12
temperaturum 76, 16
temperavit 89, 12
tempeſtas 68, 7. 77, 12. 208, 1. 228, 3
tempeſtate, *id eſt*, tempore 11, 9. 150, 5. 173, 7. 175, 9. 179, 15. 181, 7. 210, 9. 219, 5. *procellâ* 218, 3
tempeſtatem 47, 7. 209, 26
tempeſtatibus 14, 8. 37, 13. 270, 1
tempeſtatis 293, 15. *procella* 154, 22
tempeſtivè 257, 9. 321, 7
tempeſtivis 323, 5
templa 82, 8. 83, 2. 173, 19. 202, 27. 205, 16. 244, 15. 308, 11
templi 292, 15. 295, 1
templis 82, 24. 85, 2
templo 101, 11, 26. 104, 26. 126, 31. 177, 3, 4. 252, 14. 268, 6. 293, 10
templorum 82, 9. 207, 18

tem-

templum 14,8. 16,15. 37,7. 81,7. 101,24. 102,3. 105,17. 131, 23
tempora 9, 12. 24, 30. 25, 15. 26,15. 33, 22. 224, 2. 247, 1. 272,7. 318, 6
tempore 8, 20. 9, 18. 12,6,21. 13,2. 17, 10. 23, 1. 24, 32. 28,8. 32,1,12. 38, 10. 39,9. 42,14. 46, 8, 19
temporibus 4,10. 27,4. 47,3. 77,11. 160,2. 164,11. 225,1,10
temporis 8, 12. 14, 4. 46, 1, 17. 82, 30
temporum 321, 18
tempus 9,17. 47,1,18. 84,23. 99, 21. 140, 7
tendens 174, 3
tenduntur 321, 15
teneant 39, 15. 221, 23
tenebant 175, 6. 197, 21. 264, 15
tenebat 75,26. 117, 4. 145, 12. 231, 20. 244, 15. 252, 16
tenebatur 4, 4
tenente 315, 5
tenere 152, 15
tenerent 158, 12. 317, 18
tenerentur 43,14. 44,7. 115, 1
teneret 30, 10. 130, 13
teneretur 222, 28
teneri, *verb.* 30, 21. 33, 21. 72, 9. 277, 12
tenet 6, 7. 34, 28. 50, 8. 60, 23. 277, 21
tentabat 290, 9
tentarent 51, 26
tentari 139, 26
tentâſſent 253, 9
tentaſſet 183, 10
tentati, *gen.* 305, 3
tentaturos 141, 11
tentaturus 68, 12
tentavêre 51, 9. 57, 13
tentavit 141, 22
tenuerat 60, 18
tenuêre 7, 4
tenuerit 122, 5
tenuis 49, 4
tenuiſſimas 168, 24
tenuit 20, 7. 27, 10. 31,12. 74,11. 75,5. 160, 21. 253, 4. 298, 12
tenus 117, 2
tepidi aëris apricitas 271, 10
ter 22, 9. 84, 5
terreretur 87, 8
terga dantes 49, 19. 111, 18. dantibus 300, 24. vertêrunt 100, 23. poſt terga 10, 5
tergiverſantes 10, 13
tergo 150, 3. 180, 21. a tergo 10, 13. 21, 6
terminabantur 186, 1
terminari 191, 12
termini 74, 4
terminis 50, 1. 85, 18. 123, 2. 158, 13. 185, 26
terminos 4, 10. 6, 15. 13,5. 23, 21. 65, 7. 74, 7
terra 19, 17. 49, 4. 51, 1. 324, 7. 326, 7. *ablat.* 6, 14. 48, 6
terræ, *plur.* 19, 10. 20, 14. 203, 10. *gen.* 50,9. 88,2. 119,18. 157,4. 165,8. 168, 7. 169, 7. 206, 12. 207,29. 233,12,15. 298,5. 319, 8. 324, 5, 11. *dat.* aurum crediderat 167, 6
terram 53, 19. 57,20. 99,23. 120,4. 228, 7
terrarum 20, 17. 21,3. 43, 15. 84, 7, 10. 100,9. 105,22. 107, 3. 108,13. 109, 19. 112, 9
terras 20, 7. 132, 14. 308,22. 310,8
terrebant 75, 21
terrebat 191, 18. 228, 18
terrens 205, 18
terreret 139, 4
terrerentur 121, 9
terreri 131, 3
terreſtre 69, 11. 123,6
terreſtri 34, 23. 40, 16. 52,24. 53, 7, 19. 173, 15. 174,6. 243, 9. 252, 18. 324, 17
terreſtris 59, 5
terribile 49, 17. 236, 15
terribilem 247, 3
terribilior 117,25. 275, 13
terribilis 33, 13. 196, 23
terris 20,10, 18. 22,2. 37,17. 70, 14. 116, 3, 10. 137, 4. 241, 19
territa, *fem.* 13, 3
territi, *plur.* 57, 12. 63, 24. 68, 8. 81, 23
territis 233, 16
territus 277, 17. 281, 21. 295, 92
terror 41, 1. 125, 3. 204,5. 210, 10
terrore 101, 4
terrorem 62, 15. 204, 27. 206,13. 209,13
terrori 52,13. 139, 7. 206, 23
terroris 50, 11
terruerit 122, 8
terruit 282, 15
tertiâ 13, 11. 24, 35
tertiam 105,4,31. 234, 8
tertias 106, 21
tertiò 52,23. 107, 20
tertio loco 314, 6
tertium 46, 8. 47, 5. 284, 25
tertius 159,10. 304, 2
teſſeras 45, 29
teſtâ 126, 10
teſtamenti 283, 15
teſtamento 64,10. 273, 1. 296, 13
teſtati 197, 17
teſtes 249,9,16. 287,2
teſtimonio 38, 15
teſtimonium 279, 21
teſtis, *nom.* 131, 20
Teucrum 325, 16
Texenam 197, 10
texêrunt 89, 5
Thaleſtrem 308, 17
Thaleſtris 24,31. 114,6
theatra 73, 16
theatri 206, 7
theatrum 188,16. 247, 15
Thebanam 81, 2
Thebani 64,3. 69,9,15. 71,14,18. 72,7. 80, 8. 81,17. 88,27. 97, 25
Thebanis, *abl.* 47,2. 71, 10. 78, 5. 81, 9, 11
Thebanorum 62,24. 72, 10, 18. 81, 21. 89, 18. 98, 4. 155, 6
Thebanos 73, 10. 81, 14. 84, 13
Thebas 62,18. 97,23. 98, 8
Thebis 73, 21. 78, 7. 98, 8
Themiſcyreos 23, 4
Themiſtocle 35, 15
Themiſtocles 34, 24. 35,17. 36, 6. 37,5. 38,15. 39, 5,14
Themiſtoclis 31, 7. 36, 16
Theodoti 303, 7, 8
Theodoto 303, 9
Theodotus 302, 17
Theramenem 233, 11
Therameni 62, 14
Theræ 136, 12, 17
Theraſiam 233, 11
Thermodonta 23, 4
Thermopylarum 33,15. 82, 5. 84, 20
Theſaurus 129,10. 254. 10
Theſauros 129, 8
Theſei 27,10. 28,2
Theſeo 24, 10
Theſeus 24, 10. 28,2
Theſpias 35, 11
Theſpienſes 98, 2
Theſſali 81,17. 83,23. *gen.* 306, 24

Theſſaliâ 83,10.307,7
Theſſaliæ 27, 6. 136, 26. 137,3
Theſſaliam 79, 9. 137, 5
Theſſalis 97, 16. 176, 2
Theſſalo 126, 11
Theſſalonicam 211, 2
Theſſalonice 144, 3. 151, 2
Theſſalonicen 144, 25
Theſſalorum 79, 9
Theſſalorus 206, 21
Theſſalos 97,17.223,1
Theſſalum 126, 13
Theſſalus 125,15.308, 18
Thogariis 306, 10
Thracas 96, 8. 103, 2
Thraciâ, *abl.* 83, 11. *nom.* 132, 10
Thraciæ, *gen.* 83, 13. *dat.* 154, 3
Thraciam 76,6.250,5. 282, 18
Thracibus 75, 19
Thracum 152, 27
Thraſybulum 63, 9
Thraſybulus 62,20.63, 14
Thraſymenum 227, 10
Thurii 113, 13
Thurinorum 177, 1
Thuſcorum 285, 6
tiarâ 6, 5
Tiberis 319, 3
tibi 301, 6
Tigrane 280,17. 298, 8, 14
Tigranem 280,12.297, 8
Tigranes 280,4.284,7. 298, 12
Tigrani 280, 20. 298, 15
Tigranis 280, 11
Tigris fluvius 308, 20
timeat 22, 16
timebant 17, 24. 129, 27
timebat 55,17. 202 9,
timendos 228, 11
timendum fuerit 22, 21
timendus eſſet 136, 8
timens 36, 5. 37, 5. 82,19. 94,20. 101, 7. 102, 8. 184, 27. 197, 15. 202, 10. 275,2. 276, 7. 279, 5,18. 295, 24
timentes 36,20. 83,4. 237, 6
timentibus 96,14. 104, 4. 185, 12, 13
timeret 136,8. 183,16. 214, 12
timidè 240, 5
timidiùs 286, 12
timidus 33, 7
timore 310, 6
timorem 36,15. 46, 4. 214, 27
Timotheo 155, 5
timuerat 129, 4
timuerint 127,29. 222, 4
timuerit 212, 9
timuêrunt 81,20. 210, 1
timuiſſe 91,21. 92,13
tingatur 326, 13
Tiridatem 312, 2, 7, 11
Tiridati 312, 12, 14
Tiridatis 312, 8
Tiſſafernem 55, 15. 56, 14. 66, 7
Tiſſafernes 66, 8
Tiſſaferni 56, 19, 30. 66, 16
Tiſſafernis 56, 28
Tiranas 326, 25
titulo 17, 26. 95, 2. 123,18.189,8.232, 2
titulorum 46, 2
titulos 171, 9
titulum 22,28.104,25. 149,16. 262, 6
titulus 55, 16
Tleptolemus 132, 20
tolerabant 319, 10
tollendos 278, 3
tollere 182,8. 203,19
tolli 278, 16. 293, 10
Toloſam 250, 1
Toloſenſem 250, 1
tonantem 228, 2. 253, 3
tormenta 30, 11. 324, 25
tormentis 324, 23
toro 296, 5
torporem 73, 14
torque aureo donatâ deâ 322, 8
torquentium 324, 25
torquere 249, 16
torquet 156, 17. 184, 9
torrens fretum 40, 16
torrentes, *curſus* amnium 324, 7
torrenti calore 20, 14
torretur 323, 7
torti, *plur.* 187, 21
torvæ mulieris 322, 1
torum 287, 16
tota, *nom. fem.* 35, 9, 49, 6. 232, 24. *abl.* 71,6. 101,12. 127, 19. 128, 2. 192, 8. 204, 26. 237, 14. 312, 17
totam 47, 20. 56, 31, 32. 286, 8
toti 86, 8
toties 97,4,20.107,27. 142,7. 174,6
totis 34, 19. 114, 22. 139, 17. 152, 21. 185,5. 214,25.221, 16
totius 5,8. 14, 3. 55, 19.66,3. 77,14.93, 11. 99, 25. 165, 1. 175,2. 192, 23
toto 17, 12. 43,6. 49, 3. 103, 5. 129, 16. 166, 20. 168, 19. 173, 24
totum 20, 12. 88, 5. 204, 11. 217, 18. 218,19. 234,11,15. in totum 247, 20
totus 308, 10. in lætitiam effuſus 125, 12
tractabant 24, 4
tractabat 92, 31
tractantique lanam 7 12
tractare 6, 1. 17, 15
tractaret 276, 22
tractari 190, 21
tractatâ 155, 3
tractaverat 306, 2
tractavit 243, 19
tractum 34, 21
tractus, *gen.* 76,7. *nom. ſing.* 176, 6
tradant 141, 21
tradat 143, 5
tradendo 153, 15
tradendum 77, 23
tradens 142, 25
tradentes 165,1. 290,2
tradentibus 104, 15
tradere 5, 13. 32, 24. 273,6. 320,6
traderent 61, 19
traderentur 144,4.223, 6
traderet 155, 15. 244, 2
tradi 46, 3. 131, 28
tradiderant 97, 18
tradiderat 153, 13. 222, 11. 225, 7. 230,5.278,11.279, 25
tradidêre 26, 16. 194, 22
tradiderint 204, 22
tradidêrunt 61,21. 113, 15
tradidiſſe 137, 7
tradidit 8, 13. 9, 16. 10,10. 12,23. 116, 8. 123, 13. 127, 8. 144, 8. 160, 6, 10. 167,4. 185,2. 212, 15.224,13. 268,10. 279, 12
tradit 8,9. 32,23. 39, 11.83,8. 86,2.102, 20. 153,7. 155, 30. 210,24. 220,8.272, 19. 280, 10. 309, 8
tradita, *nom. fem.* 94, 20. *abl.* 252, 18. 242, 15
traditæ, *gen.* 71, 14. ſunt 189, 6
traditam 61, 20
traditi, *plur.* 213, 12. *gen.* 236, 7
tradito 12, 20. 78, 2. 153,17.172,11.193, 19. 260, 6
traditum 56, 9
traditur 9, 25. 37, 1. 49,8. 131, 21. 135, 26. 140, 3. 161,10. 302,8. 313,9. 317, 15
traditus eſt 161, 6
traductum 329, 11
traductúſque per ora civitatum 266, 12

tradunt

adunt 163,9. 193,24. 212, 3. 217, 17. 240, 3. 264, 19
aduntur 132, 19. 184, 34. 308, 4
agœdiorum 47,, 9
agicorum 156, 23
ahat 98, 21
ahebant 42, 6. 115, 13
rahens 222, 15
rahentis 21, 3
raheret 29, 3
rahit 50, 8. 99, 15. 166, 16
rajeciſſe 180, 13
rajeciſſet 229, 6
rajecit 37,14. 165, 4. 173, 4. 196, 15
trajectis 13, 6
trajecturum 229, 5
trajectus 122, 15
trajicere 198, 13. 228, 24
trajici 197, 1
trajicientem 243, 14
trajicientibus 243, 8
trajicit 41, 23. 83, 27
trajiciunt 85, 5. 197, 30
tramite 327, 1
tramites 289, 4
tranquilliſſimo 298, 3
trans 125, 9
tranſalpinæ Galliæ 282, 8
tranſcendit 102, 9. 204, 1. 276, 25
tranſeuntem 134, 8
tranſeuntium 50, 15
transferenda 221, 14
transferre 289, 25
transferrent 55, 19
transferret 58, 15
transferri 135, 19
transfert 8, 4. 11, 11. 37,29. 87,7. 269,6
transfertur 57, 7
transferunt 46, 14. 152, 25. 265, 2
transfoderent 16, 16
transfugæ, *gen.* 17, 16
transfugas 244, 2
transfugere 137, 15
tranſierant 218, 7
tranſière 134, 20
tranſiit 166, 19
tranſire 13, 4. 164, 6. 169, 17. 286, 29. 302, 10
tranſiret 5, 6. 82, 5. 88, 29. 114, 15
tranſiſſe 124, 9. 326, 1
tranſit 131, 27
tranſitione 138, 4. 215, 19
tranſitionem 9, 22
tranſitis 35, 4. *part.* 282, 19
tranſitu 13, 4. 91, 6. 97, 15. 247, 8
tranſitum 37, 10. 50, 16. 88, 21. 149, 15. 227, 17. 229, 6. 306, 17
tranſiturus fuerit 193, 7
tranſlata 160, 8. 320, 23. foret 57, 2
tranſlatam 152, 14
tranſlatis 40, 8. 116, 13
tranſlato 79, 7. 170, 8
tranſlatam 17, 8. 48, 12. eſſet 53, 5, eſt 299, 7
tranſlaturus 227, 13
tranſmiſit 273, 17
tranſponere 198, 16
tranſpoſuiſſet 211, 14
tranſtulêre 306, 5
tranſtulerint 191, 14
tranſtulerit 143, 6. 329, 10
tranſtulêrunt 251, 8
tranſtuliſſent 52, 25. 57, 20. 328, 8
tranſtuliſſet 252, 19
tranſtulit 187, 7
tranſvecti ſuêre 284, 18
traxêre 23, 3
traxit 88, 34. 254, 14
trecenta 39, 30. 289, 23
trecenti 180, 3
trecentis 7, 4. 304, 19. 316, 7
tredecim 111, 3. 114, 11
trepidare 231, 4
trepidatio 223, 19
trepidatione 36, 19
trepidaturi ſint 191, 4
trepidavêre 194, 14. 238, 2
trepidi, *plur.* 84, 23. 131, 2. 205, 15. 258, 11
trepidis 221, 19
trepidos 79, 3
trepidum 40, 11. 238, 5
trepidus 25,21. 37,14. 218, 14
tres 77, 11. 90, 19. 93, 15. 127, 11. 137, 4. 129, 20. 287, 6. 328, 8
tria 62, 3. 182, 10. 192, 2. 209, 6
Triballi 18, 20
Triballis 97, 8
Triballorum 209, 7
tribueretur 264, 2
tribuêrunt 303, 25
tribunali 123, 30. 193, 13
tribunatus 132, 13. 231, 24
tribunus 187, 15. 144, 19
tribus 45, 19. 173, 5. 156, 8. 282, 5. 290, 4
tributa 15, 10. 56, 20. 182, 11
tributariæ, *plur.* 11, 4. 192, 20. *gen.* 248, 5
tributarias 60, 17
tributi 22, 35
tributo 22, 28. 129, 11. 248, 3
tributum 154, 16
tributum eſt 28, 16
tricena 129, 11
Tridentum 181, 1
triduo 33, 19
triduum 113, 21
triennio 73, 21. 78, 7. 202, 30
triennium 15, 11. 182, 11
trigeſimum 126, 19
triginta 13, 20. 53,17. 20. 62, 2. 100, 7. 106, 25. 108, 11. 113, 17. 127, 13. 191,29. 256,7. 276, 19. 311, 13, 19
Trinacriæ 50, 19
trinis 299, 11
triplicis 328, 1
Triptolemo 27, 9
tripudianti 100, 1
triremes 67, 3
triſte 117, 24. 128, 2. 255, 6
triſtem 107, 21
triſtioris 126, 24
triſtitiæ 70, 15
trium 116, 13. 152, 27. 162,24. 279,23
trivio 185, 12
triumphatis Spartanis 39, 21
triumphato 299, 8
triumphi 60, 17. 156, 15. 172,14. 247,13. 273, 15. 285, 2
triumphum 58, 7. 142, 21
Troadem 79, 15
Trogum Pompeium 322, 19
Trogus Pompeius 281, 14. 313, 2. 322, 17
Trojâ 112, 19. 175, 14. 315, 6
Trojæ 177, 3. 324, 13
Trojanæ, *gen.* 160, 10. 165, 14
Trojani 325, 16
Trojanis temporibus 160, 2
Trojano 24, 26. 74, 9. 100, 3
Trojanos 28, 3. 221, 7
Trojanum 177, 5
truci feritate 166, 3
trucidant 215, 2. 258, 10
trucidantur 23, 6. 63, 35. 203, 35. 210, 6
trucidarent 48, 7
trucidari 287, 14. 309, 9
trucidat 188, 19. 192, 5. 311, 19
trucidati 51, 20
trucidatis, *partic.* 201, 15
trucidatur 217, 15. 309, 15
trucidaverant 276, 19
trucidaverat 209, 25
trucidaverit 117, 9
trucidavêrunt 22, 13. 177, 11
trucidavit 13, 23

trucis

trucis 128, 2
truncatâ 108, 15
truncatis, *abl.* 147, 24
trunco 122, 9
truncus 31, 16
Tryphena 294, 16
Tryphenam 293, 15. 295, 11
Trypho 267, 2. 288, 33
Tryphone 291, 9
tu 171, 8, 9
tubâ 301, 2
tubarum 206, 8
tuebantur 60, 7
tuenda 36, 5. 89, 4. 290, 8. *abl.* 105, 5
tuendos 204,17. 209,4
tuendum 23, 26. 299, 10
tuentem 133, 21
tuentes 53, 15. 63, 8
tuentur 23, 13. 319, 6
tuerentur 35, 17. 161, 13. 204,34. 232, 8
tueretur 60, 10. 87, 4. 117, 4
tueri 4,5.6,15. 10,14. 161, 15. 189, 26. 221, 15. 277, 19. 298, 15
tulerant 51, 15. 108, 16. 274, 4, 6. 322, 11
tulêre 58, 19. 223, 14
tulerint 268, 1
tulêrunt 47, 14. 124, 15. 189, 11
tuliſſe 163, 16
tuliſſent 26, 2
tuliſſet 29, 2. 211, 10. 264, 13
tulit 28, 3. 51,4. 92, 2. 127, 15. 148, 3, 10, 21. 193, 11. 242, 6
tumens 292, 20
tumica, *neut.* 301, 19.
tumor 106, 2
tumulantes 126, 18
tumulis 110, 3
tumulos 100, 3
tumultu 24, 7. 180, 7. 194,7. 258, 11
tumultus 34, 17. 84, 9. 251, 1
tumultum 92, 6. 96, 20. 154, 25
tuorum 171, 8
turbâ 7, 2. 28, 11. 33, 12. 130,22. 148,13. 200, 2. 248, 13. 314, 8
turbam 103,8. 107,23
turbatam 164, 15
turbatarum 213, 6
turbatis, *part.* 55, 10
turbatus 143, 15
turbinibus 271, 14
turmas 290,22. 322,19
Turnum 316, 1
Turnus 316, 2
turpe 82, 10. 115, 4
turpem 199, 6
turpi 22, 11. 76, 4. 187, 14
turpis 33, 14. 92, 22
turpiter 153, 10
turpius 88, 4
Tuſci 181, 1
Tuſcis 176, 2
Tuſcorum 175, 11
Tuſcos 180, 15
tuta, *neut.* 185, 19. fuit 298, 5
tutam 144, 15. 210, 15. 295, 24
tutela 303, 18. *abl.* 317, 3
tutelam 42, 15, 41 4. 99,15. 154,16. 155, 8. 190, 12. 212, 1. 220, 2. 232, 7. 244, 19. 305, 11
tutior 94, 6. 102, 2
tutiora 215, 14
tutiorem 53,19. 219,19
tutioribus 226, 6
tutiſſima, *neut.* 185, 4
tutiſſimus 198, 15
tutius 102, 19. 261, 6
tutò 286, 29
tutor 222, 26
tutore 225, 3
tutorem 78, 18. 267,2
tutores 130, 17. 160, 15. 260, 13
tutorio 232, 17
tutorum 130,19. 276,2
tutos 204, 32
tutum 35, 5. 62, 21. 241, 1
tutus 94, 5. 122, 10. eſſet 219, 19
tympana 231, 14
tympano 301, 2
tyranni, *gen.* 30, 12, 15. 62, 11. 156, 17, 25. 168, 3. 183, 24. 214, 19. *plur.* 62, 3, 13. 63, 4, 31
tyrannicâ 395, 13
tyrannicæ 155, 21, 30
tyrannicis 185, 15
tyrannide 30, 6
tyrannidem 29, 30. 155, 1. 157, 1. 182, 5. 183, 11. 214, 2, 20
tyrannidis 57, 8. 155, 10. 185, 19
tyrannis 51, 2, 20
tyranno, *dat.* 30,12. 51, 16. 214, 15. *abl.* 112, 1. 199, 14
tyrannorum 51, 1. 63, 12. 157, 2. 185,16
tyrannos 63, 24, 29
tyrannum 30, 15. 156, 30. 189, 3. 233, 19. 238, 7
tyrannus 31,19. 156,15. 30,33. 180,11. 187, 1. 196, 3. 236, 11
Tyrii 166, 28
Tyriis 105, 2, 3
Tyriorum 104, 23. 165, 6, 7
Tyro 104, 16. 167, 1. 170, 21. 228, 6
tyro 286, 14
tyrocinia 115, 7
tyrocinii 87, 10
Tyron 165, 13
tyrones 115, 5
tyronis 78, 29
tyronum 124,21. 135, 10
Tyrtæum 45, 19
Tyrtæus 45, 25
Tyrum 292, 15
Tyrus 185, 25

V.

VAcans 309, 5
vacantem 219,2
vacantia 209,29
vacat 156, 17
vacationem 15, 10. 96, 16. 281, 9
vacationibus 277, 7
vacaturus 283, 6
vacet 56, 27
vacuâ 174, 13. 186 238, 11
vacuam 278, 7
vacuarum 287, 25
vacuas 35, 11
vacuos 283, 8
vadit 106, 14
vagabantur 308, 20
vagandi 296, 20
vagantur 34, 19
vagari 185, 5
vagatus 276, 10
vago, *abl.* 286, 16
valentibus 205, 15
valerent 42, 15
Valerius 162, 15
valetudine, *morbo*, 14 3. 304, 33
valetudinem, *morbun* 130, 13. contrax 183, 2
valida, *accuſ.* 75,8. *ab* 133, 8
validam 304, 7
validior 320, 26
validiſſimis 311, 23
valido 165, 3
valle 271, 5
vallis 271, 2
vallium 33, 10
vallo 115, 6. 209, 19
vallum 134, 9. 244,2c
valuiſſet 59, 20
valuit 211, 11
vaporem 49, 10
varia, *nom. fem.* 25,4. 46, 21. *acc.* 204,5. 304, 15. *abl.* 48,6. 51,9. 172, 17. 275, 10. 325, 2
variæ, *plur.* 96, 1. *gen.* 301, 9
variante fortuna 95, 3. partim dolore, partim gaudio 313,4. victoriâ 87, 1
variata, *acc.* 20, 4
variato 84, 19
variè 111, 10. 165, 15
varietas 215, 23
varietate 37,15. 55,23. 264, 3
varii, *plur.* 288, 26
variis 12,14. 83,3. 21, 14. 12, 17. 126,4. 158,15. 170,1. 241, 20. 281, 2, 10.

vario

vario 76, 2. 326, 22
variorum 75, 7
varios 44, 24
varius 304, 26
vaſtæ, *gen.* 136, 17
vaſtare 229, 9. 305, 10
vaſtat 58, 2. 68, 7
vaſtata eſt 298, 6
vaſtatam 311, 3
vaſtati, *plur.* 229, 15
vaſtatis, *abl.* 70, 15
vaſtavêre 310, 4
vaſtavêrunt 47, 9
vaſtitatem 192, 6
vates 168, 19. 207, 19. 233, 17
vaticinantibus 255, 7
vaticinari 126, 28
vatum 206, 15
ubera 8, 24. 151, 3. 317, 3. 327, 10
uberi 286, 24
uberibus 285, 8. 327,6
uberior 241, 4
uberiorem 191, 9
uberius 191, 16
uberrima, *fem.* 326, 3
ubertas 303, 19
ubertate 165, 10. 209, 1. 271, 5
ubertatem 136, 23. 207, 9
ubertatis 271, 9
ubi primum 32,19. 88, 25. 106,26. 296,9
ubique 58,3. 75,5. 85, 7. 202, 29. 296, 9
ve 6, 9. neve 68, 25
vecordes 207, 19
vecordiam 206, 15
vecordium 29, 10
vectantur 31, 14
vectigal 73, 18. 172, 7
vectigalem 22, 29
vectigali 129, 11. 169, 5
vectigalia 97, 17
vectigalibus 271, 1
vectigalis 22, 34
vehenti 101, 26
veheretur 190,15. 327, 9
vehicula 258, 19
vehiculis 321, 5
vehiculo 109, 3, 9
vehitur 49, 3
vehunt 25, 11. 324, 11
velamenta 19, 14
velamentis 6, 5
velatum 177, 11
velint 10,21. 140, 20. 144, 10. 186, 6
velit 105, 17. 107, 1. 169, 18. 20, 21. 174, 18. 240, 19, 241, 15
velitis 142, 5
velle 104, 25. 108, 3. 139,24. 145,9. 167, 15. 202, 4. 278,15
vellent 36, 5, 8. 194, 16
vellet 43, 2. 75, 12. 88,11. 120,7. 185, 23. 202, 6, 7. 312, 14, 17
velocitas 179, 4. 324, 25
velocitate 178, 1. 273, 15. 327, 13
velocitatem 38, 10
venalem 37, 27. 209,8
venalia 168, 27
venandi 261, 7. 276, 8
venatibus 301, 13
venatica 196, 8
venationibus 23, 17
venationum 303, 21
venatoris 9, 26
venderet 59, 14
vendidêrunt 269, 4
vendidit 89, 19
venditabat 56, 23. 159, 13
venditâſſet 186, 6
venditione 84, 15
venditur 259, 6
venduntur 98, 25
veneni 122, 25. 126,9. 272, 19. 293, 21
veneno 122,21. 126,8. 158,2. 184,19. 252, 26. 275,4. 276,5,7, 8. 277, 1. 293, 25, 29
venenum 126, 15. 148, 3. 247, 17. 277, 4
venerabilius 308, 13
venerant 209,13. 250, 6
venerat 36, 14. 44,14. 243, 1
veneratio 94, 3. 139, 15. 301, 19
veneratione inſignis 56, 15
venerationis 129, 14
venêre 83, 24. 272, 3
Veneri 168, 14
venerint 31, 2. 100, 7. 226, 23
Veneris 16, 21. 183, 26, 29. 184, 6
venêrunt 76,14. 83,20, 104, 19. 172, 19. 175, 13. 232, 19
Venetos 175, 13
venia, *abl.* 29, 9. *nom.* 159, 17. 166, 17. 289, 6
veniæ 64, 20
veniam, *nomen,* 84, 16. 109,20. 120,6. 170, 14. 171,16. 224,7. 231, 2. 248, 15. 274, 5
veniatur 22, 24
veniebant 288, 3
veniendi 180, 24
veniente 303, 10
venienti 293, 20
venire 22,25. 88,9. 97, 13. 106, 11, 122, 14. 131,7. 134, 18. 141, 1. 142, 29. 143, 17. 144, 15. 170,17. 171,3. 198, 8. 218, 22. 241, 3
venîſſe 262, 2
venîſſent 57, 2. 83, 3. 180, 25. 244, 7. 248, 10. 250, 9
venîſſet 8, 16. 13, 14. 34, 26. 74, 14. 86, 5. 102, 3, 10. 103, 19. 112,15. 119,1. 120, 12. 122, 19. 136,14. 160,4. 193, 1. 196, 22. 198, 3. 255, 4. 262,5. 270, 3. 280, 15. 312, 16. 322, 4
venit, *præt.* 11,9. 38,8. 92, 3. 132, 2. 174, 21. 179,16. 314,8. 315, 6. *præſ.* 144, 7. 294, 15
veniunt 170, 16
Ventidii 310, 4, 10
Ventidius 310, 11
ventis 271, 14. 323, 7
vento 206, 14. 216, 8. 325, 11, 15
ventorum 49, 5
ventrem 279, 8
ventris 288, 5
ventum, *ſup. eſſe,* 284, 11. eſſet 13, 11. 28, 7. 41, 10. eſt 26,4. 159,22. 165, 5. 202, 32
venturum 57, 11. 84, 18. 162, 5. 167,17
venturus 88, 10
ventus incubuit 49, 12
ver ſacrum 203, 13
vera, *acc.* 179, 27. *abl.* 55, 17. 105, 19
veræ, *gen.* 202, 31
veras 292, 11
verba 142, 3. 167, 16. 295, 5
verbere 25, 7, 10. 45, 11
verberibus 9,9. 17,13. 29, 23. 184, 33
verberum 25, 11
verbis 90, 4. 93, 8. 123, 27, 28. 155, 27. 194, 3
verborum 146, 4
verè 106, 19
verecundia, *abl.* 142, 28. 159,4. 187,11. 247, 10, 17. 248, 14. 295, 20. *nom.* 147, 6
verecundiùs 212, 2
verens 51, 16. 115,26. 151, 13
verentes 70, 3. 185, 23. 241, 24
verentibus 15,10. 133, 14
Vergamum 181, 1
veris, *ſubſt.* 90, 17. *adj. abl.* 37, 6
veriti, *plur.* 44,8. 269,3
veritum 107, 12
veritus 8, 16. 59, 15. 146, 10
vernas 285, 6
verſâ 70, 21. 129, 5. 156, 2
verſæ, *plur.* 137, 20. 215, 9

verſam 194, 9
verſatur 278, 6
verſetur 109, 24
verſi, *plur.* 214, 27. 258, 10
verſibus 29, 12
verſicatores 73, 17
verſis 216, 13
verſo 161, 12. 288, 20. 293, 25
verſurum 88, 15
versùs 61, 19. 324, 16
verſus 117, 14. 222, 23. 252, 13. eſſet 293, 15
vertentes 97, 20
verterant 46, 21
verterat 149, 17. 155, 35
vertêre 218, 27
verterent 37, 6
verteretur 43, 7
vertêrunt 150,10. 201, 16
verti 139, 15
vertice 209, 16
vertit 91, 15. 117, 17. 136,3. 142,11. 144, 1. 184, 8. 205, 20. 206, 15
vertitur 22, 26. 150, 9. 192, 11. 210, 26. 294, 15. 311, 5
vertuntur 129,5. & 58, 16. 79, 10. 98, 5. 10,19. 115,7. 116, 7. 119, 4. 124, 11. 130,6. 193,5. 324, 3, 5. etiam 26, 5. 49, 16, 17. 55, 7. 60, 2. 62, 19. 72, 11. 77, 11
veſcentibus 16, 14
veſci 172, 19. 327, 20
veſcuntur 21, 16. 301, 13
veſpera 167, 19
veſpere 237, 17
veſperi 41, 5
veſte 10,19. 16, 1. 43, 6. 52,8. 77,2. 144, 11,16, 24. 156,21. 196, 6. 203, 5
veſtem 115, 15. 179, 25. 282, 13
veſtes 180, 1
veſtigia 172, 5. 175, 10. 226, 4. 250, 5. 251, 7. ſe dei ſequutum 119, 4. ut per veſtigia mulierum ſacrati ejus nominis favor quæreretur, *Alexandri*, 139, 15
veſtigium 94, 19, 151, 7
veſtiri 6, 6
veſtis 6,7. 288,6. 325, 7. *nom.* 300, 15
veſtium 21, 16
veſtra 53, 1. 142, 19
veſtri, *gen.* 141, 26
veſtris, *dat.* 34, 30. *abl.* 142, 13
veſtros 142, 19
vetabatur 29, 13
vetat 84, 19
vetera 78, 24. 98, 5
veterani 51, 14
veteranis 115, 5. 123, 21
veteranorum 123, 22. 124, 17
veteranos 100, 13
vetere 98, 10. 104, 26. 223, 10
veterem 4,7. 143, 11. 254, 11. 264, 17
veteres 28, 5. 44, 27. 85, 14. 286, 21. 318, 8. 323, 2
veteri 231, 2. 234, 2. 266, 8
veteribus 44, 25. 282, 25
veteris 103, 10. 136, 25. 144, 21. 166, 24. 221, 1
veterrimæ 202, 13
veterum 97, 21. 103, 3. 281, 7
vetus 228,19. 233, 17
vetuſtati 19, 9. 21, 2. 42, 7
vetuſtatem 175, 10
vetuſtatis 19, 19
vetuſti, *gen.* 63, 19
vetuſtiſſimam 89, 6
vetuſtiſſimus 326, 16
vexabatur 165, 2
vexat 189, 2
vexatarum 157, 7
vexati, *plur.* 165, 8. 222, 21. 270, 15. 300, 1
vexatione 305, 9
vexatum 126, 4. eſſe 98, 16
vexatus 311, 24
Vexoris 5, 1. 22, 17
vi, *abl.* 55, 23. 173, 16. 206, 14. 217, 14. 221, 15. 275, 15. 283, 15. 293, 15. 307, 8
viâ 157, 1. 206, 24
viæ 10, 2. *plur.* 37, 21
viam 9,23. 16,14. 63, 25. 108, 4. 190, 3. 214, 19. 241, 1
vias 206, 25
vicarii 305, 14
vice 6, 13. 70, 21. 129, 5. 156, 2
vicem 15, 15. 223, 15
Vicentiam 181, 1
vicerant 196, 2. 205, 11
vicerat 114,25. 276, 1
vicerint 275, 13
viceris 241, 9
vicerit 10, 9. 127, 14. 142, 26. 147, 20. 325, 6
vicêrunt 65, 4. 163, 5. 178, 24
vices 90, 22. 114, 19
vicibus 23, 21
vicinæ, *gen.* 101, 16. *plur.* 308, 16
vicinalibus 300, 1
vicini 49, 21
vicinis 168,26. 318, 3
vicinitas 50, 10
vicinitate 296, 19
vicino 143, 9. 213, 1. 326, 4
vicinorum 195, 13
vicinos 149, 9
vicinum 88, 27. 238, 12
viciſſe 38, 9. 31, 18. 59, 11. 299, 16. 301, 6
viciſſent 73, 9
viciſſet 29, 26. 64, 20. 247, 19. 295,3
viciſſim 215, 3
vicit 89,10. 101,4. 112, 3. 130, 15. 314,20. 304, 20. 324, 25
vicio 108, 21
victa, *fem.* 293,25. *acc.* 107, 15. 134, 13
victæ, *gen.* 103, 5
victam 277, 12. 282, 11
victi 25,12. 31, 1. 34, 21. 36,18. 48,5. 51, 11. 53, 18. 55, 24. 63, 5. 69,2. 84,24. 97, 27. 180,2. 191, 15. 204,25. 205,16. 223,12. 246, 4. eſſent 53,7. forent 75, 27. fuerant 69, 13. fuiſſent 75, 25. ſunt 55, 23. 170, 2. *gen.* 107, 27. 174, 11. 254, 15
victima 142, 16
victimæ 63, 35
victimas 170, 4
victis 12,7. 55,17. 63, 13, 17. 69, 22. 79, 5. 88, 27. 93, 9. 98,8. 154, 16. 174, 7. 191, 16. 192, 4. 310, 1. 320, 15. 321, 24
victo 12, 2. 135, 1. 192, 10. 198, 18. 219, 11. 241, 10. 243, 7. 246, 2. 254, 15. 255, 1. 298, 8, 14. 302, 10. 304, 29
victor 32, 11. 37, 3. 58,3. 65,2. 109,17. 117, 20. 121, 17. 135,5. 138,3. 154, 2. 156, 15. 163, 4. 205,17. 213,7. 218, 26. 254, 12. 284,3. 288,29. 290,4. 295, 11. 303, 11
victore 90, 14. 142, 1. 243, 7. 309, 19
victorem 10,24. 30,15. 61,3. 63,15. 89,10. 128,7. 158,17. 174, 7. 192, 15. 198,16. 215, 12. 219, 3. 247,15. 282,6. 311, 3
victores 22,16. 34,12, 18, 55, 21. 68, 22. 69,23. 75, 25. 80, 7. 81, 18. 82, 13. 98,25. 145,4. 165, 15

victori 12, 1. 106, 11. 109, 19. 142, 23. 144, 8
victoria 5, 7. 11, 14. 25,4. 46,6, 21. 57, 17. 58, 15, 23. 69, 2. 72, 10. 147, 12. 163,6. 179,6. 304, 26. non armorum decore ſed ferri virtute quæratur 107, 24. *abl.* 5,4, 13, 19. 23.25,3. 38,15. 51, 9.69,16.72,2.87,1. 137, 19. 142, 29. 146, 21. 147, 1
victoriæ, *gen.* 22,23,29. 34,19. 71,14.89,7. 98,3.104,15. 282,1
victoriam 11, 10. 16, 19. 24,8,13. 29,29. 35, 15. 56, 23, 29
victoriarum 128, 1. 140, 10. 171, 9. 174, 5
victorias 199, 3
victoribus 51, 18. 56, 20. 62, 6. 70, 4
victoris 108,20.126,1. 142, 21
victorum 81,4.158,19. 191, 10. 228, 10. 294, 25. 299, 7
victos 59, 9. 71, 12. 79, 24. 80, 7, 10
victricem 84, 8
victrices 49, 19
victrici 58, 2
victricia 329, 9
victum 106, 19. 120, 5. 129, 21. 142, 2. 241, 19. 243, 9. 247, 15
victurum 56, 26
victurus 68, 19
victus, *part.* 7, 18. 11, 9. 31, 16. 32, 12. 37, 5. 38, 2. 52. 22. 68, 17
victus, *accuſ.* 169, 16
videant 10, 15. 222, 8
videantur 34, 11. 26, 26. 321, 2. 325, 15
videas 49, 20
videatur 21, 3. 22, 4. 92, 13. 236, 15. 299, 9
videbant 56, 7
videbantur 44, 22. 45, 15. 75, 27. 85, 7. 99, 12
videbat 43, 17
videbatur 64, 11. 78, 16. 101, 20. 127, 10
videlicet 294, 3
videmus 175, 13
videndi 244, 15
videndum 76, 15
vident 210, 1
videntibus 49, 17
videntur 176, 5
viderant 320, 2
viderat 8, 25. 322, 5
videre 37, 15. 97, 14. 100, 16. 126, 28
viderent 23,7. 32, 25. 46, 3. 126, 31
viderentur 23, 12. 24, 20. 29, 17. 47, 16. 129, 19
videret 10, 4. 40, 3. 41, 12. 66, 6. 71, 12. 107, 29. 111, 19. 126, 1
videretur 6, 6. 9, 14. 17, 9. 29, 2. 31, 7. 43,23. 60, 2. 73,4. 82, 26. 89, 13
videri 19, 18. 21, 2. 144, 24. 166, 10. 311, 9
viderint 286, 27
viderit 7, 13. 98, 23
vidêrunt 30, 21. 85, 4. 247, 15
videt 37, 27. 215, 14
vidiſſe 32, 6. 207, 20
vidiſſent 247, 15. 306, 4. 328, 4
vidiſſet 166, 7
vidit 8, 6. 14, 10. 39, 5. 122, 9. 144, 16
viduas 296, 5
viduitatem 44, 7
vigilias 321, 16
viginti 33, 21. 70, 6. 86, 1. 88, 16. 96, 14
vigor 8, 27. 59, 13
vile 91, 11. 94, 4
villarum 191,4. 192,7
villas 191, 28. 205, 14
villis 207, 2
vim 20,21.30,8.72,17 83, 37. 142, 8
vino 207, 2
vincant 245, 6
vincantur 245, 5
vincat 43, 19
vincendi 75, 26, 92, 23, 30
vincendo 34, 21. 68, 17, 21. 141, 10
vincendos 25, 7. 178, 14
vincendum 72,4. 191, 26
vincentes 163, 3
vincere 32, 8. 37, 9. 60, 10. 92, 34
vincerent 10,15.25,11. 178, 25. 290, 18
vincerentur 178, 17
vinceret 34, 1. 102, 27
vinceretur 82,19. 106, 21
vinci 51,17. 65,5. 62, 2. 107, 28, 29
vinciant 39, 15
vincit 156, 16. *ſup.* 281, 6
vincitur 108, 21. *ſup.* 145, 16. 267, 7
vinctum 263, 4
vinctus 116, 6. 231, 22
vincula 45,12. 60, 11. 155, 41
vinculis 40, 8. 70, 23. 101, 8. 141, 25. 317, 1
vincuntur 13, 14. 24. 23
vindex 317, 11
vindicabat 31, 23. 143, 4
vindicanda, *abl.* 29, 7. *nom.* 233, 8
vindicandum 113, 15. 243, 8
vindicant, *puniunt* 301, 10
vindicantibus 57, 8. 197, 7. *punientibus* 203, 9. 218, 3
vindicare 32, 2. 42, 11. 244, 12. *punire* 41, 10
vindicaret 108, 17
vindicaſſe 321, 1
vindicati 93, 22
vindicata 58, 4
vindicata ſit 42, 4
vindicatam 204, 12
vindicatum eſt 184, 22
vindicaturi 28, 5. *liberaturi* 82, 8
vindicaverant 267, 14
vindicaverat 78, 15. *liberaverat* 149, 18
vindicaverit 223, 1
vindicavêrunt 147, 4. *facinus* 222, 20. *liberaverunt* 328, 11
vindicavit 41, 23. 277. 5
vindicem 63,15. 82,1. 159, 20
vindices, *acc.* 56, 29. 74, 10. 82, 9, 10. 142, 12
vindicibus 35, 1
vindictâ 87, 19
vindictæ, *gen.* 9, 18. *dat.* 155, 26
vindictam 30, 15. 214, 3. 228, 11. 317, 20
vinearum 271, 7
vineis 324, 8
vini 13,8. 26,12. 93,1
vino 13, 13. 206, 26. 207, 6
vinxerat 192, 24
vinxit 64, 14. 322, 9
violari 326, 6
violaſſent 258, 11
violatæ, *gen.* 81, 24
violatis numinibus 295, 9
violatum 177, 13
violentiæ 282, 13
violentiam 247,3. 301, 19
violentior 326, 10
violentiſſimè 212, 2
violentiùs 102, 5
violento 323, 6
vir 7, 5, 16. 28, 18
virente 321, 29
virentem 234, 19
vites 22, 15. 35, 10. 36, 6. 46, 17. 51, 25. 55, 20. 60, 10. 69, 23
virgâ 260, 8
virgas 25, 8
virgine 30, 9. 137, 4. 167, 2. 216, 11. 287, 20

virginem 101,16. 136, 26. 137, 3
virgines, *accuſ.* 7, 11. 23, 16
virgini 216, 12
virginibus 184, 2. 214, 10
virginis 79, 14. 137, 8. 216, 4, 5. 290, 21
virginitatem 316, 11
virginitatis 23, 29
virginum 184, 5
virgis 184, 29
virgo 184, 3. 222, 16. 320, 8
viri, *gen.* 22,3. 148,2. *mariti*, 12, 22. 143, 4. 169, 21, 35. 187, 16
Viriatum 325, 4
viribus 36, 11. 42, 7. 44, 4. 51, 22. 52, 13. 53, 3. 59, 2. 62, 25
virilem 36, 15. 218, 19
virilis 8, 17. 275, 2. 316, 11
viris 7, 1. 23, 11. 24, 20. 32, 27, 94, 13. 184, 2
virium 5, 6. 33, 9. 42, 9. 68, 3. 72, 1. 100, 18. 129, 14. 147, 19
viro 6, 1. 8, 10, 13. 15, 13. 36, 14. 58, 13
virorum 7, 12. 17, 2. 19, 4, 7. 23, 11
viros 6, 11. 10, 15. 24, 26. 31, 4. 98, 19
virtus 17,23. 31,6. 38, 14. 56, 10. 60, 8
virtute 6, 11. 16, 11. 17, 3, 18. 23, 20. 24, 20. 28, 13. 30, 16. 31, 1
virtutem 12, 10. 17, 5. 31, 14. 37, 6. 69, 3. 73, 29. 96, 18. 156, 26
virtutibus 19, 5. 40, 10. 72, 21. 73, 22. 77, 17
virtutis 22, 8. 24, 27. 45, 26. 47, 8. 74, 2. 95, 1. 120, 8
virtutum 68, 23. 76, 1. 179, 23
virum 7, 14. 8, 2. 47, 8. 78, 23. 127, 4. 185, 24. 237, 12. 238, 14
vis, *nomen*, 88, 17. 122, 7. 126, 9. 197, 4. 301, 4. lini ſpartique vis ingens, *in Hiſpania*, 324, 6
viſa, *abl.* 144, 17. *nom.* 99, 1. 166, 14. 217, 14. eſt 114, 11. 127, 13. 148, 26
viſam 164, 17. eſſe 106, 17
viſcera 42, 3. 136, 2
viſceribus 222, 23
viſebatur 217, 11
viſendas 103, 19
viſentes 73, 17
viſi 21, 4. ſunt 179, 3
viſis 7, 11
viſitur 177, 2
viſo 110, 1
viſum, *ſubſt.* 11, 2. 149, 2
viſum 212, 21. eſt 135, 21. 140, 7. 151, 7. fuiſſe 213, 3
viſuntur 206, 16. 231, 21. 325, 14
viſura 177, 22
viſus 7, 1. 66, 1. eſt 33, 7. 198, 15, 18
vita 11, 14. 75, 9. 169, 20. 175, 1. cultior 160, 18. *abl.* 178, 14
vitæ, *gen.* 10, 4. 73, 5. 88, 1. 90, 2. 105, 14
vitam 10, 6. 11, 15. 22, 15. 43, 10, 92, 9
vitatis, *abl.* 230, 4
vitavit 276, 3
vite 119, 5
vitem 8, 7. 320, 19
vitia 19, 14. 56, 18. 93, 2. 179, 17. 184, 25. 267, 10. 273, 17
vitiis 92, 29. 114, 25. 185, 14. 225, 4
viventes 169, 17
vivere 104, 3, 12. 120, 7. 174, 18. 237, 3. 280, 2. 303, 2. 320, 19
vivo, *nomen*, 133, 7. 261, 2
vivum 161, 4. 295, 20
vix 6, 1. 33, 2. 37, 16. 60, 6. 88, 3. 91, 26. 97, 13
vixiſſe 174, 18
vixiſſet 85, 15
vixit 224, 4
ulciſcendam 184, 14
ulciſcente 329, 1
ulciſcerentur 39, 25
ulciſci 33, 17. 47, 19. 90, 4. 149, 9. 215, 16
ulciſcitur 10, 10
ulla, *fem.* 21, 9. 37, 19. *abl.* 42, 17. *acc.* 210, 11. 301, 13
ullam 184, 2. 232, 1
ullas 129, 17
ullis 190, 25
ullo 107, 28. 122, 3. 126, 22. 186, 1. 196, 8. 311, 1
ullum 72, 20. 326, 11
ulta eſt 216, 7
ulteriore 132, 13
ultima, *abl.* 127, 16. 169, 24. *nom. fem.* 142, 16
ultimam 21, 2. 118, 5. 319, 10
ultimis 116, 2. 124, 27. 202, 15
ultimo 105, 13, 118, 17
ultimos 146, 11. 319, 3
ultimum 55, 21. 158, 7. 327, 7
ultio 47, 22
ultione 281, 19. 295, 10
ultionem 8, 18. 9, 15. 23, 12. 34, 20. 45, 4. 317, 15, 20. potita eſt 92, 10
ultioni 264, 12
ultionis 13, 18. 47, 18. 92, 33. 154, 25. 158, 24. 219, 8
ultor 81, 21. 82, 25. 99, 20. 166, 22. 251, 1. 306, 15
ultorem 82, 1. 214, 17. 309, 19
ultores 152, 15
ultoribus 31, 19. 94, 17
ultoris 62, 12
ultra 26, 5. *bis.* 158, 1. 202, 31
ultra 167, 15. 179, 3
ultrò 8, 23. 22, 24. 39, 23. 55, 10. 79, 19
ultum ierit ſe 284, 11
ultus 324, 24. ſit 105, 20
ululatibus 173, 18
ululatu 197, 21
ululatus, *acc.* 119, 8. 173, 24
umbone 255, 15
umbrâ 56, 18
una, *abl.* 43, 5. 129, 15. *nom. fem.* 67, 15
unà 142, 23. 227, 15
unam 53, 19. 116, 1. 120, 9. 136, 20. 180, 6. 191, 1
undam 102, 12
undarum 49, 3, 18
undas 50, 5. 327, 8
unde 23, 19. 38, 4. 48, 3. 58, 15. 73, 4. 98, 20
undecies 306, 21
undecim 124, 17. 161, 12. 172, 12. 245, 3
undique 10, 11. 64, 16. 70, 12. 122, 4
undique versùs 324, 16
undis 49, 22
unguenta 89, 9
ungula 126, 11
uni 6, 1. 62, 3
unica, *acc.* 140, 15
unicam 8, 7. 216, 2
unico 13, 17
unicum 109, 24
unicus 160, 13
unitas, *ſubſt.* 20, 6
univerſa, *fem.* 6, 7. 58, 9. 72, 6. 153, 7. *abl.* 12, 2. 46, 13. 133, 11. 257, 3
univerſæ, *gen.* 85, 5. 97, 17. 235, 7. *dat.* 90, 8. 288, 18. *plur.* 217, 14
univerſam 82, 28. 175, 9. 183, 23. 221, 17, 19. 247, 12. 276, 23. 282, 24

uni-

niverſarum 86,7.127, 202, 23
25, 27. 256, 11.
257, 5
niverſas 191,25. 244,
2
niverſi, *gen.* 118, 3.
225, 1. *plur.* 124,
15
niverſis 22, 15. 66,
20. 115, 25. 131,
27. 141, 25. 184,
25. 283, 5
niverſo 13, 1
niverſorum 130, 16.
139,6,17. 147,11.
148, 21. 207, 17
niverſos 58, 8. 118, 5
niverſum 17, 26. 69,
16. 100, 9. 125, 3.
239, 17. 258, 10
niverſus 17, 1
nius 66, 15. 83, 5.
87, 7. 118, 4. 147,
13. 282, 13. 286,
26
no 21, 6. 36,7. 42,4.
58, 14. 78, 23, 30
nquam 46, 6. 70, 8.
82, 15. 98, 17.
115, 5. 127, 30
num 16, 17. 17, 3.
41,13. 64, 1. 73,7,
75, 7. 79, 10. 85,
2, 20
nus 17, 11. 98, 11.
102, 15. 116, 6.
117, 3
obis 142, 10, 16
ocabant 204, 33
ocabat 311, 8
ocabulo 251, 13. 229,
3
ocandos 56, 19
ocant 9, 4. 165, 11
ocantem 131, 6
ocarent 169, 24
ocaretur 57, 4. 146,
15
ocari 134, 23. 188,
16. 240, 20
ocat 114, 2. 116, 16.
123,16. 152,4. 156,
24. 183,28. 281,10
ocati, *plur.* 44,16. 51,
15
ocatis, *part.* 152, 19.
295; 6
ocato 144, 9. 155,22.
vocatos 131, 8. 176,
8. 194, 3
vocatum 240, 25
vocatur 66, 10
vocatus 171, 7. 315, 8
vocavêrant 287, 19
vocavêrunt 196, 17
vocavit 75, 4. 104,11.
120, 10. 149, 8
voce 30, 15. 63, 15.
102, 14. 109, 9.
127, 5, 8, 9
vocem 73, 6. 311, 6,
8
voces 109, 11
vocet 286, 24
vocibus 30, 3. 63, 23.
66, 16. 207, 27.
286, 24
vociferantem 144, 20
vociferatione 174, 20
vociferatus eſſet 193,
17
Vocontiis 322, 17
volebat 68, 16. 108, 7
volens 276, 7
volenti 298, 11
volentibus 220, 7
volet 109, 17
voluerit 120, 6. 210,
21
voluiſſe 130, 9
voluiſſet 148, 15. 293,
29. 296, 11
voluit 43, 15. 107,
29. 117, 14. 137,
15. 180, 6. 187,
23. 203, 4. 250, 8.
326, 19
volumine 38, 3
volunt 147, 11. 302,
16
voluntariâ 13,23. 275,
15
voluntarias 60, 19
voluntariis 29, 30
voluntarium 59, 15
voluntas 117, 16. 202,
3
voluntatem 206, 17.
294, 21
voluptarias poſſeſſiones
245, 7
voluptas 211, 10
voluptate 16, 21
voluptatibus 222, 31.
303, 21
voluptatum 12, 15
volutari 127, 15
voraginem 49, 20
vorago 50, 6
voraturum 233, 18
vorticibus 50, 4
vos 34, 28. 35, 3, 4,
5. 142, 1, 2, 5, 7.
bis, 9, 11, 13, 14, 19
vota 104, 25. 199, 2.
206, 17
votis 178, 15, 17.
205, 2. 211, 19
voto 26, 6. 41, 6. 83,
9. 88, 11. 178, 15.
183, 26, 30. 184,
2, 17
voverant 183, 25
vovêrunt 178, 16
voviſſe 88, 8
voviſſent 178, 16
vox 6, 3
urantur 21, 17
urbanæ, *gen.* 237, 4
urbano 73, 19
urbanum 237, 15
urbe 29,26. 35,22. 52,
17. 62,15. 63,7,29.
78, 8. 98, 19
urbem 18, 1. 27, 3.
39, 1. 43, 11. 51,
15. 53, 14, 19. 57,
13. 60, 19, 21. 61,
16, 20
urbes, *accuſ.* 12, 5. 68,
7. 82, 13. 85, 6.
87, 9. 113, 8. 116,
15
urbi 6, 13. 26, 10.
34, 5. 35, 20. 61,
10
urbibus 24, 25. 174,
6. 221, 19. 235, 8.
238, 10. 282, 9
urbis 17,11. 26,7. 53,
11. 61,4,5. 62,13.
71, 19. 74, 10. 87,
7. 98, 2. 101, 10,
19
urbium 84, 8, 15. 85,
19. 86, 6. 98, 4.
191,4. 192,9. 204,
29, 30. 205, 16,
231, 8. 256, 12.
257, 7. 276, 23.
286, 19. 299, 15.
302, 17. 318, 2
urbs 11,15. 71, 7. 86,
13. 98, 25. 112, 17,
119, 3. 157, 5
urgeantur 191, 8
urgentur 61, 11
urgerent 78, 29
urgerentur 300, 2
urgeretur 144, 7. 233,
2
urgeri 288, 25
urnam 189, 13
uſi fuerant 82, 11. 162,
9. ſunt 97, 25. 170,
3. domeſticis impe-
riis 268, 2
uſquam 43, 15
uſu 196, 8
uſui 180, 20
uſum 19,17. 21,16. 26,
13. 42, 23. 66, 19.
136,15. 137,6. 159,
19. 179,17. 190,7.
320, 17. 326, 17.
cultiorem 329, 11
uſurpant 90, 5
uſurpat 140, 23
uſuri, *plur.* 189, 17
uſurus 97, 24
uſus 198, 20. 212, 14.
violentiùs oraculo
202, 5. eſt 250, 1.
276, 10. fuerat 278,
15
uſus 21,16, 20. 301,8
utebatur 156, 23
utendum occaſione 283,
7
uter, *adject.* 19, 7
utero 125, 15
uteros 10, 20
utérque 93, 1. 103,
13. 280,1,15. 304,
13
uterùm 114, 11
uti, *verb.* 43,6. 130,3.
uti, *conjunctio,* 109,
19. 219, 6
Uticam 167, 1
Uticenſium 169, 1
utilis 144, 5
utilitate 92, 24
utilitatem 241, 24
utilitatis 109, 24
utinam 21, 20
utiquſe 313, 7
utitur 256, 11
utramque 323, 8
utraque, *abl.* 53,3. 323,
6, *bis. nom. fem.* 107,
13

plur. 112, 13
utraque 15, 17
utrem 13, 24
utri, *plur.* 73, 9. *dat.* 159, 11
utrinque 88, 15. 111, 17. 223,10. 234,16
utrique *dat.* 6, 3. 67, 15. 92, 30. 93, 7. 158, 10. *plur.* 91, 30. 228, 8
utriſque 29, 2. 84, 16. 123, 19. 155, 6. 244, 6. 300, 13
utrius 10, 4
utriuſque 2,8. 190,11. 193, 5. 199, 1
utrobique 177,18.243, 8
utròque 86,2. 115, 23. 255,15.279,1. 316, 3. 329, 2
utrorúmque 83, 21
utros potius dignetur æſtimat, *Philippus*, 84, 25
utróſque 84, 18
utrùm 58, 17. 100, 9. 206, 5. 283, 10
utrúmque 32,8. 38, 8. 64, 23. 67, 16
utuntur 21, 12, 18
vulgi 127, 7. 130, 25
vulgò 301, 16
vulgus 96, 18. 98, 26. 129,8.206,25.222, 30. 299,7,11. 300, 17
vulnere, *acc.*17,25.30, 2. 117, 15. 120, 6
vulnerato 120, 3
vulneratum 93,4. 97,9
vulneratur 64, 22. 71, 13. 72, 13. 103, 14
vulneratus15,2.127,11 306, 10. eſſet 122, 23. eſt 88, 13. 163, 6. fuerat 122, 15
vulneravit 148, 15
vulnere 79, 21. 88,25. 122,15. 16,21.134, 13
vulneribus 34, 23. 89, 3. 109, 8. 120, 5. 138, 2
vulneris 59, 6. 122, 16. 148, 17
vulnerum 208, 2
vulnus 13, 20. 311, 1
vultu 9, 10. 167, 11. 288, 4
vultum 102, 21
vultus, *gen.* 9, 13. *nom. ſing.* 202, 19
uxor 8, 20, 28. 103, 18. 143, 1. 151, 2. 197, 14, 23. 221, 2. 276,27.287,9.294, 15, 16. 314, 14. mariti ſanguine dotata, *Candauli*, 12, 15
uxore 5, 12. 231, 9, 267, 10. 288, 10. 292, 14. 295, 15, 307, 9
uxorem 12,20. 56,12. 264, 7. 295, 11. 296, 6. quam propter formæ pulchritudine deperibat 12, 14
uxores, *accuſ.* 21, 10. 115, 1. 135, 13. 156, 9
uxori 85, 24. 161, 7. 289, 13. 294, 2
uxoribus, *abl.* 79, 13. *dat.* 252, 2
uxoris 12, 19. 77, 23. 85, 25. 135, 7
uxorum 10, 21. 23, 30. 44,7, 11. 115,3

X.

Xerxe 35, 39, 26
Xerxem 32, 19. 36, 22. 37 40, 10. 77, 11
Xerxes 31, 25. 16, 29. 33, 16. 23. 35, 6. 41 272, 1
Xerxi 35, 3. 36, 13. 39, 27

Y.

Ylinos 23, 2

Z.

Zapaorteton 303, 16
Zopyrion 1 16
Zopyriona 22, 12. 2 12
Zopyrionis 111, 10
Zopyrione 111, 12
Zopyrus 17, 12
Zoroaſtre 5, 9

FINIS.

7/22/36